

ВЕЛИКІЯ МИНЕИ ЧЕТІИ

СОБРАННЫЯ

ВСЕРОССИЙСКИМЪ МИТРОПОЛИТОМЪ МАКАРИЕМЪ

НОЯБРЬ

ДЕНЬ 11

ВЫПУСКЪ СЕДЬМОЙ

ПРИЛОЖЕНИЕ

ИЗДАНИЕ

ИМПЕРАТОРСКОЙ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЙ КОММИССИИ

С.-ПЕТЕРБУРГЪ

Типографія В. КИРШБАУМА

1904

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΕΠΟΔΟΒΝΑΓΟ
ΘΕΟΔΟΡΑ ΣΤΟΥΔΙΤΑ
БОЛЬШОЙ КАТИХИЗИСЪ

ΚΝΙΓΑ ΒΤΟΡΑΥ

I

Ἡ ἐν Πετροπόλει Αὐτοκρατορικὴ Ἀρχαιογραφικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκδιδοῦσα τύποις τὰ μεγάλα τοῦ πάσης Ῥωσίας μητροπολίτου Μακαρίου μηνολόγια, ἐν οἷς, ὡς γνωστόν, ἐμπεριέχονται παλαιαὶ σλαβικαὶ μεταφράσεις μαρτυρίων καὶ βίων ἑλληνικῶν ἀπάντων σχεδὸν τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ὁσίων καὶ τῶν πατέρων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἔτι δὲ πανηγυρικῶν καὶ κατηχητικῶν λόγων, συγκατεχώρισεν ἐν τῷ μηναίῳ τοῦ Νοεμβρίου καὶ συλλογὴν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ τεσσάρων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου κατηχήσεων, μεταπεφρασμένων καὶ τούτων ἐξ ἑλληνικοῦ κειμένου εἰς γλῶσσαν σλαβικὴν, ὅμως δὲ πολλαχοῦ παντελῶς ἀκαταλήπτων. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μετάφρασις ὡς εἶχε διὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτῆς χρησιμότητα κατεχωρίσθη ἐν τῷ 1-ῳ τόμῳ τοῦ Νοεμβρίου τῶν Великія Минеи Четии (ἐν Πετροπόλει 1897, σ. 482—789), ὅμως δὲ τῇ Ἐπιτροπῇ πόθος ὄπηρχε νὰ εὐρεθῆ που καὶ τὸ πρωτότυπον αὐτῆς ἑλληνικὸν κείμενον καὶ οὕτω νὰ ἐκδοθῆ καὶ τοῦτο πρὸς κατάληψιν ἢ διόρθωσιν τοῦ σλαβικοῦ· ὅπερ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν, ἃς ἔφερεν, οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν πρὸς τὰς ἤδη γνωστὰς καὶ μικρὰς λεγομένας τοῦ ὁσίου Θεοδώρου κατηχήσεις, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγας τινὰς ἐν τῇ τοῦ καρδινάλιου Μαίου Nova Patrum Bibliotheca (τόμ. 9) περιεχομένας ὀμιλίαις, αἱ-

Императорская Археологическая Комиссія, издающая Великія Четии Минеи Всероссийскаго Митрополита Макарія, въ которыхъ, какъ извѣстно, содержатся древніе (съ Греческаго оригинала) Славянскіе переводы сказаній о мученическихъ кончинахъ и житій всѣхъ почти мучениковъ, преподобныхъ и отцевъ Православной Каѳолической Церкви, съ ихъ панигирическими и катехизическими поученіями, издала въ Ноябрьской Минеѣ и собраніе ста двадцати четырехъ Огласительныхъ поученій преподобнаго Θεοδора Студита, переведенныхъ съ Греческаго текста на Славянскій языкъ, впрочемъ, во многихъ мѣстахъ совершенно непонятный. Хотя переводъ этотъ въ томъ-же видѣ, ради его филологическаго интереса, и помѣщенъ въ первомъ Ноябрьскомъ томѣ Великихъ Четиихъ Минеи (Петербургъ, 1897, стр. 482—789), однако Комиссіи желательно было найти гдѣ-нибудь и оригинальный текстъ всѣхъ этихъ поученій съ тѣмъ, чтобы издать его для уразумѣнія и исправленія Славянскаго текста, который, судя по его заглавіямъ, не былъ переводомъ уже извѣстныхъ, такъ называемыхъ, Ма-

τινες εἶναι μέρη τῶν λεγομένων μεγάλων κατηγήσεων· ὧν τὸ κείμενον πηγάζει ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου τῆς ἐν Παρισίῳ Bibliothéque Nationale κώδικος (anc. fonds № 891), ὅστις εἶχε γραφῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ ἐκεῖ μονῇ τῆς Πέτρας, ἔτει 1136-φ ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ αὐτῆς Ἀρσενίου καὶ «ἐξ ἐπιταγῆς καὶ συλλογῆς τοῦ καθηγουμένου τῆς αὐτῆς μονῆς μοναχοῦ κυροῦ Μαξίμου». Ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ὑπάρχουσιν 77 μεγάλοι κατηγήσεις, ἐξ ὧν 23 μόναι ἀνεγνωρίζοντο ἐν τῷ σλαβικῷ μηνολογίῳ· ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ σφόδρα ἀμελῶς ἐκτετυπωμένα, ἡ ἐξ αὐτῶν βοήθεια εἶχεν ἐγκαίρως ἀναγνωρισθῆ ὡς μικροῦ λόγου ἀξία ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυπώσεως τοῦ σλαβικοῦ κειμένου ὄλων τῶν 124 μεγάλων κατηγήσεων· ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτι κατωρθοῦτο νὰ συμβουλευθῆ τις τοὺς ἄλλους εἰς εὐρωπαϊκὰς τινὰς βιβλιοθήκας εὕρισκομένους κώδικας, ἐν οἷς ὑπάρχουσι τινες κατ' ἐκλογὴν μεγάλοι κατηγήσεις, πάλιν ἢ πρὸς σαφηνισμὸν τοῦ σλαβικοῦ κειμένου χρηζομένη ἐργασία ἤθελεν εἶσθαι σχετικῶς ὀλίγη, ἀλλὰ καὶ πολυδάπανος καὶ πολυκαίριος, ἂν τις λάβῃ ὑπ' ὄψει τὸ πλῆθος τῶν βιβλιοθηκῶν. Καὶ μικρὰ πράγματι θὰ ἦτο ἡ ἐργασία, διότι ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε βεβαιωθῆ διὰ τῶν ἐντύπων καταλόγων τῶν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις ἐλληνικῶν χειρογράφων, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ τούτων ἐσφζετο τὸ ὀλικὸν πρωτότυπον τοῦ σλαβικοῦ κειμένου· πιθανὸν δὲ μόνον ἐφαίνετο νὰ συναποτελεσθῆ μὲ πολλὰ χάσματα, ἂν ἤθελέ ποτε κατορθωθῆ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον πολλαὶ δεκάδες ἐλληνικῶν χειρογράφων εἰς διαφόρους ἐσχορπισμένων τόπους.

лыхъ поученій преподобнаго Θεοδора, а такъ называемыхъ Пространныхъ поученій, нѣкоторыя части изъ коихъ содержатся въ Nova Patrum Bibliotheca (т. 9) кардинала Маія. Текстъ послѣднихъ поученій имѣеть своимъ источникомъ единственныйъ Парижскій кодексъ Bibliothéque Nationale (anc. fonds № 891), составленный въ Константинополѣ, въ тамошней обители тῆς Πέτρας, въ 1136 г. монахомъ ея Арсениемъ, «по приказанію и избранію игумена сей обители монаха кир-Максима». Въ этомъ кодексѣ содержатся 77 Пространныхъ поученій, изъ коихъ лишь 23 помѣщены въ Славянскойъ Минологіи. Но такъ какъ послѣднія весьма неисправно печатались, то ихъ вспомогательное значеніе скоро оказалось незначительнымъ при напечатаніи Славянскаго текста всѣхъ 124 Пространныхъ поученій. Но и въ томъ случаѣ, если бы удалось кому-нибудь справиться съ остальными кодексами, находящимися въ нѣкоторыхъ Западныхъ библіотекахъ и содержащими нѣкоторыя избранныя поученія, то опять-таки потребная работа для уясненія Славянскаго текста оказалась бы сравнительно ничтожною, но вмѣстѣ съ тѣмъ требующею многихъ расходовъ, и притомъ долговременною, если принять во вниманіе количество библіотекъ. Съ другой стороны, подобная работа оказалась бы незначительною по результатамъ, такъ какъ Комиссія, путемъ разсмотрѣнія печатныхъ каталоговъ Греческихъ рукописей Западныхъ библіотекъ, убѣдилась въ томъ, что ни въ одной изъ послѣднихъ не сохранился цѣликомъ оригиналь Славянскаго текста. Весьма вѣроятно, что и въ подобной работѣ оказались бы многіе пробѣлы, если бы даже удалось изслѣдовать въ продолженіе долгаго вре-

Τέλος ἐδόθη προσοχή ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐν τῷ Ἁθῶ μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ὀγκῶδες βιβλίον Добротолубіе въ русскомъ переводѣ, οὗ ὁ 4-ος τόμος (τυπωθεὶς ἐν Μόσχᾳ τῷ 1889) περιέχει ἐν ἑαυτῷ 223 μεγάλας κατηχήσεις τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ῥωσιστὴ κατὰ δύο χειρόγραφα ἑλληνικὰ τῆς εἰρημένης μονῆς, ὧν τὸ ἕτερον σφῆζει ἑλληνιστὶ ὅ τι καὶ τὸ σλαβικόν. Οὕτως ἡ Ἀρχαιογραφικὴ Ἐπιτροπὴ ἀνακαλύψασα τὸ πρωτότυπον κείμενον ἐζήτησεν αὐτὸ ἐκ τῆς εἰρημένης μονῆς· καὶ ἀπεστάλη τοῦτο πράγματι πρὸς αὐτὴν προθύμως ὑπὸ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἐκεῖθεν δὲ καὶ μετεγράφη ἐν Πετροπόλει· ἀλλ' ἦτο κάκεινο νεώτατον καὶ μεταγεγραμμένον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ πρό τινος χρόνου ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἀποθανόντος Πηλουσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου ἐκ τοῦ μοναδικοῦ παλαιοῦ τῶν μεγάλων κατηχήσεων ἀντιγράφου, ὅπερ εὐρίσκεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν τῇ νήσῳ ἐκεῖνη περιδόξου μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Τὸ ἀντίγραφον τοῦ μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου, γενόμενον πρὸς σκοπὸν ἀπλῶς ἰηρησκευτικόν, δὲν ἦτο φυσικῶς δυνατὸν νὰ παριστᾷ ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν τοῦ παλαιοῦ πατριακοῦ πρωτοτύπου· ὅθεν ἐξεδηλώθη δικαία ἐπιθυμία νὰ συμπαραβληθῇ τοῦτο πρὸς ἐκεῖνο καὶ οὕτω νὰ ἄρξηται ἡ τύπωσις αὐτοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ἑαυτῆς ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ληφθὲν ἀντίγραφον ἀπέστειλεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Θεόδωρον Οὐσπένσκην μετὰ τῆς εὐχῆς, ὅπως ἐν τῶν παρεπιδημούντων ἐκεῖ

мени многіе десятки Греческихъ рукописей, разсѣянныхъ по разнымъ мѣстамъ.

Наконецъ, Комиссія обратила свое вниманіе на изданную отцами Аѳонской обители св. Пантелеимона объемистую книгу «Добротолубіе» въ Русскомъ переводѣ, 4-й томъ которой (изданный въ Москвѣ 1889 г.) содержитъ въ себѣ на Русскомъ языкѣ извлеченія изъ 223 огласительныхъ поученій препод. Θεοδώρα по двумъ Греческимъ рукописямъ упомянутой обители, изъ коихъ одна содержитъ на Греческомъ языкѣ все τὸ, что и Славянская. Такимъ образомъ, Археογραφической Комиссії удалось открыть оригинальный текстъ и просить о присылкѣ его изъ названной обители. Послѣдній дѣйствительно и былъ любезно присланъ ей обителю св. Пантелеίμονα, и съ него снята копія въ Петербургѣ. Но и этотъ текстъ въ послѣдствіи оказался новѣйшимъ, переписаннымъ рукой недавно умершаго на островѣ Патмосѣ Пелусійскаго митрополита Амфилоχία, изъ единственнаго древнѣйшаго списка Пространныхъ поученій, который хранится въ библиотекѣ славной Патмосской обители св. Ιοάννα Богослова.

Списокъ митрополита Амфилоχία, составленный имъ для собственнаго назначенія, естественно, могъ и не представлять изъ себя точнаго воспроизведенія древняго Патмосскаго оригинала. Поэтому возникло справедливое желаніе сопоставить его съ послѣднимъ, чтобы потомъ начать печатаніе его. Съ этою цѣлью Комиссія послала свой списокъ, полученный изъ обители Св. Пантелеίμονα, къ Директору Русскаго Археολογическаго Института въ Константинополь Θ. Ι. Успенскому, съ просьбой, чтобы одинъ

μελῶν αὐτοῦ εὐαρεστηθῆναι καὶ συμπαραβάλλειν ἐκεῖνο ἐν Πάτμῳ πρὸς τὸ πεφυλαγμένον αὐτόθι πρωτότυπον. Τὸν οὐχὶ μικρὸν τοῦτον κόπον ἐξετέλεσε προθυμότερα καὶ λίαν εὐσυνειδήτως ὁ κ. Ἀλέξανδρος Θαδδαίου μηνὶ Αὐγούστῳ τοῦ 1896-ου ἔτους, ὅστις καὶ ἀπέστειλε τὸ ἐπιτεθεωρημένον ἀντίγραφον διὰ τοῦ Ἰνστιτούτου εἰς Πετροῦπολιν μετὰ λεπτομεροῦς τιнос ἐκθέσεως περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Πάτμῳ πρωτοτύπου κώδικος. Οὕτως ἡ Ἐπιτροπὴ πορισθεῖσα τέλειον καὶ ἀκριβές αὐτοῦ ἀντίγραφον, ἀπεφάσισε τέλος τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ, τὴν δὲ πρὸς τοῦτο ἀναγκαίαν ἐπιστάσιαν ἐνεπιστεύθη τῷ γράφοντι τὸν πρόλογον τοῦτον.

Ἄλλ' ἡ ἐπιστάσις αὕτη ἐφάνη τούτῳ ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ εὐχερῆς, διότι κείμενον οὕτως ἐκτενές, στηριζόμενον εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντίγραφον, καὶ τοῦτο ἐν πολλοῖς ἀμφιβόλου ὀρθότητος, εἶχε πρὸ τῆς ἐκδόσεως ἀνάγκην πολλῆς προπαρασκευῆς καὶ δὴ καὶ συμπαραβολῆς πρὸς ἄλλα παλαιὰ καὶ νῦν γνωστὰ ἀντίγραφα πολλῶν μεγάλων κατηγήσεων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Ὁφείλε δηλαδὴ νὰ γνωρισθῶσι πρῶτον τὰ ἤδη ἔντυπα συγγράμματα τοῦ ὁσίου Θεοδώρου καὶ οὕτω διὰ μακρᾶς αὐτῶν μελέτης νὰ ἐξοικειωθῆ τις μὲ τὰ συντακτικὰ καὶ γλωσσικὰ ἔθιμα τοῦ συγγραφέως, ἅτινα ἄλλως οὐδ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἐντύπων δύναται τις νὰ καθορίσῃ, ἂν μὴ συμβουλευθῆ διαφόρων ἐποχῶν ἀντίγραφα· διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι τὰ παρὰ τῷ Migne καὶ τῷ Mai καὶ τῷ Aunray συσσωρευμένα ἔργα τοῦ ὁσίου Θεοδώρου παριστῶσιν οὐχὶ αὐστηρὰν ἐκδοσιν φιλολογικὴν, ἀλλ' ἢ ὅλως ἀυθαίρετον ἢ καὶ πολλαχοῦ ἀμελεστάτην. Ὁφείλε λοιπὸν μὲ τὴν βοήθειαν τούτων καὶ τινων ἀντιγράφων νὰ προκαθορισθῆ κανὼν τις ὀδηγητικὸς εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν 124 κατηγήσεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ σαφηνισθῶσιν οἱ ἐν αὐταῖς δυσνόητοι τόποι καὶ αἱ ἰδιόρρυθμοι καὶ ἀσυνεπεῖς πρὸς ἑαυτὰς συντάξεις.

изъ пребывающихъ тамъ членовъ Института возымѣлъ доброе намѣреніе сличить его, на Патмосѣ, съ хранящимся тамъ оригиналомъ. Этотъ нелегкій трудъ исполнилъ съ усердіемъ и вполне добросовѣстно г. Александръ Таддеевъ въ мѣсяцѣ августѣ 1896 г., и послалъ свѣренный имъ списокъ чрезъ Институтъ въ Петербургъ съ приложеніемъ подробнаго описанія состоянія этого первоначальнаго списка. Такимъ образомъ, Комиссія, доставъ себѣ совершенный и точный списокъ, рѣшила, наконецъ, издать его, а необходимое наблюдѣніе за его изданіемъ поручила пишущему сіе предисловіе.

Порученіе это оказалось не изъ легкихъ, такъ-какъ текстъ, столь пространный, притомъ опирающійся на одинъ лишь списокъ, во многихъ мѣстахъ сомнительный въ исправности, нуждался предъ его изданіемъ въ болыпой обработкѣ и въ сопоставленіи съ другими древними и нынѣ извѣстными списками многихъ пространныхъ поученій препод. Θεοδора. Иначе говоря: необходимо было познакомиться, во первыхъ, съ печатными уже сочиненіями преподобнаго Θεοдора и, такимъ образомъ, путемъ тщательнаго ихъ изученія, освоиться съ синтаксическими и стилистическими оборотами препод. Θεοдора, которые, впрочемъ, невозможно опредѣлить изъ однѣхъ и тѣхъ же печатныхъ книгъ, безъ справки со списками разныхъ эпохъ. Ибо нужно знать, что собранныя у Migne и Mai и Aunray произведенія препод. Θεοдора представляютъ изъ себя не строго филологическое изданіе, а совершенно произвольное и во многомъ неисправное. Такимъ образомъ, необходимымъ представлялось, съ помощью послѣднихъ, а также нѣкоторыхъ списковъ, выработать руководящія начала для

Ἄλλὰ τῷ συντάκτῃ τοῦ προλόγου τούτου δὲν ὑπῆρχεν ὁ διαθέσιμος τῆς προπαρασκευῆς χρόνος, οὐδὲ πάλιν ἠδύνατο νὰ πορισθῇ ἄλλοθεν ἕτερα ἀντίγραφα, ἂν μὴ πασῶν, ἀλλὰ τουλάχιστον ἐνίων ἐκ τῶν κατηχῆσεων.

Ἡ ἀνάγκη ὅμως τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς ἐπιστάσις ὤθησεν αὐτὸν νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν κατηχῆσεων ἐπὶ τῇ βίβλῳ τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου διαθέσιμου ἀντιγράφου· ὅτε δὲ ἐπερατώθη ἡ ὀλικὴ αὐτοῦ τύποις, κατωρθώθη ἀγαθῇ τύχῃ νὰ εὑρεθῇ δευτέρον ἀντίγραφον 33 μόνον κατηχῆσεων ἐν τῇ πέρυσι γνωστῆσιν πολυτίμῳ συλλογῇ διαφόρων ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ μακαρίου ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ λεχθῶσι τὰ δεόντα περὶ τοῦ δευτέρου τούτου κώδικος, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ὁμιλήσωμεν πρότερον περὶ τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, ὅπερ ἐξεδόθη νῦν ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ ὄσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης σὺν τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ συγγράμμασι κατέλιπε καὶ πολυαρίθμους πρὸς τοὺς μοναχοὺς τῶν Στουδίου λόγους διδακτικούς, οὓς εἶχεν αὐτὸς διαιρέσει εἰς τρία διάφορα γενικὰ τμήματα. Τὸ πρῶτον τούτων συγκείμενον ἐκ λόγων 134 ὠνόμασε Μικρὰν Κατήχησιν· τὸ δευτέρον ἐκ πολλῶν ὁμοῦ λόγων συγκείμενον ὠνόμασε Μεγάλην Κατήχησιν, ἣν καὶ διήρῃσεν εἰς τρία βιβλία· ἐκ πάσων δὲ λόγων ἕκαστον τῶν βιβλίων τούτων συνέκειτο, δὲν λέγουσιν οἱ βιογράφοι τοῦ ὁσίου Θεοδώρου· ὅτι δὲ λέγουσι περιορίζεται εἰς τὸ ὅτι ἡ Μεγάλη Κατήχησις «ἀνὰ μέρος τὰ καλὰ τοῦ κοινοβίου διαφαίνει παραγγέλματα, τὴν διδασκαλίαν ὡς οὐκ ἂν τις εἶπη διεξιούσα εἰς τὸ ὠφελιμώτατον»· καὶ πάλιν ὅτι τὴν Μεγάλην Κατηχῆσιν «οὐ σχεδιαστικῶς, ἀλλὰ νουνεχέστερον καθ' ἑαυτὸν συντάξας ἐκόδωκεν». Τὸ τρίτον τμήμα εἶχεν ἐπιγράψει

изданія 124 Огласительныхъ поученій, съ цѣлью уясненія неудобопонятныхъ мѣстъ и непоследовательности синтаксическихъ оборотовъ.

Но у пишущаго сіе предисловіе не было свободнаго времени приготовиться къ этому, а равно онъ не могъ достать списковъ хотя бы для нѣкоторыхъ изъ поученій.

Необходимость скорѣйшаго исполненія порученія заставила приступить къ печатанію Поученій по одной, имѣвшейся въ распоряженіи, рукописи. Когда же было закончено печатаніе, удалось, по счастливой случайности, найти второй списокъ 33-хъ лишь поученій въ драгоценномъ собраніи разныхъ Греческихъ рукописей покойнаго архимандрита Антонина, которое стало извѣстнымъ только съ прошлаго года.

Но скажемъ сперва о первомъ спискѣ, который нынѣ изданъ Императорскою Коммиссіею.

Прендобный Θεодоръ Студитъ, между многими произведеніями, оставилъ Студійскимъ монахамъ многочисленныя Поучительныя слова, которыя онъ самъ раздѣлилъ на три части. Первую изъ нихъ, составленную изъ 134 словъ, называлъ Μικρὰ Κατήχησις (Малый Катихизисъ); вторую, составленную изъ обширнаго собранія словъ, называлъ Μεγάλη Κατήχησις (Большой Катихизисъ), раздѣливъ ее на три книги. Изъ сколькихъ словъ каждая изъ этихъ книгъ состояла — биографы препод. Θεодора не упоминають. Все, что говорятъ послѣдніе, заключается въ томъ, что Большой Катихизисъ «представляетъ отчасти добрыя наставленія общежитія, а поученіе возводитъ, такъ сказать, къ полезнѣйшему»; что Пространныя поученія «не

ὁ ὅσιος Θεόδωρος Βίβλον Πανηγυρικὴν ἐν αὐτῇ δὲ εἶχε κατατάξει ὁμιλίαις εἰς τὰς δεσποτικὰς καὶ θεομητορικὰς ἑορτὰς καὶ ἑτέρας εἰς τὰς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου «καὶ τινῶν ἄλλων ἐπιφανεστέρων ἁγίων» (Migne т. 99, σ. 152 καὶ 264). Οὐδὲ τῆς βίβλου πανηγυρικῆς τῶν ὁμιλιῶν ὁ ἀριθμὸς παρεδόθη ἡμῖν· ἀλλ' ἂν τις ἀποβλέψῃ εἰς τινὰς σπανίους κώδικας, ἐν οἷς ὑπάρχουσι διδακτικαὶ τοῦ ὁσίου Θεοδώρου κατηγορήσεις τοὺς ἀριθμοὺς φέρουσαι 410-420, καὶ τοὺτους θεωρήσῃ λείψανα καθολικῆς ποτε τῶν ὄλων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου λόγων ἀριθμήσεως, δύναται νὰ εἰκάσῃ τὸ πολυἀριθμὸν τῶν κατηγορήσεων, αἵτινες περιείχοντο ἐν ταῖς τριῖν διαφόροις αὐτῶν συλλογαῖς.

Τῆς Μικρᾶς Κατηγήσεως ἀντίγραφα ἐγνώσθησαν ἄχρι τοῦδε πολυἀριθμα, ἐξ ὧν καὶ προῆλθεν ἡ πολυμαθῆς ἔκδοσις τοῦ ἀββᾶ Ἐμμανουὴλ Αὐνγαу· τῆς δὲ Βίβλου Πανηγυρικῆς οὐδὲν εὐρέθη ἀντίγραφον, τινὲς ὅμως τῶν ἐν αὐτῇ λόγων ἐσκορπισμένοι ἐν ἄλλοις κώδιξιν ὑπάρχουσιν ἤδη γνωστοί· τῆς δὲ Μεγάλης Κατηγήσεως τὰ ἀντίγραφα οὐ μόνον σπανιώτατα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀτελεῖ καὶ συγκεχυμένα ἐξ αὐθαιρέτων διαιρέσεων τῶν ἀντιγραφῶν· διότι τούτων τινὲς μὲν ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνης βιβλίων ἐκλέγοντες ὅσας ἤθελον κατηγορήσεις, ἐποίουν μονόβιβλον, τινὲς δὲ διμερῆ συλλογῆν, οἱ δὲ πλείους πολλὰς τῶν μεγάλων κατηγορήσεων ἢ ἀνεμίγνουσιν ταῖς μικραῖς, ἢ προσέθετον εἰς τὸ τέλος αὐτῶν. Τῶν μεγάλων κατηγορήσεων, διηρημένων, ὡς εἶπομεν, ἐξ ἀρχῆς εἰς τρία βιβλία, παλαιὸς σλάβος ἐρμηνεὺς εἶχε μεταφράσει τὸ κείμενον 124, αὐτὰς δηλαδὴ τὰς ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ ῥώσου μητροπολίτου εὐρεθείσας καὶ νῦν ἐκδοθείσας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς· ὁ δὲ ὑπ' ὄψει αὐτοῦ κώδιξ ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην· Τῇ

поспѣшно, но съ большимъ разумомъ составивъ, издалъ». Третью часть препод. Θεοδὸρ οзаглавилъ Βίβλος Πανηγυρικῆ (Панигирическая Книга); въ ней онъ распредѣлилъ слова на Господскіе и Богородичные праздники, а другіе — на праздники св. Іоанна Предтечи «и нѣкоторыхъ другихъ болѣе чтимыхъ святыхъ» (Migne, т. 99, стр. 152 и 264). Все количество словъ Панигирической Книги не дошло до насъ. Но если обратить вниманіе на нѣкоторые рѣдкіе кодексы, въ которыхъ содержатся Поучительныя слова препод. Θεοδора подъ нумерами 410—420 и признать ихъ остатками общаго когда-то счисленія всѣхъ словъ препод. Θεοдора, то можно составить себѣ нѣкоторое понятіе о количествѣ поученій, которыя содержались въ трехъ разныхъ ихъ собраніяхъ.

До насъ дошли многочисленные списки Малаго Катихизиса. При помощи ихъ и составилось съ большею эрудиціею изданіе аббата Эммануила Αὐνγαу. Но списковъ Панигирической Книги ни одного пока не найдено; тѣмъ не менѣе, нѣкоторыя слова послѣдней, разсѣянные въ другихъ кодексахъ, уже стали извѣстными. Что касается списковъ Большого Катихизиса, то они не только рѣдки, но и неполны, и различны по составу, по причинѣ произвольныхъ раздѣленій, сдѣланныхъ переписчиками, ибо нѣкоторыя переписчики, выбирая по собственному произволу поученія изъ трехъ книгъ Большого Катихизиса, составляли изъ нихъ или одночастное, или двухчастное собраніе; большинство же переписчиковъ смѣшивали Пространныя поученія съ Малами. Пространныя поученія были раздѣлены, какъ уже сказано, съ самаго начала на три книги, а древній Славянскій пе-

αὐτῇ ἡμέρᾳ (= 11 Νοεμβρίου) Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου, ἡγουμένου τῶν Στουδίου, λόγοι κατηχητικοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς». Οὕτως ὁ ὑπ' ὄφει τοῦ σλάβου ἐρμηνεύς ἐλληνικὸς κώδιξ δὲν ἐφανέρου, ἂν οἱ ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθέντες λόγοι παρουσιάζον τὴν ὕλην Μεγάλην Κατήχησιν, ἣ ἐν τῶν τριῶν αὐτῆς βιβλίων· ὅτι δὲ τὸ δευτέρον ἐκεῖνοι συναπῆρτιζον αὐτῆς βιβλίον, ἀπεκάλυψεν ἡμῖν μόνος ὁ 111-ος τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης ἐλληνικὸς κώδιξ. Οὗτος ὁ κώδιξ βεβαίως πως τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν βιογράφων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου περὶ τῆς τριττῆς διαιρέσεως τῆς μεγάλης αὐτοῦ κατηχήσεως, διότι περιέσασεν ἀκεφάλως καὶ τὸ πρῶτον βιβλίον καὶ τὸ σύνολον τοῦ κατόπιν αὐτοῦ δευτέρου βιβλίου· ὅτι δὲ καὶ τρίτον ὑπῆρχε βιβλίον, τοῦτο βεβαιούμεθα ἐκ διαφορῶν ἐν ἄλλοις τισὶ κώδιξι περιεχομένων ὁμοειδῶν κατηχήσεων, αἵτινες οὗτ' ἐν ταῖς μικραῖς περιέχονται κατηχήσεσιν, οὗτ' ἐν ταῖς δυοῖς πρώτοις βιβλίοις τῶν μεγάλων κατηχήσεων. Ἄν δέ τις καὶ ταύτας πάσας συναθροίσῃ εἰς ἓν, θὰ δυνηθῇ νὰ καταρτίσῃ τὸ ἤδη ἄγνωστον ἡμῖν τρίτον αὐτῶν βιβλίον. Οὕτως ὁ 112-ος κώδιξ τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης, ἂν καὶ παριστᾷ διαίρεσιν ὅλως ἄσχετον πρὸς τὴν ἀρχικὴν τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, οὐχ ἦττον περιέχει ἐν ἑαυτῷ λόγους οὐκ ὀλίγους, αἵτινες οὗτ' ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Aunray περιέχονται, οὗτ' ἐν τῷ ἐτέρῳ 111-ῳ πατριακῷ χειρογράφῳ· πάντως δὲ πηγάζουσιν οὗτοι ἐκ τοῦ τρίτου τῆς μεγάλης κατηχήσεως βιβλίου, ὅπερ δύναται νὰποκατασταθῇ, ἂν προστεθῶσιν αὐτοῖς οἱ λοιποὶ ἐν διαφοροῖς κώδιξι περιεχόμενοι, οἷον οἱ ἐν τῷ 891-ῳ κώδιξι τῆς ἐν Παρισίῳ Bibliothèque Nationale.

реводчикъ перевелъ текстъ 124 поучений, т. е. тѣхъ, которыя нашлись въ собраніи Русскаго митрополита и нынѣ изданы Коммиссією. Греческій оригиналъ славянскаго переводчика носилъ слѣдующее заглавіе: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (=11 Ноября) Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου, ἡγουμένου τῶν Στουδίου, λόγοι κατηχητικοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς. Такимъ образомъ, Греческій списокъ, бывший подъ руками Славянскаго переводчика, не указалъ — представляли ли переведенныя имъ слова цѣликомъ Большой Катихизисъ, или одну изъ трехъ его книгъ. А что они составляли вторую книгу, это намъ открылъ лишь 111-й Греческій кодексъ Патмосской библіотеки. Последній отчасти подтверждаетъ данныя биографовъ препод. Θεοδора о трехчастномъ раздѣленіи Большого его Катихизиса, потому что онъ сохранилъ безъ начала первую книгу и цѣликомъ слѣдующую вторую книгу. Что касается вопроса о существованіи и третьей книги, то въ этомъ убѣждаемся изъ разныхъ подобныхъ поученій, содержащихся въ нѣкоторыхъ другихъ кодексахъ, которыя не составляютъ части Малыхъ поученій, а также не находятся въ двухъ первыхъ книгахъ Пространныхъ поученій; такъ-что если кто соберетъ всѣ эти поученія въ одно, то онъ будетъ въ состояніи составить, пока намъ неизвѣстную, третью книгу. Такъ напримѣръ, 112-й кодексъ Патмосской библіотеки, хотя и представляетъ раздѣленіе словъ, совершенно неимѣющее сходства съ первоначальнымъ раздѣленіемъ препод. Θεοδора, тѣмъ не менѣе — содержитъ въ себѣ не малое число словъ, ни въ книгѣ Aunray, ни въ 111-й Патмосской рукописи не содержащихся. Последнія всецѣло взяты

Αἱ τῆς σλαβικῆς μεταφράσεως 124 κατηγορήσεις ἀντιστοιχοῦσιν ἀκριβῶς ταῖς περιεχομέναις ἰσαριθμοῖς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τοῦ πατριακοῦ χειρογράφου, καὶ προβαίνουσιν οὕτως ἢ μία κατόπι τῆς ἄλλης, ὡς καὶ ἐν τούτῳ τῷ χειρογράφῳ. Ἐν τῇ σλαβικῇ μεταφράσει παρατηροῦνται δύο μόνα φαινόμενα σημειώσεως μὲν ἄξια, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἀσήμαντα. Πρῶτον λείπουσιν αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν κατηγορήσεων ιε', ις', ιζ'· δεύτερον ἢ ἐν τῷ ἑλληνικῷ κειμένῳ ιη' κατηγορήσεις ἀριθμεῖται 22-α ἐν τῷ σλαβικῷ, ἂν καὶ εὐρίσκεται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν 17-ην κατηγορήσιν· οὕτως ἀπὸ 22-ου ἀριθμοῦ προβαίνουσα καταλήγει ἢ τῶν κατηγορήσεων ἀριθμῆσις οὐχὶ ὡς ἐν τῷ ἑλληνικῷ χειρογράφῳ εἰς ἀριθμὸν ρκδ', ἀλλ' εἰς 128-ον. Ἐδῶ ἔχομεν ἀπλῶς σφάλμα πηγάζον ἀμέσως ἐκ προφανοῦς παραδρομῆς τεσσάρων ἀριθμῶν, ἢ μεταπηδήσεως ἄλλως εἰπεῖν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον ἀριθμὸν· αὐτῶν δὲ τῶν κατηγορήσεων αἱ ἐπιγραφαὶ κατ' οὐδὲν ἐν τῷ σλαβικῷ κειμένῳ διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ πατριακῷ χειρογράφῳ.

Ἐν τῷ ἀνά χειρας λοιπὸν βιβλίῳ περιέχονται κατηγορήσεις ἑλληνιστὶ 124, συναποτελοῦσαι μὲν κατὰ τὸν κώδικα τῆς Πάτμου τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς μεγάλης κατηγορήσεως, κατὰ δὲ τάξιν ἀριθμητικὴν ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς ἐν τοῖς Μεγάλοις Μηναίοις τοῦ Μακαρίου περιεχομένας εἰς γλῶσσαν σλαβικὴν. Οὕτως ἀφείθησαν ἀνέκδοτοι τοῦ πρώτου βιβλίου αἱ κατηγορήσεις καὶ αἱ δυνάμεναι μετὰ τινα εἰδικὴν ἐξέτασιν νὰ συναποτελέσωσι τὸ τέως ἄγνωστον τρίτον βιβλίον. Θὰ ἦτο βεβαίως ἐπιθυμητὸν νὰ συνεξεδίδοντο ἐκ τοῦ πατριακοῦ χειρογράφου καὶ αἱ περι-

изъ третьей книги Большого Катихизиса, которая можетъ быть восстановлена, если къ нимъ будутъ присокуплены и остальные, въ разныхъ кодексахъ содержащіяся, поученія, на-примѣръ, — поученія, находящіяся въ 891-мъ Парижскомъ кодексѣ Bibliothèque Nationale.

124 поученія Славянскаго перевода какъ-разъ соотвѣтствуютъ содержащимся равночисленнымъ поученіямъ во второй книгѣ Патмосской рукописи, и идутъ по порядку одно за другимъ, какъ и въ послѣдней рукописи. Въ Славянскомъ переводѣ замѣтны два только явленія, достойныя замѣчанія, но въ сущности малозначущія. Во-первыхъ, тамъ нѣтъ заглавій поученій ιε', ις', ιζ'; во-вторыхъ, ιη' поученіе Греческаго текста числится 22-мъ въ Славянскомъ, хотя и слѣдуетъ непосредственно за 17-мъ поученіемъ. Такимъ образомъ, счисленіе, идущее съ 22-го, оканчивается не ρκδ', какъ въ Греческой рукописи, но 128-мъ. Здѣсь просто ошибка, происшедшая прямо отъ недосмотра. Заглавія поученій въ Славянскомъ текстѣ ничѣмъ не отличаются отъ заглавій Патмосской рукописи.

Такимъ образомъ, въ настоящей книгѣ содержатся поученія на Греческомъ языкѣ, числомъ 124, составляющія, съ одной стороны, по Патмосскому кодексу, вторую книгу Большого Катихизиса, но съ другой — по числовому порядку — соотвѣтствующія поученіямъ, находящимся въ Великихъ Четыхъ Минейхъ митрополита Макарія. Слѣдовательно, остались неизданными поученія первой книги и другія, изъ которыхъ, послѣ спеціальнаго изслѣдованія, можно составить, пока неиз-

εχόμεναι ἐν αὐτῷ τοῦ πρώτου βιβλίου κατηχήσεις· ὁμως δὲ αὐταὶ δὲν ἠδύναντο νάποτελέσωσι μέρος τῆς παρούσης ἐκδόσεως, ἦτις προωρίσθη μόνον εἰς τὸ νάποκαταστήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν εὐκατάληπτον τὸ ἤδη προεκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς σλαβικὸν κείμενον, τὸ ἐν πολλοῖς ἀνακριβῶς μεταπεφρασμένον καὶ διὰ τοῦτο ἀκατανόητον ἄνευ συμπαραβολῆς πρὸς τὸ ἐλληνικὸν πρωτότυπον.

вѣстную, третью книгу. Было бы, конечно, желательнымъ, чтобы изъ Патмосской рукописи были изданы содержащіяся въ ней поученія и первой книги. Но это не могло войти въ программу настоящаго изданія, предназначеннаго сдѣлать по возможности удобопонятнымъ изданный Коммиссіею Славянскій текстъ, во многихъ мѣстахъ неточно переведенный, а потому и непонятный безъ Греческаго.

II

Ὁ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Πάτμου 111-ος κῶδιξ εἶχε περιγραφῆ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου Σακκελίωνος (ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ Ἀθήνησιν ἔτει 1890-ῳ Πατμιακῇ Βιβλιοθήκῃ) δι' οὕτω βραχυτάτων λόγων, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις ἐξ αὐτῶν νά διακρίνῃ ὅτι θὰ ἐσφζετο ἐν ἐκείνῳ τὸ πρωτότυπον ὅλων τῶν σλαβικῶν κειμένων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐγράφη κατὰ τὸν Σακκελίωνα περὶ τὸ τέλος τοῦ 10-ου ἢ περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 11-ου αἰῶνος, κατὰ δὲ τὴν ὑπ' ὄψει ἡμῶν λεπτομερῆ αὐτοῦ περιγραφὴν τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Θαδδαίου συνίσταται ἐκ φύλλων μεμβρανίων 339, μήκους 29 καὶ πλάτους 23 ἑκατοστῶν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου· εἶναι δὲ καὶ ἰσχυρῶς ἐστάχωμένον, περιφραττόμενον ἄλλως ὑπὸ ξυλίνων πλακῶν. Τὸ κείμενον ἐν μιᾷ τῶν σελίδων ἐκάστη γραμμὰς ἀριθμοῦν 31 καὶ χῶρον καταλαμβάνον μήκους 24 ἑκατοστῶν καὶ πλάτους 145 χιλιοστῶν, εἶναι διηρημένον εἰς δύο βιβλία· ἀτυχῶς ὁμως τοῦ πρώτου βιβλίου ἡ ἀρχὴ δὲν σφζεται, διότι τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος φύλλον ἀπωλέσθη ἐκ παλαιοῦ. Ἀμφότερα τὰ βιβλία εἶναι διακεκριμένα ἐν τῷ κώδικι ὑπὸ μιᾶς κενῆς σελίδος, ἦτις ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ἀφεθῆ ἄγραφος ὑπὸ τοῦ καλλιγράφου, καὶ ὑπὸ ἐνὸς τετάρτου μιᾶς ἐτέρας

Рукопись Патмосской библиотеки числится подъ 111-мъ номеромъ, а краткое ея описаніе сдѣлано покойнымъ Іоанномъ Саккеліономъ въ изданной имъ въ 1890 г. въ Аѳинахъ «Патмосской Библиотекѣ». Данное описаніе Саккеліона настолько кратко, что не представлялось возможнымъ изъ него догадываться о томъ, что эта рукопись представляетъ изъ себя оригиналь всѣхъ Славянскихъ текстовъ. По мнѣнію Саккеліона, наша рукопись написана въ концѣ X или въ началѣ XI вѣка, а судя по подробному описанію г. Александра Θαδδεєва она состоитъ изъ 339 пергаментныхъ листовъ 29 сант. длины и 23 сант. ширины; причеиъ крѣпко сшита и предохранена отъ поврежденій деревянными дощечками. На каждой страницѣ текстъ состоитъ изъ 31 строки и занимаетъ мѣсто въ длину 24 сант. и въ ширину 145 миллим. Текстъ занимаетъ двѣ книги. Къ сожалѣнію, начало первой книги не дошло до насъ, вслѣдствіе того, что первый листъ самаго кодекса давно утраченъ. Гранью между двумя книгами

σελίδος, ἀγράφου καὶ τούτου ἐξ ἀρχῆς ἀφέντος· ἢ ἐντελῶς ὅμως ἀγραφος σελὶς ἐχρησίμευσε κατόπιν ἐν τῷ 13-ῳ αἰῶνι εἰς τὸ νὰ πληρωθῇ διὰ γραμμάτων ἐρυθρῶν μέ τι κείμενον ἀνώουμον "περὶ τοῦ δεῖν ἡμᾶς φεῦγειν τὰς διαβολικὰς πλάνιας καὶ τὴν ψυχικὴν φυλάττειν ἀγνότητα".

Ἐκτὸς τῆς εἰρημένης ἐλλείψεως ὁ πατριακὸς κῶδιξ παρουσιάζει πολλαχοῦ τὰ φύλλα διερρήγμένα, ἰδίᾳ δὲ ἐν ταῖς γραμμαῖς τοῦ χάρακος, ἐφ' ὧν ὁ καλλιγράφος ὤφειλε νὰ γράψῃ τὸ κείμενον αὐτοῦ, καὶ τοῦτο διότι ὁ χάραξ, ὡς φαίνεται, δὲν ἦτο πεποιημένος ἐκ χορδῶν νεύρων, ἀλλ' ἐξ ὕλης μεταλλικῆς· φθορὰν τινα ἔπαθεν ὁ κῶδιξ καὶ ἐξ ὕδατος, βλάψαντος τὰ ἄκρα τῶν πρώτων αὐτοῦ φύλλων καὶ τὸ κείμενον τῶν τριῶν πρωτίστων σελίδων· ἐκ δὲ πυρᾶς ὑπέστησαν φθορὰν αἱ κάτω γραμμαὶ ἐξ ἄλλων φύλλων, ἅτινα ὅμως ἀνήκουσι εἰς τὸ 1-ον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως (λόγ. ξ'-ξγ')· ἐκ δὲ πολλῆς προστριβῆς εἶναι ὡσαύτως διεφθαρμένη ἰκανῶς ἢ ἐσχάτη τοῦ κώδικος σελίς· ἀλλ' ἐνταῦθα πᾶσαι αἱ διεφθαρμέναι καὶ ἡμαυρωμέναι λέξεις ἐγράφησαν καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἰχνῶν ὑπὸ τοῦ Πηλοσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου.

Τὸ κείμενον τοῦ πατριακοῦ κώδικος γεγραμμένον διὰ μελάνης ὑποξάνθου ἢ κτρινοῦ χρώματος βαθέος (κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Θαδδαίου), ἀνάγεται ἐκ παλαιογραφικῆς ἐπόψεως εἰς τὸ καλούμενον γραφῆς εἶδος alte Minuskel καὶ μορφήν ἔχει καθόλου στρογγύλην· σπανίως δὲ καὶ πέραν ἐκτείνεται τῆς πρὸς δεξιὰν καθέτου τοῦ χάρακος γραμμῆς, ἥτις καθορίζει τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐκεί μαργελίου· κατὰ κανόνα ὅμως τοῦ καλλι-

σлужить въ кодексѣ одна страница, оставленная писцомъ чистою, да еще верхняя четверть слѣдующей страницы, также оставлена пустою. Но зато, бывшая сначала совѣмъ пустая страница, въ тринадцатомъ вѣкѣ послужила мѣстомъ для написанія анонимнаго текста съ киноварными буквами: «о томъ, что намъ подобаетъ удалиться отъ дѣвольскихъ заблужденій и сохранить душевную чистоту».

Помимо указаннаго недостатка, въ Патмосскомъ кодексѣ существуютъ еще и слѣдующіе недочеты: листы въ немъ во многихъ мѣстахъ разрѣзаны инструментомъ, проводившимъ строки, на которыхъ писецъ долженъ былъ написать свой текстъ. Это обстоятельство объясняется тѣмъ, что инструментъ этотъ сдѣланъ не изъ жильныхъ струнъ, а изъ металлическихъ. Кодексъ нашъ пострадалъ также отъ воды, испортившей по краямъ первые три его листа, а отчасти и текстъ первыхъ трехъ страницъ. Огнемъ истреблены нижнія строки шести лишь листовъ, принадлежавшихъ первой книгѣ Большаго Катихизиса (Поучен. ξ' — ξγ'). Равнымъ образомъ, послѣдняя страница кодекса достаточно повреждена вслѣдствіе большаго тренія, но тутъ всѣ попорченныя и исчезнувшія слова возстановлены на основаніи своихъ слѣдовъ Пелусійскимъ митрополитомъ Амфилохіемъ.

Почеркъ текста Патмосскаго кодекса, писаннаго чернилами желтоватыми или совершенно желтаго цвѣта, относится, по выраженію г. Александра Таадеева, съ палеографической точки зрѣнія къ письму такъ-называемому alte Minuskel, а по формѣ—послѣднее въ нашемъ кодексѣ круглое. Текстъ изрѣдка выходитъ изъ-за правой перпендикулярной линіи, которая опредѣляетъ на-

γράφου ἔξω τῆς πρὸς ἀριστερὰν τοῦ μαργε-
λίου γραμμῆς εὐρίσκεται διὰ παντὸς τὸ πρῶ-
τιστον γράμμα ἐκάστου λόγου, ὅπερ ὡς εἰ-
κὸς εἶναι κεφαλαιῶδες. Τῶν δὲ κατηγήσεων
αἱ ἐπιγραφαὶ εἶναι γεγραμμέναι δι' ὧν καὶ τὸ
κεῖμενον γραμμάτων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον με-
γεθυντικὸν καὶ οὕτως ἀραιόν, ὥστε νὰ μὴ
συνδέωνται πρὸς ἄλληλα. Τὸ δὲ ὑπογεγραμμέ-
νον ἢ προσγεγραμμένον ἰῶτα οὐδαμοῦ τοῦ
κώδικος ἀπαντᾷ· ἀλλὰ καὶ λέξεις ἐπιτετηγμέ-
ναι πάνυ ὀλίγαι ἀπαντῶσιν, οἷον $\overline{\theta\sigma}$ (= θεός),
 $\overline{\pi\nu\alpha}$ (= πνεῦμα), $\overline{\sigma\upsilon\nu\omega\nu}$ (= οὐρανῶν), $\overline{\sigma\tau\iota\alpha}$
(= σωτηρία), $\overline{\pi\epsilon}$ (= περὶ), $\overline{\chi\omega}$ (= Χριστῷ),
 $\overline{\alpha\mu}$ (= ἀμήν), $\overline{\alpha\iota\omega}$ (αἰῶνας). Τέλος δὲ ὁ ἐν
τῷ κώδικι τονισμὸς τῶν λέξεων καὶ ὁ πνευ-
ματισμὸς αὐτῶν οὐδὲν ἔχει τὸ διακριτικόν,
καθότι δὲν ἀνήκει εἰς τὸ γωνιῶδες, ἀλλ' εἰς
τὸ κοινότατον εἶδος.

Τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος τούτου βιβλίον
ἀριθμεῖ κατηγήσεις 87, καὶ βεβαίως ἡ τά-
ξις αὐτῶν θὰ παριστᾷ τὴν πρωτότυπον
τοῦ συγγραφέως διάταξιν, διότι ἐν ἄλλοις
ἤδη γνωστοῖς ἀντιγράφοις ἐκλογή τις μόνον
αὐθαίρετος εὐρίσκεται τῶν κατηγήσεων τού-
των. Οὕτως ἄγνωστοι κατηγήσεις ἐν τοῖς
τοιούτοις ἀντιγράφοις μένουσιν, ὡς φαί-
νεται, αἱ ἐξῆς τοῦ πατριακοῦ ἀντιγράφου·
γ', ζ', η', ι', ια', ιβ', ιγ', ιε', ις', ιζ', ιδ',
κ', κβ', κγ', κδ', κε', κς', κζ', κη', κθ', λ',
λα', λδ', λε', λς', λθ', μγ', μδ', με', μς', μζ',
ν', να', νβ', νδ', νς', νη', νθ', ξ', ξα', ξβ',
ξδ', ξς', ξζ', ξη', ξθ', ο', οα', οβ', οδ', οε', ος',
οθ', π', πα', πς', πζ'. Κώδικες δέ, ἐν οἷς
περιέχονται κατηγήσεις τινὰς τοῦ 1-ου βιβλίου,
εἶναι τότε νῦν εἰς ἡμᾶς γνωστοὶ οἱ ἐπόμενοι ¹.

чало поля. По правилу и приемамъ
писца, внѣ линіи, находящейся по лѣ-
вой сторонѣ поля, находится всегда пер-
вая буква каждаго Поученія, которая—
какъ и слѣдуетъ быть — заглавная.
Заглавія Поученій написаны тѣми же,
что и весь текстъ, буквами, съ тѣмъ
лишь различіемъ, что буквы заглавій —
больше по величинѣ и находятся въ
нѣкоторомъ разстояніи другъ отъ дру-
га, не связываясь между собою. Под-
писная іота нигдѣ не встрѣчается; кро-
мѣ того, попадаетъ нѣсколько сокра-
щеній словъ вродѣ: $\overline{\theta\sigma}$ (= θεός),
 $\overline{\pi\nu\alpha}$ (= πνεῦμα), $\overline{\sigma\upsilon\nu\omega\nu}$ (= οὐρανῶν), $\overline{\sigma\tau\iota\alpha}$
(= σωτηρία), $\overline{\pi\epsilon}$ (= περὶ), $\overline{\chi\omega}$ (= Χριστῷ),
 $\overline{\alpha\mu}$ (= ἀμήν), $\overline{\alpha\iota\omega}$ (= αἰῶνας). Наконецъ,
ударенія и придыханія въ кодексѣ
ничего особеннаго не представляютъ,
такъ какъ сводятся не на угловатый
видъ, но на общепринятый.

Первая книга настоящаго кодекса со-
держитъ въ себѣ 87 Поученій, и, безъ со-
мнѣнія, порядокъ ихъ въ ней воспроиз-
водитъ первоначальное распредѣленіе,
сдѣланное самимъ авторомъ, такъ какъ
въ другихъ, извѣстныхъ уже, спискахъ
находится нѣкоторый уже произвольный
выборъ изъ тѣхъ Поученій. Такимъ
образомъ, неизвѣстными поученіями въ
подобныхъ спискахъ остаются, повиди-
мому, слѣдующія Поученія Патмоскаго
списка: γ', ζ', η', ι', ια', ιβ', ιγ', ιε', ις',
ιζ', ιδ', κ', κβ', κγ', κδ', κε', κς', κζ', κη',
κθ', λ', λα', λδ', λε', λς', λθ', μγ', μδ', με',
μς', μζ', ν', να', νβ', νδ', νς', νη', νθ', ξ',
ξα', ξβ', ξδ', ξς', ξζ', ξη', ξθ', ο', οα', οβ',
οδ', οε', ος', οθ', π', πα', πς', πζ'. На-
сколько намъ извѣстно, кодексы, из-
вѣстные и содержащіе нѣкоторыя по-
ученія первой книги, слѣдующіе ¹:

¹ H. O. Coxe, Catal. cod. manuscr. bibl. Bodleianae I, с. 575—577. J. Iriarte, Regiae bibliothecae
Matritensis codices graeci MSS., I, с. 5—19. B. de Montfaucon, Bibliothecae Coisliniana, с. 386—388.
[Mingarelli], Graeci codices manuscripti apud Nanius - - - asservati, с. 88—101.

Laudianus 89.

Matritensis 4.

Coislinianus 272.

Nanianus 62.

Τέλος αὶ ἐν τῷ πατριακῷ 111-ῳ χειρογράφῳ κατηγήσεις, αὶ συναποτελοῦσαι τὸ 1-ον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως βιβλίον, εἶναι ἐπιγεγραμμένα οὕτω¹.

α') Κατήγησις ἀκέφαλος, ἧς αὶ πρῶται λέξεις ἔχουσι νῦν οὕτως· « - - - ὁ γὰρ θεὸς καὶ ῥήματος » κτλ.

β') « Περὶ τῆς πανωλεθρίου παρρησίας καὶ τοῦ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τὰς νόσους ». Πρβλ. Κώδ. Matriten. 4, α'. Coislin. 272, α'.

γ') « Περὶ τοῦ ἠνώσθαι τοὺς ἀδελφοὺς πνευματικῶς ὡς ἐν σῶμα, κἂν εἰς πολλὰ μέλη διαιροῦνται ».

δ') « Περὶ τοῦ μετὰ φόβου θεοῦ καὶ πάσις (γρ. πάσης) ἀπαθείας τὸν τε κανονάρχην, τὸν κανδηλάριον καὶ τὸν νοσοκόμον ἐπικρατεῖν τὰς αὐτῶν διανοίας ». Πρβλ. κώδ. Matrit. 4, β'. Coislin. 272, β'.

ε') « Περὶ τῶν διακονῶν, ὅτι ὁ προθύμως ἐργαζόμενος ἐν αὐταῖς τῷ Χριστῷ προσφέρει θυσίαν καθαρὰν ». Πρβλ. κώδ. Matrit. 4, γ'. Coislin. 272, γ'.

ς') « Περὶ τῆς ἀειφύτου ἐξαγγελσεως καὶ τοῦ ἀντέχεσθαι παντὸς ἀγαθοῦ διὰ τῆς ταπεινώσεως ». Ἐν τῷ κώδ. Matrit. 4, δ'. Coislin. 272, γ'.

ζ') « Περὶ τοῦ καρτερῶς ὑποφέρειν τὰ λυπηρὰ τοῦ κατὰ θεὸν βίου ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς ».

η') « Περὶ τοῦ διεξάγεσθαι τοὺς ἐπομένους θεοπρεπῶς, κἂν ἀπόντες ὧσι τῷ πνεύματι ».

θ') « Περὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ ὅτι μεγάλη βοήθεια ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἢ τῶν δακρύων ἐκδυσώπησις ». Κώδ. Matrit. 4, ε'. Coislin. 272 ε'.

ι') « Περὶ τοῦ κτήσασθαι τὰς ἀρετὰς ἐν

¹ Διυτηρὸν ὅτι ὁ κ. Ἀλέξανδρος Θαδδαίου δὲν ἐσημείωσε τὰς πρῶτας λέξεις μιᾶς ἐκάστης τῶν κατηγήσεων τούτων.

Laudianus 89.

Matritensis 4.

Coislinianus 272.

Nanianus 62.

Наконецъ, поученія Патмосской рукописи № 111, составляющіе первую книгу Большого Катихизиса, озаглавлены слѣдующимъ образомъ:

1) Катихизисъ безъ начала; начальныя его слова нынѣ таковы: « . . . . . ибо Богъ и Слово » и т. д.

2) « О всегубительной продерзости и о томъ, какъ радостно выносить болѣзни ». Срвн. Код. Matrit. 4, α'. Coislin. 272, α'.

3) « О духовномъ соединеніи братьевъ какъ бы въ одно тѣло, не смотря на то, что они представляютъ изъ себя многіе отдѣльныя члены ».

4) « О томъ, что канонарху, лампадчику и больничнику слѣдуетъ служить со страхомъ Божиимъ и съ полнымъ безстрастіемъ ». Ср. Код. Matrit. 4, β'. Coislin. 272, β'.

5) « О служеніяхъ: что съ охотой занимающійся ими приноситъ чистую жертву Христу ». Ср. Код. Matrit. 4, γ'. Coislin. 272, γ'.

6) « О присносвѣтѣющей искренности и о томъ, чтобы держаться всякаго добра чрезъ смиреніе ». Въ кодексѣ Matrit. 4, δ'. Coislin. 272, γ'.

7) « О томъ, чтобы выносить терпѣливо скорби жизни въ Богѣ, уповая на жизнь вѣчную ».

8) « О томъ, что послушники должны проводить жизнь богоугодно, хотя бы они духовно отсутствовали ».

9) « Объ отдѣленіи души отъ тѣла и о томъ, что большую помощь оказываетъ въ тотъ часъ умилоствленіе чрезъ слезы ». Код. Matrit. 4, ε'. Coislin. 272, ε'.

10) « О приобрѣтеніи добродѣтелей

² Жаль, что г. Александръ Θαδδαεὺς не озабочился отмѣнить начальныя слова каждаго, отдѣльно, поученія.

τῆ συμμετρία τῆς διαίτης καὶ ἀπαλλάττεσθαι τοῦ κόσμου».

ια') «Περὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐν ἣ ἀπολαύσουσιν οἱ ἐνθέως εὐβιώσαντες τὴν δόξαν τὴν ἀπέραντον».

ιβ') «Περὶ τοῦ ἀρνήσασθαι κόσμον καὶ συγγενείας καὶ τοῦ ἐλεῆσθαι ἔργα ἀρετῆς».

ιγ') «Περὶ τοῦ ἐν σαρκὶ ὄντας ὑπὲρ τὴν σάρκα φρονῆσαι καὶ κεκτῆσθαι ἐπηγγελμένα ἀγαθὰ».

ιδ') «Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ τὸ (γρ. τοῦ) σπουδαίους εἶναι ἐν πάσαις ταῖς ψαλμωδίαῖς καὶ λειτουργίαῖς». Κῶδ. Matrit. 4, ζ'.

ιε') «Περὶ τοῦ ἀποδράσαντος ἀδελφοῦ Ταρρασίου, ὃς καὶ ἐπαλινοδρόμησε διὰ τῆς τοιαύτης κατηχήσεως».

ις') «Περὶ τοῦ προεστῶτος ποταπὸν αὐτὸν ἀπαιτεῖ εἶναι ὁ λόγος προλέγοντα τοῖς ὑπηκόοις τὰ μέλλοντα».

ιζ') «Περὶ πίστεως ἀληθινῆς καὶ ὅτι δι' αὐτῆς οἱ προοδεύσαντες τὴν καλὴν ὁδὸν ἤνυσαν».

ιη') «Περὶ τῶν ἐν τῷ κοινοβίῳ ζώντων, ὅτι τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ τὸν βίον ἐζήλωσαν». Κῶδ. Matrit. 4, ζ'. Coislin. 272, ζ'.

ιθ') «Περὶ τοῦ προσέχειν καὶ νήφειν ἐκαστοτε πρὸς τὰ πειρατήρια τοῦ διαβόλου καὶ μὴ ἐθελοδρησεῖν».

κ') «Περὶ τοῦ ἐν πάσῃ ἀκριβεῖα τὰ τῶν πατέρων ἐξετάζειν δόγματά τε καὶ κατηχήσεις (γρ. κατηχήσεις)».

κα') «Περὶ τῆς ὑποποιοῦ ταπεινώσεως, ἵνα μᾶλλον ὁ σπουδαῖος ἐν τοῖς ἔργοις καταβεβλημένῳ φρονήματι διαλάμπῃ». Κῶδ. Matrit. 4, η'.

κβ') «Περὶ τοῦ εὐχαρίστως πάντα ὑποφέρειν καὶ μὴ καταπονηρεῦσθαι τῶν πρωτεύόντων».

черезъ соотвѣтственную имъ упорядоченность жизни и объ освобожденіи отъ міра».

11) «О горнемъ Іерусалимѣ, гдѣ будутъ пользоваться безграничною славою жившіе благочестиво».

12) «Объ отреченіи отъ міра и отъ родства и объ избраніи дѣлъ добрадѣтели».

13) «О томъ, что хотя (пробываемъ) во плоти, (надо) думать о сверхчужденномъ и (такимъ образомъ) приобрѣсти общанныя блага».

14) «О любви во Христѣ и о томъ, что (надо) быть усердными во всѣхъ псалмопѣніяхъ и служеніяхъ». Код. Matrit. 4, ζ'.

15) «О тайно удалившемся братѣ Таррасіи, который и вернулся опять (убѣжденный) чрезъ сіе поученіе».

16) «О томъ, каковъ долженъ быть по требованію разума настоятель, чтобы (онъ могъ) предсказывать подчиненнымъ, о будущемъ».

17) «Объ истинной вѣрѣ и (о томъ), что шедшіе по ней прошли чрезъ добрый путь».

18) «О живущихъ въ киновіи, что они ревнуютъ о жизни апостоловъ Христовыхъ». Код. Matrit. 4, ζ'. Coislin. 272, ζ'.

19) «О вниманіи и трезвенности при всякой попыткѣ діавола и (о томъ), что не слѣдуетъ совершать службу по произволу».

20) «О томъ, что нужно тщательно изслѣдовать догматы и поученія (св.) отцевъ».

21) «О возвышающемъ дѣйствіи смиренія, чтобы чрезъ смиреніе обнаружился (человѣкъ) усердный въ дѣлахъ». Код. Matrit. 4, η'.

22) «О томъ, что съ радостью (надо) все выносить и не лукавствовать (по отношенію) къ первенствующимъ».

κγ') «Περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ χρὴ παραβλέπειν ἐξ αὐτῶν οὐδὲ τὴν τοχούσαν».

κδ') «Περὶ τοῦ ῥῆξαι πάντα τὰ σαρκικὰ φρονήματα διὰ τῆς τῶν θελημάτων ἐκκοπῆς».

κε') «Περὶ τῆς προστασίας τῶν ἀδελφῶν, ὅτι θεός πολὺ διεξάξει πῶς ὁ προηγούμενος κατὰ τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ».

κς') «Περὶ τοῦ φωτιζεσθαι τὴν ψυχὴν ἐν τῇ ὑπομονῇ τῆς ἀρετῆς».

κζ') «Περὶ τοῦ μὴ ἐρωτᾶν τινὰς τοὺς ἐξερχομένους ἐκ τῆς φυλακῆς τὸ τί καὶ πῶς καὶ περὶ τῆς ἀναφανδὸν ἐξαγγέλλεως τοῦ ἀδελφοῦ Θεοσώστου».

κη') «Περὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ὅτι ὁρόμου χρεία εἰς τὸ σωθῆναι».

κθ') «Περὶ τῆς ματαιότητος τῶν κοσμικῶν προσπαθειῶν καὶ ἀνάγγελλαι τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς ὁδοῦ».

λ') «Παραινετική πρὸς τὸ μὴδὲν λογίζεσθαι τὰ πρόσκαιρα διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

λα') «Περὶ βίου ὀρθοῦ καὶ ὅτι ἡτοίμασται στέφανος οὐράνιος τοῖς διὰ θεὸν πάντα ἐγκρατευομένοις».

λβ') «Περὶ τοῦ ὅτι οἱ ἀφίσαντες (γρ. ἀφήσαντες) πάντα καὶ ἀκολουθήσαντες Χριστῷ, κἂν εὐτελεῖ τογγάνωσιν, ἀπολήφονται μεγάλη ἀγαθὰ». Κῶδ. Matrit. 4, θ'. Coislin. 272, ζ'.

λγ') «Περὶ τοῦ ἐν τῷ κοινοβίῳ σκάμματος, ὅτι τῶν ἴσων στεφάνων τοῖς μάρτυσιν ὁ ἀθλῶν παρὰ Χριστοῦ κομίζεται». Κῶδ. Matrit. 4, ι'. Coislin. 272, η'.

λδ') «Παραίνεσις περὶ τοῦ ἐναρξασμένου καλῶς πρὸς τὸ μὴ παλινδρομῆσαι πρὸς τὰ φαῦλα».

λε') «Προτρεπτική, ὅτι κόρος ἀκόρεστος καὶ ἀπόλαυσις αἰώνια τῶν ἀθεωρήτων ἀγαθῶν».

λς') «Περὶ τῶν νοσούντων, ὅτι δεῖ ὑπομένειν ἐν τοῖς διδομένοις καὶ πολλὸς ὁ μι-

23) «О заповѣдяхъ Господа, что не слѣдуетъ упускать какую бы то ни было изъ нихъ».

24) «О сокрушеніи всѣхъ плотскихъ мыслей чрезъ отсѣченіе похотей».

25) «О попеченіи о братіи, что игумень понесетъ много страха по изволенію Божию».

26) «О просвѣщеніи души при настойчивости въ добродѣтели».

27) «О томъ, что не слѣдуетъ нѣкоторымъ спрашивать выходящихъ изъ тюрьмы: что и какъ, и о публичномъ исповѣданіи брата Θεοσоста».

28) «Объ обѣтованныхъ благахъ царства небеснаго и что необходимо скоро теши путь ко спасенію».

29) «О суетности мірскихъ стараній и извѣщеніе о правомъ (благомъ) и лѣвомъ (худомъ) пути».

30) «Увѣщательное (поученіе), что слѣдуетъ считать ничѣмъ скоропреходящее, ради царства небеснаго».

31) «О правой жизни и о томъ, что уготованъ небесный вѣнецъ воздерживающимся отъ всего ради Бога».

32) «О томъ, что оставившіе все и за Христомъ послѣдовавшіе получаютъ великія блага, хотя бы (оставленное) было и ничтожно». Кῶд. Matrit. 4, θ'. Coislin. 272, ζ'.

33) «О подвигахъ въ киновіи: что подвижникъ получаетъ отъ Христа равный съ мучениками вѣнецъ». Кῶд. Matrit. 4, ι'. Coislin. 272, η'.

34) «Увѣщаніе о начавшемъ хорошо (дѣлатель), чтобы онъ не вернулся къ худому».

35) «Поощрительное поученіе о томъ, что существуетъ сытость ненасытимая и вѣчное пользование незримыми благами».

36) «О недугующихъ, что имъ слѣдуетъ терпѣливо относиться къ посы-

σθός». Kōd. Matrit. 4, ια'. Coislin. 272, θ'. Laud. 89, xi.

λζ') «Περὶ τῆς ὀσίας ταπεινοφροσύνης, ὅτι ὁ καρπὸς αὐτῆς γλυκὺς καὶ ἐπέραστος».

λη') «Περὶ τῶν λαθροκακούργως ποιούντων πρὸς ἀλλήλους φιλίας». Kōd. Matrit. 4, ιβ'. Laud. 89, xii.

λθ') «Περὶ τῆς κεκαθαρμένης ψυχῆς, ὅτι γνωστῶς γνωρίζει τὰ ἀποκλήματα τῆς ἀμαρτίας».

μα') «Περὶ τοῦ ὑποτάσσεσθαι τῷ προστώτῳ ὡς σίδηρος τῷ χαλκεῖ καὶ ἐκ τούτου ἀμερίμνως διαβιοῦν». Kōd. Matrit. 4, ιγ'. Coisl. 272, ι'. Laud. 89, xiii.

μα') «Περὶ τοῦ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ τῶν ἔργων διαβιβάζοντας τὸν καιρὸν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτεύξεσθαι». Kōd. Matrit. 4, ιδ'. Laud. 89, xiv.

μβ') «Περὶ τοῦ μὴ μεγαλύνειν ἄλλον βίον πλεῖον τῶν κοινοβιακῶς διαβιούντων». Kōd. Matrit. 4, ιε'. Coisl. 272, ια'. Laud. 89, xv.

μγ') «Περὶ τῆς φοβερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ τῶν ἡτοιμασμένων κολάσεων τοῖς ἀμαρτωλοῖς».

μδ') «Περὶ τοῦ καθηλωθῆναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου τοὺς προσερχομένους, καὶ περὶ τῆς ἀποταγῆς τοῦ ἀδελφοῦ Πέτρου».

με') «Περὶ τῶν ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἐν ἀφελότητι καρδίας δοξαζόντων τὸν οἰκονόμον Ἰσα τοῦ ἡγουμένου».

μς') «Περὶ νηστείας καὶ τῆς μελλούσης φρικτῆς ἡμέρας».

μζ') «Περὶ τοῦ ἀσκητικοῦ καὶ ἰσαγγέλου βίου διαγόρευσις».

μη') «Περὶ τῆς πανωλεθρίου παρρησίας». Kōd. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvi.

μθ') «Περὶ τῶν πανουργιῶν (γρ. πανουργιῶν) τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ προκειμένου τῶν διακονούντων καλῶς». Kōd. Matrit. 4, ιζ'. Laud. 89, xvii.

ν') «Περὶ διακρίσεως, πῶς δεῖ ἐξάγεσθαι

лаемому (бѣдствію) и что (за сіе обѣщано) воздаяніе многое». Код. Matrit. 4, ια'. Coislin. 272, θ'. Laud. 89, xi.

37) «О праведномъ смиренномудріи, что плодъ его сладокъ и вожделѣнень».

38) «О вступающихъ другъ съ другомъ въ дружбу съ тайными злонамѣренными цѣльями». Код. Matrit 4, ιβ'. Laud. 89, xii.

39) «Объ очищенной душѣ, что она ясно сознаетъ слѣдствія грѣха».

40) «О томъ, чтобы подчиняться настоятелю (точно), какъ желѣзо (подчиняется) кузнецу, и чрезъ это проводить жизнь безпечально». Код. Matrit. 4, ιγ'. Coislin. 272, ι'. Laud. 89, xiii.

41) «О достиженіи вѣчныхъ благъ чрезъ посвященіе времени труду и о напряженіи въ работахъ». Код. Matrit. 4, ιδ'. Laud. 87, xiv.

42) «О томъ, чтобы не превозносить другой жизни болѣе (жизни) обитающихъ въ киновіи». Код. Matrit. 4, ιε'. Coislin. 272, ια'. Laud. 89, xv.

43) «О страшномъ днѣ суда и объ уготованныхъ грѣшникамъ мученіяхъ».

44) «О томъ, что вступающіе (въ монашество) пригвождаютъ себя страху Господню, и объ отреченіи брата Петра».

45) «О почитающихъ эконома по невниманію и простотѣ сердца наравнѣ съ игуменомъ».

46) «О постѣ и о будущемъ страшномъ днѣ».

47) «Бесѣда объ аскетической и равноангельской жизни».

48) «О всегубительной продерзости». Код. Matrit. 4, ις'. Laud. 89, xvi.

49) «О лукавствахъ нечистыхъ дьяволовъ и о грядущемъ воздаяніи добрѣ служащимъ». Код. Matrit. 4, ιζ'. Laud. 89, xvii.

50) «О различеніи, какъ слѣдуетъ

(γρ. διεξαγεσθαι) τοὺς ἀστικωτέρους καὶ ἐχωρίους».

να') «Περὶ τῶν θείων ἐντολῶν καὶ τοῦ μὴ τόπτειν τιὰ ἐν τῇ ἀδελφότητι, καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ Ὁρσιίου».

νβ') «Περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς, καὶ περὶ τῆς μακαρίας σιωπῆς, καὶ περὶ τοῦ φοβεροῦ κρίματος τοῦ ἐκκεχυμένου γέλωτος».

νγ') «Περὶ τῶν ζωοποιῶν παιδημάτων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ (τοῦ) εὐπιθῶς (γρ. εὐπειθῶς) δέχεσθαι τὰς διακονίας τοὺς ἀποτεταγμένους». Κῶδ. Matrit. 4, ιη'. Laud. 89, xviii.

νδ') «Περὶ τῆς εὐρέσεως τῶν λειψάνων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ εἰς τοὺς νεκροὺς ἅπαντας».

νε') «Περὶ τοῦ ὀλίγῳ οἴνῳ χρῆσθαι καὶ τοῦ δέχεσθαι τοὺς παῖδας καὶ τοὺς κυλοὺς (γρ. κυλλοὺς) καὶ τοὺς ἀναπήρους». Κῶδ. Matrit. 4, ιθ'. Laud. 89, xix.

νς') «Περὶ τοῦ μὴ διδεῖν ἢ λαμβάνειν τι ἐν βρώμασιν ἢ ἐν πόμασιν ἐν τῇ ἀδελφότητι ἄνευ εὐλογίας». Κῶδ. Matrit. 4, κ'. Laud. 89, xx.

νζ') «Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποδημίας καὶ διατάξεις πρὸς τὸ ὑπεῖκειν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀντὶ ἡγουμένου ὄλην τὴν ἀδελφότητα».

νη') «Ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ οἰκονόμον».

νθ') «Περὶ εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ συνασπισμοῦ τῶν κατὰ θεὸν θελώντων ζῆν».

ξ') «Περὶ τοῦ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν προσετώτα καὶ παραίτησις ἑαυτοῦ πρὸς τὸ ὕψος τῆς προεδρίας».

ξα') «Περὶ νιστείας (γρ. νηστείας) καὶ τὸ πω . . . . . πομένοντα ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ἐργαζομένους ταῖς ἰδίαις χερσίν εὐχαρίστως μεταλαμβάνειν τροφῆς».

ξβ') «Περὶ τῆς φοβερᾶς κρίσεως καὶ τοῦ εὐχαριστεῖν ὑπὲρ ὧν ἐρρύσθη ἕκαστος (τῶν) νῦν πειρατηρίων τοῦ διαβόλου».

вести себя горожанамъ и какъ крестьянамъ».

51) «О Божественныхъ заповѣдяхъ и о томъ, чтобы никто въ братіи не обижалъ (другаго), и о братѣ Орсиіи».

52) «О провозженіи святой четыредесятницы и достохвальномъ молчаніи, и о страшномъ осужденіи за безудержный смѣхъ».

53) «О животворящихъ страданіяхъ Господа нашего Иисуса Христа и о томъ, чтобы послушники приняли покорно назначенныя имъ служенія». Код. Matrit. 4, ιη'. Laud. 89. xviii.

54) «Объ обрѣтеніи мощей нашихъ братьевъ и (рѣчь) о всѣхъ умершихъ».

55) «О томъ, чтобы употреблять мало вина, принимать дѣтей и о хромыхъ и изуродованныхъ». Код. Matrit. 4, ιθ'. Laud. 89, xix.

56) «О томъ, чтобы не давать или не принимать чего-нибудь изъ пищи или питья въ братіи безъ благословенія». Код. Matrit. 4, κ'. Laud. 89, xx.

57) «Объ отъѣздѣ (Студита) въ Константинополь и распоряженіе о послушаніи всей братіи пресвитеру вмѣсто игумена».

58) «(Катихизическое посланіе) въ Константинополь къ брату (Іосифу) и эконому».

59) «О мирѣ и любви и союзѣ желающихъ жить по Божьему».

60) «О томъ, каковъ долженъ быть настоятель и собственное (Студита) извиненіе, въ виду высоты настоятельства».

61) «О постѣ и о томъ, какъ пребывающимъ въ трудѣ и напряженіи и работающимъ собственными руками радостно принимать пищу».

62) «О страшномъ судѣ и благодареніи за то, ради чего каждый спасенъ (отъ) настоящихъ искушеній діавола».

ξγ') «Περὶ τοῦ ἐν ἐπιμελείᾳ καὶ πρόσοχῃ καρδίας ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς μονῆς ὡς τοῦ κυρίου». Κῶδ. Matrit. 4, κα'. Laud. 89, χχι.

ξδ') «Περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζεσθαι ἐπὶ τοῖς προσερχομένοις τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ καὶ μὴ ὑπομένουσιν».

ξε') «Περὶ τῶν πιπτόντων τὸ πῶς δεῖ ἀνίστασθαι, καὶ ἐξήγησις ὠφέλημος (γρ. ὠφέλιμος) περὶ ἐπιτιμήσεως καὶ δέσεως ἀγίου γέροντος». Κῶδ. Matrit. 4, κβ'. Laud. 89, χχιι.

ξς') «Περὶ προβολῆς τοῦ ἡγουμένου τῶν Καθαρὰ καὶ τοῦ περιχαρῶς εἰσδέεσθαι τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστήν».

ξζ') «Περὶ τῆς δυστροπίας τοῦ κόσμου. ὅτι δεῖ εὐχαριστεῖν λυτρωθέντας ἡμᾶς ἐξ αὐτῆς».

ξη') «Περὶ τῶν παγίδων τοῦ διαβόλου ἀναγγελτικῆ, πῶς δεῖ παρελθεῖν αὐτάς».

ξθ') «Περὶ τοῦ μεσάσματος τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς καὶ προθυμοποιήσις πρὸς τὸ ἐξῆς τῆς ἀσκήσεως». Κῶδ. Nanian. 62, ξη'.

ο') «Περὶ τοῦ οἰκονόμου Ἀρσενίου. ὅπως δεῖ ἐπιτιμᾶν συμπαθητικῶς, καὶ τοῦ ὑπομένειν τοὺς ἐπιτιμωμένους».

οα') «Περὶ τῆς ἀνέσεως τῶν ἡμερῶν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ὅτι ἐνεργεῖται ὁ θάνατος ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ δεῖ ἐνμερίμους εἶναι».

οβ') «Περὶ τῶν θείων πατέρων ἡμῶν καὶ πῶς ἐν ταῖς ἀρεταῖς διέλαμψαν καὶ ἐδοξάσθησαν».

ογ') «Περὶ τοῦ εὐχερῶς ὑποφέρειν τοὺς προσκρούσμούς καὶ διαπληκτισμούς ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν». Κῶδ. Matrit. 4, κγ'. Laud. 89, χχιιι.

οδ') «Περὶ τοῦ θείου φόβου καὶ ὅτι ὑποτασσόμενοι ἐν ἀληθείᾳ αὐτοὶ καθ' ἑαυτῶν τὴν ψῆφον τοῦ θεοῦ ἐκφέρομεν».

63) «О томъ, чтобы съ прилежаніемъ и вниманіемъ сердечнымъ исполнять монастырскія дѣла (точно такъ), какъ (дѣла) Господни». Код. Matrit. 4, ка'. Laud. 89, χχι.

64) «О томъ, что не должно соблазняться поступающими въ монашескую жизнь и не выдерживающими (до конца)».

65) «О падающихъ: какъ надо возстать (имъ); и полезное разъясненіе объ эпитиміи и о связаніи, что отъ святаго старца». Код. Matrit. 4, κβ' Laud. 89, χχιι.

66) «Объ избраніи игумена въ монастырѣ τῶν Καθαρὰ и о томъ, что слѣдуетъ встрѣчать съ радостью святую четырехдесятиницу».

67) «О злонравіи міра: что слѣдуетъ благодарить за наше избавленіе отъ него».

68) «Извѣстительная (бесѣда) о сѣтяхъ діавольскихъ: какимъ образомъ слѣдуетъ избѣгать ихъ».

69) «О преполовеніи святой четырехдесятиницы и ободреніе къ дальнѣйшему подвижничеству». Код. Nanian. 62, ξη'.

70) «Объ экономѣ Арсеніи: что слѣдуетъ ему наказывать сострадательно, а наказываемымъ — выдерживать (наказанія).

71) «О невоздержности въ дни Пятидесятницы, что ежедневно случается смерть, и что слѣдуетъ быть бдительными».

72) «О Божественныхъ Отцахъ нашихъ, и какъ они добродѣтелями просіяли и прославились».

73) «О томъ, (что слѣдуетъ) легко выносить преткновенія и непріязни въ упованіи грядущихъ благъ». Код. Matrit. 4, κγ'. Laud. 89, χχιιι.

74) «О страхѣ Божиѣмъ и о томъ, что, истинно повинувся (Богу), сами приобрѣтаемъ себѣ благоволеніе Божіе».

σε') «Περὶ τῆς χαρᾶς τοῦ προεστῶτος. ἐπὶ οἱ αὐτῷ ἐπόμενοι κατὰ θεὸν εὐδρομοῦσιν, ἦ καὶ τὸ ἔμπαλιν».

σζ') «Περὶ τοῦ λυπεῖσθαι καὶ ὑπερευχεσθαι τῶν ἐξ ἀβουλίας ἀπορρήσσομένων τῆς ἀδελφότητος, καὶ τοῦ φεύγειν τὸν ὄλεθρον». Κῶδ. Matrit. 4, κδ'. Laud. 89, xxiv.

σζ') «Περὶ τοῦ ἐπανελθεῖν διὰ τῆς ἀσκήσεως ὅθεν ἐξελθλύθαμεν καὶ μὴ ἀμελῶς ζῶντας παραδοθῆναι τῷ αἰωνίῳ πυρὶ».

ση') «Περὶ τῶν συμβαινουσῶν θλίψεων ἐν τῷ κοινοβίῳ καὶ πῶς πληθυνομένης τῆς ἀδελφότητος κύριος ὁ θεὸς πορίζει τὰς χρείας ἀδειαλείπτως» (γρ. ἀδειαλείπτως). Κῶδ. Matrit. 4, κε'. Laud. 89, xxv.

σθ') «Περὶ τῆς κατὰ θεὸν ὁμολογίας τῶν ἀποτασσομένων».

π') «Περὶ τοῦ ταπεινοφρονεῖν τοὺς ἐξ ἀστικοῦ βίου ἐληλυθότας ἐν τῇ μονῇ καὶ μὴ κατεπαίρεσθαι τῶν τινῶν καὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ πάντα διαάγειν».

πα') «Περὶ τοῦ προθυμοποιεῖσθαι ἕκαστον ἐν τῇ ἀδελφότητι καὶ κατασπᾶζεσθαι τὰ ἐπιτίμια».

πβ') «Περὶ τοῦ ἀγαπᾶν ἔσχατον εἶναι καὶ ἐν ἀτιμίαις καὶ ὕβρεσιν εὐχαρίστως ὑπομένειν». Κῶδ. Matrit. 4, κς'. Laud. 89, xxvi.

πγ') «Περὶ τοῦ ὑποφέρειν γενναίως τὰ ἐπερχόμενα πρὸς τὸ γενέσθαι μιμητὴν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ πολλὰ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν». Κῶδ. Matrit. 4, κζ'. Laud. 89, xxvii.

πδ') «Περὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ διαάγειν τὴν ἀδελφότητα». Κῶδ. Matrit. 4, κη'. Laud. 89, xxviii.

πε') «Περὶ τοῦ βίον ὀρθὸν κειτῆσθαι καὶ τοῦ ἀποστρέφασθαι τοὺς πονηρευομένους καὶ στρεβλοκαρδίους». Κῶδ. Matrit. 4, κθ'. Laud. 89, xxix.

75) «О радости настоятеля, когда его послѣдователи идутъ по пути Божію, и (о томъ, когда случается) противное».

76) «О томъ, (что слѣдуетъ) скорбѣть и молиться объ удаляющихся отъ братіи по неразумію, и объ избѣжаніи гибели». Код. Matrit. 4, κδ'. Laud. 89, xxiv.

77) «О (нашемъ) возвращеніи чрезъ подвижничество (туда), откуда вышли, и (о томъ), чтобы не подвергнуться вѣчному огню, живя нерадиво».

78) «О скорбяхъ, бывающихъ въ киновіи и (о томъ), какъ при умноженіи братіи Господь Богъ непрестанно доставляетъ нужное». Код. Matrit. 4, κε'. Laud. 89, xxv.

79) «О Божіемъ исповѣданіи, и объ отвергающихъ оное».

80) «О томъ (что слѣдуетъ) поступившимъ изъ міра въ обители и смиренномудрствовать и не гордиться, и о томъ, (что слѣдуетъ) жить всѣмъ (монахамъ) въ мирѣ».

81) «О томъ, (что) каждому брату (слѣдуетъ) бодрствовать и принимать (безропотно) эпитиміи».

82) «О томъ, (что слѣдуетъ) считать себя послѣднимъ и переносить съ радостью безчестія и руганія». Код. Matrit. 4, κς'. Laud. 89, xxvi.

83) «О томъ, что (слѣдуетъ намъ) мужественно переносить постигающее (насъ), чтобы быть подражателями Христу, много за насъ пострадавшему». Matrit. 4, κζ'. Laud. 89, xxvii.

84) «О томъ, что (слѣдуетъ) братіи жить въ мирѣ и согласіи». Код. Matrit. 4, κη'. Laud. 89, xxviii.

85) «О томъ, что (слѣдуетъ) устроить правую жизнь и отвращать свое лице отъ лукавствующихъ и развращенныхъ сердцемъ». Код. Matrit. 4, κθ'. Laud. 89, xxix.

πς') «Περὶ τοῦ ἐν ἀφελότητι καρδίας καὶ ἀπλῶ ἤθει διέρχεσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν νοσηρῶν τοῦ ἐν ὑπομονῇ διατελεῖν».

πς') «Περὶ τῆς τῶν δαιμόνων πολυμηχανοῦ πανουργίας, καὶ πῶς καταργοῦνται καὶ ἐξαφανίζονται αἱ μεθοδεῖαι αὐτῶν».

Μετὰ τὰς κατηγήσεις ταύτας, αἰτινες ἀποτελοῦσιν, ὡς ἤδη ἐλέχθη, τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ 111-ῳ πατριακῷ κώδικι πᾶσαι αἱ τοῦ δευτέρου βιβλίου 124 κατηγήσεις. καθ' ἣν δηλαδὴ τάξιν εὐρίσκονται αὐταὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκδόσει, φέρουσαι ὡσαύτως ἐκεῖ ἅς καὶ ἐνταῦθα ἐπιγραφάς. Δεύτερον δὲ ἀντίγραφον ὄλων τούτων τῶν κατηγήσεων ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν ἐκ τῶν ἐντόπων καταλόγων τῶν ἐν ταῖς διαφόροις βιβλιοθήκαις φυλαττομένων ἐλληνικῶν χειρογράφων· καὶ ὅμως οὐκ ὀλίγα αὐτῶν εὐρίσκονται συνήθως μετὰ τῶν μικρῶν κατηγήσεων ἐν πολλοῖς κώδιξιν, οἵτινες παρουσιάζουσι τῶν κατηχητικῶν λόγων τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ταξινομήσεις ὅλως αὐθαίρετους, ὀφειλομένας δὲ εἰς καλλιγράφους μεταγενεστέρους τῶν χρόνων αὐτοῦ τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Οἱ βιβλιογράφοι Φαβρίκιος καὶ Harles συνέλεξαν ἐκ τῶν γνωσθέντων μέχρις αὐτῶν κωδίκων τὰς ἐπιγραφάς 217 κατηγήσεων, τούτων δὲ 134 συναποτελοῦσι τὴν πρώτην συλλογὴν. ἦτοι τὴν Μικρὰν Κατήχησιν ὥστε μένουσιν ἀνήκοντες εἰς τὴν τριμερῆ Μεγάλην Κατήχησιν λόγοι ἐν συνόλῳ 83· ἀλλ' ἐκ τούτων πάλιν ἀνήκουσιν εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως 75 μόνοι. περιεχόμενοι ὡς εἶκος νῦν ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ. Οἱ ἀντιστοιχοῦντες δὲ τῷ καταλόγῳ τοῦ Φαβρικίου καὶ τοῦ Harles λόγοι τῆς ἀνά χειρας ἡμῶν ἐκδόσεως εἶναι οἱ ἐπόμενοι. οἷς προστιθέμεθα τὸν ἐν τῷ πατριακῷ κώδικι ἀριθμὸν τὸν συνήθη ἐν τοῖς μικτοῖς κώδιξιν, ἔτι δὲ τὸν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τοῦ Harles.

86) «О томъ, что (слѣдуетъ) проводить дни нашей жизни въ простотѣ сердца и нрава, и о (случающихся съ нами) недугахъ, когда бываемъ терпѣливы».

87) «Объ искусномъ лукавствѣ демоновъ и о томъ, какимъ образомъ разрушаются и исчезаютъ способы ихъ (лукавства)».

Послѣ этихъ поученій, составляющихъ, какъ сказано, первую книгу Большаго Катихизиса преподобнаго Θεοδора, слѣдуютъ въ нашемъ 111 Патмосскомъ кодексѣ 124 поученія второй книги, въ такомъ именно распредѣленіи, въ какомъ идутъ въ настоящемъ изданіи, и носятъ тамъ тѣ же самыя заглавія, какія именно и здѣсь. Второго списка всѣхъ этихъ поученій не существуетъ, если судить по даннымъ печатныхъ каталоговъ разныхъ библиотекъ о хранящихся въ нихъ Греческихъ рукописяхъ. Однако, немало подобныхъ поученій находится во многихъ кодексахъ, которые на ряду съ малыми поученіями представляютъ изъ себя совершенно произвольныя распредѣленія катихизическихъ словъ препод. Θεοδора, сдѣланныя позднѣйшими переписчиками. Библиографы Фабрицій и Harles изъ извѣстныхъ до нихъ кодексовъ собрали заглавія 217 поученій; но изъ нихъ 134 составляютъ первое собраніе, т. е. Малый Катихизисъ; такъ-что для трехчастнаго Большаго Катихизиса остаются всего 83. Но и изъ послѣднихъ — второй книгѣ Большаго Катихизиса принадлежатъ лишь 75, которыя и изданы нынѣ въ настоящей книгѣ. Соотвѣтствующія каталогу Фабриція и Harles слова настоящаго изданія слѣдующія ¹⁾.

¹⁾ Къ нимъ прилагаемъ нумерацію Патмосскаго кодекса, также обыкновенную нумерацію смѣшанныхъ кодексовъ и нумерацію Harles.

Κώδιξ Πατροῦ	Μικτοὶ κώδικες.	Fabric. Harles	Κώδιξ Πατροῦ.	Μικτοὶ κώδικες.	Fabric. Harles
β'	= οα'	148	νδ'	= ρε'	182
ε'	= οβ'	149	νε'	= ρς'	183
ζ'	= ογ'	150	οβ'	= ρζ'	184
η'	= οδ'	151	οδ'	= ρη'	185
θ'	= οε'	152	οε'	= ρθ'	186
ι'	= ος'	153	ος'	= ρι'	187
ια'	= οζ'	154	οη'	= ρια'	188
ιγ'	= οη'	155	οθ'	= ριβ'	189
ις'	= οθ'	156	π	= ριγ'	190
ιζ'	= π'	157	πα'	= ριδ'	191
ιη'	= πα'	158	πβ'	= ριε'	192
ιδ'	= πβ'	159	πγ'	= ρις'	193
ι'	= πγ'	160	πδ'	= ριζ'	194
κα'	= πδ'	161	πε'	= ριη'	195
κβ'	= πε'	162	πς'	= ριθ'	196
κε'	= πς'	163	πζ'	= ρι'	197
κς'	= πζ'	164	πθ'	= ρκα'	198
κη'	= μα'	41	ια'	= ςγ'	13
λα'	= ι'	9	ιβ'	= ρκβ'	199
λβ'	= πη'	165	ιγ'	= ρκγ'	200
λδ'	= πθ'	166	ιε'	= ρκδ'	201
λε'	= νβ'	52	ις'	= ρκε'	202
λς'	= υι'	167	ιζ'	= ρκς'	203
λζ'	= υια'	168	ρ'	= ρκζ'	204
λη'	= υιβ'	169	ργ'	= ρκη'	205
λθ'	= υιγ'	170	ρε'	= ρκθ'	206
μ'	= υιδ'	171	ρη'	= ρλ'	207
μα'	= υιε'	172	ρι'	= ρλα'	203
μβ'	= υις'	173	ρια'	= ρλβ'	209
μγ'	= υιζ'	174	ριβ'	= ρλγ'	210
μδ'	= υιη'	175	ριγ'	= ρλδ'	211
με'	= υιθ'	176	ριδ'	= ρλε'	212
μς'	= υκ'	177	ριε'	= ρλς'	213
μζ'	= νδ'	54	ριη'	= ρλζ'	214
μη'	= ρα'	178	ρκα'	= ρλη'	215
μθ'	= ρβ'	179	ρκβ'	= ρλθ'	216
ν'	= ργ'	180	ρκγ'	= ρμ'	217
να'	= ρδ'	181			

Σημειώσεως ἄξιός ἵδιαι εἶναι ὁ παρισιακὸς κώδιξ 891, ἐν ᾧ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Μεγάλης Κατηχήσεως ἐσώθησαν ἐν συνόλῳ 24 λόγοι, περιεχόμενοι ὡς εἰκὸς καὶ ἐν τῷ πατριακῷ κώδικι καὶ ἐν τῇ πα-

Слѣдуетъ упомянуть особенно о Парижскомъ кодексѣ № 891, въ которомъ сохранилось всего 24 слова изъ второй книги Большаго Катихизиса, содержащіяся, какъ и слѣдовало ожидать, и

ρούση ἐκδόσει. Ὁ παρισιακὸς κώδιξ μεμβράνινος ὢν ἐγράφη κατὰ τρόπον φιλόκαλον ἔτει 1136-φ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ ἐκεῖ μονῇ τοῦ Προδρόμου. ἦτις ἔκειτο ἐγγιστα τῆς κινστέρνης Ἀετίου. "διὰ χειρὸς τοῦ μοναχοῦ Ἀρσενίου, ἐξ ἐπιταγῆς καὶ συλλογῆς τοῦ καθηγουμένου τῆς αὐτῆς μονῆς μοναχοῦ κυροῦ Μαξίμου". Καὶ οὗτος ὁ κώδιξ ἔχει μικτὸν χαρακτήρα. διότι ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 170 λόγων 93 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μικρὰν Κατήχησιν, οἱ δὲ λοιποὶ 77 εἰς τὴν Μεγάλην Κατήχησιν. Χαρακτηριστικὸν ἐνταῦθα εἶναι, ὅτι ἀντὶ τῶν συνήθων ἐπιγραφῶν οἱ λόγοι πάντες ἀνεξαίρετως φέρουσιν ἐμμέτρους ἐπιγραφάς, ἐκάστης δηλαδὴ τῶν συνήθων ἐπιγραφῶν ἡ ἔννοια περιορίζεται ἐντὸς ἐνὸς καὶ μόνοῦ ἰαμβικοῦ στίχου. Ἐντεῦθεν ὡς εἰκὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τίνες ἐκ τῶν δευτέρων 77 λόγων ἀνήκουσιν εἰς τὸ πρῶτον, εἰς τὸ δεύτερον ἢ εἰς τὸ τρίτον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατήχσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι εἶναι ἤδη ἐκδομένοι. ἡμεῖς τῇ βοηθείᾳ τῶν πρώτων αὐτῶν λέξεων ἠδυνήθημεν νὰ γνωρίσωμεν. ὅτι 24 ἐκ τῶν 77 τούτων λόγων ἀνήκοντες εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον περιέχονται καὶ ἐν τῷ πατμιακῷ κώδικι, ἐπομένως δὲ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει. Οἱ λόγοι οὗτοι ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἐπομένοις ἀριθμοῖς.

Πατρ. κῶδ. Ἐκδ. Μαί

Ἐπιγραφή.

- ια' = χγ'. «Σπεύδειν πρὸς ἄθλους ἀνεπιστρόφῳ δρόμῳ».
 ιγ' = λζ'. «Μὴ δεῖν ἀθυρεῖν προσβολαῖς τῶν δαιμόνων».
 ιε' = νδ'. «Καύσωνα φεύγειν τῆς κακῆς παρρησίας».
 ις' = νε'. «Μὴ συλλαλεῖν αἰσχιστα πρὸς κρυπτοὺς τόπους».
 ιη' = μδ'. «Πολλοὺς γινώσκειν ὑφεῖ τοὺς ἀντιστάνας».
 ιθ' = κζ'. «Στέγειν τὰ πάντα, πλὴν μετ' εὐχαριστίας».

въ Патмосскомъ кодексѣ, и въ настоящемъ изданіи. Парижскій кодексъ написанъ на пергаменѣ въ 1136-мъ году въ Константинополѣ въ тамошней обители (св.) Предтечи, которая лежала около Аэтійской цистерны, «рукою монаха Арсенія, по порученію игумена сей обители монаха киръ Максима изъ его собранія». И этотъ кодексъ, по своему характеру, принадлежитъ къ смѣшаннымъ, такъ какъ изъ заключающихся въ немъ 170 словъ — 93 принадлежатъ Малому Катихизису, а остальные 77 — Большому Катихизису. Очень характерно здѣсь то, что всѣ безъ исключенія слова, вмѣсто обычныхъ заглавій, носятъ стихотворныя надписи, заключающіяся въ одномъ (и непременно) ямбическомъ стихѣ. Невозможно различить, какія изъ вторыхъ 77 словъ принадлежатъ первой, второй или третьей книгѣ Большаго Катихизиса. Но такъ какъ эти слова уже изданы, то намъ удалось съ помощью ихъ начальныхъ словъ узнать, что 24 изъэтихъ 77 словъ, принадлежатъ второй книгѣ, содержатся и въ Патмосскомъ кодексѣ, слѣдовательно, и въ настоящемъ изданіи. Эти слова соотвѣтствуютъ слѣдующимъ нумерамъ.

Патм код. Изд. Маί.

Заглавіе.

- ια' = χγ'. «Спѣшить къ подвигамъ неуклоннымъ путемъ».
 ιγ' = λζ'. «Не упадать духомъ при нападеніи демонѡвъ».
 ιε' = νδ'. «Избѣгать пыла дурной отваги».
 ις' = νε'. «Не разсуждать безумно въ тайныхъ мѣстахъ».
 ιη' = μδ'. «Многихъ знать противниковъ свыше».
 ιθ' = κζ'. «Переносить все, но съ радостью».

Πατρ κωδ. Ἐκὸ Mai.	Ἐπιγραφή.
κγ' = λα'.	«Ἐν τῷ κυκλοῦν ὄφλημα πατέρων βίους».
κδ' = κ'.	«Μὴ βαρυθυμεῖν πνευματικοῖς ἐν πόνοις».
κε' = λη'.	«Τῆς ὑποταγῆς μεῖζον οὐδὲν ἐν βίῳ».
κς' = λβ'.	«Φωτῶν ἑορτὴν μὴ πάθει σκοτιστέον».
λγ' = νς'.	«Κόπτειν τὰ πάθη σὺν τροφαῖς ταῖς ποικίλαις».
λη' = μ'.	«Ἐκ τοῦ κατηγεῖν οὐ μικρὸν κέρδος φέρειν».
μ' = δ'.	«Ἀκηδίας πόρρωθεν ἄττειν ἐν κόποις».
μβ' = ιδ'.	«Προσσεχεῖν ἀπειλαῖς νοουθεσίαις πατέρων».
μς' = κθ'.	«Ζηλοῦν ἔχοντι νηπίων ἀκακίας».
μθ' = ε'.	«Ἀπευχαριστεῖν καὶ φιλεῖν εὐταξίαν».
σα' = ιγ'.	«Φρονεῖν ταπεινὰ καὶ τοὺς εὐτάκτους βλέπειν».
ς' = γ'.	«Σὺν ἐγκρατεῖα τὴν ταπεινώσειν φέρειν».
ςβ' = ι'.	«Πῶς ἀντικρούειν δαίμονας δεῖ ταῖς πάλαις».
ργ' = κδ'.	«Πίστιν κατ' ἐχθρῶν ὡς ὕπλον προβλητέον».
ριγ' = ια'.	«Τῆς ὑποταγῆς θλιβερά πάντα στέγειν».
ριδ' = ιδ'.	«Γραφὰς ἐρευνᾶν τὰς θεοπνεύστους χρέους».
ριε' = ογ'.	«Ἐνθεν μέχρις αἵματος ἀγωνιστέον».
ρις' = θ'.	«Τὴν τῶν Βαίῶν αἰσίως τιμητέον».

Πατρ κωδ. Изд. Mai.	Заглавіе.
κγ' = λα'.	«Въ собраніи (наша) обязанность (читать) житія (св.) отцевъ».
κδ' = κ'.	«Духовнымъ не грустить въ трудахъ».
κε' = λμ'.	«Въ жизни ничто не выше послушанія».
κς' = λβ'.	«Не затемнять страстью праздникъ Просвѣщенія»
λγ' = νς'.	«Удалять страсти вмѣстѣ съ разнообразными яствами».
λη' = μ'.	«Изъ наставленія не малую прибыль выносить».
μ' = δ'.	«Въ трудахъ мало по малу вырываться изъ безопасности».
μβ' = ιδ'.	«Обращать вниманіе на угрозы (и) увѣщанія (св.) отцевъ».
μς' = κθ'.	«Добровольно ревновать невинности младенцевъ».
μθ' = ε'.	«Благодарить и любить хорошее поведеніе».
σα' = ιγ'.	«Смирennemудрствовать и взирать на послушныхъ уставу».
ς' = γ'.	«Имѣть смиреніе съ воздержаніемъ».
ςβ' = ι'.	«Какъ слѣдуетъ противостоятъ въ борьбѣ съ демонами».
ργ' = κδ'.	«Слѣдуетъ выставять вѣру противъ враговъ какъ оружіе».
ριγ' = ια'.	«Слѣдуетъ переносить всѣ скорби послушанія».
ριδ' = ιδ'.	«Нужно изслѣдовать богодухновенныя писанія».
ριε' = ογ'.	«Отнынѣ должно бороться до крови».
ρις' = θ'.	«Слѣдуетъ надлежаще почитать (праздникъ) Ваіѣ».

Ἄλλος ἡμῖν γνωστὸς καὶ πρόχειρος κώδιξ. ἐν ᾧ περιέχονται τινὲς τοῦ 2-ου βιβλίου τῶν Μεγάλων Κατηγήσεων, εἶναι ὁ μετὰ τὴν τύπωσιν τοῦ παρόντος βιβλίου περιελθὼν ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Ἀντωνίνου εἰς τὴν κατοχὴν τῆς ἐν Πετροῦ πόλει Αὐτοκρατορικῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης. Ὁ κώδιξ οὗτος (ἀριθ. 569 καὶ 570) ὀγκωδέστατος ὢν ἐξ ἀρχῆς διηρέθη ὕστερον εἰς δύο ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Ἀντωνίνου. ὅστις καὶ ἰδιοχείρως ἀνεπλήρωσε βοηθειὰ ἐτέρου τινὸς ἀντιγράφου πολλὰ τῶν ὅσα ἐκεῖνῳ ἔλειπον ἐξ ἐκπεσμοῦ φύλλων τινῶν. Οὕτως ὁ διμερῆς οὗτος κώδιξ ἀριθμεῖ νῦν φύλλα χάρτινα 237 + 217, τὸ δὲ παλαιὸν ἠριθμεῖ φύλλα οὐχ. Ἐγράφη ἔτει 1438-φ καὶ τὸ κείμενον ἔχει μονόστηλον· μία δ' ἐκάστη τῶν τελείων αὐτοῦ σελίδων ἀριθμεῖ γραμμὰς 24. Τὸ πρῶτον τοῦ κώδικος τούτου μέρος (ἀριθ. 569) περιέχει ἐν ἑαυτῷ ἀποκλειστικῶς λόγους τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ἠριθμημένους εἰς 100. Ἄν δὲ προστεθῶσιν αὐτοῖς καὶ οἱ μὴ ἠριθμημένοι λόγοι καὶ οἱ φέροντες ὄν καὶ οἱ πρότεροι ἀριθμὸν, τότε πάντες οἱ ἐν τούτῳ τῷ κώδικι λόγοι ἀνέρχονται εἰς 100. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὐρισκόμεθα πρὸ κώδικος, ἐν ᾧ περιέχονται κατηγήσεις μικταί, εἰλημμένα δηλαδὴ ἐκ τῆς Μικρᾶς τῆς Μεγάλης καὶ τῆς Πανηγυρικῆς Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου. Τοῦτο εἶναι δῆλον ἀρκούντως καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τῷ κώδικι λόγων. Λόγου χάριν μετὰ τὸν λόγον λς' ὑπάρχει δεῦτερος ἐν αὐτῷ λόγος μὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανίων, ἐπομένως δὲ φαίνεται νὰ πηγάζῃ ἐκ τῆς ἀγνώστου ἡμῖν συλλογῆς τῆς Πανηγυρικῆς Κατηγήσεως. Ὁσαύτως μετὰ τὸν μδ' λόγον εὐρίσκεται ἕτερος μὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ὅστις ἐξ ἀρχῆς θάπετέλει μέρος ἴσως ἢ τοῦ 1-ου ἢ τοῦ 3-ου βιβλίου τῆς Μεγάλης Κατηγήσεως. Καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν νς' ἀριθμὸν εὐρίσκεται λόγος ἀντιστοιχῶν τῷ λγ' τῆς ἡμετέρας ἐκδόσεως· μετὰ δὲ τοῦτον ὑπάρχει δεῦτερος ἐν τῷ κώδικι νς' λόγος. ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ Μικρᾷ Κατηγήσει. Καὶ πάλιν ὑπ' ἀριθμὸν

Другой известный и доступный намъ кодексъ, въ которомъ содержатся нѣкоторыя изъ пространныхъ поученій второй книги (Большаго Катихизиса), это—поступившій въ собственность Петербургской Императорской Публичной Библиотеки, послѣ напечатанія настоящей книги, изъ собранія архимандрита Антонина. Этотъ кодексъ (№№ 569 и 570), очень объемистый, въ послѣдствіи раздѣленъ на два арх. Антонинѣ, который своеручно, на основаніи какого-то другаго списка, дополнилъ многое недостающее въ немъ, вслѣдствіе утраты нѣкоторыхъ листовъ. Такимъ образомъ, въ этомъ двухчастномъ кодексѣ насчитываются теперь 237 + 217 бумажныхъ листовъ, а прежде 458 листовъ. (Кодексъ) написанъ въ 1438 г. Текстъ—въ одинъ столбецъ и въ каждой полной страницѣ насчитывается по 24 строки. Первая его часть (№ 569) содержитъ въ себѣ исключительно слова препод. Θεοδώρα подѣ нумераціей 92, а если къ нимъ присоединить и нумерованныя слова, а также и тѣ слова, которыя обозначены со старой нумераціей, то всѣхъ словъ въ этомъ кодексѣ будутъ 100. Но и здѣсь мы имѣемъ дѣло съ кодексомъ, въ которомъ содержатся смѣшанныя поученія, т. е. заимствованныя какъ изъ Малаго и Большаго Катихизиса, такъ и изъ Панигирическаго Катихизиса препод. Θεοδώρα. Это явствуетъ и изъ номеровъ, находящихся въ указателяхъ словъ. Напримѣръ, послѣ слова λς' прибавлено другое слово съ тѣмъ номеромъ, относящееся къ празднику Богоявленія Господня; слѣдовательно, послѣднее слово взято изъ неизвѣстнаго намъ собранія Панигирическаго Катихизиса. Равнымъ образомъ, послѣ μδ' слова прибавлено другое слово съ

ν' εὐρίσκονται τρεῖς ἀλλεπάλληλοι λόγοι μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν «ἕτερος ν'». Τέλος ἐν τούτῳ τῷ κώδικι εὐρέθησαν ἀνήκοντες εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς Μεγάλης Κατηχήσεως λόγοι ἐν συνόλῳ τριάκοντα καὶ τέσσαρες. οἵτινες ἀντιστοιχοῦσι ταῖς ἐξῆς ἀριθμοῖς τοῦ πατριακοῦ κώδικος. ἐπομένως δὲ καὶ τῆς ἀνά χειρας ἐκδόσεως.

Πατρ. κώδιξ.	Πετροуп. κώδιξ 569
ιβ'	= «Ἑτερος ν'», φύλλ. 112 ^α .
ιγ'	= ξς', » 155 ^α .
ιδ'	= ξζ', » 157 ^β .
ιε'	= ξη', » 159 ^β .
κα'	= ξθ', » 164 ^α .
κβ'	= ο', » 167 ^β .
κγ'	= οα', » 169 ^α .
κδ'	= «Ἑτερος νζ'», » 133 ^β .
κε'	= «Ἑτερος νη'», » 138 ^α .
κς'	= οβ', » 171 ^α .
κζ'	= ογ', » 176 ^β .
κα'	= νς', » 127 ^α .
κβ'	= οδ', » 179 ^β .
κε'	= οε', » 182 ^β .
κς'	= ος', » 185 ^β .
κα'	= οζ', » 188 ^α .
κε'	= οη', » 190 ^α .

тѣмъ же номеромъ, которое въ началѣ составляло вѣроятно часть или 1-й или 3-й книги Большаго Катихизиса. Также подъ νς' номеромъ прибавлено слово, соотвѣтствующее λγ' нашего изданія; а тотчасъ за нимъ слѣдуетъ второе νς' слово, которое находится въ Маломъ Катихизисѣ. Опять таки подъ номеромъ ν' находятся три подъ рядъ слова съ характернымъ обозначеніемъ: «другое ν'». Наконецъ, въ этомъ кодексѣ изъ словъ, принадлежавшихъ второй книгѣ Большаго Катихизиса, найдено всего тридцать четыре слова, которыя соотвѣтствуютъ слѣдующимъ номерамъ Патмосскаго кодекса, и слѣдовательно — настоящаго изданія:

Πατρ. κώδιξ.	Πετροуп. κώδιξ 569.
ξς'	= οθ', φύλλ. 193 ^α .
οδ'	= π', » 195 ^α .
οε'	= πα', » 197 ^β .
π'	= πβ', » 200 ^β .
πς'	= πζ', » 203 ^β .
πη'	= πδ', » 207 ^α .
ια'	= «Ἑτερος ν'», » 114 ^β .
ιβ'	= (πδ'), » 209 ^β .
ιδ'	= πε', » 212 ^α .
ις'	= «Ἑτερος με'», » 100 ^β .
ιη'	= ι', » 226 ^α .
ρδ'	= πς', » 215 ^α .
ρς'	= ια', » 230 ^α .
ρια'	= ιβ', » 232 ^β .
ριη'	= πζ', » 217 ^α .
ρηγ'	= πη', » 220 ^β .
ροδ'	= πθ', » 223 ^α .

III

Ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκδόσει. καθὼς προείπομεν, ἐλήφθη ὑπ' ὄψει τὸ γενόμενον ἐν Πετροупόλει ἀντίγραφον (ἐκ τοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος αὐτογράφου τοῦ Πηλουσίου μητροπολίτου Ἀμφιλοχίου) μετὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιεχομένας τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου

При настоящемъ изданіи мы имѣли въ виду, какъ выше замѣчено, сдѣланный въ Петербургѣ списокъ (съ Пантелеимоновскаго автографа Пелусійскаго митрополита Амфилохія) съ отмѣченнымъ г. А. Оаддѣевымъ отли-

Θαδδαῖεβ διορθώσεις, τὰς γενομένας ἐκ συμ-
 παραβολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν Πάτμῳ 111-ον
 κώδικα. Ἄλλως εἶπεῖν ἐτυπώθη τὸ κείμενον
 αὐτοῦ τοῦ πατμιακοῦ χειρογράφου· ἀλλ' ἐπειδὴ
 ἱκανοὶ λόγοι ἦσαν ἤδη γνωστοὶ ἐκ τῆς Nova
 Bibliotheca Patruum (т. IX, pars II), ἐκρίθη
 ἀναγκαῖον εἰς διάκρισιν τῶν διαφόρων ἀνα-
 γνωσμάτων ὁ μὲν κώδιξ τῆς Πάτμου νὰ δια-
 κριθῆ ἔν ταῖς σημειώσειςιν ἧ μὲ τὴν συν-
 τετμημένην λέξιν κῶδ. ἧ μὲ τὸ γράμμα P.
 ἧ δὲ τοῦ Μαΐου καὶ Cozza-Luzzi ἔχουσι
 μὲ τὸ γράμμα V. Οὕτως ἐν αὐτῷ τῷ βιβλίῳ
 δηλοῦνται εἴκοσι καὶ μιᾶς κατηχήσεων διά-
 φορα ἀναγνώσματα. ἅτινα συνηθροίσθησαν
 ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Μαΐου καὶ Cozza-Luzzi,
 ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ταῦτα ἔχουσιν οὕτως
 καὶ ἐν τῷ παρισιακῷ 891-φ κώδικι. Ὅτε
 δὲ ἐξετυπώθη ὅλον τὸ κείμενον, παρατηρήθη.
 ὅτι τρεῖς ἕτεραι κατηγήσεις ἦσαν προεξδε-
 δομένα. ταυτέστιν αἱ κατηγήσεις ιη'. ιθ'. λα'.

Ἡ πρώτη τῶν κατηγήσεων τούτων, ἧ
 ὑπ' ἀριθ. ιη', εὐρίσκειται ἐν τῇ Nova Bi-
 bliotheca Patruum (IX, pars II, p. 122—
 125), συγκριθεῖσα δὲ παρουσίασε τὰς ἐξῆς
 ὀλίγας διαφοράς.

Σελ. 57, 16 ἄζωος] ἀείζωος V || 26 κατεάγει] καταβάλλει V || 26 ἀρτοποιήσεως]
 ὀφοποιήσεως. — Σελ. 58, 2 ἀληθῶς] ὡς ἀληθῶς V || 5 φρονοῦντες] φρονήσαντες V || 11 δο-
 ξάζοντας] δοξάσαντας V.

Ἡ δευτέρα ὑπ' ἀριθ. ιθ' κατήγησις εὐ-
 ρίσκεται ὡσαύτως ἐν τῇ Nova Bibliotheca
 Patruum (IX, pars II, p. 75—77), πα-
 ρουσιάζει δὲ καὶ αὕτη τὰς ἐξῆς ὀλίγας δια-
 φοράς.

Σελ. 59, 7 ἐξέσπασεν] ἀνέσκασε V || 9 ὡς] μὴν V || 28 γονέων] ἰδίων V. — Σελ. 60,
 12 περιπορευόμενοι] περιηγόμενοι καὶ περιποιοῦμενοι V | 21 καὶ εἰς γῆν V.

Ἡ δὲ τρίτη ὑπ' ἀριθ. λα' κατήγησις εἶχε
 προεξδοθῆ ἐν τῇ Bibliotheca graeca τοῦ
 Φαβρικίου — Harles (т. XII, σ. 633) καὶ κα-
 τόπιν ἐν τῇ Patrol. graeca τοῦ Migne.
 (т. 99, σελ. 687—692). Ἡ ἔκδοσις αὕτη,
 ἧν χαρακτηρίζομεν ἐνταῦθα μὲ τὸ γράμμα Γ,
 συγκρινόμενη πρὸς τὸ κείμενον τοῦ πατμια-
 κοῦ ἀντιγράφου παρουσιάζει τὰς ἐπομένας
 διαφοράς.

чиѣмъ его текста отъ текста 111-го
 Патмосскаго кодекса; иначе сказать,
 здѣсь напечатанъ текстъ самаго Пат-
 мосскаго манускрипта. Но такъ какъ
 значительное количество словъ было
 уже извѣстно изъ «Nova Bibliotheca
 Patruum» (t. IX, pars II), то оказалось
 необходимымъ отмѣтить въ различте-
 нияхъ Патмосскій кодексъ или со-
 кращеннымъ словомъ *код.*, или бук-
 вою P, а изданіе Мая и Cozza-Luzzi—
 буквою V. Такимъ образомъ, въ настоя-
 щей книгѣ указаны различтенія двад-
 цати одного поученія, собранныя изъ
 текста Мая и Cozza-Luzzi, съ пред-
 положеніемъ, что онѣ въ томъ же видѣ
 находятся и въ 891 Парижскомъ ко-
 дексѣ. Когда же весь текстъ былъ на-
 печатанъ, то было замѣчено, что три
 другихъ поученія уже ранѣе изданы,
 именно: ιη', ιθ', λα'. Первое изъ нихъ
 (именно: ιη') находится въ Nova Bi-
 bliotheca Patruum (IX, pars II, p. 122—
 125), и при его сличеніи представляетъ
 слѣдующія различтенія:

κατεάγει] καταβάλλει V || 26 ἀρτοποιήσεως]
 ὀφοποιήσεως. — Σελ. 58, 2 ἀληθῶς] ὡς ἀληθῶς V || 5 φρονοῦντες] φρονήσαντες V || 11 δο-
 ξάζοντας] δοξάσαντας V.

Другое поучение, подъ ном. ιθ',
 находится также въ Nova Bibliotheca
 Patruum (IX, pars II, p. 75—77) и
 представляетъ слѣдующія немногія раз-
 ночтенія:

Σελ. 59, 7 ἐξέσπασεν] ἀνέσκασε V || 9 ὡς] μὴν V || 28 γονέων] ἰδίων V. — Σελ. 60,
 12 περιπορευόμενοι] περιηγόμενοι καὶ περιποιοῦμενοι V | 21 καὶ εἰς γῆν V.

Третье поучение (именно: λα') было
 издано сперва въ Bibliotheca graeca
 Фабриція — Harles (т. XII, p. 633), по-
 томъ же въ Patrol. Graeca Миня (т. 99,
 стр. 687—692). Изданіе это, которое
 отмѣчаемъ буквою Γ, при сличеніи съ
 Патмосскимъ спискомъ, представляетъ
 слѣдующія различенія:

Σελ. 100, 2 τὸ | τῷ Γ || 12 ἀδελφοί μου Γ || 42 ἀναβράζειν] ἀναμερίζειν Γ. — Σελ. 101, 22 ἀντί < Γ || 25 λουσιμάτων] λουτριμάτων Γ || 34 ἔτι] ἐκεῖ Γ. — Σελ. 102, 2/3 ἀπολαύσας] ἀπολαύσεων Γ || 11 ὁμῶν] ἡμῶν Γ || 25 ὡς] ᾗ Γ. — Σελ. 103, 2 Ἐφραΐμιος] Ἀβραΐμιος Γ || 3 περιφανῆς] ἐπιφανῆς Γ.

Τέλος ἡ ἀνά χεῖρας ἔκδοσις ἐν πολλοῖς τόποις ἤθελεν εἶσθαι πάντως ὀρθότερα, ἂν ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυπώσεως ἦτο πρόχειρος ὁ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀποκτηθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Πετροπόλει Δημοσίας Αυτοκρατορικῆς Βιβλιοθήκης 569-ος κώδιξ, ὅστις πολλαχοῦ δίδει νύξεις εἰς διόρθωσιν δυσνοήτων τινῶν τόπων τοῦ κειμένου. Ὁ τι δ' ἐκ τοῦ νέου τούτου ἀντιγράφου πορίζομεθα, δὲν εἶναι πάντως ἀσύμφωρον νὰ σημειωθῇ ἐν τούτῳ τῷ προλόγῳ. Πρὸς χρῆσιν λοιπὸν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν καταγράφομεν ἐνταῦθα τὰς διαφοροῦς ἐξ αὐτοῦ γραφᾶς, παραλείψαντες, ὡς εἰκόσ, μόνον τὰς μικροσημάντους, τουτέστι τὰς ἀναφερομένας ἀπλῶς εἰς τὸ ὀρθογραφικὸν σύστημα τοῦ καλλιγράφου· ὅπου δ' ὅμως τὸ σύστημα τοῦτο συνδέεται μετὰ φανερᾶς λεκτικῆς πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Πατριακοῦ χειρογράφου διαφορᾶς. ἡ ὀρθογραφία τοῦ ἐν Πετροπόλει κώδικος τηρεῖται ἀκριβῶς. Ἐνταῦθα λοιπὸν παρατίθεται ὁ ἐξῆς πίναξ. ἐν ᾧ μὲ τὸ στοιχεῖον Ρ δηλοῦται τὸ πατριακὸν χειρόγραφον καὶ μὲ τὸ ἕτερον στοιχεῖον Δ τὸ ἐν Πετροπόλει χειρόγραφον· ὅπου δὲ ἀπαντᾷ τὸ στοιχεῖον Σ, τοῦτο σημαίνει ἀπλῶς, ὅτι τὸ χειρόγραφον Δ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἑλληνικὸν χειρόγραφον. ὅπερ εἶχεν ἀνά χεῖρας ὁ σλάβος μεταφραστῆς· ἀλλ' ἡ πρὸς τοῦτο παραβολὴ γίνεται ἐνταῦθα τυχαίως καὶ οὐχὶ συστηματικῶς· ὅπου δὲ πάλιν ὑπάρχει τὸ σημεῖον <, ὀφθαλμῶν ὅτι τοῦτο δείκνυσιν ἐν τῷ Δ παραλείψιν λέξεως ἢ λέξεων.

Наконецъ, настоящее издание во многихъ мѣстахъ было бы болѣе исправнымъ, если бы при печатаніи былъ подъ руками недавно приобрѣтенный Императорскою Публичною Библиотекою кодексъ № 569-й, который даетъ матеріалъ для текстуальныхъ поправокъ непонятныхъ мѣстъ. Не излишнимъ считаемъ отмѣтить въ настоящемъ предисловіи эти мѣста, опустивъ малозначущія, касающіяся только орѳογραφіи переписчика; но тамъ, гдѣ эта орѳογραφія связана съ явнымъ лексическимъ различіемъ по отношенію къ тексту Патмосской рукописи, она тщательно сохранена. Ниже предлагается таблица, гдѣ буквою П обозначена Патмосская рукопись, буквою Δ — Петербургская; буквою же Σ обозначается, что рукопись Δ соответствуетъ Греческой рукописи, бывшей въ рукахъ Славянскаго переводчика. Но наше сопоставленіе — случайное, а не систематическое; встрѣчающійся знакъ < обозначаетъ, что въ Δ пропущено или одно слово, или нѣсколько.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΒ'. — Σελ. 35, 3 ὑπακουσάντων Ρ, ἐπακουσάντων Δ | 4 καταλειψάντων ΡΣ, καταλαμψάντων Δ | 27 ἐδεσεμήθητε Ρ, ἐδεσμήθητε Δ | 43 ὁμῶν Ρ, ἡμῶν ΔΣ || Σελ. 36, 4 κατακομίσηται Δ || 35/36 τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ΡΣ, τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας Δ || Σελ. 37, 5 μετὰ τὸ σφραγῆς ὁ κώδιξ Δ ἔχει ταῦτα: ὁ σ τ ο ὐ ς ὁ σ || 7 δόξα] ὁ κώδ. Δ προστίθησι μετὰ τοῦτο: καὶ τὸ καὶ χ η μ α || 15 κάκιστον. οὐδέ Ρ, καὶ κάκιστον. οὐ δὲ ΔΣ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'. — Σελ. 38, 34 ἢ κατακεντᾶσθε. ἢ ὅτι ὑποσκελιζέσθε < Δ || Σελ. 39, 24/25 παρεμβολὰς Ρ, προσβολὰς Δ || 43 ἀχῶρον Ρ, ἄχαιρον Δ || Σελ. 40, 2 προβαλοῦ Ρ, προβάλλου Δ || 5 τε Ρ, σε ΔΣ || 25 ὑπνιάριοι Ρ, ὑπνιαροὶ Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΕ'. Σελ. 44, 14 προβόριζων P, πρόβριζον Δ || 16 ἀηθία P, ἀκηθία Δ | 19 ναί P, και Δ || 22 εισί(=ή)εσαν P, εισί Δ || 33 παρεστώτων P, μετά ΔΣ || Σελ. 45, 11 παροξυσμάτων P, παροξυσμάτων Δ || 18 Ἀκούω ὅτι P, ἀκούω οὖν ὅτι Δ || 19 μηλάκια P, μη(=ει)ράκια Δ || Σελ. 46, 3 ἀναγνωσκόμενα P, ἀναγνωσθέντα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κ'. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὸ Δ παραλείπει τὸ μ ἢ και μετά τὸ ἐ γ κ α λ λ ω π ἰ ζ ε σ θ α ι προστίθῃσιν αἰματίων και ζωνῶν και τῶν ἐξῆς» || 18 ὑμεῖς Δ || 24/25 τρέφθητε P, τρέφεσθε Δ || 30 ἡμᾶς P, ὑμᾶς ΔΣ || Σελ. 62, 12 συγκρουμάτων P, συγκρουσμάτων ΔΣ || 23 ἀνατρέποντες P, ἀντιτρέποντες Δ || 37 ἐπειδὴ P, ἐπεὶ Δ || 38 τοὺς μαρτυρικούς στεφάνους Δ || 43 εἴχετε [= ἦκατε] κ. συνήλθετε P, ἦκατε κ. συνήλθατε Δ || Σελ. 63, 17 ὀφειλόντως ἐπεσεψάμεθα P, ὀφείλοντος ἐπισεψάμεθα Δ || 21 τούτω P, τοῦτο Δ || 40 ἄλλως P, ἄλλος Δ || Σελ. 64, 11 χαλκόν P, χαλκοῦν Δ || 11 γραμμοσειδῆ P, γραμματοσειδῆ Δ || Σελ. 65, 26 ὅτι P, ἐτι Δ || 28 εἶδον P, ἴδω Δ || Σελ. 65, 1 τὸν πεζοποροῦντα < Δ || 6 πρὸς τὰ P, τὰ πρὸς τὰ Δ || 8 ἔγωγε μόνος P, ἐγὼ γενόμενος ΔΣ || 9 ἐπισκέπτων Δ || 13 ἡμῶν P, ὑλῶν ΔΣ || 16 τὸ εἶδος P, τοῦ εἶδους Δ || 31 λίχων ὀφθαλμῶν P, και λίχον ὀφθαλμῶν ΔΣ || Σελ. 66, 8 μικράν P, πικράν ΔΣ || 9 τὰ μεγάλα P, εἰς τὰ μεγάλα ΔΣ || 21 σταματίσσιτε P, βηματίσσιτε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΑ'. — Σελ. 66, 34 ἦκοντες P, ἐκκοπέντες ΔΣ || 42 ἕκαστον και γρηγορέναι Δ || Σελ. 67, 2 λυπεῖν P, λύπην Δ || 10/11 ἐγκαταλείπει Δ || 13 διατρεφόμενοι και θαλπούμενοι P, διατρεφ. και ποτιζόμενοι και σκεπτόμενοι και θαλπούμενοι ΔΣ || 16 συνιστῶν P, συνιστᾶν Δ || 28 ἡμεῖς P, ὑμεῖς Δ || 36/37 ὑπομνήσκω P, ὑπομνησκω Δ || 11 δοξάζηται P, δοξάζεσθε Δ || 16 ἐστι < Δ || 26 ἀναλογίαν P, ἀντιλογίαν ΔΣ (εἶτα ἐν τῷ Δ τούτου ὁ λόγος τὸν ἐσχάτου ἔχοντως) || 37 τὸ < Δ || Σελ. 69, 11 και ὁ ἄρτοποιῶν P, και ὀσποιοῦν ὀσποιοεῖ και ὁ ἄρτοποιῶν ΔΣ || 12 παρίεμι P, πάρειμι Δ || 20 διανεμόνται P, διανείμονται Δ || 26 λαληθεῖσι P, ἀληθεῖσιν Δ || 33 καλλιγραφοῦντες P, καλλιγράφοι Δ || 40 ἕκαστον < Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΔ'. — Σελ. 75, 15 ἀμιλλώμεθα P, πρόσμιλλώμεθα Δ || 26 ταχυφαγία < Δ || 35 καινοποιούμεθα (PΔ), μόχθους ἐπὶ μόχθους Δ || Σελ. 76, 10 οἶοι P, υἱοὶ Δ || 11 καταλείπειν Δ || ἄπειτε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κε'. — Σελ. 79, 39 ὑμῶν PV, ἡμῶν Δ || Σελ. 80, 5 δέδοται PV, δίδωτε Δ || 21 παθ. ἐσμῶν Δ || 27/28 υἱοὶ ἐστὲ κ. ὁ. οἱ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Δ || 38 λόγον PV, λόγους Δ || Σελ. 81, 9 χαυμενίας διανοουμένων Δ || 13 και τὸ πορφυρικόν Δ || 39 καταπιέζει PV, καταπιᾶζει Δ || Σελ. 82, 9/10 προσλαμβάνουσα PV, πρόσλαμβάα Δ || 13 προάγοντες PV, προσάγοντες Δ || 14 ὧδε ἐμακ., ὧδε ἐταλανίσθημεν Δ || 25 ψυχᾶς Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΘ'. — Σελ. 89, 17 ἀδελφοῦ ἡμῶν και < Δ || 27/28 καταρτίσει ἐνσθενώσει ἐνομιμαίνειν Δ || 30 δοίη P, δοῦη Δ || 31 ἐν ἡμᾶς P, ἐν ἡμᾶς Δ || 39 εὐεργέτη P, εὐεργέτην Δ || Σελ. 90, 8 τὸ ἀξίωμα Δ || 19 κατὰ < P || 20 αὐτὸν P, αὐτῷ Δ || 25 διασπασταί P, διασπασταὶ Δ || 31 διζνήψεως Δ || 32 διελέξεως P, ἐλέξεως Δ || Σελ. 91, 2 ὡς γὰρ ἂν Δ || 8/9 φωνῶντος P, φονοῦντος Δ || 20 φραγγέλωσιν Δ || 21 παικτῆν P, παικικῆν Δ || 24 τίς ἐστὶν < Δ || 38 συνανοίσωμεν P, συνανόσωμεν Δ || Σελ. 92, 1/2 ἄς προσέχωμεν Δ || 11 παραθημάτων PΔ || 13 τρεῖς P, τρεῖς Δ || 26 παλάστρας Δ || 29 και ὀκνῶ] μετά τὸ κ α ἰ ἐτέρα χεῖρ προσέθηκεν ἐν τῇ φᾶ τοῦ Δ ταῦτα· «τὸν ἀνδριότατον Σαμψὸν τὸν ἐξεπαγγελίας μνήσκου. διὰ τὸν κόρον βρωμάτων και πομάτων ψυχῆν και σῶμα ἀπόλεσε και κατάγελος ἐγίγνη περι» || 39 ἀμαρτίας P, ἀμετρίας Δ || 42 κινεῖται τε τὰ πάντα· συγκινεῖτε (= συγκινεῖται) τὸ σῶμα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δ'. — Σελ. 94, 6 ἐπισύμβασις Δ || 24 πείνα και] μετά τὸ κ α ἰ περιέχεται ἐν τῷ Δ τὸ ψ ἰ δ α, ὅπερ διορθωτέον εἰς δ ἰ ψ α || 30 νῦν P, ἦν Δ || Σελ. 95, 5 δεχόμεθα P, ἐργόμεθα Δ || 7 ὑφέξαιρουντες Δ || 9 κατάγνωστοι Δ || 11 δυνήσεται Δ || 15 αἰρέσεως P, προαιρέσεως Δ || 27 ὑμῶν ἡμῶν ΔΡΣ || 30 τῷ κυρίῳ Δ || Σελ. 96, 7 ἀποδιδούντες Δ || 11 ὄφελον Δ || 13 σχορόδων P, σχορῶν Δ || 17 ἔπεσον P, ἔπεσαν Δ || 22 μὲν νηπιότης τῆς σκιᾶς P, μένει ἢ πιότης τῆς κακίας Δ || 32 ἀνέωκτο P, ἠνέωκτο Δ || Σελ. 97, 2 κροῦμα P, κροῦσμα Δ || 17 ἦκατε P, ἦκατε Δ || 18 εὐχ. P, ἠχαριστήσατε Δ || 19 ἠνέσατε θεὸν Δ || 21 ἀπελ. P, ἀπηλαύσατε Δ || 22 ἐν ἐτέροις Δ || 22/23 ἀσυμπαθεῖς P, ἀσύμπαθοι Δ || 38 ἀναχωρεῖν Δ || 38/39 πεπωκέναι] πεπτωκέναι Δ || Σελ. 98, 1 ἐπεὶ και τριφαγεῖν < Δ || Σελ. 98, 27 κυρίου Ἰησοῦ Δ || 35/37 ἐν τῷ πληθ. τῆς ἀδελφ. οἱ ἐγκαρτ. ἐν ταῖς δοκιμ. θεοῦ < Δ || 37 προίεμενοι P, προέμενοι Δ || Σελ. 99, 3/4 πάλιν και πάλιν Δ || 5/6 ὀπηλίαις PΔ || 14 τιναὶ αὐται. μέλιττα ἐλ. τίρος Δ· τὸ τιναὶ και ἐν τῷ P || 32 τῷ ἀγίῳ Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΑ'. — Σελ. 100, 6 τούτο ΔΡ || 12 ἀδελφοί μου ΔΣ || 16 καὶ ὑψοῦσθε καὶ ἀγιαῶσθε < Δ || 18 ὁμονοητικὸν] προστίθησι μετὰ τούτο τὸ ΔΣ «καὶ ὁμόψυχον καὶ ἀγαπητικὸν καὶ ὑποτακτικὸν» || 27 ὁμῶν ΔΡ || 33 εὐρεθὲν Ρ, ἐφευρεθὲν Δ || 34/35 ἑαυτοῖς Ρ, ἑαυτοῦς Δ || Σελ. 101, 10 πρὸς οὐδὸν Ρ, προσόδοις Δ || 25 λουσιμάτων Ρ, λουτρισιμάτων ΔΓ || 31 ἀρρήτως ὀρωμένων καὶ ἀοράτως θεωρουμένων ΔΣ || 34 ὅσον ΡΓ, ὅσον ὅσον Δ || Σελ. 102, 7 νεανίδας Δ || 11 ὁμῶν] ἡμῶν ΡΔΓ || 8 διαρκήσατε (= διαρκέσητε) Ρ, διαρκείσητε Δ || 27 ἡμῖν] ἡμᾶς ΡΔΓ || 33 ὧ ἀδελφοί Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΓ'. — Σελ. 105, 32 κατηχεῖν ΡV, κατέχειν ΔΣ || Σελ. 106, 21 ψάλλω] ψαλλέτω Δ || Σελ. 107, 14 ἀντιεφίονται V, ἀντιφέρονται ΔΡ || 25 τέσσαρις Δ || 36 διοικήσῃσι Δ || 37 ὁ ἐπιζητῶν Δ || Σελ. 108, 6 ὅτι τοῦ πατρὸς πάντα Δ || 8 ὁρᾶτε Δ || 12 νοσῶ ἐσθίων καὶ πίνων Δ || 16 μὴ διδεῖν Ρ, μηδιαδεῖν Δ || 30 κληρῆτε Δ || 41 βλέπει Ρ, ἀποβλέπει Δ || Σελ. 109, 6 ἐπιζητεῖν Δ || 6 ἀποσκοπεῖν < Δ || 7 πρὸς τὸν ἀντίλογον - - - γογγυστικὸν < Δ || 8/9 καλοφορητικὸν Ρ, καλοφρονητικὸν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δς'. — Σελ. 116, 26 ἀνόνητος Ρ, ἀνονήτος (= ἀνονήτως) Δ || θεῶ ΡΣ, Χριστῶ Δ || Σελ. 117, 30 ἡμῶν Ρ, ὁμῶν ΔΣ || 39 ἄγιοι καὶ < Δ || 40 σεσωσμένοι καὶ ἄγιοι Δ || 41 ἀποθέσεως] ἀποθέως Δ || Σελ. 118, 19 ἐψῶν Ρ, ἔψων Δ || 24 προσρίπτειν Δ || 27 συνθετὰ Δ || 35 ποιεῖτε] ποιεῖτω Δ || 36 ὁ παροικονόμων Δ || 44 οὗτος] οὕτως Δ || Σελ. 119, 3 καὶ κύριον ΔΣ || 37 ὕφαντῆς Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ'. — Σελ. 143, 19/20 τίς δέ ἐστι < ΔΣ || 24 βραχυγκαιῶν Δ || 26 τοῦδε Ρ, τούτου Δ || 33 ἀνάκουστον Δ || 38 ὀλλομένων Ρ, ὕλωμένων Δ || Σελ. 144, 2 ἀπέλθατε ἀπέλθατε Δ || 5/6 ἀκούσωμεν Ρ, ἀκούσαιμεν Δ || 19 ἐναυσιαιῶς οὐδ' Δ || 25 φησὶν Δ || 29 ἑαυτῶ ΡΔ || 36 ὑπερηφάνια Δ || 40 κατεπίστασις Δ || Σελ. 145, 8 γράφων] γράφει Ρ, γραφῆ Δ || 18 ἀναγαγεῖν Δ || 20/21 ἀποσκοτώσεως Δ || Σελ. 146, 6 τοιγαροῦν Ρ, γὰρ οὖν Δ || 18 ὑπομιμνήσκω Δ || 27 τῶν οἰκείων Ρ, τὸν οἰκεῖον Δ || 28 ἀγωνιζόμενον Δ | 30 συγχορευόντες Δ | 34 τὴν ἀγίαν καὶ μακαρίαν ΔΣ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ'. — Σελ. 150, 15 τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι Δ || 27 ἠὲ γήνη Δ || 35 ἵνα παραζηλοῦμεν ΡVΔ || Σελ. 151, 16 ὅτι ΡV, ὄντι Δ || 31 οἱ πάντες Δ || 39 δι' αὐτῶν Δ || Σελ. 152, 1 ἵνα σκοτιζοῦσιν Δ || 24/25 προθέσεως ΡV, προαιρέσεως Δ || 26 δῶη Ρ, δοίη VΔ || 35 τῶν οὐρανῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ'. — Σελ. 178, 24 χαριστήριον Ρ, εὐχαριστήριον Δ || 3 ἄλλου λογιστέον Ρ, ἄλλου λιγιστέον Δ || 32 χρυσὸς ἐν τῇ καμίνῳ καὶ ἐν χωνευτηρίῳ Δ || Σελ. 179, 12 χρησάμενοι μετανοία Δ || 39 μοῦ Ρ, μοί Δ || Σελ. 180, 6 ὑπερευζόμεθα διὰ πάντων Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΞΕ'. — Σελ. 200, 1 εὐφράνητη Δ || 2 ἡμῖν Δ || 3 ὁμῶν πατρί Δ || καὶ < Δ || 5 μαστιγεῖ δὲ υἱὸν Δ || 12 ἄλλη τις Ρ, ἀλλ' εἷτις Δ || 13 προερχομένη Δ || 33 μου < Δ || Σελ. 201, 1 καγῶ Ρ, ἐγῶ Δ || 4/5 εἰκαιολογίαν Ρ, εὐκολολογίαν Δ || 5 τινα ῥημάτων Ρ, τὰ ῥήματά μου Δ || 24 λογοθετεῖται ΡΔ || 33 τὸν θεόν Δ || 40 ἀλλὰ μηδὲ < Δ || 42 στοιβάσει Δ || Σελ. 202, 5 γελοιάζετε Δ || 7 ἐκθερμαίνηται Δ || 8/9 πίνητε Δ || 10 τούτο ὧδε Δ || 12 ἀρκοῦσι τὰ ἔσθθεν κόματα < Δ || 14 οἰνικόν Ρ, ὄνικόν Δ || 15 ἐκκαυθήσει καὶ ἐμπρησθήσει ἐμπρισμόν Δ || 18 διὰ < Δ || 22 γενόμενα Δ || 22 πάλιν φησὶν < Δ || 27 αὐτ. ὢν κ. μ. πορνεύων Δ || 34 φανεροῦντες Ρ, φανεροῦται Δ || 37 μετρίους Δ || Σελ. 203, 2 ἀλλὰ Δ || 2/3 ἀνθυποστρέφας Ρ, ἀνθυποστρέφει Δ || 4 γέμων Ρ, γεμόντων Δ || 5 προσαγορεύει Δ || 8 καθαρῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ξς'. — Σελ. 203, 30 ποτὸς Δ || 32 χειρᾶν Δ || 38 με Ρ, μοι Δ || Σελ. 204, 1 ἀπολείψῃ Δ || 4 παρρησιάζει Ρ, παρρησιάζεται Δ || 4/5 φιλιάζωσι Δ || 14 ἐφ' Ρ, πρὸς Δ || 18/19 προαγγέλω Δ || 24 γε < Δ || 34 ἀποδίδει Δ || 42 οἱ < Δ || Σελ. 205, 5 τὸ αὐτὸ ΡΔ || 12 μὴ γίνεσθε Δ || 13 μὴ γίνησθε Δ || 14 μὴ γίνησθε Δ || 17 ὑπὸ τὴν Δ || 18 ἢ ὑπὸ κτίσμα < Δ || 27 μὴ ἐκδῶ ἑαυτὸν Δ || 34 φυλάξει κ. στηρίξει κ. βραβεύσει Δ || 36 καταξιώσει ΡΔ || 37 ἀπολαβεῖν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ'. — Σελ. 222, 16 ὅτι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ διανόετε < Δ || 23 ἐν κοπαῖς Ρ, ἐγκοπαῖς Δ || 25 ῥακκοῦσία ΡΔ || 28 ἔτι Ρ, ὅτι Δ || 33 ἐσθιάτων Ρ, ἐσιτιάτων Δ || 34 ἀλλοθεν] ἀλλ' ὅθεν Δ || 37 ἀκηδεῖας, ἀλλ' ὅθεν Δ || Σελ. 223, 9 εἴλεσθε Ρ, εἴλασθε Δ || 12 καὶ ἰδίων < Δ || 16 τούτῳ Ρ, τοῦτον Δ || 29 οὐθενὸς Δ || 31 ὁμᾶς Ρ, ἡμᾶς Δ || 44 κύριν Δ || Σελ. 224, 10 τὴν ἰδιόγνωμον Δ || 17 ὁ θεὸς Δ || 34 δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ' 1. — Σελ. 224, 42 ὁμῖν Ρ, ὁμῶν Δ || Σελ. 225, 3 ὑποστροφῆν Ρ, ἐπιστροφῆν Δ || 21 χιλιάδας Δ || 22/23 μιμήσαντο Ρ, μιμήσονται Δ || 27 οὐκ ἔνεκεν Δ || 37 τοὺς ἔτι ἐπιβιούοντας Δ || 38 εἶεν Ρ, εἰσὶν Δ || Σελ. 227, 9 ὑπενεχθέντας Δ || 14 δειγμάτα λαμβάνοντα Δ || 22 ἐστῶ-

¹ Ἐνεκα τῆς ἐν τῷ κώδικι Δ ἀποκοπῆς τοῦ φύλλου ρι' τὸ κείμενον μεταπηρᾷ ἀπὸ τῆς λέξεως μετεωρίζει (225, 9) εἰς τὸ καθ' ἑκάστην (226, 15).

τες βλέποντες Δ || 24 πως < Δ || 30 εἴ οὐδ' Δ || 31 απομαραινέντες Δ || 39 Μωϋσέως Δ || Σελ. 228, 6 παρέχετε P, παρέχθητε Δ || 7 ἐπιτιμιῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Π'. — Σελ. 245, 22 ἡμῶν < Δ || 27 ὑμῶν Δ || Σελ. 246, 23 ὅσον . . . καὶ μοναδικῶς < Δ || 28 ἐξηγηθῆναι P, ἐξαχθῆναι Δ || 46 κατ' P, καθ' Δ || Σελ. 247, 2 ἐκτός P, ἐκ τοῦ Δ || 11 πατέρες ἡμῶν Δ || 18 ἐγκομβοῦσθαι ἡμᾶς P, ἐγκομβούμεθα ὑμᾶς Δ || 19 ὑπακοὴν ἐναργῆ. τὴν Δ || 32 ὅλοι εὐλικρινεῖς < Δ || Σελ. 248, 9 ἄραις P, αὔραις Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ'. — Σελ. 271, 11 πράσσοντα Δ || 15 διεξάγω μου τ. τ. ζῶν Δ || 19 ὀφείλω P, ἐφείλων Δ || 21 ὑμῖν P, ἡμῖν Δ || 21 καὶ < Δ || 27/28 ἀποκρίσεως P, κρίσεως Δ || 31 συμπίεζομαι Δ || 35 ὑπολαμβάνειν Δ || 38 μίαν < Δ || 40/41 μικρός Δ || Σελ. 272, 3 οὖν < Δ || 6 συστρατικός (!) Δ || 16/17 δεόντως P, δεόντος Δ || 20 ἀπαγωγὴν P, ἀγωγὴν Δ || Σελ. 273, 4/5 παντάπασιν P, κατάπασιν Δ || 16/17 ἐνδίδωσι P, ἐκδίδωσι Δ || 33 ἀλλ' Δ || 37 θέλημα P, θέλημα Δ || Σελ. 274, 4 ἢ τότε Δ || 8 εὐνομούντων καὶ τὰ τῶν εὐγνωμονούντων, τὰ τῶν νόθων ἀλλ' οὐχ υἱῶν Δ || 12 τὴν δι' ἐκκοπῆς Δ || 15 θυμιόδια Δ || 19 κἂν δόξει τὴν ἀτελεστάτην Δ || 21 ὀρώμενον P, φαινόμενον Δ || 25 ἐπὶ καλῶ P, ἐπικαλῶν Δ || 27 σκώληκα ἔχοντα Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ'. — Σελ. 275, 7 μᾶλλον . . . θαρσαλαῖα Δ || 10 τρέμειν Δ || 17 ἀκούσει Δ || 35 χώρους P, χορούς Δ || Σελ. 276, 11 ἀλλὰ καὶ εἰ θεός αὐτὰ Δ || 13 τὰ ὅσα Δ || 19 αὐτόν Δ || 30 παριστῶντες Δ || 33 ἀροτριούμεν Δ || 39 καταλογίζεται καὶ ἀποθησαυρίζεται Δ || 42 διὰ γὰρ ταραχῆς Δ || 44 κατ' ἀλήθειαν Δ || Σελ. 277, 1 αἰδύμιον P, δίκαιον Δ || 2 ἀπεχόμενος ἀπὸ παντός πονηροῦ πράγματος < Δ || 9 ἐκβοεῖσθαι Δ || 10 ἐκκηρύττεσθαι P, ἀνακηρύττεσθαι Δ || 15 ἐν ὥρα Δ || 16 δι' ἀπαθείας Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΥΑ'. — Σελ. 283, 33 ὑπερβάλλεσθαι Δ || 38 ὁ τῆς γαστρ. ὀ. Δ || 41 μακαρίσομεν Δ || Σελ. 284, 2 εὐχαριστήσομεν Δ || 8 αἰσθῶνται Δ || 29 λοιπὸν < Δ || 30 ἐπιστρεφόμεθα Δ || 32 ἀναμνησθήμεθα Δ || 33 τῶν ἐκεῖ κρ. τε καὶ λεάντων Δ || 36 βλέπομεν, εἰς ὧν περ Δ || 41 ἐπιτύχαμεν Δ || Σελ. 285, 8 ἐξαλαματικά, ὀργανικά Δ || 13 παρθενίαν καὶ ἀκτημοσύνην || 15 καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ < Δ || 17 Ἰησοῦ < Δ || 22 καὶ εὐφραντικώτερον καὶ ὑψηλότερον Δ || 23 ὑμᾶς P Δ || 32 ἐπάξιον P, ἄξιον Δ || 34/35 ῥυθμιζόμεθα καὶ εἰκονιζόμεθα καὶ διαμορφούμεθα Δ || 38 ἐπαρθεῖμεν P, ἐποφθειρέμεν Δ || Σελ. 286, 2 τέκνον P, τέκτων Δ || 3 τοῖς ἄλλως Δ || 6 ἢ P, οὐ Δ || 9 λαυρητικός Δ || 14 καταλήψομεν Δ || 15 ὑμῶν Δ || 21 ἀσυντόχως P, ἀσυγχῆτως Δ || 25 καθοπτέω καὶ καθοπτέωσαι Δ || 31 τὰ δὲ ἄκαιρα καὶ ἄτακτα < Δ || 33 καταπιάζομεν P, κατασπάζομεν Δ || 38 ἐπιτεύξοιθε Δ || 42 τιμὴ καὶ πρ. συναγίω Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΥΓ'. — Σελ. 292, 13 συνεργία P, συνεργία Δ || 15 ἀνατέθειλε Δ || 18 βελτιωθέντας P, βεβαιωθέντας Δ || 19 καὶ μᾶλλον < Δ || 22 πλεῖον P, πλέον Δ || 37 φατρείαι Δ || 38 αὐταρέσκαι Δ || 39 πορεύεται Δ || Σελ. 293, 10 πᾶσιν] τοῦτο μετὰ τὸ ἐπιτελεῖται ἐν τῷ Δ || 20 ἄλλως P, ἄλλος Δ || 22 ἄλλως P, ἄλλος Δ || 22 ὑπουργιτικὴ Δ || 23 ἐπιστηρικός Δ || 25 ἀκούειν Δ || 27 ἕκαστον P, ἕτερον Δ || 30 ἕκαστα Δ || 36 ἄμητος Δ || Σελ. 294, 1 ὑμῶν Δ || 6 ἀπονυστάζεις Δ || 7 νήφομεν Δ || 13 ἐκβιβάζομενοι Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΥΔ'. — 295, 17 τόχει Δ || 21 χαίροντες κατηχοῦμεν Δ || 23 γίνεσθαι Δ || 26 πλουτίσωμεν Δ || 44 περὶ P, πρὸς Δ || Σελ. 296, 7 ἡμῖν, εἰς τὸ Δ || 11 ὑμῶν Δ || 28 ἀρετῶν P, οὐρανῶν Δ || 34 νηφαλαίως Δ || 39 καὶ ἀγαπῶν Δ || 42 εἴ μὴ Δ || Σελ. 297, 1 καὶ τὰ P, κατὰ Δ || 3 ἐπιδοῖαι Δ || 11 οἱ ἐπιτηροῦντες < Δ || 16 οἱ ταξιαρχοῦντες < Δ || 17 ἀροστοποιούντες Δ || 19 ὀρδεινίας Δ || 21 ὑπόδηματοφοροῦντες Δ || 22 χάρις < Δ || 34 διελέχθημῶν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΥΖ'. — Σελ. 306, 11 γενομένης Δ || 17 εἰ P, εἰς Δ || 24 μὴ] οὐκ Δ || 27 κυλαίνει Δ || 32 ὀρώμεν P, ὀρῶ Δ || 37 in marg cod. Δ γρ. ἀρχαιότητα: in textu ἀρχαιότατον || 39 ἐλκύσαι P, ἐλκύσας Δ || Σελ. 307, 1 δ'] δὲ Δ || 14 εὐηρεσθήσασιν Δ || 27 τοῦτ. ὀφείλομεν γενέσθαι Δ || 31 ἡμῖν < Δ || 33 εἰπεῖν P, ἡμῖν Δ || 38 ἐπιστήκης Δ || 39 διανείμων Δ || Σελ. 308, 3 ἐπιτάριον Δ || 4 κατ' P, κατὰ Δ || 5/6 ἀνηθέα Δ || 9 ὑπαλλαγὰς P, ἀπαλλαγὰς Δ || 11 οὐ P, σου Δ || 14 διδομένου Δ || 18 ὀφθαλμῶν P, ὀφθαλμοῦς Δ || 19 σκοιτείου Δ || 30/31 τινὲς μὲν καιρῶ ἀναπαυόμενοι, ἡνίκα πάρεστιν ὁ τοιοῦτος, αὐτοὶ δὲ διανιστάμενοι < Δ || 35 ὡς πρὸς P, ὡς πρὸς Δ || Σελ. 309, 2 τ' ἀναντία Δ || 3 τὰ < Δ || 5 ἐπιφαίνονται P, ἐμφαίνονται Δ || 14 περιχωρῶμεν P, πᾶριχωρῶμεν Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΥΗ'. — Σελ. 310, 2 προθυμώτερον Δ || 8 τε < Δ || 10 ἐνδοιη P, ἐνδοίει Δ || 14 ἀπαρασκευάστοι Δ || 16 ἐπισταίη ἡμῖν P, ἐπισταίημεν Δ || 17 ἐπιδοίει Δ || 25 ἀποδράσσοντας Δ || 35 ἀποθησαυρίζεται < Δ || 37 φυλάσσοιτε Δ || Σελ. 311, 1 καὶ στερεώτεροι < Δ || 3 τε < Δ || 5 ἀθε-

τηρικαῖς P, ἀθετικαῖς Δ || 14 ἀναγινώσκετε Δ || 16 ἢ καὶ τὰ κατὰ P, εἴτα καὶ κατὰ Δ || 20/21 ἀπορριγνῶσθαι Δ || 24 ὁμῶν κ. καθ' ἡμῶν Δ || 26 ἵνα εἰ ὄντε Δ || 41 ἐν τοῖς Δ || 43 στηρίζεσθε Δ || Σελ. 312, 13 ἄρχεσθαι καὶ Δ || 32 θέλετε Δ || Σελ. 313, 9/10 διαμένοντες P, διανεῖμοις Δ || 10 ἀνιμάντης (cod. ἀμιάντης) P, //αμάντη// Δ || 25/26 λειποτάκτης Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'. Σελ. 335, 2 ἠνιάθητε P, ἠνιάθη Δ || 6 ἔχετε P, ἔχετε Δ || 15/16 καρπογονίαν P, καρποφορίαν Δ || 22 καταγίνεται P, καταγίνεται Δ || 26 ἀδρονθεῖς] ἀδρονθεῖς ΡΔ || 34 καταδεχόμεθα P, καταδεχόμεθα Δ || Σελ. 336, 3 ἀλλ' < || 11 ἐπισκέπτεται P, ἐπιβλέπει Δ || 14/15 ὑπακοῆς - - - συνέσεως < Δ || 17 ἀπαρτήσωμεν ΡΔ || 28 εὐπρόσιτα P, εὐπρόσδεκτα Δ || 30 ὑπομεινομε Δ || Σελ. 337, 2 ἀνδρειούμεθα ΡΔ || 2/3 μεταχειρίζομεθα Δ || 6 καταλαλητικόν, φατριαστικόν < Δ || 7 οὕτως συναγειρόμεθα Δ || 12 ὀλιγόλαοι P, ὀλιγολάοι Δ || 20/21 πολυκραυγάζετε P, πολυκραυγάζετε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'. — Σελ. 344, 40 ἔγγονα P, ἔγγονα Δ || Σελ. 345, 3 περιαθροῦσα καὶ < Δ || 4 ἐρανίζει τὰ τῆς τροφῆς ἐπιτιδία Δ || 18 ἀποφύγετε Δ || 23 ὑποφέρειν P, ἐπιφέρειν Δ || 41 βλέπει ΡΔ || Σελ. 346, 4 τόπον· ἐκεῖ οὐκ ἔστι Δ || 16 ἐπιτιμιῶν P, ἐπιτιμιῶν Δ || 7 χαίρετε P, χαίρεσθε Δ || 9 διδόντες P, δίδοντες Δ || 15 συμβουλεύει P, συμβουλεύεται Δ || 32 εὐπραγῆσητε P, εὐπραγίσθητε Δ || 32/33 εὐθυπορήσοιτε P, εὐθυπορήσητε Δ || 35 ἡμᾶς] ὑμᾶς ΡΔ || 39 ἐρανισάμεθα Δ || Σελ. 347, 8 τελέσοιτε P, τελέσητε Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΑ'. — Σελ. 360, 13 ὑποπτήσαντες Δ || 27 κυρίου P, κυρίῳ Δ || 28 εὐπροθετῆτε P, εὐπροθετεῖτε Δ || 29 μεθίστασθαι P, μεθίστασθε Δ || 31 ὧ ἀδελφοί Δ || Σελ. 361, 1 αὐτοῦ < Δ || 10/11 ἐνίκησαν < Δ || 12 ἢ νίκη P, ἐνίκησαν Δ || 17 τοὺς ῥαπισμοὺς P, τοὺς πειρασμοὺς, τοὺς ῥαπισμοὺς Δ || 30 ἦ] εἰ P, ἦ Δ || 31/32 παθεῖν . . ἐγὼ < Δ || 38 θλίψις κόσμων P, θλίψεις κόσμου Δ || 42 καὶ σπηλαίοις < Δ || Σελ. 362, 6 ἀποτρέπεσθε Δ || 13 φυλάττεσθε P, φυλάττεται Δ || 26 ἦ P, καὶ Δ || 31 σώσει ΡΔ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'. — Σελ. 385, 36 ὑπομνησκόμενοι P, ὑπομνησκόμενοι Δ || 37 νηφαλαιωδέστεροι ΡΔ || 41 θερμμάτων P, θερμάτων Δ || Σελ. 386, 4 ἀπειθείας P, εὐπειθείας Δ || 5 σαθρωμένους P, σαθρομένους Δ || 15 ἀποπληροῦν Δ || 39 κατέχεσθαι < Δ || 40 ἐν πᾶσι P, ἐνάπασιν Δ || 40 κραταιούμενος P, κροτούμενος Δ || Σελ. 387, 22 καταπλουτήσαι P, πλουτήσαι Δ || 29 οὐδὲ ἔστιν P, οὐδὲ ἔστιν Δ || 37 προβεβηκῶς ΡΔ || Σελ. 388, 10 ὅποιον P, ὅποιῶν Δ || 25 ἡγουμενεύοντα P, ἡγουμενεύοντα Δ || 11 ἀπ' ἐμοῦ P, ὑπ' ἐμοῦ Δ || 29 ἐπιζεῖν με δι' ὑμᾶς P, ἐπιζῆσαί με δι' ἡμᾶς Δ || 36 τοιγαροῦν P, γὰρ Δ || 39/40 πιστεύω P, πίστεως Δ || Σελ. 389, 4 μου P, μοι Δ* || 11 τοῦτόν μοι Δ || 20 ποιήσατε P, ποιήσατε Δ || 21 ὡς αἴτιος ἀταξίας < Δ || 22 κρατόνη Δ || 26 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, τοὺς σφαλλομένους καὶ τοὺς εὐδρομοῦντας Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΙ'. — Σελ. 404, 21 ὁμιλεῖν P, ἀμελεῖν Δ || 22 ἐκάστω P, ἐκάστη Δ || 25 ἀποδόσων ΡΔ || 33, 38 προθυμώτερον Δ || 38 νηφαλαιώτερον ΡΔ || Σελ. 405, 2 ἐπισυμβαίνει Δ || 4 ὁμῶν βίον P, βίον ὁμῶν Δ || 5 ἀνατελεῖ ὑμῖν Δ || 12 ἤξιώθημεν Π, ἤξιώμεθα Δ || 15 υἰοθεσίαν κ. βασιλείαν P, υἰοθεσίας κ. βασιλείας Δ || Σελ. 407, 9 ἀπαρέγκλητοι P, ἀπαράκλητοι Δ || 14/16 σὺν τῷ πατρὶ - - - καὶ αἰεὶ καὶ < Δ.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΔ'. — Σελ. 407, 19 σπείρει P, σπέρει Δ || 20 θερίση P, θερίσει Δ || 21 πραγματευόμενος P, πραγματευτής Δ || 26 ποιῶσιν αἱ ἁμαρτίαι μου Δ || 29/30 ὑπομνήσκομεν P, ὑπομνησκόμεν Δ || 30 ἀκοῆς P, ὑπακοῆς Δ || 30 ὁμῶν < Δ || 36/37 ἢ ἀσθένεια < Δ || Σελ. 408, 1 ἀναγγέλλωσι; τί διαμαρτύρωνται Δ || 3 ὑμῖν ἐπ' ὄψιν Δ || 12 ἀντικρυς P, ἀντικρὺ Δ || 29/30 εἰς χούνων - - - ἀκούοντος < Δ || 36 καὶ < Δ || Σελ. 409, 5 ἀπηλαύσαμεν Δ || 6 καὶ συστέλλεσθαι Δ || 10 ὑπαναχώρησιν P, ἀπαναχώρησιν Δ || 13 ἔλκοντες P, ἔλκοντος Δ || 27 ἀλλοιόμεθα Δ || Σελ. 410, 4 οἱ μεμεληκότες P, οἱ ἡμελετηκότες Δ || 8 στενάζομεν, πονέσωμεν τῷ ὄντι ἐκ Δ || 12 εἰσδέξεται ΡΔ || 15 ἀπαθῆθῆναι Δ || 16 ἐν < Δ || 17 τινὰ < Δ || 22 διατελώμεν P, διατελοῦμεν Δ || 22 ὁμαλόν P, ἄμαχον Δ || 25 λάβιεν ἄνευ τοῦ Δ || 30 τύχωμεν P, τύχομεν Δ || 32 ἀνάρχω πατρὶ Δ || 33 ἀγίω P, παναγίω Δ.

Πρὶν ἢ δώσωμεν πέρασ εἰς τὸν παρόντα πρόλογον, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ σημειωθῶσιν ἐν αὐτῷ καὶ αἱ δυσχέρειαί, αἵτινες ἐκ φιλολογικῆς ἐπόψεως παρουσιάσθησαν ἐν τῇ τυπώσει τοῦ

Еще слѣдуетъ указать на тѣ затрудненія, которыя встрѣтились съ филологической стороны, при печатаніи текста. Первое изъ нихъ состояло въ

κειμένου. Πρώτη τούτων ἦτο νὰ διακριθῶσι κατὰ τὸ δυνατὸν αἱ ῥήσεις. ἃς ὁ ὕσιος Θεόδωρος Στουδίτης ἤ παρέλαβεν αὐτολεξεῖ ἐκ τῶν βιβλίων τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Διαθήκης. ἢ ἀπλῶς ὑπηγήθη. Αὗται εἶναι πολυάριθμοι. μεγάλως δ' ἐκοπιάσαμεν εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν διάκρισιν αὐτῶν. ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ ὑπὸ τὸ κείμενον παραπομπαί· ἄλλας δὲ τινας ἐδηλώσαμεν ἐν τῷ τμήματι τῶν διορθώσεων.

Δευτέρα δυσχέρεια παρουσιάσθη ἐκ τοῦ συνεχοῦς ἰωτακισμοῦ τοῦ ἐν Πάτρῳ κώδικος. ὅστις συνεχῶς συγχέει τὸ ο μετὰ τὸ ω καὶ τὰνάπαλιν. τὸ αἰ μετὰ τὸ ε, τὸ η μετὰ τὸ εἰ κτλ. Τὰ παραδείγματα τῶν τοιούτων συγχύσεων εἶναι πολυάριθμα, ὡς δὲ εἶκος ἔμελλεν οὐκ ὀλίγα ἐξ αὐτῶν νὰ μένωσιν ἐκ παραδρομῆς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τετυπωμένῳ κειμένῳ· τέλος ὅμως καὶ ταῦτα διορθωθέντα κατόπιν ἐσημειώθησαν ἐν τῷ τμήματι τῶν διορθώσεων, ἐν ᾧ ἔχουσι δηλωθῆ καὶ ὅσα ἄλλα συνέβη νὰ γενῶσι σφάλματα.

Ἡ τρίτη καὶ μεγίστη τῶν δυσχερειῶν προήρχετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕφους τοῦ ὀσίου Θεοδώρου· παρατηρήθη δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν οὐκ ὀλίγων σελίδων, ὅτι τὸ ὕφος αὐτοῦ δὲν εἶναι πανταχοῦ κανονικὸν ἐν ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ κατηχήσεσι· τοῦτ' αὐτὸ εἶχε παρατηρηθῆ ἐκ τῶν ἀντιγράφων καὶ ἐν ταῖς μικραῖς αὐτοῦ κατηχήσεσι. Ὁ ὀσιος Θεόδωρος ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου του δὲν προσεῖχεν εἰς τὸ νάρχαίζη ἢ ἐλληνίζη ἀκριβῶς. Σκοπὸν εἶχε νὰ διδάσκη καὶ νὰ συμβουλεύη τοὺς ἀκροατάς του, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ εἶναι σαφής. εὐληπτος· διὸ καὶ ἄφινεν ἑαυτὸν νὰ ἐπηρεάζεται οὐκ ὀλιγάκις ἐκ τῆς συνήθους ὀμιλουμένης ἐν τῇ ἐποχῇ του ἐλληνικῆς γλώσσης. Ἐκ τούτου ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς κατηχήσεσιν αὐτοῦ ὕφος μικτόν. ἐν ᾧ παραλλήλως ταῖς ἔξεισι τοῦ ἀρχαίου κοινοῦ ἐλληνικοῦ λόγου ἀναφαίνονται καὶ ἔξεισι τοῦ βυζαντινοῦ λόγου.

томъ, чтобы различить, по возможности, изреченія, которыя преподобный Феодоръ Студитъ или буквально бралъ изъ Ветхозавѣтныхъ и Новозавѣтныхъ книгъ, или только намекалъ на нихъ. Подобныя изреченія многочисленны; и стоило не малаго труда опредѣлить оныя и помѣстить въ ссылки подъ текстомъ. Нѣсколько подобныхъ изреченій указаны нами въ отдѣлѣ поправокъ.

Второе затрудненіе представилъ иотанизмъ Патмосскаго кодекса, гдѣ о часто смѣшивается съ ω и наоборотъ, αἰ съ ε, η съ εἰ и т. д. Примѣры подобныхъ смѣшеній многочисленны, и многія изъ нихъ, по недосмотру, вошли и въ напечатанный текстъ. Впрочемъ, эти недосмотры оговорены и помѣщены въ поправкахъ, гдѣ, на ряду съ ними, указаны и другія ошибки.

Третье, и самое главное, затрудненіе заключалось въ стилѣ преподобнаго Феодора. Уже по отпечатаніи значительнаго количества страницъ, было замѣчено, что стиль его не вездѣ правиленъ въ большихъ его поученіяхъ какъ это замѣчалось на основаніи списковъ и относительно малыхъ. Преподобный Феодоръ не обращалъ вниманія на правильное употребленіе въ своей рѣчи архаизмовъ или эллинизмовъ. Главная его цѣль заключалась въ томъ, чтобы поучать и увѣщевать своихъ слушателей, быть яснымъ, удобопонятнымъ; потому онъ не былъ свободенъ отъ вліянія со стороны обычнаго Греческаго разговорнаго языка своего времени. Вслѣдствіе этого въ его поученіяхъ и образовался смѣшанный стиль, гдѣ, наряду съ архаизмами, являются и византизмы.

Σχηματίζει ὁ ὁστος Θεόδωρος οὐκ ὀλιγάκις ἰδίας λέξεις μὲ μορφὴν κανονικὴν, αἵτινες δύνανται νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ λεξικά· ἀλλ' ἐνίοτε πλάττει καὶ λέξεις μετὰ μορφῆς παραδόξου. Οὕτως ἐκ τοῦ παθητικοῦ ἀόριστου *παρασυμβλήθη* (ῥῆμα: *παρασυμβάλλειν*) ὠρμήθη νὰ μορφώσῃ ῥῆμα *παρασυμβλήσκομαι, σαι, ται* (σ. 202, 24). Ἀλλαχοῦ ἀντὶ τοῦ *ἀποβύων* παρεσύρθη ἐκ τοῦ μέλλοντος *ἀποβύσων* νὰ σχηματίσῃ ῥῆμα *ἀποβύσσω* καὶ ἐκ τούτου μετοχῆς ἐνεστώτα *ἀποβύσων* (σ. 296, 39). Ἐκ τοῦ πιπράσκω ἐσχημάτισεν ἀόριστον *ἐπίπρασε* (261, 38). Ἀντὶ τοῦ *διδόναι* γράφει *διδεῖν* (235, 36), ἀντὶ τοῦ *ἵνα διδάσῃ*, γράφει *ἵνα διδήσῃ* (193, 17). Ἀλλαχοῦ *ἀποδιδεῖ* ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ *ἀποδώσει* (204, 34) καὶ *ἀποδιδεῖν* = ἀποδώσειν (12, 10)· καὶ πάλιν *ἐκβεῖν* = ἐκβῆναι (275, 11), *ἱκανεῖν* = ἱκανοῦν (245, 29/30), *δεδιῶ* = δεδίττομαι (10, 42. 11, 14. 251, 35. 320, 33), *δεδιάτε* = δεδίττεσθε (20, 16), *δράμει* = τρέχει (125, 28), *χαίρομενοι* = χαίροντες (235, 11), *χαίρομεθα* = χαίρωμεν (75, 11), *ἀμεῖται* = ἀμᾶται (5, 39), *λάβει* = λήφεται (187, 12) κτλ.

Οἱ παρακείμενοι μένουσιν ἐνίοτε παρὰ τῷ Θεόδωρῳ καὶ ἀναύξητοι καὶ ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ· λόγου χάριν *ἐκμαθηκῶς* = ἐκμεμαθηκῶς (280, 8). *ἐργασμένος* (262, 1/2), *ἐξαγκωνισμένοι* (315, 38). Ἄλλοτε ἐν ῥήμασι συνθέτοις ἐκ προθέσεων τίθησιν ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἔξω τῆς προθέσεως, οἷον *κεκατωρθώκαμεν* (70, 27). Μετεχειρίσθη καὶ διπλῆν αὔξησιν, οἷον *ἀπεκατεσιάθητε* (192, 21). Συχνῆ εἶναι παρ' αὐτῷ καὶ ἡ χρήσις ἀρσενικῶν τύπων τῆς μετοχῆς ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἀντὶ τύπων θηλυκῶν· οἷον· «ἐπισυμβαινόντων τινῶν στενοχωριῶν» (96, 5). «μὴ ὄντων τινῶν προσόδων» (270, 23). «μελλόντων ἀναπαύσεων» (294, 10). «ῥυ-

Преподобный Теодоръ довольно часто составляетъ собственные слова съ правильною формою, которыя могутъ быть помѣщены въ словаряхъ; но иногда создаетъ слова и со странною формою. Напримѣръ, изъ страдательнаго аориста *παρασυμβλήθη* (глаголь: *παρασυμβάλλειν*) образовалъ глаголь *παρασυμβλήσκομαι, σαι, ται* (стр. 202, 24). Въ другомъ мѣстѣ вмѣсто *ἀποβύων* взялъ изъ будущаго *ἀποβύσων* и составилъ глаголь *ἀποβύσσω*, а изъ него причастіе настоящаго времени *ἀποβύσων* (стр. 296, 39). Изъ *πιπράσκω* составилъ аористъ *ἐπίπρασε* (261, 38). Вмѣсто *διδόναи*, пишетъ *διδεῖν* (235, 36), вмѣсто *ἵνα διδάσῃ*, пишетъ *ἵνα διδήσῃ* (193, 17). Въ другомъ мѣстѣ употребляетъ *ἀποδιδεῖ*, въ смыслѣ *ἀποδώσει* (204, 34), и *ἀποδιδεῖν* въ смыслѣ *ἀποδώσειν* (12, 10). Также *ἐκβεῖν* = ἐκβῆναι (275, 11), *ἱκανεῖν* = ἱκανοῦν (245, 29/30), *δεδιῶ* = δεδίττομαι (10, 42. 11, 14. 251, 35. 320, 33), *δεδιάτε* = δεδίττεσθε (20, 16), *δράμει* = τρέχει (125, 28), *χαίρομενοι* = χαίροντες (235, 11), *χαίρομεθα* = χαίρωμεν (75, 11), *ἀμεῖται* = ἀμᾶται (5, 39), *λάβει* = λήφεται (187, 12) и т. д.

Перфекты у Теодора иногда остаются безъ приставки и безъ удвоения. Наприм. *ἐκμαθηκῶς* = ἐκμεμαθηκῶς (280, 8), *ἐργασμένος* (262, 1/2), *ἐξαγκωνισμένοι* (315, 38). Другой разъ въ сложныхъ изъ предлоговъ глаголахъ полагаетъ удвоение и внѣ предлога, наприм.: *κεκατωρθώκαμεν* (70, 27). Онъ употребилъ и двойную приставку, какъ: *ἀπεκατεσιάθητε* (192, 21). Часто у него встрѣчаются мужскія формы причастія въ абсолютной рѣчи вмѣсто женскихъ формъ; наприм.: *ἐπισυμβαινόντων* тινῶν *στενοχωριῶν* (96, 5), *μὴ ὄντων* тινῶν *προσόδων* (270, 23). *μελλόντων* ἀνα-

ἐπιων διδασκαλιῶν» (153. 19), «συνεργούντων τῶν εὐχῶν» (153. 2).

Ὁ μέλλον ἔσομαι ἐγένετο παρὰ τῷ Θεοδώρῳ καὶ ἀόριστος ὑποτακτικῆς ἀντικαταστήσας οὕτω τὸν ἐνεστώτα τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως· ἐξ οὗ ἀναγινώσκομεν συνεχῶς ἐσώμεθα = ὦμεν (15. 24. 60. 8. 116. 6. 134. 39. 182, 43)· ἀλλὰ τὸ ἔσομαι ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ εἰς γένεσιν τύπου προστακτικοῦ· οἷον ἔσεσθε = ἐστέ (102, 35. 211, 40). Τὸ δὲ ἵνα συντάσῃ ὁ Θεόδωρος καὶ μετὰ τῆς ὀριστικῆς· οἷον ἵνα λ. ἡμεῖν (264, 41). ἵνα μηδεὶς ἐσσι (210. 17). ἵνα ἐστέ (16. 27/28. 178, 1).

Παρὰ τῷ Θεοδώρῳ φαίνεται καὶ ἡ χρῆσις τοῦ νεοελληνικοῦ ἄς ἢ ἄς, ἂν δώσωμεν πίστιν εἰς τὸν καλλιγράφον τοῦ κώδικος Δ, διότι αὐτὸς εἰς τὸ ἐν σελίδι 92, 1/2 προσέχωμεν ἔχει παραγεγραμμένον φανερώς ἐν ἄς. Ἄν ὁ καλλιγράφος οὗτος παρέλαβε τὸ ἄς ἐξ ἀρχαιότερου ἀντιγράφου. τότε πρέπει νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι οἱ κατὰ καιροὺς ἀντιγραφεῖς προσεπάθουν νὰ ἐκβάλωσιν ἐκ τῶν συγγραφῶν τοῦ Θεοδώρου ὃ τι ἐφαίνετο αὐτοῖς δημῶδες· ἄλλως δὲ εἶναι ἤδη γνωστὸν ἐκ τῶν ἀντιγράφων τῶν μικρῶν κατηγορήσεων, ὅτι ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσιν ἐκ ταύτης τῆς ἐπιφύσεως ἀδύνατοι μεταλλάξαι.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς δημῶδους εἶναι φανερά τοῦλάχιστον ἐν αὐταῖς ταῖς μεγάλας κατηγορήσεσι. Σημειωτέον λόγου χάριν τὰ εἰς ἄς λήγοντα νεοελληνικὰ ὀνόματα· οἷον ἀγκιστρᾶς, κανισκᾶς, κατηναρᾶς, μεμβρανᾶς· εἶτα τὰ εἰς ἄριον ὀνόματα. οἷον καλαμάριον, κελλάριον, κεντωνάριον, κοιτάριον, κωδιάριον, μαλλωτάριον, μεμβρανάριον, μηλωτάριον, ξυλάριον, ὄρτάριον, ὀψάριον κτλ. Καὶ πάλιν τὰ εἰς ἄριος ὀνόματα. οἷον πρωτοορδινάριος, κανδηλάριος, κανισκάριος, κανχησιάριος. Ἐκ τοῦ δημῶδους ὀμάδιον ἐμόρφωσεν ὁ Θεόδωρος· ῥῆμα ὀμαδεύεσθαι, παρὰ τὸ λῶρος καὶ λωρίον ἠξίωσε νὰ δεχθῆ καὶ

παύσεων (294. 10). ῥοέντων διδασκαλιῶν (153, 19), συνεργούντων τῶν εὐχῶν (153, 2).

Будущее ἔσομαι сдѣлалось у Θεοδора и аористомъ сослагательнаго, замѣнивъ такимъ образомъ настоящее время того же наклоненія; отъ того часто читаемъ ἐσώμεθα = ὦμεν (15, 24. 60, 8. 116, 6. 134, 39. 182, 43); но ἔσομαι послужило основаніемъ къ составленію изъ него формы повелительной, напริมѣръ: ἔσεσθε = ἐστέ (102, 35. 211, 40). Ἴνα у Θεοдора приурочивается къ изъявительному наклоненію, напрімѣръ. ἵνα λ. ἡμεῖν (264, 41), ἵνα μηδεὶς ἐσσι (210, 17), ἵνα ἐστέ (46, 27—28. 178. 1).

Употребленіе новогреческаго ἄς или ἄς у Θεοдора также встрѣчается, если дать вѣру переписчику кодекса Δ, ибо у него на страницѣ 92, 1—2, подлѣ слова προσέχωμεν, ясно написано одно ἄς. Если переписчикъ заимствовалъ ἄς изъ древнѣйшаго списка, то, надо думать, что послѣдующіе переписчики старались выпускать изъ сочиненій Θεοдора τὸ, чтò казалось имъ простонароднымъ. Вѣдь извѣстно уже изъ списковъ Малыхъ Катихизисовъ, что въ нихъ, съ этой точки рѣнія, есть не мало произвольныхъ измѣненій

Вліяніе простонароднаго нарѣчія, по крайней мѣрѣ, въ Большихъ Катихизисахъ ясно. Отмѣтимъ, ради примѣра оканчивающіяся на ἄς новогреческія имена: ἀγκιστρᾶς, κανισκᾶς, κατηναρᾶς, μεμβρανᾶς. Далѣе — на ἄριον: καλαμάριον, κελλάριον, κεντωνάριον, κοιτάριον, κωδιάριον, μαλλωτάριον, μεμβρανάριον, μηλωτάριον, ξυλάριον, ὄρτάριον, ὀψάριον и т. д. Также — на ἄριος имена: πρωτοορδινάριος, κανδηλάριος, κανισκάριος, κανχησιάριος. Изъ простонароднаго ὀμάδιον Θεодоръ образовалъ глаголь ὀμαδεύεσθαι. Наряду λῶρον и λωρίον,

τὸ δημῶδες *λουριδίον* ἔγραψεν ὡσαύτως *κηρούλιον*, *καινούργια* (186, 2), *κανονάρχος*, *καλοκαίριον* (= ἔαρ), *κρομμύδιον* (= κρόμμυον), *γέλοια*, *ἐμπαλωμένου* (185, 42), *καλλιώτερον* (268, 12), *ἀπ' ἐκεῖνον* (265, 6/7), *ἀπενιεύθειν* (268, 25, 274, 15/16, 277, 20) κτλ.

Ἐπηρέασε τὸν Θεόδωρον καὶ ἡ σύνταξις τῆς δημῶδους, λόγου χάριν *οὐκ ἐγράψατέ με ἀντὶ μοι* (212, 42), *προηγουμένου ὑμᾶς* = *σας* (205, 6), *χαρὰ ἡμῶν ἐσιν* (ἐν τῷ κώδικι) = *χαρά μας εἶναι*, *ἀντιπέμποντες ἡμᾶς* = *μας* (102, 27, κατὰ τοὺς κώδικας ΡΔ). Ἡ ἐπίδρασις τῆς δημῶδους συντάξεως ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοδώρου εἶναι πολλαχοῦ σταθερά, ἂν καὶ παλαίει οὗτος πρὸς τὴν ἀρχαίαν σύνταξιν. Οὕτω παρὰ τὴν συγχὴν σύνταξιν τοῦ ἴνα μεθ' ὑποτακτικῆς ἔχομεν ὡσαύτως συγχὴν σύνταξιν αὐτοῦ μεθ' ὀριστικῆς. ἦν παρατηρήσαμεν ἀφοῦ εἶχε προχωρήσει ἡ τύπωσις τινῶν φύλλων. Ἡ διπλῆ αὕτη σύνταξις ἀπαντᾷ πολλάκις παραλλήλως. Παραδείγματά τινα ἐνταῦθα θὰ καταστήσωσι σαφεῖ τὴν διττὴν ταύτην σύνταξιν.

принялъ и простонародное *λουριδίον*. Также пишетъ: *κηρούλιον*, *καινούργια* (186, 2), *κανονάρχος*, *καλοκαίριον* (= ἔαρ), *κρομμύδιον* (= κρόμμυον), *γέλοια*, *ἐμπαλωμένου* (189, 42), *καλλιώτερον* (267, 12), *ἀπ' ἐκεῖνον* (265, 6/7), *ἀπενιεύθειν* (268, 25, 274, 15/16, 277, 20) и т. д.

На Θεοδора повлиялъ также простонародный синтаксисъ напр.: *οὐκ ἐγράψατέ με* вмѣсто *μοι* (212, 42), *προηγουμένου ὑμᾶς* = *σας* (205, 6), *χαρὰ ἡμῶν ἐσιν* (въ код.) = *χαρά μας εἶναι*, *ἀντιπέμποντες ἡμᾶς* = *μας* (102, 27, по код. ΡΔ). Вліяніе простонароднаго синтаксиса на стиль Θεοдора сильно: оно борется съ классическимъ синтаксисомъ. Такъ, на примѣръ, наряду съ частымъ сочетаніемъ *ἴνα* съ сослагательнымъ наклоніемъ, встрѣчается и частое сочетаніе того же союза съ изъявительнымъ наклоніемъ. чтò замѣчено нами послѣ того, когда уже было напечатано нѣсколько листовъ. Это двойное сочетаніе встрѣчается часто параллельно. Приводимъ нѣсколько примѣровъ подобнаго синтаксиса:

7, 15/19 ἴνα - - ἔξανύετε - - καὶ διδοῖ (κῶδ.). — 11, 39/41 ἴνα βάλ. μὴ καταπίπτομεν, ἀλλ' ἀντικρούομεν καὶ ἀντιπεμπόμεθα. — 19, 35/37 ἴνα ἀπηλλάγησαν. — 78, 8/9 ἴνα στηρίζεσθε καὶ κρατύνεσθε καὶ ἐναγωνίως ἔχητε. — 79, 2 ἴνα γινώσκω καὶ γινώσκομαι (κῶδ. Ρ). — 93, 4/7 ἴνα - - καὶ φάγωμεν καὶ πίωμεν καὶ κοιμηθῶμεν καὶ διεγερθῶμεν καὶ ὀμλήσωμεν καὶ προσχαριούμεθα. — 150, 31 ἴνα παραζηλοῦμεν (κώδικες ΡVΔ). — 151, 4/5 ἴνα παροξύνει ἢ παραπλήξει ἢ ὀνειδίζει (ΡVΔ). — 152, 1 ἴνα σκοτίζουσιν (Δ). — 179, 17 ἴνα μὴ - - - γίνεσθε. — 192, 5/6 ἴνα - - παρακαλεῖται καὶ ἀγαθύνεται καὶ δυσωπεῖται. — 199, 12 ἴνα εἴρηται = λέγηται. — 238, 15/16 ἴνα ἐπιδείκνυμι. — 216, 1/4 ἴνα μὴ ὑπεραιρώμεθα, ἴνα μὴ φυσιούμεθα. — 303, 3/6 ἴνα - - - γινώσκηται - - - πολεμούμεν καὶ ἀποτρεπούμεθα. — 279, 5/6 ἴνα τοῖς καρποῖς πρόσσει τὰ φύλλα. — 276, 38/40 ἴνα καταλογίζεται καὶ ἀποθησαυρίζεται (κῶδ. Δ). — 272, 26 ἴν' - - ἐλεήσετε, βοήθησετε (κῶδ. Δ). — 247, 12/14 ἴνα μὴ κατασχόνωμεν (Δ κατασχόνωμεν). ἀλλὰ - - - τελοῦμεν.

Τὸ ἡνίκα συντάσσει ὁ Θεόδωρος ἄνευ τοῦ ἂν καὶ μεθ' ὀριστικῆς καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς οἶον

Ἡνίκα Θεοδору употребляетъ въ синтаксисѣ безъ ἂν, какъ въ изъявительномъ, такъ и въ сослагательномъ наклоніи, на примѣръ:

149, 28 ἤνικα ἦκασι. — 117, 30/31 ἤνικα - - - ἀναλάβωμεν. — 133, 8 ἤνικα ἀκούω. — 148, 23 ἤνικα προτεθνήκατε. — 140, 25/26 ἤνικα ἀπομονάση - - - καὶ ἀρξή-
ται. — 291, 5 ἤνικα ἀκούσωμεν. — 300, 22/25 ἤνικα ἦξει - - - καθίσση. — 157, 10 ἤνικα
ἀκούωσι καὶ μανθάνωσι. — 24, 18 ἤνικα ἀκούητε. — 117, 30/31 ἤνικα - - - ἀναλά-
βωμεν. — 55, 1 ἤνικα φθάση. — 78, 31/32 ἤνικα παρέσχεν. — 219, 5 ἤνικα παρα-
πέμφωμεν. — 208, 32 ἤνικα ἀκούωμεν.

Τὸ *μὴ* ἐν τῇ ἐννοίᾳ προτροπῆς μετ' ἀπα-
γορεύσεως, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι συνέταπτον μεθ'
ὕποτακτικῆς, ὁ Θεόδωρος συντάττει ἀδιαφό-
ρως μικτῶς, καὶ μεθ' ὕποτακτικῆς καὶ μεθ'
ὀριστικῆς οἷον

30, 8/11 ὁμεῖς μὴ κρῖμα ἑαυτοῖς θησαυρίζητε - - -, μὴ ἁμαρτίας - - - προστίθετε.
186, 18 μὴ ἀποληθαργεῖτε - - - μὴ παρακούεσθε - - μὴ ἀναισθητεῖτε - - - μὴ - - - ἐστέ.

Τοιαῦτα παραδείγματα δύναται τις νὰ συλ-
λέξῃ πολυάριθμα ἐκ τῶν ἀνὰ χεῖρας κατη-
γήσεων. Οὐχ ἦρτον ὁμως σημειώσεως ἄξιος
εἶναι ὁ τόπος 36, 9/15. ἔνθα τὸ *μὴ* κεῖται
ἡδεκάκις μεθ' ὀριστικῆς· ἀλλ' ὁ καλλιγρά-
φος τοῦ κώδικος Δ συνέταξε τοῦτο ὀκτάκις
μεθ' ὕποτακτικῆς καὶ τετράκις μεθ' ὀριστι-
κῆς, νομίσας ὅτι ὁ Θεόδωρος θὰ παρίστατο
τὴν γλῶσσαν ἀττικῶς.

Μικτὴ σύνταξις παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ
χρήσει τῶν *εἰ, εἰ μὴ, ἐάν, εἴπερ, εἴτε*
εἴτε, ὅπως, ὡς ἂν, ἐπὶ ἂν καὶ ἐτέρων.

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐξῆς χα-
ρακτηριστικὰ παραδείγματα ἐκ τοῦ ὄφους
τοῦ ἡμετέρου συγγραφῆως.

139, 22 ἢ ἐξ ἄλλοθι τόπου. — 140, 38 ἢ τὸ τίδε ἢ τὸ τίδε πρᾶγμα = τότε ἢ
τόδε τὸ πρᾶγμα. — 204, 21 οὗτ' ὅπ' - - - οὗτ' ὅπ' (οὕτως οἱ κώδ. ΡΔ). — 316, 7 εἰ
τοῖνον ἄρα. — 290, 32/34 ὦ τάλανες - - - ὦ ἐκζητηταί - - - τολμᾶς. — 278, 20 Ἴδε
ἀδελφοί μου. — 55, 20/21 Ἴδε οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ, ἴδε οἱ θέλοντες ἀγωνίζεσθαι τὰ
ὑψηλότερα, ἴδε οἱ μετὰ τῆς οἰκείας σωτηρίας κτλ. — 185, 41. 298, 27 δεῖσιμος = δεσίμων. —
233, 37 ἵνα μὴ ἀποτίνυτε. — 99, 5 ὀπηλίκας (κώδ. ΡΔ) = πηλίκας. — 93, 1 δαφιλώτερον
= δαφιλέστερον. — 70, 40 τῶν πασῶν κόπων καὶ σπουδῶν. — 73, 32 ποῦ μοι ὁ τίσδε
καὶ τίσδε = ὁ τοιόσδε καὶ τοιόσδε; — 179, 27 καθήρθημεν = ἐκαθάρθημεν. — 45, 14/17 καὶ
οὗτος ὁ καλὸς ἀγὼν ὁμῶν, καὶ οὗτος (= τοῦτο) τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καὶ οὗτος
ἢ ἀθλητικὴ προκοπὴ ὁμῶν, καὶ οὗτος ἢ στεφανηφόρησις ὁμῶν. — 269, 37 μὴ ποτε
εἴποισαν.

Μὴ, въ смыслѣ поощренія съ за-
прещеніемъ, что древніе сочетали съ
сослагательнымъ наклоненіемъ, Θεόδωρ
употребляетъ безразлично—какъ съ со-
слагательнымъ, такъ и съ изъявитель-
нымъ наклоненіемъ, напр.:

Множество подобныхъ примѣровъ
можно найти въ наличныхъ катихи-
зисахъ. Тѣмъ не менѣе достойно при-
мѣчанія мѣсто 36, 9—15, гдѣ *μὴ* двѣ-
надцать разъ стоитъ съ изъявитель-
нымъ наклоненіемъ; но переписчикъ
кодекса Δ сочеталъ *μὴ* восемь разъ
съ сослагательнымъ и четыре раза съ
изъявительнымъ наклоненіемъ, думая,
что Θεόδωρ такъ долженъ былъ пи-
сать по аттически.

Смѣшанный синтаксисъ виденъ и
въ употребленіи слѣдующихъ: *εἰ, εἰ μὴ,*
ἐάν, εἴπερ, εἴτε εἴτε, ὅπως, ὡς ἂν, ἐπὶ ἂν
и другихъ.

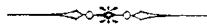
Приводимъ и слѣдующіе характер-
ные примѣры стила нашего автора:

Μετὰ τοιαύτην λεκτικὴν καὶ συντακτικὴν ἀστασίαν τοῦ ἡμετέρου κειμένου δὲν ἠδύνατο βέβαιως ἢ νὰ προσκόψῃ πολλαχοῦ ἢ παρούσα ἔκδοσις, καὶ μάλιστα ἐκεῖ, ἔνθα καὶ περιττῶς καὶ ἐκ μετεωρίας ἐγένοντο φωνητικαὶ τινες μεταβολαί. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἢ ἀνὰ χεῖρας δοκιμαστικὴ ἔκδοσις μέρους τῆς ἀνεκδότου Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου ἔδωκεν ἡμῖν ἀφορμὴν νὰ πιστωθῶμεν, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς βυζαντινῆς καὶ νέας ἑλληνικῆς γλώσσης μέλλει νὰ ὠφελῆθῃ μεγάλως ἐκ τῶν συγγραφεῶν αὐτοῦ. ἂν συμβῆ ποτε πᾶσαι αὗται νὰ συνεκδοθῶσιν ἐν γνώσει τῶν παλαιότερων καὶ πιστοτέρων ἀντιγράφων· διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ, ὅτι καὶ τῆς μικρᾶς κατηγήσεως ἡ νεωτάτη ἔκδοσις καὶ ἡ παρὰ τῷ Migne καὶ Mai συγκέντρωσις τῶν λοιπῶν τοῦ Θεοδώρου πονημάτων παριστῶσι κείμενα πολλαχοῦ ἀναξιόπιστα ἐξ ἐπόψεως τοῦ πραγματικοῦ αὐτοῦ ὕφους.

Τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς ἀνὰ χεῖρας Μεγάλης Κατηγήσεως τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου ἡ ἐκτύπωσις καὶ τοῦ πρὸς αὐτὸ τοῦτο σχετιζομένου προλόγου ἢ σύνταξις ἀνετέθη παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀρχαιογραφικῆς Ἐπιτροπῆς τῷ Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμεῖ.

Въ виду подобной, какъ лексической, такъ и синтаксической неустойчивости нашего текста, настоящее изданіе не могло достигнуть точности, а также избѣгнуть нѣкоторыхъ непослѣдовательностей, въ особенности тамъ, гдѣ фонетическія измѣненія болѣе многочисленны и, къ тому же, происходятъ отъ невниманія. Тѣмъ не менѣе настоящее предварительное изданіе не напечатанной еще части Большого Катихизиса преподобнаго Θεοδора убѣждаетъ насъ, что для исторіи византійскаго и новогреческаго языка творенія нашего автора могутъ принести большую пользу, если удастся издать ихъ полностью на основаніи болѣе древнихъ и болѣе точныхъ списковъ. Ибо надо согласиться, что какъ новѣйшее изданіе Малаго Катихизиса, такъ и сводъ остальныхъ твореній св. Θεοδора у Migne и Mai даютъ во многихъ мѣстахъ текстъ, не заслуживающій довѣрія съ точки зрѣнія подлиннаго стиля нашего автора.

Печатаніе Греческаго текста Большаго Катихизиса преподобнаго Θεοδора Студита и составленіе предисловія къ изданію этого текста было возложено Императорскою Археογραφическою Коммиссією на А. И. Пападопуло-Керамевса.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ καὶ ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ.

Σελ. 1, 20/21 θεοφανείων - - ἐπιφανείων] Ἡ γραφή τοῦ κώδικος θεοφανίων - - ἐπιφανίων οὕσα ὡσαύτως ἐν πολλῇ χρήσει δύναται ἐνταῦθα νὰ τηρηθῆ.

Σελ. 2, 4 παραπόληται] Γρ. παραπόλη κατὰ τὸν κώδικα.

Σελ. 4, 6 ἡμῶν, ἀπὸ] Τὸ μετὰ τὸ ἡμῶν κόμμα ὀβελιστέον || 35/37 εἰ μὴ εὐζωήσομεν - - εἰ μὴ εὐθετήσομεν, εἰ μὴ εὐτακτήσομεν] Τὸ πρῶτον εἰ μὴ εἶναι συντεταγμένον ἐν τῷ κώδικι μετὰ μελλοντος ὀριστικῆς. τὰ δὲ δύο ἕτερα μετ' ἁορίστου ὑποτακτικῆς. Τὸ εἰ μὴ ἐνταῦθα σημαίνει τὸ ἐὰν μὴ. ἐὰν δὲν. ἂν δὲν ἢ ἂν μὴ· ἐν ταιαύτῃ δὲ σημασία ὁ Θεόδωρος τὸ εἰ μὴ συντάσσει μικτῶς, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς μεθ' ὑποτακτικῆς (οἷον σελ. 34. 36/37 «εἰ μὴ - - ἐξίλωσεται»).

Σελ. 6, 25/26 μαρτύριον τῆς συνειδήσεως] Πρβλ. Κορινθ. 2, α', 12.

Σελ. 7, 36/37 κατορθόσομεν - - ἐπειχθησόμεθα] Ἀνάγνωθι ὡς ἐν τῷ κώδικι κατορθώσομεν - - ἐπειχθησόμεθα.

Σελ. 9, 9 ἐξόβλητοι] Γρ. ἐξώβλητοι.

Σελ. 10, 8 ἐπάροι] Γρ. ἐπᾶροι.

Σελ. 13, 42 Τὸ μετὰ τὸ Χριστοῦ κόμμα εἶναι περιττόν.

Σελ. 16. 2/3 παρεμβалόντων] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα παρεμβалλόντων.

Σελ. 17, 23 ὑψηλότατον] Οὕτω διωρθώσαμεν τὸ ψιλώτατον ὀδηγηθέντες ὑπὸ τοῦ σλάβου ἐρμηνευτοῦ.

Σελ. 18, 13 διορθώσαιτο] Γρ. κατὰ τὸν κώδικα διορθώσεται.

Σελ. 22, 17 ψάλλη] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ψάλη.

Σελ. 23, 8 ἐπὶ τὸ πτώμα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· προφανῶς διορθωτέον· εἰς ἐπὶ τῷ πτώματι || 15 μεθοδίας] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γράφε μεθοδείας.

Σελ. 24, 17/18 ἀκούετε] Ἐπειδὴ τὸ ἡνίκα ἄνευ τοῦ ἂν ὁ Θεόδωρος συντάσσει συνεχῶς μεθ' ὑποτακτικῆς, ἀναγκαιῶς ἔχει νὰ τηρηθῆ καὶ ὧδε τὸ τοῦ κώδ. ἀκούητε.

Σελ. 28, 41/42. Τὸ μετὰ τὸ Θεολόγου κόμμα περιττεύει.

Σελ. 30, 27 πεπόκατε] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γράφε πεπόκατε || 29 Πρὸ τοῦ κοινὸν θὲς ἐν κόμμα.

Σελ. 31. 3 καταπίει-ἐξαρπάσει] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε καταπίη-ἐξαρπάση. Ἐν τῇ ὑποσημειώσει ἀντὶ τοῦ οὐατικανῆς ἀνάγνωθι παρισινῆς.

Σελ. 32, 23 θεοῦ τὸ δῶρον] Πρβλ. Ἐφεσ. β', 8.

Σελ. 33. 27/28 συμβασιλεύσομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γρ. συμβασιλεύσομεν.

Σελ. 36. 18 ἀπήει] Γράφε ἀπείη. Ἐν τοῖς κώδιξι ΡΔ ἀπίη || 42 Τὸ μετὰ τὸ ἀναγγείλαντα κόμμα περιττεύει.

Σελ. 39. 31 παράξεται] Γρ. παρατάξεται. Ὅρα ψαλμ. κς', 3.

Σελ. 42, 8 πέποκεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδ. Γρ. πέπωκεν.

Σελ. 43, 34/36. Σιῖξον οὕτω: «ὁμιλίαν, τί καὶ πῶς - - ἐμπορευσόμεθα εἰς - - οὐρανῶν· καὶ γὰρ» κτλ.

Σελ. 44, 14 προρρίζων] Γρ. πρόρρίζον.

Σελ. 45, 19 μαλάκια] Γράφε κατά τὸν κώδικα μηλάκια ἢ μιλάκια || 33 οὐ] Οὕτως ἐν τῷ P. κατὰ δὲ τὸν κώδ. Δ ἀντὶ τοῦ οὐ γράφε οἰ, καὶ οὕτω θες ἐν κόμμα μετὰ τὸ τρέχοντες.

Σελ. 47, 9 ἴνα] Τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῷ κώδικι, καὶ ἂν εἶναι ἀναγκαῖον, δέον μετ' αὐτὸ νὰ ὑπονοηθῆ τὸ ἐνέγκωμεν || 13 ἔχομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, τὸ δὲ ἐνέγκωμεν ὁδηγεῖ νὰ γράψωμεν ἴσως ὧδε ἔχομεν.

Σελ. 52, 17. Ὁβέλισον τὸ μετὰ τὸ ἀσθενοῦσιν περιττὸν κόμμα.

Σελ. 54, 14 παρεθέντων] Ἀνάγνωθι κατὰ τὸν κώδικα παρεθέντων· πρβλ. 124, 9. 134. 15 || 15/30 Τὰ ἐνταῦθα κατὰ τὸν κώδικα τεθειμένα ἐρωτηματικά σημεῖα ἀρμόζει νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀπλά κόμματα, διότι αἱ μεταξὺ αὐτῶν φράσεις ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ἢ καὶ τῆ ἀναλογίσει (15)· συνέβησαν δὲ κατὰ τὴν τύπωσιν καὶ τινα παραναγνώσματα. Τὸ χωρίον 19—30 ἀνάγνωθι οὕτως· «-- ἀπαγωγῆ (ἐν τῷ κώδ. ἀπαγωγῆς) τε τῶν ἀγγέλων --- καὶ λόγον, ποῦ καὶ πῶς ἄρα εὑρεθῆσεται ἡ ψυχὴ ἢ ταπεινὴ, καὶ εἰ ἄρα --- παραστάσει, καὶ εἰ ἄρα --- Ἀβραάμ, καὶ εἰ ἄρα ἐν τῷ θείῳ νομφῶνι· ἢ μήπως (ὑπερ ἀπειῆ) μετὰ τῶν ἐρίφων --- ἀγγέλοις αὐτοῦ».

Σελ. 55, 6 εἰσὶ δ' ἄλλοι, οἱ] Γρ. εἰσὶ δ' ἄλλοι οἱ || 11 πεποκότες] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. πεπωκότες || 32 διεξωδικώτερον] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. διεξοδικώτερον.

Σελ. 56, 1 φθάσει] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα φθάσει, διότι αὐτὸς ὁ Θεόδωρος συντάσσει πολλάκις τὸ ἡνίκα ἄνευ τοῦ ἂν μεθ' ὑποτακτικῆς.

Σελ. 57, 3 εὐανδρεία] Γρ. εὐανδρίας || 29 ἦ] Γρ. ἦς· οὕτω καὶ ἐν τῷ κώδικι. Πρβλ. Ἐφεσ. δ', 1 «Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς --- ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἣς ἐκλήθητε».

Σελ. 58, 24 πως ποτὲ] Γρ. πῶς ποτε || 36 χρήσεως] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, ἀλλ' ἀνάγνωθι χρίσεως || 36/41 τί οὖν τὸ

ἔλαιον καὶ --- μελλόντων;] Τὸ καὶ τοῦτο ἔχει καὶ ὁ σλάβος ἐρμηνευτής· ἀλλ' εἶναι περιττὸν κατὰ τὸν κώδικα V· διὸ στικτέον οὕτω· «τί οὖν τὸ ἔλαιον; ἢ ὑπόμνησις --- μελλόντων».

Σελ. 61, 4 τοῦ θεοῦ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, ἀλλὰ γράφε τῷ θεῷ.

Σελ. 62, 48 εἴκετε] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, γράφε δὲ ἦκετε.

Σελ. 63, 8 Θεὸς κόμμα μετὰ τὸ ἐκκλησίας· θες ὡσαύτως κόμμα μετὰ τὸ ἀπερρίψατε (20) καὶ ἄνω τελείαν μετὰ τὸ θυμαστόν (19) || 22 τούτους] Γρ. τούτοις || 33 ἔχω, ὑπερ ἔχω] Γρ. ἔχω ὑπερ ἔχω, τὰ δὲ εἰσαγωγικά σημεῖα θες μετὰ τὸ δεύτερον οὕτως (36) || 41/42 ἀτιμωτέρα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἀτιμωτέρα.

Σελ. 64, 17 "ἀλλ' οὐχ ὅτι καὶ --- κατακυλίσονται"] Γρ. ἀλλ' οὐχ ὅτι "καὶ --- κατακυλίσονται";

Σελ. 65, 13 ἡμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι τῆς Πάτμου· γρ. ὑλῶν κατὰ τὸν κώδικα Δ.

Σελ. 66, 8 μικρὰν] Οὕτως ἐν τῷ P· τὸ Δ ὀρθῶς ἔχει ἀντὶ τούτου τὸ μικρὰν || 21 σταματίσσετε] Τοῦτο οὕτως ἐν τῷ P, ὁ δὲ κώδιξ Δ ἔχει ἀντὶ τούτου τὸ βηματίσσετε.

Σελ. 68, 20 Γρ. δοκεῖτέ με || 26 ἀναλογίαν] Οὕτως ἐν τῷ P, ἀντιλογίαν κατὰ τὸ Δ.

Σελ. 69, 12 παρίεμι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, γράφε δὲ παρήμι.

Σελ. 72, 10 ἐπιμείνομεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἐπιμένομεν.

Σελ. 80, 13 γάννυνται] Οὕτως ἐν τοῖς PVΔ, γρ. γάννυνται.

Σελ. 82, 6/7. Πρβλ. Παροιμ. γ', 28 || 38 ὡμῶν] Οὕτως ἐν τοῖς PΣ, ἐν δὲ τῷ V ἡμῶν· ὑπερ ὅμως διορθωτέον εἰς ἡμῶν.

Σελ. 83, 1 ἐφανερῶθη ἐν σαρκί, ὡφθη ἐν κόσμῳ] Τιμοθ. 1, γ', 16 || 41 ὑποδήσομαι] Οὕτως ἐν τῷ P· γρ. ὑποδύσομαι κατὰ τὸν κώδικα V.

Σελ. 85, 25 εἰπῶν] Γρ. εἰπῶν.

Σελ. 87, 6 Τὸ μετὰ τὸ καθαγιασθῆ κόμμα περιττεύει, ὡσαύτως τὸ μετὰ τὸ Λάζαρος (29).

Σελ. 88, 9, φύσεως] Γρ. φύσεων.
 Σελ. 89, 31 ἐν ἡμῖν] Ἀνάγνωθι ἐν ἡμᾶς.
 Σελ. 90, 12 ἄβαλε] Οὕτω ΡΔ, γρ. ἀβάλε.
 Σελ. 91, 7 Ἀπάλειψον τὸ μετὰ τὸ πέπονθεν κόμμα καὶ τὸ μετὰ τὸ Καϊάφα (10)· κόμμα δὲ θὲς μετὰ τὸ ἐμπαιζόμενος (11) καὶ μετὰ τὸ ἀπόγευσιν (36) || συνανοίσομεν] Γράφε κατὰ τοὺς κώδικας συνανοίσομεν.
 Σελ. 92, 31 κατὰ] Γρ. κακὰ || 43 Ἀντὶ τοῦ 18 γρ. 15.
 Σελ. 94, 27 αὐτὸν] Γρ. αὐτὸν || 30 νῶν] ἦν κατὰ τὸν κώδικα Δ || 32 ἀπελογίσασθαι] Οὕτω ΡΔ, γρ. ἀπελογήσασθε.
 Σελ. 97, 7 εὐθυνοῦντο] Γρ. εὐθηνοῦντο || 38/39 πεποκέναι] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, γρ. πεπωκέναι.
 Σελ. 100, 5 τούτου] Γρ. τοῦτο κατὰ τὸν κώδικα· πρβλ. σ. 101, 16/17. 114, 7 || 40 Γρ. σάρξ τὸ αὐτὸ τοῖς - - - πιαινόμενη ἀνάγκη || 43 ὑποπιάσατε] Οὕτω ΡΔ, Γρ. ὑπωπιάσατε || 45 Ῥωμ. γ', 14] γρ. Κορινθ. 1, 8', 27.
 Σελ. 101, 12 γερόντικόν] Γράφε Γερροντικόν, διότι νοεῖται ὧδε τὸ οὕτω καλούμενον βιβλίον.
 Σελ. 102, 26 γραμματοφόρους] Οὕτω καὶ Fabricius· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ κώδικες ΡΔ ἔχουσιν ἀντ' ἐκείνου τὸ γραμματιφόρους, δέον τοῦτο ἀπλῶς νὰ διορθωθῇ εἰς γραμματηφόρους· ἄλλως δὲ ὁ Θεόδωρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ χρῆται μόνον τῷ τύπῳ τούτῳ || 27 διαλείπητε] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, γρ. διαλίπητε || 28 ἔχη] Οὕτως ἐν τῷ Ρ, γρ. ἔχει.
 Σελ. 105, 5 ἀσπασόμεθα] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα ἀσπαζόμεθα.
 Σελ. 107, 18. Μετὰ τὸ τέκνα θὲς τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον.
 Σελ. 109, 11 υἱὸς ἀπειθείας] Πρβλ. Ἐφεσ. 3', 2. ε', 6. Κολοσ. γ', 6 || 11/12 υἱὸς τοῦ σκότους] Πρβλ. Θεσσαλ. ε', 5.
 Σελ. 111, 8 ἀμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης] Πρβλ. Πέτρου ἐπ. 1. ε', 4. Τιμοθέω

2, 8, 8 || 9 μισθαποδότου] Πρβλ. Ἐβρ. α', 6 || 15/17 Γρ. ἐπέχομεν, ἡ - - - ἐντάλματα;
 Σελ. 115, 9 Γρ. (δυνατὸν γὰρ ἐστίν) || 12 Ἀπάλειψον τὴν μετὰ τὸ κατορθώμασι παρένθεσιν || 28 Γρ. λῦπαι.
 Σελ. 116, 10 Κς'] Γρ. Λς'.
 Σελ. 120, 27/28 "ἕκαστος δὲ ἴδιον χάρισμα ἔχει"] Κορινθ. 1, ζ', 7.
 Σελ. 121, 24 ἀπήει] Γρ. ἀπείη.
 Σελ. 123, 15/17 "οὗτος ὁ λαὸς - - - σέβονται με"] Ἡσαίου κθ', 13. Μάρκου ζ', 6 || 25 Γρ. ἐπιτυχεῖν χάριτι κτλ.
 Σελ. 125, 5 Ἀπάλειψον τὸ μετὰ τὸ χρεῖα περιττὸν κόμμα || 32 ἡμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ὑμῶν.
 Σελ. 128, 21/25 Γράφε οὕτως· "εἰ δὲ καὶ φθονεῖ τις τὸν φθόνον, ἡ ἐρίζει τὴν ἔριδα, ἡ μάχεται τὴν μάχην, ἡ ἀργεῖ τὴν ἀργίαν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τοῦ σκότους ἔργα" κτλ.
 Σελ. 131, 3 σχέσεως] Γρ. σχέσεων || 35 Ἀπάλειψον τὸ μετὰ τὸ πολέμῳ περιττὸν κόμμα.
 Σελ. 133, 9 Ἀπάλειψον τὸ μετὰ τὸ Παύλου κόμμα.
 Σελ. 134, 15 παρελθόντος] Ἀνάγνωθι κατὰ τὸν κώδικα παρεθέντος καὶ πρβλ. σ. 124, 29, ἔνθα καλῶς ἀφέθη τὸ παρεθέντων || 39 ἐτι] Γρ. ἐτι.
 Σελ. 139, 16 Εὔαν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. Εὔαν.
 Σελ. 140, 20 συγκαθείσθω] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. συγκαθήσθω || 37 ἀφελφοί] Γρ. ἀδελφοί.
 Σελ. 141, 14 Ἀνάγνωθι μεταπίπτοντας ὡσάν (= ὡσπερ) || 19 Γρ. αὐτούς ἡ || 20 ἡμέτερον] Οὕτω ΡΣ· γρ. ὑμέτερον || 21 Γρ. φεύγοντες τὰ αἷτια || 23 ἡμῶν] Οὕτω ΡΣ· γρ. ὑμῶν || 37/38 Γρ. διηλλάγημεν ἐν τῇ π. τ. εἰσελθόντες; || 41 Μετὰ τὸ Τετραδοπαρασκευαῖς ἀντὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου θὲς ἀπλῶς τελείαν στιγμῆν.
 Σελ. 145, 24/25 Γρ. ἐκείνων ὡς φιλάνθρωποι, καθὼς χρῆ εὐξόμεθα κτλ.

Σελ. 146, 10 Γρ. ἐπειχθήτω προκόπτων || 27 τῶν οἰκειῶν] Οὕτως ἐν τῷ P, κατὰ δὲ τὸ Δ γραπτέον τὸν οἰκεῖον.

Σελ. 147, 15 οὐ] Γρ. οὐ || 25 Γρ. τόσων κατὰσχέσις.

Σελ. 150, 32 Γρ. ζωοποιᾶ.

Σελ. 152, 22 θεοῦ τὸ δῶρον] Πρβλ. Ἐφ. β', 8.

Σελ. 153, 36 ὑποτιθέναί] Ἀνάγνωθι κατὰ τὸν κώδικα ὑποτιθεῖν. Ὁ Θεόδωρος χρηταὶ καὶ ἀλλαγῶ τῷ τύπῳ τίθεω.

Σελ. 154, 17 ἐνθεσιν] Γρ. ἔθνεσιν.

Σελ. 155, 39 ὑμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμῖν || 42 εἰσοικῆσονται] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. εἰσοικίσονται.

Σελ. 161, 7 βιωτεύουσι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. βιοτεύουσι.

Σελ. 173, 42 αὐτοῦ] Γρ. αὐτοῦ.

Σελ. 175, 1 φανεῖ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. φανῆ.

Σελ. 176, 11/12 λειποτακτιτῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. λιποτακτιτῶν || 19 λειποταξίῳ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. λιποταξίῳ || 32 ὑμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι καὶ ἐν τῷ σλαβικῷ· γρ. ἡμῶν.

Σελ. 177, 30 διβολήματα] Ἡ λέξις αὕτη μὴ εὐρισκομένη ἐν τοῖς λεξικοῖς ἦτον ἡμῖν πρότερον ἀκατάληπτος· ἀλλ' ἐμάθομεν ὕστερον ὅτι σφάζεται καὶ σήμερον ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὴν μορφὴν διβόλισμα = binage· διὸ τὸ ἐν ὑποσημειώσει διστακτικῶς γραφὲν διβωλήματα εἶναι ἀνωφελές.

Σελ. 181, 31 πῶς προηγῆσαι] Τηρητέος ὧδε ὁ ἐν τῷ κώδικι ὑποτακτικὸς τύπος προηγῆσαι· διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ πῶς συντακτικὴν χρῆσιν πρβλ. Μάρκ. ιδ'. 11 || 40 Τὸ μετὰ τὸ πρᾶσσων κόμμα περιττεύει.

Σελ. 182, 34 πολὺς] Γρ. πολλὸ.

Σελ. 183, 27 Τὸ μετὰ τὸ ὑμῶν κόμμα εἶναι περιττόν.

Σελ. 184, 11 οἰκείας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. οἰκίας.

Σελ. 186, 32 Γρ. ἄρα.

Σελ. 187, 7 Γρ. ἄγγελοι.

Σελ. 192, 9/11 Γρ. τίς ἄρα - - - ἡμῖν. πάντων κτλ.

Σελ. 193, 39 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα φυλάξοι.

Σελ. 201, 25 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα λογοθετεῖται.

Σελ. 202, 2/3 φωτεινότεροι] Οὕτως ἐν τοῖς κώδ. PΔ· γρ. φωτεινότεροι.

Σελ. 203, 5 προσαγορεύσει] Οὕτως ἐν τῷ P, ἀλλ' ὀρθῶς ἐν τῷ Δ προσαγορεύει.

Σελ. 205, 34. Ἐν τῷ κώδ. P φυλάξοι, στηρίξοι. βραβεύσοι. Ἐν τῷ Δ φυλάξει, στηρίξει, βραβεύσει.

Σελ. 207, 21 Γράφε κατὰ τὸν κώδικα εὐθερία.

Σελ. 219, 40—220, 2 Ἀνάγνωθι οὕτω· «περιβλεπόμενος καὶ κατασκοπούμενος τίς ἄρα καὶ ποταπὴ ἡ κατάστασις αὐτῶν, - - - ἐν ὁῦ ἀμώμφ. οἶδατε» κτλ.

Σελ. 222, 21 ξηροκητεῖαι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ξηροκοιτεῖαι || 25 ῥακοδυσία] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ῥακοδυσία.

Σελ. 223, 33, 34 καὶ 35 ἄρα] Οὕτω τρεῖς ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἄρα.

Σελ. 225, 9 μεταωρίζει] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. μετεωρίζει.

Σελ. 227, 15/16 Γρ. ὄφεως τῶν ἡδονῶν τὰς πτέρνας || 26/27 Γρ. αἰῶνα· δι' οὗ τινος - - - πτώσις. οἱ κοπιῶντες κτλ.

Σελ. 230, 4. πλυθῦς] Γρ. πληθῦς.

Σελ. 235, 31 ὑμᾶς] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμᾶς. Πρβλ. 235, 25 || 41 ὑμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμῖν || 42 κεκραμμένης] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. κεκραμένης.

Σελ. 237, 7 Γρ. αὐτὸν.

Σελ. 239, 13; 14, 40 ὑμῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμῖν.

Σελ. 240, 14. Ἀντὶ τῆς τελείας στιγμῆς θὲς κόμμα μετὰ τὸ κατακαμπτόμεθα || 28 ὑμᾶς] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμᾶς.

Σελ. 248, 9 ἄκραις] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι P, ἀλλ' ἀναγνωστέον κατὰ τὸ Δ αὔραις.

Σελ. 249, 39 Γρ. ἀσπάζεται τὴν ταπεινώσιν.

Σελ. 252, 7/12. Στίξον οὕτω· « - - - ῥαθυμοτέρων; ἢ πάλιν - - Προκοπίου; καί» κτλ. [8 εἰσπηδόντων] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε εἰσπηδόντων || 17 ἐνεργία] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἐνεργεία || 28 ὄντως] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ὄντος.

Σελ. 258, 36 ἐπίστασθε (κῶδ. ἐπίσταται) τίνες εἰσίν] Γράφε ἐπιστάται τίνες εἰσίν.

Σελ. 267, 6 Τὸ μεταξύ τῶν κερδαίνειν ἔτι κόμμα περιττεύει.

Σελ. 269, 2 καταγίνοισθε (κῶδ. καταγίνοισθαι)] Γρ. καταγίνεσθαι || 17 ἀγογγύστου] Γρ. ἀγογγύστου.

Σελ. 270, 34/35 ὑμᾶς - - - ὑμῶν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἡμᾶς - - - ἡμῶν.

Σελ. 271, 13/14 Γράφε ἕξω γ. τ. ρ. εἰπών, ἐν ὀδύνη κτλ.

Σελ. 273, 37 θέλημα] Οὕτως ἐν τῷ P, κατὰ δὲ τὸν κῶδ. Δ ἀνάγνωστέον θέλημα || 43 ῥακκοδυτή] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι· γρ. ῥακκοδυτή.

Σελ. 278, 28 Γρ. πηγὴ τίς ἐστι.

Σελ. 281, 28 "συνταράσσω τὸ κύτος"] Ψαλμ. ξδ', 8.

Σελ. 282, 21/22 "ὕπηκος γενόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ"] Φιλιπ. β', 8.

Σελ. 284, 8 τετρημένον] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. τετρημένον || 8 εἰς πῖθον τετρημένον ἀντλοῦντες] Πρβλ. Corp. paroem. II, σ. 752.

Σελ. 285, 13 παρθενίας καὶ ἀκτημοσύνης] Οὕτως ἐν τῷ P· ἀλλὰ κατὰ τὸ Δ ἀνάγνωθι παρθενίαν καὶ ἀκτημοσύνην || 20 ὑμῶν] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι PΔ, ἀλλ' ἀνάγνωθι ἡμῶν || 38 ἐπαρθείημεν] Οὕτως ἐν τῷ P, ἐν δὲ τῷ κῶδ. Δ ὀρθῶς ἐποφθείημεν.

Σελ. 286, 2 τέκνον] Οὕτως ἐν τῷ P, κατὰ δὲ τὸ Δ ἀνάγνωθι ὀρθῶς τέκτων· ἐν τῷ σλαβικῷ златарь || 21 ἀσυντύχως] Οὕτως ἐν τῷ P, κατὰ τὸ Δ ὀρθῶς ἀσυγχύτως || 22 τοῦ ἀπὸ τοῦ] Γρ. ἀπὸ τοῦ.

Σελ. 288, 39 ἀπολέσειε] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἀπολέσειε.

Σελ. 289, 4 ἀγγέλλου] Γρ. ἀγγέλου || 13/14 τοῖτον] Γρ. τοιοῦτον.

Σελ. 291, 9 ἐπὶ τοῦτο] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι· γρ. ἐπὶ τούτω.

Σελ. 292, 5 δελφοί] Γρ. ἀδελφοί.

Σελ. 293, 30 ἀπαρτῆσαι] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἀπαρτίσαι.

Σελ. 295, 22 ἀξιούμεθα] Γράφε ἡξιούμεθα κατὰ τὸν κώδικα, ὃν βεβαιοῖ καὶ τὸ Δ.

Σελ. 299, 20/21 βιωτεύσωμεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. βιοτεύσωμεν.

Σελ. 301, 11 ἄρα] Γράφε ἄρα || 15 Γράφε ἀπαυθαδιάσωμεν· ἐν τῷ κῶδ. ἀπαυθαδειάσωμεν.

Σελ. 304, 28 γονυκλησίας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. γονυκλισίας.

Σελ. 305, 42 ἀγαθωσύνην] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ἀγαθωσύνην.

Σελ. 310, 8 Γρ. πρεσβῦται.

Σελ. 312, 3 Γρ. οἰοις.

Σελ. 319, 6 κατεπίσταται] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

Σελ. 322, 11. Τὸ μεταξύ τῶν μυρίας μεμεστωμένου κόμμα περιττεύει.

Σελ. 325, 20 ἀπόλωλεν ὡς εἰπεῖν μετ' ἤχου καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι] Πρβλ. Ψαλμ. θ', 7.

Σελ. 326, 40 Ἀνάγνωθι (κατὰ τὸν κώδικα) ἐγκυλινδούμενοι.

Σελ. 331, 23/24 γινήσεται] Γρ. γενήσεται; || 34 πεποιῶται] Οὕτως ἐν τοῖς κώδιξι· γρ. πεπύῶται.

Σελ. 343, 34/35 ἄρα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. ἄρα || 38 τῷ δοκεῖν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γρ. τὸ δοκεῖν.

Σελ. 345, 40 Γρ. ἀπώλειαν, καὶ οὐχ ἕξει ὄθεν κτλ.

Σελ. 347, 25 ἂν εἴπωμεν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ἀπλῶς εἴπομεν, τὸ δὲ ἂν ὀβελιστέον.

Σελ. 350, 20/21 «ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ»] Ἡσαίου α', 3.

Σελ. 354, 1/2 συνήλθετε] Ἀνάγνωθι συνεξήλθετε.

Σελ. 357, 21 [μανδίου] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε μανδύου. Ἐν τῇ ὑποσημειώσει ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ 1 γράφε 41.

Σελ. 359, 31 [εὐανδρείας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε εὐανδρίας, ὡς ἐν σελίδι 373, 20/21.

Σελ. 361, 2 [ζημειωθῆ] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ζημειωθῆ || 30 εἰ καὶ ἕτερα] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε ἦ καὶ ἕτερα.

Σελ. 363, 20/21 [σὺν τῆς - - ἀγαθῆς καὶ ἱερᾶς προθυμίας] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· περὶ δὲ τῆς τοιαύτης συντάξεως τοῦ σὺν μετὰ γενικῆς ὄρα A. N. Jannaris, *An historical greek grammar*. London 1897, σ. 396, § 1670 || 29 πατέρες] Ἀνάγνωθι πατέρας.

Σελ. 364, 27 Τὸ μετὰ τὸ ἄξιοι κόμμα περιττεύει.

Σελ. 365, 34/36 [Μετὰ τὸ ἀδελφοὶ καὶ τὸ ἅγιον θὲς σημεῖον ἐρωτηματικόν.

Σελ. 385, 11 [ἠλάττωμαι] Γράφε κατὰ τὸν κώδικα ἠλάττωμαι, τὴν δὲ περὶ τούτου παρασέλιδον ἐκ μετεωρίας σημειώσιν ἀπόσβησον.

Σελ. 386, 5 [σαθρωμένους] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· γράφε σαθρουμένους.

Σελ. 392, 29 [ἐσχατότεροι] Γράφε κατὰ κώδικα ἐσχατώτεροι.

Σελ. 400, 13. Τὸ μετὰ τὴν λέξιν κράτος κόμμα περιττεύει.

Σελ. 405, 15 [γλιχόμεθα υἰοθεσίαν καὶ βασιλείαν] Οὕτως ἐν τῷ κώδικι P, ἐν δὲ τῷ κώδ. Δ γλιχ. υἰοθεσίας καὶ βασιλείας.

Σελ. 408, 25/26 [μωπάζομεν] Ἐν τῷ κώδικι μωπάζομεν· γράφε μωπάζομεν.

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΥΔΙΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥ ΜΑΘΗΤΑΣ

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Α΄.

“Οτι χρή ήμας μη αδιαφόρως ζῆν, ἀλλὰ προσέχειν ἑαυτοὺς καὶ ἐν ἐτοιμασίᾳ εἶναι τὸ καθ’ ἐκάστην.

5 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἡμῖν τῶν σωματικῶν καὶ γηίνων ἦν ὁ ἀγών, ἠρκοῦμεθα ἂν τυχὸν ἕως τοῦ παρόντος πολλάκις λαλήσαντες τὸ ὀφειλόμενον ἀποπληρῶσαι· ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς
10 ἐστὶν ὁ λόγος τῆς ἀθανάτου καὶ ἀθάνατα κολασθησομένης ἢ ἐπαινεθησομένης, δι’ ἀρετὴν ἢ κακίαν, ὡς ἔφη τις τῶν ἁγίων, ἀναγκαῖον πρὸς τοῖς λαληθεῖσι καὶ ἔτι λαλήσαι, καὶ πρὸς τοῖς κατηχηθεῖσι καὶ ἔτι κατη-
15 χῆσαι, καὶ τοῦτο μέχρις ἂν ἐμπνέωμεν, ἵνα οὕτω δυνηθῆμεν περισῶσαι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος, πονηροῦ ὄντος, κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν.

Διήλθομεν τοίνυν, τέκνα, καὶ τὰς ἡδὴ
20 ἐπιγενομένας ἑορτάς, τῶν τε θεοφανείων φημί καὶ ἐπιφανείων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-

σοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ χρόνος παριπεύων ἐστὶ καὶ ἔλκων ἡμᾶς πρὸς τὸ πέρας τῆς παραυ-
τικά ζωῆς. τίς οὖν, ὡς πολλάκις λέγομεν, φρονῶν ὑπάρχει, ἵνα μὴ παραπόληται τὸν χρόνον ἐν τῇ αδιαφόρῳ ζωῇ καὶ ἐν τῇ κακο- 5
τεχνίᾳ τῶν τοῦ διαβόλου πανουργεμάτων; τίς προσέχων πορεύεται, μὴ ὑποσυρόμενος τῇ ἀμελείᾳ, ἀλλ’ ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ θανάτου τὸ καθ’ ἐκάστην συνέλκων ἑαυτὸν καὶ συμ-
10 παριστῶν καθαρὸν αὐτοῦ τὸ ἔργον, τό τε 10 πνευματικὸν καὶ σωματικόν, κατὰ πρόσωπον τοῦ παντοκράτορος θεοῦ; τίς οὖν ἐστὶν αἴρων τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπιβλέπων τὰ κάλλη τῶν ἐκεῖ θεαμάτων ἀμυδρῶς πως, καὶ ὄλον τὸν ἔρωτα μετατι- 15
θέμενος πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἐπιθυμίαν καὶ συμμετεωροπορούμενος ταῖς ἀνωτάτω δυνάμεσι, καὶ πρὸς ταῦτα μηδὲν ἠγούμενος ἐπαχθές, ἀλλὰ φέρων καὶ ὕβριν καὶ ἐξουδένωσιν καὶ κακοπάθησιν, πεῖνάν τε καὶ δίψαν, ψυχός τε 20
καὶ θάλπος, καὶ κυλιόμενος ἐν μέσῳ τῆς

15 κῶδ. ἐμπνέομεν. 20 κῶδ. θεοφανίων. 21 κῶδ. ἐπιφανίων.

1 κῶδ. παριπεύων. 4 κῶδ. παραπόλη. 15 κῶδ. πῶς. 18 κῶδ. ἐπαχθείς. 20 κῶδ. ψυχός. 21/1 Ζαχαρ. θ’, 16 «διότι λίθοι ἅγιοι κυλιόνται ἐπὶ τῆς γῆς».

ἀδελφότητος ὡς λίθος ἅγιος, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον;

Καὶ γοῦν ἐγὼ ὀρῶ ἐξ ὑμῶν οὐχ ἓνα,
οὐ δύο, ἀλλὰ καὶ πολλούς, κατὰ τὸ ζητού-
5 μενον ὅλους εὐπειθεῖς καὶ εὐπαρακλητούς,
προσηνεῖς τε καὶ μιλίχιους, ὑπηκόους καὶ
φερεπόνους, εὐεξαγγέλτους τε καὶ πιστοτά-
τους. καὶ τάχα οὐδὲ πολλῶν γραμμάτων
εἰσὶν ἐπιτυχόντες, οὐδὲ σοφισμάτων καὶ ἀνα-
10 γνωσμάτων, οὐδὲ ἐκστηθισμάτων καὶ διαψαλ-
μάτων· ἐν δὲ ἔχουσιν, ὃ ζητεῖ ὁ λόγος καὶ
ᾧ τινι ἀφομοιοῦσιν ἑαυτοὺς τῷ Χριστῷ, τὴν
ταπεινοφροσύνην λέγω καὶ τὴν πραότητα·
“μάθετε γάρ”, φησὶν, “ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος
15 εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ”. ἐπιβλέψατε
τοιγαροῦν, τέκνα μου ἡγαπημένα, εἰς τὸ φῶς
καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ εἰς τὴν εὐθύτητα
καὶ εἰς τὴν μακαριότητα, καὶ εἰς τὴν ἠπιό-
τητα καὶ εἰς τὴν ἀγαθότητα, καὶ μὴ ὅτι
20 εἰς ἑμαυτὸν περιέλκοντα δόξαν ταῦτα διαλέ-
γειν με οἴεσθε, ἀλλ’ ὅτι δι’ ὑμᾶς τοὺς πο-
θητούς μου καὶ φιλητούς, κυρίους τε καὶ
δεσπότας, καὶ μέντοι καὶ τοῦ θεοῦ ὑπάρ-
χοντας, δι’ οὓς καὶ ὁ ἀγὼν μου καὶ ἡ σπουδή,
25 καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν διὰ τὴν κοινήν σωτηρίαν.
διὰ τοῦτο συστείλατε ἑαυτοὺς, παρακαλῶ,
ἀπὸ πάσης ὀξυχολίας, ἀπὸ πάσης καχεξίας·
“οἰοὶ ἀνθρώπων”, φησὶν, “ἕως πότε βαρυκαρ-
διοὶ; ἵνα τί ἀγαπάτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε
30 ψεῦδος”; ἵνα τί “ὄνειδιεὶ ὁ ἐχθρὸς, παροξυνεῖ
ὁ ὑπεναντίας”;

Σύγγνωτέ μοι· αἰσχύνομαι τοὺς ἀγγέλους,
ἐπειδὴ ἐπιβλέπουσι τὰ καθ’ ἡμᾶς, ὡς φύ-
λακες ἡμῶν ὑπάρχοντες· αἰσχύνομαι τοὺς
35 ἀγίους καὶ ὁσίους πατέρας ἡμῶν, ὧν τὴν
πολιτείαν ἐπανηρήμεθα καὶ ὧν τὸν βίον διε-
ξάγομεν. ὁσίως τὰ ὅσια ἐκτελέσωμεν, ἀδελ-
φοί μου, καὶ ἀγίως τὰ ἅγια ἀποπληρώσωμεν,
τεκνία μου. μὴ, παρακαλῶ, μὴ σκληροὶ καὶ
40 ἀπειθεῖς καὶ ἀντίλογοι, μὴ τραχύφωνοι καὶ
θυμικοὶ καὶ μεγαλορρήμονες, μὴ σκῶπται
καὶ συκοφάνται καὶ διασύρται, μὴ πολύλογοι
καὶ γελιοασταὶ καὶ παρρησιασταὶ. φιλόθεοι,

11 δ] κῶδ. δ. 14 Ματθ. ια', 29. 18 κῶδ. ἠπιό-
τητα. 28 Ψαλμ. δ', 3. 30 Ψαλμ. ογ', 10. 36 κῶδ.
πολιτείαν. 41 κῶδ. μεγαλορήμονες.

ἀλλὰ μὴ φιλόπορνοι γίνεσθε· φιλοήσυχοι,
ἀλλὰ μὴ φιλόλαλοι· δυσείμονες, ἀλλὰ μὴ
φιλόκαλοι, κάτω νενευκότες, ἄνω δὲ τὸν νοῦν
ἔχοντες, πανταχόθεν περισκοποῦντες ἑαυτοὺς,
5 μὴ που πληγὴ συνεισέλθῃ, ἀφυλάκτως ἐχόν-
των ἡμῶν, ἀπὸ τῶν βελῶν τῆς ἁμαρτίας.

Εἶτα τί ἐκ τούτων; ἀντὶ τῶν κόπων αἱ
ἀναπαύσεις ἐτοιμασθήσονται, ἀντὶ τῶν ἄθλων
οἱ στέφανοι, ἀντὶ τῶν ὕβρεων αἱ τιμαὶ καὶ
αἱ δόξαι, ἀντὶ τῶν ἐξουδενώσεων αἱ εὐφη- 10
μῖαι καὶ [αἱ] εὐδοξίαι, ἀντὶ τῶν συγχωρήσεων
αἱ ἀφέσεις καὶ αἱ χαρμοσύναί, ἀντὶ τῆς ὑπο-
ταγῆς τὸ ἄρχειν “ἐπάνω δέκα πόλεων”, ἀντὶ
τῶν γονικῶν καὶ συγγενικῶν στερήσεων αἱ
κληρονομίαι καὶ [αἱ] συγκληρονομίαι τοῦ κυ- 15
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀντὶ τῆς κοπῆς τοῦ
θειλήματος ἢ μετὰ τοῦ πρωτομάρτυρος Στε-
φάνου συναυλία, καὶ τὰ μὲν πρόσκαιρα καὶ
ἐλαφρότατα καὶ ὡς σκιά παριπτάμενα, τὰ
δὲ αἰώνια καὶ ἀθάνατα καὶ τέλος οὐκ ἔχοντα. 20
ἐὰν θέλητε βασιλείας οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν,
ἐὰν θέλητε ζωῆς ἀθανάτου ἀπολαῦσαι, ἐὰν
θέλητε υἰοθεσίας ἐπιτυχεῖν, ἐὰν θέλητε οἰ-
κισταὶ τοῦ Παραδείσου γενέσθαι, ἐὰν θέλητε
ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραάμ εἰσαχθῆναι, 25
ἐὰν θέλητε εἰς τὸν ἀχειροποίητον νομφῶνα
ἐντροφῆσαι, ἢ τι τῶν ἄλλων ἐπιλήψεσθαι,
ἕξεστιν ὑμῖν καὶ ἄρπακτόν ἐστιν καὶ ὑπὸ
χείρας ὑμῶν καὶ ἐτοιμότατον· ἐὰν δὲ ἐφίε-
σθε τὴν ἐτέραν μερίδα, πῦρ ἀτελεύτητον, 30
σκώληκα ἰοβόλον, τὴν φλόγα τῆς Γεέννης,
τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων, τὴν τῶν ἐρίφων
στάσιν, τὴν ἀπόφασιν τῶν κατηραμένων, ἢ
καὶ ἄλλο τι εἰπεῖν, καταντήσει ὑμῖν. ὃ μὴ
γένοιτο· ἀλλ’ οὐκ ἄν, μὴ γένοιτο, εἰ μὴ εὐ- 35
ζωήσομεν, ὡς εἴρηται, τέκνα μου, εἰ μὴ
εὐθετήσομεν, εἰ μὴ εὐτακτήσομεν. κερδανεῖ
τις οὕτως καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, κερδανεῖ
καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ κάμει τὸν ἄθλιον,

11, 15 αἱ] προσέθηκα τοῦτο κατὰ τὰ ἠγούμενα καὶ ἐπό-
μενα παραδείγματα. 13 Λουκᾶ ιθ', 17. 24 κῶδ. οἰ-
κησται. 26 νομφῶνα] Ματθ. θ', 15. Μάρκ. β', 19.
Λουκ. ε', 34. 28 κῶδ. ἡμῖν. 29 κῶδ. ἡμῶν. 30 πῦρ-
βρ. ὀδόντων] Μάρκ. θ', 44. Λουκᾶ ιγ', 28. 31 κῶδ. σκα-
λυκα. 32 ἐρίφων στάσιν] Ματθ. κε', 32, 33. 33 ἀπόφ.
τ. κατηραμένων] Ματθ. κε', 41. 34 κῶδ. ἄλλο τι οὕτω
καὶ κατόπι. 37 κῶδ. εὐθετήσομεν || κῶδ. εὐτακτήσομεν.

εὖ πράττων καὶ θεοσεβῶς πορευόμενος, καὶ τίμιος ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ μακάριός ἐστι καὶ μακαριζόμενον τὸ ὑπόμνημα ἐγκαταλείψει.

- 5 Τί λοιπὸν ὠφελεῖ τῷ σκληρευομένῳ ἢ σκληρότης καὶ τῷ ἀπειθεῖ ἢ ἀπειθεία καὶ τῷ δυσηκόῳ ἢ δυσηκοία καὶ τῷ ὑπερηφάνῳ ἢ ὑπερηφάνια; ἢ οὐχὶ θησαυρίζει ἑαυτῷ “ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργης καὶ δικαιοκρισίας
- 10 θεοῦ καὶ ἀποκαλύψεως”; ἢ οὐχὶ ἔοικε τὸ ἔργον αὐτοῦ ξύλοις καὶ χόρτοις καὶ καλάμοις, καὶ πληροῦται ἐν αὐτῷ [τὸ] “εἴ τις τὸ ἔργον κατακρήσεται, ζημιωθήσεται αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός”; καὶ γὰρ ἐν
- 15 τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῷ κολαστικῷ πυρὶ ἀποκαθαρθησόμεθα τῆς ὑλώδους κακίας· μενοῦμεν δὲ εἰς τὸ ἀεὶ καιόμενοι καὶ μὴ κατακαιόμενοι, ἐνορῶντες τὴν δόξαν τῶν ἁγίων καὶ ἐφιέμενοι ταύτης καὶ ἀποστερούμενοι,
- 20 καὶ διὰ τοῦτο ὀδυρόμενοι καὶ καταθρηνοῦμενοι ἀνόνητα καὶ ἀνήνυτα. μὴ οὖν φθίαση τις ἡμῶν, τέκνα, εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, μηδὲ εἰς τὴν στάσιν ταύτην· ἀλλ’ ἕως ἔσμεν ἐναυθια, ἑαυτοὺς ἀποκαθάρωμεν τῷ
- 25 πυρὶ τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ, ἵνα τῆς μελλούσης φλογὸς ἀπείρατοι διαμείνωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
- 30 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Β΄

“Ὅτι χρὴ ἡμᾶς μετὰ καθαροῦ συνειδότος τὰς διακονίας ὑπεξέρχεσθαι καὶ μὴ ποιεῖν τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς.

- 35 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, εἰ ὁ σπορευὸς χαίρει καταβαλλόμενος τὰ σπέρματα τῆ ἡμέρας, πόσον οὐχὶ μᾶλλον εὐφρανθήσομαι κἀγὼ ὁ ταπεινός, σπερματίζων ὑμῖν τὸν λόγον τῆς κατηχήσεως; ἀλλ’ ἐκεῖνος μὲν ἀμᾶται τοὺς

1 κῶδ. εὐπράττων. 9 Ῥωμ. β΄, 5. 11 Κορινθ. 1, γ΄, 12, 13. 12/14 Κοριν. 1, γ΄, 15 || τὸ] προσέθηκα τοῦτο ὡς ἀναγκαῖον || εἴ τις] κῶδ. οὕτως. 13 αὐτὸς] κῶδ. οὕτως, ὑπερ ἔθηκα σὺν τῷ δὲ μετὰ τὸ σωθήσεται. 21 ἀνόνητα] κῶδ. ἀνόνητα. 39 κῶδ. ἀμείται.

στάχυας, σώματος ἐπίκηρον τροφήν, ἐγὼ δὲ [τὰ] κατορθώματα ὑμῶν, ψυχικὴν ἀπόλαυσιν αἰώνιαν. διὰ τοῦτο χαίρω, τέκνα, καὶ ἀγάλλομαι, ἐν λυπούμενος καὶ μόνον, τὰς ἀμαρτίας μου, καὶ τὸ μὴ κατ’ ἀξίαν τῶν τιμίων ὑμῶν 5 ψυχῶν εὐπορεῖν με λέγειν· ἀλλὰ δέχεσθε τὰ τῆς πτωχείας καὶ ταπεινώσεώς μου, καὶ τῆ οἰκείᾳ ὑμῶν εὐπορίᾳ πλουτίζετε με τὸν πτωχὸν καὶ πένητα τῶν ἀρετῶν· οὐ γὰρ ὡς πατήρ ἔχω θησαυρίζειν ὑμῖν τοῖς τέκνοις, 10 κατὰ τὸν ἀπόστολον.

“Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τῆς ἐμῆς ἀπολογίας· δεύτερον δέ, ἐπειδὴ γεωργίας πρᾶγμα ἀεὶ τὰς χώρας ἐπισκέπτεσθαι τὸν γεηπόνον καὶ φιλοκαλεῖν αὐτὰς ἀπὸ πάσης ἀκανθώδους καὶ 15 ὑλώδους παρεκφυθήσεως, ἀναγκάζομαι, τέκνα μου, κἀγὼ ἐπιβλέπειν τὰς ψυχὰς ὑμῶν διὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ τὰ ἐνδον καταστοχάζεσθαι. βλέπετε τοῖνον πῶς αὐξάνεσθε, πῶς ἀνάγεσθε, πῶς τελειοῦσθε, 20 πῶς καρποφορεῖτε θεῷ καὶ ἡμῖν τὴν ἀρίστην πολιτείαν ὑμῶν. ἐν τῇ ὑποταγῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ἐν τῇ ταπεινώσει ὑμῶν ὑψώσατε τὸ κέρας τῆς διαβίωσεως ὑμῶν, ἐν τῇ ὑπακοῇ ὑμῶν ἐνδείξασθε μαρ- 25 τύριον τῆς συνειδήσεως ὑμῶν, ἀδόλως καὶ ἀκαπηλεύτως τὰς διακονίας ὑπεξερχόμενοι. οἷόν τι ἀποτέτακται ὁ μὲν εἰς τήνδε, ὁ δὲ εἰς τήνδε τὴν χρεῖαν, μὴ προσπαθῶς, μηδὲ ἐχθρωδῶς, μηδὲ καταφρονητικῶς ἐνεργεῖτω, 30 παρακαλῶ, ἀλλ’ ὡς ἐν ἐποψίᾳ θεοῦ εὐκρίτως καὶ εὐσυνειδήτως καὶ ἀξιολόγως ἢ διδότη ἢ λαμβανέτω ἕκαστον τῶν παρισταμένων, ἵνα ἀκούσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη· “εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἤς 35 πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου”· οὐ γὰρ εἰσι τῆς φωνῆς ταύτης ἄξιοι, συγχωρήσατε, οἱ ἱμάτιον ἢ ὑπόδημα, ἢ δαπάνημα, ἢ ἀνάγνωσμα, ἢ διάταγμα, ἢ ἀπάντημα, ἢ ἐπι- 40 τίμημα, ἢ τόδε ἢ ἐκεῖνο, βέλτιον λέγω, ἢ ἄλλο τι ἐπιτιδόντες ἀθεοφόβως τῷ ἀδελφῷ·

2 τὰ] προσέθηκα τοῦτο κατ’ ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦ στάχυας. 5 κῶδ. καταξίαν. 10/11 Κορινθ. 2, β΄, 14, 15. 24 κῶδ. διαβίωσεως. 30 κῶδ. ἐχθροδῶς. 35 Ματθ. κε΄, 23 || ἤς] κῶδ. εἰς.

μᾶλλον δὲ ἐκείνης τῆς λεγούσης· “ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε”, λέγει κύριος, καὶ ὅτι “ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ποιῶν τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς”.

5 Τί γὰρ καὶ ἐντεῦθεν οὐκ ἀναφύεται; δουλοπάθεια, ὀρώντος τοῦ ἐτέρου τὸν ἕτερον καὶ σκανδαλιζομένου, ὡς τὸ εἰκός, κατὰ τοῦ δῶσαντος. τοῦτο δὲ λέγω, οὐχ ἵνα ἐξαναστῆτε οἱ λαμβάνοντες πρὸς ἐπιζήτησιν
10 σφαλερὰν καὶ διάκρισιν πονηρὰν καὶ ἐπιβλεψιν δολερὰν τοῦ φορήματος ἢ τοῦ ὑποδήματος ἐκείνου ἢ τοῦδε τοῦ ἀδελφοῦ — στέργειν γὰρ ἐπὶ πᾶσιν ἀναγκαῖον ὑμῖν, ἐχόντων τὸ κρῖμα, κατὰ τὸν μέγαν Βασιλείον, τῶν τὴν
15 ἐξουσίαν ἐχόντων —, ἀλλ’ ἵνα ὑμεῖς οἱ διανομεῖς τῶν τοιούτων φόβῳ θεοῦ καὶ πόθῳ ἐξανύητε καλλίστως τὰς ἐγχειρισθείσας ὑμῖν ἀρχὰς καὶ διδῶ ὁ δίδων ἀπροσπαθῶς καὶ κατ’ ἀξίαν ἢ τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸ ὑπόδημα,
20 ἢ τὸ βιβλίον, ἢ τὸ ἀνάγνωσμα, ἢ τὸ καλλιγράφημα, ἢ τὸ δαπάνημα, ἢ ἄλλο τι οὖν, ἵνα μὴ λεπτολογῶμεν τὰ πράγματα· καὶ οὕτως ποιούντων ὑμῶν εὐστάθεια καὶ γαλήνη ἔτι καὶ ἔτι ἀναφανήσεται ἐν ὑμῖν τοῖς ἡγα-
25 πημένοις μου. ναί, ναί, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἀδελφοί μου ἡγιασμένοι, πληρώσατε τὰς καρδίας ὑμῶν παντός ἀγαθοῦ ἐπιτηδεύματος· δότε ἀλλήλοις δι’ ἀγάπην ἑαυτοῦς, χαίρετε τῇ ἀλλήλων εὐδοκίμῃσει, λυπεῖσθε ἐπὶ τῇ
30 τοῦ πέλας καταπτώσει. “οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί”, φησί, “καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι”. ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐπουράνιος ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν, καὶ τοῦ ἐλεύους αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ,
35 ὡς ψάλλει Δαβὶδ. ὁμοιωθῶμεν αὐτῷ καὶ ἡμεῖς, καὶ νῦν μὲν τοῦτο κατορθώσομεν, νῦν δὲ πρὸς τὸ ἐξῆς ἐπειχθησόμεθα, καὶ μηδὲ ἐν τῇ ἐλλείψει ἀθυμήσωμεν, μηδὲ ἐν τῇ ἐπικτήσει κενοδοξήσωμεν, ἀλλὰ ἐπὶ
40 μὲν τῷ εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ — “οὐ γὰρ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος”, φησὶν, “ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ” —, ἐπὶ δὲ τῷ ἐπιμένοντι-

μεν καὶ γενήσεται· “ὁ ζητῶν γάρ”, φησὶν, “εὕρησει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται”.

Οὕτως οὖν, τέκνα μου, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐργάζεσθε, ἀναβιβαζόμενοι ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα. χα- 5 ρᾶς οὖν καιρὸς τῆς ἀληθινῆς πραγματείας, τῆς οὐκ ἀπολλυμένης· δρόμου καιρὸς, ἀλλὰ τοῦ πνευματικοῦ· πλουτισμοῦ καιρὸς, ἀλλὰ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. μακάριος ὁ τρέχων, τρισμακάριος ὁ ὑπομένων, παμμακάριος ὁ 10 πῦρ πυρὶ ἐπιθυμίας καὶ ἀγάπῃ θεοῦ ἀνάπτων [ἐν] ἑαυτῷ καθ’ ἐκάστην. οὐκ ἀποθανεῖσθε, τέκνα μου, ἀλλὰ ζήσεσθε· οὐ χωρισθήσεσθε, ἀλλὰ συναφθήσεσθε· οὐκ ἀτιμασθήσεσθε, ἀλλὰ δοξασθήσεσθε, ἐάν περ τὴν 15 ὁμολογίαν ὑμῶν βεβαίαν καὶ ἀκλινῆ μέχρι τέλους τῆς ὁσίας ὑποταγῆς ἀραρότως τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν κατέχητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ 20 ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Γ’.

“Ὅτι χρὴ μισεῖν ἡμᾶς τὴν φιλαυτίαν καὶ ὑπερηφανίαν, δι’ ἧς ἐξεπέσομεν ἀπὸ τοῦ 25 ὕψους τῆς ἀγγελικῆς ἡμῶν διαγωγῆς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, μικροῦ δεῖν πρὸς τὰ παριστάμενα οὐδὲ γροῦσαι ἤθελον τῇ φωνῇ μου, οὐχ ἵνα κατηγῶ ἐν εὐθυμίᾳ, διότι βίον ἤσυχον, κατὰ τὰς ἀμαρ- 30 τίας μου, ἄρτι οὐκ ἔχομεν διάγειν ἐκ τῆς ἀκαταστασίας τοῦ κόσμου. ὧδε ἡμεῖς ἄλλον βασιλέα κηρύσσομεν, οἱ ἀδελφοί ἡμῶν ἔξω ἕτερον· ξίφη ἀκονοῦνται κατὰ τῶν ὁμοφύλων, στρατόπεδα κινοῦνται· θυμὸς, ὁ δεινὸς ὀπλί- 35 τῆς, ἐξάπτεται καὶ χριστιανὸς χριστιανὸν ἐπαρᾶται καὶ ἐπιθυμεῖ φοινίξασθαι τὴν ἑαυτοῦ μάχαιραν κατὰ τοῦ πλησίον ἀνθρώπου, καὶ τέλος ὄρκους φρικτοῖς ἐπαφῆ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ ὑπὲρ τοῦ σφε- 40 τέρου ἐκάτερα τὰ μέρη μέχρις αἵματος ἐμπεδοῦσι, τί ἄλλο ἢ αὐτὸν τὸν ἀναιρέτην τοῦ

1/2 Ἀββακ. α’, 5. 3/4 Ἰερεμ. λα’, 10. 17 κῶδ. ἐξανύετε. 18 κῶδ. διδοῖ. 30/32 Κορινθ. 1, ιε’, 48. 35 Ψαλμ. ριγ’, 64. 36 κῶδ. κατορθώσωμεν. 37 κῶδ. ἐπειχθησόμεθα. 40/42 Ῥομ. θ’, 16.

1 Ματθ. ζ’, 11. Λουκ. ια’, 10. 12 προσέθηκα τὸ ἐν. 17 κῶδ. ἀραρώτως. 28 κῶδ. γροῦσαι.

θανάτου ἀναισθητῶς ἀναλαμβάνοντες; οὐ γὰρ ἔχει φύσιν τοὺς δύο ἄρχειν ἐν μιᾷ βασιλείᾳ.

Ὡ τῆς ἐλεεινῆς συμφορᾶς! ὦ τῆς τοῦ πονηροῦ σκαιωρίας! ὦ τῆς πικρᾶς φιλαρχίας, 5 δι' ἧς ἐκ πρώτης ἡμέρας τὰ κακὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον· ἠγαπήσαμεν γὰρ τὴν φιλαυτίαν καὶ ἰσόθεοι ἐδόξαμεν γενέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐξεπέσομεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἀγγελικῆς διαγωγῆς, ἐξόβλητοι τοῦ Παρα- 10 δείσου γινόμενοι. καὶ ἐπεὶ τοῦτο συνέβη, οἴονεὶ σειρά τις ἔκτοτε μέχρι τῆς δεῦρο ἢ ἀνθρωπίνῃ κακίᾳ παρεκτείνεται. ἤρξατο οὖν ὁ θάνατος ἀπὸ τοῦ Ἄβελ καὶ τοῦ Κάιν· οὐ γὰρ ἦν πρότερον, οὐδὲ τί ἦν ἐγινώσκετο. 15 δύο ἀδελφοὶ ὄντες οὐκ ἤνεγκαν τὴν εἰς ἀλλήλους παρευδοκίμησιν, ἀλλ' ἔσφαξεν ὁ μείζων τὸν ἐλάσσονα. φεῦ τοῦ πονηροῦ δράματος! ἐκλείσθη τὰ σπλάγχνα, ἐπωρώθη ἡ καρδιά, ἠλλοιώθη ὁ νοῦς. πῶς οὐκ ἐπέσχε 20 τὴν χεῖρα κατὰ τοῦ συγγόνου ὁ φονάδελφος; πῶς οὐκ ἐνάρκησε συμπλακῆναι καὶ πατάξει ἄνευ ἀνάγκης τὸν ὀμογάστριον ὁ ἀπανθρωπότατος; κἂν τοὺς γεννήσαντας πῶς οὐκ ὤκτειρησεν ὁ τάλας; πῶς οὐκ ἠδέσθη; ποίῳ πρόσωπῳ ὄφθη αὐτοῖς; ποίοις λόγοις ἀπολογῆσθαι τὴν μισοφονίαν; ἀλλ' ἦν ὁ κινῶν καὶ στρατηγῶν αὐτόν, ὁ ληστής ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ σχολιός, ὁ δράκων ὁ πικρός, ὁ Σατανᾶς, ὁ ὡς ἀστραπὴ πεσὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ 30 ἐφ' ὅσον ἤρχεται τὸ κακόν, ὁ φθόνος ἔλαβεν νομὴν ἐν ταῖς καθεξῆς γενεαῖς, οὕτως καὶ ἀλλοίως, πολυτρόπως, ταῖς ἀλληλοφονίαις διερχόμενος μέχρι τῆς σήμερον, ὡσπερ ἀναγινώσκωμεν.

35 Ταῦτα πῶς οὐχὶ στεναγμῶν καὶ δακρῶν δίκαια, ἀδελφοί μου; Ἰερεμίου ἐστὶν ἄρα καὶ νῦν τοῦ πολυθρηνοτάτου χρεῖα καὶ εἰπεῖν, τίς δῶψή τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς βλεφάροις μου πηγὴν δακρῶν, καὶ καθίσομαι 40 καὶ κλαύσω ἐπὶ τῷ συντρίμματι, οὐ τῶν πάλοι Ἰσραηλιτῶν, ἀλλὰ τῶν χριστιανῶν ἄρτι; ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ τέως κἂν ὑπὲρ ἀδελφῶν ὡς ἀδελφοὶ βόησωμεν, στενάξωμεν, παρακαλέσωμεν,

καὶ τίς οἶδεν, εἰ μεταμεληθῆ ὁ κύριος, κατὰ τοὺς Νινευίτας, καὶ παραγάγη τὴν ὀργήν; τάχα δὲ καὶ προοίμια τῶν δεινότερων ἀνιερῶν τὰ παρόντα προτρέχουσι καὶ διὰ τῶν προαναπτομένων σπινθήρων τὸ ἐκκαϊόμενον 5 πῦρ παραδηλοῦται. τί πρὸς ταῦτα λοιπόν; ἀλλ' ἦ, ὡς εἴρηται, τὸ πενθῆσαι, καὶ σκυθρωπάσαι καὶ ἐπάραι χεῖρας πρὸς θεόν, τὸ δέεσθαι νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὅπως παραβιάσῃ κύριος, οἷσις οἶδε τρόποις σοφίας, 10 τὸν πειρασμόν, τοῦ συμβιβασθῆναι τὸ διαιρεθὲν εἰς αὐτοκρατορίαν μίαν, τὸ λυθῆναι τὰ ἐν μέσῳ σκῶλα, τὸ βραβευθῆναι τὴν οἰκουμένην ἐν εἰρήνῃ.

Γινώσκετε τοίνυν τὴν ἡμέραν θλίψεως 15 εἶναι, γινώσκετε αὐτὴν πειρασμοῦ μεγάλου ὑπόθεσιν. πλὴν τί λέγει ὁ θεῖος Δαβίδ; ὅτι "θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με, ἀλλ' αἱ ἐντολαὶ σου μελέτη μου". τοῦτο καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν καὶ πορευόμεθα ἐν τοῖς τοῦ κυρίου 20 μαρτυρίοις, καὶ φυλαττώμεθα τὴν κατάστασιν ἡμῶν ἐν ἀγιασμῷ σωφροσύνης, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβούμενοι, τὴν ἀγάπην ἀσπαζόμενοι καὶ τὴν ὑπακοὴν θωρακίζόμενοι, δεήσει τοῦ πατρὸς μου καὶ ὑμῶν, ἐν Χρι- 25 στῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δ'.

30

Περὶ τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων διὰ φυλακῆς τῶν θεῶν ἐντολῶν.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, δεινὴ μὲν ἐστὶ καὶ ἡ νῦν ἀταξία γενηθεῖσα ἐν τοῖς χριστιανοῖς, 35 καθὼς προειρήκαμεν, στοχαζόμεθα δὲ ὅτι καὶ τὰ ἐξῆς πονηρὰ καὶ τραγωδίας ἀνάμεστα· οὐπω δὲ τοσοῦτο δέδοικα ἐγὼ ὁ τάλας ταύτην, κἂν ξίφη κατ' ἐμοῦ ἀκονίσῃ τις, κἂν πληγὰς ἐπιθήσῃ, κἂν ἐξορίαν ἐπενέγκῃ, κἂν 40 θάνατον προτείνῃ, ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μόνον καὶ τῆς ἀληθείας· δεδιῶ δὲ καὶ φο-

18 Ὡσαύτ. ρη', 143. 19 σου] κῶδ. οὐ. 22 ἐν ἀγιασμῷ σωφροσύνης] Τιμόθ. 1, β', 15. 23 τὴν ταπειν. ἐγκομβούμενοι] Πέτρ. 1, ε', 5.

βουμαι τὴν ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἐπανισταμένην διαβολικὴν ἐπήρειαν, ἥνικα βασιλεύει ἐν τῷ θνητῷ μου σώματι ἡ ἁμαρτία, οἷον ἀνασοβήσασα κατὰ τῆς ἀρετῆς τῷ πλήθει τῶν στρατευομένων ὑπ' αὐτῆς ἀναριθμητῶν παθῶν. καὶ τοῦτό μοι φοβερόν, τὸ βέλος τὸ τῆς ἡδονῆς, ὅτι τιτρώσκει οὐ σάρκα, ἀλλὰ καρδίαν· καὶ τοῦτό μοι φρικτόν, τὸ αἷμα, ὃ οὐ διαρρέει ἐπὶ τὴν γῆν διὰ ξίφους, ἀλλ' ὃ ἐκχέεται ἐπὶ ψυχὴν διὰ μαχαίρας ἀοράτου, λιμὸν δὲ ἐκεῖνον, καθὼς ἄδει ὁ προφήτης, οὐκ ἄρτου, οὐδὲ ὕδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου. ταῦτα τοίνυν ἐγὼ δεδιῶ καὶ ἐν τούτοις εἰμι τρομάσων, πάντως δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ θεοδίδακτοι, ὥστε, ἀνεπιβουλεύτους ἡμᾶς διαμένοντας ἐκ τῆς μηχανουργίας τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἄρχεσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν ἀπάντων καὶ δεσπότου θεοῦ διὰ τῆς ἐπιδείξεως τῶν καλῶν ἔργων καὶ ἀλλοτριώσεως τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων.

Προσέχωμεν λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἑαυτοῖς καὶ σκοπῶμεν, μήπως ἐμπηδῆσῃ τις ἐν τῇ πόλει τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὡς ἐπίβουλος καὶ ἀλλότριος, ἢ νοῦς ὑπερήφανος, ἢ λογισμὸς ἐμπαθής, ἢ ἡδονὴ ὑποσύρουσα κλέπτρια, ἢ παρακοῆ ἐξοστρακίζουσα, ἢ ἰδιορρυθμία ἐξαπατῶσα καὶ ἀπολλύουσα, ἢ σκληρότης ἀκατάνυκτος, ἢ ἀπειθία ἀπαρακλήτος, ἢ δικαιολογία ἀσυμβίβαστος, ἢ εἴ τι ἄλλο τῶν δυναμένων ταραῖαι ψυχὴν· ἀλλ' ὡς ἐπάλλεσσι τισι περιτειχίσωμεν ἑαυτοὺς ταῖς θείαις ἐντολαῖς καὶ σώοι πάντοτε διαμένοιμεν. εἰ δὲ καὶ συμβῆ ἡσθητὴν τοιοῦτον εἰσελθεῖν, θάτον ὑφοράσθω καὶ δεσμεῖσθω καὶ ἀποπεμπέσθω πόρρω που ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀναλαβώμεθα, εἰ βούλεσθε, παρακαλῶ, ἕξι μᾶλλον πρὸς τὰ πάθη καὶ στιβαρότητα καρδίας καὶ κραταίωσιν πνεύματος, ἵνα βαλλόμενοι μὴ καταπίπτωμεν, ἀλλὰ ἀντικρούωμεν καὶ ἀντιπεμπώμεθα τοὺς ἀοράτως ἡμῖν ἐπανισταμένους ἐχθρούς. σήμερον οὗτος ὁ δαίμων βάλ-

λει, αὔριον ὁ ἕτερος ἐξανίσταται, εἶτα πάλιν ὁ ἄλλος, [ὁ] τῆς πορνείας φημί, τῆς γαστριμαργίας, τῆς ὑψηλοφροσύνης, τῆς ὑπερηφανίας, τῆς δειλίας, τῆς θρασύτητος, τῆς ἰδιοπραγμοσύνης, τῆς ἀβουλίας, τῶν ἄλλων μυρίων παθῶν, ὧν τὰ ὀνόματα οὐ καιρὸς λέγειν. πρὸς ἅπαντας ὑπαντᾶν ὀφειλομεν, τοὺς πάντας πολεμεῖν, καταργεῖν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος ἡμῖν ἀποδιδεῖν τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως.

Καὶ μακάριός ἐστιν, ἀδελφοί μου, ὁ ἀκούων καὶ συνιῶν καὶ φυλάσων, ὁ βιαζόμενος ἑαυτὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν τῷ νοητῷ πολέμῳ· βίαιον γάρ ἐστι τὸ σφῆζεσθαι, καὶ οἱ βιασταὶ ἀρπακταὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ὀφείλετε ξενίζεσθαι, ἐπὶ ἀν συμβῆ ὑμῖν πειράζεσθαι, πρὸς δοκιμασίαν ὑμῶν τοῦ τοιοῦτου γινομένου. διὸ μὴ ὀλιγορήσητε ἐλεγχόμενοι, ἐπιτιμώμενοι, νουθετούμενοι, ἀφοριζόμενοι, παραπληκτιζόμενοι, ὀνειδιζόμενοι, ἔστιν ὅτε καὶ ὑβριζόμενοι, εἰ τοῦτο θέοι· ἀλλ' εὐθυμεῖτε καὶ εὐθαρσεῖτε καὶ εὐψυχεῖτε, ὅτι ἐν τούτοις ὑμῶν ἡ σωτηρία, ἐν τούτοις ἡ προκοπή, ἐν τούτοις ἡ μαρτυρία, ἐν τούτοις οἱ στέφανοι, καὶ τὰ λοιπὰ διὰ τὴν ὥραν παραλειπτέον· ὁ δὲ κύριος καὶ θεὸς τοῦ πατρός μου καὶ νῦν καὶ πάντοτε φυλάττων φυλάξει καὶ διασώζων διασώσει ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ, ἀπὸ πάσης θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἀπὸ πάσης ἔχθρας καὶ μανίας δαιμόνων, ἐν αὐτῷ φρουρούμενους, ἐν αὐτῷ διασωζομένους, ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ε΄.

Περὶ τοῦ κεκατηλῶσθαι ἡμᾶς τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ, ὡς ἂν μὴ κατακυριευόμεθα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπιθυμιῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί ὑμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ κατηγήσει ὑπέμνησα;

2/3 κῶδ. βασιλεῖν. 11/13 Ἄμως ἡ, 11. 27 κῶδ. ἰδιορρυθμία. 38 κῶδ. στιβαρότητα. 40 κῶδ. καταπίπτωμεν ἂ. ἀντικρούομεν. 41 κῶδ. ἀντιπεμπόμεθα.

3 κῶδ. ὑπερηφανίας. 16 Ματθ. ια', 12. 20 κῶδ. ὀλιγορήσητε. 39 κῶδ. κατακυριευόμεθα.

οὐχὶ τοῦτο, ὅτι προσέχωμεν μήπως εἰς ἑαυ-
 τούς ἐπιβουλὴν πάθωμεν κατὰ ψυχὴν, ὡς
 ἔτι τὴν ἔξωθεν καὶ κοσμικὴν ἀνασσοβὴν
 καταθρηνοῦμεν; ἰδοὺ οὐκ εἰς μακρὸν καὶ
 5 τοῦτο αἱ ἁμαρτίαι μου ἤγαγον ἐπὶ τὸν ἀπο-
 δράσαντα ἀδελφὸν ἡμῶν, τὸν ἐλεεινὸν λέγω
 Ἀββακούμ, ὃς πάντως μὴ ἔχων φυλακὴν
 νοητὴν, μηδὲ τοὺς στρατηγούοντας αὐτῷ λο-
 γισμοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς πρὸς θεὸν
 10 κτώμενος, ἀλλὰ πεπλανημένους καὶ ἀκανο-
 νίστους, ἔπαθεν ὁ ἔπαθεν καὶ ἐξωστρακίσθη
 ἐκ μέσου ἡμῶν, ὀπίσω τοῦ διαβόλου πορευό-
 μενος, καὶ τὸ χαλεπώτατον, ὅτι συνηπάτησε
 μεθ' ἑαυτοῦ καὶ συνηχμαλώτευσε καὶ τὸ
 15 παιδίον τὸν Φινεές. καὶ βλέπε μοι ποῦ
 ἄρτι πορεύεται ὡς πρόβατον θηριάλωτον
 ἐκτὸς ὁδηγίας, ἐκτὸς φωτισμοῦ· πῶς γὰρ
 δύναται ἔτι φάλλειν ἢ ὑμνεῖν τὸν θεόν, ἐξ
 οὗ διέστη διὰ τῆς ἀρνητικῆς ἀθετήσεως καὶ
 20 τῶν συνθηκῶν αὐτοῦ; πῶς δύναται ἄδειν
 “μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή
 ἀσεβῶν”, ταύτην τὴν ὁδὸν ὁ τάλας στελλό-
 μενος; ἢ πῶς δύναται λέγειν “αὕτη ἡ κα-
 τάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοι-
 25 κήσω, ὅτι ἡρετισάμην αὐτήν”, ἡθετηκῶς
 τὴν φρικτὴν καὶ ἀγγελολόγον ὁμολογίαν
 αὐτοῦ; τὸ γὰρ “ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύ-
 ριον καὶ προσέσχε μοι καὶ εἰσήκουσε τῆς
 φωνῆς τῆς δεήσεώς μου” πόρρω ἀπ' ἐκεῖνου.
 30 οἰκειὸν δὲ ψαλμὸν εὔροι ἂν φάλλειν, εἴπερ
 ἐπαρᾶται ἑαυτὸν λέγων· “ἐπικατάραι οἱ
 ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου”. ἐπικατάρ-
 ατος οὖν ἐστίν, ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀποδοδο-
 κισμασμένός, εἰ μὴ κύριος ὁ θεὸς ταῖς εὐ-
 35 χαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
 συνυπουργούσης καὶ τῆς ὑμετέρας δεήσεως,
 προφθάσῃ εἰς ἐπιστροφὴν.

Ἄλλ' ἵνα τί οὕτω γίνεται, τέκνα μου,
 καὶ διατί λαμβάνει ἡμᾶς ὑποχειρίους αὐτοῦ
 40 ὁ Σατανᾶς; καὶ πῶς οὐκ ἐσμὲν καθηλωμένοι
 ἐν τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ; πῶς οὐκ ἐσμὲν τε-
 θωρακισμένοι ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ,

3 ἔτι] κῶδ. ἔστι. 11 κῶδ. ἐξωστρακίσθη. 13 κῶδ.
 συνηπάτησε. 21/22 Ψαλμ. α', 1. 23/24 Ψαλμ. ρα',
 14. 27/29 Ψαλμ. λθ', 1. 29 κῶδ. φωνῆς. 31/32 Ψαλμ.
 ρη', 21.

αὐτοῦ, μηδαμῶς κατακυριευόμενοι ὑπὸ τῶν
 ἰδίων ἐπιθυμιῶν, ἀλλ' οὕτως χλιαροὶ καὶ
 νόθοι καὶ σκαιοί, ἀκαρτέρητοί τε καὶ ἀφε-
 ρέπονοι καὶ ἀρβύζωτοι, ἴν' οὕτως εἴπω, καὶ
 ἀκαρποφόρητοι δεικνόμεθα; ποῦ ἡ πατρικὴ 5
 πίστις; ποῦ ἡ πρὸς τοὺς ἀδελφούς ἀγάπησις;
 τί εἴπω πρὸς ταῦτα ὁ τάλας καὶ ἀκάθαρτος
 ἐγώ; τῷ δοκεῖν φροντίζειν ἐνὸς ἐκάστου ὑμῶν,
 καθ' ἐκάστην — ὡς εἰπεῖν — τιτρώσκομαι καὶ
 10 φλέγομαι καὶ κόπτομαι, ἱμειρόμενος ὑμῶν 10
 καὶ τὰ ψυχικὰ καὶ τὰ σωματικά. καὶ ἐν
 τούτῳ συνθλιβόμενος καὶ ἐν τούτῳ συμπε-
 ριστατούμενος μετὰ τοῦ πατρὸς μου καὶ τῶν
 ἐξεχόντων, μάλιστα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις,
 πῶς ἄρα διατραφῆτε ἐκατέρωθεν, ἢ πῶς 15
 διασωθῆτε ἐκ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν
 πειρασμῶν; καὶ αὐτοὶ οὕτω ἀκμὴν ἤψασθε
 τῶν λυπηρῶν καὶ θάττον ἐκλύεσθε· οὐκ
 εἰδότες τὸ στάδιον τρέπεσθε εἰς τὰ ὀπίσω.
 πῶς ὑμῖν πιστεύσω, ὅτι ὑπὲρ τῆς εἰς Χρι- 20
 στὸν ἀγάπης διὰ τῆς ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ
 πεποιθήσεως τίθεσθε τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώ-
 ματα ὑμῶν καὶ ὑπομένετε θλίψεις καὶ στε-
 νοχωρίας, λιμούς τε καὶ διωγμούς, ἐξορίας
 τε καὶ βασάνους καὶ θανάτους; κἂν τοὺς τοῦ 25
 χάτω βασιλέως στρατιώτας οὐ θεωρεῖτε,
 πῶς ὑπὲρ αὐτοῦ τινες πιστὰ φυλάττοντες,
 ἢ φόβῳ, ἢ ἀγάπῃ, καὶ ὑβρίζονται καὶ ξυ-
 ρίζονται, δέρονται καὶ ἐκδέρονται, φθάσῃ δέ,
 κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰ αἵματα κε- 30
 νοῦσιν, ὡς καὶ τινες, καὶ ταῦτα ὑπὲρ τίνος;
 ἵνα πλείους ἢ τιμὰς ἢ ἀξίας δέξωνται; ἀλλ'
 οὐχὶ τοιοῦτοι οἱ ἡμέτεροι ἀγῶνες, ἀλλ' ὑπὲρ
 τοῦ ἀφθάρτου καὶ ἀοράτου καὶ μόνου βασι-
 λέως τῶν ὄλων θεοῦ, ὑπὲρ τοῦ βασιλείας 35
 οὐρανῶν ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ὑπὲρ τοῦ συγκλη-
 ρονόμους ἡμᾶς γενέσθαι Χριστοῦ, ὑπὲρ τοῦ
 ἀπολαῦσαι ἡμᾶς “ἂ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ
 οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
 οὐκ ἀνέβη”. καὶ ὅμως βέγγχομεν καὶ κοιμώ- 40
 μεθα, καὶ ὅμως ἀποβουκολοῦμεθα καὶ ἐξα-
 πατώμεθα. οὐκ ἀνανήφομεν; οὐ κραταίου-
 μεθα; οὐ στερεῶποιοῦμεθα; οὐ γνήσιοι υἱοὶ

8 κῶδ. φροντίζων. 15 κῶδ. διατραφεῖτε. 22 κῶδ.
 τίθετε. 30/31 κῶδ. καινοῦσιν. 36 συγκληρονόμους-
 Χριστοῦ] Ρωμ. η', 17. 38/40 Κορινθ. 1, β', 9.

γεγενήμεθα, οὐχί "υἱοὶ φωτὸς" χρηματίζομεν; οὐχί τέκνα εὐπειθείας φανερούμεθα; οὐχί σπέρμα ἅγιον ἀποδεικνύμεθα; οὐκ αἰχμαλωτίζομεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ
 5 Χριστοῦ; οὐχ ὑπεράνωθεν τῶν κοσμικῶν φρονημάτων προσανατρέχομεν; οὐχί κἄν πολ-
 λάκις τῆς ἡμέρας δεῖ θανεῖν διὰ Χριστὸν τεθνηξόμεθα;

Ναί, ναί, παρακαλῶ, τέκνα μου ἡγα-
 10 πημένα· γενώμεθα υἱοὶ δυνάμεως, ὀπλι-
 ται Χριστοῦ, λαὸς περιούσιος, χορὸς ἀγγελ-
 ικός, σύστημα ἀκαταγώνιστον, κατὰ τοὺς
 ἁγίους πατέρας ἡμῶν, κατὰ τοὺς μακαρίους
 ὑποτακτίτας, ἵνα ἔχωμεν τὸν Σατανᾶν ὑπὸ
 15 τοὺς πόδας ἡμῶν πατούμενον καὶ ἐκνευρού-
 μενον, ὡς ἐκεῖνος ὁ ἅγιος Σιλβανός, ὡς
 ἐκεῖνος ὁ ὀσιος Δοσίθεος, ὡς ἐκεῖνος ὁ αἰ-
 διμος Ζαχαρίας, ὡς πάντες οἱ τῶν πάντων
 ὀσιῶν φοιτηταὶ χρηματίσαντες. ἐπεὶ δὲ οὐ
 20 μόνος Δοσίθεος, οὐδὲ μόνος Σιλβανός, οὐδὲ
 μόνος Ζαχαρίας δεδόξασται, ἀλλὰ καὶ πάντες
 οἱ συμφοιτηταὶ συνθεωροὶ καὶ συμμετοχοὶ
 τῆς ἐκείνων δόξης γίνονται, κἄν προλάμπω-
 σιν οὗτοι ὡς ὑψηλότεροι, ἐσώμεθα καὶ ἡμεῖς,
 25 δέομαι, ὡς οὗτοι, καὶ μὴ ἐπιβουλεύμεθα,
 μὴ ἀνασοβευόμεθα, μὴ ἀποκτεννόμεθα τὸν
 τῆς ἁμαρτίας θάνατον, ἀλλ' ἔτι τὰς ὑπολοί-
 πους ἡμέρας ἢ ὥρας τοῦ βίου ἡμῶν ζήσω-
 μεν εὐαρέστως θεῷ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα,
 30 τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ς'.

"Ὅτι χρηὶ ἡμᾶς μὴ ἀτονεῖν ἐν τῷ πνευ-
 ματικῷ ἡμῶν ἔργῳ, ἀλλ' εὐτόνως καὶ εὐμα-
 35 ρῶς ἐξανύειν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἴδετε
 εἰς ποίας ἡμέρας ἐτηρήθημεν πονηρὰς καὶ
 χαλεπωτάτας, κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου, ἐν
 αἷς ἀφήρηται τὸ καλὸν τῆς εἰρήνης, εἰσαχ-
 40 θείσης διχονοίας ἐν τοῖς χριστιανοῖς, καὶ
 ἄρτι ἠσφάλισται ἡ πόλις καὶ φρουρεῖται ὑπὸ

στρατιωτικῆς χειρὸς ἐπὶ πᾶν αὐτῆς μέρος,
 ἐπὶ τῷ τῆς Χρυσοπόλεως περάματι παρεμ-
 βαλόντων τῶν ἀνταράντων ἀδελφῶν ἡμῶν
 καὶ ὀπλιζομένων καταλήψεσθαι τὴν πόλιν
 ὡς νοσιάν.

Ταῦτα μὲν οὖν δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ
 πολλῶν ἄξια δακρῶν, καὶ δεῖ προσκεῖσθαι
 ἡμᾶς τῷ θεῷ ἐκτενωῶς νύκτωρ καὶ μεθ'
 ἡμέραν, μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρῶν, ὑπὲρ
 ἀπαλλαγῆς τῆς ὀργῆς καὶ ἀποκαταστάσεως 10
 τῆς εἰρήνης, καθ' ὃν τρόπον οἶδεν ἡ ἀνε-
 ξιχνίαστος αὐτοῦ σοφία· "ἅ γάρ", φησὶν, "ὁ
 θεὸς ὁ ἅγιος βεβούλευται, τίς διασκεδάσει;
 καὶ τὴν χεῖρα [αὐτοῦ] τὴν ὑψηλὴν τίς
 ἀποστρέψει"; χρηὶ δὲ ἡμᾶς, τέκνα, μὴ ἐξα- 15
 πορεῖν, ὡς ἐγκαταλελειμμένους ὑπὸ θεοῦ,
 μηδὲ ἀτονεῖν ἐκ τοῦ ἔργου ἡμῶν τοῦ πνευ-
 ματικοῦ, ἀλλ' ἔχεσθαι τῆς σπουδῆς καὶ τῆς
 ἐργασίας ἡμῶν τῆς θεοπράκτου· "τοῖς γὰρ
 ἀγαπῶσι τὸν θεόν", εἶρηκεν ὁ ἀπόστολος, 20
 "πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν". ὥστε οὔτε
 αὐτὴ ἡ παρούσα ἀταξία, οὔτε ἐτέρα τις συμ-
 φορὰ δεινότερα, μᾶλλον δέ, ἵνα ἀποστολικῶς
 εἴπωμεν, "οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε
 25 ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε
 ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὑψωμα, οὔτε
 βάθος, οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται χω-
 ρίσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν". διὸ πρὸς
 θεὸν ὀρώντες καὶ βλέποντες, καὶ πρὸς τὰ 30
 ἀποκείμενα ἡμῖν ἀγαθὰ ἀποσκοποῦντες, τὸν
 προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα ἐξανώμεν εὐμαρῶς
 καὶ εὐσταθῶς καὶ εὐτόνως, μήτε τῇ ἀκηδία
 χαυνούμενοι, μήτε τῇ νηστεία ἐξατονούμενοι,
 μήτε τῇ ἀγρυπνία ἐκνευρούμενοι, μήτε τῇ 35
 προσευχῇ ὀκνηριαζόμενοι, μήτε ταῖς ἄλλαις
 ἐντολαῖς ἀπονάρχουμενοι, ἀλλ' ὡς εἰς χαρὰν,
 ὡς εἰς ζωὴν, ὡς εἰς εὐφροσύνην, ὡς εἰς
 ἀγαλλίασιν, καὶ ἔτι μείζω τούτων, ὡς εἰς
 φῶς, ὡς εἰς θεὸν τρέχωμεν καὶ διώκωμεν 40
 καὶ εἰσερχόμεθα ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν
 τῶν ἐντολῶν καὶ ἐκ δόξης εἰς δόξαν τῶν

1 υἱοὶ φωτὸς] Θεσσαλ. 1, ε', 5. 24 ἐσώμεθα] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 25 κῶδ. ἐπιβουλεύόμεθα. 26 κῶδ. ἀνασοβευόμεθα. 36 κῶδ. ἴδε.

2/3 κῶδ. παρεμβαλλόντων. 12/15 Ἡσαΐα ιδ', 27. 20 Ῥωμ. η', 28. 24/29 Ῥωμ. η', 38, 39. 32 κῶδ. ἐξανοίωμεν. 41 κῶδ. εἰσερχόμεθα. 42 ἐκ δόξης εἰς δόξαν] Κορινθ. 2, γ', 18.

ἀρετῶν, μεταμορφούμενοι καὶ ὅλοι βελτιούμε-
νοι καὶ ἀεὶ λαμπρυνόμενοι καὶ τὰ θεῖα κα-
ταπλουτούμενοι, ἕως ἂν φθάσωμεν εἰς τὴν
ἐνότητά, φησί; τῆς πίστεως, εἰς μέτρον
5 ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ὃν κόσμῳ ἐσταυρώθημεν
καὶ κόσμος ἡμῖν ἐσταύρωται, δι' ὃν ἀφήκα-
μεν πάντα καὶ ἡγησάμεθα σκύβαλα εἶναι,
ἵνα αὐτὸν κερδήσωμεν.

10 Βλέπετε οὖν, τέκνα μου, ὁποῖον καὶ ἡλί-
κον ἐξετελέσαμεν ἔργον, φυγόντες κόσμον
καὶ ἀπειπάμενοι πάντα τὰ βιωτικά, καὶ συγ-
γένειαν καὶ πατρίδα καὶ γονεῖς καὶ ἀδελφούς
καὶ ἀδελφάς, πόλεις, οἴκους, ἰδίους, πάντα
15 συλλήβδην τὰ σαρκικά καθήκοντα; μὴ οὖν
ἄρτι μωμηθῆ τὸ τηλοκῶτον ἔργον ἡμῶν,
παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, δι' ἀτονίας, δι'
ἀμελείας, δι' ἀπροσεξίας τοῦ νοῦ. τοῦτο δὲ
γίνεται, ἐὰν ἀρχώμεθα τελεῖν τὰ θελήματα
20 τῆς σαρκὸς καὶ ἐκτελεῖν τὰ τῆς ψυχῆς πα-
θήματα, οἷον ἐπιζητοῦντες τοῦτο, ἐκεῖνο, ἰμά-
τιον καλόν, καὶ τοῦτο αὐτόχροιον ἢ κοκκόβα-
φον, ἢ πολύκολπον, ὑψηλότατον κουκούλλιον,
καὶ τοῦτο καινότερον ἢ βαθυφόρωτον, ἢ ψι-
25 λούφαντον, ἢ πολύσταυρον, ἅτινά εἰσι τῶν
νηπιοφρόνων τὰ νεωτερίσματα· πρὸς τούτοις
τὸ ἐπιζητεῖν ζώνας μεταξοῤῥάφους καὶ εὐ-
γραμμίστους, καλίκια ὀλένδυτα, εὐμάλακτα
μανδύα πολύτιμα, βαθύτατα, καλόχροια, πε-
30 ριστέλλειν δὲ τοὺς χιτῶνας καὶ ὡσπερ ἐπὶ
σκηνῆς γραμμίζεσθαι καὶ στιβίζεσθαι, ὡς αἱ
κόραι· οὐκ αἰσχυνόμεθα οἱ ἀναίσχυντοι ταῦτα
ἐπιτηδεύοντες; ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτοι οἱ ὅσιοι
καὶ ἄγιοι πατέρες ἡμῶν· αὐτῶν γὰρ εἰσιν
35 τὰ πολυῤῥαφα κεντωνάρια, τὰ εὐτελῆ κου-
κούλλια, τὰ ἐξ ἀρμένων μαφόρια, τὰ πολυ-

πέζωτα ὑποδήματα, ἐξ ὧν ἡ θεομίμητος
ταπεινώσις, ἡ ἀδιάκριτος ὑπακοή, ἡ εἰλικρι-
νῆς πίστις, τὸ πρὸς τὸν κόσμον μῖσος, τὸ
πρὸς θεὸν φίλτρον, ὁ εἰς αὐτὸν ἔρωσ ἀλη-
κτος, οἱ ἀγῶνες οἱ θαυμαστοί, οἱ φωτισμοὶ 5
οἱ ψυχικοί, τὰ ὅσια ἀποτελέσματα.

Τούτους οὖν μιμησώμεθα καὶ ἡμεῖς, τέκνα
καὶ ἀδελφοί, καὶ ἑαυτοὺς ρυθμίσωμεν, καὶ
ἑαυτοὺς ἐκβιασώμεθα τοῖς ἔχγεσι τῶν ἁγίων
κατακολουθοῦντες, ἵνα καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν 10
καταξιωθῶμεν, καὶ μὴ βαρέως φέρετε ὑπο-
μιμησκόμενοι· οὐ γὰρ περὶ πάντων ὁ λόγος,
ἀλλὰ περὶ τινῶν, οὓς ὁ κύριος διορθώσαιτο
καὶ σώσειεν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ
καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ 15
πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ζ΄.

“Ὅτι χρῆ ὑποῖσαι ἡμᾶς καὶ πεῖναν καὶ
δίψαν καὶ πᾶσαν ἄλλην στενοχωρίαν μέχρι 20
θανάτου, καθὼς ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ἡμῶν θεῶ
συνεθέμεθα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐκ τῆς συμ-
βάσης μοι κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἀσθινείας
διέκοψα κατὰ τὸ σὺνηδες κατηχεῖν· ἐπεὶ δὲ 25
ἔρρωταί μοι νῦν τὸ πανάθλιόν μου σῶμα,
εἰ καὶ οὐ παντάπασιν ἐκαθαριεῦθη θερμα-
σίας, ἀναγκαῖον ἡγησάμην πάλιν ἔχγεσθαι
τῆς διακονίας μου· ἡ γὰρ διακονία μου αὕτη
ἐστίν, ἵνα ὑμᾶς τοὺς ἀειποθήτους μου, τοὺς 30
διὰ πνεύματος ἁγίου γεννηθέντας μοι, καθυ-
πομνήσκω καὶ ὑποβάλλω τὰ χρήσιμα καὶ
σωτήρια, καὶ οἶονεὶ καθ' ἐκάστην διεγείρω
καὶ ἀνακαινίζω τὸ νηφάλιον τῶν ψυχῶν
ὑμῶν φρόνημα, καὶ οὕτω κέκτημαι τὸ τοιοῦ- 35
τον χάρισμα. “ἐργάζεσθε οὖν”, ὡς φησὶν ὁ
κύριος, “μὴ τὴν βρωσὶν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον”, τὰς
ἐντολάς αὐτοῦ δηλονότι, τὰ δικαίωματα, ἐν

4 κῶδ. ἐνώτητα || φησί] Ἐφες. δ', 13. 6 κόσμῳ
ἐσταυρώθημεν] Γαλατ. ε', 24 «οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν
σάρκα ἐσταύρωσαν». 7 κόσμος ἡμῖν ἐσταύρωται] Γαλατ.
ς', 14 «ἀδ' οὐ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται] Γαλατ. ς', 14 «ἀδ'
οὐ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, ἀλλὰ τῷ κόσμῳ». 8 Φιλίπ.
γ', 8. 22 αὐτόχροιον] οὕτως ἐν τῷ κώδικι || κοκκόβαφον]
κῶδ. κορόβαφον· ὁ σλάβος ἐρμηνεύς краснопотервлен-
никъ. 23 πολυκολπον=πολύπτυχον] κῶδ. πολυκορφον·
σλαβ. много верховныхъ || ὑψηλότατον] κῶδ. ψιλώτα-
τον || κῶδ. κουκούλιον. 28 κῶδ. εὐγραμίστους. 29 κῶδ.
μανδία || κῶδ. καλλόχροια. 35 κῶδ. πολυῤῥαφα. 36 κῶδ.
ἀρμένων.

8 κῶδ. ῥυθμίσωμεν. 13 κῶδ. διορθώσθαι. 26 μοι]
κῶδ. μου. 34 κῶδ. νηφάλιον. 36/38 Ἰωάν. 8', 27.
39 κῶδ. δηλονότι || δικαίωματα] Ψαλμ. ριγ', 16, 117.

τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετῶντες ἡμέρας καὶ νυκτός, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς “ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων”, καθὼς φάλλει ὁ θεῖος Δαβίδ, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν ἐπιδοθήσεται ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον ὑμῶν τῆς σωτηρίας οὐκ ἀποβρύθησεται, ἀηλαδῆ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι. “οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς δέ, οὐχ οὕτως, ἀλλ’ ἢ ὡσεὶ χνοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς”.

Ἄσεβεῖς δὲ εἶεν ἂν οὐ μόνον ἀλλόπιστοι, ἀλλὰ καὶ οἱ παραβάται τῶν τοῦ κυρίου ἐντολῶν. καὶ ἵνα ἐπὶ τοῦ καθ’ ἡμᾶς συστήματος ἐκλάβοιμεν τὸ ῥῆμα, τί βούλονται ἄλλο εἶναι οἱ ἀνήκοι, οἱ ὑπερήφανοι, οἱ τροπολόγοι, οἱ τεχνασταί, οἱ ἀλαζόνες, οἱ παρῆρησιασταί, προσθήσω δὲ καὶ οἱ λαθροφάγοι, οἱ γογγυσταί, οἱ φιλόκαλοι, οἱ περιέργοι, οἱ ἀεργοί, οἱ ἀδιάφοροι, οἱ ψιθυρισταί, οἱ ἰδιογνώμονες, οἱ κατάλαλοι, ἔτι δὲ μᾶλλον οἱ ἀχάριστοι καὶ ἐκζητηταί τῶν μὴ προσηκόντων; οὐ γὰρ ἀρκοῦνται ἐφ’ οἷς αἱ δωρεαὶ τοῦ θεοῦ δίδονται, ἀλλὰ προφασίζόμενοι “προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις”, καὶ λόγους συνηγόρους τοῖς πάθουσιν αὐτῶν ἐφευρίσκοντες, καὶ τὸ ὕλον ἀφέντες τοῦ περὶ ψυχῆς ἀγωνίζεσθαι, ἡδουπαθοῦντες περὶ τὸ σῶμα καὶ καταδουλούμενοι τῷ διαβόλῳ, ζητοῦσι καὶ ἐκζητοῦσι καὶ διαμάχονται περὶ βρωμάτων καὶ πομάτων, ὧν οὐκ εἰσὶν ἄξιοι, κατατιμώμενοι τὸν οἶνον καὶ τὸ ἐψητόν, καὶ προβαλλόμενοι τὴν φύσιν καὶ τὴν ἕξιν καὶ τὴν ἀσθενείαν. ὡς ὄφελόν γε τοὺς τοιοῦτους καὶ σπληνιάσαι, καὶ ἠπατιᾶσαι, καὶ ὑδεριάσαι καὶ τεθνᾶναι, ἵνα τοῦ μεγίστου τῶν ἀρρώστημάτων, κακίας καὶ ἀχαριστίας, ἀπηλλάγησαν! εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὸ ὄφον ἀεὶ ἐπιζητοῦντες καὶ τινα προπόματα καὶ καρυκεύματα. καὶ ὡς ἀπολελήθασιν οἱ τάλανες τί ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτῶν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ θεῷ συνέθεντο καὶ καθωμολόγησαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων, ἀοράτων τε καὶ ὀρωμένων! οὐχὶ πεῖναν καὶ δίψαν, θλιψίν

καὶ στενοχωρίαν, λιμὸν καὶ διωγμὸν, βασάνους καὶ θανάτους; καὶ ἄρτι περὶ διαφορᾶς οἴνου καὶ βρωμάτων τὴν διαμάχῃσιν ποιοῦνται! ἀλλ’ οὖν, ὡς ἐνέπαιξαν, ἐμπαιχθήσονται, καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐπόπτην καὶ ἀκροατὴν τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν, φοβοῦμαι μὴ παραδώσῃ αὐτοὺς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα καὶ ὀλέθρια.

Ἄνανήψατε οὖν, ὧ οὔτοι, μᾶλλον δὲ ἐκνήψατε ἀπὸ τοῦ νουσταγμοῦ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀπὸ τῆς θείας καταφρονήσεως, ἀπὸ τῆς χθαμαλότητος, ἀπὸ τῆς χλιαρότητος· πυρώθητε τῷ θεῷ πόθῳ καὶ φόβῳ: “δράξασθε παιδείας”, ἀναλάβετε “ὄπλα δικαιοσύνης”. τρέμετε καὶ δεδιᾶτε καὶ ἐπ’ αὐτοῖς τοῖς προκειμένοις τῇ τραπέζῃ. οὐ λέγω, ὅτε ὄψοι καὶ τυροὶ καὶ βρωμάτια καὶ τηγανίσματα καὶ λαγανίσματα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μόνῳ ἄρτῳ καὶ ἐλαιωμένῳ λαχάνῳ καὶ κυάμῳ, ὅσπριοις ἄλλοις καὶ ὀπώραις καὶ μιᾷ κράσει ἢ δύο οἴνου, ὅτι καὶ αὐτὴ μεγάλη παράκλησις. καὶ τίς ταπεινοφρονῶν οὐ δέδοικεν, διὰ τῆς ἀναπαύσεως ταύτης ἀποστερεῖσθαι δοκῶν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν; ἐγὼ τέως, ἵνα τὸ κατ’ ἐμὲ ἐξείπω, κολάσεως ἐφόδιον λογιζομαι τὸ βρῶμα καὶ τὸ πόμα μου, καὶ μάλιστα τὸ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ δοθέν μοι· πιστεύσατε δέ μοι, εἰ καὶ παραφρονῶν λέγω, ὅτι, εἰ μὴ φόβος πολὺς παρακοῆς με τοῦ κοινοῦ πατρὸς ἐπέεζε καὶ τῆς ὑμῶν περικλονήσεως καὶ διοικήσεως ὁ ἐν διακρίσει λόγος, ἐπεὶ οὐκ ἂν μετέλλασσον, τὴν βρῶσιν καὶ τὴν ἕξιν μου λέγω, μέχρις ἂν “παρῶκησε τῷ ἄδῃ ἡ ψυχὴ μου”, ἀλλὰ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ταῦτα διάφορα, ἀλλ’ ἵνα καὶ πάλιν ἐν ἀφροσύνῃ εἴπω, μετ’ ὀδύνης καὶ στεναγμοῦ καὶ χολῆς, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀναξιότητα, τὸ δὲ διὰ τὴν ὑμῶν αὐτῶν τῶν ἀσθενούντων ἐπιμερίμνησιν καὶ σπανιότητα.

Πλὴν ὅ τι χάριτι Χριστοῦ ἔχομεν καὶ ἔχετε, καὶ δότε δόξαν θεῷ οἱ ἀγνώμο-

1 Ψαλμ. α', 2. 2/10 Ψαλμ. α', 3, 4. 9 κῶδ. χνοῦς. 18 κῶδ. φιλόκαλλοι. 24 Ψαλμ. ρμ', 4. 33 κῶδ. ὄφρον. 43 κῶδ. ὀρωμένων.

11 κῶδ. ἐκνήψατε. 13 κῶδ. χθαμαλότητος. 14 Ψαλμ. β', 12. 15 ἴωμ. ς, 13 || κῶδ. δικαιοσύνης 18 κῶδ. βρωμάτια. 19 κῶδ. ἐπιμόνω. 27 κῶδ. πόμμα. 34 Ψαλμ. γγ', 17.

νες· και γάρ και οίνοποτήσαμεν και έλαιο-
 φαγήσαμεν και όφαροφαγήσαμεν και ένοσο-
 κομήθημεν και έθεραπεύθημεν ούχ άπαξ,
 ού δις, άλλ' ώς έπος είπειν και καθ' εκά-
 5 στην ήμέραν. και άδελφός εκλελεγμένος έστι
 πείραν είληφώς και ίατρικής, ό πρωτονοσο-
 κόμος, συνυπουργός έχων τρεις και τέσσα-
 ρας και πέντε, ίδιον όφοποιόν, ίδιον κελλα-
 ρίτην, έλαια κατασκευάζων και καταπλάσματα
 10 και μοτώματα, άνανάως την διακονίαν έπιτε-
 λών. και έξοδοι ούκ όλίγαι· καθ' εκάστην
 τυχόν τά όφάρια δίδονται, είτε από τών
 άποτεταγμένων τριών και τεσσάρων αλιέων,
 είτε έξ άγορασίας. οίνοι πόσοι και ήλίκοι έδα-
 15 πανήθησαν και δεδαπάνηται! έλαια πόσα!
 μέλιτα ώσαύτως! άρτοι καθαροί γίνονται
 κατά ζυμωσίαν, άλλα τινά, ίνα μη έν καθ'
 έν επιλέγων μηκύνω τον λόγον. έν τούτοις
 πᾶσιν, ώ άχάριστοι, ούκ εύχαριστήσωμεν; ούκ
 20 αινέσωμεν; ούκ άσωμεν; ού δῶμεν δόξαν τῷ
 θεῷ, ούδὲ τοῦτο έπισοῦντες, ότι ούδέν ειση-
 νέγαμεν είς τὸ μοναστήριον, ούδὲ έξ έργα-
 σίας ήμῶν είσφορά τις συμπεπόρισται; και
 γάρ έσμεν οί τοιοῦτοι οίονει σεύτλια δίεφθα,
 25 η̄ ώς κρόμμυα ένδεδυμένοι, η̄ ώς μαλάκια
 κουφότατα, μόνον φερόμενοί τε και θεωρού-
 μενοι, και άλλο ούδέν, ούδὲ καν προς πα-
 ράστασιν πυλῶνος χρησιμέουτες, ούδ' αν
 προς τραπεζοποιίαν, ούδ' αν προς άλλο τι
 30 τῶν παιδικῶν και γερόντων. άλλ' ούδὲ εκείνο
 έπαισιθανόμεθα οί αναισθητοί αληθῶς και
 αλογώτατοι, ότι ίσως και έσχατίζομεν, και
 ότι άλλοι οί τίμιοι και υπέρ ήμᾶς άδελφοί
 και πατέρες. οί μὲν έσω, οί δὲ έξω, έν χει-
 35 μῶνι και άέρι, έν πυρὶ και καύσωνι, ώς
 δοῦλοί τινες άποταγέντες άροτριῶσι, σκά-
 πτουσι, κλαδεύουσι, κηπεύουσι, ξυλεύουσι, τε-
 κτονέουσι, μυλεύουσι, δευσοποιουσι, όφο-
 ποιουσι, χαλκεύουσι, πλόνουσι, ράπτουσι,
 40 καίφοροῦσι, περιπατοῦσι, διακονοῦσι, πεζο-
 ποροῦσιν η̄ έν πόλεσιν, η̄ έν άγροίς, η̄ έν
 ὄρεσιν, ώνούμενοι πράγματα, άποδιδόμενοι,
 και ταῦτα θλιβόμενοι, καταπονούμενοι. άλλ'

ὄντως τῶν τοιούτων έστιν ή βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν.

Βλέπε δὲ σύ, ὦ τυφλέ, ὦ σκληρέ, ὦ πο-
 νηρέ, ὦ ἀπηλπισμένε, μήποτε ακούσης έν
 τῇ ήμέρᾳ εκείνῃ, "δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας 5
 και πόδας εκβάλετε είς τὸ πῦρ τὸ έξώτερον".
 Αἴ, αἴ, καταφρονεῖτε θεοῦ, ώς μη άνταπο-
 διδόντος παραυτίκα. ώς αληθῶς περι ὡμῶν
 εἴρηται· "εἶπεν ἄφρων έν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ
 έστι θεός". διατί; ότι διαφθείρεσθε και βδε- 10
 λύσσεσθε έν τοῖς επιτηδεύμασιν ὡμῶν, μη
 ποιῶντες χρηστότητα. άλλ' ό κύριος εκ
 τοῦ οὐρανοῦ διακύπτει καθ' εκάστην και βλέ-
 πει τίς έστιν ό συνιῶν και εκζητῶν αὐτόν,
 και τούς τοιούτους καταγράφεται, τούς δὲ 15
 άλλους παραγράφεται. φοβοῦμαι μη εἴληθ ή
 ἄγιος Δαβὶδ και ψάλλῃ περι ὡμῶν και είς
 έργον εκβῆ τὸ φαλλόμενον· "διαμέρισον
 αὐτούς έν τῇ ζωῇ αὐτῶν". τίνας; δήλον ότι
 τούς τοιούτους πονηροῦς από τῶν αγαθῶς 20
 πορευομένων. αλλά σύνετε ταῦτα οί επι-
 λανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μη ποτε άρπάσῃ
 και ού μη η̄ ό ρούμενος, κάμοι συγχωρήσατέ
 τῷ ἄφρονι, τέκνα ήγαπημένα, ότι φειδόμενος
 ὡμῶν έξ αγάπης μετά δακρύων ταῦτα λέλε- 25
 χα, συμφέρον ήγούμενος τῷ λόγῳ μου μα-
 στίξαι ὑμᾶς, η̄ τῶν μαστίγων πειραθῆναι
 ὑμᾶς τῶν αἰωνίων· ὧν ρυθείημεν πάντες
 χάριτι τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ'
 οὔ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ άγίῳ πνεύματι δόξα, 30
 τιμῆ και κράτος, νῦν και ἀεὶ και είς τούς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Η'.

Περι τοῦ μη συνεδριάζειν και συμβολο-
 κοπεῖν μετ' άλλήλων τὰ φθάνοντα είς κα- 35
 τάλυσιν τῶν ψυχῶν ήμῶν.

Ἄδελφοί μου και πατέρες και τέκνα, πά-
 λιν πειρασμός, πάλιν σκάνδαλον! πάλιν έγώ
 ό έλεεινός πεινθῶν και σκυθρωπάζων, ότι
 άπελάκτισαν οί ήγαπημένοι, ότι έβλήθησαν 40

5/6 Ματθ. κβ', 13. 9 Ψαλμ. ιγ', 1 || κῶδ. ἄφρων.
 12 χρηστότητα] Ῥωμ. γ', 12. 14 συνιῶν και εκζητῶν]
 Ῥωμ. γ', 11. 18 Ψαλμ. ις', 14. 19 κῶδ. δηλονότι.
 39 κῶδ. σκληρωπάζων.

1 κῶδ. οίνοποτίσαμεν. 40/41 πεζοποροῦσιν] κῶδ.
 πεζοποιουσιν.

κάτω οἱ ὑψηλοπολίτευτοι, ὅτι οἱ δοκοῦντες εἶναι σοφοὶ ἐσκοτίσθησαν, ὅτι οὐ πολὺν καὶ πολυχρόνιον ἐπιφερόμενοι τὸν ἀγῶνα καὶ ἰδρωῖτα τῆς εὐσεβείας, μιᾶ καιροῦ ῥοπῇ ἐξε- 5 κένωσαν ἅπαντα καὶ ἐγενήθησάν μοι ἀντι ἀμπέλου ἄκανθαι καὶ ἀντι εὐφροσύνης πικρία, καὶ ἀντι προσδοκίας ἀποτυχία. καὶ οὐκ οἶδα τί εἶπω, ἢ τί λαλήσω ἐπὶ τὸ πτώμα καὶ τῇ συντριβῇ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἢ κα- 10 θήσομαι καὶ κλαύσομαι μόνον καὶ λέξω ἐκεῖνο, εἰ ταῦτα οὕτως, “τίς ἄρα, κύριε, σωθήσεται”; καὶ ὄντως οὐκ ἔστιν ἄνδρα ἐπαίνεσαι ἕως τῆς ἐξόδου αὐτοῦ. καὶ ὄντως δυσδιεξάνυστος ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καὶ 15 τίς ἐκφεύζεται τὰς τηλικαύτας μεθοδίας τοῦ διαβόλου; καὶ τίς οὐ μεριμνήσει μέχρις αὐτῆς τῆς ἐξόδου αὐτοῦ;

Τοῦτο καλῶς εἰδὼς ὁ ἅγιος ἐκεῖνος πατήρ, ἤδη ἐπὶ θύραις ὦν τοῦ θανάτου καὶ 20 εἰπόντος πρὸς αὐτὸν τοῦ διαβόλου, ὅτι “ἐξείλησάς με”, “οὐκ οἶδα” ἐκεῖνος ἀνταπεκρίνετο. τοσοῦτον ἦν τὸ ἐναγώνιον αὐτῷ, ὅτι μηδὲ ἐν τῇ μιᾷ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἐδόκει ἔχειν τὸ ἀσφαλὲς τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, κατὰ τὸ πολὺ τῶν 25 εὐσεβῶν πόνων αὐτοῦ μέτρον. ἡμεῖς δέ, ἐπειδὴν πενταχρονίσωμεν, ἤτοι δεκαχρονίσωμεν, ἢ τὰς καταστάσεις τοῦ μοναστηρίου ἐκμάθωμεν, ἢ βραχέα τῆς Γραφῆς ῥήματα ἐκστηθίσωμεν, ἢ τόσον δὲ καὶ τόσον γονυ- 30 κλιτήσωμεν, ἢ προσευξώμεθα, ἢ νηστεύσωμεν, ὡς τὸ πᾶν τετελεχότες οἰηματιζόμεθα καὶ μεγαλοφρονοῦμεν. διὰ τοῦτο ὡς τὰ φύλλα πίπτομεν καὶ “τὰ ὁστὰ ἡμῶν” συντριβονται “παρὰ τὸν ἄδην”. πρὶν ἐκσπασθῆναι ξηραι- 35 νόμεθα καὶ ἐσμέν σοφοὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἐλλόγιμοι ἐν ἀλογίᾳ, καὶ χειροτονοῦμεν ἑαυτοὺς διδασκάλους, ζηλωτάς τε καὶ ἀκριβεστάς, καὶ ὡς ἐν ἡμῖν μόνους τὴν ἀλήθειαν γνωρίζομεν ἐστῶσαν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἡμῖν 40 συνέβη, διὰ τοῦτο σκότος ἀντὶ φωτὸς δεχόμεθα, διὰ τοῦτο ὡς ἐκ παραδείσου ἐξόριστοι γινόμεθα τῆς αὐλῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Προσέχετε τοιγαροῦν, ἀδελφοί μου, παρακαλῶ, καὶ μὴ κατ’ ὀλίγον ἐκδαπανᾶτε τὴν ἀρετὴν ὑμῶν καὶ τὴν εὐπιστίαν, καὶ τοσοῦτον πτωχεύετε, ὥστε κατεσθίειν τὴν οὐσίαν ὑμῶν πᾶσαν τῆς ψυχῆς ἀλογίστως καὶ ἐρ- 5 χεσθαι ἐπ’ αὐτὸ τὸ τῆς μεταβάσεως πτώμα ἐν τῷ γὰρ λέγειν καὶ ἀκούειν ὑμᾶς τοὺς περὶ τῶν τοιούτων λόγους καὶ συγκαταβαίνειν ἀλλήλοις ἐπισφαλῶς καὶ ὑποστέλλεσθαι ἢ αὐτοὶ αὐτοὺς διορθοῦν, ἢ ἀναφέρειν ἡμῖν 10 τὰς αἰτίας, ἵνα καὶ θᾶττον τὰ ἰάματα δίδωνται, πίπτετε καὶ συμπίπτετε καὶ συγκόπτεσθε, καὶ οὐκ οἶδα τί τέξεται ἢ ἐπιούσα ἐπὶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς οὕτως πορευομένοις. καλῶς ταῦτα οὕτως συνεδριάζετε, οὕτως κα- 15 θέξεσθε, οὕτως συμβολοκοπεῖτε, ἵνα εἰς κατάλυσιν τῶν ψυχῶν ὑμῶν φθάνητε; τί, ἡνίκα ἀκούετε τὰ τοιαῦτα, οὐκ ἀποστρέφεσθε καὶ καταφοβεῖτε τὸν ἐπιλέγοντα καὶ νουθετεῖτε ἀποφεύγειν αὐτόν, ὡς ἀπὸ πυρὸς καὶ ὡς 20 ἀπὸ ὄφως, ἀλλὰ τῇ ὀμαλότητι καὶ τῇ δῆθεν χρηστότητι καὶ τῇ δῆθεν ἀδιαβλησίᾳ καὶ ἀγάπῃ τοῦ ἀδελφοῦ εὐρίσκεσθε ἀνθρωποκτόνοι καὶ μισάδελφοι καὶ αἷμα ἀιῶνον ἐκχέοντες, ἐκζητηθσόμενον ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν; 25 ἤδη δὲ λελάληκα, ἀδελφοί μου, καὶ ἤδη προμαρτύρομαι, ὡς καὶ προεμαρτυρησάμην, μετὰ πόνου καὶ ἀγῶνος καὶ ὀδύνης.

“Ἀκουε”, φησὶν, “οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου γῆ”. μηδεὶς μηκέτι προφασίζέσθω, μηδεὶς λεγέτω, 30 ὅτι οὐκ οἶδα, οὐδὲ δεδίδαγμαί, οὐδὲ ἀκήκοα. καὶ οἶδατε καὶ ἐδιδάχθητε καὶ ἠκούσατε, καὶ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαρῶις. ἢ εἰς τὴν ἐμὴν ἀπώλειαν τρέχετε καὶ ἠγεῖσθε ἀτιμώρητοι εἶναι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, σχιζόμενοι 35 καὶ ἀποχωριζόμενοι ἀπὸ θεοῦ διὰ τῆς ἀρνητικῆς ὁμολογίας ὑμῶν; οὐχ οὕτως ἔχει; ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιός ἐστιν, ἐμὲ μὲν τιμωρήσων, κατ’ ἀξίαν πάντως γε, ἀλλ’ οὐδὲ οἱ τοιοῦτοι ἐκφεύξονται τοῦ κρίματος τῆς κολα- 40 στικῆς τιμωρίας, ἀλλὰ ἀποτίσουςι δίκην τῆς παραβάσεως αὐτῶν· παραβάται γὰρ νόμου θεοῦ γεγονάσι, καὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τοῖς ὁμολογηθεῖσιν ἐνώπιον τοῦ βήματος αὐτοῦ,

1 κῶδ. ὑψηλοπολίτευτοι. 32 ὡς τὰ φύλλα πίπτομεν] Παρομ. ια', 14. 33/34 Ψαλμ. ρι', 7.

8 κῶδ. τοῖς -- λόγοις. 9 κῶδ. ἀλλήλους. 14 κῶδ. πορευόμενος. 18 κῶδ. ἀκούετε. 29 Ἡσῖα α', 2.

μεθ' ἧς καὶ ἡ ἀπόκαρσις καὶ ἡ ἄφρασις τῶν
 ἀμαρτιῶν αὐτῶν γέγονεν διὰ τοῦ τῆς μετα-
 νοίας ἀγίου καὶ καθαρτικοῦ βαπτίσματος. τί
 δὲ φῶσιν ἡμῖν, ὁ ταπεινὸς Εὐστάθιος καὶ ὁ
 5 ἐλεεινὸς Ἐπιφάνιος λέγω, καὶ ἔνεκεν τίνος
 καὶ διατί οὕτως εἰργάσαντο τὸ πτώμα αὐτῶν;
 ἀλλ' οὖν οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν δίκαιον, ὅ τι ἂν
 ἐπινοήσωσιν, ἐφ' ὅσον γέγραπται "οὐαὶ οἱ
 συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπι-
 10 στήμονες", καὶ ἐφ' ὅσον γέγραπται "τῷ δὲ
 ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῇ
 τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν
 διαθήκην μου διὰ στόματός μου"; οὐ γὰρ
 χρεῖα περισσοτέρως ἐκφαίνειν τὸν τρόπον, δι'
 15 ὃν περ ἔδοξαν εὖ ἔχειν καὶ ἀνεξάρνητον καὶ
 ἀσπαστήν μοι τὴν λαθραίαν ἀναχώρησιν
 αὐτῶν. πλὴν ἐκεῖνο ἐπὶ πᾶσιν ἔρω, ὅτι ἐπι-
 σφαλῆς καὶ ὀλέθριος αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἔξοδος.
 οὐκ οἶδατε εἰς ὅ τι ἂν ἀποτελέσειεν διὰ τὴν
 20 εὐαπολόγητον πρόφασιν;

Εὐξόμεθα οὖν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες, πα-
 ρακαλῶ, ὑπὲρ τῶν πλανηθέντων, ἵνα ἐπι-
 στραφῶσιν, ἵνα φανερωθῶσιν, καὶ τὸ τρίτον,
 [ἴν'] οὐχ ὑπὲρ ἡμεῖς, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸς θέλει,
 25 γένηται ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ ἄρτι, ἡ μετὰ ταῦτα,
 ὅπως ἀποληφώμεθα αὐτοὺς σώους· τότε γὰρ
 ἐκφανθήσεται τὸ τί καὶ ὅποῖον τὸ ἔργον
 αὐτῶν, κἂν τε θεϊκόν, κἂν τε σατανικόν.
 ὑμᾶς δὲ ἔτι ἀσφαλίζομαι, τέκνα, πρὸς τὸ
 30 εὐεξαγόρευτον, πρὸς τὸ ὑπομονητικόν, πρὸς
 τὸ ταπεινοφρονητικόν, ἵνα ἀνέχησθε ἀλλή-
 λων, βαστάζητε ἀλλήλους, παραχωρήτε, συμ-
 βιβιάζησθε, εἰρηνεύητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
 35 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Θ'.

Περὶ τοῦ ὑποφέρειν ἡμᾶς πάντα τὰ ἐπι-
 συμβαίνοντα λυπηρά, κατὰ τὴν κοινοβιακὴν
 ἡμῶν ζωὴν, ὡς ἂν ἐπιτύχοιμεν τῆς βασι-
 40 λείας τῶν οὐρανῶν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εὐ-
 λογῶ τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς μου καθ' ἐκά-

στην ἡμέραν, τὸν δυναμοῦντα καὶ κραταιοῦντα
 ὑμᾶς εἰς τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ἔνστασιν τῆς
 ὑποταγῆς, καὶ ἡ ταπεινὴ εὐχὴ μου ἵνα ἐπὶ
 πλεῖτον ἀνοιξῆ ὁ κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν
 5 διανοιῶν ὑμῶν ἐπιβλέψαι πάσας τὰς ὁδοὺς
 αὐτοῦ, εἰς τὸ λαβεῖν ὑμᾶς ἔρωτα τῆς περὶ
 αὐτὸν θείας ἀγάπης, καὶ κατακοιμηῆσαι πάντα
 πόθον σαρκικὸν καὶ ὑπεράνω γενέσθαι τῆς
 τῶν παθῶν κατακρατήσεως, ὥστε εἶναι ὑμᾶς
 10 τετελειωμένους καὶ πεπληρωμένους ἐν παντὶ
 ἔργῳ ἀγαθῷ. τοῦτο δέ, ὡς ἴστε, τέκνα μου,
 οὐκ ἀμογητὴ γίνεται, οὐδὲ ἀταλαιπωρήτως,
 οὐδὲ ἐπισυντόμως, ἀλλ' ἐν πολλῷ μόχθῳ
 καὶ κόπῳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας βιαζομένων
 καὶ ἐκβιαζομένων ἡμῶν τὴν φύσιν καὶ φε-
 15 ρόντων πάντα τὰ ἐπισυμβαίνοντα λυπηρά,
 εἴτε ἐξ ἀνθρώπων, εἴτε ἐκ δαιμόνων, κατὰ
 τὴν κοινοβιακὴν ἡμῶν ζωὴν· ὁ γὰρ μὴ ἀπο-
 καμῶν ἐν τούτοις, ἀλλὰ βοηθεῖα θεοῦ ὑπο-
 μένων καὶ καρτερῶν, καὶ λόγον ὕβριστικὸν
 20 καὶ ἐπίταγμα φορτικὸν καὶ κανόνα ἐπιτιμη-
 τικὸν ἀφροισμοῦ, ξηροφαγίας, παραστάσεως,
 ὀνειδισμοῦ, ἐτέρου τινὸς ἄλλου τῶν εἰωθό-
 των, οὗτος λήφεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου
 καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ
 25 καὶ οὐκ ἀποτεύξεται τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν.

Λοιπὸν καλὸν καὶ μακάριον τὸ φέρειν τὰ
 τοιαῦτα παθήματα καὶ γίνεσθαι ἀθλοφόρον
 Χριστοῦ, καὶ μὴ ἀπευδοκεῖν καὶ ἐμφέρεσθαι
 30 ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, οἰονεὶ ὀργὰς ἀναλαμβάνειν
 καὶ μάχας, αὐθαδεῖας τε καὶ οἰήσεις,
 ἀντιλογίας τε καὶ ἔχθρας, ἀνυποταξίας τε
 καὶ ἔριδας, πικρίας τε καὶ καταλαλιάς, συ-
 κοφαντίας τε καὶ ψευδολογίας, διαβολάς τε
 35 καὶ ἐπιφθονήσεις, παρακοάς τε καὶ γελωτο-
 ποιίας, φθάζει δὲ ὁ λόγος εἰπεῖν, παλαί-
 στρας τε καὶ δρόμους· τοσοῦτον γὰρ ἐξώ-
 κειλάν τινες ἐν ὑμῖν, καθὼς μανθάνω, ἄρτι
 εἰς κακίαν. καί γε οἱ τοιοῦτοι πῶς δύνανται
 40 εἶναι καὶ ἀκοῦειν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ; ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον υἱοὶ ἀπειθείας

1 ἧς=ὁμολογίας. 9 Ἡσαῖα ε', 21 || αὐτῶν] κῶδ. ἐαυ-
 τῶν. 10/13 Ψαλμ. μθ', 16. 20 ὁ σλάβος ἀνέγνω: αὐτῶν
 πρόφασιν. 24 προσέθηκα τὸ ἴν', ὑπὲρ ἔχει καὶ ὁ σλάβος.

1 κραταιοῦντα] κῶδ. κρατοῦντα· ολαβιστι γκρѣпляю-
 паго. 23 κῶδ. εἰσοτότων. 24 οὔτως] κῶδ. οὔτως. 26
 κῶδ. ἀποτεύξεται. 31 κῶδ. ἀναλαμβάνων. 38 κῶδ. εἰς
 δρόμους. 42 υἱοὶ ἀπειθείας] Ἐφεσ. β', 2. ε', 6. Κολοσ. γ', 6.

καὶ τέκνα ὀργῆς καὶ κληρονόμοι οὐ τῶν αἰ-
 νίων ἀγαθῶν, ἀλλὰ τῶν ἀτελευτήτων βασα-
 νιστηρίων; μὴ γὰρ οὐκ ἀγγελικὸν ὑμῶν τὸ
 σχῆμα, ἀδελφοί μου; μὴ οὐ πανάγιος ὁ βίος;
 5 μὴ οὐ θεόληπτος ὁ δρόμος; τί λέγει ὁ μέ-
 γας ἀπόστολος; “εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα”, φησί,
 “ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν
 συνίστημι”.

Ἄπεδυσάμεθα οὖν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον,
 10 τὸν φθειρόμενον κατὰ τὴν ἀπάτην τοῦ πολυ-
 μόρφου ὄψεως· ἀπεταξάμεθα τοῖς τῆς πρῶ-
 τῆς καὶ πικρᾶς γεύσεως καὶ ἔξορίστου πα-
 ρακοῆς, δι’ ὧν ὁ πολυπαθὴς θάνατος εἰς
 τὸν κόσμον εἰσῆλθεν· ἐάσαμεν τὰ τῆς μοχ-
 15 θηρᾶς γενέσεως ἡμῶν αἴτια, πρῶτον μὲν
 ἐν τῷ δι’ ὕδατος καὶ πνεύματος βαπτί-
 σματι, ἔπειτα [δὲ] κατὰ μεγάλην φιλανθρωπίαν
 θεοῦ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς μετανοίας
 καὶ ἀποταγῆς βαπτίσματι, καὶ τὰς ὁμολογίας
 20 ὑμῶν ἔχει θεὸς ἐγγεγραμμένας διὰ μαρτυ-
 ρίας τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀγγέλων, ἔχω δὲ
 καὶ ἐγὼ ὁ τάλας σεσημειωμένος· ἀπεκάρ-
 θητε, ἐφωτίσθητε, ἐλύθητε τῶν δεσμῶν τῆς
 ἀμαρτίας, ἐνεδύσασθε τὸν νέον ἄνθρωπον,
 25 τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα, ἐν ὁσιότητι καὶ
 δικαιοσύνῃ.

Τί αὐθις παλινδρομεῖτε; τί πρὸς τὸν
 ἴδιον ἔμετον ἐπιστρέφετε; τί ὡς κύων ἐπὶ
 τὸ ἴδιον ἐξέραμα, παροιμιακῶς εἰπεῖν, ὑπο-
 30 νοσιζέετε; τί ἀνεύθεται γίνεσθε, κατὰ τὸν
 λόγον τοῦ κυρίου, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
 ρανῶν, διὰ τοῦ βαλεῖν τὴν χεῖρα ὑμῶν ἐπ’
 ἄροτρον καὶ στραφῆναι εἰς τὰ ὀπίσω; ἀγαπῶν
 ὑμᾶς λέγω — μάρτυς κύριος —, φειδόμενος,
 35 ἀγωνιῶν, περιπονούμενος. τί λέγει ἐν τῇ
 Παλαιᾷ Διαθήκῃ περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν; ὅτι
 ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
 ἐπειδὴ ὑπεμνήσκοντο τῶν κρομμύων καὶ
 κρεῶν καὶ λεβήτων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ
 40 τῆς ἐκεῖσε δυστήνου αὐτῶν ζωῆς. τάχα καὶ

ἡμεῖς ἐστράφημεν εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰ
 τοῦ κόσμου καὶ ἃ ἐνεργοῦμεν ἐκεῖ πράτ-
 τοντες ὧδε; οἴμοι! πῶς ὀφείλοντες εἶναι
 ἰσάγγελοι, οὐδὲ ὡς οἱ εὐσεβεῖς λαϊκοὶ φαι-
 νόμεθα, ἐκ τῆς κατ’ ὀλίγον ἀμελείας ἐρχό- 5
 μενοι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ καίρια τῶν παρα-
 πτωμάτων!

Ἄλλ’ ἔστω μου ἡ ταπεινὴ κατήχησις, εἰ
 βούλεσθε, παρακαλῶ, τοῖς μὲν ἀπτώτοις ἀσ-
 φάλεια, τοῖς δὲ πεπτωκόσιν ἰατήριον, τοῖς 10
 δὲ ἀμελοῦσιν ἀπειλητήριον, τοῖς δὲ σπου-
 δαιότεροις προθυμητήριον, τοῖς δὲ νεοπαγέ-
 σιν ἐπαρκτήριον, τοῖς δὲ ἀτονοῦσιν ὑπομονη-
 τήριον, τοῖς δὲ πολεμουμένοις βοηθητήριον,
 τοῖς δὲ ἀκηδιῶσιν διεγερτήριον, καὶ ἀπλῶς 15
 τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, εἶπερ καὶ ἔχετε σωτή-
 ριον· δι’ ὑμᾶς γὰρ καὶ τὸ λέγειν με ὅλως
 καὶ ἀναπνεῖν πάρεστιν, ἐπεὶ τὸ τῆς ἀλογίας
 μου καὶ ἀπανθρωπίας μου ἐπίσταμαι. ὁ δὲ
 θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 20
 Χριστοῦ καὶ τὰ ἐσφαλμένα διορθώσεται, καὶ
 τὰ κατωρθωμένα ἐπιβεβαιώσει, καὶ τὰ ἐλλ-
 λιπῆ ἀναπληρώσει, καὶ ὡς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
 τῆς κοσμικῆς Αἰγύπτου καὶ διήγαγε τῆς
 ἀμαρτητικῆς ἐρήμου, διαβιβάσειεν καὶ τῆς 25
 τῶν παθῶν πονηρᾶς θαλάσσης, σχίσας αὐτὴν
 καὶ ἀποξηράνας καὶ ποιήσας ἡμῖν βάσιμον
 τὴν ἀρετὴν, καὶ καθὼς ὠνόμασεν ὀνομάσειεν
 ἔτι λαὸν αὐτοῦ ἐκλεκτὸν καὶ ἔθνος ἅγιον,
 καὶ κατασκηνώσειεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, 30
 τῶν ἀρετῶν, μᾶλλον δὲ διὰ θανάτου εἰς τὴν
 τῶν πραέων χώραν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα
 δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Γ’.

Περὶ τοῦ μὴ ἐμματαίάζειν ἡμᾶς ἐν τοῖς
 τοῦ βίου τερπνοῖς, τοῖς διὰ θεὸν καταλειλο-
 πόσι πάντα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, 40
 ὄντως κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην φωνὴν τοῦ Θεο-
 λόγου, χαλεποῦ ὄντος τοῦ ἄρχεσθαι κινδου-

1 τέκνα ὀργῆς] Ἐφες. β’, 3. 6/8 Γαλατ. β’, 18.
 9 παλαιὸν ἄνθρωπον] Γαλατ. γ’, 9. Ἐφες. δ’, 22.
 15 κῶδ. τοῦ τὸ πρῶτον. 24 ἐνεδ. τὸν νέον ἄνθρωπον]
 Κολοσ. γ’, 10. 27 κῶδ. πάλιν θρομῆετε. 29 Παραμ.
 κς’, 11. Πέτρον 2, β’, 22. 30/33 Λουκ. θ’, 62. 37/40
 Ἀριθμ. ια’, 5. Ἐξῶδ. ις’, 3. 39 κῶδ. λεβήτων.

11/12 κῶδ. σπουδαιότεροις. 22/23 κῶδ. ἑλλειπῆ.
 25 κῶδ. διαβιβάσειεν. 29 Ἐξῶδ. ιθ’, 5, 6. 32 πραέων
 χώραν] Ψαλμ. λς’, 11. 42 κῶδ. χαλιταῦ.

νεύει πολλῶ χαλεπώτερον τούτου τὸ εἶ-
 δέναι ἄρχειν ἀνθρώπων· ὁ ἐγὼ οὐκ οἶδ'
 ὅπως κατὰ τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας ἔλαχον ἐφ'
 ὑμῖν τοῖς δεσπόταις μου· εἰ μὲν γὰρ τὸν
 5 ἄνετον καὶ ἀταλαιπώρητον βίον διώξω κατὰ
 τινὰς τάχα, εἴπερ καὶ εἰσὶ, καταφρονούντας
 κριμάτων θεοῦ, οὐ πολὺς μοι ὁ ἀγὼν καὶ
 ἡ φροντίς. ὅ τε γὰρ σφζόμενος σφίζεται
 καὶ ὁ ἀπολλύμενος ἀπόλλυται, ὅ τε ἐστηκὼς
 10 ἴσταται καὶ ὁ πίπτων πέπτωκεν, ὅ τε διαρ-
 ρησσόμενος διαρρήσεται καὶ ὁ νενοσηκὼς
 νοσηλεύεται, ὅ τε ἀρνούμενος ἐξήρνηται καὶ
 ὁ ἠτετηκὼς ἠτέτηκεν, ἐγὼ δὲ τὸ τῆς ἡγου-
 μενίας ἀξίωμα περιβέβλημαι, κύριος καὶ πα-
 15 τῆρ ὀνομαζόμενος· φίλοι τε καὶ συγγενεῖς
 οὐ διαλιμπάνουσι, κλήτορες τε καὶ ὑπασπι-
 σταὶ οὐ σπανίζουσιν, δόξαι τε καὶ τιμαὶ
 καὶ μέχρι βασιλέως αὐτοῦ οὐκ ἀποδιδρά-
 σκουσιν. εἶπω τι εὐαγγελικῶς πρὸς ἐμαυτὸν·
 20 “φυγὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ. κάθου, φάγε,
 πίε, εὐφραίνου” καὶ τὰ λοιπά, ὡς φέρεται,
 φερέσθω.

Ἐπεὶ δὲ οὐχ οὕτως ἡ καθ' ἡμᾶς αὐτῆ
 ἀρχὴ καὶ ἡγεμονία, ἧς ὅσον τὸ ἀξίωμα,
 25 τοσοῦτον καὶ ὁ κίνδυνος, τῷ γε νοῦν ἔχοντι,
 ὡς φησι πάλιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος, πολ-
 λοῦ δεῖ μοι τοῦ καμάτου, πολλοῦ τοῦ ἰδρω-
 τος, πολλῆς τῆς προθυμίας, τσαύτης τῆς
 ἀγωνίας, τηλικαύτης τῆς ἀνδρείας, ὑπερτέ-
 30 ρας τῆς εὐδρομίας, ἀνειακίτου τῆς ἀγρυ-
 πνίας, ἀπληρώτου τῆς θεωρίας, πεπληρωμέ-
 νης τῆς διακρίσεως. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν;
 τὸ εὐαγγελικὸν ἐκεῖνο λέξομαι· “ὁ ποιμὴν
 ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν
 35 προβάτων”. τὴν ψυχὴν μου οὖν τὴν ἄτιμον
 καὶ σφαλερὰν καὶ πολυπαθεστάτην χρεῶν
 ὑπὲρ ὑμῶν, τέκνα ἡγαπημένα, προθεῖναι
 μέχρις αἵματος. διὰ οὖν τοῦτο οὐκ ἀπειθῶ,
 οὐδὲ ἀντιλέγω πρὸς τὰ ἐπιφερόμενα. διὰ
 40 τοῦτο οὐκ ἀναδύομαι, οὐδὲ ὀλιγωρῶ, οὐδὲ
 ἀπευδοκῶ πρὸς τὰς δυσκολίας τοῦ μικροῦ
 τούτου ποιμνίου, ἀλλ' ἵνα τὸ ἀπόρρητόν μου
 τῆς ψυχῆς ἐξεῖπω, μετὰ τὸ οὕτως προσ-

πλήσσεσθαι με καὶ τιτρώσκεισθαι καὶ οἶονεὶ
 σφαγιάζεσθαι ταῖς ὑπὲρ τῶν πιπτόντων καὶ
 ῥησσομένων θλιψέσι τε καὶ στενοχωρίαις καὶ
 ἐξαπορίαις, χαρὰ μοί πως ἐπεισέρχεται καὶ
 5 ἐλπίς σωτηρίας εὐρισκομένῳ ἀμυδρῶς πως
 ἐν τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων μου, ὑπερ καὶ
 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, πράγμασιν.

Ἄλλὰ βλέπετε, τέκνα μου, ὑμεῖς μὴ
 κρῖμα ἑαυτοῖς θησαυρίζετε, τὴν ἐλεεινὴν
 μου ἀνοχὴν, μὴ ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις 10
 προστίθετε, τὴν ὑπὲρ τὸ δέον συγχώρησιν.
 τί οὖν ὅτι οὕτως γίνεται; καὶ γὰρ ἐκπλήττο-
 μαὶ καὶ οὐκ ἐκπλήττομαι τοῖς πραττομένοις,
 τὸ μὲν ὅτι ὁ ἀλάστωρ Σατανᾶς ἐστὶν ὁ μα-
 χόμενος ἡμῖν, τὸ δὲ ὅτι ἄνθρωποι λογικοὶ 15
 ὄντες, διὰ θεοῦ πάντα καταλειπότες, καὶ
 γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς καὶ κόσμον καὶ τὰ τοῦ
 κόσμου, καὶ τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ Χρι-
 στοῦ ἀσπασάμενοι, ἐμματαιάζετε καὶ κοσ-
 μίζετε, μᾶλλον δὲ σατανίζεσθε ταῖς πράξε- 20
 σιν. “ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως”, φησὶν,
 “ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει”.
 πόσῳ δοκεῖτε χειρόνος ἀξιοῦσθαι τιμωρίας
 ὑμεῖς οἱ τὰς συμβιβάσεις τοῦ πνεύματος δια-
 σπώντες, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, διὰ τῆς 25
 ὑποτακτικῆς ἀθετήσεως, καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης, ὃ πεπόκατε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ κόσμον ἀποταγῆς καὶ
 πρὸς τὸν Χριστὸν συνταγῆς ὑμῶν κοινὸν
 ἡγησάμενοι; οὕτως πρέπει; οὕτως οὐκ ἰσχύ- 30
 σατε τὴν μίαν ὥραν τῆς ζωῆς ταύτης πρὸς
 τοὺς ἀπείρους αἰῶνας μὴ ἀπονουστάξαι πρὸς
 θάνατον διασχιμοῦ; αὐταὶ εἰσὶν αἱ ὑπὸ μάρ-
 τυρι θεῶ ὁμολογίαι ὑμῶν, ἐπ' ἀκροάσει τῶν
 ἁγίων αὐτοῦ ἀγγέλων; τοῦτό ἐστι τὸ ἐπιδοθέν 35
 μοι ψαλίδιον, ὡς ἀπὸ παλάμης κυρίου, ἐκ
 τῶν χειρῶν ὑμῶν; αὐταὶ εἰσὶν αἱ πρὸς τὰ
 κατηγούμενα κατὰ τὴν ἐκεῖσε ὥραν δακρυώ-
 δεις καὶ ταπεινοῆθεις καὶ καταβεβλημένῳ
 φρονήματί τε καὶ βλέμματι κατανεύσεις τε 40
 καὶ ὑποσχέσεις ὑμῶν;

“Ὁ, ὦ, τέκνα, πῶς ἀπολελήθατε, πῶς ἀπε-
 βουκολήθητε! ποῦ ὁ ταπεινὸς Ἄμμουν; ἄρα
 οὐκ ἔστιν ἀληθές, ὅτι ὡς ἐπὶ λύκου ἐκάστοτε

1 κῶδ. χαλιπώτερον. 20 Λουκ. ιβ', 19. 33 Ἰωάν.
 ι', 11. 40 κῶδ. ὀλιγορῶ.

5 κῶδ. εὐρισκομένου. 21 Ἐβρ. ι', 28. 23 κῶδ.
 ἀξιοῦσθε. 36 κῶδ. ψαλλίδιον.

τῇ ποιμνῇ ταύτῃ ἐφίσταται ὁ δεινὸς καὶ
παγγάλεπος λύκος τῶν ψυχῶν ἡμῶν διάβο-
λος, "ζητῶν τίνα καταπίει", τίνα ἐξαρπάσει;
καὶ μέντοι ἐξήρπασεν αὐτόν, συνέτριψε τὰ
5 ὅσα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἕως τοῦ παρόντος,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ φωτὸς γέγονεν υἱὸς σκότους,
καὶ ὁ υἱὸς τῆς σωτηρίας γέγονεν υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, ὁ ἀγαπώμενος μισούμενος, ὁ μα-
θητῆς προδότης δόλιος, ὁ ἐγγιστάριος ἀφε-
10 στηκῶς. καὶ νῦν ποῦ πορεύεται; ἀλλ' εἰς
τόπους καὶ κρημνοὺς καὶ βράραθρα ἀμαρτίας,
οὐκ ἔξω ὦν τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ φρικτοῦ καὶ
παντεφόρου ὄμματος τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ συγχω-
ρούμενος εἶναι τῇ ἰδίᾳ αὐτεξουσιότητι· ἤξει
15 δὲ καὶ οὐ χρονιεῖ κρῖναι πᾶσαν τὴν κτίσιν
ὁ ἀποδιδὸς ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἄλλὰ μὴ γένοιτο, μὴ γένοιτο· ἤδη γὰρ
πάλιν καίομαι, ὡς ὑπὲρ τέκνου μου, καὶ
ἀνακαλοῦμαι αὐτὸν ἀπολλύμενον, καὶ ζητῶ
20 τὴν ἀνεύρεσιν αὐτοῦ, καὶ πάντως ἐπιτευξό-
μαι, θεοῦ εὐδοκοῦντος. ἀλλὰ τί ὅτι οὕτως
γίνεται; τί ὅτι οὕτως κοπιῶμεν; τί ὅτι εἰς
μάτην τρέχομεν; τί ὅτι τὰ πολυχρονίως κτη-
θέντα ἡμῖν ἄρδην ἀφανίζομεν; μὴ, παρακα-
25 λῶ, μὴ, δέομαι. τὰ ἀδελφικά μου σπλάγγνα,
τὰ τεχνικά μέλη, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι,
καὶ πληγέντες καὶ ὑποσκελισθέντες, οἱ πάν-
τες ἀνανήψατε, οἱ πάντες ἀνακαινίσθητε, οἱ
πάντες βελτιώθητε ἐν ἐνὶ φρονήματι, ἐν μιᾷ
30 ἐλπίδι, ἐν μιᾷ καρδίᾳ, ὑμεῖς πρὸς με, καὶ γὰρ
πρὸς ὑμᾶς, μεσιτευούσης τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου, καὶ ζήσωμεν καὶ ἐμπορευσώμεθα
καὶ κερδήσωμεν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
35 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΑ'.

"Ὅτι χρὴ σπεύδειν καὶ ἀνδρῖζεσθαι πρὸς
40 τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀγῶνας, ὡς ἂν
ἀπολάβοιμεν τοὺς τῆς ὑπομονῆς στεφάνους.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κα-

λόν ἐστι τὴν εὐεργεσίαν τοῦ θεοῦ μὴ ἀπο-
κρύπτειν, ἀλλὰ ἀναγγέλλειν, καιροῦ καλοῦν-
τος, ἦν ἐφ' ὑμᾶς ἄρτι καθορῶ, ὕπως καὶ
ἐκ τούτου μᾶλλον προθυμότεροι γενώμεθα·
ἤδη γάρ, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, τῇ 5
ἐπαλλήλῳ κατηγήσει καὶ τῇ ἐπὶ τὸ αὐτὸ
ὑπομνήσει καὶ τῇ καθ' ἐκάστην ὡς εἰπεῖν
ἡμέρα διαλαλήσει, γέγονατε εἰς προκοπὴν
πνευματικὴν καὶ εἰς ἕξιν ἀγαθὴν καὶ εἰς
σπουδὴν θεοφιλή, καὶ ὅτι ἀληθές, ὁ λέγω, 10
καὶ ὑμεῖς ἀφ' ἑαυτῶν μαρτυρεῖτε· μαρτυρεῖ
καὶ ἡ ἀλήθεια, μαρτυρῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὁ τά-
λας, κουφισμὸν δεξάμενος τῶν ἀλγεινῶν καὶ
ὡς ἐν γαλήνῃ ἐκ τῆς πολλῆς φροντίδος ἐπὶ
τὸ ἡσυχαστικὸν τῆς εὐταξίας ὑμῶν κατα- 15
τήσας καὶ ἀγαλλιώμενος τῇ ψυχῇ.

Καὶ ὄντως ἀψευδῆς ὁ λόγος, ὅτι "πᾶσα
παιδεία πρὸς τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρη-
νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς ἐγγεγυμνασμένοις ἀπο- 20
δίδωσι δικαιοσύνης". ἀλλ' οὐκ ἐμὸν τὸ κατόρ-
θωμα, οὐδὲ ἐξ ἐμῆς ἐπιμελείας, οὐδὲ ἐξ
ἐμῆς ἐπιπονήσεως. θεοῦ τὸ δῶρον, ὑμῶν ἡ
προθυμία, ἐπικουρία πατρική. καὶ ἵνα τί
λοιπὸν ἐγὼ ὁ ἄχρηστος εἰς τοὺς ἐτέρων 25
κόπους εἰσερχόμενος γάνυμαι καὶ ἐπιτέρπο-
μαι; ἴσως ἔν ἐσμεν, ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ
ἐν ὑμῖν, καὶ ἀμφοτέρων τὸ κατόρθωμα ἀμ-
φοτέροις λελόγισται. δῶν δὲ κύριος ὁ φοβε-
ρὸς ἐν δυνάμει καὶ κραταῖος ἐν ἰσχύι καὶ 30
ἀπὸ τῆς δεῦρο νευρωθῆναι καὶ τονωθῆναι
κάμει πρὸς τὸ ὁσίως ἀφηγεῖσθαι τῇ ἐκζητή-
σει καὶ διερευνησει τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντο-
λῶν καὶ ὑμᾶς, τέκνα μου, ἐπὶ ὑποταγῇ
ἀδιασπάστῳ καὶ ὑπακοῇ ἀνυποκρίτῳ καὶ πί- 35
στει ἀνυπερβίετῳ διαφυλάττων διαφυλάξειε,
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐναρέτους ἀποδεικνύων
καὶ σπουδαίους ἀποφαίνων, χωροῦντας πρὸς
πάντα τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα ἀνδρείως καὶ
θαρσαλέως, πρὸς θλίψιν, πρὸς στενοχωρίαν, 40
πρὸς ἐπιτιμίαν, πρὸς ἀδολοσχίαν, πρὸς τα-
λαιπωρίαν, πρὸς πείναν, [πρὸς δίψαν], πρὸς
πάντα τὰ λοιπὰ μακάρια ἀσκητικά, ὕπως ἀτή-

3 Πέτρ. 1, ε', 8. 6 υἱὸς τοῦ φωτὸς] Ἰωάν. ιβ', 36.
15/16 Ματθ. ις', 27. Ῥωμ. β', 6. 24 κῶδ. ἀφανίζομεν.
38 προσεξετυπώθη κακῶς ὑπὸ Cozza-Luzi κατὰ κώδικα
τῆς οὐατικανῆς βιβλιοθήκης. Novae patrum bibliothecae
tomus nonus. Romae 1888, pars II, σ. 63-65.

9 κῶδ. ἔξην. 17/21 Ἐβρ. ιβ', 11. 40 κῶδ. θαρ-
σαλείως. 42 πρὸς δίψαν] προσέθηκα τοῦτο λαβὼν ἐκ
τῆς ἀλαβρικῆς ἐρμηγίας· ἐλλείπει δὲ τῷ πατριμακῷ κώδικι.

τητοι ἀποφανθέντες δέξασθε τὸν τῆς ὑπομονῆς
στέφανον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μισθαποδοσίας
τοῦ δικαίου χριστοῦ.

Ὅντως καλὸν ὑμῶν τὸ ἐμπόρευμα, ἀδελ-
5 φοί· φθαρτὰ γὰρ καταλιπόντες, καὶ ὑμεῖς τὰ
φθαρτὰ ἀπολήψασθε· γονέων ἀποστερηθέν-
τες, τὸν κύριον πατέρα ἐκτήσασθε· ἀδελ-
φῶν ἀπαλλοτριωθέντες, τῶν ἁγίων σύσκηνοι
ἔσεσθε, γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα·
10 ἀντὶ τῆς ἐνεγκαμένης καὶ θρεψαμένης ἡ ἄνω
πόλις ὑμῖν πατρὶς διαγέγραπται, ἧς τεχνίτης
καὶ δημιουργός, ὡς γέγραπται, ὁ θεός. ἀντὶ
οἰκίας ἐπικήρου καὶ καταλυομένης αἱ τῶν
ὀσίων καὶ δικαίων σκηναί, ἀντὶ δόξης κενῆς
15 καὶ τιμῆς ἀπολλυμένης τὸ θεῖον καὶ ἰσάγ-
γελον ἀξίωμα· ἀντὶ δωροφορίας καὶ εὐπα-
θείας σωματικῆς ἢ ἀπόλαυσις τῶν αἰωνίων
ἀγαθῶν· ἀντὶ ὑποταγῆς καὶ θελημάτων ἐκ-
κοπῆς ἢ μετὰ μαρτύρων ἀγαλλίας· ἀντὶ
20 μονώσεως καὶ ξενώσεως συγγενικῆς ἢ ἀγχι-
στεία τῶν ἁγίων ἀπάντων. τί λοιπὸν ῥαθυ-
μοῦμεν; τί καταπίπτομεν ἢ τινες καὶ σκυ-
θροπάζομεν; εἴπωμεν ἕκαστος σὺν τῷ θεῷ
Δαβὶδ· “ἵνα τί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχὴ μου;
25 καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπὶ τὸν
θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ”. εἴπερ γὰρ
πάσχομεν διὰ τῆς ἀσκήσεως, καὶ συμβασι-
λεύσωμεν αὐτῷ. μαρτυρίου στέφανοί εἰσι
κάνταῦθα, ἐπεὶ καὶ στάδιον ἀθλήσεως ἀνη-
30 γόρευται τὸ κοινοβιακὸν σύνθημα.

Τί λοιπὸν μακάριος ὁ ὑποτακτικός! τί θε-
σπέσιος ὁ ἐξαγγελτικός! τί ὀσιώτατος ὁ ὑπο-
μονητικός! τί θεομακάριστος ὁ πιστός καὶ
ἀμετάθετος ἐν ταῖς ἐντολαῖς! διό, ἀδελφοί
35 μου, μὴ ἀπονεύσωμεν, μὴ ἀποκλίνωμεν, μὴ
δυστροπήσωμεν, μὴ ὀπισθοποδήσωμεν, μὴ
προσαπομείνωμεν, μὴ δῶμεν νῶτα, ᾧ συ-
στρατιῶται, ᾧ συνοδοιπόροι, ᾧ συμμετανά-
σται. σάρκες εἰσί· μὴ φεισώμεθα· ὡς ὁ
40 λόγος, ὀλιγοστός ὁ χρόνος, βραχυμερῆς ὁ
βίος. κἂν περὶ τὰ ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα
ἔτη ἐκταθῆ ἡμῶν ἡ ζωὴ, εἰς οὐδέν ἐστι
πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας. προϊέμεθα, πα-

ρακαλῶ, ὀβολὸν καὶ ἀντέσχομεν μυριοκέντην·
προιέμεθα χρόνον βραχὺν καὶ κτησόμεθα
ἀπείρους αἰῶνας· ὑπενέγκωμεν ὠρινὸν κόπον
καὶ ἀποληψόμεθα ἀπεράντους ἀναπαύσεις·
5 κλαύσωμεν, ἵνα γελᾶσωμεν τὸ μακάριον γέ-
λως αἰδίως. θρηγήσωμεν διὰ τὸν πόθον τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα σκιρτήσωμεν εὐφροσύνας ἀτε-
λευτήτους. ναί, ἀδελφοί μου, ναί, παρακαλῶ,
εὐπροσωπήσωμεν κατέναντι κυρίου παντο-
κράτορος· γενώμεθα ὀνομαστοὶ καὶ ἐπὶ γῆς 10
καὶ ἐν οὐρανῷ, συνεπόμενοι τοῖς πατράσιν·
ὑπομνήσωμεν ἀλλήλους ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶ-
νι, οὐκ ἐγκληματικῶς, οὐδὲ ὀδυρματικῶς,
ἀλλ' εὐφραντικῶς μᾶλλον καὶ περιχαρῶς καὶ
μακαριστικῶς, ὅτε αἱ τῶν βεβιωμένων ἀντι- 15
δόσεις, ὅτε ὁ κριτὴς ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ
κάθηται, μυριάδων παρεστηκότων αὐτῷ καὶ
χιλίων χιλιάδων λειτουργούντων αὐτῷ ἁγίων
ἀγγέλων καὶ πάσης τῆς κτίσεως συμπαρού-
σης· ὅτε αἱ φοβεραὶ ἀποφάσεις, ὅτε ἡ ἐκ 20
δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων παράστασις δηλο-
ποιήσει τοὺς μὲν μετὰ δόξης καὶ τιμῆς
εἰσιόντας εἰς τὰ οὐράνια βασιλεία καὶ χο-
ρευόντας αἰῶνια, τοὺς δὲ μετ' αἰσχύνης καὶ
ἀτιμίας εἰσβαλλομένους εἰς τὰ ἀτελεύτητα 25
κολαστήρια, ὅπου τὸ πῦρ οὐ σβεσθῆσεται·
ψησι καὶ ὁ σκόληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει.

Βαβαὶ τῆς φοβεραῆς ἀκοῆς! φεῦ τῆς πικρο-
τάτης ἀγγελίας, ἧς ἐγὼ μόνος ὑπόδικος ἔσο-
μαι, κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου! ὑμεῖς δὲ τρέ- 30
χοντες τὸν καλὸν ἀγῶνα χαίρετε, ἀποσκο-
ποῦντες τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, ἕως
ἂν φθάσητε εἰς καιρὸν τελειώσεως καὶ τῆς
ἐκ τῶν ἐντεῦθεν μεταναστάσεως ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ 35
κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΒ'

Περὶ ἐγκρατείας, ῥηθεῖσα τῇ ἐβδομάδι 40
τῆς Ἀποκρέου.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, στε-
νός καὶ ἄγλωττός εἰμι, καὶ οὐχ ἱκανῶ πα-

9 βασιλείον ἱεράτευμα] Ἐξὸδ. ιθ', 6. 24/26 Ψαλμ.
μά', 12. 30 σύνθημα P, σύστημα V. 37 συναπομεί-
νομεν V.

3 χρόνους ἀπείρους V. 5/6 τὸ γέλως] οὕτως ἐν τῷ κώ-
δικι. 7 κῶδ. σκιρτήσωμεν. 26/27 Μάρκ. θ', 44, 46, 48.
41 ἀποκρέου] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

ρακαλεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου κατηγήσει· τί γὰρ εἶπω ἐπάξιον ὑμῶν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τῶν ὑπακουσάντων τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ καὶ καταλειφάντων τὸν ἅπαντα κόσμον, καὶ ἐργασαμένων τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς μακαρίας καὶ τριποθήτου ὑποταγῆς; “ἀλλ’ ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς” Θεός, κατὰ τὸν ἅγιον ἀπόστολον, παρακαλέσει καὶ ὑμᾶς τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος, καὶ ὁσιώσει καὶ δικαιοῦσει καὶ φωταγωγήσει ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ, καὶ ἀναδείξει τῆς οὐρανόθεν βασιλείας κληρονόμους.

Αἴ, αἴ, ἀδελφοί μου, ποῖον ἔργον εἰργάσασθε! πῶς καλῶς ἐφρονήσατε! πῶς σοφῶς ἐβουλεύσασθε! πῶς συνετῶς ἐσκοπήσατε! πῶς καθαρῶς διεβλέψατε! πῶς θεοκλήτως ἐξεληλύθατε, κατὰ μίμησιν τοῦ προπάτορος Ἀβραάμ, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης γῆς ὑμῶν καὶ ἐκ τῆς συγγενείας ὑμῶν καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς ὑμῶν ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τῆς ἀσκήσεως τοῦτον, ὃν ἔδειξε καὶ εἰς ὃν καθωδήγησεν ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ γεγονότες ἀνώτεροι τῶν σαρκικῶν φρονημάτων, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν οὔτε φίλτρῳ γονέων ἐκρατήθητε, οὔτε συνηθείᾳ βίου ἐναπεμείνατε, οὔτε κληρονομίᾳ πατρῶα κατεσχέθητε, οὔτε βασιλέως φθαρτοῦ στρατολογίᾳ ἐδεσμεύθητε, οὔτε τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ περιεσχέθητε! πῶς οὐχὶ μακάριοι καὶ τρισμακάριστοι καὶ ἀκούετε καὶ λογίζεσθε; διὸ μὴ ῥαθυμήσητε, μηδὲ σκυθρωπάσητε, μηδὲ ἀτονήσητε, μὴ τὸν χρόνον, μὴ τὸν τόπον, μὴ τὸν τρόπον, ἀδελφοί ἠγαπημένοι, ἀλλὰ ταῖς ὑπὲρ τῶν παρουσῶν θλίψεων καὶ ἀσκητικῶν στενοχωριῶν καὶ συμπιασμάτων ἐναποκειμέναις ὑμῖν ἐλπίσι πετεροῦμενοι γάνυσθε καὶ εὐφραίνεσθε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, διανύοντες τὸν δρόμον ὑμῶν, διαβιβάζοντες τὰς ἡμέρας ὑμῶν, διυπεύοντες καὶ κυκλεύοντες τοὺς χρόνους ὑμῶν ἐξ ἡμέρας εἰς ἑβδομάδα, ἐξ ἑβδομάδος εἰς μῆνα, ἐκ μηνὸς εἰς καιρὸν, ἐκ καιροῦ εἰς ἐνιαυτόν. ἄρα οὐ κύκλος τις καὶ οἶον ἱππηλάσιον ὁ βίος ὑμῶν; εἴ τις οὖν μὴ ἀτονήσῃ τρέχων καὶ πυκτεύων, σταματίσει πάντως διὰ θανά-

του· στάμα γὰρ ἐκάστῳ τῆς οἰκείας ζωῆς ἐστί. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δόξης ἀναδήσεται καὶ τὰ ἔπαθλα τὰ οὐράνια κατακομίσεται, ἀνακηρυττόμενος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅτε “προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ”.

Ταῦτα οὖν γινώσκοντες καὶ πάλιν λέγω, μὴ ῥαθυμεῖτε, μὴ νυστάζετε, μὴ χλιαρεῦσθε, μὴ μάχεσθε, μὴ ἐρίζετε, μὴ ὑβρίζετε, μὴ κακολογεῖτε, μὴ παρῥησιάζεσθε, μὴ περπερεύεσθε, μὴ γαστριμαργεῖτε, μὴ λαθροφαγεῖτε, προσθήσω δὲ ὑπὲρ οὐδὲ ἀκοῆς ἄξιον, ἀλλ’ οὖν διὰ τοὺς τινάς, μηδὲ κλέπτετε. ὁ ἀρχόμενος οὖν κάρουον κλέπτειν προβήσεται καὶ εἰς τὰ μειζότερα. ὁ σεσυνηθικῶς γραφεῖον κλέπτειν ἐνεχθήσεται καὶ ἱμάτιον ἄραι καὶ τὰ πλείω ἀπῆει λέγειν. οὕτως ἐν ὑμῖν κλέμματα γίνονται ὅλως ἱματίων, πινακιδίων, γραφείων, ὄρταριων, ζωνῶν, καλικίων, ἄλλου οὔτινος οὖν. ταῦτα καλῶς; ταῦτα οἱ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ταῦτα οἱ ξένοι τοῦ κόσμου; ταῦτα οἱ μὴ γηίνην κληρονομίαν, ἀλλὰ τὴν οὐράνιον λαχόντες; ταῦτα οἱ ἅγιοι καὶ εὐλογημένοι καλούμενοι καὶ προσκυνούμενοι ὑπὸ ἀνθρώπων; οὕτως τοσοῦτον ἢ σπουδῆ, ἢ προκοπῆ, ἢ βελτιώσεως ὑμῶν; ἀλλ’ οὐκ εἰς πάντας τὸ ἔγκλημα, καὶ μὴ θαυμάσητε, εἰ ἀπὸ ἐπαίνων εἰς φόγους καταφέρομαι· πρὸς ἑκατέρους γὰρ τὰ ἑκάτερα ἀναγκάζεται προσφέρειν ὁ λόγος. ταῦτα, εἰ καὶ ἐγένετο, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ γένηται, παρακαλῶ, ἀντιβολῶ, προστάσσω, ἀπειλῶ. εἴ τις μετὰ ταύτην μου τὴν κατήχησιν πράξει ἐν τι τοιοῦτον, ἔστω τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀλλότριος, εἰ μὴ διὰ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως Θεὸν ἐξιλεώσεται. ἀλλὰ καὶ ὁ προκεκλοφῶς οὐκ ἂν ἄλλως ἰαθήσεται, ἢ διὰ τῆς φανερώσεως. ὡσπερ οὖν ἡ κλοπὴ τῆς γλώττης τῆς χρυσῆς τὸν Ἄχαρ λιθόλευστον ἀπειργάσατο, οὕτως τὸν ἀλόνητα ἐν τῷ πάθει καὶ μὴ ἀναγγείλαντα, λίθοι ἀόρατοι λιθάσουσιν. διὸ ἀνάστηθι ὁ πεπτωκὼς καὶ ζῆθι ἐν κυρίῳ.

Ἡ ἀποκρέωσιμος τοίνυν πάρεστιν. μὴ πέμψητε ἐκεῖ τὰ στόματα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, ὅπου τὸ πρότερον ἐματαιοκοποῦμεν, ἐπειδὴ τρέφουσιν ἑαυτοὺς τινες “ὡς ἐν 5 ἡμέρᾳ σφαγῆς”. οἱ γαστέρα θεραπεύοντες γαστήρ εἰσιν, “ὣν ὁ θεός” φησὶν “ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν”. λάβε μοι οὖν τινα ἐκ τούτων μετὰ τὴν ἀκρασίαν ἐκείνην καὶ ὄψει αὐτὸν οἴνου ἀπόζοντα, καὶ τούτου σεσηπότος, 10 ὡς ὁ λόγος, μηδὲν ἐκ τῶν πονηθέντων ἐπιφερόμενον, ἢ ἐρυγὰς καὶ ἀηθίας, καὶ ἀλλοιώσεις πονηρὰς καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. τοῦτο ἐπιθυμητόν; εἶπέ μοι. τοῦτο σπουδαστόν; οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν φευκτόν, κάκιστον. οὐδέ, τέκνον μου, ἐμπύπλαθι 15 διὰ τὴν ἀναγκαίαν χρείαν τὰ αὐτάρκη καὶ ἄκρεα καὶ ἀμέθυσα, ἐμφορήθητι δὲ μᾶλλον καὶ ὡς ἀληθῶς ἐόρτασον καὶ ἐξ ἐναντίας ἀποκρέωσον τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου χαρίσματα, τὴν εἰρήνην, τὴν ἀγάπην, τὴν ἐλπίδα, 20 τὴν πίστιν, τὴν εὐχὴν, τὴν ψαλμωδίαν, τὴν στιχολογίαν, τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπεινώσιν, τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν διέγερσιν, τὴν ἀκακίαν, τὴν ἀπλότητα, τὴν καθαρónοιαν, τὴν κατάνυξιν, τὸ δάκρυον τὸ καθαρτήριον, καὶ ἴδε 25 πῶς καλῶς ἀπεκρέωσας, ἴδε πῶς καλῶς ἐώρτασας ὑπὲρ βασιλεῖς, ὑπὲρ ἄρχοντας, ὑπὲρ πάντα τὸν ἐμπαθῶς βιοῦντα ἄνθρωπον.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον, ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος τῆ εὐχῆ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς 30 ὑμῶν δυναμώσοι μὴ ἀποκνεῖν τοῦ ἀκοῦειν, ἀλλὰ καὶ ἐνωτίζεσθαι καὶ εἰς ἔργον προάγειν τὰ κατηγούμενα ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ 35 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀλιγοψυχεῖν ἢ ἀπογινώσκειν τοῖς συμβαινουσιν ἡμῖν πειρατηρίοις παρὰ 40 τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,

5 ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς] Ἰακώβου ε', 5. 6/7 Φιλπ. γ', 19. 37 Παρὰ τῷ Μαίῳ «λόγος λζ'. μὴ δεῖν ἀθυμεῖν προσβολαῖς τῶν δαιμόνων». Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 103-105.

ἀναγκαῖόν ἐστι πάντοτε τὸν παρακλητικὸν ὑμῖν λόγον προσφέρειν, κάμνουσι καὶ κοπιῶσιν εἰς τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον διὰ τῆς μακαριστῆς ταύτης καὶ πολυάθλου ὑπακοῆς. καὶ εἰ μὲν ὁ ἀγὼν ὑμῶν καὶ ὁ πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ ἀντικειμένου πόλεμος διεκόπτετο 5 κατὰ τινα ὠρισμένον χρόνον, διεκοπτόμην ἂν καὶ γὰρ τῆς παρακλήσεως. ἐπεὶ δὲ ἀεναός τις ἐστὶ καὶ ἀδιάκοπος, μήτε ἡμέρα μήτε νυκτὶ καταλήγων, εἰκότως ἂν ὀφείλω τὸ ἰσό- 10 μετρον συνεισφέρειν ὑμῖν, τὴν παρηγορίαν, τὴν προθυμίαν, τὴν εὐελπιστίαν, ἐπιδιδούς ὄπλα, δύναμιν, συμμαχίαν, ἐμπειρίαν, πρὸς καθαίρεσιν τῶν ἀοράτων ὀχυρωμάτων. δεῖ δὲ τὸν στρατιώτην, ὡς ἴστε, τὰ στρατιωτικά 15 πράττειν καὶ τὰ τῷ ἐπιτηδεύματι ἀνήκοντα πάντα αἰρεῖσθαι ἀπαραλείπτως. διὰ τοῦτο ὑμεῖς οἱ ἀληθινοὶ στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ βλέπετε οἷα καὶ τίνα τὰ ὄπλα ὑμῶν, εἴ γε εἷς ἕκαστος ὑμῶν ἔχει τὴν ῥομφαίαν τῆς 20 ὑπακοῆς, τὸν θώρακα τῆς πίστεως, τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, τὴν ἀσπίδα τῆς ταπεινοφροσύνης, τὸ τόξον τῆς προσευχῆς, τὸ κράνος τῆς ἐλπίδος καὶ εἴ τι οὖν ἐπιβάλλει καὶ καθήκει, ἵνα μὴ λεπτολογῶμεν 25 ἕκαστον. οὐχ οὕτως ὠραῖον καὶ ἐκπλήξεως ἄξιον ἰδεῖν τὸν σαρκικῶς στρατευόμενον ὀπλισμένον, ὡς τὸν τοῦ Χριστοῦ στρατιώτην, ἔχοντα τὰ προειρηγμένα. διὰ τοῦτο λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ὀπλίξεσθε καὶ φράττεσθε 30 καὶ συνάλλεσθε καὶ πολεμεῖτε καὶ νικᾶτε τὸν πολεμοῦντα ὑμᾶς διάβολον, καὶ μὴ ξενίξεσθε ἐν τοῖς συμβαινουσιν, ἢ ὅτι καταπλήττεσθε, ἢ ὅτι κατακεντᾶσθε, ἢ ὅτι ὑποσκελίξεσθε, εἶπερ θᾶττον ἀνίστασθε. 35

Τινὲς ἀπεχθάνεσθε καὶ ξеноπαθεῖτε καὶ τυχὸν ἀπογινώσχετε, ὅτι τυραννεῖ ἢ αἰσχροῦτης ἢ ἡ ἐχθρα, ἢ ἡ βλασφημία, ἢ ἡ βασκανία, ἢ ἡ μεταβασία, ἢ τι τῶν τοιούτων· ἐγὼ δὲ ἀντιπανθάνω καὶ ἀποθανυμάζω εἰς 40 τοὺς τοιούτους· εἶπε γάρ μοι, ἀδελφέ, ἀλλ' οὕτως ἀκαμάτως καὶ ἀταλαιπωρήτως καὶ ἀπολεμήτως καὶ ἀνικῆτως βούλει λαβεῖν τοὺς στεφάνους σου; ἀλλ' ὅτι φησὶν ἔχω τόσα καὶ τόσα ἔτη καὶ ἐξηγόρευσα πόσα καὶ πλειστάκις, 45

καὶ ἐνεδειξάμην τὸ καὶ τὸ καὶ ὑπερρυξάμην
 μετὰ δακρῶν καὶ στεναγμῶν οὐκ ὀλίγων, καὶ
 ἐχρησάμην καὶ ἀδελφοῖς συνεπαμύνουσί μου
 τῇ ἀσθενείᾳ. βαβαὶ τῆς σοφίας! πόσα, ὦ
 5 οὗτος, λέγεις ἔτη ἔχειν ἐν τῷ πολέμῳ; τρία;
 πέντε; δέκα; πρὸς; ἀλλ' ἡ μακαρία ἀμμάς
 Σάρρα τεσσαράκοντα ἔτη κραταιῶς πολεμου-
 μένη τῷ τῆς πορνείας δαίμονι ὑπήνεγκεν
 γενναιότατα. ἐῷ λέγειν τὸν γέροντα Παχῶν
 10 καὶ τὸν ἑαυτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπογυμνώ-
 σαντα καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Ἀπολλῶ στη-
 ριχθέντα. καὶ τί δεῖ μοι λέγειν τὰ ἀμέ-
 τρητα παραδείγματα; καὶ μεθ' οἷων ἀγώνων
 καὶ κατορθωμάτων, ἐπίστασθε οἱ ἀναγινώ-
 15 σκοντες. οὐχ ὄλοις δὲ ἐννεά ἔτεσιν ὀχλούμενοι
 οἱ δύο ἀδελφοὶ πρὸς τὴν μετάστασιν καὶ
 δεσμῶντες αὐτῶν τὰ μηλωτάρια διήλθον
 πλανῶντες τὸν πλάνον διάβολον; καὶ ἄλλος
 πεντηχοστὸν ἔτος ἔχων, πρὸς αὐτὸ τοῦτο
 20 μαχόμενος, καὶ ἄλλος ἄλλως καὶ ἕτερος ἐτέ-
 ρως καὶ οὐδαμοῦ ὁ περικακισμὸς, οὐδαμοῦ ἡ
 ὀλιγόρησις, οὐδαμοῦ ἡ ἀνανδρεία, μέχρις
 ἂν ἐνεδυναμώθησαν ἐν ταῖς ἀσθενείαις αὐ-
 τῶν, τῇ ἄνωθεν ῥοπῇ ἐκκλίνοντες τὰς πα-
 25 ρεμβολὰς τῶν ἐναντίων. ἡμεῖς δὲ ὀλιγόψυχοι
 τὰ ὀλιγόψυχα καὶ ὀλίγωρα καὶ ἀπαιδευτα
 καὶ φθειγγόμεθα καὶ διαπραττόμεθα. ἀλλὰ διὰ
 τοῦτο ὑπομνήσκω, ἵνα ἀναφέρωμεν ἀπὸ τῆς
 συμπτώσεως καὶ στήκωμεν ἐδραῖοι καὶ ἀμε-
 30 τακίνητοι τῇ ἐπὶ θεῷ πεποιθήσει, φάλλον-
 τες εἶς ἕκαστος. "ἐὰν παραξήται ἐπ' ἐμὲ
 παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδιά μου·
 ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ
 ἐγὼ ἐλπίζω". μήτε οὖν ἀπὸ τῶν τοιούτων
 35 πτοεῖσθε, μηδ' αὖ ἀπὸ τῶν δειμάτων καὶ
 φοβήτρων, ὡς ἐπέρχεται κατὰ φαντασίαν ἐν
 νυκτὶ ὁ δαίμων, δεικνύς ταῦτα καὶ ἐκεῖνα,
 μετασχηματιζόμενος καὶ ἄλλοιούμενος, ἔστιν
 ὅτε καὶ φωνοβολῶν καὶ ὀνοματίζων. ἔωλός
 40 ἔστι καὶ ἀνίσχυρος, ἧ γὰρ ἂν ἐπάταξεν τοὺς
 πάντας ἄρδην. λέοντος εἶδος προβάλλει; ἀλλὰ
 σὺ θαρσαλέως κέντησον αὐτὸν τῇ ἀδειλίᾳ,
 καὶ ἔσωθεν εὐρήσεις αὐτὸν ἀχύρων πεπλη-

ρωμένον. ὑψηλὸς φαίνεται, ἰσοστεγῆς καὶ
 μέλας; προβαλοῦ τὴν εὐχὴν καὶ ὡς ὁ μέγας
 Ἀντώνιος ἴδῃς αὐτὸν ἀπολήγοντα καὶ πι-
 θηκιοῦντα. κἂν κατασεῖῃ τὸν νοῦν, ὡς ἤδη
 ἐρχόμενος καὶ ἐπιτεπεσούμενός τε ἡ καὶ συγκα- 5
 τασπάζων κατὰ σοῦ τὴν οἰκίαν, μὴ δειλαν-
 θῆς καὶ ἴσα ὀνειρῶ παρατρέχει. ἐκ τοῦ δὲ
 φοβεῖσθαι ὑμᾶς, οὗ οὐκ ἔστι φόβος, καὶ
 ἀγωνιᾶν, οὗ οὐκ ἔστιν ἀγών, ταῦτα συμβαί-
 νει τοῖς πανθάνουσιν. 10

Προσέχετε λοιπόν, τέκνα, καὶ μὴ πτύρε-
 σθε ἐν τοῖς ἀπτύρτοις, πτυρέσθω δὲ μάλ-
 λον ὁ πάμπυρτος ὑφ' ὑμῶν διὰ τῆς ἐπὶ θεὸν
 ἐλπίδος καὶ εὐχῆς. πρὸς τοῦτοις καλὸν καὶ
 τοῦτο ὑπομνήσαι, ἵνα μὴ φαρισαίζωσί τινες, 15
 ὑπὸ τὸ "οὐαί" πίπτοντες ἐν τῷ ζητεῖν τὰς
 πρωτοκλησίας καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας: "ὁ
 γὰρ θέλων πρῶτος εἶναι ἐν ὑμῖν, ἔστω πάν-
 των διάκονος", ὁ κύριος εἶρηκεν. ὑψοῦσθε οὖν
 ἐν τῇ ταπεινώσει, μᾶλλον πρωτεύετε ἐν τῷ 20
 ἐσαχιάζειν τῇ προθέσει· καὶ περὶ τοῦ ἔξω,
 ὡς ἂν συμβάλλῃ, δέχεσθε. ἐγὼ δὲ θαυμάζω,
 πῶς τινες καὶ τὰ πρῶτα φιλοῦσι καὶ τῶν
 πρώτων τὴν ἀρετὴν οὐ μεταδιώκουσιν, ἀνεκ-
 κλησίαστοί τινες ὄντες, ὑπινάριοί τε καὶ γογ- 25
 γυστάριοι. δεῖ δέ, εἴπερ καὶ ἐφίενται τῶν
 πρωτείων, ἵνα καὶ τῶν προσεχόντων τὰ ἔργα
 ἀναλαμβάνωσιν, ἐπεὶ πολὺ τὸ αἰσχρὸν ἔχει
 τὸ πρᾶγμα. πάντας οὖν κύριος ὁ θεὸς εὐ-
 χαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ 30
 στηρίξει καὶ συμβιβάσει, μὴ μόνον ἀκούειν,
 ἀλλὰ καὶ εἰς ἔργον προάγειν πᾶν τὸ λεγό-
 μενον ἀξιώσειν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ,
 κράτος, προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΔ'.

Περὶ ἀπροσπαθείας καὶ ἐγκρατείας.

Ἀδελφοὶ μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐμοὶ
 παραμυθία καὶ παράκλησις ἡ πρὸς ὑμᾶς
 ἔστιν ὁμιλία καὶ θεωρία, πείθομαι δὲ καὶ 40

ὕμῃν ἢ πρὸς ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον ἀνταγάπη-
 σις καὶ ἀντίβλεψις, ἐπειδὴ περ οὔτε ἐγὼ
 μετὰ θεὸν ἔχω τινὰ ἄλλον, οὐ πατέρα, οὐ
 μητέρα, οὐκ ἀδελφούς, οὐκ ἀδελφάς, οὐ συ-
 5 γενεῖς, οὐ φίλους, πάρεξ ὑμῶν τῶν φιλτά-
 των μου μελῶν καὶ τέκνων καὶ ἀδελφῶν
 καὶ πατέρων, οὔτε ὑμεῖς πλὴν ἐμοῦ τοῦ
 ἀχρείου καὶ ἀμαρτωλοῦ. αὕτη ἡ κράσις τοῦ
 ἀγίου πνεύματος ταύτην τὴν συνάφειαν προε-
 10 ξήνησεν ἡμῖν ἢ κόσμου φυγῇ καὶ ἀπαλλοτριώ-
 σις καὶ ἡ ἄρνησις τῶν τεκόντων καὶ πάν-
 των τῶν σαρκικῶν καθηκόντων. διὰ τοῦτο
 τὸ ἱερὸν τοῦτο σύνταγμα καὶ ἡ μία ἐν πᾶσι
 ψυχῇ καὶ τὸ ἐν δέλημα γνωρίζεται. οὕτως
 15 λοιπὸν χαίρω προσλαλῶν ὑμῖν ἐκάστοτε καὶ
 προσφθεγγόμενος, παραζηλῶν πως καὶ ἐκ-
 καιόμενος ἐπὶ τῇ κατὰ θεὸν ἀγάπῃ καὶ σω-
 τηρίᾳ ὑμῶν, ἵνα τὸ ἔργον ὑμῶν προκόπτον
 προκόπτῃ καὶ αὔξον αὔξῃ καὶ διαλάμπον
 20 διαλάμπῃ, πρὸς χαρὰν μου ἀνεκλάλητον.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ τα-
 νῶν στήκετε ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι ἀπὸ
 τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος, καὶ τὰς πολυπλόκους
 μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου διαῤῥήσοντες ἀνώ-
 25 τεροι τῶν παθῶν φαίνοισθε, τὰς ἡδονὰς καὶ
 τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς καταπατοῦντες,
 τὴν τε παρθενεῖαν καὶ ἀγνεῖαν ὑμῶν περι-
 φρουροῦντες ἀπὸ ψυχῆς καὶ σώματος. βλέ-
 πετε, ὅτι ὁ καιρὸς ἑαρινός, ἐν ᾧ πᾶσα
 30 φύσις ἔμφυχος πρὸς ζωογονίαν κινεῖται· συμ-
 μέτρως ἔστωσαν οἱ ὕπνοι ὑμῶν, καθὼς ὑμᾶς
 ὑπέμνησα πρὸ τοῦ πάσχα· συγκεκατονισμέ-
 ναι ἔστωσαν αἱ τροφαί. “καλόν”, φησὶν ὁ
 ἀπόστολος, “τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
 35 οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου σκανδαλί-
 ζεται”. λέγω ἀγάθ, ἀδελφοί μου, συμβου-
 λευτικῶς, οὐχ ὀριστικῶς, διὰ τὰς τιμίας ὑμῶν
 ψυχὰς, καὶ οὐ τοῖς νοσοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ὑγιαί-
 νουσι, καλὸν τὸ μὴ πίνειν τὸν οἶνον, μάλι-
 40 στα ὑμῖν τοῖς νεωτέροις, δι’ οὗ ἀναφλέγονται
 τὰ πάθη. ἔχομεν τοιγαροῦν ἐν ἡμῖν αὐ-
 τοῖς τὸν κλύδωνα τῶν φυσικῶν ἡδονῶν· τί
 καὶ τὰς οἰνικάς παρεισάγομεν τρικυμίας;
 γεύσασθε τοιγαροῦν καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸν

27 κῶδ. παρθενεῖαν. 34 Ῥωμ. ιδ', 21. 43 κῶδ.
 οἰνικὸς παρεισάγομεν.

ἢ περὶ τούτου ἐγκράτεια. ὄψει γὰρ σαυτὸν
 ἐν τῇ τοῦ οἴνου ἀποχῆ ἀνωφερῇ πως τῷ
 λογισμῷ καὶ ἀπύρεκτον κατὰ ψυχὴν, καὶ
 διυπνισμένον πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἀγάπην,
 καὶ διανεστηχότα πρὸς πολλὰ τὰ κρεῖττονα 5
 καὶ ἐχόμενα σωτηρίας. ὁ οἴνου ἀπεχόμενος
 πνεύματος ἀγίου ἐστὶν ἐμπορούμενος, ὁ ὕδρο-
 ποτῶν τὰ τῆς κατανύξεως πέποκεννάματα.
 πλὴν, ὡς δύνασθε, τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος
 διατηρεῖν, ἢ καὶ κατὰ τὸν κάματον οὕτως 10
 πράξατε· οὐ γὰρ ἐπιταγὴν, ἀλλὰ συμβουλήν
 δίδωμι ἐν τῷ πράγματι. καὶ ἐν τοῖς βρώ-
 μασι δέ, τεκνία μου, τὸ αὐτὸ συμβουλεύω,
 φεύγειν τὰς ἀλόγους πλησμονὰς καὶ τοὺς
 ὕβριστικούς κόρους, ἐξ ὧν αἱ ἀσωτίαι καὶ 15
 τὰ σοδομιτικὰ σπέρματα. ἀλλ’ οὕτως ὑμᾶς
 εἶναι ἐν τε τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν σὺν τοῖς
 ἄλλοις ἅπασιν, ὥστε ἄρχειν καὶ μὴ ἄρχε-
 σθαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, καὶ κυριεύειν καὶ μὴ
 κυριεύεσθαι ὑπὸ τῆς σαρκός. καὶ οὗτος ἄρι- 20
 στος ὄρος ψυχῆς καὶ σώματος, μὴ τὸ κρεῖττον
 ὑπὸ τοῦ χείρονος δυναστεύεσθαι. πρὸς τὰς
 προόδους ἀσφαλῶς ἔχετε, πρὸς τὰς ὁμιλίας
 τὰς κοσμικάς, μὴ συνεισφέροντες ταραχὰς τῇ
 ἀδελφότητι. καὶ ὑμεῖς οἱ ἐν τοῖς πλοιαρίοις 25
 ἀποτεταγμένοι ἐν τῷ εἰσερχεσθαι καὶ ἐξέρ-
 χεσθαι καὶ ἐπικομιζεῖν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν
 μὴ συνδυάζετε μετὰ κοσμικῶν, μηδὲ ὅμοια
 ἐκείνοις ἢ λαλεῖτε, ἢ κραυγάζετε, ἀλλὰ
 σεμνοπρεπῶς γινέσθω ἢ διάπλευσις ὑμῶν, 30
 ἵνα ὁ θεὸς δοξάζεται ἐν τούτῳ.

Τινὲς μανθάνω, ὅτι κατέρχονται εἰς τοὺς
 κήπους καὶ ἐπιζητοῦσι παρὰ τοῦ κηπουροῦ
 λάχανα εἰς τὸ ἐσθίειν, καὶ μὴ λαμβάνοντες,
 διὰ τὸν κανόνα, διαμάχονται τῷ κηπουρῷ. 35
 καὶ τοῦτο ὅλον σατανικόν ἐστὶν καὶ μηκέτι
 γένηται, ἐπεὶ ἐπιτιμῖαις ὑποβληθῆσεσθε οἱ
 τοιοῦτοι. οὐκ ἀρκετὸν τὰ παρατιθέμενα; πῶς
 πολεμήσεις πάθος ὁ ὑπὸ λαχάνου καταβαλ-
 λόμενος; ἀσθενέστερος γενήσῃ καὶ τοῦ πτε- 40
 ροῦ, εἰ μὴ στερεώσης ἑαυτὸν τῷ λογισμῷ,
 ταπεινέ μου ἀδελφέ, διὰ τῆς ἐγκρατείας.
 ὅλως ἐξ ἀτελῶν τέλειοι καὶ ἐκ μικρῶν μέ-
 γιστοι καὶ ἐξ ἀσθενῶν ὑγιεῖς καὶ ἐκ παίδων

ἄνδρες καὶ ἐξ ἐμπαθῶν ἀπαθεῖς καὶ ἐξ ἀκρα-
 τῶν ἐγκρατεῖς καὶ γίνονται ἄνθρωποι καὶ γε-
 γόνασι, καὶ γε καὶ ἡμεῖς καὶ γεγενήμεθα καὶ
 γενηθῶμεν, καὶ μὴ ῥαθυμήσωμεν, μηδὲ ἀπο-
 5 κνήσωμεν. κύριος δίδωσιν ἰσχύον καὶ κρα-
 ταίωσιν. "οἰεῖς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο
 αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μετα-
 φρένων αὐτοῦ". οὕτως ἀγαπᾷ τοῦ σώζεσθαι
 ἡμᾶς, οὕτως "ἐγγὺς ἐστὶ πᾶσι τοῖς ἐπικα-
 10 λουμένοις αὐτόν". οὕτως οὖν ὁ κύριος τῆς
 δόξης παρακαλῶν παρακαλέσει τὰς καρδίας
 ὑμῶν καὶ ἐδραιῶν ἐδραιώσει τὰς ψυχὰς ὑμῶν,
 καὶ περιζωνύων περιζώσει τὰς ὀσφύας ὑμῶν,
 τέκνα ἡγαπημένα, εἰς παράταξιν, εἰς πόλε-
 15 μον τοῦ ἀντιπάλου, εἰς νίκην, εἰς ἀποτρο-
 πὴν τῶν ἐναντίων, εἰς δόξαν, εἰς αἴνεσιν
 αὐτοῦ, εἰς κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα σὺν τῷ
 πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ
 20 πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΕ'.

Περὶ τῆς ἐκκοπῆς τοῦ οἰκείου θελήματος
 καὶ ἀποφυγῆς τῆς δεινῆς παρρησίας.

25 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, "τὸ ἔρ-
 γον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ". διὰ τοῦτο οὐ
 κόπος μοι, οὐ στενοχωρία, εἰς τὸ ἐπισκέ-
 πτεσθαι ὑμᾶς διὰ τῆς κατηγήσεως καὶ διεγεί-
 ρειν ὑμῶν τὸ πρόθυμον τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν
 30 τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐργασίαν, ἀλλὰ μᾶλ-
 λον καὶ εὐφροσύνης ὑπόθεσις καὶ ἀγαλλιά-
 σεως ἀφορμὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ λαλεῖν καὶ
 προσφθέγγεσθαι ὑμῖν καὶ κινεῖν τὴν περι-
 τοῦ σώματος ὑμῶν ὀμιλίαν. τί καὶ πῶς καὶ
 35 πηλίκως διδοῦσόμεν καὶ ἐμπορευσόμεθα, εἰς
 ἐπιτυχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; καὶ
 γὰρ αἱ ὁδοὶ καὶ πολλαὶ καὶ μία· μία μὲν,
 ὅτι ἡ ἀρετὴ μονογενής· πολλαὶ δέ, ὅτι διή-
 ρηται εἰς πολλὰ κατορθώματα ἢ αὐτῇ. ἐλώ-
 40 μεθα ταύτην, τέκνα μου ἡγαπημένα, πανσθε-

νεὶ, καὶ ὁ μὲν τρεχέτω διὰ τῆς θεομιμήτου
 ὑπακοῆς δρόμον ἀνεμπόδιστον καὶ ἀκατάλη-
 κτον, ὁ δὲ διὰ τῆς χριστοφόρου ταπεινώσεως
 δρόμον ὀμαλώτατον καὶ συντομώτατον, καὶ
 οἱ ἀμφοτέροι, μᾶλλον δὲ οἱ πάντες, τὴν 5
 ἐκκοπὴν τοῦ θελήματος ὡς θυσίαν ἄμωμον
 ἀσπασώμεθα. "τίς ἐστὶν ἄνθρωπος", φησὶν,
 "ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγα-
 θὰς"; ἀλλ' ἢ ὁ ἐκκόπτων ἀληθῶς τὸ θέλημα,
 οὗτός ἐστιν, "ὅς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνα- 10
 τον πτώματος, ῥυόμενος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ
 χειρὸς ἄδου". οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ φωτός, ὁ
 τὴν ψυχὴν κεκαθαυμένην ἔχων ἀπὸ πάσης πε-
 ριπαθήσεως, διότι προῤῥιζῶν ἀνασπᾷ πᾶν
 πάθος. πόθεν συντρίμματα ἡμῖν καὶ λέσχαι, 15
 καὶ ἀηδία, καὶ ὕβρεις καὶ ἔριδες, καὶ ζῆλοι
 καὶ φθόνοι; ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τοῦ ζητεῖν ἰστᾶν τὸ
 θέλημα καὶ ἐξαυθεντεύειν τῶν οἰκείων ἐφέ-
 σεων; ναί, ὄντως, καὶ σχεδὸν οὐκ ἔστιν
 ἄλλη ὁδός, πλὴν ταύτης, ἢ ῥυομένη ἐκ πάν- 20
 σης μεθοδείας διαβόλου τοὺς ὑποτασσομένους.

Μεγάλοι τοίνυν καὶ θερναὶ ἡμέραι εἰσήε-
 σαν. καυματερός ὁ χρόνος· μὴ ἀκηδιάσωμεν,
 μὴ κατολιγώρησωμεν. "ἡμέρα τῆ ἡμέρα",
 φησὶν, "ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νυξὶ νυκτὶ ἀναγ- 25
 γέλλει γυνῶσιν", καὶ γὰρ παρυφίστανται καὶ
 παρεξίστανται. καὶ ὡσπερ τις ῥοῦς ποτα-
 μιαῖος, οὕτως ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐξυποσύρεται καὶ
 προσεγγίζει τῷ θανάτῳ. καὶ μακάριοί ἐστε,
 ὅτι διὰ μηδαμινὰ καὶ πρόσκαιρα κτιζεσθε τὰ 30
 αἰώνια καὶ ἐπουράνια. ἐλεύσεται οὖν ἡμέρα,
 ὅτε καθιεῖται ὁ θεὸς ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
 παρσεστώτων τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ προσκα-
 λέσεται ὑμᾶς καὶ κατατάξει ἐν τῇ μερίδι τῶν
 δικαίων. ἀλλὰ τίνας; τοὺς ὑπηκόους, τοὺς εὐ- 35
 πειθεῖς, τοὺς εὐλαβεῖς, τοὺς φιλαρέτους, τοὺς
 φιλάγνους, τοὺς καθαροκαρδίους, τοὺς εὐκα-
 τανύκτους, τοὺς δακρυτικούς, τοὺς φιλεργούς,
 τοὺς εὐεξαγορευτούς, τοὺς φιλοπάτορας, τοὺς
 φιλαδέλφους, τοὺς φιλησύχους, τοὺς εὐκτικούς, 40
 τοὺς πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀσχέτους, τοὺς
 πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν θεῖαν διαπραττομέ-

3 κῶδ. ἡμεῖς. 5 διδ. ἰσχύον καὶ κραταίωσιν] Ψαλμ.
 57, 36. 6/8 Δευτερ. λβ', 11. 9 Ψαλμ. ρμδ', 18.
 10 οὕτως] κῶδ. οὕτως. 22 Novae Patrum bibliothecae
 t. IX, pars II, σ. 148-151. 26 Κορινθ. 1, 8', 1. 40
 ταῦτα V.

7 Ψαλμ. λγ', 13. 10 Ψαλμ. πη', 49. 16 κῶδ.
 αἰδία. 21 κῶδ. μεθοδίας. 22 κῶδ. εἰσέσαν. 24
 Ψαλμ. ιη', 3.

νους· εἰσὶ γὰρ τινες ἐν ὑμῖν οὐχ ἐνί, πλείστοις δὲ κατορθώμασι κατακεκοσμημένοι, καὶ “ὠραῖός ἐστιν ὁ τοιοῦτος κάλλει παρά τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων”, ταῖς τοῦ πνεύματος χάρισι κατηγλαῖσμένος. μὴ τοίνυν λοιπὸν προσιέμεθα τὰ δυσειδῆ καὶ φθοροποῖα τῆς κακίας αἵσχη, ἀλλὰ φεύγοντες ἀποφύγωμεν, τέκνα μου, ἀπὸ τῆς δεινῆς παρῆρησίας, τῆς εἰς ἀλλήλους πονηρᾶς διαβλέψεως, διαλυτικῶν μειδιαμάτων, πορνικῶν γελοιασμάτων, σατανικῶν γογγυσμάτων, πονηρικῶν παροξυμμάτων, δεχόμενοι δὲ πάντα εὐμενῶς, βρώματα, πόματα, ἐνδύματα, διακονήματα, οἷά περ ἂν καὶ εἶεν. καὶ οὗτος ὁ καλὸς ἀγὼν ὑμῶν, καὶ οὗτος τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καὶ οὗτος ἡ ἀθλητικὴ προκοπὴ ὑμῶν, καὶ οὗτος ἡ στεφανηφόρησις ὑμῶν.

Ἀκούω, ὅτι τινὲς ἀφρόνων, ὅτε ὀρῶσι τὰ παιδία καὶ τὰ μαλάκια, λέγουσιν ὅτι διὰ ταῦτα μέλλομεν ἀπολέσθαι καὶ ταῦτά εἰσιν ἡ κατάλυσις τοῦ μοναστηρίου, καὶ—ὡ τῆς ἀπονοίας—οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦ κυρίου κατηγοροῦσι, τοῦ λέγοντος· “ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν”. οὐκ ἐνηπίασεν ὁ Χριστός; οὐκ ἐγαλακτοτρόφησεν; οὐχὶ παῖς ἐγένετο, οὐχὶ νεανίας—“ὅτε ἦν”, φησὶν, “δωδεκαέτης”—, οὐ νεώτερος, οὐκ ἀνὴρ τέλειος, ὑπὸ τριακοστὸν ἔτος ἀρχόμενος θαυματουργεῖν; τί λοιπὸν ἀλογεῖ καὶ διατί μὴ μᾶλλον ἑαυτὸν καταμέμφοιτο, ὅτι δι’ ἑαυτοῦ ἐστὶν ἡ ἀπώλεια; ταῦτα οἱ τοῦ ἡγουμένου φρονιμώτεροι καὶ συνετώτεροι, οὐ τοῦ δεξιοῦ δεξιώτερον τρέχοντες οἱ τὸν θεὸν πλεῖον φιλονεικοῦντες φιλεῖν καὶ, οὐχ ὅσον συμφέρει, οἱ ἕξω τοῦ κανόνος φερόμενοι. εἰ δὲ μηδεὶς ἐστὶν ὁ εἰπών, ἴσα καὶ τῶν ἀνέμων παρῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἡμεῖς οὐ προσεγκαλέσομεν· εἰ δὲ ἐστὶ, διορθωσάτω ἑαυτὸν, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ εἰς παγίδα τοῦ διαβόλου. ὁ ἅγιος γέρων ἐκεῖνος τί εἴρηκεν; “ὅς ἂν ἐπιτάξῃ μοι παι-

δίον, λογίζομαι, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου μου ἐπιτέταχέ μοι”. καὶ ὑμεῖς οὐ συνιεῖτε τὰ ἀναγινωσκόμενα; διατί μὴ μᾶλλον παιδεύετε αὐτὰ ἀτακτοῦντα, ἵν’ ἔχωσι φόβον ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ μηδὲ ὡς παρῆρησιάσεσθε εἰς αὐτά; καὶ ἵνα μὴ εἰς μακρὸν ἐκτείνω τὴν κατήχησιν διὰ τὸ αὐγος, συγγνώμη πᾶσιν καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ’.

Περὶ τοῦ ὑπενεγκεῖν ἡμᾶς τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τὸ βάρος τῆς ἀσκήσεως, καὶ μὴ ἀποκάνειν ἐν τῷ κλύδωνι τῶν πειρασμῶν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἀπειρηκῆσθε εἰμι πρὸς τὴν ὑπόμνησιν τῆς σωτηρίας ὑμῶν. καὶ δῆλον μὲν, ὅτι οὐκ ἐπαρκῶς τρέφειν ὑμῶν τὰς τιμίας ψυχὰς ἐπαξίως τοῖς λόγοις· εἰμι γὰρ πένης καὶ πτωχὸς καὶ ἔργω καὶ λόγῳ. ἀλλ’ ἐπεὶ φίλον θεῷ τὸ κατὰ δύναμιν, τὸ ὀφειλόμενον ἀποπληρώσω καὶ νῦν. τί δὲ ἐστὶ τοῦτο; ἵνα κατὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου “ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσησθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν”, ἵνα φέρητε τὸν κόπον καὶ τὸν καύσωνα τῆς ἀσκητικῆς διαβιώσεως ἀνολιγῶρως, ἵνα ἐν τῷ νόμῳ κυρίου μελετᾶτε ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ἐστέ ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρά τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων. πολλὰ ὑμῶν τὰ ἀγωνίσματα ὡς ἀληθῶς, τὰ δωρήματα. πολὺς ὁ ἰδρώς, ἀλλ’ αἰώνιος ὁ θησαυρισμός. ἀθλεῖτε, οἶδα, πυκτεύετε, μαρτυρεῖτε, λογγεύεσθε, σταυροῦσθε ταῖς κοπαῖς τῶν θελημάτων, ἀλλὰ χαίρετε ὅτι βασιλεία οὐρανῶν ὑμῖν ἐτοιμάζεται, ἀθανασία, υἱοθεσία, κληρονομία, εὐζωία, μακαριότης, ἀγαλλίασις, ἀνάπαυσις πέρασ οὐκ ἔχουσα.

Τοιούτων καὶ τηλικούτων προκειμένων, τίς λοιπὸν ὀφείλει ἀκηδιάσαι; τίς δὲ μὴ προσπειχθῆ καὶ ἐπαγωνίσηται, μᾶλλον δὲ μηδὲν μέτρον εἰδὼς τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀβάσεως, ἕως ἂν διὰ θανάτου μετέλθῃ πρὸς

3 Ψαλμ. μδ', 2. 14 ὁ καλὸς ἀγὼν] Τιμοθ. 1, ε', 12, 2, δ', 7. 15 μαρτ. τῆς συνειδήσεως] Κορινθ. 2, α', 12 ἀκούω ὡς V. 19 κῶδ. *μηλάκια*. 23 Ματθ. ιθ', 14. 27 Λουκᾶ β', 42. 32 κῶδ. *φρονιμώτεροι* 38 κῶδ. *προσεγκαλέσωμεν*.

11 Novae Patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 151-154. 24 Λουκ. α', 19. 27/30 Ψαλμ. α', 2, 3. 35 κῶδ. *ἐτοιμάζεεε*.

τὰ ἐλπιζόμενα; μὴ ὅτι εἰκαιολογία ἐστὶν ἢ κατήχησις; μὴ ὅτι θωπεύω φενακίζων ὑμᾶς; μηδαμῶς, ὧ ἀδελφοί μου. ἐνηχῶνται ὑμῶν αἰεὶ τὰ ὦτα ταῖς τῶν ἁγίων βοαῖς.
 5 Ἴστε τί κράζει ὁ μέγας ἀπόστολος· “οὐκ ἄ-
 ξια”, φησί, “τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι
 εἰς ἡμᾶς”. ἐνέγκωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, τέ-
 10 κνα, καὶ τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας, (ἴνα) καὶ
 τὸ βάρος τῆς ἀκηδίας, καὶ τὸν κόπον τῆς
 ἐργασίας, καὶ τὸν λιμὸν τῆς ἐγκρατείας καὶ
 τὴν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις στενοχωρίαν καὶ
 ἀδημονίαν, καὶ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς συμφθέρ-
 15 ῃσθαι τῷ εἰπόντι, “ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα
 ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα
 σφαγῆς”. διὸ μὴ πτύρεσθε ταῖς δαιμονικαῖς
 φαντασίαις καὶ ταῖς ἐπιθυμητικαῖς ἐπιβου-
 20 λαῖς οἱ προκόφαντες καὶ προκόπτοντες καὶ
 αἰεὶ ἀναβιβαζόμενοι πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς ὕψος·
 ἀλλὰ διὰ τοὺς καταρράθυμοῦντας καὶ ἐπο-
 κλάζοντας καὶ ἐπισηιομένους καὶ ἀμφοτερί-
 ζοντας ἀναγκαῖόν μοι τὸ λέγειν, τάχα δὲ
 καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς οἱ πεπαιδευμένοι χρῆξτε
 25 ὑποστηρίξεως καὶ ἐπαλείψεως, ἵνα καλῶς
 διανύσγητε τὸν δρόμον τῆς εὐσεβείας. δεῦρο δὴ
 οὖν λοιπὸν ἅπαντες τῷ φόβῳ φόβον προσθῶ-
 μεν, καὶ γενώμεθα εἰς ἀλλήλους χρηστοί,
 ἐπιεικεῖς, ἀγαπητικοί, πειθanoi, ἰλαροί, φωτει-
 νοί, ἀφθονοί, ἀκενόδοξοι, ἀπέρπεροι, ἀθόρυβοι,
 30 ἀγόγγυστοι, ἔχοντες τὴν ὑπομονὴν θεμέλιον
 καὶ ῥίζαν τῆς ἀγαθῆς ἡμῶν διαβιώσεως.
 Πολλὰ τοίνυν εἰσὶ τὰ ἐπαγόμενα ὑμῖν
 καθ’ ἐκάστην θλιβερά, καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι.
 ἀλλὰ οὐχὶ διὰ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν καὶ τὴν
 35 τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομίαν ταῦτα;
 ναί, καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ὁ ἀντιλέγων. ἐπεὶ οὖν
 διὰ τοῦτο ὁ κόπος καὶ ὁ μόχθος, ὁ τόνος
 καὶ ὁ δρόμος, ὁ κλόνος καὶ ὁ πόνος, ὁ ἰδρῶς
 καὶ ὁ λιμός, ὁ πνιγμός καὶ ὁ στεναγμός, ὁ
 40 τάραχος τῶν λογισμῶν καὶ ὁ κλύδων τῶν
 πειρασμῶν, τῶν παρὰ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν
 προσρησσομένων ἡμῖν ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσῃ

τοῦ βίου, μηδαμῶς, ὧ τέκνα, παρακαλῶ,
 ῥαθυμήσωμεν, μηδαμῶς ἀποκάμωμεν, μη-
 δαμῶς δειλιάσωμεν, μηδαμῶς ἀπελπίσωμεν.
 Χριστός ἐστὶν ὁ προηγούμενος, ὁ ὀρέγων
 χεῖρα, ὁ λέγων τῇ τοιαύτῃ θαλάσῃ “σιώπα, 5
 πεφίμωσο”. μόνον ἡμεῖς ἐτι ἐλάσωμεν, ἐτι
 ἐπιστεύσωμεν καὶ περάσομεν. εὖ οἶδ’ ὅτι καὶ
 ἐκπεράσομεν καὶ ἀποσωθησόμεθα ἐν τῷ λι-
 μένι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ποῦ
 τότε τοῦ κόπου ἐπίδειξις ἢ ὑπόμνησις; οὐ-
 10 δαμῶς, ἀλλ’ ἐκεῖ ὄντως “ἀπέδρα ὀδύνη, λύ-
 πη καὶ στεναγμός”, καθὼς γέγραπται.

Τί οὖν λοιπὸν μακαριώτερον τοῦ τοιούτου
 ἔργου καὶ τοῦ τηλικούτου κόπου, ἐξ οὗ ἀνα-
 τέλλει φῶς καὶ ζωὴ, χαρὰ καὶ εἰρήνη, εὐ- 15
 φροσύνη καὶ ἀγαλλίασις ἀπέραντος; ἐὰν οὐ-
 τως τις λογίζεται καὶ οὕτω μετέρχεται τὴν
 ἀρετὴν, ὄντως οὐκ ἐκλείπει, οὐκ ἐκκακεῖ,
 οὐκ ἀποστρέφεται, οὐ νωτάζει, οὐ μόνον
 πρὸς τὰ ἤδη φθάσαντα ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, 20
 ἀλλ’ οὐδὲ πρὸς αὐτὸν τὸν θάνατον, πρὸς
 αὐτὸ τὸ σταυρωθῆναι καὶ λογχευθῆναι καὶ
 κενῶσαι τὸ αἷμα, ἀλλ’ ἢ μᾶλλον καὶ ἀσπα-
 σίως προσδέξεται τὰ ἔπαθλα καὶ τὰ σκάμ- 25
 ματα ὡς ἐφόδια τῶν ἐλπιζομένων. ἐντεῦ-
 θεν, ἀδελφοί μου ἡγαπημένοι, οἱ μάρτυρες
 ἐμαρτύρησαν, πᾶσαν ἰδέαν βασάνων ὑπομεί-
 ναντες. ἐντεῦθεν οἱ ὅσιοι ὠσιώθησαν, πᾶσαν
 πείραν ἀσκητικὴν ὑπενέγκαντες. ἐντεῦθεν τοι-
 30 γαροῦν καὶ ὑμᾶς παρεγγυῶμαι ὁ ταλαίπωρος 30
 ἀθλήσαι καὶ στεφανωθῆναι διὰ τῆς μακα-
 ριστῆς ὑμῶν ὑποταγῆς καὶ μαρτυρικῆς ὑπα-
 κοῆς. ναί, δέομαι ὑμῶν, μὴ στερηθῶμεν τῶν
 ἀφράστων ἐκείνων καὶ ἀνεκδιηγήτων ἀγαθῶν,
 μὴ στερηθῶμεν τοῦ ἀκοῦσαι “οἰοὶ καὶ κλη- 35
 ρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν”. ναί,
 ἀντιβολῶ καὶ δυσωπῶ ὑμᾶς, μὴ στερηθῶμεν
 τῆς χαρᾶς τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ καὶ τῆς
 δεξιᾶς παραστάσεως, ἐν ἣ πάντες οἱ ἅγιοι
 εὐφραίνόμενοι ἀδίως, χορεύοντες χορεύσουσι 40
 καὶ ἄδοντες ἄσσουσι, καὶ ἀπολαύοντες ἀπο-
 λαύσουσι θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀπάντων ἀγαθῶν.

5/8 Ῥωμ. γ', 18. 8 κῶδ. ἡμεῖς. 9 ὠφέλιμα τὸ ἴνα.
 14/16 Ψαλμ. μγ', 22. 20 κῶδ. καταρραθυμοῦντας.
 28 κῶδ. πειθanoi. 31 κῶδ. ὑμῶν.

5 Μάρκ. δ', 39. 6 ἐλάσωμεν] λαλήσωμεν V. 10/11
 οὐδαμοῦ V || Ἡσαίου λε', 10. να', 11. 14/15 ἀνατελεῖ
 V. 17 κῶδ. λογίζεται, μετέρχεται. 32 ἀποταγῆς V.
 33 ἡμῶν V.

Ἔσται δὲ πῶς τὸ ἐπιτυχεῖν ὑμᾶς; ἐάν περ τὸ μακάριον ὑμῶν ἔργον τελειώσητε, μὴ ἀπορράγέντες, μὴδὲ θραυσθέντες, μὴδὲ σκορπισθέντες, μὴδὲ ἐν τῷ βαράθρῳ τῆς ἁμαρτίας κατακλυσθέντες. διὰ τοῦτο χαίρετε κατὰ μὲν πρῶτον λόγον ἅπαντες, χαίρετε δὲ μᾶλλον οἱ πλεῖον κοπιῶντες· χαίρετε οἱ μειζώνας ὠφελούντες, χαίρετε οἱ περισσοτέρως διαλάμποντες, χαίρετε οἱ οἰκονομοῦντες, χαίρετε οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ πρῶτιστοι ἐν τοῖς καμάτοις καὶ ἐξωεργοῦντες, καὶ μάλιστα οἱ ἀροτριῶντες καὶ διασκάπτοντες, ἔτι οἱ ἐν ταῖς διακονίαις ταλαιπωρούμενοι. χαίρέ μοι ὁ πρωτοβεστιάριος, ὁ κελλαρίτης, ὁ ὑποδηματοῦράφος, ὁ σκυτεύς· χαίρέ μοι ὁ ἐστιάτωρ, ὁ ὀψοποιός, ὁ μεμβρανοποιός, ὁ ἀριστοποιός, ὁ κηπουρός, ὁ χαλκοτύπος· χαίρέ μοι ὁ νοσοκόμος μετὰ τῶν συνουποργοῦντων, ὁ πρωθαλιεύς σὺν τοῖς ἀλιεῦσιν, οἱ θυρωροί, οἱ φροντισταί, οἱ ζωγράφοι, καὶ ἵνα τὸ πρῶτον ἔσχατον εἶπω, χαίρετέ μοι οἱ ἱεουργοῦντες, οἱ διακονοῦντες, οἱ καλλιγραφοῦντες, εἴπερ γράφετε ἐν ὑπακοῇ καὶ ταπεινώσει, οἱ φάλλοντες καὶ στιχολογοῦντες καὶ μάλιστα ἄγε ὁ κανοναρχῶν, εἴπερ συνιεῖτε ἅ ψάλλετε καὶ εἰς ὧτα θεοῦ ἠγεῖτε. σὺν τούτοις ἔτι χαίρετέ μοι οἱ ὑπουργοῦντες καὶ διακονοῦντες, οἱ ἀμφιάζοντες καὶ ἀφυπνίζοντες καὶ ἐπιτηροῦντες. χαίρετέ μοι οἱ χαρτουλαρεῦντες καὶ οἱ νοταρεῦντες καὶ καταγραφόμενοι, οἱ χρυσοφύλακες καὶ σκευοφύλακες, οἱ κανισκάριοι καὶ κανδηλάριοι, ὁ κοσμήτωρ, ὁ ὀπωροφύλαξ, ὁ ὀριάριος, ὁ οἰνοχόος, ὁ πρωτοκαλλιγράφος, ὁ βιβλιοφύλαξ, ὁ ταξιάρχης. πᾶς οὖν εἴ τις ἄλλος μικρὸς καὶ μέγας, πάντες χαίρετε, πάντες εὐφραίνεσθε, πάντες ἐπείγεσθε, πάντες καθαίρεσθε, πάντες ὑψοῦσθε. ὡς ξένον θέαμα ὁ ἐν μέσῳ πάσης τῆς ἀδελφότητος μαρτυρούμενος ἐνάρετος! ὡς ἡδὺ ὄραμα ὁ ἐπὶ τοιούτου πλήθους κεχαριτωμένος τὸ πρόσωπον ἐν εὐλαβείᾳ καὶ ταπεινώσει καὶ ὑπακοῇ! ὡς εὐκταῖον παράδειγμα ὁ εἰς πάν-

τας τρέχων καὶ διαθέων καὶ φωτίζων τῷ λόγῳ καὶ ἀλείφων τῷ φθόγγῳ, ὅτι τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ μείζων μᾶλλον στάσις ἐν καιρῷ ἀνταποδόσεως! "ἕκαστος" οὖν λοιπὸν "τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται, κατὰ τὸν ἴδιον κόπον", ὡς περ ὁ ἀπόστολος διδάσκει· ὡςτε καλὸν τὸ μοχθεῖν καὶ δι' ὀλίγων ἀγώνων κληρονομησαί "ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν", ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ 10 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΖ'.

"Ὅτι δεῖ ἐμμένειν ἡμᾶς ἐν τῇ ὁμολογίᾳ καὶ τῇ κλήσει, ἣ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός, καὶ μὴ διὰ χλιαρότητα ἀπολέσαι τὰ πολυεὐκτα ἡμῶν κατορθώματα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πλατύναι τὸν θεὸν τὴν διάνοιάν μου ἐν νοήμασιν δι' εὐχῆς παρακαλῶ ἔχετε, ὅπως δυναθῶ ὑμῖν ἐπαρκεῖν πρὸς ταύτην τὴν οἰκτρὰν καὶ μικρὰν κατήχησιν, πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην συμπιπτούσας καὶ παρισταμένας ὑποθέσεις, αἵτινες χρήζουσιν οὐχὶ τῆς τυχοῦσης μὲν παρακλήσεως, ἀλλ' οὐδὲ τῆς ὀλιγοστής παραινέσεως· ἐπιγίνονται γὰρ ἀεὶ ὡς νηφάδες αἱ ὀλιγωρίαί, αἱ ἀκηδίαί, αἱ ἰδιοῤῥυθμίαί, αἱ ἀτονίαί, καὶ τινῶν μὲν αἱ παρακοαί, ἄλλων αἱ ὑψηλοφροσύναι, ἐνίων δὲ αἱ ἀποδράσεις, πρὸς τούτοις αἱ ἀντιλογίαί, αἱ ἀκαταστασίαί, οἱ γογγυσμοί, οἱ ψιθυρισμοί. καὶ ποῦ μοι καιρὸς καταλέγειν κατ' ἔπος πάντα, ἐν οἷς ὡς ἐπὶ κλύδωνός τινος χειμερίου συνεχόμενος πολλὸν τὸν θόρυβον ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἔχω ἐγγινόμενον, τὸ ποῦ καὶ πῶς καὶ ἠλίμως, συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, δυναθῆην ἀκριμάτιστον καὶ ἀκαταπόντιστον τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι κυβέρνησιν τῶν τιμίων ὑμῶν ψυχῶν ποιήσασθαι; οἶδα δὲ καὶ σύμφημι, ὅτι καὶ αὐτοὶ συνέλκεσθε καὶ συνδιατείνεσθέ μοι ἐν ταύτῃ τῇ κυβερνήσει, ἀλλ'

5 κῶδ. κατακλυσθέντας. 9 χαίρετε οἱ οἰκονομοῦντες - - πάντες χαίρετε] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 19 κῶδ. πρωθαλιεύς. 24 κῶδ. μάλιστα. 40 τοσούτου V.

4 κῶδ. ἀνταποδόσεως. 4/6 Κορινθ. 1, γ', 8. 8/9 Κορινθ. 1, β', 9. 14 Κορινθ. 1, ζ', 20. 26 κῶδ. ἰδιορρυθμία.

οὐχ οἱ πλείονες. ἤ γὰρ ἂν εὐκοπώτερον καὶ
κουφότερόν μοι ἦν τὸ πόνημα.

Διὰ τοῦτο δέομαι, τοὺς μὲν συναγωνιῶν-
τάς μοι ἔτι μᾶλλον συναίρεσθαί μοι τὸν κό-
5 πον, ὡς ὀφείλοντας τοὺς ἀξίους παρὰ θεῶ
κομίσασθαι μισθοὺς, τοὺς δὲ ἄλλους τὸ παύ-
σασθαι τῆς δυσπραγίας, ἀναλαβομένους φό-
βον θεοῦ καὶ τὸ τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ
ἐκείνου κριτηρίου παράστημα, ἐν ᾧ ἀπολή-
10 φεται ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. διατί
γάρ, τέχνα, ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν, ἐξεληθόντες
τοῦ κόσμου καὶ ἀποχωρισθέντες τῶν κατὰ
σάρκα γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, πό-
λεῶν τε καὶ πατριδῶν, οἰκῶν τε καὶ χω-
15 ρίων; οὐχ ἵνα σώσωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυχάς;
οὐχ ἵνα συγχωρηθῶμεν τὰ ἐν βίῃ ἡμαρτη-
μένα; οὐχ ἵνα εὐαρεστήσωμεν κυρίῳ; οὐχ
ἵνα κτησώμεθα τὰ αἰώνια ἀγαθὰ; οὐχ ἵνα
ζησωμεν ἀγγελικῶς, ζηλοῦντες τοὺς ἀσωμά-
20 τούς νόας, μᾶλλον δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τρις-
μακαρίους πατέρας ἡμῶν; καὶ πῶς τὰ ἐναν-
τία πράττομεν, ἀντὶ τοῦ κλαίειν γελῶντες
καὶ ἀντὶ τοῦ κατανόσσεσθαι στρηγιῶντες,
ἀντὶ τοῦ εὐλαβεῖσθαι ἀγριούμενοι καὶ ἀντὶ
25 τοῦ προσεύχεσθαι καταρῶμενοι, ἀντὶ τοῦ
ἡρεμεῖν ῥεμβόμενοι καὶ ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζειν
σκολιάζοντες, ἀντὶ τοῦ καθαίρεσθαι ῥυπού-
μενοι καὶ ἀντὶ τοῦ συστέλλεσθαι παρῤῥησια-
ζόμενοι, ἀντὶ τοῦ νηστεύειν ἀκρατεούμενοι
30 καὶ ἀντὶ τοῦ φάλλειν διαδικαζόμενοι, ἀντὶ
τοῦ ὑπακοῦειν αὐθαδιαζόμενοι καὶ ἀντὶ τοῦ
ταπεινοῦσθαι ἐξυφούμενοι; οὕτως λήθη καὶ
ἀπροσεξία τῶν πρώτων συνταγῶν καὶ συν-
θηκῶν καὶ ὁμολογιῶν ὑποσύρειν ἡμᾶς εἴω-
35 θεν ὁ ἀντίπαλος.

Ἄλλὰ γινώτε, τέχνα, καὶ ἐπίγνωτε καὶ
ἀνανήψατε καὶ συνέλθετε πάντες εἰς ὅπερ
καὶ συνέθεσθε, ἀποπλῦναι τὰ ἁμαρτήματα,
ἁγιασθῆναι, φωτισθῆναι, τελειωθῆναι, θεο-
40 ποιηθῆναι, κληρονομησαί βασιλείαν οὐρανῶν.
ναί, παρακαλῶ καὶ δέομαι, μὴ εἰς κενὸν ὁ
κόπος ἡμῶν ὀφθεῖ! πόσα καὶ πηλίκια τε-

ταλαιπωρήκατε καὶ ταλαιπωρεῖτε! πόσα νε-
νηστεύκατε καὶ νηστεύετε! πόσα ἡγρυπνήσατε
καὶ ἡγρυπνεῖτε! πόσα ἐπετιμήθητε καὶ ἐπιτι-
μᾶσθε! πόσα βεβαστάκατε καὶ βαστάζετε!
πόσα διηνύκατε καὶ διανύετε! μὴ τοίνυν διὰ 5
χλιαρότητα καὶ ὠρινὴν ἡδονὴν τὰ πολύκτητα
καὶ πολυπόριστα καὶ πολυευκτα ὑμῶν κατορ-
θώματα ἀπολέσητε, ἀλλὰ τοῖς προτέροις συγ-
κτῆσασθε καὶ τὰ παρόντα, μεγαλεμπόρως τὸν
βίον τοῦτον διανύσαντες, καὶ ἄπιμεν πρὸς τὸν 10
παγγάληρον λιμένα τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς.

Οἶδεν οὖν ὁ κύριος, ὅπως ἐφίεμαι τῆς
ἐκάστου ὑμῶν καθηκούσης ἀναπαύσεως, καὶ
τὴν ἑμαυτοῦ ταλαίπωρον ψυχὴν ὅπως συν-
15 διατίθῃμι πρὸς τὰ συνεισφερόμενα ὑμῖν, ἄλ-
γῶν ἐπὶ τοῖς ἀλγοῦσι καὶ ἀσθενῶν ἐπὶ τοῖς
ἀσθενοῦσιν, ὡς ἀσθενῆς λίαν κατὰ ψυχὴν,
ἀθυμῶν ἐπὶ τοῖς ἀθυμοῦσιν, ἀγωνιῶν ἐπὶ
τοῖς ἀγωνιῶσιν, περιστατούμενος ἐπὶ τοῖς
περιστατούμενοις, φλεγόμενος ἐπὶ τοῖς πει- 20
ραζομένοις. καὶ ἡνίκα οὕτως, τί μὴ παρα-
χωρεῖτέ μοι οἱ πάντες καὶ εὐθύνεσθε καλῶς
καὶ ἡρεμαίως, στοιχοῦντες τοῖς διατεταγμένοις,
ἀλλ' ἀντιφέρετε καὶ ἀντεπεξάγετε οἱ τινὲς
θελήματα ἰδικά, μᾶλλον δὲ πονηρά, ἐπι- 25
θυμήματα βλαβερά, βουλεύματα ὑπερηφα-
νευτικά, οὐ στοιχοῦντες τῷ κανόνι τῆς ὑπο-
ταγῆς καὶ κοινοβιακῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἐκ
φιλαυτίας καὶ ἰδιοβρύθμιας νομιμώτερα μᾶλ-
λον ἐξευρίσκοντες καὶ ἀγιώτερα ἐκτιθέμενοι 30
καὶ ἐνθεέστερα δογματίζοντες, ἅτινά εἰσιν
ἀσεβήματα καὶ ἀνομήματα; οἱ μὲν γὰρ ἐξ
αὐθεντίας, μᾶλλον δὲ διαταγῆς τοῦ διαβόλου,
λάθρα καὶ ἀγνοία μου σίδηρα περιεβάλεσθε
καὶ ἀλλήλοις πρὸς ταῦτα παραχωρεῖτε καὶ 35
συνέρχεσθε τῷ συντεκταίνοντι ὑμῖν τὴν ἁμαρ-
τίαν διαβόλῳ· ἄλλοι ἐρημικὰς ζωὰς εὐφη-
μεῖτε καὶ τῷ ἐρημῶσαι ὑμᾶς θέλοντι Σα-
τανᾶ συνδιαλέγεσθε· ἕτεροι τότε καὶ τότε,
ἵνα μὴ ἐκφαίνω τὰ πράγματα, ταῦτοθελῶς 40

1 ἤ] κῶδ. εἰ. 10 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ] Ῥωμ. β', 6. 22 κῶδ. πράττομεν. 38 κῶδ. ἀπο-
πλήναι.

1 τεταλαιπωρήκατε καὶ ταλαιπωρεῖτε] κῶδ. τεταλαι-
πωρεῖτε· ολαβιστι οστρακτηετεςεя и острашенѣ есте.
6 κῶδ. χλιαρότητα. 8/9 κῶδ. συνκτῆσασιε. 11 κῶδ.
παγγάληρον. 23 κῶδ. τὰ διατεταγμένα. 29 κῶδ.
ἰδιοβρύθμιας. 34 κῶδ. περιεβάλλεσθε. 36 κῶδ. συν-
τεκτέοντι.

ἐργάζεσθε, τὴν εὐλογίαν τοῦ ἀντιπάλου πάν-
 τως δεχόμενοι. καὶ τί ταῦτα πράττετε, μὴ
 ἐρώντες τὰ οἰκεῖα καὶ ἀρμόζοντα καὶ θεά-
 ρεστα καὶ σωτήρια ὑμῖν; ποῦ τις τῶν ὁσίων
 5 τοιαῦτα εἰργάσατο; εἰ δὲ καὶ εἰργάσατο,
 ἀλλ' ὅμως σπανιάκις ὑπὸ ὀπτασίας, ἢ θεο-
 σημείας, ἢ πατρικῆς παραχωρήσεως, παρορ-
 μηθεῖς. ὑμεῖς δὲ μήπω ἀποκλυσάμενοι, οἱ
 μὲν τυχὸν μὴδὲ αὐτὰ τὰ πρότερον ἀμαρτή-
 10 ματα, οἱ δὲ κἂν ἀποκλυσάμενοι, μήπω τὰ
 ἦδη ἡμερώσαντες, μὴδὲ γευσάμενοι διακρι-
 τικῆς γλυκύτητος, τυφλώττοντες τῇ ἀβουλίᾳ
 καὶ ἰδιοθελείᾳ, οὕτως, ὡσάν σκώληκες, κατὰ
 κρημνοῦ φέρεσθε ὑπὸ τοῦ ὑποσύροντος ὑμᾶς
 15 ἀπάτῃ, τοῦ ὄφους.

Μὴ οὕτως, μηδαμῶς, τέκνα μου, ἀλλὰ
 πιστεύετε τοῦτο τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερον
 καὶ τῶν ἀγίων ἀγιαστικώτερον, καὶ τῶν συμ-
 φερόντων συμφερότερον ὑμῖν, τὸ μένειν ἐν
 20 τῇ κλήσει, ἣ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ κύριος, ἐν τῷ
 κοινοβίῳ, ἐν τῷ πατρὶ, ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, ἐν
 τῇ θεοποιμάντῳ μάνδρᾳ· ὁ γὰρ ἐξερχόμενος
 θηριάλωτος ἔσται πάντως. ἐν ταύτῃ αὐλι-
 ζόμενοι τελεῖτε καὶ ἐκτελεῖτε τὰ ἰδιώματα
 25 αὐτῆς, τὴν ὁμοφυχίαν καὶ ὁμογνωμίαν, τὴν
 συνάθλησιν, τὴν συμμαρτύρησιν, τὴν συγκα-
 πίασιν, τὴν συνύμνησιν. εἰ δὲ τίς τι καὶ
 προὔχειν θέλει τῶν ἄλλων ἐν κατορθώμασι,
 δυνατὸς ὢν—φίλον τοῦτο θεῷ καὶ ἡμῖν—ὑπο-
 30 βαλλέτω ἑαυτὸν τῷ φρονήματι κατώτερον
 πάντων, μηδὸλως ἀντιλογεῖτω, μηδὸλως εὐ-
 ρισκέσθω ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος, μηδα-
 μῶς καταφθαζέσθω γογγύζων. ἔστω βραδὺς
 εἰς ὀργήν, ταχύς εἰς ὑπακοήν, ταχύτερος
 35 εἰς τὸ λέγειν “συγχώρησον” ἐν καιρῷ ἐν-
 στατικῆς διαλέξεως, φαιδρὸς τῷ προσώπῳ
 διὰ τῆς ἐνδοθεν ἐπαδομένης ψαλμολογίας καὶ
 προσευχῆς καὶ καταστάσεως, κάτω νενευκῶς
 τὸ ὄμμα, ἀναθρώσκων δὲ τὸν νοῦν εἰς θεόν.
 40 ἔστω ἐγκρατευόμενος παντάπασιν γέλωτος
 μέχρι μειδιάματος, τὸ δέον ἀποπληρῶν· ἔστω
 ἐγκρατῆς καὶ μέχρι λόγου ἐνός σαπροῦ καὶ
 μὴ φέροντος οἰκοδομῆν· ἔστω ἀρχοῦμενος τῷ

αιτισμῷ τῆς κοινῆς τραπέζης καὶ μὴδὲ τότε
 ἐμπιπλώμενος· ἔστω ἀρχοῦμενος τῷ ὠρι-
 σμένῳ ὑπνῷ καὶ ἐν τῷ κανόνι νηφαλέως
 καὶ ἐγρηγορῶς παριστάμενος, ἀκριβεύμενος
 5 μέχρις ἐνός στίχου μὴ ἀπολέσαι· ἔστω καθ' ἑκάστην
 ἡμέραν βάλλων ἀρχὴν καὶ μέχρις
 ἐσπέρας τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ πέρασ διοριζό-
 μενος, καὶ διὰ τοῦτο κατηφεύμενος καὶ στε-
 ναχιζόμενος καὶ ἐτοιμαζόμενος τὴν ἔξοδον τῆς
 10 φυγῆς· ἔστω καθ' ἑκάστην ἡμέραν δακρυρῶ-
 ῶν, εἰ δ' οὖν ἀλλ' ἐν καιρῷ τῆς μεταλή-
 φεως ἢ τῇ ἐσπέρᾳ τῆς καθευδήσεως ὥρα,
 παρειὰς αὐτοῦ βρέχων ἐν κλαυθμῷ τῷ ἀνα-
 λογισμῷ τῶν παρεαθέντων ἐξ ἀτονίας πραγ-
 μάτων, ἢ καὶ τῇ ἀναλογίσει τῶν οὐρανίων 15
 θεαμάτων καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν διοικου-
 μένων ὑπὸ θεοῦ κριμάτων, καὶ μᾶλλον ἐπὶ
 τῇ τοῦ θανάτου ἐπινοίᾳ, διαχωρίσει τε τοῦ
 σώματος καὶ τῆς φυγῆς, ἀπαγωγῆς τε τῶν
 20 ἀγγέλων, ἀπαντήσῃ τε τῶν δαιμόνων, ἀπο-
 λογία τε τῶν βεβιωμένων κατὰ τε νοῦν καὶ
 πράξιν καὶ λόγον. ποῦ καὶ πῶς ἄρα εὔρε-
 θήσεται ἡ ψυχὴ ἢ ταπεινὴ; καὶ εἰ ἄρα ἐν
 τῇ εὐλογημένῃ καὶ δεξιᾷ παραστάσει; καὶ εἰ
 ἄρα ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραάμ; καὶ εἰ 25
 ἄρα ἐν τῷ θείῳ νυμφῶνι; ἢ μήπως περ
 ἀπῆει μετὰ τῶν ἐρίφων, ἔνθα ἔστιν ἀκοῦ-
 σαι τὸ “ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι
 εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ
 30 διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ”;

Ἴδου πόσα προτερήματα καὶ ἀγωνίσματα
 ὑποδέδεικται ὑμῖν. καὶ ποῦ ἔστιν ἐν ἄλλῳ
 βίῳ θεοδρόμῳ τσαῦτα ἐργάσασθαι καὶ πολυ-
 ειδῆ τὴν ἀρετὴν παραστήσαι, ἢ ὡς ἐν τῷ
 35 ἱερῷ κοινοβίῳ, καθὼς ὁ μέγας νομοθέτης 35
 ἡμῶν Βασίλειος ὁ θεῖος διαγορεύει; ἐγὼ
 τοῖνον φανερῶ ἀφανῶς τινὰς ἐξ ὑμῶν, ἵνα
 ἐγκεντρισθῆτε οἱ τὰ μὴ καθήκοντα διαπράτ-
 τοντες πρὸς ὁμοζηλίαν, εἴπερ ἐθέλοιτε. εἰσὶ
 τοῖνον ἐν ὑμῖν οἱ ἐξ εἰλικρινοῦς πίστεως 40
 αὐτῶν καὶ ἀγάπης πρὸς θεόν τε καὶ τὸν
 κατηγούμενον τυχὸν μηδὸλως ἐνουπνιαζόμενοι,

3 κῶδ. νηφαλαίως. 11 εἰ δ' οὖν ἀλλ' = εἰ δὲ μὴ,
 ἀλλ' οὖν. 14 κῶδ. παρεθέντων. 25 Λουκ. ις', 22.
 26 νυμφῶνι] Ματθ. θ', 15. Μάρκ. β', 19. Λουκ. ε', 34 ||
 περ] κῶδ. ὅπερ. 27 κῶδ. ἀπέειπ' || μετὰ τῶν ἐρίφων]
 Ματθ. κε', 33. 28/30 Ματθ. κε', 41.

7 κῶδ. παρορμηθῆς. 20 Κορινθ. 1, ζ', 20. 24
 κῶδ. ἰδιώματα. 29 ὢν] κῶδ. ἄν. 32 κῶδ. εὐρισκέτω.

ὅπερ ἔχει καὶ ὁ θεὸς Βασίλειος. εἰσὶν ἄλλοι, οἱ τοῦ δακρύου ἐργάται καὶ μὴδὲ μίαν ἡμέραν σχεδὸν ἀκλαυστὶ ἐξερχόμενοι. εἰσὶν ἕτεροι, οἱ μήποτε τὴν ἀγίαν μετὰληψιν λαμβάνοντες, εἰ μὴ πρότερον χέωσι τὸ τῶν βλεφάρων ὕδωρ· εἰσὶ δ' ἄλλοι, οἱ τοσοῦτον προσέχοντες καὶ φιλαγνοῦντες, ὡς μηδὸλως εἰς πρόσωπον βλάπτεσθαι, καὶ εἰσὶν ἄλλοι οἱ τὴν χρεῖαν τοῦ ὕπνου καθήμενοι ἐκτελοῦντες, 10 καὶ ἄλλοι πάλιν οἱ ἔξω τῆς τραπέζης μηδὸλως πεποκότες ὕδωρ, ἢ φαγόντες βρωτόν, ἄνευ δοθείσης εὐλογίας. ἕτεροι δ' αὖ πάλιν, οἱ προευρισκόμενοι πάντοτε ἐν τῷ κανόνι, κατὰ τὸν θεῖον Σάββαν, καὶ ἄλλοι οἱ μήποτε ἐξάγγελσιν ποιούμενοί μοι περὶ ἐκδικήσεως ἢ ἐκζητήσεως ἱματίου, ἢ ὑποδήματος, ἢ ἄλλου τινός, ἀλλ' ἢ μόνον πρὸς ἐπιζήτησιν νηστείας, ἀγρυπνίας, ἄλλης παντοίας κακοπαθείας εἰς τὸ σφίξεσθαι.

20 Ἴδε οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ, ἴδε οἱ θέλοντες ἀγωνίζεσθαι τὰ ὑψηλότερα, ἴδε οἱ μετὰ τῆς οἰκείας σωτηρίας καὶ τὴν τῶν πλησίων ἀβλάβειαν περιποιούμενοι, μᾶλλον δὲ οὐκ ἀβλάβειαν, ἀλλ' ὠφέλειαν παντεπαίνετον μεθ' ὑπομνήσεως οἱ ποιῶντες πεποιήκασιν καὶ ποιῶσιν· ἐν τούτοις καὶ τοὺς πεσόντας ἐγείρουσιν. τούτους οὖν οἱ βουλόμενοι μιμνήσθωσαν· εἰ δὲ μὴ γε, ἀρκεῖσθωσαν ἐπὶ τοῖς καθολικοῖς κατορθώμασιν· ἀρκεσία γάρ ἐστι 30 σωτήριος, καὶ ἐν ταύτῃ μόνῃ τὸν στέφανον αὐτῶν ἀπολήψονται, καὶ οὕτως τὸ παρὸν μακρότερον καὶ διεξωδικώτερον ὑπέγραψα ὑμῖν τὴν κατήχησιν, ἵνα μὴ φρονῆτε παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν, καθὼς καὶ διατέτακται, 35 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΗ'.

Περὶ τοῦ περιφράξαι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς 40 διὰ τῶν ἀρετῶν, ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ ὕψους.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἵνα ἀπὸ ὑποδείγματος ἀρξώμεθα τῆς κατηχήσεως,

20 κῶδ. εὐθὺς || εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ] Ψαλμ. ζ', 11. ι', 2. λα', 11. λς', 14. ξγ', 11. σβ', 1. υγ', 15. υς', 11. ρδ', 4. 33/34 κῶδ. φρονεῖτε || Ῥωμ. ιβ', 3.

πολέμου ἡνίκα συμβολὴ φθάσει γίνεσθαι, πρότερον καθίσαντες οἱ στρατηγοῦντες, ἐπισυναγαγόντες τὸν λαὸν καὶ λόγοις παρακλητικαῖς ἐπαλείψαντες καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνας συναγείραντές τε καὶ ἀνδρειώσαντες, οὕτως 5 ἀπίασιν πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κυβερνῆται νηῶν πρότερον μετὰ τῶν ναυτῶν συγκαθεσθέντες καὶ συνδιασχεψάμενοι τὰ τῆς ποντοπορείας, οὕτως κελεύουσί τε τὰ ἱστία καὶ ἔξορμῶσι, θεὸν ἐπικαλεσάμενοι ἀρωγόν. ἐῷ 10 λέγειν ὁδίτας, ἐμπόρους τε καὶ γεωργούς καὶ πᾶσαν ἄλλην μέθοδον τῆς συμβουλευτικῆς καὶ συγκαθεστικῆς καὶ ὁμονοητικῆς, ἐπίθεομένην πάντως εὐκαιρολογίας.

Ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ 15 στρατός, τὸ ἐκ τοῦ παντός κόσμου ἐκλελεγμένον κυρίῳ συνάθροισμα, τὸ ἀφιερωμένον θεῷ ἀνάθημα, "πάλην ἔχομεν", κατὰ τὸν ἀπόστολον, "οὐ πρὸς ἐναίμους καὶ ἐνσάρκους ἐχθρούς, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς 20 ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας", ἔργον ἡμῖν ἐστὶν ἀναγκαῖον ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συναθροίζεσθαι καὶ συγκαθέζεσθαι καὶ συνδιασκέπτεσθαι οὐχ 25 ἅπαξ, οὐ δὶς, οὐ τρίς τοῦ ἑνιαυτοῦ (ἢ γὰρ ἂν καὶ τρισσάκις πολεμοῦντες καὶ πολεμούμενοι, οἴκοι ἀνακάμψαντες, ἡρεμίαν ἤγομεν ἀμφοτέροι, οἷ τε πολεμοῦντες καὶ οἱ πολεμούμενοι), ἀλλ' ἀδιαλείπτως καὶ ὡσαύτως, ὅτι καὶ ἀέν- 30 νασος ὁ παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν πόλεμος, ὡς ἴστε καὶ ἴσμεν οἱ πειραζόμενοι. οὐκοῦν τί ξένον ποιῶμεν καὶ παράλογον, μᾶλλον δὲ εὐλογώτατα καὶ δικαιοτάτα καὶ χρησιμώτατα, εἰς ταῦτο καθ' ἑβδομάδα συνερχόμενοι τρίς, 35 ἀλλ' οὖν καὶ καθ' ἑσπέραν συναγόμενοι καὶ οἰοεὶ συμβουλευόμενοι καὶ συκροτούμενοι καὶ συνασπιζόμενοι διὰ τοῦ λόγου τῆς κατηχήσεως;

Βλέπετε τοιγαροῦν, στρατιῶται Χριστοῦ, 40 πῶς ἐστε περιπεφραγμένοι τὰς ψυχὰς ὑμῶν, εἰ ἔχετε θώρακα εὐπιστίας, εἰ ὑπάρχει ὑμῖν ἀσπίς ταπεινοφροσύνης, εἰ πάρεστιν ὑπακοῆς

9 κῶδ. ποντοπορίας. 18 κῶδ. πάλιν. 18/23 Ἐφesc. ε', 12. 28 κῶδ. ἡγωμεν. 30/31 κῶδ. ἀενάως. 34 κῶδ. χρησιμώτατα.

δόρυ, εἰ σκέπει ὑμᾶς περικεφαλαία ἐλπίδος σωτηρίου, εἰ ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν ἢ μάχαιρα τῆς εὐανδρείας, καὶ πρότερον, εἰ εὐήμιον ὑμῶν τὸ τίμιον σῶμα καὶ εὐδρομον, ὡς ἂν 5 πῶλος εὐτακτῶν, ἀλλὰ μὴ δυσκαθεκτῶν καὶ ἀναχαιτίζων, βάλλοι κάτω τὸν ἐπιβάτην νοῦν, κατὰ πρόσωπον τῶν πολεμίων. ναὶ τοῖνον ἔχετε—ἀνθ' ὑμῶν ἀνταποκρίνομαι—, ἀλλὰ καὶ σχοίητε ἔτι καὶ ἔτι, τεχνία μου, ὅτι πολ- 10 λοι οἱ πολεμοῦντες ὑμᾶς ἀπὸ ὕψους, ὅτι πε- πυρωμένα ἄγαν τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ, ὅτι ἡμερονόκτιον οὐδὲ τὴν ἀκαριαίαν ὥραν παρα- χωρεῖ· οὔτε γὰρ ἐσθίει, οὔτε πίνει, οὔτε καθυδύει, ὡς αὐτός που ὁ ἀποστάτης τῷ 15 ἀγίῳ πατρὶ εἶρηκεν, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἢ ἄζωος ζωὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ὀλέθριος κίνησις, τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφά- ξαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. ἀλλ' ἡ ῥομφαία αὐτοῦ εἰσέλθοι εἰς καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ 20 τόξα αὐτοῦ συντριβεῖ. πῶς δέ; ἂν τὰ ψαλ- λόμενα ἐνωτιζώμεθα, ἂν ἐν τοῖς προειρη- μένοις ὄπλοις ἀποτρεπώμεθα αὐτόν. τοῦτον, ὡς αὐτός ὁ ἀλάστωρ ἔφη, συντριβεῖ ἢ τα- πεινοφροσύνη· τοῦτον ἀναιρεῖ ἢ ὑπακοή· τοῦ- 25 τον φυγαδεύει ἢ εὐχή· τοῦτον λιμοκτονεῖ ἢ νηστεία· τοῦτον κατεάγει ἢ φιλαδελφία καὶ πᾶσα ἡ λοιπὴ τῶν θείων ἀρετῶν ἐργασία.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ταῖς ἀμαρ- τίας ἀξίως τῆς κλήσεως, ἣ ἐκλήθημεν, 30 περιπατήσωμεν, ἵνα μὴ λάβῃ καθ' ἡμῶν χώραν ὁ τύραννος. ἔχεσθε τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, τὸν πόνον ὑποφέροντες, τὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν, εἴτε δι' ἀροτριά- σεως, εἴτε διὰ σκάφews, εἴτε δι' ἀμφιάσεως, 35 εἴτε διὰ καλλιγραφῆσεως, εἴτε διὰ τεκτονεύ- σεως, εἴτε διὰ ἀρτοποιήσεως, εἴτε δι' ἄλλης τῆς οἴασοῦν πρόκειμένης τέχνης καὶ διακο- νίας, καὶ πρὸς ταῦτα πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τεταμύεται. ἰδοὺ ὡς δρο- 40 μεὺς ὁ βίος ἡμῶν διεξέρχεται, ὡς πτῆσις ὀρνέων παρερχόμενος. οὔτε τὰ χρηστὰ διαρ- κῆ, οὔτε τὰ λυπηρὰ ἐπίμονα. τὴν καλὴν

πραγματεῖαν πραγματευσώμεθα, ἀδελφοί. ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή ὅλους αἰῶνας κληρονομή- σωμεν. ῥοπή γάρ ἐστίν ἀληθῶς ὁ πᾶς ἡμῶν τῆς ζωῆς βίος πρὸς τὸν μέλλοντα ἄπειρον αἰῶνα, καὶ μακάριοι οἱ εὖ φρονοῦντες, καὶ 5 τρισμακάριοι οἱ κόσμον μισήσαντες, καὶ ὀλο- μακάριστοι οἱ γονεῖς καὶ συγγενεῖς καὶ φί- λους καὶ ἀδελφούς καὶ πάντα τὰ ἐν κόσμῳ διὰ κύριον καταλείψαντες. πῶς οὐ μὴ δοξα- σθήσεσθε ταῦτα πεποιηκότες; αὐτός ἐστίν 10 ὁ λέγων “ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμασθήσεται”. δοξά- ζετε οὖν τὸν θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν, ὡς ἀληθῶς καὶ μέλη Χριστοῦ ἐστε ἡγιασμένα, καὶ θυσιάζετε ἑαυτοὺς καὶ ὀλοκαρποῦτε διὰ 15 τῆς ὑποταγῆς ἀενάως.

Μὴ οὖν τις ἐγχοπτέσθῳ τοῦ καλλίστου δρόμου, μὴ οὖν τις ἀκηδιάτῳ, μὴδ' αὖ ῥα- θυμείτῳ, μὴδὲ γε καθυδέτῳ, μὴδὲ ῥεγγέτῳ. πάντες σύνδρομοι, πάντες σύζευκτοι τῇ ἀγά- 20 πῃ, πάντες ὁμοιτελεῖς, πάντες ὁμοκάρδιοι, θεόδδρομοι, εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι τῇ εὐσεβείᾳ, εὐχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ἀναξιοῦτος, ἵνα σὺν ὑμῖν εὐροίμην πως ποτὲ σφῆζεσθαι, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, 25 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΘ'.

30

Περὶ εὐχαριστίας καὶ ὑπομονῆς.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, λύ- χνον καιόμενον ἔχοντες ἐν ἡμῖν τὸ φίλτρον τοῦ κυρίου καὶ τὸν πόθον τῶν αἰώνιων ἀγα- θῶν, ὀφείλομεν ἐκάστοτε ἐπιβάλλειν τὸ τῆς 35 χρήσεως ἔλαιον, ἵνα μήπως ἀποσβεσθῆις ἐπισκοτάση καὶ ὡς ἐν νυκτὶ ὧδε κάκεισε πλα- νώμενοι τοῖς πάθεσι κινδυνεύσωμεν. τί οὖν τὸ ἔλαιον καὶ ἡ ὑπόμνησις, ἡ ἀνάμνησις, ἡ ἀναλόγισις, ἡ ἀναγνώρισις τῶν προγεγενημέ- 40 νων, τῶν ἤδη παρισταμένων καὶ μελλόντων; ἀναμνησθῶμεν τοιγαροῦν ἡμέρας ἐκείνας τῆς

1/2 περιεφ. ἐλ. σωτηρίου] Ἐφεσ. ς', 17. 11 πε-
 πυρ. τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ] Ἐφεσ. ς', 16. 18 κῶδ.
 εὐθὺς. 23 κῶδ. συντριβή. 33 κῶδ. ἀρωγιάσεως.

νεότητος ἡμῶν, ἐν αἷς ἤμεν ὡς ἐν σκότει
 τῇ ἀγνοίᾳ πορευόμενοι, ἢ ὡς ἐν θαλάσῃ
 τοῖς πράγμασι κυμαινόμενοι, ἢ ὡς ἐν πελά-
 γει ταῖς ἡδοναῖς βυθιζόμενοι, καὶ ὅθεν ἡμᾶς
 5 ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἀνεκαλέσατο καὶ ὀπόθεν ἀνερ-
 ρύσατο καὶ ἐκ ποίων καὶ ἡλικίων παιθῶν
 ἐξέσπασεν καὶ χεῖρα ὀρέξας ἀνέστησεν, καὶ
 τρίβον εἰλικρινῆ ὑπέδειξεν, καὶ δραμεῖν ἡμᾶς
 πρὸς τὸ φωτεινὸν καὶ ἅγιον σχῆμα τοῦτο
 10 παρρωμήσατο, πόσων καὶ πηλίκων ἄλλων,
 συγγενῶν, ἰδίων, ἐταίρων, συνήθων, φίλων,
 γνωρίμων, ἐναπομεινάντων καὶ μόνων ἡμῶν
 ὡς ἐξ αἰγυπτιακῆς δουλείας ἐξελθούτων καὶ
 εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο τῆς πολιτείας ὄρος ἀνα-
 15 βεβηκότων, καὶ ἐντεῦθεν ἀποσκοπούντων καὶ
 θεωρούντων ὡς ἐν βαθυτάτῳ τινὶ τόπῳ, πῶς
 βάλλουσί τε καὶ βάλλονται ὑπ' ἀλλήλων ἄν-
 θρωποι μοχθοῦντες εἰκῆ καὶ μάτην καὶ ἐν
 τοῖς ἀπολλομένοις καὶ ἀστάτοις καὶ ῥέουσιν
 20 μέγαν τινα καὶ ἀνένδοτον ἰδρώτα ἐπιδεικνύ-
 μενοι, καὶ εἶθε μέχρι τούτου, ἀλλὰ μὴ εἰς
 ἀνταπόδοσιν αἰωνίας κολάσεως!

Ἵπὲρ οὖν τῆς τοιαύτης μόνης ἀπολυτρώ-
 σεως πόσῃν καὶ ἡλικίῃν ὀφείλομεν τῷ θεῷ
 25 χάριν εἰδέναι καὶ ἀνταποδιδόναι αὐτῷ ἀντα-
 πόδοσιν, ὑπὲρ ὧν ἡμῖν ἀνταπέδωκεν; ἢ δὲ
 ἀνταπόδοσις αὕτη, ἢ ἀποταγή ἡμῶν καὶ ἐκ
 κόσμου ἀποφυγή καὶ ἐκ γονέων ἀπαλλαγὴ
 καὶ ἐξ ἰδίων ἀπαγωγὴ, καὶ ἢ ἐν ὑποταγῇ
 30 μακαρία ζωὴ. λοιπὸν οὖν ἐγνωκότες τὴν τοῦ
 θεοῦ δωρεὰν εὐχαριστήρια προσάγωμεν καὶ
 ὡς ἐορτάζοντες διαβιβαζόμεθα τὰς ἡμέρας
 τῆς παροικίας ἡμῶν, ὑπὲρ τὸν Ἰσραὴλ μάλ-
 λον ἄδοντες καὶ ψάλλοντες, "ἄσωμεν τῷ κυ-
 35 ρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται Ἴππον καὶ ἀνα-
 βάτην ἔρριψεν εἰς ἀπωλείας θάλασσαν". ἐπεὶ
 δὲ οὕτως λελυτρώμεθα, χρεῖα ἄρτι καλῶς
 ἡμᾶς τὴν ἔρημον τοῦ βίου διαβιβάζεσθαι,
 πειθηνίους τε εἶναι καὶ φιληκόους, ὑπομονη-
 40 τικούς τε καὶ μακροθύμους, φιλάγνους τε καὶ
 φιλεντόλους, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὸν παλαιὸν λαὸν
 γογγυστάς τε καὶ ἀνηκόους, φιλοσάρχους τε

καὶ φιληθόνους, αὐθάδεις τε καὶ ἀντιλόγους
 καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ νομοθέτου ἀνάρτας, μι-
 μνησκομένους οἶονεὶ κρεῶν καὶ λεβήτων,
 κρομμύων τε καὶ σκοροδῶν αἰγυπτιακῶν,
 ἀτινά εἰσι τὰ δυνάμει θεοῦ ἀποταγέστα καὶ 5
 ἀπαρνηθέντα ἡμῖν.

Μὴ οὖν οὕτως, μηδαμῶς, παρακαλῶ, ἀλλ'
 ὡς λαὸς τοῦ θεοῦ ἅγιος ἐσόμεθα ἀπαραπί-
 κραντος, εὐήκοος, εὐμετάφορος ὅπου καὶ
 ἡνίκα καὶ ὅτε καὶ ὅθεν βούλεται, διὰ τῶν 10
 συμβαινουσῶν καὶ ἀποδεικνυμένων ἐντολῶν
 αὐτοῦ ἀγόμενοι καὶ περιπορευόμενοι καὶ φέ-
 ροντες τὰ τῆς ὁδοῦ λυπηρά, κἂν λεῖψις βρώ-
 ματος, κἂν σπάνις πόματος, κἂν ἄλλο τι τῶν
 εἰωθότων. καὶ ἐὰν οὕτως πεποιθότες ὦμεν, 15
 ἄγγελος θεοῦ ἡμῶν προπορεύεται καὶ κύριος
 ὑπὲρ ἡμῶν πολεμήσει τὰ πάθη, ὡς ἀλλό-
 φυλα ἔθνη, καὶ εἰσελευσόμεθα οὐκ εἰς γῆν
 Ἀμορραίων καὶ Χαναναίων καὶ Φερεζαίων
 καὶ Εὐδαίων, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν ἐκείνην τῶν 20
 πραέων καὶ δικαίων, "εἰς γῆν ῥέουσιν μέλι
 καὶ γάλα" ἅγιον καὶ ἀθάνατον καὶ ἀκόρεστον,
 καὶ κατακληρονομήσομεν πάντα τὰ ἐν ἐπαγ-
 γελίαις ἀγαθὰ, συμβασιλεύοντες τῷ δεσπότῃ
 Χριστῷ. βλέπετε οὖν, ἀδελφοί, τὰ προκείμενα 25
 ἡμῖν ἀνταποδοτήρια, σύνετε τὰ ἐτοιμαζόμενα
 ἡμῖν ἀπολαυστήρια καὶ μὴν καὶ τὰ ἀντικεί-
 μενα τοῖς ἀτημελῶς βιοῦσι κολαστήρια καὶ
 τιμωρητήρια, καὶ τί πέπονθεν ὁ δυσήκοος
 ἐκεῖνος λαὸς ἐννοούμενοι καὶ εἰς ὃ τι οἱ 30
 εὐήκοοι ἀντεπεισέρχονται. καὶ δράμωμεν καὶ
 διώξωμεν ἐν πολλῇ χαρᾷ, ἐν πολλῇ προθυ-
 μίᾳ, ἐν ἀκαταγωνίστῳ ὑπομονῇ ἐπικρατοῦν-
 τες τὰς διακονίας ἡμῶν ἱερῶς, ὡς οἱ υἱοὶ
 τοῦ Καθὼ καὶ τοῦ Μεραρῆ τὰ ἅγια σκευὴ 35
 ἐκεῖνα, καὶ αἴρωμεν τὴν σκηνὴν τῆς διαθή-
 κης κυρίου, τὸν εὐαγγελικὸν αὐτοῦ νόμον
 ἀνολιγώρως.

Μηδεὶς οὖν ἀνήκοος, μηδεὶς γογγυστής,
 μηδεὶς ψιθυριστής, μηδεὶς κατάλαλος, μηδεὶς 40
 παρρησιαστής, μηδεὶς ψευδολόγος, μηδεὶς γε-
 λωτοποιός, μηδεὶς ζηλοπαθής, μηδεὶς φθονο-

31 κῶδ. προσάγωμεν. 32 κῶδ. ἐορτάζοντες.
 34/36 Ἐξὸδ. ιε', 1. 36 κῶδ. ἀπολείας. 41/42 Ἐ-
 ξὸδ. ιε', 24. ις', 3.

3/4 Ἀριθ. ια', 5. 14 κῶδ. πώματος. 19 Ἐξὸδ.
 λγ', 2. 20 γῆν πραέων] Ψαλμ. λς', 11. 21/22 Ἐξὸδ.
 λγ', 3. 34 κῶδ. ἡμῶν. 35 Ἀριθμ. δ', 1 κέ.

ποιός, μηδεις ἀεργός, μηδεις συκοφάντης, μηδεις ἐν μηδενί μωμούμενος τὴν ἀγίαν πολιτείαν, ἀλλὰ πάντες πανσθενεὶ πάντα τὰ ἀρεστὰ τοῦ θεοῦ πράττοντες, ἵνα ἐν τούτοις 5 ἐπιτελέσαντες τὸν καλὸν ἀγῶνα τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον ἀναδυσώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 10 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κ'.

Περὶ τοῦ συμπιέζειν ἑαυτοὺς ἐν τῷ πνευματικῷ ἀγῶνι καὶ τοῦ μὴ ἐγκαλλωπίζεσθαι.

15 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡσάν νεοττοὶ ἐπὶ καλιᾶς ὑπάρχοντες τὴν μητρικὴν τροφήν πάντοτε ἀπεκδέχονται μεταλήψεσθαι, οὕτως ὑμεῖς τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως τοῦ ἀμαθοῦς λόγου καθέξεσθε καὶ νῦν ἐπακροώμενοι. 20 ἀλλ' ὡσπερ ἐκείνη δόξη ἄμοι κύριος, ὧδε κάκεισε περιαιθροῦντι καὶ περιθέοντι εἰς τοὺς πνευματικούς τῶν πατέρων λειμῶνας, ἐρανίζεσθαι καὶ οἷον ἀνθολογεῖν καὶ συνοῖσειν ὑμῖν τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη, ἵνα τρέψησθε καὶ αὐξήτε, ἵνα ζῆτε καὶ κινήσθε τῷ 25 πνεύματι, μέχρις ἂν ἐκπετάσῃτε τινες ὑμῶν, θεοῦ θέλοντος, δι' ἀρετῆς τελείας, εἰς τὸ ἄλλων καθηγεῖσθαι καὶ ἀλλήλους τροφεύεσθαι. εἴη δὲ διὰ μεταβάσεως θανάτου πάντας ἡμᾶς ἐκπετάσαι εἰς τὰ οὐράνια καὶ 30 ὑπερουράνια, ἐκεῖσε "ἐνθα ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός". οὕτω γὰρ ἐλπίζω ὁ ἀνάξιος καὶ οὕτω πιστεύω ἀραρότως καὶ ἀνευδοιάτως, ὅτι ἐκεῖ ἀπελευσέσθε, ἐκεῖ εὐρεθήσεσθε, ἐνθα "πάντων ἐστὶν εὐφραινομένων ἢ κατοικία", ἐνθα χορὸς ἀγαλλιωμένων καὶ ἤχος ἑορταζόντων, ἀπολαύοντες τὰ ἐπηγγελμένα πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τοῖς ἀπ' αἰῶνος Χριστῷ εὐαρεστήσασι, διὰ τὴν καλὴν ὑμῶν εὐ- 40 ὀρομίαν, διὰ τὴν ἐπαινουμένην καὶ μακαρίαν ὑμῶν πολιτείαν, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κό-

σμου ἀποφυγῆν, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν γονέων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγῆν, διὰ τὴν ἐκ τῶν θελημάτων ἀποκοπήν, διὰ τὴν καθ' ἡμέραν ἀθλητικὴν ἔνστασιν καὶ ὑπομονὴν τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ὅτι ἐν αὐτῇ ὡς 5 ἀληθῶς ὁμολογεῖτε τὸν κύριον καὶ ἀπαρνεῖσθε τὸν ἀρχιτύραννον διάβολον, ἀποδύεσθε πρὸς τὰ σκάμματα, καὶ τεμνόμενοι καὶ καταξέμενοι ταῖς ἐπιφοραῖς τῶν νοητῶς καὶ αἰσθητῶς προσπιπτόντων ὑμῖν ἀπὸ τε σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ἀπὸ τε δαιμονικῶν ἐπιβουλῶν, ἀπὸ τε ἀδελφικῶν συγκρουμάτων, ὕβρεων, ἐσθ' ὅτε καὶ ὄνειδισμῶν οἰκονομικῶν, ἐπιστημοναρχικῶν, ἐγκρατείας τέ φημι καὶ ἀγρυπνίας, φαρμακείας καὶ φιλεργίας καὶ ἐκάστης ἄλλης ἐπι- 15 θεωρουμένης διακονίας, καθὼς πολυτρόπως συμπιαζόμενοι καὶ συνστρεβλούμενοι καὶ συνθλιβόμενοι καὶ συντριβόμενοι, καὶ οὐδαμῶθεν ἐν μηδενί ἔξαρνοι γίνεσθε τῶν ὁμολογιῶν καὶ ἐν κυρίῳ συνθηκῶν, οὐδὲ κάμπτετε γόνου τῇ 20 Βάαλ, ἀλλ' εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως διεξέρχεσθε τὴν ὁμολογίαν τῆς σωτηρίας ὑμῶν, κατασχύνοντες τοὺς ἐναντίους καὶ ἀνατρέποντες τοὺς ἀντιπατασσομένους ὑμῖν δαιμονικούς πολέμους. ἀγὼν οὖν ὑμῖν ἐστὶν ἐν τούτῳ μέ- 25 γας, τέκνα μου, καὶ ἀγῶνων ὁ ἱερώτατος, καὶ ἐκεῖνα συμφθέγγεσθε μετὰ τοῦ ἀποστόλου λέγοντες · "τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλιψίς, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, 30 ἢ μάχαιρα; ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὄλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς", δαυϊτικῶς συνεπάδοντες. ἀλλὰ μακάριοί ἐστε καὶ τρισμακάριοι, εἴπερ τὸν τηλικούτον ἀγῶνα ὑμῶν ἕως τέλους ἀποπληρώσητε, ἄμω- 35 μον καὶ ἀνόθευτον τῷ θεῷ παριστάνοντες, ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν ἢ ἄθλησις παρίσταται καὶ τοῖς μαρτυρικοῖς στεφάνοις καταστέφεσθε. καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσι, τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἤδη παροῦσι καὶ μέλλουσι. 40

Τὰ δὲ παρόντα οἶα; ἵνα κἀνταῦθα μαρτυρήσω ὑμᾶς ἀξίως, ὅτι ἀπὸ μιᾶς ὑπομνήσεως ταπεινῆς ἡμῶν εἴχετε καὶ συνήλθετε

5 καλὸν ἀγῶνα] Τιμοθ. 1, ε', 12. 2, δ', 7. 6 δικ. στέφανον] Τιμοθ. 2, δ', 8 || κῶδ. ἀναδυσώμεθα. 31 Ἡσαίου λε', 10. 33/34 κῶδ. ἀνευδοιάτως. 35 Ψαλμ. πς', 7. 37 ἤχος ἑορταζόντων] Ψαλμ. μα', 5.

10 κῶδ. σαρκικῶν. 28/33 Ῥωμ. η', 35, 36. Ψαλμ. μδ', 22.

καὶ ἀπεδέξασθε καὶ ἀπεκόψατε τὰ διὰ χαλ-
 κού εἰς χρῆσιν ὑμῖν ὑπάρχοντα, ταῦτα δὴ
 λέγω τὰ γραφεῖα, τὰ καλαμάρια, τὰς δακτυ-
 λήθρας, τὰ καλλιγραφικὰ διλάβια, τὰ ἐν ταῖς
 5 μαχαίραις ψέλλια, τὰ ἐν τοῖς κλειδίοις κρι-
 κέλλια, τὰ ἐν ταῖς μηλωταῖς, τὰ σακκορρά-
 φια, τὰ τῶν κανδηλῶν κρεμαστήρια, πλὴν
 τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ λοιπά, ὧν καὶ ἄνευ
 δυνατὸν ἕκαστον καὶ ἐκάστην διακονίαν τὰ
 10 κατὰ χρεῖαν ἀποπληροῦν· πρὸς τούτοις καὶ
 τὰ ἐλεφάντινα καὶ ὀστέινα κομβία ἀπὸ τε
 τῶν μανδύων καὶ τῶν λώρων, καὶ τὰς ἀπὸ
 τῶν μαχαιρῶν κεφαλίδας, ἔτι καὶ τὰς ζώνας
 τὰς μεταξορράφους καὶ πολυγραμμίστους, μεθ'
 15 ὧν καὶ τὰς πινακίδας τὰς πυξιδίους καὶ
 ἀναγλύφους. ἐν τούτοις γὰρ καὶ ἡμεῖς οἱ
 ταπεινοὶ ὀφειλόντως ἐπεσκεψάμεθα καὶ ὑ-
 μεῖς εὐηκόως ὑπεδέξασθε, καὶ εἰ καὶ τινες
 ἐλυπήθητε, οὐ θαυμαστὸν, ἀλλ' ὅτι θᾶπτον
 20 ἀπεκόψατε καὶ ἀπερρίψατε ἐπαινετὸν καὶ
 κᾶν τούτῳ μαρτυρίου στέφανον ἐλάβετε.

Ἰνα τί δέ, τέκνα μου, ἐν τούτους ἐνεκρα-
 τοῦμεθα, ἐν οἷς οὐδὲν τὸ ὄφελος, οὐκ ὀλίγη
 δὲ ἡ βλάβη καὶ ἡ ζημία τῆς ψυχῆς; εἰ γάρ,
 25 κατὰ τὸν θεῖον καὶ μακάριον Βασίλειον,
 "πᾶν ὃ μὴ κατὰ χρεῖαν ἀλλὰ καλλωπισμοῦ
 ἔνεκεν λαμβανόμενον περπερείας ἀπόδειξιν
 ἔχει, ἢ δὲ περπερεία μέρος κακίας", καὶ ὡς
 πάλιν αὐτὸς ἀλλαχοῦ, "ὅτι δεῖ τὸν ἀληθῆ
 30 χριστιανὸν καθαρεῦειν παντὸς καλλωπισμοῦ",
 πῶς ἡμεῖς τοῦ κρίματος ἐκφευξόμεθα, ταῦτα
 καλλωπιστικῶς παραλαμβάνοντες; εἰ γὰρ καὶ
 τις εἶποι, "οὐ καλλωπισμοῦ χάριν, ἀλλ' οὕ-
 τως ἀπλότῃ ἔχω, ὕπερ ἔχω", καὶ συνειδη-
 35 σίς ἐστὶν ἡ κρινομένη λογίζεσθαι τὴν ὕλην
 οὕτως ἢ οὕτως, λέληθεν ἑαυτὸν φρεναπα-
 τῶν καὶ λόγους συνηγόρους τοῖς πάθεσιν
 αὐτοῦ ἐξευρίσκων ἄλλος γάρ ἐστὶν ὁ ἐπὶ κο-
 πρίας καὶ ἄλλος ὁ ἐπὶ θρόνου, κατὰ τὸ γε-
 40 γραμμένον, καθήμενος, καὶ ἄλλως ὁ ὀφθαλ-
 μὸς τέρπεται ἐπὶ τῇ τιμιωτέρᾳ καὶ ἀτιμω-
 τέρᾳ ὕλῃ. εἰ δὲ καὶ φαίη τις ἐφθακέναι εἰς
 μέτρον τελειότητος τὸν χρυσὸν ὡς μόλυβδον

καθορᾶν, ἐν ᾧ περ ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ ἀγίου
 ἐκείνου γέροντος ὁ ἐγκαυχησάμενος, ὅτι βία
 λογισμοῦ τοῦτό τις κατορθοῖ—δέδεται γὰρ
 μόνον τὰ πάθη, φησὶν—, πῶς ἄρα καὶ τὸ
 σκανδαλίζειν ἑτέρους ἀποδράσει, οὐτινος τὸ
 5 κρῖμα βαρὺ καὶ ἀπαραίτητον; εἰ μὲν γὰρ
 εἰσιν ὁμοταγεῖς, πάντως καὶ ὁμοζηλοῦσι καὶ
 ἀντιμιμοῦνται τὰ ἴσα πράσσειν· εὐζήλωτον
 γάρ τι πράγμα ἢ κακία, καὶ χρεῖα πρὸς
 τοῦτο ἐπιζητεῖν τὸν ἄσπρον καὶ χρυσιζοντα
 10 χαλκόν, τὴν τε γραμμοειδῆ καὶ τεχνικὴν
 ἐπεξεργασίαν, τὴν τε στρογγυλοειδῆ καὶ βα-
 φικὴν τῶν κομβίων ἀποτόρνευσιν, ὡσαύτως
 καὶ τὴν πυξινόρραφικὴν καὶ ἑτεροβαφῆ καὶ
 πολυγραμμῆ τῶν λωρίων ποίησιν. εἰ δὲ
 15 κοσμικοὶ εἶεν, πόσος ὁ γέλως καὶ τὸ πρό-
 σκομμα; τί γὰρ καὶ ὀρώντες εἴπωσιν; "ἀλλ'
 οὐχ ὅτι καὶ οὗτοι ἐν τοῖς ὁμοίοις ἡμῶν πά-
 θεσι κατακυλίνονται" καὶ τὸν κατ' αὐτοὺς καλ-
 λωπισμὸν αἰρούμενοι, καὶ ἐν τούτοις ὠραί-
 20 ζονται οἱ ἀφαρόκαυκοι καὶ ψευδομόναχοι
 λέγοντες· "βαβαὶ οἱ θηλυμανεῖς καὶ χρεμε-
 τίζοντες ἐπὶ τὰς ὁμοταγεῖς αὐτῶν"! καὶ γε
 ἀξίως τοῦτο καὶ ἀκούομεν καὶ ἀκουσόμεθα.
 αὐτοὶ δὲ ὑμεῖς, ἐρωτῶ, ὡσπερ καὶ ἐμαυτῷ
 25 συνεπίσταμαι, οὐχὶ ἐνορῶντες ὡς, ὅτε ἐν κό-
 σμῳ ἤμεν, τὰ αὐτὰ συναπεφθεγγόμεθα; ναί,
 τὸ κατ' ἐμὲ ἐξαγορεύω, ὅτι, ὅποταν εἶδον
 μονάζοντα καλοφύρητον, ἐγναμμένα περιβε-
 βλημένον, κορόβαφα, ἀποστίλβοντα, λεπτό-
 30 τατα καὶ φιλοέργαστα, καλικά τε φοροῦντα
 ἢ ὑποδήματα ἐστιλβωμένα καὶ συνηρμο-
 σμένα τῷ ποδὶ κατὰ λόγον, ἀποχρεμώμενον
 ἔχοντα περὶ τὴν ζώνην παγκαλῆ χαλκό-
 φελλον χαλκοκέφαλον μάχαιραν, ἔστι δ' ὅτε
 35 καὶ ἀργυρόμικτον (ἐπεὶ καὶ χαλκοκλείδιον
 καὶ ὀδοντογλύφιον καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα,
 μάλιστα καὶ ἐποχούμενον ἔππῳ ἢ ἡμιόνῳ
 εὐσάρκῳ καὶ εὐβαδίστῳ καὶ πολυτίμῳ, καὶ
 ταῦτα μετὰ σέλλης ἡλικῆς καὶ χαλινοῦ
 40 χαλκενδέτου), μέγα βλαβεῖς ἐμίσσουν καὶ τὴν
 ἰδέαν αὐτοῦ. ἐκεῖνον δὲ ἐφίλουν ὄρᾶν, τὸν
 τὰ ἀπέριττα φοροῦντα καὶ ἀγράμμιστα, τὸν

πελοπόρουντα, τὸν ἀκαλλωπιστοπρόσωπον
καὶ ἀπερικλυστόχειρον καὶ ἐκ τῶν τοιούτων
ἀποπνέοντα, ἀλλ' οὐχὶ ἄλλως εὐωδιάζοντα·
κάν τούτῳ φωτιζόμενος ἐδόξαζον τὸν θεὸν
5 καὶ ἐλογιζόμεν τὸ σχῆμα ἅγιον καὶ ἀλλότριον
τῆς κενῆς δόξης τοῦ κόσμου καὶ πρὸς τὰ
ὅμοια ἐπόθουν ἐπιλέγεσθαι.

Ταῦτα οὐκ ἔγωγε μόνος ὁ τάλας, ἀλλ',
ὡς οἶμαι, καὶ πᾶς τις ἐπισκῆπτων, εἰ ἀλη-
10 θές τὸ κριτήριον ἔχει τῆς συνειδήσεως, οὐ-
τως εὐρήσει. πῶς δὲ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπαγορεύσαντος μετὰ τῶν
ἄλλων ἡμῶν μηδὲ τὴν τοῦ χαλκοῦ ἐν τῇ
ζώνῃ κήσασθαι, ἡμεῖς ὡς ἐπιλαθόμενοι
15 τῆς ἐντολῆς τοῦτο πράσσομεν; κἂν γὰρ τοῦ
χαλκοῦ τὸ εἶδος ἐν τῇ ζώνῃ οὐ πάρεστιν,
ἀλλὰ περὶ τὴν ζώνην, ἢ ἐν τῷ μαχαιρίῳ,
ἢ ἐν τῷ κλειδίῳ. καὶ ὁ αὐτὸς ἀποδέδει-
κται λόγος, κἂν βραχύ τι, ὅτι ὅλως οὐ καθαρῶ-
20 μεν τὴν θεοπαράδοτον ἐντολήν φυλάσσειν.
δυνατοῦ τοίνυν ὄντος ἡμῖν τὴν χρεῖαν ποιῆσαι
καὶ ἐν μαχαιρίῳ τοῦ σιδηροφελίου ὄντος,
καὶ ἐν κλειδίῳ ὡσαύτως, καὶ ἐν γραφεῖῳ
ὁμοίως, καὶ ἐν τοῖς ἑτέροις ὄργανοις, πλὴν
25 τῶν κατὰ ἀνάγκην, ὥσπερ πάλιν καὶ ἐν
τοῖς κομβίοις τὸ ἀπὸ ξύλου, καὶ ἐν τοῖς
πινακιδίοις τὸ ἄνευ πυξίδος καὶ γλυφί-
δος, καὶ ἐν τοῖς λωρίοις τὸ ἄνευ μετάξης
καὶ γραμμίδος, ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
30 ὁμοιοτρόπως, τί ματαιοπονοῦμεν καὶ πρὸς
ὠραϊσμόν καὶ καλλωπισμόν λίχνων ὀφθαλ-
μῶν τὰ τοιαῦτα ἀνδαιρούμεθα, ἕξω βαίνοντες
τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀπερίττου, προσθήσω
δ' ὅτι καὶ τῆς ἐντολῆς;

35 Ἄλλ' εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου,
ὁ ἀγαθὸν ὡμῶν τὰς ψυχὰς συλλογίσασθαι
τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀπορρίψασθαι τὰ βλαβερά,
καὶ μὴ ὅτι μικρὰ καὶ εὐτελεῖ ἔστι ταῦτά τις
ἀντηγορεύω καὶ ὅτι "ὄφελον τὰ μέγιστα
40 κατορθοῦν". ἀμαθῶς καὶ ἀφρόνως ὁ τοιοῦτος
φθέγγεται. ἀδελφεῖ γὰρ μου ἀγαπητέ, εἰ
μὴ τὸ μικρὸν φορτίον δυνηθείης ἄραι καὶ

εἰ μὴ τὴν πρώτην βαθμίδα ἰσχύσης ἐπιβῆ-
ναι, πῶς δυνηθείης τὰ βαρύτερα ἀναβαστά-
ξαι καὶ εἰς τὴν δευτέραν στάσιν τῆς κλί-
μακος ἀναπηδῆσαι; ἀπάτη διαβόλου τοῦτο
ἐπὶ πάσης ἐντολῆς θεοῦ. τί λέγει ὁ ἅγιος 5
Δωρόθεος; ὅτι, φησὶν, ἐκ τοῦ λέγειν "τί
γὰρ ἔστι τοῦτο καὶ τί ἐστὶν ἐκεῖνο" λαμ-
βάνει τις κακὴν καὶ μικρὰν νομήν, καὶ ἄρ-
χεται καὶ τὰ μεγάλα καὶ βαρύτερα κα-
ταφρονεῖν καὶ καταπατεῖν τὴν συνείδησιν. 10
οὕτως τοιγαροῦν ἔστι καὶ ἄνω κατὰ μικρὸν
εἰς ἀρετὴν ἀνιέναι καὶ κάτω εἰς τὴν ἁμαρ-
τίαν κατιέναι διὰ τῆς τῶν μικρῶν ἐπανα-
λήψεως, εἰ βούλει δὲ καὶ ὡς ἐπὶ τῶν
γραμμάτων πρῶτον μαθεῖν σε· δεῖ τὰ στοι- 15
χεῖα καὶ ὡς ἐπὶ δρόμου πρῶτον βηματίσαι
καὶ ὡς ἐπὶ παντὸς ἄλλου κατὰ τὸν ὅμοιον
τρόπον ἀπάρξασθαι. ὑμεῖς οὖν χάριτι Χρι-
στοῦ, τέκνα μου, καὶ ἀπήρξασθε καὶ ἐδρά- 20
μετε, ἀλλὰ καὶ τρέχετε, ἀλλὰ καὶ ἔτι δρά-
μοιτε δυνάμει θεοῦ καὶ σταματίσοιτε, ὃ συμ-
βαίνει διὰ θανάτου, ἵνα καὶ τὰ ἑπαθλα
τῆς νίκης κομίσθησθε παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου
δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ 25
τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΑ'.

Περὶ τοῦ νήφειν καὶ πράττειν τὰ ἀξιά-
γαστα τῆς μακαρίας ὑποταγῆς καὶ [περὶ] τοῦ 30
προσέχειν ἑαυτοῖς.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πάλιν ἀρχόμεθα διὰ χρόνον εἰς τὴν κατὰ συ-
νήθειαν κατήχησιν ἔρχεσθαι, ἦγοντες ἀπὸ
τῆς ἀποδημίας. καὶ οὗτός μοι πρῶτος ὁ λό- 35
γος, ὅτι εἴτε ἀποδημοῦμεν, εἴτε ἐνδημοῦμεν,
εὐχὴ ἡμῖν ἔστιν αἰεὶ, εἰ καὶ ῥυπαρά, πε-
ριφυλάττεσθαι πάντας ὑμᾶς σώους καὶ εἰλι-
κρινεῖς καὶ ἀπροσκοπούς ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ
καὶ ἐναρέτῳ πολιτείᾳ ὡμῶν, καὶ μηδένα ὑπὸ 40
τῆς τοῦ διαβόλου ἐπηρείας ὑποσκελίζεσθαι,
ἀλλὰ νήφειν καὶ ἐγρηγορέναί ἕκαστον εἰς
τὸ πράττειν τὰ δεόντα καὶ ἀξιάγαστα τῆς
μακαριστῆς ὑποταγῆς. τοῦτου γὰρ σφωζομέ-

13 Ματθ. ι', 9. Μάρκ. ζ', 8. 15 κῶδ. πρῶσωμεν.
22 κῶδ. σιδηροφελίου. 27 κῶδ. πινακιδίοις. 28 με-
τάξης] κῶδ. μετάξωος ἐξ ἀνυπάρκτου τύπου μέταξωος.

νου, οὐδεμία μοι περὶ τῶν ἄλλων λύπη, εἰ καὶ λυπεῖν εἶωθεν, λέγω δὴ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῆς σωματικῆς ζωῆς ἡμῶν, ὡς ἤδη κατὰ τὸ παρὸν συνεισήνεκται. ἀλλὰ καὶ 5 τὴν στενοχωρίαν εὐρυχωρίαν λογίζομαι, καὶ τὴν πενίαν πλοῦτον, καὶ τὴν ἀπορίαν εὐπορίαν, καὶ τὴν στένωσιν πλατυσμόν, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως, ἔχων τὴν ἐλπίδα χειραγωγούσαν με, πεπιστευκῶς, ὅτι "οὐ λιμοκτονήσει 10 κύριος ψυχὰς δικαίων", καὶ ὅτι "οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὀσίους αὐτοῦ", οἳοὶ ἐστε ὑμεῖς, χάριτι Χριστοῦ τῇ ἄνωθεν προνοίᾳ διατρεφόμενοι καὶ θαλπύμενοι, οὐ μόνον τῇ κατὰ ψυχὴν θεωρίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ σῶμα ὑπη- 15 ρεσίᾳ. τίς γὰρ τοσοῦτον πλήθος, τὸ πλεῖστον μέρος ἐκ πτωχείας συνιστῶν καὶ οὐκ ἔχων ἀνθρωπίνην συνεισφοράν, δύναται ἂν ἐκθρέψαι καὶ τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη συμπορίσαι, εἰ μὴ θεοῦ δάκτυλός ἐστιν ὁ κάμων; ἐπά- 20 ρατε τοῖνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ ἴδετε, ὅτι καὶ γέροντες καὶ ἀσθενεῖς καὶ κατακείμενοι καὶ παῖδες καὶ νήπια, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀστικοὶ πολλοί, ἐξότε εἰσήλθομεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίᾳ πόλει, καὶ τούτοις πᾶσι 25 τὰ πρὸς χρείαν ἐπαρκεῖ κύριος. καὶ οὐκ ἔστιν ἀξιοθαύμαστον; καὶ οὐκ ἔστιν ἀξιωμακάριστον; ναί, λέγω ὑμῖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί μου, ἀλλ' ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐν ταπεινοφροσύνῃ πολλῇ μὴ ἀναπεπτωκότες ὦμεν, ἀλλὰ καὶ 30 τὰ παρ' ἑαυτῶν εἰσάγοντες καὶ μοχθοῦντες ὑπὲρ τῆς εἰς τοὺς ἀδελφούς ὀφειλομένης χρείας. τότε γὰρ καὶ θεὸς ἐπικλίνεται, ὅπου- ταν ὄρᾳ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐνεργουμένης ὑπὸ τοιοῦτου πλήθους, ἐξ ἀφανῶν τρόπων 35 πόρους αὐταρκείας ἀπεκφαίνων. διὰ τοῦτο παρακαλῶν παρακαλῶ καὶ ὑπομνήσκων ὑπομνήσκω· ἕκαστος, ἐν ἧ ἐκλήθη διακονία, σπουδαζέτω πολυκάματος καὶ πολύκαρπος εἶναι, καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς, ἐπεὶ καὶ θά- 40 τερος ὑπὸ θατέρου διαγινώσκεται, καὶ ὁ κατὰ τὸ σῶμα σπουδαῖος, δῆλον ὅτι καὶ κατὰ ψυχὴν ὑπάρχει, ὡσπερ καὶ ἄκαρπος κατὰ ψυχὴν ὁ ἀμελής περὶ τὴν ἕξω θεωρίαν.

Δεύτερος δὲ ἐκεῖνός μοι λόγος, ὅτι κοινὰ εἰσι τὰ πάντα, καὶ οὐ μόνον τὰ σαρκικά καὶ αἰσθητά, ἀλλὰ καὶ τὰ πνευματικά καὶ νοητά, αἱ ἀρεταὶ καὶ εὐπραξίαι. ἀλλήλοις 5 κοινωνοῦμεν καὶ εἰς ἀλλήλους περιχωροῦμεν, ὡσάν ἐπὶ τῆς τοῦ σώματος ὑποδείξεως, καθὼς ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτι "τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ καὶ μέλη ἔχει πολλά· πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνὸς πολλὰ ὄντα ἐν ἐστὶ σῶμα, καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμ- 10 πάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη". καὶ ὡς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἤρτηται ἢ ἐφ' ἐκάστῳ μέλει ἐνεργουμένη χρεία, καὶ δε- 15 ξιά καὶ ἀριστερά, οὕτω καὶ ψυχικῶς ἡμᾶς ἐστὶ θεωρεῖν. ὁ πατήρ μου καὶ πατήρ ὑμῶν τὸ πρῶτον, ἐγὼ δεύτερον, εἶτα ὁ καθεξῆς μέχρι καὶ τοῦ ἐσχάτου ἕξει καὶ τὸν ἔπαινον καὶ τὸν ψόγον ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀντα- ποδόσεως. ἀλλὰ μὴ δοκεῖτε με εὐφραίνε- 20 σθαι τὸ πλεῖον ἔχοντα ὡς πρῶτον τῶν καλῶν· δεδιῶ γὰρ καὶ τρέμω, ὅτι, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ κακοῦ ἀντεῖσαξίς ἐστὶ καὶ τὸ πολλοστὸν τῆς ἐνεργου- μένης κακίας. ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος ἀποκληροῦ- 25 μαι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ τὸ ὀλιγοστὸν ἐσχάτου ἔχοντος. ταῦτα οὖν γινώσκοντες, τέκνα μου, πάντες δράμωμεν, πάντες ἀγωνισώμεθα, πάν- τες συνεισενέγκωμεν, καὶ μηδεὶς ἐπὶ ζημίᾳ μηδὲ ἐπὶ ἐλαττώσει εἶη τοῦ κοινωνικοῦ ἔρ- 30 γου, κατὰ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ διακονίαν καὶ δύναμιν.

Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἴστε γινώσκοντες, ὅτι οὐχ ὡσπερ ἡμεῖς τὴν στάσιν τῶν βαθμῶν ὀρίζομεν, καὶ θεὸς τάχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί- 35 νῃ, ἄλλο γὰρ φησι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀνθρώπων· προᾶξει γὰρ τυχὸν τὸν τριακοσιοστὸν τρίτον ἢ τέταρτον, καὶ τὸν δέκατον καταβιβάσει εἰς τὸ μεσαίτα- 40 τον, καὶ τὸν ἕσχατον ἀναβιβάσει εἰς τὸ πρῶ- τιστον, κατὰ τὴν ἐκάστου ἐπιμέλειαν καὶ ἀρετήν. καὶ εἰ καὶ φοβερὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ἐξώ-

σει ἴσως καὶ ἐκ τοῦ συστήματος παντάπα-
 σιν, καὶ εἰς κόλασιν παραπέμψει τὸν κἀν-
 ταῦθα ἐτερόφυχον καὶ ἀλλόφρονα καὶ γνω-
 μικῶς διασχιζόμενον, ὡσπερ κάμει τὸν ἀμαρ-
 5 τωλὸν διὰ τὰ πονηρά μου ἐπιτηδεύματα καὶ
 τὴν ἀμέλειαν. τί γὰρ ὑμῖν δοκεῖ; ὅτι μὴ
 διακενῆς ὁ ἀποδημῶν ἀποδημεῖ καὶ ὁ πραγ-
 ματευόμενος πραγματεύεται, καὶ ὁ ἀροτριῶν
 ἀροτριᾷ, καὶ ὁ ὄδοιπορῶν ὄδοιπορεῖ, καὶ ὁ
 10 ἀλιεύων ἀλιεῦει, καὶ ὁ σκάπτων σκάπτει,
 καὶ ὁ ἀρτοποιῶν ἀρτοποιεῖ, καὶ ὁ κελλα-
 ρεύων κελλαρεύει; καὶ παρίεμι τὰ ἄλλα,
 διὰ τὸ μῆκος τοῦ λόγου. μὴ οὗτοι πάντες
 ἐλλιμπανόμενοι καθίσματος καὶ ἡσυχίας καὶ
 15 στιχολογήσεως καὶ ψαλμωδίας οὐ διαμερί-
 σονται ἐξίσου τοῖς οἴκοι καθημένους; πάνυ γε,
 ὡσπερ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν πόλε-
 μον σκύλων καὶ λαφύρων. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ
 ἴσα τῶν ἔξω πολεμούντων καὶ οἱ ἐναπομεί-
 20 ναντες ἐν τῇ παραφυλακῇ διανέμονται.
 καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἔστι λαθεῖν καὶ
 κλέψαι τὸ δίκαιον, ἐπὶ δὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
 ἀδεκάστου οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅ μέρω μετροῦ-
 μεν, ἀντιμετρηθήσεται ἡμῖν, ὡς γέγραπται.
 25 Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, προσέχωμεν τοῖς
 λαληθεῖσι καὶ μὴ ζημιῶμεν οἱ ἔσω τοὺς
 ἔξω καὶ οἱ ἔξω τοὺς ἐνδον, οἷον οἱ ψάλλον-
 τες καὶ προσευχόμενοι τοὺς διακονοῦντας,
 οἱ ἀσθενοῦντες τοὺς ὑγιαίνοντας (ἀλλ' ἴσως
 30 εἴποι τις ἐνταῦθα, ὅτι "καὶ τί δύναται" ἂν ὁ
 νοσῶν ἐργάσασθαι"; καὶ μάλα τὴν εὐχαρι-
 στίαν, τὴν ἀγογγυσίαν, τὴν ὑπομονὴν τῶν
 ἀλγηδόνων), ἔπειτα οἱ καλλιγραφοῦντες τοὺς
 σκάπτοντας, οἱ ἀροτριῶντες, οἱ ἀμπελουρ-
 35 γοῦντες τοὺς διακονοῦντας καὶ ὄδοιποροῦντας,
 οἱ κελλαρεύοντες καὶ ἀριστοποιοῦντες τοὺς
 μαγκιπεύοντας καὶ ὀφιοποιοῦντας, οἱ ἐπιτη-
 ροῦντες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες τοὺς ἀλιεύ-
 οντας καὶ τεκτονεύοντας, καὶ ἀπλῶς κατὰ ἀν-
 40 τίφρασιν ἕκαστος ἕκαστον, ὅτι ὁ θεὸς ἐπι-
 βλέπει τὰς ὁδοὺς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον
 αὐτοῦ πάντες ἡμῶν οἱ λόγοι καὶ γράφονται

καὶ γραφήσονται, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 αἱ βίβλοι τῶν πράξεων ἡμῶν ἀνοιγήσονται
 καὶ τὰ ἐκάστου ἔργα ἐμφανισθήσονται, καὶ
 "ἀπολήφεται ἕκαστος κατὰ τὸν κόπον αὐτοῦ".
 εὐχομαι τοιγαροῦν πάντας ὑμᾶς τότε καὶ 5
 ἐπαινεθῆσασθαι καὶ στεφανωθῆναι διὰ τῶν
 ἐνταῦθα ἱερῶν ὑμῶν ἀγώνων καὶ σπουδα-
 σμάτων, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύ- 10
 ματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΒ'.

"Ὅτι πάνυ ὠφελοῦμεθα καὶ προκόπτομεν
 ἐπὶ τὰ πρόσω κατηχούμενοί τε καὶ διδα- 15
 σκόμενοι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, ὡς ἕκαστος
 ὑμῶν ἐπέχει διακονίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ
 συνοδίᾳ, καγὼ ὁ τάλας λαχὼν ἀναξίως τοῦ
 ἄρχειν καὶ λέγειν οὐκ ὀφείλω ἀμελεῖν τῆς 20
 διακονίας μου, ἀλλ' ἀεὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ
 τὴν ἐβδόμηρῆσιον κατήχησιν ποιεῖσθαι, ὅπως
 ἂν ἔχω δυνάμεως. ἴσως τέ τινες φήσειεν,
 ὅτι "τί γὰρ καὶ κερδαίνομεν ἐκ ταύτης, ἐφ'
 ὅσον εἰς ἔργον τὰ λαλούμενα οὐ προάγομεν; 25
 πολλάκις γὰρ ἀκούοντες περὶ τοῦ μὴ δεῖν
 γελᾶν, οὕτω τοῦτο κεκατωρθώκαμεν, καὶ
 πλειστάκις διδασκόμενοι περὶ τοῦ μὴ δεῖν
 ἀργολογεῖν ἔτι ἀργολογοῦμεν, καὶ πολλάκις
 νουθετούμενοι περὶ τοῦ μὴ δεῖν φθονεῖν ἢ 30
 βασκαίνειν τὸν πλησίον ἔτι ὑπὸ τοῦ πάθους
 διοχλούμεθα, καὶ ἀπλῶς ὑπομνησόμενοι
 περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀμελῶς διακεῖσθαι ἐν τε
 ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς ψαλμωδίαις
 καὶ προσευχαῖς ἔτι ἀπομετεωριζόμεθα καὶ 35
 ἀπονουστάζομεν, καὶ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς,
 καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια ἐπιφθεγγόμενοι". ἀλλ'
 οὐκ εἰκότως ταῦτα οἱ λέγοντες λέγουσι, πρῶ-
 τον μὲν ὅτι οὐ ῥάδιον τὸ ἀνώτερον τῶν πα-
 θῶν γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν πασῶν κόπων 40
 καὶ σπουδῶν κοπωδέστερον καὶ σπουδαιότε-
 ρον· δεύτερον, ὅτι, ὡσπερ ἐπὶ τινος κλίμακος

23 κῶδ. ἀδικίαστων. 23/24 Ματθ. ζ', 2. Λουκᾶ ζ', 38.
 26 κῶδ. ζημιῶμεν. 30 κῶδ. εἴπει. 41 ἐπιβλέπει
 τὰς ὁδοὺς ἡμῶν] Σειράχ κγ', 19.

4 Κορινθ. 1, γ', 8. 14 κῶδ. ὀφελοῦμεθα. 40 πα-
 σῶν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

οὐκ ἔστιν εὐδύς τινα ἐπιβάντα ἀπὸ τῆς πρώ-
της βαθμίδος ἐπὶ τὴν ὑστάτην ἀναπηδᾶν, τῇ
δὲ καθ' ἐξῆς ἀνόδῳ ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀνέρχε-
σθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀρετῆς ταῖς κατὰ
5 μικρὸν αὐξήσεσι φθάνομεν, εἰ θέλομεν τῆς
κορυφῆς ἐπιλαβέσθαι. ὥστε συμφέρουσα καὶ
ἢ κατηχητικὴ ὑπόμνησις ἐμοί τε καὶ ὑμῖν,
μετάγουσα καὶ μεταφέρουσα κατὰ μικρὸν ἐπὶ
τὸ ἄναντες, μᾶλλον δὲ ἐκ τῶν χαμόθεν ἐπὶ
10 τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ τὰς τιμίας ὑμῶν
ψυχάς. καὶ ἄλλως δὲ ἐννοῆσαι χρή, ὅτι, εἰ
οὕτως, λαλουμένων καὶ ἀκουομένων τῶν ὀφει-
λόντων γενέσθαι καὶ κατορθωθῆναι εἰς δό-
ξαν θεοῦ, οὐ γίνεται ἐπικράτησις τῶν παθῶν,
15 τί δ' ἂν ἔμελλε συμβαίνειν καὶ εἰς πόσον
ἐφθάζομεν κατόπιν εἶναι σιωπῶντες καὶ μὴ
διευκρινοῦντες καὶ ὑποφαίνοντες τὰ ὀφειλό-
μενα;

Ἐγὼ δεδίδαγμαί παρὰ τῶν ἁγίων πατέ-
20 ρων, ὅτι περ οἱ λόγοι ὁδὸς ἐπὶ τὰ πράγ-
ματά εἰσιν, εἴτε χρηστοί, εἴτε ἐτέρως ἔχον-
τες, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι τὸ λαλεῖν τὰ κρείττονα
εἰς πρᾶξιν ἡμᾶς ἐκάστοτε φέρει. καὶ ὁμο-
λογῶ, τέκνα μου, ὅτι ἐκ τῶν θεοπνεύστων
25 ἀναγνωσμάτων μικρὸν τε καὶ ἐκ τῆς ταπει-
νῆς ἡμῶν κατηχήσεως πάντοτε ἐπανέρχε-
σθε καὶ πάντοτε ἐπιτείνεσθε, ἀλλὰ κατὰ
μὲν τὸ πρότερον οἱ ἐμπαθεῖς πρὸς ἀνάνηψιν
καὶ βελτίωσιν, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον οἱ ἐνά-
30 ρετοι πρὸς τελείωσιν, καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν εὐεργεσίαν, καὶ οὐ
κρύπτομεν τὸν ἔλεον. βλέπετε γὰρ ὅτι
σχεδὸν οὔτε μάχαι γίνονται, οὔτε συκοφαν-
τίαι, οὔτε κατηγορίαι, οὔτε λοιδορίαι, οὔτε
35 παρακοαί, οὔτε σφετερίσεις καὶ λαθροφαγίαι·
ἀλλὰ καὶ εἰ γίνονται, ἐπεὶ περ ἐσμεν ἐν τῇ
εὐολίσθῳ ταύτῃ σαρκί, θάπτον καταστέλλον-
ται, τοῖς ἐπιτιμίοις οἱ ἀλόντες θεραπευόμε-
νοι· καὶ γὰρ οἱ μὲν ἀφορίζονται, οἱ δὲ ξη-
40 ροφαγοῦσιν, οἱ δὲ παρίστανται, οἱ δὲ ῥητάς
γονυκλισίας βάλλουσι προσφόρως, κατὰ τὸ
ἐπιβάλλον τῇ θεραπείᾳ τοῦ πάθους μέτρον.
διὸ μηδεὶς λεγέτω, ὅτι οὐκ ὠφελούμεθα κα-

τηχοῦμενοι, μηδὲ πάλιν ὅτι οὐ προκόπομεν
διδασκόμενοι. καὶ ὠφελούμεθα καὶ προκό-
πομεν, χάριτι Χριστοῦ καὶ συνεργείᾳ τῶν
εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
καὶ ἀναβαίνοντες ἀναβαίνομεν ταῖς καλαῖς 5
ἀναβάσεσιν ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἀρετῶν, φωτι-
ζόμενοι καὶ ἱεροῦμενοι καὶ θεοποιούμενοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ κόπῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ, ὡς
εἴρηται, κατορθοῦται, παρακαλῶ καὶ ἀντι-
βολῶ καὶ δέομαι, ἐπιμεινόμεν τῇ καλῇ ἡμῶν 10
ταύτῃ προθέσει, καὶ τὰς διψυχίας ἀεὶ περι-
κόπομεν, καὶ τὰς ὀλιγωρίας ἀεὶ ἐξοστρακί-
ζομεν, καὶ νευρῶμεν ἑαυτοὺς ταῖς ἀγαθαῖς
ἐλπίσι καὶ ταῖς μελλούσαις ἀνταποδόσεσι τῶν
αἰώνιων ἀγαθῶν, καὶ τοῦτο ἕως ἂν ἐμπνέω- 15
μεν, ἵνα ἐκ τῶν παρόντων ὀχληρῶν καὶ ἐπι-
πόνων ἀπάραντες διὰ θανάτου κληρονόμοι
καταξιώθωμεν γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν
οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ 20
τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΓ'.

Ἔστιν ὅτι χρὴ ἀναδραμεῖν ταῖς ἐννοίαις καὶ
ἀναθεωρῆσαι τοὺς βίους τῶν πατέρων ἡμῶν 25
καὶ ὁμοιοτρόπως αὐτοῖς πολιτευθῆναι.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πρὸς
τὰς συμβαινούσας ἡμῖν θλίψεις καὶ δυσχε-
ρείας σχεδὸν εἰπεῖν καθ' ἐκάστην ἡμέραν,
εἰ ἐώρων σωματικῶς, εἶχον ἂν πάλαι ἐξα- 30
τονῆσαι καὶ δοῦναι ἄλλῳ τὰς ἡνίας τῆς προ-
στασίας· ἐπεὶ δὲ πρὸς θεὸν ὁ ταπεινός μου
νοὺς ἀναβλέπει, δι' ὃν καὶ ὑμεῖς κέκλησθε
ἐνταῦθα καγὼ παρέδωκα ὑμῖν ἑμαυτόν, οὐκ
ἀπευδοκῶ, κἂν ἀνευδόκητός εἰμι, οὐδὲ ἀπο- 35
λέγομαι, κἂν ἄλογός εἰμι, οὐδὲ ἀπογινώσκω,
κἂν ἀπεγνωσμένος εἰμί, ἀλλ' ἐπειγόμεν καὶ
συγκαίρομαι καὶ συνθλίβομαι καὶ συντρίβομαι,
καὶ πάντα ἐτοίμως ἔχω παθεῖν, τοῦ Χρι-
στοῦ δυναμοῦντος, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου 40
καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἕνεκεν ὑμῶν τῶν ποιη-

τῶν μου, μᾶλλον δὲ — ἀληθῆς εἶπεν — δι' αὐτὸν τὸν κύριόν μου καὶ δεσπότην. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ κτίσας τοὺς σύμπαντας αἰῶνας κατεδέξατο δι' ἐμέ, τοῦτο δὲ ἐκάστω ἐφαρμό-
5 ζει, καὶ εἴλετο τῷ τῆς οἰκονομίας μυστηρίῳ πειρασθῆναι, ὑβρισθῆναι, χλευασθῆναι, ὄνειδισθῆναι, καταγελασθῆναι, σταυρωθῆναι τε καὶ λογχευθῆναι καὶ τεθνάναι, τί μὴ ὑποστήσωμαι, μᾶλλον δὲ τί μὴ ὑποστησώμεθα συμ-
10 βουλευτικῶς; ἀλλὰ θλίψεις, ἀλλὰ στενοχωρίας, ἀλλὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνο. καὶ γὰρ, ἐὰν καλῶς πραγματευσώμεθα καὶ γρηγορήσωμεν καὶ διασπουδάσωμεν, κερδανούμεν ἀθάνατα καὶ αἰώνια. ἐὰν δὲ ῥαθυμήσωμεν καὶ ἀπο-
15 κνήσωμεν, θησαυρίσωμεν ὄργην ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως καὶ ἀποκαλύψεως θεοῦ”.

“Ὡ, ποῦ ποτέ εἰσιν αἱ ἅγαι ψυχαὶ ἐκείναι; ὦ, ποῦ ποτε ἀπέλιπεν ὁ κατ' ἐκείνους πόθος καὶ δρόμος; χαρὰ αὐτοῖς ἦν καὶ εὐ-
20 φροσύνη σωματικῇ θλίψις, καὶ δόξα καὶ μεγαλωσύνη ἄκρα ἢ ταπεινοφροσύνη, ἔρωσ καίων καὶ φλέγων ἀνενδότης τὸ φίλτρον τοῦ κυρίου, ἐπιθυμία ἀκόρεστος οὐ τὸ οἰκεῖον θέλημα ἐκπληρῶσαι, ἀλλὰ τοῦτο πανοθενεῖ
25 μὴ ποιῆσαι, ἔφεςις ἀνεκδιήγητος οὐ τὸ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸ ἄρχεσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι ἕως γήρωσ. ποῦ μοι ἡ γηραλέα καὶ μακαρία κεφαλὴ ἐκείνη, ἢ ἐν τῇ τραπέζῃ παρασταθεῖσα μέχρις ἐγέρσεως; οἶδας ὁ ἀναγι-
30 νώσκων. ποῦ μοι ὁ πολυπείραστος ἐκεῖνος μαργαρίτης τῆς ὑπακοῆς κατὰ τὴν τριακονταεταίαν; ποῦ μοι ὁ τίς δε καὶ τίς δε; ὡς γὰρ χορεία ἀστέρων περίεστί μοι τῇ διανοίᾳ πᾶσα ἢ ἱεροσύλληκτος πληθὺς ἐκείνη.
35 τίς ἔσχε τὴν ὑπακοὴν ἀνυπόκριτον καὶ ἐδοξάσθη ἐν τάχει; δράμωμεν ταῖς ἐννοίαις, τέκνα, ἐπὶ τὸ ἐκείνου μοναστήριον. ἴωμεν ἐπὶ τὰ τοῦ μεγάλου Παχωμίου συστήματα· βλέψωμεν ἐκεῖ τὸν αἰοίδιμον Ἰωάνν, Πετρώ-
40 νιον τὸν τρισόλβιον, Θεόδωρον τὸν ἡγιασμέ-

νον. εἶτα πορευσώμεθα ἐπὶ τὸ τοῦ αἰοιδίμου Θεοδοσίου ἀγνιστήριον, ὀψώμεθα κάκεισε Βασίλειον τὸν αἰέζων, Ἀέτιον τὸν θαυμασίον, τὸν ὀδεῖνα καὶ τὸν ὀδεῖνα. κάκειθεν ἀπελευσώμεθα πρὸς τὸ τοῦ θεσπεσίου Θεοκτί-
5 στου σεμνεῖον, πρὸς τὸ τοῦ παναγίου Εὐθυμίου καὶ Σάββα ἐργαστήριον· καὶ ἀπλῶς συντομολογῶ τὰ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις καὶ μέσοις καὶ τελευταίοις, πῶς καὶ πόσον καὶ ποταπῶς ἠγωνίσαστο εἰς ἕκαστος τὸν ἀγαθὸν
10 αὐτοῦ δρόμον.

Ὁμοιοτρόπως οὖν, τέκνα, καὶ ἡμεῖς, εἴπερ καὶ θέλομεν εὐρεῖν τὴν ζωὴν καὶ “τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν”, πορευσώμεθα, πάντα φέροντες, πάντα στέγοντες, “μὴδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόν-
15 τες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία” τοῦ ἔργου ἡμῶν, “ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαμβάνοντες τὸν θυρεὸν τῆς εὐπιστίας, ἐν ᾧ δυνήσεσθε σβέσαι τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα”, ἄμαχοι καὶ ἀφιλένδεικτοι διαμένοντες, χαί-
20 ροντες καὶ συγχαίροντες τῇ ἀλλήλων εὐδοκίμῃσει, συναρμολογούμενοι ἐν μιᾷ συμπνοίᾳ τοῦ πνεύματος ὡς ἓν τι σῶμα Χριστοῦ, εὐχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς δυστήνου μου καὶ ταλαιπώρου ψυχῆς, ἵνα ὁ θεὸς τῆς εἰ-
25 ρήνης χορηγήσῃ πνεῦμα δυνάμεως εἰς τὸ ἰσχύειν διεξάγειν ὑμᾶς, κατὰ τὸ βούλημα αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
30 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀλιγωρεῖν ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσιν, ἀλλὰ συναμιλλᾶσθαι τὴν καλὴν ἀμιλλαν πρὸς ἀλλήλους, τοῦ νικᾶν τὸν ἀντίπαλον.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, βραχυτάτης οὔσης τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ὥρας ἐπιδομένης μετὰ τὴν ψαλμωδίαν ἀναπαύσεως,

1 πορευσώμεθα V. 2 ὀψώμεθα V. 4 ὀδεῖνα] οὐτως ἐν τῷ P, δεῖνα V. 8 συντόμῳ λόγῳ V. 10 ἠγωνίσαντο V. 13/14 Ἰωάν. εὐαγγ. α', 9. Ἰωάν. ἐπιστ. 1, β', 8. 15 πάντα στέγοντες] Κορινθ. 1, ιγ', 7. 15/16 Κορινθ. 2, ε', 8. 17/19 Ἐφεσ. ε', 16. 21/22 κῶδ. εὐδοκίμῃσει. 26 κῶδ. χορηγῆσι. 31 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 56-57.

6 ὑβρισθῆναι, χλευασθῆναι] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 7 καταγελασθῆναι] ἔλλειπει καὶ τοῦτο τῷ V. 11 ἐάν] ἂν V. 13 κερδανόμεθα τὰ V. 15 κῶδ. θησαυρίσωμεν || Ῥωμ. β', 5. 27 κῶδ. γήρους, γηραλεία. 33 κῶδ. χωρεία. 36 κῶδ. τάχη. 39 κῶδ. πετρόνον.

ὡς ὀχληρὰ εἶναι δοκεῖ ἢ κατήχησις. ἀλλ' οὖν μετὰ τῶν ἄλλων καταδέχεσθε καὶ ταύτην, παρακαλῶ, ἐν ὀλίγοις ῥήμασιν ὑπομνήσκοντός [μου] περὶ τῆς ἀσκήσεως ὑμῶν, ἐν ἧ
 5 ἐκλήθημεν καὶ δι' ἧς ἀφείθημεν τῶν προτέρων ἁμαρτημάτων, καὶ ὑπὲρ ἧς ἀγωνιζόμεθα καὶ τληπαθοῦμεν καθ' ἐκάστην ἡμέραν· στενὴ γὰρ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς ἡ ὁδὸς καὶ τεθλιμμένη, κατὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πρὸς
 10 τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον καὶ τοὺς πολλοὺς ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν. ἀλλ' οὖν ὅτι ζωῆς αἰωνίου ἐπαγγελίαν ἔχει, χαίρωμεθα τοίνυν, τέκνα μου, καὶ προθυμώμεθα καὶ τὴν καλὴν ἀμιλλαν πρὸς ἄλ-
 15 λήλους ἀμιλλώμεθα, ὡς ἐπὶ σταδίου τρέχοντές τε καὶ νικῶντες τὸν ἀντίπαλον, ἵνα τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον κομισώμεθα ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀναπαδόσεως. διὰ τοῦτο τὰ βαρέα ὡς ἐλαφρὰ λογιζέσθω ἡμῖν, καὶ τὰ
 20 ἐπαχθῆ ὡς εὐχρηστα, καὶ τὰ λυπηρὰ ὡς περιχαρῆ, καὶ τὰ στερητικὰ ὡς ἐπιτευκτικά, καὶ τὰ ἀτιμαστικά ὡς τιμητικά, καὶ τὰ ὄνειδιστικά ὡς ἐγκωμιστικά, ἢ ὑποταγῆ ὡς ἐπιτυχία ἀρχῆς, ἢ ὀλιγοδεία ὡς πολυτροφία, ἢ
 25 ὕδροποσία ὡς οἰνοποσία, ἢ βραδυφαγία ὡς ταχυφαγία, ἢ τις οὖν ἄλλη παρίσταται ἀσκητικὴ ἄθλησις· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ μαρτύριον ἡμῶν καὶ ἡ ἀποκαταδοκία καὶ ἡ ἐλπίς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ μὴ ὅτι πρὸς τὸ πα-
 30 ρὸν λυπεῖ καὶ ἐκτῆκει τὰς καρδίας ἐποκλάσωμεν καὶ ἐπολιγορήσωμεν, ἀντιβολῶ, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ μέλλον υἰοθεσίαν ἡμῖν ταμιεύεται καὶ βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἀθανασίαν ἀντισχόμεθα, ἀνταγωνισώμεθα καὶ εἰς
 35 αἰὲ καίνοποιώμεθα, μόχθους ἐπὶ μόχθοις καταβαλλόμενοι, καὶ ἀγῶνας ἐπὶ ἀγῶσιν, καὶ σπουδὰς ἐπὶ σπουδαῖς, καὶ ὑπακοὰς ἐπὶ ὑπακοαῖς, καὶ ἐκκοπάς θελημάτων ἐπὶ ἐκκοπαῖς, καὶ ἐπιτιμίας ἐπὶ ἐπιτιμίαις, προσευχὰς τε

ἐπὶ προσευχαῖς καὶ ἀγρυπνίας ἐπὶ ἀγρυπνίαις, καὶ μελέτας ἐπὶ μελέταις θεαῖς, καὶ δάκρυα ἐπὶ δάκρυσι, καὶ ἔρωτας ἐπὶ ἔρωσι θεοῖς καὶ οὐρανόις.

Τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ὁ μακάριος βίος 5 ὑμῶν, ἡλλοιωμένος καὶ ἐπηρμένος τῶν παραυτίκα, ξένος τις καὶ ἀλλόζωος ὑπὲρ τοὺς φρονούντας τὰ ἐν κόσμῳ καὶ ὑπὸ σαρκὸς διοικουμένους καὶ ὑπὲρ τὰ μέλλοντα τὰ τῆδε ἀντιποιοούμενους. οἷοι δὲ ὑμεῖς, τέκνα μου 10 καὶ ἀδελφοί, πρὸς τὸ καταλιπεῖν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, γονεῖς καὶ ἀδελφούς καὶ τέκνα καὶ πᾶσαν περιουσίαν βίου, ἐτοίμως ἔχοντες ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν κύριον ἀγάπης καὶ ταλαιπωρεῖσθαι καὶ περιοδუნᾶσθαι, καὶ ἔλκεσθαι 15 καὶ περιφέρεσθαι, μωκτηρίζεσθαι τε, εἰ συμβῆ, καὶ χλευάζεσθαι, καὶ μὴν καὶ τύπτεσθαι καὶ στρεβλοῦσθαι καὶ μελοκοπεῖσθαι καὶ ἀποθνήσκειν. διὰ τοῦτο πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς θησαυρίζεται, καὶ διὰ τοῦτο 20 μετατιθέμενοι ἐκ κόσμου εἰς θεὸν ἄπιτε, καὶ χωριζόμενοι τῆς ἐπικήρου ζωῆς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον μεταβαίνετε, ἐὰν ἄρα μέχρι τέλους τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς ὑποταγῆς ἐπιδείξησθε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 25 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΕ'.

Περὶ τοῦ ἀνοθεύτως ἡμᾶς διατελεῖν τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἡμῶν. 30

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, τὴν ὀφείλουσαν ἐν τῷ τοσοῦτῳ πλήθει τῆς περὶ ἡμᾶς ἀδελφότητος προσεῖναι λογικὴν κυβέρνησιν καὶ ἀνδρικήν ἐπιστασίαν ἐπιλογιζόμενος ὁ τάλας, καὶ τὴν ἑμαυτοῦ ἀθλιότητα κατα- 35 σκοπούμενος, οἶδα καὶ πέπεισμαι ἀληθῶς, ὅτι δάκτυλος θεοῦ ἐστὶ, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὁ συνεργῶν, ὁ τὴν σύστασιν ὑμῶν περιποιοούμενος καὶ τὴν ἐνότητα ὑμῶν διακρατῶν, καὶ τὴν συνάφειαν 40 ὑμῶν διαφυλαττόμενος. ἐπεὶ ποῦ ἢ βίου μου πονηροῦ ἐπίδοσις, ἢ λόγου σκοτεινοῦ ἐπί-

4 ὑπομνήσκουσαν V || ἡμῶν V. 5 κῶδ. ἀφίθημεν. 7/11 Ματθ. ζ', 13, 14. 15 προσαμιλλώμεθα V. 17 δικ. στέφανον] Τιμοθ. 2, δ' 8. 18 ἐν τῇ ἡμέρᾳ V. 19 ὡς ἐλαφρὰ -- ἐπαχθῆ] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 26 ἧ] κῶδ. εἴ. 27 μαρτύριον ἡμῶν] Θεσσαλ. 2, α', 10. 28 Φίλιπ. α', 20. 32 υἰοθεσίαν] Ρωμ. η', 13. Γαλάτ. δ', 5. Ἐφες. α', 5. 35 κῶδ. καινοποιώμεθα.

19 πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν] Ματθ. ε', 12. Λουκᾶ ε', 23, 35. 24 δοκίμιον ὑμῶν] Ἰακώβου α', 3. Πέτρου 1, α', 7.

βλησις, ἴσχυεν ἂν τοσοῦτον ἔργον ἀναστήσασθαι, καὶ ταῦτα ἐν τῇ τῶν πόλεων βασιλευούσῃ καὶ ὡς καιροῖς ὀλιγώροις καὶ ἀσθενέσι τῆς ἀρχαιοπαραδότου πατρικῆς πολιτείας, ἐν 5 οἷς οὐκ ἔστιν εὐρεῖν σχεδὸν πρόσωπον τὸ ὀρθοτομοῦν τὸν λόγον τῆς τοῦ βίου ἡμῶν ἀληθείας, ἀλλὰ διαφορομένον ἡμῶν ἐκάστου τῶν ἰθυόντων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀποδισταμένων ταῖς γνώμαις, ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς 10 τάγμα πρὸς τὸ τῶν λαϊκῶν;

Ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο θρηνηῶ καὶ διαπονοῦμαι καὶ διασπαράσσομαι τὰ ἐλεεινὰ σπλάγχνα, ζητῶν εἰς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν τινὰ βοήθειαν, ἵνα μὴ ἀπόλωμαι, ἣ θείαν ἢ ἀν- 15 θρωπίνην, τὴν δυναμένην ἀνανεώσασθαι τὴν σωτήριον πολιτείαν καὶ ὁδοποιῆσαι καὶ εὐτακτῆσαι ἕκαστα ἡμῶν εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα καὶ πολίτευμα, τοῦ κανονικῶς καὶ ἐνόμως, ὡς ὑποφαίνουσιν αἱ τῶν θεῶν πατέρων βίβλοι καὶ μάλιστα γὰρ ἡ τοῦ μεγάλου 20 Βασιλείου ἀσκητικῆ δέλιτος. ὑμᾶς δὲ ὡς ἀληθῶς μακαρίζω, τέκνα, ὅτι ἐν γενεᾷ σχολιαζούσῃ, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, καὶ ἐν ἡμέραις τοιαύταις ζητοῦντες ζητεῖτε τὸν 25 κύριον καὶ κατευθύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ πιστοῦσθε μετὰ θεοῦ τὸ πνεῦμα ὑμῶν εἶναι, καὶ ὅτι ἀνοθεύτως καὶ ἀκαπηλεύτως διατελεῖτε τὴν ζωὴν ὑμῶν, ἀληθεῖα ἀποταξάμενοι καὶ ἀψευδῶς ἀναχωρήσαντες ἀπὸ 30 τοῦ κόσμου. καὶ τοῦτο καλούμενοι πράγματι φαίνεσθε· ἐμονώθητε γὰρ ἀληθινῶς ἀπὸ πάντων, τῷ μόνῳ θεῷ συναφθέντες διὰ τῆς ἀρίστης πολιτείας καὶ λατρεύοντες.

Ἐντεῦθεν τὸ κοινωνικὸν τῆς ζωῆς ὑμῶν 35 καὶ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐπονομάζεσθαι ἀναμεταξὺ ὑμῶν. ἐντεῦθεν ἡ ἄσχετος καὶ ἀκοινωνητος πρὸς τοὺς κατὰ σάρκα ὑμᾶς ποτε γεννήσαντας καὶ ἀγχιστεύοντας ἀπαλλοτριώσις. ἐντεῦθεν ἡ ἀψευδὴς πίστις καὶ ἔνωσις πρὸς 40 τὴν ἐμὴν ταπεινώσειν διὰ τῆς ἐξαγγελτικῆς τῶν κρυπτῶν καὶ καρδιακῶν βουλευμάτων ὑμῶν φανερώσεως. ἐντεῦθεν ὑμῖν τὸ ἐν τῇ στενώσει πλατύνεσθαι, ἐν τῇ στενοχωρίᾳ

εὐρύνεσθαι, ἐν τῇ ἐπιλειψίᾳ τῶν σωματικῶν χρεῶν θεραπεύεσθαι καὶ εὐφραίνεσθαι. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν; ἐντεῦθεν ὑμῖν τὸ διαφανεῖς εἶναι καὶ ἐπὶ γλώσσης φέρεσθαι 5 τῶν πολλῶν· καὶ οὐ πλανῶ ὑμᾶς, εἰ καὶ 5 πλανήτης εἰμί, οὐδὲ μεθοδεῶ ὑμᾶς, εἰ καὶ σχολιόγνομος ὑπάρχω. ἀλλὰ δι' ἣν αἰτίαν ταῦτα λέγω καὶ ὑπομνήσκω; ἵνα στηρίξησθε καὶ κρατύνησθε καὶ ἐναγωνίως ἔχητε, μήπως ἀποπέσητε τῆς τηλικαύτης 10 ἀναβάσεως, μήπως ἀπολιγωρήσητε τῆς τοιαύτης προθέσεως, ἀπειπόντες πρὸς τὰ ὑποτακτικά σκάμματα, ἣ παρεκτρεπόμενοι πρὸς τὰ ἐνδιάστροφα τῶν ἀνθρώπων σοφίσματα 15 τε καὶ ληρήματα (οὐ γὰρ ἂν φαίην διδάγματα, 15 καθὼ οὐχ ὑπὸ πνεύματος θεοῦ κεκίνηται), ἔχοντες καὶ τοῦτο πεπεισμένως, ὡς πολλοὶ καὶ πανταχοῦ πάρεσαι φοβούμενοι τὸν κύριον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς θεραπεύοντες αὐτόν. ἀλλὰ πάντοτε τὰ σκάνδαλα καὶ διατί; ἀλλ' ἵνα οἱ 20 δόκιμοι φανῶσιν.

Τοῖνον τῆς ἀγαθῆς ὑμῶν προθέσεως ἐχόμενοι μήποτε ἀμελήσητε τὸ φιλεῖν τὸν κύριον διὰ τῶν ἀγαθῶν πράξεων, μηδὲ τὸ ἐξερευνᾶν καὶ διαζητεῖν τὰ εἰς σωτηρίαν 25 πολλὰ γὰρ διαφεύγει ἡμῖν καὶ παραπίπτομεν, ὡς οὐκ οἶδαμεν, καὶ "παραπτώματα", φησί, "τίς συνήσει"; θέλω δὲ εἶδέναι ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλο μετὰ τὴν ἐξαγόρευσιν σύντομον καὶ ἄφθαστον φάρμακον εἰς σωτη- 30 ρίαν, ὡς καὶ αὐτοὶ συνεπίστασθε. καὶ ἡνίκα τοῦτο τὸ δῶρον νῦν παρέσχεν ὁ κύριος, τί ὅτι οἱ μὲν βραδύνετε πρὸς τὰς ἐξαγορεύσεις καὶ πνίγεσθε τῇ σιωπῇ καὶ ἐλκοῦσθε καὶ 35 σκωληκιᾶτε τοῖς ἀθριαμβεύτοις λογισμοῖς; 35 ἐγὼ οὖν, τέκνα, κατελεῶν ὑμᾶς εἰμι ἐν τούτῳ, εἴπερ τινὲς καὶ ἐστέ, καὶ ἀσθενῶ τῇ ἀσθενείᾳ ὑμῶν. διατί γὰρ, παρ' ὧν ἐστὶν ὑγιαίνειν καὶ φωτίζεσθαι καὶ εὐπροσωπεῖν, ὑποστήκομεν τὰ ἐναντία; οἶδε πάντα ὁ θεός. 40 οὐ γὰρ ἐστὶ κτήσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ. πάντα γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. γνωρίζειν δὲ ὀφείλω ὅμως

8 κῶδ. ἰθινόντων. 20/21 κῶδ. τῆ -- ἀσκητικῆ δέλιτω. 35 κῶδ. ἐπωνομάζεσθαι.

1 ἐπιλειψία=στερήσει. 9 κῶδ. στηρίζεσθε καὶ κρατύνεσθε. 17 κῶδ. πεπεισμένος. 27/28 Ψαλμ. ιη', 13.

κἀγώ. διὰ τοῦτο ζητῶ τὴν ἐξάγγελσιν, ἵνα
 γινώσκω τὰ ἐμὰ τέκνα καὶ γινώσκωμαι ὑπὸ
 τῶν ἐμῶν. αὕτη ἡ γνησία καὶ πνευματικὴ
 γέννησις, αὕτη ἡ ἀνόθευτος ὑποταγή, αὕτη
 5 ἡ ἀμέριμνος ὁδαιοπορία, αὕτη ἡ γλοκεῖα
 προσευχὴ καὶ ἀδιάλειπτος προκοπὴ καὶ ἀνα-
 γωγὴ καὶ θέωσις τοῦ κεκτημένου τὸ δῶρον.
 εὔξασθε, τέκνα μου, ἵνα ἴδω κἀγὼ μακρό-
 θεν, πῶς τὰ προαύλια τῆς ἀπαθείας, καὶ
 10 μάλιστα ἐπιζητουμένης ἐν τῇ τῶν πάντων
 ὑμῶν κυβερνήσει, καὶ μὴ οὕτως ἐναπομείνω
 αἰεὶ εἰς τὸ βᾶρος τῆς ἁμαρτίας.

Καλὸν οὖν τὸ τῆς κατανύξεως δάκρυον πη-
 γαζόμενον, καλὸν ἢ καθαρὰ προσευχὴ, νυκτε-
 15 ρινή τε καὶ ἡμερινή. καλὸν οὖν ἡ ὑπομονὴ
 τῶν προσκρούσεων, καλὸν ἢ τοῦ ἐργοχείρου
 ἐπίτασις, καλὸν ἢ τῶν ἀναγνωσμάτων ἀγρυ-
 πνητικὴ ἐπακρόασις, καλὸν ἢ βραδύγλωσσος
 ὁμιλία καὶ ἀγελοῖαστος συντυχία, καλὸν ἢ
 20 σύμμετρος ἐγκράτεια καὶ μετὰ λόγου καὶ
 προστάξεως βρώσις καὶ πόσις· καλὸν ἢ ἀ-
 ναμνημονευτικὴ τοῦ θανάτου ἔννοια καὶ ἡ
 τοῦ βίου τῶν ἀγίων κατὰ τὸ δυνατόν μί-
 μησις. καλὸν ἢ φυγὴ τῆς φρικτοποιοῦ παρ-
 25 ῥησίας καὶ ἡ ἐπικρότησις τῆς θείας ταπει-
 νοφροσύνης. τὰ πάντα δοκιμάζοντες, τὸ κα-
 λόν, κατὰ τὸν ἀπόστολον, κατέχετε, καὶ τὴν
 σήμερον, ὅτι παρήλθομεν, εὐχαριστήσωμεν
 τῷ κυρίῳ, καὶ ὅτι τὸν κανόνα ἐξετελέσαμεν,
 30 κἀν ὠλιγορήσαμεν· ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς
 αὔριον πάλιν δῶψή κύριος δύναμιν καὶ κρα-
 ταίωσιν, ἐνισχύων καὶ πρὸς τὰς σαρκικὰς
 καὶ σωματικὰς ἐργασίας, ἀμφοτέρωθεν ἡμᾶς
 παρηγορούμενος καὶ πλεονάζων ἡμῖν τὰ αὐ-
 35 τάρχη καὶ δέοντα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυ-
 ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΣ'.

Περὶ τῆς ἀρίστης ὑποταγῆς ὑμῶν καὶ τοῦ
 40 μηδὲν μέγα ἠγείσθαι ὑπὲρ αὐτῆν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, δόξα,

2 κῶδ. γινώσκωμαι. 26/27 Θεσσαλ. 1, ε', 21.
 30 κῶδ. ὀλιγορήσαμεν. 38 Novae patrum biblio-
 thecae t. IX, pars II, σ. 106-108.

δόξα θεῷ τῷ ἀφορίσαντι ἡμᾶς ἐκ κοιλίας
 μητρὸς ἡμῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα τοῦτο.
 χάρις κυρίῳ τῷ καλέσαντι ἡμᾶς εἰς τὸν θου-
 5 μαστὸν καὶ μακάριον τῆς μοναδικῆς πολι-
 τείας τρόπον. ἡμῖν ὡς ἀληθῶς δέδοται, εἰ
 καὶ τολμηρὸν εἶπειν, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ σκοποῦ,
 τοῦ "γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν" μᾶλλον ὑπὲρ τοὺς κατὰ κόσμον, "ὅτι
 βλέποντες οὐ βλέπουσιν" οἱ πολλοὶ αὐτῶν,
 10 ὡς ἔστι τὰ πράγματα. τί γὰρ καὶ οἶα τὰ
 ἐκείνων; μακαριοῦνται πλοῦτον, τὴν παραυ-
 τίκα δόξαν· χαίρουσι τρυφαῖς καὶ ἀπολαύ-
 σεσι· γάννυνται μύροις καὶ οἰνοφλυγίαις,
 μαλακοῖς τε ἱματίοις καὶ ἔππων ἀγέλαις,
 ἀνδραπόδων τε πλήθεσι καὶ γαιῶν πολλῶν
 15 κατασχέασιν, οἰκημάτων κάλλεσι καὶ λίθων
 διαφανῶν ἀγλαίσμασι καὶ τῇ λοιπῇ ματαία
 ποικιλίᾳ· γελῶσι, πηδῶσι, σκιρτῶσιν ὡς ἔρι-
 φοι καὶ κορέννυνται καὶ λιπαίνονται ὡς ἔτοι-
 μοι ὕες πρὸς σφαγὴν. καὶ μὴ τι εἶπωμεν
 20 τῶν ἄλλων παθῶν τὸν ἐσμόν· παρατρέχει
 γὰρ ὁ λόγος τὰ ἐξ αὐτῶν τικτόμενα τῆς
 ἁμαρτίας ἔγγονα καὶ ἀποτελέσματα. καὶ ταῦτα
 αὐτοῖς τῶν ἐπαινουμένων τὰ αὐχρήματα καὶ
 ἀγαλλιάσματα. ἀλλ' οὐ γὰρ τοῖς σταυρώσασι
 25 τὴν σάρκα "σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπι-
 θυμίαις" αὐτῆς, οἳοὶ ἐστε καὶ ὑμεῖς οἱ τῷ
 κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, κατὰ τὸν ἀπόστολον,
 τὴν σάρκα σταυρώσαντες· ἄλλος γὰρ ὁ πό-
 30 θος καὶ ἐπ' ἄλλοις ἢ ἔφεσις ἡμῶν, ᾧ τέ-
 κνα. ζητοῦμεν καὶ ἐκζητοῦμεν τὴν πάλαι
 δίαιταν τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐξ ἧς
 ἀποβεβλήμεθα. ἀναπολοῦμεν καὶ ἀναγνωρί-
 ζομεν τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα ἡμῶν. ἀναχω-
 35 ροῦμεν κόσμου πλάνου καὶ ἐρχόμεθα εἰς θεόν. 35
 ἀπεκδυόμεθα σκότος βιωτικὸν καὶ ἐνδιδυσκό-
 μεθα φῶς νοερόν. βλέπομεν εἰς οὐρανὸν ἄνω
 καὶ γινώσκομεν λόγον κτίσεως, καὶ ἀποκτώ-
 μενοι τὰ πάντα δεσπόζομεν τῶν ἀπάντων.
 καὶ—ὦ τοῦ μεγάλου ἐπαγγέλματος! — τίς
 40 ἡμᾶς διέστησεν ἀπὸ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀπὸ

1 τὸ θεῷ ἐλλείπει τῷ V ἢ ἐκ κοιλίας μητρὸς] Ματθ.
 18', 12. Λουκᾶ α', 15. Πράξ. γ', 2. 18', 8. Γαλάτ. α',
 15. 7/9 Ματθ. ιγ', 11, 13. 18 ποικιλία τῇ ματαία V.
 20 σῦες V. 26 Γαλατ. ε', 24.

τῶν φουσάντων καὶ ἀπὸ τῶν ἐγγόνων, ἀπὸ τῶν συνήθων, ἀπὸ τῶν ὁμηλικῶν, ἀπὸ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀπὸ τῶν ἀγορῶν, ἀπὸ τῶν ὄχλων καὶ δήμων καὶ πάντων τῶν περικοσμίων; τίς ἡμᾶς ἔπεισε δούλους ἑαυτοὺς ἐκδοῦναι τοῖς πνευματικοῖς ἡγουμένοις καὶ πατράσι καὶ ἀναλαβεῖν τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα τὸν δι' ἐγκρατείας, ἀγρυπνίας τε καὶ χαμευνίας, διανύμενον καθ' ἐκάστην; τίς ἡμᾶς ἐφώτισε βλέπειν ἀδιαστρόφως καὶ μηδὲν μέγα νομίζειν χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ κάλλος καὶ φαντασίαν, αὐτὸ τὸ βασιλικὸν διάδημα καὶ πορφυρικὸν περιβόλαιον, ἀλλ' αἰρετώτερόν τι μᾶλλον καὶ ἀξιωματικώτερον καὶ ἐντιμώτερον ἡγεῖσθαι τὰ ταῦτα τὰ ῥάκια καὶ πολυῤῥάφα ἱμάτια περιβεβλησθαι καὶ ἐν αὐτοῖς ὑπὲρ τὰς λαμπρὰς χλαίνας ἀποσεμνύνεσθαι; τίς ἐδυναμώσεν ἡμᾶς φυγεῖν ὕλην καὶ σάρκα καὶ τοῖς ἄνω συναρμωσθῆναι διὰ τῆς παρθενείας καὶ ἀφθόρους καὶ ἀγνοῦς διαμένειν κατὰ τοὺς ἀγγέλους;

Ταῦτα τοίνυν τὰ ἡμέτερα, ὦ ἀδελφοί, ἐγκαυχήματα, ἃ ὁ θεὸς ἐδωρήσατο ἡμῖν, ἀγαπήσασιν αὐτὸν καὶ ποθήσασι τὰ μέλλοντα, φῶς ἀπρόσιτον, δόξαν αἰώνιαν, χαρὰν ἀνεκλάλητον, εὐφροσύνην ἀδιάλειπτον, κληρονομίαν αἰώνιον, βασιλείαν οὐράνιον, χοροστασίαν ἀκατάλυτον, θεωρίαν τρισμακάριστον, πλοῦτον ἄρρευστον, πᾶν εἴ τι καλὸν καὶ τερπνὸν τῶν τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις καὶ μακαρίοις ἀπ' αἰῶνος πατράσιν ἐπηγγελμένων. ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὕτως, βλέπωμεν καὶ προσέχωμεν, μήποτε ἀνθαιρώμεθα τὰ ἐναντία καὶ φθάσωμεν κατόπιν τῶν βιωτικῶς διαζώντων. διὸ ἀγνίσωμεν ἑαυτοὺς ἔτι καὶ παρθενεύσωμεν ἔτι, καὶ φροντίσωμεν ἀπὸ νοῦς καὶ αἵματος καὶ καρδίας καὶ σώματος, καὶ μηδὲ ὁλως δώμεν παρῤῥησίαν τῷ δαίμονι. λόγος λόγον καταπιέζει, καὶ βλέμμα βλέμμα σκαμβάζει, καὶ ἀμέλεια ἀμέλειαν περιέπει, καὶ κατὰ μικρὸν μικρὸν γωνιάζοντες καὶ ἰδιάζοντες καὶ ὡς νυκτικῶρακες εὐρισκόμενοι ἀποκουόμεν

2 κῶδ. ὁμηλικῶν. 15 κῶδ. ἐντιμώτερον. 25 φῶς ἀπρόσιτον] Τιμοθ. 1, σ', 16 || δόξαν αἰώνιαν] Τιμοθ. 2, β', 10 || χαρὰν ἀνεκλάλητον] Πέτρου 1, α', 8. 27 κληρ. αἰώνιον] Ἑβρ. θ', 15. 29 κῶδ. ἄρρευστον.

τὸν τῆς ἁμαρτίας θάνατον. μὴ οὖν, τέκνα, οὕτως, μή, δέομαι καὶ ἀντιβολῶ προσέχετε ἀπ' ἀλλήλων. ἐκ τοῦ πλησίον ἢ ζωῆ καὶ ὁ θάνατος, κατὰ τὸν εἰπόντα, ἐλεεινὸν τὸ βάραθρον, τοῦ αἰωνίου πυρὸς τὸ ἀνταπόδομα. μὴ εἶπης "ἐπανελθὼν ἐπανῆκα", μὴ φθέγγῃ "χροनिῶν ἐχρόνισα", μὴ λογίσῃ "δυναμωθείς ἐνεδυναμώθη". μικρὰ ἀμέλεια, καταφρόνησις, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀφυλάκτως σε προσλαμβάνουσα καὶ χειραγωγούσα, εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἁμαρτίας καταβάλλει.

Σκοπεῖτε καὶ ὁρᾶτε, μικροὶ καὶ μεγάλοι, προάγοντες καὶ ἀκολουθοῦντες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι· ἄνω ἐμακαρίσθημεν, ὡς ἐταλινίσθημεν, ἄνω ἐδοξάσθημεν, ὡς ἡτιμάσθημεν, ἄνω ἀγγελικῶς ἐβιώσαμεν, ὡς σατανικῶς ἐπορεύθημεν. "συνέφερον αὐτῶ", φησὶν, "εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος". συμφέρει καὶ ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ ταῦτα εἰρησθαι, πλὴν ἀνακτέον καὶ ἐπιστρεπτέον. καὶ ταῦτα οὐ λυπεῖν ὑμᾶς θέλων ἐνεθέμην τῇ παρουσίᾳ κατηγήσει, ἀλλ' ἵνα, τέκνα μου, διὰ τῆς προαγγέλσεως τὴν ἐρχομένην ῥομφαίαν τῆς ἁμαρτίας ἐξ ὑμῶν τε αὐτῶν κάμου τοῦ ταπεινοῦ ἐξεώσωμαι ψυχῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΖ'.

30

Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Θεοφανείων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, πάλιν προεόρτιος ἡ κατηγήσις, ἀπὸ τῆς τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν τῶν ἐπιφανίων ἡμέραν καταντήσασα, οὐ σχοῦσα μὲν οὐδὲ ἔχουσα τι πρὸς ἀξίαν, οὐ λέγω τῶν θείων πανηγύρεων (τοῦτο γὰρ ἁγίων καὶ θεοσόφων ἔργον), ἀλλὰ τῆς ὑμῶν προσηκούσης ὑπομονήσεως. πλὴν καὶ τὸ νῦν καταβλητέον ἡμῖν τὸ εἰς δύναμιν. ἐδιδάχθημεν οὖν πρότερον [τὸ] τοῦ Χριστοῦ γενέθλιον, ὅτι Χριστὸς

17/18 Ματθ. κς', 24. 25 κῶδ. ψυχᾶς. 30 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, c. 88-91. 39 τὸ νῦν] τοίνυν V.

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ὤφθη ἐν κόσμῳ· “ἦλθε γὰρ εἰς τὰ ἴδια. κἂν οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ πάντες ἐδέξαντο”, ἡμεῖς δέ, ἐπεὶ ἐδεξάμεθα αὐτόν (καὶ γὰρ τοῖς τῆς πίστεως ὀφθαλμοῖς 5 καὶ εἶδομεν ἐν σπηλαίῳ τεχθέντα παρθενικῶς τε καὶ ἀπερινοήτως ἐκ τῆς προφήτιδος), καὶ προσεκυνήσαμεν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ σὺν ἀγγέλοις τὴν τῆς εὐδοκίας αὐτοῦ ὕμνονοιαν ἀνεπέμψαμεν.

10 Ἐλλάβομεν “ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι”, ὡς ὁ θεὸς εὐαγγελιστῆς βοᾷ, ἀπορρίψαντες τὰ ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος καλύμματα τῶν παθῶν εἰς τὸ τὰ ἱερά αὐτοῦ ἐπιφάνια θεάσασθαι τε καὶ ὑποδύσασθαι. ἅπεισιν ὁ λόγος πρὸς τὴν φωνήν (καιρὸς γὰρ ἦκε τῆς 15 τελειώσεως· μέχρι γὰρ τῆς δεῦρο τριακονταετία ὑποτάσσεται ἀνθρωπίνως τοῖς γονεῦσι, τυπῶν ἡμῖν τὸ ὑποτακτικόν, καὶ τοῦτο, ὡς βούλει, εἴτε φυσικῶς λαβεῖν, εἴτε πνευματικῶς), ὁ νυμφίος πρὸς τὸν νυμφαγωγόν, ὁ δεσπότης πρὸς τὸν δούλον, ὁ ἐνσώματος θεὸς πρὸς τὸν ἐνσαρκον ἄγγελον· ὑπέξεισι γὰρ ἄρτι ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς ἐν ἐρήμῳ διαγωγῆς, ὅλως θεοφορούμενος καὶ πατροκινήτως δι- 25 δασκόμενος, ἐτοιμάσαι τὰς ὁδοὺς κυρίου, εὐθείας ποιῆσαι τὰς τρίβους αὐτοῦ, κατασκευάσαι λαὸν περιούσιον. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐγένονε διὰ τοῦ ἐν μετανοίᾳ βαπτίσματος, ὑπαντᾷ τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον καὶ ἀνακράζει “Ἴδε 30 ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου”. ἐπιζητεῖ ὁ Χριστὸς μου πρὸς αὐτοῦ τὸ βάπτισμα, θάμβους πληροῦται ὁ Ἰωάννης, κατεπίγει αὐτὸν ὁ δεσπότης εἰς ὑπακοήν, ἀναδύεται καὶ ἀναβάλλεται ὁ ὑπηρε- 35 τῆς τὰ θεοπρεπῆ ἐκπληρῶσαι. πῶς οἶει τὸν Πρόδρομον, ἐν μεταίχιμίῳ δύο παθῶν γενόμενον, τῷ μὲν πρὸς ὑπακοήν συνωθούμενον, τῷ δὲ πρὸς συναίσθησιν τῆς οἰκειᾶς ἀναξιοτήτος ἀντιωθούμενον; ἐνενόει γάρ, ὡς 40 εἰκόσ, καὶ ἐφθέγγετο τοιαῦτα· “πῶς τελετάρχου σχῆμα ὑποδήσομαι ὁ βραχὺς ἐγὼ καὶ ἀτέλεστος καὶ σε τὸν παντέλειον θεὸν τε-

λεταρχήσω; πῶς ἄφομαι κορυφῆς τοῦ κλί- ναντος οὐρανούς καὶ καταβάντος, τοῦ μετροῦντος τὰ ὄρη σταθμῶ καὶ τὰς νάπας ζυγῶ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν σπιθαμῆ; πῶς καταδύσω ἐν τοῖς ὕδασι καὶ γομνὸν ἵδοιμι 5 τὸν ἀπερίληπτον καὶ περιβάλλοντα τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις”;

Ἄλλ’ ὅμως ὁ Χριστὸς μου (οὕτω πρέπον ἡμῖν ἐστι πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην) ὦ — 10 τῆς μεγάλης συγκαταβάσεως! — τὴν ἐσθῆτα 10 ἀπαμφιένονται, εἰς τὸ ρεῖθρον κάτεισι, βαπτίζεται καὶ ἡ μὲν θάλασσα, ὡς ὁ ἱεροψάλτης Δαβὶδ, “εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω” καὶ τὸ πνεῦμα ἐν εἶδει περιστρεῶς κατῆλθεν, ἡ δὲ φωνὴ πα- 15 τρώθεν ἐπιμαρτυροῦσα “οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα”. εἶτα ἄνεισιν ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ Χριστὸς καὶ φωστῆρ καὶ σωτῆρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. ὦ μακαρίας χειρὸς τῆς ἀψαμένης κεφαλῆς, δι’ ἧς κεφαλῆ 20 πάντων τῶν προφητῶν ἀνηγγόρευται! ὦ παλάμης παμμεγέθους, κρατησάσης κάραν τοῦ ἐν οὐρανῷ καὶ γῆ καὶ τοῖς πᾶσιν ἀχωρήτου! ὦ ἱερέως θεοχειροτονήτου καὶ πάντων ἱερέων ὑψηλοτέρου, θεὸν καταξιοθέντος ἐν σαρκί 25 βαπτίσει! φῶς ἔλαμψεν, ἀνίσχοντος ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τὴν τῆδε ἡμέραν, καὶ νοερῶς καὶ αἰσθητῶς γήθει καὶ ἀγάλλεται καὶ φαιδρύνεται ἢ τε γῆ Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλεῖμ, ἢ τε Γαλιλαία 30 τῶν ἐθνῶν καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἡ οἰκουμένη.

Πρὸς ταῦτα δοξάσωμεν, πρὸς ταῦτα φωτισθῶμεν καὶ ἡμεῖς φῶς γνώσεως, καὶ οἶον τῇ θεωρίᾳ γενόμενοι κατὰ τὸν Ἰορδάνην 35 ἴδωμεν τὸ μέγα φῶς, τὸν Χριστὸν ἡμῶν βεβαπτισμένον, καὶ προσπτυξώμεθα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι ἔχνη αὐτοῦ ἀκατάληπτα, καὶ μηκέτι πρὸς τὸ σκότος ἐπιστρέφωμεν τῆς

2 κλίνας - καταβάντος] Βασιλ. 2, κβ', 10. Ψαλμ. ιζ', 10. ρμγ', 5. 3 μετρ. τὰ ὄρη - - σπιθαμῆ] Ἡσαίου μ', 12. 6/7 περιβ. τ. οὐρ. ἐν νεφέλαις] Ψαλμ. ρμς' 8. 13 Ψαλμ. ριγ', 3. 14/17 Ματθ. γ', 16, 17. 21 ἀγορεύεται V. 26 πῶς φῶς V || φῶς ἔλαμψεν] Ματθ. δ', 15, 16. 27 ἦλ. τῆς δικαιοσύνης] Μαλαχ. δ', 2. 30 κωδ. νεφθαλήμ. 34 φῶς γνώσεως] Ὡση' ι', 12. 39 ἐπιστρέφωμεν V.

1/3 Ἰωάν. α', 10-11. 10 Ἰωάν. α', 12. 25 ἐτοιμάσαι - τρίβους αὐτοῦ] Ματθ. γ', 3. Μάρκ. α', 3. Λουκᾶ γ', 4. 27 λαὸν περιούσιον] Τίτ. β', 14. 29/31 Ἰωάν. α', 29. 36 Πρόδρομον V, δρόμον P.

ἀμαρτίας, ἀλλὰ συνίωμεν καὶ συμπορευοίμεθα, ὀπαδοὶ καλοὶ γεγονότες. καὶ πρό γε τούτου συμβαπτισθῶμεν αὐτῷ· ἔξεστι γὰρ καθ' ἡμέραν, εἰ βουλόμεθα, τῷ τῶν δακρῶν βαπτίσματι λέγω, τῷ ὄντι γὰρ καθαρτήριον καὶ αἰείφωτον. οἴκοθεν ἡμῖν τὰνάματα, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς Ἰορδάνην, τῷ τῆς κατανύξεως ῥεῖθρῳ φωτιζόμενοι. τὸ καθ' ἐκάστην συνεπώμεθα. κἄν εἰς ὄρος ἀνέλθῃ, συνανίωμεν αὐτῷ· κἄν πειράζεται ὑπὸ τοῦ διαβόλου, τὸν πειραστὴν ἐλεῖν βουλόμενος, συμπειρασθῶμεν αὐτῷ πρὸς μικρόν, ἔν' εἰς αἰῶνας ἀνενόχλητοι διαμείνωμεν. κἄν νηστεύῃ ὡς ἄνθρωπος τεσσαρακονθήμερον, τῷ ἐφημερησίῳ κανόνι ἢ καὶ τῷ ὑπερημερησίῳ ἐν καιρῷ συννηστεύσωμεν αὐτῷ, ἵνα τρυφήσωμεν τὰ ὑπὲρ ἔννοιαν ἀγαθὰ αἰδίως. οὐκ ἐτέρφηθη ὁ Χριστὸς τῷ εἶδει πασῶν τῶν ὑποδειχθειῶν αὐτῷ βασιλείων τῆς γῆς πρὸς τοῦ Σατανᾶ· μηδ' ἡμεῖς καταθελχθῶμεν τοῖς τερπνοῖς τοῦ παρόντος βίου, ἢ καὶ ταῖς τῆς παρουσίας πόλεως περικαλλείαις καὶ ἀπατωσύναις. καὶ ἐν τούτῳ οὔτε πεσοῦμεθα, οὔτε προσκυνήσωμεν τῷ Σέραπι. οὐκ ἠπατήθη ὁ Χριστὸς ἡμῶν εἰπῶν τοὺς λίθους ἄρτους γενέσθαι· μήτι γε καὶ ἡμεῖς, ὡς ὑποβάλλει ὁ δράκων, τὰ πονηρὰ ἢ ἐν τῇ καρδίᾳ ἢ ἐν τῇ γλώσσῃ φθειγγόμεθα, ἀλλ' εἰπώμεν θεολέκτως "ἄπελθε ὀπίσω μου, Σατανᾶ". ἂν οὕτως ἀποκρουσώμεθα αὐτὸν καὶ οὕτω ποιήσωμεν, οἰχθήσεται καὶ ἀφανισθήσεται, μᾶλλον δὲ καταργηθήσεται, καὶ ἄγγελοι ἡμῖν ὀφθήσονται διακονούμενοι, καὶ συγκαταβησόμεθα τῷ Χριστῷ καὶ εἰς μαθητὰς αὐτοῦ ταχθησόμεθα, καὶ τῇ ἀπαθείᾳ περιδοξοῖ ἐσόμεθα, ὡς φῶτα τέλεια ἐν κόσμῳ, ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

1/2 συμπορευοίμεθα - - τούτου] ἐλείπει ταῦτα τῷ V. 3 τὸ καθ' V. 5 τῷ ὄντι] τὸ V. 9 ἀνέλθοι V. 14 κῶδ. ἐφ' ἡμερησίῳ. 22 κῶδ. περικαλλείαις 24 κῶδ. προσκυνήσωμεν || κῶδ. οὐχ ἠπατήθη. 25 κῶδ. εἰπέιν, σλαβ. рекшаго || Πατ. δ', 4. 29 Ματθ. δ', 10.

Περὶ τῆς κρατίστης διαγωγῆς ἡμῶν, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἐβδομάδι τῶν Βαῖων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἡ τῆς χαρᾶς ἡμέρα ἔφθασεν (ἡ γὰρ τῶν νηστείων περίοδος ἤδη τετελειώται) καὶ εὐλογημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι τὸν κόπον καὶ τὸν καύσωνα ἠνέγκατε τῆς ἐγκρατείας, τὸ ἐπιτεταμμένον τῆς ἀγρυπνίας, τὸ εὐτονον τῆς ψαλμωδίας, τὸ ταλαίπωρον τῆς κατὰ χρεῖαν ἐργασίας ἐν τε διασκάψεσιν, οἰκοδομήμασί τε καὶ λεπτουργήμασι, καλλιγραφήσεσί τε καὶ ὑφάσμασιν, ἱματοῦράφησεσί τε καὶ ὑποδηματοῦράφησεσι καὶ ταῖς κατὰ πᾶν ὅτι οὖν τῶν οὐσῶν διακονίῳ ἐγχειρήσεσι· καὶ γὰρ οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν παροπτέον, ἀλλὰ ἐκάστη καὶ παντοία θεῷ ἀνακειμένη τῇ τοῦ κρατούντος αὐτὴν καθαρᾷ λειτουργίᾳ· μὴ γὰρ μέγα τι πρὸς κόπον τοῦ τὸν στίχον λέγοντος καὶ ὑπομνήσκοντος καθ' ἐκάστην περὶ τοῦ θανάτου, ἀλλ' οὖν ἐπ' αὐτῇ καὶ μόνῃ, καθ' ὃ δυνάμει εἶχει, τὴν μισθαποδοσίαν αὐτοῦ λήψεται, ἴσα τυχὸν καὶ τοῦ οἰκονομοῦντος τὰ μεῖζονα. τί λοιπὸν εἰπώμεν ἐπὶ τοῦ τὰ δευτέρα φέροντος, ἢ τῶν ἐπιστημοναρχούτων, ἢ τῶν ἐπιτηρούντων, ἢ τοῦ κανοναρχούντος, ἢ τοῦ κελλαρεύοντος, ἢ τοῦ τραπεζοποιούντος, ἢ τοῦ σκυτοδευσοποιούντος, ἢ τοῦ μεμβρανοποιούντος, ἢ τοῦ κηπουργούντος, ἢ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον λέγωμεν; μεγαλόδοξοι οἱ μισθοί, πολυγέραστοι οἱ ἐγχειρισμοί, ἀθλητικοὶ οἱ ἀποτελεσμοί. οὕτως ἡμᾶς ἡ θεία χάρις καλῶς παρήγαγεν, καὶ ἔτι γε παραγάγοι καὶ ἐκ δυνάμει εἰς δύναμιν μετενέγκοι τὸ θεοσύνθετον σύστημα, τὸ ἀδιάρρηκτον συνάθροισμα, τὸ νεοκατασκευάστον κατὰστημα, ἀλλ' οὖν ἀρχαιογνώριστον διαβίωμα, τὸ μόνον πρὸς θεὸν ὄρων καὶ πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐπιστρεφόμενον, τὸ ἐν κόσμῳ ὁμοφύχημα. εὖγε, εὖγε τῇ κρατίστῃ διαγωγῇ ὑμῶν καὶ τῷ παναρίστῳ καὶ θαυμαστοτάτῳ δρόμῳ, ᾧ ἀδελφοὶ αἰδεσιμώτατοι!

Τί δαὶ περὶ τῆς ἐορτῆς ὑπομνήσωμεν,

ἄγλωττοι καὶ ἐναγεῖς τυγχάνοντες; ἐπειδὴ καὶ λόγου χρεῖα καὶ ψυχῆς καθαρότης, πρὸς τὴν τῆς ὑποθέσεως δύναμιν (τὸ γὰρ μὴ καθαρῶς, φησὶν, τοῦ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι οὐ
5 θεμιτόν), ὅμως ἔλκομαι δι' ὑμᾶς μνήμην καὶ μόνην ἐπενεγεῖν, ἵνα καθαγιασθῆ, ἐμοῦ μὲν λέγοντος τὸ ταπεινὸν στόμα, ὑμῶν δὲ ἐπαίουςαι αἱ καλαὶ ἀκοαί. ὁ πανταχοῦ πα-
ρῶν Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν μεταβαίνει σή-
10 μερον σαρκικῶς ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Ἰουδαίαν, πρὸς τὸν αἰδιδιμον Δάζαρον, ἥδη μέλλοντα θνήσκειν· προκατατίθησι γὰρ τὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀναστάσεως ἐνέχυρα καὶ προ-
15 λάμπει τὰς ἀκτῖνας τῆς ἀφθαρσίας διὰ τῆς τοῦτου ἀναζωώσεως. μεταβαίνουντι δὲ τί φά-
σκει ὁ τῶν μαθητῶν ἀξιопιστότερος καὶ ἀξιάγαστος Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος; “ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ'
20 αὐτοῦ”. Ἴδε πίστει θερμότητα μαθητοῦ καὶ οὐδύτητος φίλημα!· συνανήγειρεν ὅλον τὸν ἀποστολικὸν ἐκείνον χορὸν καὶ παρέθηξεν εἰς εὐτολμίαν ἀνδρικήν συγκινδυνεῦσαι τῷ διδα-
σχάλῳ!

Ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχεν, οὐδὲ μέχρι τοῦ
25 γράμματος ἴσταται, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς διαβαίνειν τὸ ὑπόδειγμα ἱστορήται, ἵνα καὶ ἡμεῖς συνε-
πώμεθα τοῖς ἡγουμένοις, κἂν θανάσιμα εἶεν τὰ προκείμενα. ἐπεὶ δὲ διήνουε τὴν ὁδόν, λέγει φανερῶς τοῖς φοιτηταῖς, “Δάζαρος,
30 ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ ἀπέρχομαι ἵνα ἀναστήσω αὐτόν”. μέγα, ὅτι ἤξιώται Δάζαρος φίλος καλεῖσθαι τοῦ πάντων δε-
σπότη. ὦ τῆς ἀρρήτου συγκαταβάσεως, εἰς τοσοῦτον ἡκούσης μέτρον ταπεινώσεως, ἵνα
35 φίλον τὸν ἀνθρωπιν ὀνομάσῃ. ἐν τῷ Λαζα-
ρικῷ προσώπῳ πᾶν τὸ ἀνθρώπινον ἔκπαλαι διὰ παρακοῆς, διὰ τοῦ πρωτοπλάστου, ἐχθρά-
ναν, εἰσποιοῦμενος καταφιλάζει, καὶ οἱ ποτὲ μακρὰν ὄντες τῇ διαστάσει τῆς κατὰ ἁμαρ-
40 τίαν ἔχθρας ἐγγίζομεν ἄρτι τῇ θεῖᾳ ἀγάπῃ, καὶ οἱ τὴν ἐπίκληρον καὶ θνητὴν ζωὴν λα-
χόντες ἀθανατιζόμεθα τῇ τοῦ κοινωνήσαντος ἡμᾶς κατὰ φύσιν λόγου θεότητι. “ὁ λόγος

γάρ”, φησὶν, “σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν”. ἀλλ' ἀνίωμεν εἰς τὸ προκείμενον.

Εἰσελήλυθε τοίνυν ἐν τῇ Βηθανίᾳ καὶ 5
τόν. ἐν δεήσει κλαυθμὸν Μάρθας τε καὶ Μα-
ρίας ὑπακούσας οἰκτιρμόνως ἐρωτᾷ ὁ ἀληθής, ποῦ τέθειται ὁ θανών; δακρύει ὁ σωτὴρ ἀν-
θρωπικῶς, δύο φύσεως δεικνὺς τὴν ἀλήθειαν. τῇ γὰρ θεϊκῇ ἐμβριμήσει ἀνακόπτει τὸ δάκρυον. 10
μανθάνει οἰκονομικῶς ὀπόσων ἡμερῶν τὸ ἀπο-
βίωμα καὶ φησιν, “ὅτι τεταρτατὸς ἐστὶ”. πα-
ραθαρρύνει τὰς πενθούσας, κρατυνομένας ἐν τῇ πίστει· παρακελεύεται τοὺς παρόντας ἀπο-
καλύψαι τὸν τάφον καὶ ὁ τῆς ζωῆς ταμίας 15
καὶ τῆς πνοῆς διαδότης μεγάλη τῇ φωνῇ φησιν “Δάζαρε, δεῦρο ἔξω”, καὶ θάττον ὁ τεθνηκώς ἀνίσταται καὶ ὁ σεσηπὼς σεσάρ-
κωται, καὶ ὁ ἄπνους ἐζώωται καὶ τὸ μόνον εἰπεῖν ἔργον νῦν παριστάμενον· ὁ γὰρ εἰπὼν 20
“γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο”, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κτισμάτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦδε ἢ μόνον ἐφώνησε καὶ τῇ πλήξει τοῦ φθόγ-
γου ἡ θεϊκὴ ἐνέργεια ἐκ θανάτου εἰς ζωὴν τὸν νενεκρωμένον ἐπανήγαγε. Δαζάρου τοῦ 25
μακαριωτάτου ἑορτάζωμεν τὰ μνημόσυνα, μᾶλ-
λον δὲ τὰ ἐγέρσια, Δαζάρου ἐκείνου τοῦ τριάκοντα ἔτη ζήσαντος, ὡς ὁ λόγος, καὶ ἐπισκοπήσαντος μετὰ τὴν ἀνάλησιν!

Ταῦτα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 30
στοῦ ἐγέρσεως τὰ προαύλια. ταῦτα τὰ κατὰ τοῦ θανάτου προμνημόματα, καὶ χαίρομεν καὶ συγχαίρομεν ταῖς περὶ Μάρθαν καὶ τὸ ἱε-
ρὸν τεράστιον ἐξομολογούμεθα· ἀλλὰ καὶ ὡς οἱ παῖδες τοῖς τῶν ἀρετῶν κλάδοις τῇ κα- 35
κία νηπιάζοντες προσυπαντήσωμεν Χριστῷ, εἰ-
σιόντι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ προφητικῶς ἀνακράζωμεν· “χαῖρε, πόλις Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πραῦς, ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ πῶλον ὄνου, υἱὸν ὑποζυγίου”, τὸ τῶν 40
ἐθνῶν ἄλογον, ὡς λόγος, ὑποτάξων, καὶ δαβίτικῶς μελωδήσωμεν· “ὡσαννὰ ἐν τοῖς

13 κῶδ. ἐλέχεια. 17/19 Ἰωάν. ια', 16. 19 κῶδ. θερμότης. 29/31 Ἰωάν. ια', 11.

1 Ἰωάν. α', 14, 16. 8 Ἰωάν. ια', 34, 35. 12 Ἰωάν. ια', 40. 17 Ἰωάν. ια', 43, 44. 21 Γενέσ. α', 3. 26 κῶδ. ἑορτάζωμεν. 38/40 Ματθ. κα', 5. Ζαχαρ. θ', 9. 42 Ψαλμ. ριζ', 25, 26. Ματθ. κα', 9. Μαρκ. ια', 10.

ὕψιστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου” ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ζωηφόρον καὶ ἐκούσιον. ἐνταῦθα σταίημεν τῆς κατηχήσεως, εὐχαριστοῦντες τῷ δι’ ἡμᾶς δεδω-

5 κότε τὴν μακρὰν ὑπόμνησιν, αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΘ’.

Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους καὶ περὶ ὁμοιοίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εὐθυμὸς εἶμι τῷ πνεύματι καὶ ἔδωκέ μοι ὁ κύριος

15 πασχάσειν ἐν ἀγαλλιάσει, ἀποσκευασαμένῳ τὸ λυπηρὸν τῆς ταλαιπώρου μου ψυχῆς, χάριν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ ἡγουμένου τῶν Καθαρὰ τῷ ὄντι γὰρ “περίλυπός εἶμι ἕως θανάτου”, σχεδὸν εἶπεῖν, διαναβαλλομένου αὐτοῦ καὶ ἀπο-

20 σειομένου τὸ ἐγκρινόμενον ἡμῖν θεοπρεπῶς καὶ σωτηρίως. καὶ ὅρα τῆς ὑπακοῆς ἡλικίον ἐστὶ καὶ οὐράνιον τὸ κατόρθωμα, ζωῆς αἰωνίου ἐφόδιον, ὡσπερ καὶ τὸ ἐναντίον τῆς παρακοῆς φέρον εἰς κίνδυνον. ἐκεῖνον μὲν

25 οὖν ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, σὺν τῇ ὑμετέρᾳ δεήσει, καταρτίσειεν, σθενώσειεν, ὁδηγήσειεν ποιμαίνειν οὐκ ἐν σκεύεσιν ἀπειρου ποιμένος, ἀλλ’ ἐν δυνάμει θείᾳ τὸ πε-

30 πιστευμένον αὐτῷ ποιμνιον, καὶ δοίη δι’ ὁμοψυχίας ἐν ἡμῖν εἶναι καὶ εἰς ταῦτο ζῆν, καθὼς κέκριται.

Ἰμᾶς δὲ ποίοις λόγοις παρακαλέσομεν, ᾧ τέκνα πολυπόθητα, καὶ τίσιν ὑπομνήμασι

35 λαλήσομεν τὰ τῆς παρουσίας ἡμέρας; ἤδη τὸ κατὰ τοῦ κυρίου συμβούλιον συναθροίζεται σήμερον καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχονται ἄρχοντες καὶ λαοὶ συλλαβέσθαι τὸν δίκαιον, καὶ ἀνθ’ ὧν ὠφείλον ὡς εὐεργέτη ἀμείβειν τὰ

40 κράτιστα, ὑπὲρ τούτων ἐπέρχονται ὡς κύνες λαβεῖν αὐτόν. ψυχὴ γὰρ ἐπίφθονος καὶ βασκαίνουσα μᾶλλον ἀγριαίνει ταῖς θε-

ραπείαις, ἕως ἂν εἰς αὐτὸ φθάσῃ τὸ θανατώσαι τὸν εὐεργετήσαντα. ἐλεεινὸν δέ, ὅτε καὶ μαθητῆς συνεπιτίθεται τοῖς κακοῖς καὶ τὸν διδάσκαλον ἐνεδρεύεται. τοιοῦτός ἐστιν ὁ

5 παράφρων Ἰούδας. λαμπτήρ ὧν ἐσκοτίσθη ἐν ὑψηλῇ πολιτείᾳ ὑπάρχων ἔπεσεν ὡς ὁ Ἐωσφόρος· ὁ ἔχων τῆς ἀποστολῆς ἀξίωμα τὸ τῆς ἀποστασίας περιβόλαιον ἐνδύεται. ὁ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων ὑποδοχεὺς ἄρτι τῶν 10 διαβολικῶν βουλευμάτων ὑπουργὸς καθίσταται. φεῦ τῆς ἀπανθρωπίας! ἄβαλε τῆς ἀβελτηρίας αὐτοῦ! ἄρα πῶς λήθαργος κατέστη τῶν τηλικούτων κατορθωμάτων; ἄρα πῶς προήχθη εἰς τοιαύτην τόλμαν; ἀλλ’ ὅμως ἡ 15 πονηρία πάντα πράττειν οἶδε, καὶ διαστρέψασα τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς κατ’ ὀλίγον εἰς ἀλογίαν περιτρέπει τὸν ἄνθρωπον. διὰ τοῦτο λυττᾷ κατὰ τοῦ δεσπότη τοῦ τάλας καὶ μεγάλυνει ἐπ’ αὐτὸν ψαλμικῶς πτερνισμόν, 20 εἰσιῶν καὶ ἐξιῶν δολερῶς καὶ λόγον παράνομον τιθέμενος κατ’ αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ μύρου κένωσιν ὡς ἀτοπίαν κατατιώμενος. οἳοὶ εἰσι καὶ οἱ νῦν προδόται τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἱερᾶς ὑποταγῆς διασπασταί, λογύδρια 25 βατταρίζοντες περιδέξια αὐτοῖς καὶ συνήγορα τῆς ἀποστασίας.

Ἄλλ’ ὁ μὲν οὕτως κινούμενος καταπριᾶται τὸν ἀτίμητον εἰς ὀλιγοστά ἀργύρια, καὶ οὐδὲ τὸ τῆς συνδειπνήσεως αἰδεσθεῖς οἰκείωμα, οὔτε τὸ τῆς διανίψεως ἐκπλαγεῖς ὑπόδειγμα, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ τῆς διελέξεως ἐντραπείας πρόσρημα, οὐδ’ ὅτι τὸ γλωσσόκομον πεπιστευμένος διαβαστάζειν στέργει, ἀλλ’ ἀπορρήγνυται τοῦ χοροῦ τῶν συμμαθητῶν 35 καὶ συνάπτεται τῶν δαιμόνων τῷ ἀρχηγῷ, καὶ ὄλην τὴν σπεῖραν νύκτωρ ἐπιφερόμενος καταλαμβάνει τὸν ποθούμενον τόπον καὶ προδίδωσιν ἐν φιλήματι δολίφ “τὸν κύριον τῆς δόξης”. ἡμεῖς δέ, ὧ ἀδελφοί καὶ τέκνα, μι-

40 μηταὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων γινόμενοι ἀδιάσπαστοι μείνωμεν, καὶ ὁμολογοῦντες ἀποθνήσκειν ὑπὲρ ἐντολῆς, συναποθάνωμεν

18 Ματθ. κς', 38. 27 κῶδ. καταρτίσειεν. 28 κῶδ. ποιμένειν. 31 κῶδ. ἡμᾶς 33 κῶδ. παρακαλέσωμεν.

20 Ψαλμ. μ', 10. 31 κῶδ. διανίψεως. 35 κῶδ. ἀπορρήγνυται. 39 Κοριν. 1, β', 8. 41 κῶδ. γενόμενοι.

αὐτῆ, ἐν μηδενὶ πτυρόμενοι ταῖς τῶν τινῶν ἀπορρήξεσι, μᾶλλον δὲ λακίσεσιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνος καὶ αὐτοὶ διὰ φιλαργυρίαν καὶ φιλοδοξίαν ἀπαγχνίζονται. καὶ οὕτω μὲν τὰ τῆς 5 προδοσίας ἀπήρτισται, ὁ δὲ Χριστὸς ἡμῶν καὶ κύριος ὅποσα καὶ πηλικά ὑπὲρ ἡμῶν οὐ πέπονθεν, ἐλκόμενος καὶ περιδονούμενος ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως ὑπὸ τοῦ φωνῶντος ὄχλου, εἶτα παρεστῶς τῷ ἀνόμφ 10 Καιάφα, ἐρωτώμενος, διελεγχόμενος, ἐρεσχελούμενος, ἐμπαιζόμενος ῥαπιζόμενος, ἀπαγόμενος, ἀποδιδόμενος Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι; κάκεισε διανόει μοι τοὺς φυλακισμούς, τοὺς ἀνετασμούς, τὰς ἐπερωτήσεις, τὰς ἀπο- 15 φάσεις, τὰς κατακραυγὰς τοῦ “αἶρε, αἶρε, σταύρωσον αὐτόν”, τῶν Ἰουδαίων τὰς ἐξαιτήσεις, τῶν λεγόντων “τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ’ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν”, τὴν κατ’ αὐτοῦ βαφήν τοῦ Πιλατικοῦ καλάμου, τὴν 20 φραγέλλωσιν, τοὺς κολαφισμούς, τοὺς ἐμπυσιμούς, τὴν παικτὴν πορφύρωσιν καὶ στεφάνωσιν, τὴν ὄνειδιστικὴν γονυπέτησιν καὶ κατὰ κεφαλῆς πυγμὴν τῶν γελαστικῶς ἐπιβοώντων “προφήτευσον ἡμῖν τίς ἐστὶν ὁ 25 παῖσας σε”; τὸν προπηλακισμόν, τὸν συνωθισμόν, τὸν θοροβασμόν, τὸν ἐπικροτασμόν τοῦ παντός κατ’ αὐτοῦ μιαιρωτάτου ὄχλου· εἶτα τὴν σταύρωσιν, τὴν τῶν ἁγίων χειρῶν καὶ ποδῶν καθήλωσιν, τὸν τῶν ἱματίων 30 διαμερισμόν, τὸν ἐπιτωθασμόν καὶ ὑβρισμόν τῶν παραπορευομένων καὶ λεγόντων “εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατὰβήθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. οὐά! ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι”. τὰ λοιπὰ ἐπιγελάσματα καὶ κατεμπαίγματα 35 καὶ καταλαλήματα, τὴν λόγχευσιν, τὴν τῆς χολῆς ἀπόγευσιν τὴν νέκρωσιν καὶ ὅσα τοῦτοις ἄλλα συνέπονται καὶ συμπέπρακται.

Ἐπεὶ τούτων ἀπάντων τί ἡμεῖς συνανοίσομεν οἱ κατάκριτοι τῷ ὑπὲρ ἡμῶν πε- 40 πονθῶσι καὶ ταφέντι καὶ ἀναστάντι; τὸ “ποτήριον σωτηρίου λήψομαι” μετὰ τοῦ Δαβιδ “καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι”. διὰ

τοῦτο φθαζούσης τῆς ἁγίας ἀναστάσεως προσέχωμέν ἀκριβῶς, καὶ τὴν μὲν ἑορτὴν ἑορτάσωμεν λαμπρῶς καὶ θεϊκῶς—πάσχα γὰρ ἐστὶ, πάσχα τῶν τῆς θείας οἰκονομίας δωρεῶν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον—, τὸ δὲ σῶμα 5 περικρατήσωμεν εὐλαβῶς καὶ κἂν ὑπαλλάξωμεν τὰ βρώματα, ἀλλὰ μὴ ἀνθυπαλλάξωμεν τὰ καταστήματα. πῶς δὲ ἔσται τοῦτο; ἐὰν σωφρόνως καὶ μετρίως καὶ οἴνου ἀπογευσόμεθα, καὶ ἐλαίου καὶ ὄψου ἀπολαύσω- 10 μεν καὶ τῶν ἄλλων παραθεμάτων. ὁ μὲν, συμβουλεύω, ἀρκείσθω μιᾷ κράσει, ἢ δύο μόνον, ἕνεκα τοῦ διαλύσαι, ὁ δὲ καὶ τρεῖς πινέτω, ἀσθενέστερος ὢν καὶ λιχνωδέστερος. τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο οὐ τῶν ὑγιαινόντων, 15 ἀλλὰ τῶν ἀσθενούντων, οὐδὲ τῶν ἐγκρατῶν, ἀλλὰ τῶν ἀκρατῶν. καὶ βλέπε, ποῦ φέρει εἰς ἐμπλησμόν καὶ κόρον ὕπνου. καὶ τί ὁ προφήτης; “ἔφαγε”, φησί, “καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος”. μιμνήσκου 20 καὶ Σοδομιτικὸν πῦρ, λάμβανε καὶ τὸν πολυοινήσαντα Δῶτ καὶ ἀσελγήσαντα ἐν ταῖς θυγατράσιν. ἀναθεώρησον καὶ τὸν γυμνωθέντα Νῶε τῆ ἀπειροποσία. ἀνάγκη γὰρ τὸν νοῦν ἀδρανῆ τυγχάνοντα μὴ οἶόν τε ἀντισχεῖν πρὸς 25 τὰς ἀοράτους παλαιστρας, ἀλλ’ εὐθύς γέλωτος ἀφορμαί, θεωρίαι ἐμπαθεῖς, συλλήψεις λογισμῶν, ἀποκυήσεις φθορῶν κατὰ τε ψυχὴν, κατὰ τε τὰς ἐκκρίσεις. καὶ ὀκνῶ τὰ ὑπὲρ ἐκεῖνα λέγειν, ἐπειδὴ κακῶν διδασκά- 30 λων, ὡς ὁ Θεολόγος, κατὰ τὰ μαθήματα, μᾶλλον δὲ πονηρῶν γεωργῶν πονηρὰ τὰ γεώργια.

Ταῦτα δὲ προκατηγῶ ὑμῖν, ἵνα ἀσφαλίσηθε, τέκνα, ἵνα μὴ κενώσητε τοὺς τες- 35 σαρακοστικούς καμάτους, ἵνα μὴ ἀπολέσητε τοὺς πολυδρόμους πόνους ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῆ, δι’ ἀμετρίαν καταβαπτιζόμενοι καὶ κατακινδυνεύοντες ἐν τῷ πελάγει τῆς ἀμαρτίας (μετὰ γὰρ τῆς τῶν βρωμάτων ἀλλοιώσεως 40 ἐστὶ καὶ ὁ χρόνος συναλλοιούμενος. εἴσεισι γὰρ τὸ ἔαρ, κινεῖται τὸ σῶμα, βρύουσιν αἱ

15/16 Ἰωαν. ιθ', 15. 17 Ματθ. κ', 25. 20 κῶδ. φραγγέλλωσιν. 24 Ματθ. κς', 68. 31/33 Ματθ κς', 40, 41. 38 κῶδ. συνανοίσομεν. 41/42 Ψαλμ. ριε', 4.

11 κῶδ. παραθεμάτων. 18 κῶδ. τούτου. 19/20 Δευτερ. λβ', 15. 21 Σοδομιτικὸν πῦρ] Γενέσ. ιθ', 24, 25. 22 Γενέσ. ιθ', 32-38. 23/24 Γενέσ. θ', 20-24.

πηγαί δαφιλωτέρον, βράζει περισσοτέρως καὶ τὸ αἷμα, φύουσι τὰ ἄνθη, συναύξουσι καὶ τὰ βλαστήματα τῶν παθῶν. καὶ προσέχετε διὰ τοῦτο, παρακαλῶ, ὑπομνήσκω), ἀλλ' ἵνα 5 ἐν τάξει καὶ πρὸς χρείαν καὶ φάγωμεν καὶ πίωμεν, καὶ κοιμηθῶμεν καὶ διεγερθῶμεν, καὶ ὁμιλήσωμεν καὶ προσχαριούμεθα, φεύγοντες τοὺς ἐπικρυπτοτέρους τόπους καὶ ἀφιδιαστικωτέρους καὶ τὸ δύο δύο συνευρίσκεσθαι, μάλιστα 10 ἐπὶ ἀρχαρίων καὶ ἀγενείων. καὶ ἐὰν οὕτω πολιτευσώμεθα, οὐ διαλείψομεν καθ' ἡμέραν ἐορτάζειν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Δ'.

Περὶ τοῦ μὴ γογγύζειν ἐν ταῖς στενώσει τῶν σωματικῶν χρειῶν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἔργον ἡμῖν ἐστὶ τοῦτο καὶ ἀγὼν ἀκαταπόνητος, τὸ 20 ἐκάστοτε λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν καὶ παρακαλεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ὑπομονῇ τῆς κατὰ θεὸν ὑμῶν ζωῆς. εἰ γὰρ οἱ ποίμνης ἐπιστατοῦντες ἀλόγου, ἀγρυπνίας καὶ ἀδολεσχίας καὶ μερίμνας κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἀναλαμβάνουσιν, ἄγοντες καὶ διεξάγοντες τὰ ἐμπιστευθέντα 25 αὐτοῖς θρέμματα, πόσῃ γε μᾶλλον ἡμῖν τοῖς ἀμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίως λαχοῦσι τὸ ἄρχειν ὑμῶν τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ ἄπνον ἔχειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα καὶ τῇ τοῦ 30 λόγου προσφωνήσει ὡς οἶόν τιτι σύριγγι προσλαλεῖν καὶ προσφθέγγεσθαι τὰ θέοντα καὶ συμφέροντα, καὶ μέντοι πόνους καὶ θλίψεις καὶ στενοχωρίας ἀνατλᾶν ὑπὲρ τοῦ εὐτρεπίζειν καὶ χορηγεῖν ὑμῖν τὰ ἐδώδιμα 35 ἀμφοτέρωθεν; ἐπεὶ δὲ οὕτως τὰ καθ' ἡμᾶς ἀπαιτεῖται, οὔτε ὑμῖν ὁ λόγος ἐᾷ οὕτως ἀπλῶς ὡς ἔτυχεν ἀποφέρεισθαι, ἀλλὰ προσεκτικῶς ἐπαίεναί τῆς ταπεινῆς φωνῆς ἡμῶν. "τὰ πρόβατα γάρ", φησί, "τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει", ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

11 κωδ. διαλείψομεν. 34 κωδ. χορηγεῖν. 39 Ἰωάν. ι', 27.

Τί δὲ ταῦτα οὕτως προοιμιασάμην ὑμῖν; καὶ γε μὴ βαρέως ἐνέγκοιτε τὸ λεγόμενον, ὅτι τινὲς ἐξ ὑμῶν τοῖς χεῖλεσί με εὐλογοῦσιν, ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. διατί; ὅτι ἐπειδὴ περ στενώσεως 5 ἐπισυμβάσης ἡμῖν ἐν ταῖς σωματικαῖς χρεῖαις ἐκ τῆς τῶν προλαβόντων χρόνων ἀφορίας, ἔκ τε τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν ὑπὸ θεοῦ πεμπομένων ὡς ἐκ πελάγους ἐν τῷ λιμένι τῆς 10 ἀποταγῆς εἰς σωτηρίαν, ἔκ τε ἄλλων πολλῶν καὶ διαφόρων ξενοδοχιῶν καὶ διανομῶν, καθ' ὃ ἐσμεν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ πόλει ταύτῃ, εἶτα πρὸς ταῦτα κατηχησάντων ἡμῶν καὶ ἐκλαλησάντων τὸ ἐνὸν ἡμῖν λυπηρὸν καὶ φροντιστικὸν καὶ μεριμνητικὸν πρὸς τὸν ἐνιαυ- 15 σιαῖον τῶν χρειῶν πορισμὸν, ἐκλιπαρησάντων τε καὶ δυσωπησάντων ὀρέξαι χεῖρα καὶ διεγερθῆναι ἕκαστον καὶ κινήσαι τὰς ἰδίας χεῖρας ἐπεξεργαστικώτερον, καθ' ἣν ἐντέτακται διακονίαν, καὶ μὴν ὑπομνησάντων, ὅτι 20 πάντως συμβαίνει ζητοῦντας ἡμᾶς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, τὴν στενήν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν πορεύεσθαι, ἐν ἣ ἠλίψεις καὶ στενοχωρίαί, πείνα καὶ κόποι καὶ ἀγρυπνίαί, γυμνότης καὶ ταλαιπωρία καὶ εἴτι 25 ἄλλο τῶν ταιούτων, προσθέντων, ὅτι τάχα καὶ δοκιμάζων ὁ θεὸς τὸν πρὸς αὐτὸν ἡμῶν πόθον, εἰ ἐγκαρτερωμένον ἐν τοῖς λυπηροῖς, παραχωρεῖ πειράζεσθαι ἡμᾶς πρὸς μικρόν, οὐ μᾶλλον ὡς νῦν θέον καὶ ὀφειλόμενον καὶ 30 χρεωστούμενον ἀπεφάνθητε, ἀλλὰ τοῖς μὲν χεῖλεσιν, ὡς προεῖρηται, ἀπελογίσασθε καὶ ἀπευχαριστήσατε· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ οὐ καρδίαν πρὸς θεὸν ἐσχήκατε ἀληθινήν, διεγογγύσατε καὶ ἐδυσφορήσατε καὶ κατεξανέ- 35 στητε οὐ κατὰ Μωσέως τινός (ἠύλαβήθητε γάρ, εἶπερ οὕτως ὑπελαμβάνετε), ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ τοῦ μόνου ἀμαρτωλοῦ, ἐπιλέγοντες "διατί τοσοῦτους ἐπισυνάγει, οὓς οὐ δύναται θρέψαι; καὶ τίς χρεία τῆς ἀνάγκης ταύτης καὶ τίς 40 αὐτὸν ἀναγκάζει ὑποδέχεσθαι τοσοῦτο πλῆθος";

Διὸ πρὸς ταῦτα ἀναγκαῖον ἀντιφθέγξασθαι καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἀναγγεῖλαι, καὶ

τὴν ῥωμαίαν τὴν ἐρχομένην ἐπὶ τοὺς τοιούτους, πρὸς τὸ μὴ ἐκζητηθῆναι ἐκ χειρῶν μου βεβήλων τὸ αἷμα τῆς ἀπωλείας αὐτῶν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν οὐχ ὡς υἱοὶ γνήσιοι 5 κοινωνικῶς ἔφησαν, διατὶ δεχόμεθα, ἀλλ' ὡς τέκνα μωμητὰ καὶ ἀλλότρια "διατὶ δέχεται" εἰπόντες, ὑπεξαιροῦντες ἑαυτοὺς τῆς κοινωνίας καὶ ὁμοφυχίας μου. ἔπειτα, εἰ καὶ οὕτως ἔφησαν, καταγνωστοὶ καὶ ὑπεύθυνοι, 10 ὅτι, κατὰ τὸ ψαλλόμενον, "κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπον, μὴ δυνήσεται ὁ Θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν" τῷ τοσοῦτῳ πλήθει; καὶ μὴ ἐγὼ εἶμι ὁ ἐπιχορηγὸς τῶν τροφῶν, ἢ ὁ τοὺς καρποὺς φέρων, ἢ ὁ τὰς ἀποθήκας πλη- 15 ρῶν, ἢ πάλιν ἐξ ἰδίας αἰρέσεως καὶ αὐθεντίας εἰσδεχόμενος τοὺς προσερχομένους καὶ αὐξων τὴν ἀδελφότητα; οὐκ αὐτός ἐστιν ὁ κύριος καὶ θεὸς καὶ τροφεὺς παντός τοῦ κόσμου, ὁ ἀνοίγων τὴν χεῖρα καὶ ἐμπιπλῶν 20 πᾶν ζῶον εὐδοκίας, ὁ λέγων ὅτι "ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν"; εἶτα πρὸς τοὺς ὀλιγορῶντας "ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, 25 ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐ πολλῶν μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι"; ἔπειτα διὰ τινος σοφωτάτου "ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεάς 30 καὶ ἴδετε, τίς ἐνεπίστευσεν κυρίῳ καὶ κατησχύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτὸν καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν"; εἶτα αὐτίς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου "πάντα τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ 35 ἐκβάλω ἔξω"· καὶ πάλιν "ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν", καὶ ὅσα ἕτερα συνάδοντα τοῖς προειρημένους.

Τί λοιπὸν κινεῖσθε κατ' ἐμοῦ τοῦ ταλαι- 40 πώρου καὶ γλωσσαλγεῖτε καὶ μωρολογεῖτε; ἀλλ', ὡς ἔοικεν, Ἰσραηλιταὶ τινές ἐστε λυ-

3 κῶδ. ἀπολείας. 5 κῶδ. κοινωνικῶς. 10/12 Ψαλμ. σ', 19. 19 ἀνοίγων - εὐδοκίας] Ψαλμ. ρμδ', 16. 20/23 Ματθ. ε', 83. 24/27 Ματθ. ε' 26, 30 || κῶδ. ἡμῶν. 29/33 Σειράχ β', 10. 32 κῶδ. ἐγκατελήφθη. 34 Ἰωάν. ε', 38. 35 κῶδ. ἐκβάλω. 35/37 Μάρκ. ι', 14.

τρωθέντες ἐκ χειρὸς Φαραῶ τοῦ ἀοράτου καὶ ἐκ τῆς πικρᾶς πλινθουργίας τῶν παιδῶν καὶ τῆς σκοτεινῆς Αἰγύπτου, τῆς κοσμικῆς ματαιότητος, εἶτα ἐν τῇ διελεύσει τῆς ἀσκη- 5 τικῆς καὶ θλιπτικῆς διαγωγῆς, ἐπισυμβαινόντων τινῶν στενοχωριῶν, οὐκ εὐχαριστοῦντες θεῷ, οὐκ ἀποδιδόντες αἶνον δοξολογίας, ὡς ἂν διὰ τῆς τοιαύτης ὑμῶν ἀγαθῆς διαθέσεως ἔλθοι τὰ ἐπιδεόμενα ὑπὸ τῆς προνοίας, ἀλλὰ καταγογγύζοντες καὶ οἶον φάσκοντες 10 "ὄφελεν ἀποθανεῖν ἡμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ", ὑπομιμησκόμενοι καὶ λεβήτων, κρομμύων τε καὶ σκοροδῶν, ἃ ἔξεστιν ὑπολαβεῖν ὡς αἰρεῖται ἕκαστος, ἐν οἷς ἦν ἐν τῷ κόσμῳ. ἀλλὰ τί οἱ τότε πεπόνθασι, συνειῶτε οἱ ἀναγινώ- 15 σκοντες· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν εἰσαχθῆναι ἠξιώθη εἰς τὴν γῆν τῆς κληρονομίας, ἔπεσον δὲ τὰ κῶλα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ, καθὼς γέγραπται. φοβουμαι τοίνυν, ὦ τέκνα, μὴ τὸ αὐτὸ πάθω- 20 μεν καὶ ἡμεῖς, τὰ αὐτὰ πράσσοντες. καὶ τότε μὲν νηπιότης τῆς σκιάς καὶ τοῦ νόμου, νῦν δὲ ἡ τελειότης τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ. καὶ τοῦτο πάλιν οὐκ ἐπὶ τῶν λαϊκῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῶν τῶν ἀνα- 25 δραμόντων εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας. ποῦ ποτε ἐφάνη ἐπὶ τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν τοιοῦτος διαγογγυσμός; ἢ τίνα ἐκεῖνοι ἀπώσαντο εἰσδέξασθαι θέλοντα σωθῆναι ἐν τοῖς κοινοβιακοῖς, χάριν στενώσεως 30 σωματικῆς; ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον καὶ παντὶ ἀνέωκτο ἡ θύρα αὐτῶν, οὐ λέγω τῷ βουλομένῳ ἀποτάξασθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀπλῶς ἐπιδεομένῳ πτωχῷ, διαθήκας καὶ μετὰ κί- 35 μησιν αὐτῶν ἀγίας διαθέμενοι ἐπὶ τούτοις;

Οἴδατε τὰ τοῦ μεγάλου φωστῆρος ἡμῶν Εὐθυμίου. διαγινώσχετε τὰ τοῦ αἰοιδίμου πατρὸς ἡμῶν Σάββα καὶ Θεοδοσίου, τοῦ τρισμακαρίστου Παχωμίου. ἄρα γε ἐπισυμβέβηκεν αὐτοῖς στένωσις; καὶ μάλα καὶ πολλαχῶς, 40 ὡς τὸν μὲν ἐν τῷ πάσχῃ μὴδὲ τὴν ἀγίαν προσφορὰν ἔχειν, τὸν δὲ καὶ τὰ κειμήλια

5 ἐπισυμβαινόντων] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 11 Ἐξόδοις, 3. 12 κῶδ. ὑπομημνησκόμενοι. 17/19 Ἀριθ. ιδ', 29, 32. 22 Κολασ. β', 17. Ἑβρ. ι', 1. 32 κῶδ. ἀνέωκτω

ἐπιδοῦναι εἰς διάπρασιν, πρὸς τὸ μὴ δια-
 πεσεῖν τὸ κροῦμα, εἰ καὶ οὐ γέγονε διὰ τὴν
 ταχεῖαν τοῦ θεοῦ ἐπίσκεψιν. καὶ γοῦν ἑκα-
 τὸν νομισμάτων ἐπαγορασίαν σίτου κατὰ
 5 ἀνάγκην ἐποίησατο ὁ μέγας Παχώμιος, καὶ
 οὕτω πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ποτὲ μὲν
 εὐθυνοῦντο, ποτὲ δὲ ἐστενοῦντο, καὶ ἀμφοτέ-
 ρωθεν εὐχαρίστουν καὶ ὑπέμενον τὰ ἀληθι-
 νὰ τέκνα καὶ συνέπασχον τοῖς πατράσιν ἐν
 10 χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει· οἱ δὲ μὴ οὕτως
 ἔχοντες καὶ τότε καὶ νῦν πίπτουσιν ἐν κα-
 τάρᾳ καὶ ἀπωλείᾳ. διὰ τοῦτο προσεκτέον,
 ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ἐπιμνήσθητε ὅτι
 ὑμεῖς αὐτοὶ οἱ διαγογγύζοντες οὐκ ἐξ οἰκεί-
 15 ας ὑμῶν ἐργασίας τὴν τροφήν πορίζεσθε,
 καὶ ὅτι ἐληλυθότες ἐνταῦθα μηδὲν ἐπιφερό-
 μενοι ἦχete, καὶ ὅτι οὐκ ἀπεστράφητε, δι'
 ἦν αἰτίαν προβάλλεσθε, εὐχαριστήσατε καὶ
 αἰνέσατε τὸν θεόν τε καὶ ἡμᾶς.
 20 Πῶς οὖν, ὧ ἄφρονες, ὁ πεπόνθητε, οὐκ
 ἐπιδεικνύσθε ἐν ἄλλοις, καὶ οὗ ἀπελαύσατε
 δώρου, οὐ μεταδίδοτε ἐτέροις, ἀφιλοι, ἀσυμ-
 παθεῖς, ἄστοργοι; κύνas ἀλόγους εἰ προσε-
 δεχόμεθα λιμοκτονουμένους, ἀποδοχῆς ἡμεν
 25 ἄξιοι—“δίκαιος γάρ”, φησίν, “οἰκτεῖρει ψυ-
 χὰς κτηνῶν αὐτοῦ”—, οὐχὶ ἀνθρώπους λογι-
 κούς, τῆς αὐτῆς ἡμῖν φύσεως κοινωνοῦντας,
 ἀδελφούς ἡμῶν ὑπάρχοντας, ἐκ ναυαγίου εἰς
 λιμένα λιπαροῦντας εἰσαχθῆναι, ἐξ ἀπορίας
 30 εἰς σωτηρίαν, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν·
 ἀλλ' οὐδὲν τῶν τοιούτων ἐν τοῖς ἄφροσι
 διανενόηται. καὶ τὰς ἐντολάς οὖν φυλάττειν
 με ἀγαπάτε καὶ διαλαλεῖτε καὶ ἐπαγγέλλεσθε
 ἀποθνήσκειν μετ' ἐμοῦ, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος
 35 κυρίου, καὶ ἐπὶ μικρᾷ στενοχωρίᾳ ἀνανεύετε
 καὶ ἀναδύεσθε· διατί μὴ μᾶλλον ἀναγκάζετε
 με, ἵνα μηδεὶς ἐκ τῶν ἐρχομένων πτωχῶν
 ἀναχωρῆ ἄνευ τοῦ χορτασθῆναι καὶ πεπο-
 κέναι οἶνον, καὶ λαβεῖν τινα ἐπιζητούμενα,
 40 ὑποδεικνύοντες τὴν ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν
 μεγίστην πρόσδοον καὶ τὸ ἐκείνους πληροῦ-
 σθαι διὰ τῆς ὑμῶν ὀλιγαρχίας, ἀλλὰ καὶ
 χορτάζεσθαι θέλετε καὶ ἐμπιπλάσθαι καὶ

διφαγεῖν, ἐπεὶ καὶ τριφαγεῖν, ὄψαροφαγεῖν
 τε συχνότερως, ἐλαιοφαγεῖν τε καὶ οἰνοπο-
 τεῖν ἐν κρασοβολοῖς οὐ δύο καὶ τρισίν,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς, ὁ παρὰ τοῖς πατράσιν ἀπεί-
 ρηται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ὑγαινοῦσι, καὶ 5
 ἐκεῖνα πάλιν δογματίζετε ὡς ἄλογοι; καὶ οὐ
 συμβαίνει ἀμφοτέρα· “οὐδεὶς γὰρ δύναται”,
 φησί, “δυσὶ κυρίοις δουλεύειν”, γαστριμαρ-
 γία φημί καὶ φιλοθεῖα. ἀλλ' “ὧ ἀνόητοι καὶ
 βραδεῖς τῇ καρδίᾳ” τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι ἐπὶ 10
 πᾶσι τοῖς τε ὑπὸ τῶν ἀγίων πατέρων ἐν-
 ταλθεῖσι καὶ ὑφ' ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν
 ὑπομνησθεῖσιν, ὅτι οὕτως δεῖ ἡμᾶς παθεῖν
 καὶ “διὰ πολλῶν θλίψεων εἰσελθεῖν εἰς τὴν
 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν”, τοιγαροῦν μετά- 15
 γνωτε καὶ μετανοήσατε, ὅτι ἡμαρτήσατε καὶ
 ἐπλημμελήσατε ἐνώπιον κυρίου μεγάλως·
 ἐγὼ γὰρ ὁ τάλας οὐκ ἀπευδοκῶ, οὐδὲ ἀπα-
 ναίνομαι, ἀλλ' ὡς ἦδη ἀρχὴν βάλλων ἐν
 ἐπιθυμίᾳ πολλῇ καὶ ζεοῦση καρδίᾳ καὶ εἰσδέ- 20
 ξομαι πάντα τὸν ἐρχόμενον (οὐκ ἐγώ, ἀλλ'
 ὁ ἐντειλάμενος θεός, ἔπειτα καὶ αὐτοὶ μετ'
 ἐμοῦ· ἐν γὰρ ἐσμεν οἱ πάντες), τὸν γυμνὸν
 ἐνδιδύσκων καὶ τὸν ψυχούμενον θάλπων, τὸν
 ἀνυπόδετον ὑποδύων καὶ τὸν ἄστεγον εἰσά- 25
 γων, καὶ τὸν πεινῶντα τρέφων καὶ τὸν δι-
 φῶντα ποτίζων· ταῦτα ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ δόν-
 τος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν λύ-
 τρον, πεποιθῶς ἐπὶ ταῖς ἀψευδέσιν αὐτοῦ 30
 ἐπαγγελίαις, ὅτι οὐχ ὑστερήσει οὐδὲ λιμο-
 κτηνῆσει ψυχὰς δικαίων, οἳ οἱ πὲρ ἐστὲ ὑμεῖς
 (οὐ γὰρ πάντας ἠτιασάμεν) οἱ ἀγόγγυστοι,
 οἱ χαίροντες ἐν ταῖς ἐκπληρώσεσι τῶν ἐντο-
 λῶν τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ πληθυσμῷ τῆς ἀδελ- 35
 φότητος, οἱ ἐγκαρτεροῦντες ἐν ταῖς δοκιμα-
 σίαις τοῦ θεοῦ, οἱ πάντα προϊέμενοι καὶ
 μέχρι θανάτου ὑποστήκοντες, ἧ εἴπερ ἀνε-
 χόμενοι παριδεῖν ἡμᾶς μίαν καὶ μόνην ἐντο-
 λὴν τῶν γεγραμμένων, δι' ἧς ἔωλοι καὶ αἱ 40
 λοιπαὶ γίνονται· “ὁ γὰρ ὄλον τὸν νόμον τη-

12 κῶδ. προσεκταῖον. 19 κῶδ. ἠνέσατε. 25/26
 Παροιμ. ιβ', 10. 42 κῶδ. ὀλιγαρχίας.

2 κῶδ. συχνωτέρως. 7/8 Ματθ. σ', 24. 9/10 Λουκᾶ
 κδ', 25. 14/15 Πράξ. ιδ', 22. 24 κῶδ. ἐνδιδύσκων.
 29 λύτρον] Ματθ. κ', 28. Μάρκ. ι', 45. 32 λιμ. ψυχὰς
 δικαίων] Παροιμ. ι', 3. 38 κῶδ. ὑποστήκοντες. 41 Ἰα-
 κόβου β', 10.

ρῶν, πταίων δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος", καθὼς γέγραπται.

Ἐπιβλέφατε τοίνυν (πρὸς ὑμᾶς γὰρ πάλιν ἐπιστρέφομαι, ὧ ἀπαίδευτοι) ποσάκις 5 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐξ ἀναγκῶν ἐβύβασε καὶ πηλίκας αὐτὸς εὐεργεσίας ἐνεδείξατο διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν. οὐχὶ δέδωκε καὶ σίτους καὶ οἶνους ἐν καιρῷ στενοχωρίας; οὐχὶ ἐκίνησεν ἀνθρώπους καὶ 10 διήνοιξεν αὐτῶν τὰς ἀποθήκας εἰς τροφήν ἡμῶν; οὐχὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἀπὸ χωρῶν καὶ νήσων καὶ ἐξ ἀλλοδαπῶν πόλεων πέμπονται ἡμῖν, ὡς οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι, εὐλογίαι τινές, μέλιτα, ἔλαια, τυροί, σκεπάσματα, 15 ἱμάτια, χρυσίον, ἐξ ἐπισκόπων, ἐξ ἀρχόντων, ἐξ αὐτῶν τῶν τὰ διαδήματα περικειμένων; οἴδατε τὰ ἐπὶ τῆς παρελθούσης βασιλείας ὅσα καὶ πηλίκας, οἴδατε καὶ τὰ ἐπὶ τῶν παρόντων εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν. καὶ ὅτε μὲν αἱ δω- 20 ρεαί, εὐχάριστοι καὶ φιλέντολοι καὶ προθυμητικοὶ μέχρι θανάτου· ὅτε δὲ αἱ ἐλλείψεις, βλάσφημοι καὶ γογγυσταὶ καὶ μεμφίμοιροι. καὶ ταῦτα οὐ κωμωδεῖν ὑμᾶς θέλων λελάληκα, ἀλλά, καθὼς ὑπήχθητε, ἵνα διὰ μικροῦ ὄνει- 25 δισμοῦ ἐξαιρεθῆτε τῶν αἰωνίων βασανιστηρίων. συγχωρήσει τοιγαροῦν ὑμῖν ὁ κύριος καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς ἀσφαλεστέρους ἀπεργάσεται, ἵνα πάντα φέροντες, τὰ πάντα ὑπομένοντες σὺν τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τὸν τῆς 30 δικαιοσύνης στέφανον ἀπολάβητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΑΑ'.

Ἔστι χρῆ προσέχειν ἑαυτοῖς ἐν τοῖς διαφόροις βρώμασι, καὶ περὶ ἐγκρατείας.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες· ἐὰν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸ ῥυπαρὸν ἡμῶν στόμα ἀνοι- 40 γωμεν πρὸς ὑμᾶς, ὧ τέκνα πεπονημένα καὶ

σεβάσμια, οὐκ ἀρκετὸν ἡγοῦμεθα διὰ τὸν περιόντα ἡμῖν πόθον καὶ τὴν ἐπὶ τὸ σφίζεσθαι ὑμᾶς ἐπικειμένην ἡμῖν φροντίδα· εἰς τοῦτο γάρ, κἂν ἁμαρτωλοὶ ἐσμεν, ἀδολεσχοῦμεν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ περὶ τούτου κα- 5 ταγινόμεθα καὶ τοῦτο ἀναπνέομεν, καὶ τούτου ἐφιέμεθα, καὶ τοῦτο ἐκζητοῦμεν, καὶ τοῦτο ἡ ζωὴ ἡμῶν καὶ ὁ ἐπαινετὸς θάνατος. διὸ καὶ τὸ νῦν, ἐξερχομένων τῶν ἀδελφῶν, ἀνεπνεύσαμεν, εὐρόντες τὸ συλλαεῖν ὑμῖν ἐν 10 τοῖς γράμμασι.

Πῶς τοίνυν, ἀδελφοὶ ἡγιασμένοι, ἐπασχάσατε; καὶ πῶς διέρχεσθε ἐν εὐσεβείᾳ τὰς τῆς ἁγίας ἀναστάσεως θεοφωτιστοὺς ἡμέρας; οἶδα δέ, ὅτι καθαίρεσθε καὶ φω- 15 τίζεσθε, καὶ ὑψοῦσθε καὶ ἀγιάζεσθε, καὶ τελειοῦσθε ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου μου, ἔχοντες τὸ εἰς ἀλλήλους ὁμονοητικὸν καὶ διεγνηγερμένον ἐν πᾶσι καὶ μεγαλοπρόθυμον· τοῦτο γὰρ ἐπιδηλοῦσιν αἱ διαφόρως ἐπεισερ- 20 χόμεναι ἐπιστολαὶ ὑμῶν, ἀναγγέλλουσαι ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως κραταῖον ὑμῶν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὑψηλότατον. καὶ γοῦν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ οὕτως ὑμῖν ταῦτα χαρισάμενος καὶ ἐν τοιοῦτοις ὑμᾶς κατορθώμασι στηριξάμε- 25 νος, πλειόνως καὶ μειζρόνως καὶ διαρκεστάτως διατηρήσει καὶ διαφυλάξει ὄλους ὑμᾶς τοὺς ἐμοὺς φωστῆρας καὶ λαμπτήρας, ὀφθαλμούς τε καὶ βραχίονας καὶ εἴτι ἄλλο τῶν ὀσιωτάτων. βλέπετε τοίνυν, τέκνα μου, καὶ 30 ἀπὸ τοῦ παρόντος, ὅτι τὸ καλὸν καὶ δύσκτητόν ἐστι καὶ τοῖς μὴ προσέχουσιν εὐάλωτον, καὶ τὸ πολυχρονίως εὐρεθὲν ῥαδίως διὰ μικρᾶς ἀμελείας διαφεύγειεν. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καιροῦ, ὅτι ἑαρινός 35 ἐστι καὶ τοῦ σώματος κινητικός, καὶ ἡ σὰρξ ἡμῶν γῆ οὕσα ζητεῖ γηίνως ἐνεργεῖν. ἡ τοίνυν γῆ κοπριζομένη καὶ παινομένη ἀναφύει καὶ βλαστάνει καὶ ἀνθοφορεῖ. καὶ ἡ σὰρξ τὸ αὐτό, τοῖς διαφόροις βρώμασι καὶ 40 πόμασι παινομένη. ἀνάγκη τὰς τῶν παιθῶν ἀκάνθας ἀναβράζειν. περιλάβετε ταύτην καὶ ὑποπίασατε ἀποστολικῶς, καὶ πρόνοιαν αὐ-

5 κῶδ. ὀπλήκας. 14 τινές] κῶδ. τιναί. 20 κῶδ. προθυμιακοί. 22 κῶδ. μεμφίμοιροι. 30 δικαιοσ. στέφανον] Τιμοθ. 2, 8, 8 || κῶδ. δικαιοσύνης στ. ἀπολαύητε.

6 τούτου] κῶδ. τοῦτο. 16 κῶδ. ὑψοῦσθαι. 17 κῶδ. τελειοῦσθε. 27 κῶδ. ὑμῶν. 43 Ῥωμ. ιγ', 14.

τῆς εἰς ἐπιθυμίαν μὴ ποιῆσθε, ἀλλὰ τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη χορηγοῦντες μένετε ζῆν ἐν τῷ πνεύματι.

Δοιπὸν μέτρον καὶ ἐπὶ τοῦ ἄρτου καὶ 5 ἐπὶ τοῦ οἴνου. καὶ ὁ μὲν οἶνος, εἰ καὶ δίδονται εἰς πόσιν, ἀλλὰ κατὰ μικρὰν παρηγορίαν καὶ ἐν καιροῖς ἑορταστικοῖς καὶ ἐν τοῖς κοπωδεστέροις ἔργοις, ἢ ἐν τοῖς νοσηλευομένοις, ἢ ἐν τοῖς ἀθυμοῦσι καὶ ἐν τοῖς 10 πρὸς ὁδὸν ἀπαίρουσιν, ἐπεὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀφείλει λαμβάνεσθαι μέχρι μιᾶς κράσεως, ἢ καὶ δύο τὸ πολὺ· τὸ γὰρ γεροντικὸν τί ἀσφαλίζεται, οἴδατε. οὐ τοῖνον ἀπείργειν ὑμᾶς βουλόμενος τῶν βρωμάτων, τέχνα μου, 15 ταῦτα λέγω (καταργείσθω γὰρ τὰ βρώματα, κατὰ τὸν ἀπόστολον), ἀλλὰ τὴν ὄντως τροφήν ὑμᾶς ἐφιέμενος ἔχειν, διὰ τοῦτο ἐν ὑπομνήσει τίθημι τοὺς λόγους. θέλω ὑμᾶς ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἀλλ' ἄρμωδιως καὶ θεο- 20 πρεπῶς καὶ σωστικῶς, πρὸς τε δύναμιν τοῦ σώματος, διὰ τὰ πρὸς χρεῖαν κατεπιέγοντα ἔργα. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀντὶ τῆς ἐγκρατείας ταύτης καὶ ἀποστερήσεως τῶν τοῦ κόσμου ἡδέων, κρεοφαγιῶν καὶ οἰνοποσιῶν 25 καὶ λουσμάτων καὶ θερμασμάτων καὶ καρκευμάτων καὶ ζωμευμάτων, ἐτοιμάζεται ὑμῖν ὁ θεὸς ἐκεῖνος Παράδεισος, ὁ ἔχων "τὸ ξύλον τῆς ζωῆς" καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἀθανασίας, καὶ τὸν γλυκασμὸν τοῦ πνεύματος καὶ τὸ ἀμήχανον καὶ ἀπερινόητον κάλλος τῆς εὐχροίας τῶν ἀβρόχως θεωρουμένων αἰωνίων ἀγαθῶν; ὑμῖν τὸ ἀπολαύειν καὶ τρυφᾶν ἐκεῖσε ταμιεύεται· ἐκεῖ φθάζοντες 30 ἔτι μικρὸν ὅσον διὰ θανάτου φάγεσθε καὶ πίεσθε ἀχορέστως καὶ αἰωνίως. καὶ γὰρ ἐν ταῦθα, τέχνα μου, ἐὰν ἐπ' αὐτῶν τῶν βασιλευόντων λάβωμεν, οὐ τρυφή ἀλλὰ τροφή σκωλήκων ἢ ἀπόλαυσις αὐτῶν, οὐδὲ εὐζωία, ἀλλὰ δυσζωία ἢ ἄνεσις αὐτῶν, οὐδὲ χαρά, 40 ἀλλὰ λύπη ἢ χαροποίησις αὐτῶν, οὐδὲ κατάσχαις, ἀλλὰ ἀπόσχαις ἢ κληρονομία αὐτῶν.

Καὶ ὄντως "ματαιότης ματαιότητων" ἢ

εὐδαιμονία αὐτῶν. οὕτως ὁ μείζων αὐτῶν βασιλεύσας καὶ τῶν ἡδέων τοῦ κόσμου ἀπολαύσας προεῖρηκε Σολομών. ἔχετε δὲ ὑμεῖς τὴν φίλην ὑμῶν ἐγκράτειαν, τὴν σύζυγον ὕπακοήν· τὰς θυγατέρας τοῦ κυρίου, τὴν 5 ἀγνείαν, τὴν παρθενίαν, τὴν ἐλεημοσύνην· τὰς ἱεράς νεάνιδας, τὴν κατάνυξιν, τὴν ταπεινώσιν. ἀναβλέψατε εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ ἴδετε ποῦ ἡ κατοικία ὑμῶν καὶ ποῦ ἡ κεφαλὴ ὑμῶν, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ κοινὸς πα- 10 τὴρ πάντων, καὶ ἡ πόλις ὑμῶν, ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ μήτηρ Παύλου καὶ Πέτρου καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἁγίων. ὄντως, ἐὰν ἐπιμείνητε, ἐνικήσατε· ἐὰν διαρκήσητε, ἐστεφανώθητε· ἐὰν οὕτω τελειωθῆτε, ἀνοιγήσονται 15 ὑμῖν αἱ πόλεις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ τότε μου μνημονεύσετε τοῦ τάλανος καὶ ἀσώτου, ὅλως ὀρώντες, μὴ εἰς κρίσιν ἀποπεμπόμενοι. ἀλλὰ δεήθητε καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὧ τέχνα μου, ἵνα με ὁ θεὸς σὺν ὑμῖν δια- 20 σφῶν διασώσῃ καὶ δῶ πνεῦμα συνέσεως καὶ καταρτισμὸν ψυχῆς, εἰς τὸ ἀναμέσον ὑμῶν θεοπρεπῶς ἀναστρέφεται.

Ταῦτα μὲν ἐν τῷ τέως ἐλαλήσαμεν. ἔπειτα καὶ ὁ οἰκονόμος, ὡς προέγραψα, ἐξελεύσεται· 25 ὑμεῖς δὲ εὐρίσκοντές τινες γραμματοφόρους, μὴ διαλείπητε ἀντιπέμποντες ἡμῖν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅπως ἔχη, καὶ ἀγωνίσασθε, τέχνα μου, εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν, εἰς ἐπιμέλειαν τῶν κτηνῶν, τῶν χωρῶν, τῶν ἀμπε- 30 λῶνων, πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν ποιοῦντες. ἡγοῦ καλῶς, τέκνον Ἀκάκιε. ἅπαντες ὑμεῖς οἱ λοιποὶ ἀδελφοί μου ἐνθέως ἔπεσθε τῷ προάγοντι, ἵνα εὖ ὑμῖν γένηται πᾶσιν, καὶ ἔσεσθε τέχνα φωτός. ἄρτι δὲ 35 σὺν τῷ ἀββᾶ Ἀμμωνίῳ ἀπεστείλαμεν καὶ τὸν ἀββᾶν Βαρθολομαῖον καὶ ἐπιτηρητήν, ὡς τέκνον ἡμῶν, ἐπὶ ταῖς παρισταμέναις χρεῖαις· συμφθάσει δὲ μικρὸν τί ποτε ἐξελθεῖν καὶ τὸ σκάφος μετὰ τῶν χειρῶν ὑμῶν. 40 ἵνα δὲ γινώσκητε, ὅτι καὶ ἀδελφοὺς ὑπεδε-

15 κῶδ. καταργήσθω. 15/16 Κορινθ. 1, σ', 18. 28 τὸ ξύλον τῆς ζωῆς] Γενέσ. β', 9. 31 κῶδ. εὐχράσας. 37 λάβωμεν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι· ολαβιστι приимемъ. 38 κῶδ. σκολίκων. 42 Ἐκκλ. α', 2.

11 κῶδ. ἡμῶν. 12 Γαλάτ. δ', 26. 14 κῶδ. διαρκήσατε. 21 πνεῦμα συνέσεως] Ἐξοδ. λα', 3. λε', 31. Δευτερ. λδ', 9. Ἰώβ ιε', 2. 26 κῶδ. γραμματιφόρους. 27 ἡμῖν κῶδ. ἡμᾶς. 30 κῶδ. ἀμπελώνων. 35 τέχνα φωτός] Ἐφεσ. ε', 8.

ἔαμεθα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ σχῆμα ἔχον-
 τας· ἐξ ὧν εἷς ἐστι καὶ ὁ ἀββᾶς Ἐφραΐμιος,
 τῆς πόλεως γεγονῶς περιφανῆς ἀνθρώπος καὶ
 ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ ζητῶν τὸν θεόν. εὗξασθε,
 5 ἵνα ἐν κυρίῳ καταρτίζωνται. προσαγορεύει ὑμᾶς
 ὁ κύριος καὶ πατὴρ μου καὶ πατὴρ ὑμῶν,
 ὁ οἰκονόμος, ὁ παροικονόμος, ὁ πρωτοπρε-
 σβύτερος Ἀθανάσιος, ὁ ἐπιστημονάρχης Βαρ-
 σανούφιος, ἡ λοιπὴ πᾶσα ἀδελφότης. ἡ χά-
 10 ρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
 πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΒ΄.

Περὶ τοῦ εὐχαρίστως φέρειν τὰ λυπηρὰ
 τῆς κατὰ Χριστὸν ἡμῶν ζωῆς.

15 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πρὸς
 τὰς ἑμαυτοῦ πράξεις ἀφορῶν, ὅτι πονηραὶ
 εἰσιν, οἷδ' ὅτι οὐδὲν ὁ ἀσθενὴς μου λόγος
 ἀνύσειε προσφερόμενος ὑμῖν. ἀλλ' ἵνα μὴ
 ἀκούσασιν· "πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἔδει σε
 20 βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις",
 ὅπερ εἴρηται ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, διὰ τοῦτο
 ἐπέιγομαι, συλλαμβάνων τὴν εὐχὴν τοῦ πα-
 τρός μου καὶ πατρὸς ὑμῶν εἰς ἐπικουρίαν,
 λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν ὑμᾶς τὰ δέοντα, καὶ
 25 πιστεύω ὅτι τῇ καλῇ ὑμῶν τῇ πρὸς τὰς
 ἐντολάς τοῦ θεοῦ ἐπέξει καὶ προαιρέσει
 καὶ τὸ ἐμὸν ἄχρηστον χρήσιμον ἐναποδείξετε.

Μοχθεῖτε οὖν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεσθε,
 καὶ πρὸς τὰ ἐπερχόμενα λυπηρὰ τῆς κατὰ
 30 Χριστὸν ὑμῶν ζωῆς μὴ ξενοπαθεῖτε, ὡς
 παρὰ προσδοκίαν ἐρχόμενα· μὴ γὰρ οὐ τοῦτο
 ὠμολογήσατε, ἐληλυθότες ἀπὸ τοῦ κόσμου,
 κατενώπιον θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέ-
 λων αὐτοῦ καὶ πᾶσαν θλίψιν καὶ στενοχω-
 35 ρίαν ὑπομεῖναι διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
 νῶν, τοῦτο μὲν καὶ ἐν πείνῃ καὶ δίψῃ, τοῦτο
 δὲ καὶ ἐν φύχει καὶ γυμνότητι, ἐν ὕβρεσι τε
 καὶ ὄνειδισμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀσκητικοῖς;
 λοιπὸν οὐ ξένον τι, ἀλλὰ τὸ ἤδη ὠμολογη-
 40 θὲν ὑμῖν συμβαίνει, ὡς ἅκις ἂν καὶ συμβαίῃ. τί
 δὲ ἐντεῦθεν τὸ κέρδος; βασιλείας οὐρανῶν
 κληρονομία, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν εὐφροσύνη,

ἀθανασίας ἀπόλαυσις, ζωῆς αἰδίου μακαριό-
 της, υἰοθεσία, τρυφή παραδείσου, εἶτι ἄλλο
 ἐστὶ καὶ λέγεται.

"Οὕτως οὖν ἀξίως πρὸς ταῦτα ἀνέκραγεν
 ὁ μέγας ἀπόστολος, ὅτι "οὐκ ἄξια τὰ πα- 5
 θήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν
 δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι εἰς ἡμᾶς", καὶ τότε
 ἐκεῖνος τὴν οἰκουμένην ὅλην διοικῶν καὶ ὡς
 ἐν μέσῳ λεόντων καὶ ἄρκτων καὶ πάρδων
 καὶ λύκων ὑπὸ τῶν ἀπίστων ἐλκόμενος καὶ 10
 περιηγόμενος, δακνόμενός τε καὶ σπαρασσό-
 μενος, μετὰ τοῦ πεινῆν καὶ διψῆν αὐτὸν νό-
 κτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ταῖς ἰδίαις χερ-
 σὶν ἐργάζεσθαι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρεῖν τινα,
 ἀλλ' αὐταρκεῖν αὐτῷ τε καὶ τοῖς οὖσι 15
 μετ' αὐτοῦ ταῖς κατὰ τὸ σῶμα χρεῖαις.
 ἡμεῖς δὲ εἰ μὲν, ἐν οἷς ἐσμεν, εὐχαρίστως
 καὶ ὑπομονητικῶς φέρωμεν, εὖ ἂν ἔχοι καὶ
 οὐκ ἀπολειψόμεθα τῆς ἐκείνου μερίδος· εἰ
 δὲ γε ἀποδυσπετοίημεν καὶ δυσαχθόμεθα καὶ 20
 βαρυθυμοῦμεν, πῶς τοῖς μέχρις αἵματος
 ἀντικαταστάσι πρὸς τὴν ἀμαρτίαν κοινωνή-
 σομεν; ἢ πῶς οὐ καταγέλαστοι ἐσόμεθα
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μηδὲ τὰ ἐλάττονα
 μετὰ προθυμίας αἵρησάμενοι, λέγω δὴ τὴν 25
 ἀντίλογον ὑπακοήν, τὴν ἀγόγγυστον ἐργασίαν,
 τὴν ἀνυπερήφανον ὑπηρεσίαν, τὴν εὐκαιρον
 σιωπὴν, τὴν εὐλογον λαλίαν, τὴν ἐπὶ τῇ τυ-
 χούσῃ διακονίᾳ μεταφοράν, τὴν εὐτονίαν τοῦ
 ἔργου, τὴν ἐκκοπήν τοῦ θελήματος, τὴν 30
 εὐχάριστον ὑποδοχὴν τῆς τυχούσης ἐπιτι-
 μίας, τὴν ἀνένδοτον παράστασιν τῆς ψαλ-
 μωδίας καὶ προσευχῆς, νυκτερινῆς τε καὶ
 ἡμερινῆς, καὶ μέντοι καὶ τὴν ἐφήμερον τῶν
 ψαλμῶν στιχολογίαν; ταῦτα γὰρ πάντα—ἐπεὶ 35
 καὶ πλείω τούτων ἄλλα οὐδὲ γὰρ δυνατόν
 ἕκαστον καταλέγειν—ὑποδεχόμενοι καὶ ὑπο-
 φέροντες, κάλλιστα βιοῦμεν καὶ βιώσομεν,
 καὶ ἐπιτερόμενός ἐστιν ὁ θεὸς ἐν τῷ ἔργῳ
 ἡμῶν, καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀδελφότητος 40
 ὀσιώτερος, καὶ ἡ τῶν ἔξωθεν ἐπίσκεψις
 ὠφελιμωτέρα, καὶ ὁ τοῦ μαρτυρίου στέφανος

ὑμῖν ἐτοιμαζόμενος. λοιπὸν "τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ" καὶ τῶν προειρημένων; οὐδὲν οὐδαμῶς. ἀλλὰ καὶ εἰ ἀποθανεῖν ἡμᾶς δεῖοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν, 5 μετὰ χαρᾶς τοῦτο ἀσπασόμεθα, μόνον ὅτι διὰ Χριστὸν πάσχομεν χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι καὶ "μηδεμίαν ἐν μηδενὶ προσκοπήν διδόντες, ἵνα μὴ μωμηθῆῖ" ἡ ἀγαθὴ πολιτεία ἡμῶν. καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τούτων.

10 Ἴστε δέ, ὅτι στένωσις ἡμῖν γέγονεν ἐν τῷ σίτῳ, ἀποτυχησάντων τῶν χωρῶν, διὰ τὰς ἀμαρτίας μου, τοῦ ἐνὸς μοναστηρίου, ὥστε μὴδὲ κόκκον προσδοκᾶν ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἐνταῦθα δέχεσθαι. ἀλλ' οὐδεμία ἀθυ- 15 μία, εἴπερ εὐτυχεῖτε κατὰ ψυχὴν· εἶρηκε γὰρ ὁ εἰρηκῶς καὶ ἀψευδὴς ἐστὶν ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις αὐτοῦ, ὅτι "ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν"· ὅπερ 20 καὶ προέδειξε καὶ δείκνυσι καθ' ἐκάστην ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν τὰ θαυμάσια καὶ τὰς δωρεὰς αὐτοῦ. μόνον, ὡς εἴρηται, ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνη, καὶ τὰ ἄλλα συνεισώσει ὁ καλὸς οἰκονόμος 25 καὶ δοτὴρ ἀπάντων θεός, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΓ'

Περὶ ἐγκρατείας οὐ μόνον τροφῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν παθῶν, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἀγίᾳ Τεσσαρακοστῇ. 30

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἐμάκρυνα τοῦ κατηχεῖν ὑμῶν τὰς τιμίας ἀκοὰς τὸν ἐξουθενημένον μου λόγον ἐκ τοῦ νοσηλεύεσθαι με ἐπὶ πολὺ, καὶ ἡ μὲν χρεία 35 ἐπέγει τοῦ λαλεῖν, ἡ δὲ ἀδυναμία ἐγκοπὴν ποιεῖ τοῦ διαβήματος. ἀλλ' οὖν μικρὰ τινα ὑπομνηστικά ἐν τῷ μικρὸν με ἀνακομίσασθαι προσφθέξομαι ὑμῖν. ὡς ἴστε, ὁ παρῶν καιρὸς ἡ ἀγία Τεσσαρακοστὴ ἐστίν, ἀπαιτοῦσα

ἡμᾶς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας ἔτι μᾶλλον παρὰ τὸν προλαβόντα χρόνον, ἡγῶν τὴν προθυμίαν, τὴν εὐψυχίαν, τὴν εὐτονίαν, τὴν καρτερίαν, τὴν ὑπομονήν, τὴν οὐρανοδρόμον προσευχὴν, τὴν δακρυοφόρον κατάνυξιν, τὴν 5 εὐκαιρον σιωπὴν, τὴν πρέπουσαν λαλίαν, τὴν ἀναντίλογον ὑπακοήν, τὴν συντριβοκάρδιον ταπείνωσιν, τὴν σύμμετρον ἐγκράτειαν καὶ ἀποχὴν οὐ μόνον τῶν ποικίλων καὶ κατὰ κόρον τροφῶν καὶ ποτῶν, ἀλλὰ καὶ 10 φθόνου καὶ μίσους, θυμοῦ καὶ ἔριδος, ζήλου καὶ γογγυσμοῦ καὶ ὑπερηφανίας καὶ παντὸς ἄλλου μισαρωτάτου πάθους.

Ἐπισκέψασθε οὖν ἑαυτοὺς, ὧ τέκνα, καὶ προσέχετε, παρακαλῶ καθαρεύσατε τῶν 15 προῤῥηθέντων καὶ καταρτίσατε ἑαυτοὺς σκευὴ ἀπόλεκτα, ὄργανα θεοήχητα, ψαλτήρια τερπνότατα, πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀγίου πνεύματος· εἰς τοῦτο γὰρ καλεῖ ὁ καιρὸς καὶ τοῦτό ἐστίν ἡ νηστεία. μὴ μοι λεγέτω τις, ὅτι 20 "τόσον καὶ φάλλω καὶ στιχολογῶ καὶ τοσοῦτον προσεύχομαι· βραχυφαγῶ λίαν καὶ ὀλιγοποτῶ· καθεζόμενος ἀφυπνῶ, γονυκλιτῶ τε τοσοῦτον, αἶρω τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν πολυώριον". ἀποδεκτέα μὲν οὖν καὶ 25 ταῦτα. πῶς γὰρ οὐ; ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φραζέτω, εἰ τὸ φρόνημα καταβεβλημένον ἔχει καὶ τὸ πνεῦμα κατανευγμένον καὶ τὸ θέλημα ἐκκεκομμένον, ὥστε αἰεὶ εὐηκοεῖν καὶ μηδαμῶς ἀντιλέγειν, μὴδὲ γογγύζειν τὸ κα- 30 θόλου, ἢ φιλονεικεῖν τὸ καθάπαξ, μὴ διαφθονεῖν τὸν ἀδελφόν, μὴδὲ ζηλευεῖν τὸν πλησίον, μὴδὲ κενονοεῖν καὶ κενολογεῖν ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, ὡς "διατί ἐκεῖνος οὕτως ἔχει καὶ διατί τοῦτο τοῖώσδε"; καὶ τούτου ἄλλοιού- 35 σθαι τὴν καρδίαν καὶ ἀγριοῦσθαι τῷ προσώπῳ καὶ προφέρειν οὐκ ἐξ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐκ πονηροῦ, ῥήματα καὶ βαττολογήματα ἀπιστίας καὶ ἀφοβίας καὶ ἀτομίας, ἅτινα οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ 40 τοὺς ἀκούοντας φέρει εἰς κατάπτωσιν.

Οὐ τὰ τοιαῦτα οὖν, ὧ ἀδελφοί, νηστείας ἔργα, οὐδὲ ἐγκρατείας σκάμματα, ἀλλ' εἰ τι

1/2 Ῥωμ. γ', 35. 5 κῶδ. ἀσπασόμεθα. 7/8 Κορινθ. 2, σ', 3 17/19. Ματθ. σ', 34. 23 κῶδ. ὁσιώτητι. 25 κῶδ. θωτήρ. 27 Novae patrum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 157-160. 35 λαλεῖν] καλεῖν V. 36 ποιεῖται V. 39 ἡ ἀγία Τεσσαρακοστὴ] νηστεία V.

10 κατακόρων V. 13 κῶδ. μισαρωτάτου. 27 κῶδ. ἔχοι. 33 κενονοεῖν V.

ταπεινώσεως ἔχει καὶ ὑπακοῆς, ὡς εἴρηται· ἐν τοῖς δυὶ γὰρ τούτοις κατορθώμασιν οἰονεὶ ὡς ἐν πτέρυξί τισιν ὁ ὑποτακτικὸς εἰς οὐρανὸν ἀνίπταται καὶ τῷ θεῷ συνόμιλος 5 γίνεται. θαυμαστὸν δὲ οὐδέν, ὅτι, καίπερ οὕτως ἡμῶν λεγόντων καὶ ὑμῶν ἀκούοντων, ἐπεισέρχεται ἐν ὑμῖν τὰ μὴ πρέποντα, ἐπεὶ καὶ χώρα μικρὸν ἀμεληθεῖσα τῆς γεωπονίας ἐπιφύει τὰ ζιζάνια. τί δὲ ἐστίν, ὃ φημι; 10 ὅτι τινὲς τῶν ἀσυνετωτέρων—οὐ γὰρ ἐγκρατῶν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ τελείων—ζητοῦσι καὶ ἐκζητοῦσιν, ἐρεσχελοῦσι καὶ ἀντιβολοῦσι, διδῶσι καὶ ἀντιδιδῶσι, βλέπουσι καὶ ἀντιβλέπουσιν, ἐφίενται καὶ ἀντιεφίενται ὡσπερ 15 τινὲς παῖδες καὶ νεωτερίζοντες, ἢ τάχα εἰπεῖν καὶ κοσμιζόντες, περὶ τί γε; περὶ ἐπωμίων, περὶ καλικίων, περὶ ἄλλων τινῶν τῶν τυχόντων. καὶ διατί ταῦτα οὕτως, τέχνα, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ καύχημα ὑμῶν, ἢ τοῦτό 20 ἐστὶ τὸ νήστευμα ὑμῶν, ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον τὸ κατάπτωμα καὶ καταχόρτασμα; τί οὐ στέργετε ἐν τοῖς διδομένοις; τί οὐχ ὑπομένετε ἡμέραν ἐπιδόσεως; τί οὐκ ἐκδέχεσθε τὸν προσεπιόντα καιρὸν; οὐχ εἷς ἐστὶν ἢ 25 δύο, ἢ τρεῖς, ἀλλὰ καὶ τέσσαρες καὶ πέντε ἀπ' ἐμοῦ τε τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν σκοποῦντες καὶ οἰκονομοῦντες μετὰ πόνου καὶ φόβου θεοῦ, συμπαιδείας τε καὶ εὐσπλαγχνίας, καὶ τῆς καθ' 30 ἕκαστον ἀξίως ποιούμενοι τὴν κατὰ χρεῖαν ἐπίδοσιν. ἀλλ' οὐ πάντως πάντοτε, οὐδὲ τὰ αὐτὰ οἱ αὐτοὶ οὔτε λαμβάνειν ὀφείλετε, οὔτε ἀμφιέννυσθαι, οὔτε σκέπεσθαι, οὔτε ὑποδύεσθαι, οὔτε τροφεύεσθαι, οὔτε ποτίζε- 35 σθαι, ἀλλὰ καθὼς ἢ χρεῖα ἐπιζητεῖ καὶ οἱ ἐπέχοντες τὴν οἰκονομίαν διοικήσουσι. τυχὸν ἴσως σὺ ἐπιζητῶν οὐδ' ὃ φορεῖς ἄξιος εἶ πάντως, καὶ ἐν ᾧ ὀφείλεις ὡς ἀνάξιος κατα- 40 νύττεσθαι, γογγύζων καὶ κάλλιον ἐπιζητῶν, σκόπησον ὅπόσον τὸ κρῖμα ἐπὶ τὴν σεαυτοῦ κεφαλὴν συνάγεις. ἄρτι ταῦτα μοναστῶν εἰσιν

8 κῶδ. γαιοπονίας. 14 κῶδ. ἀντιφέρονται. 16 κῶδ. ἐπομίων. 19/21 καὶ τοῦτο - - καταχόρτασμα] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 23 κῶδ ἐπιδώσεως. 24/27 οὐχ εἷς ἐστὶν - - πατρὸς ὑμῶν] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V. 32 οὔτε] κῶδ. οὕτως.

ἀληθινῶν, ἢ ὑποτακτικῶν ἐκλεκτῶν; μὴ γέ- νοιτο, μισθαρνομένων δὲ τινῶν καὶ δουλο- πρεπῶν. οἱ τοιοῦτοι γὰρ τὰ τηλικαῦτα ἐπι- ζητοῦσιν, ὡς ὑπὸ ζυγὸν ἢ δουλείας ἢ μι- 5 σθαρνίας τελοῦντες· ὁ δὲ γνήσιος υἱός, ὡς εἰδὼς ὅτι πάντα τὰ τοῦ πατρὸς διαφέρει αὐτῷ καὶ ὡς φιλῶν φιλεῖται παρὰ τοῦ γεννήτορος, μένει καθὼς ὁράται ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τάχα καὶ ποιεῖται γλυκεῖαν καὶ εὐκαιρον καὶ φιλο- 10 πάτριον τὴν ἐπιζήτησιν.

Προσέχετε τοίνυν τί λαλῶ καὶ μὴ ἔτι ἐγὼ ἄρτι νοσῶν ἐσθίω καὶ πίνω παντοίως καὶ καταθαλάπομενος, καίπερ ἐν ταῖς ἡμέ- ραις ταύταις, ἀντιφθέγξασθε· οὐ γὰρ θεμι- τὸν ὑμῖν, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἅπαντες 15 προϊσταθὲ μοι εἰς τὸ μὴ διδεῖν ὑμῖν ἔρ- γον θλίψεως, ἀσθενοῦντι διὰ τῆς ἐγκρατείας, ἀλλὰ συνιέντες ὅτι ταῦτα πρέπει ἀγίοις καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀνόθευτος ὑποταγῆ, ἐν τῷ πάντα στέργειν καὶ ὑπομένειν. τὰ τοιαῦτα 20 μισητὰ καὶ βδελυκτὰ ζητήματα, ἅπερ καὶ θεὸς καὶ εὐσεβοῦντες ἅπαντες ἀποστρέφονται, μισήσατε. καὶ δοῦλον οὐ ζητοῦντα πρὸς χρεῖαν ἀλλ' ἐπιμένοντα πότε καὶ πῶς ὁ δε- σπότης καταφυγεῖ νέμειν τὰ προσήκοντα εἰ- 25 δότες, οὐδὲ κἂν ὡς δοῦλοι πιστοὶ αἰρούμεθα τῷ θεῷ καὶ δεσπότῃ πάντων δουλεῦσαι. δου- λεύσωμεν αὐτῷ τοίνυν, ἀδελφοί μου γνησιώ- τατοι, ὡς γνήσιοι υἱοί, κατὰ τὴν προοδη- λωμένην θεωρίαν, καὶ μὴ ληρεῖτε ἐν τοῖς 30 ταπεινοῖς μου λόγοις (ληρήσει γὰρ ὁ τοι- οῦτος εἰς τιμωρίαν αἰώνιον), ἀλλὰ συμβάλ- λετε ταῦτα εἰς τὰς ὁσίας ὑμῶν ψυχάς, καὶ οἱ μὲν μὴ ἀλόντες εἰς τὰ τοιαῦτα χαίρετε καὶ φυλάσσεσθε, οἱ δὲ ἐμπεπτωκότες ἰάθητε 35 διὰ τῆς παραινήσεως· εἰ δὲ τις ἐμπέσοι πρὸς τὸ ἐξῆς, τὰ ἐπιτίμια παιδευέτωσαν αὐτόν.

Οἱμοι! οἱμοι! πῶς ἀζήλωτον τὸ ἀγαθὸν καὶ δυσεύρετόν ἐστιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, πῶς δὲ εὐζήλωτον καὶ εὐχερὲς τὸ κακόν! 40 οὐδεὶς βλέπει πρὸς τὸν ὑπομονητικόν, πρὸς τὸν ῥακοδυτοῦντα, πρὸς τὸν καταψυχόμενον,

13 καταθάπομαι V. 14 κῶδ. ἀντιφθέγξασθαι. 16 κῶδ. προϊστασθαι. 27 τῷ δεσποτῇ καὶ θεῷ πάν- των V. 41 ἀποβλέπει V.

πρὸς τὸν περιφρονούμενον, πρὸς τὸν ὀλιγο-
 τροφούμενον, πρὸς τὸν παραθεωρούμενον,
 πρὸς τὸν εὐήκοον, πρὸς τὸν θεοταπείνωτον,
 καὶ εἰκονίζει πρὸς τὴν θείαν ὁμοίωσιν· ἀλλὰ
 5 πᾶς—σχεδὸν εἶπεῖν—πρὸς τὸν κάκιστον ἐπι-
 ζητεῖ ἀποσκοπεῖν, πρὸς τὸν ἐπιζητητικόν,
 πρὸς τὸν ἀντίλογον, πρὸς τὸν ὕβριστικόν,
 πρὸς τὸν γογγυστικόν, πρὸς τὸν καλοφορη-
 τικόν, πρὸς τὸν καταθιλλόμενον, πρὸς τὸν
 10 ἀναπαυόμενον, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναμάσσεται
 τὰ κακά, γινόμενος υἱὸς ἀπειθείας καὶ υἱὸς
 τοῦ σκότους. ἀλλὰ φεῖσαι, φεῖσαι κύριε, καὶ
 ἐν τῷ ἐλέει σου ἀνακτησάμενος ἡμῶν τὰς
 ψυχὰς οἴδου ποιεῖν τὸ θέλημά σου καὶ ἐργά-
 15 ζεσθαι τὰ προστάγματά σου, ἵνα ἐν πᾶσι
 καὶ παντοίως ἀκριβεύομενοι τὸν ἑαυτῶν βίον
 τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν
 σου ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅτι σοὶ
 πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, κράτος, προσκύ-
 20 νησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν τῆς οἰκείας σωτη-
 ρίας μέχρι θανάτου.

25 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,
 κυβερνήτου, ἰδίον ἐστὶ τοῦ ἀπευθύνειν τὸ
 πλοῖον πρὸς τὴν προχειμένην ὁρμὴν, εἰς
 τὸ ἀποσῶσαι αὐτὸ πρὸς λιμένα σωτή-
 ριον. καὶ μὴν καὶ ποιμένος γνώρισμά ἐστι
 30 τοῦ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ εἰσελαύνειν καὶ ἐξε-
 λαύνειν ἀπὸ τε νομῶν εἰς νομάς καὶ παρὰ
 ψυχρὸν ὕδωρ ἀναπαύειν, καὶ προσλαλεῖν
 αὐτὸ διὰ σύριγγος, καὶ φρουρεῖν αὐτὸ ἀθη-
 ριάλωτον διὰ ἀγρυπνίας, καὶ ὅσα ἄλλα ἐφαρ-
 35 μόξει τῷ ἀγαθῷ ποιμένι. ὡσαύτως καὶ τῷ
 στρατηγούντι ἰδιὸν ἐστὶ λαὸν ἄγειν ἄριστα
 καὶ παραθήγειν αὐτὸν διὰ παρακλητικῶν
 λόγων οὐ μόνον εὖ μάλα φέρειν τὰ δυσχερῆ
 τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ συμβολῆς πο-
 40 λέμου χωρεῖν ἀνδρείως κατὰ τῶν ἐναντίων.
 οὕτως καὶ ὁ τάλας καὶ ἀνάξιος ταύτην τὴν
 φροντίδα πεπιστευμένος τῆς καθ' ὑμᾶς προ-

στασίας, τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν προθεῖναι
 ὑφέλω μέχρις αἵματος ὑπὲρ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας ὑμῶν· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἴδιον, κατὰ
 τὸν λόγον τοῦ κυρίου, τῷ ἀγαθῷ καὶ ἀψευ-
 δεῖ ποιμένι. ἐντεῦθεν μοι ἀγῶνες ἐπιεισέρ- 5
 χονται αἰεὶ καὶ λύπαι καὶ μέριμναι, φροντίδες
 τε καὶ ἀδολεσχίαι, ἀγρυπνίαι τε καὶ ὀλιγωρίαι,
 καὶ πανταχόθεν περιέλωμαι, καὶ ἐξ οἰκείας
 δυνάμεως ἀντισχεθῆναι ἀπορῶν πρὸς τὸν
 θεὸν καταφεύγω τὸν φιλόνηρον, αἰτῶν 10
 καὶ θεόμενος, ἵνα μὴ τῇ ἀθυμίᾳ καὶ ἀδρα-
 νείᾳ παροργισθῆς ἐπάρη τὴν κραταιὰν αὐτοῦ
 χεῖρα ἐκ τῆς διασώσεως ὑμῶν. ἔνεκα δὲ τῆς
 ὑμῶν πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ εἰλικρινοῦς πί-
 15 στεως ἐπιμένων ἐπιμενεῖ σκέπων καὶ φυλάτ-
 των τὸ πλήρωμα ὑμῶν εἰς δόξαν καὶ ἔπαι-
 νον τῆς αὐτοῦ μεγαλωσύνης, δι' ὑμῶν καμῆ
 τὸν ἁμαρτωλὸν ἐχθιαζόμενος περισφάζεσθαι·
 τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶ διεξάγειν ψυχὰς λογι-
 κάς καὶ τοσοῦτον πλῆθος περικρατεῖσθαι. 20

Ἐγὼ οὖν, τέκνα μου, ὁμολογῶ καὶ ἀπέχω
 τοὺς ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ θεοῦ ἀγῶνας καὶ
 μόχθους καὶ ἰδρωτάς ὑμῶν, καὶ ὅτι καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν τείνεσθε ἐνθεν καὶ ἐνθεν
 διὰ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν ἔργων, 25
 τληπαθοῦντες καὶ μηδαμόθεν ἄνεσιν λαμβά-
 νοντες, νυκτὶ μὲν ἀγρυπνοῦντες, φάλλοντες καὶ
 προσευχόμενοι, ἡμέρα δὲ τὰ ἔργα ἀναλαμβάν-
 νοντες καθ' ὃ ἕκαστος ὑμῶν εὐφυῶς ἔχει, καὶ
 ὡσὰν μέλισσαι ἐφιπτάμενοὶ ἐκ τῆσδε πρὸς 30
 τῆσδε τὴν διακονίαν καὶ ἐκ τοῦ τῆσδε κα-
 θίσματος εἰς τὸν ἕτερον τόπον. καὶ ἐν τού-
 τοις πᾶσι χαρᾷ χαίρω, τὸν μισθὸν ὑμῶν
 πολὺν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποκαράδοκῶν ἐτοι-
 μάζεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ, ἕως ἂν διὰ θανάτου 35
 ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, οὐκ ἐστὶν
 οὐδὲ πρὸς μικρὸν ἀμελεῖσθαι τῆς σωτηρίας,
 ἐπεὶ τὸ πᾶν ἀπολώλαμεν, διὰ τοῦτο ὑπο-
 μνήσχω καὶ τανῦν προσέχετε, μήποτε βα-
 ρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἀπὸ ἀκηδίας 40
 καὶ χαινώσεως καὶ συλλογισμῶν ἀκαίρων,
 καὶ συνεισέλθη ἐντεῦθεν ὀλεθρος καὶ πτώ-

σις κατὰ ψυχὴν ὑμῖν, ἀλλὰ νεάζοντες τῇ προθυμίᾳ συναποπεράνωμεν καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἐλλειπούσης ἡμῖν ὀλιγοήμερου καὶ ἐπι-
 5 καίρου ζωῆς, ἵνα μετὰ ἀγώνων καλῶν καὶ σπουδασμάτων ἱερωτάτων καὶ κατορθωμάτων σεπτοτάτων μετέλθωμεν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐκ τοῦ τῆδε βίου ληψόμενοι τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης παρὰ τοῦ μισθαποδότου θεοῦ

10 Βλεπέτω λοιπὸν ἕκαστος, πῶς τῇ διακονίᾳ παρίσταται λειτουργῶν τῷ κυρίῳ, μὴ ἀμελῶς, μὴ ῥαθύμως, μὴ ὀκνηρῶς, μὴ ἐπιπλάστως· οὐκ ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῷ θεῷ γινωσκέτω προσκρούειν, εἰς ὃν ἡ λειτουργία.

15 ἡμεῖς γὰρ τί ἐπέχομεν; ἢ μόνον συνδούλου τάξιν, ὑπομνήσκοντες τὰ τοῦ δεσπότη ἐντάλματα. ὥστε καὶ οἱ ὑπακούοντες καὶ οἱ παρακούοντες οὐχ ἡμῖν ὀφλήσουσιν ἢ θεραπεύσουσιν, ἀλλὰ τῷ τὰς ἐντολάς δεδωκότι

20 ἀγαθῷ δεσπότη καὶ θεῷ. εἴτε οὖν καλλιγραφεῖ τις, εἴτε δισκονεῖ, εἴτε ἀροτριᾷ, εἴτε σκάπτει, εἴτε ἄλλο ποιεῖ, ποιεῖτω ὡς ἐνώπιον θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπων, καὶ καθαρὸν ἔσται τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐπιμετρούμενον κατὰ

25 τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου θεοῦ. τὴν γλῶσσαν χρεῖα φυλάττειν ἀπὸ ματαιολογίας καὶ τὸν ὀφθαλμὸν φρουρεῖν ἀπὸ ἐναντίας θεωρίας, τὴν τε καρδίαν τηρεῖν ἀπὸ λογισμῶν καὶ πάσας τὰς

30 αἰσθήσεις ἀσφαλίζεσθαι τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ, ἐν μετριοφροσύνῃ πρὸς ἀλλήλους διεξέρχεσθαι, ἐν ἀγάπῃ ἀπαρῆρσιάστῳ μετ' ἀλλήλων συνανακίρνασθαι, ὁμιλεῖν δὲ τὰ προσήκοντα καὶ ὄραν τὰ χρήσιμα, καὶ ἀκούειν τὰ δέοντα,

35 καὶ ἄπτεσθαι τὰ συμφέροντα, καὶ λογίζεσθαι τὰ ἐνθεα, ἵνα οὕτως χαίρωμεν καὶ συγχαίρωμεν, τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ ἐνεργοῦντες καὶ ἐπικερδῶς τὰς ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν διεξανύοντες, τὸν θεὸν ἔχοντες ἐν τῷ

40 οὕτως ἡμᾶς πολιτεύεσθαι βοηθόν, ἀντιλήπτορα, καὶ τὴν πρεσβειαν τῆς ἀγίας Θεοτόκου κραταιὰν σκέπην, τῶν τε δεσποτῶν ἡμῶν τῶν μεγάλων ἀγίων, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ὧν καὶ τὰ μοναστήρια κατέχομεν.

καὶ εἰ ὁ θεὸς μετ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; καὶ εἰ κύριος ὑπερασπιστῆς τῆς ζωῆς ἡμῶν, τίνα φοβηθησόμεθα; καὶ εἰ τῆς Θεοτόκου τὴν βοήθειαν ἔχοιμεν καὶ τῶν ἀγίων, τίς ἡμῶν κυριεύσει; οὐδεὶς οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ 5 δαίμονες ἀφ' ἡμῶν πόρρω ἀφέξονται καὶ ἄνθρωποι ἐπαινέσουσιν, ἐχθροὶ πτοηθήσονται, καὶ οὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἀντιστήσεται· εἰ δὲ ἐναντίως, τὰ ἐναντία ἡμῖν συμβήσεται.

10

Διό, πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, φυλάττωμεν ἑαυτοὺς ἐν καταστάσει καθηκούσης, καὶ μάλιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει παροικούντες, καὶ φύγωμεν ἀπὸ τοῦ λαλεῖν τὰ ἀλλότρια· ἀλλότρια γὰρ ἡμῶν εἰσι καὶ τὸ περὶ βασι- 15 λέων ὁμιλεῖν καὶ τὸ περὶ ἀρχόντων διαλέγεσθαι καὶ περὶ τοῦδε καὶ τοῦδε ἐξερευνᾶν. "ἂ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοῦ", φησὶν. ἄλλη ἢ περὶ ἡμᾶς φροντίς, ἀλλοῖται αἱ ὁμιλίαι. οἱ οὖν τοῦ κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ σω- 20 ματικοὶ τὰ σωματικά, ἡμεῖς δὲ τὰ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, τὰ περὶ ὠφελείας ψυχῆς, τὰ περὶ ἀρετῶν, τὰ περὶ βίου τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, τὰ περὶ μεταστάσεως, τὰ περὶ ὑπαντήσεως τῶν ἀγίων 25 ἀγγέλων καὶ περὶ ἀπολογίας τῆς ἐν τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, τὰ περὶ ἀνταποδόσεως, τὰ περὶ βασιλείας οὐρανῶν, οὕτως ὡς οἱ ἄγγελοι διαφαινόμενοι, τὸ ὄσον ἐφ' ἡμῖν, φωτίζοντες καὶ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ περιαντλουμένους, 30 ἐπεὶ τάχα ἐκ τῆς ματαιᾶς ὁμιλίας συμβαίνει ἡμᾶς καὶ εἰς ἂ μὴ θέμις καὶ κατηγορίας ἐν τισι δέχεσθαι.

Προσέχετε οὖν ἐκ τοῦ δεῦρο καὶ φυλάξατε τὸ στόμα ὑμῶν τοῦ λαλεῖν τὰ μὴ ἀνή- 35 κοντα, καὶ προσεπεκτείνεσθε ἐπὶ ταῖς ἀγαθοεργίαις ὑμῶν, ζῆλον ἀναλαμβάνοντες ἔτι μᾶλλον θερμότερον ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἐνστάσεως τῆς ἀληθείας αὐτοῦ προαιρούμενοι καὶ θανεῖν, καὶ τὰς προθέσεις 40 ὑμῶν τὰς τηλικαύτας ὁ θεὸς ὡς πράξεις λογιζόμενος μαρτυρίου στεφάνοις ὑμᾶς καταστέψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ταῦτα μὲν

ἐπ' ὀλίγον νῦν· οὐκ ἀποκνήσω δέ, εἰ ὑπε-
 ρεύχεσθέ μοι καὶ ὑπάρχει μοι δύναμις, καὶ
 πρὸς τὸ ἐξῆς τὰ αὐτὰ ποιεῖν διὰ τῆς πρὸς
 ὑμᾶς ὑπομνήσεως, ὑπομνησκόμενος καὶ γὰρ,
 5 καὶ διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς νουθεσίας νουθετού-
 μενος καὶ συνετιζόμενος· ἀδελφικῶς γὰρ καὶ
 ἀγαπητικῶς καὶ οὐκ αὐθεντικῶς, οὐδὲ ἐξου-
 σιαστικῶς ἢ πρὸς ὑμᾶς ὁμιλία ἡμῶν καὶ
 γίνεται καὶ γενήσεται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 10 κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΕ΄.

“Ὅτι ὑπομένουσιν ἡμῖν ἐν τῇ μαρτυρικῇ
 ὑποταγῇ ἀποληψόμεθα τὰ αἰώνια γέρα.

15 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κεκο-
 πιακότες ἐστέ ἤδη ἐκ τῆς παρελθούσης ἀγρυ-
 πνίας τοῦ ὀσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν
 Σάβα, ἄρτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ παρόντος κανόνος τοῦ
 ἐν ἀγίοις καὶ θαυματοποιῷ πατρὸς ἡμῶν Νι-
 20 κολάου, καὶ ὁ κόπος ὑμῶν ὄσιος καὶ ψυχωφε-
 λῆς, οὐκ ἀπολλύμενος, ἀλλὰ σφζόμενος, τη-
 ρούμενος εἰς ἡμέραν ἀναταποδόσεως δικαιοκρι-
 σίας θεοῦ. καὶ τάχα ἀποκνεῖ πως ἡ ἀκοὴ δέ-
 χεσθαι λόγον. ἀλλ' ἵνα ἐκκόψωμεν τὴν συνή-
 25 θειαν, καὶ τὸ παρὸν βραχέα τινὰ διαλεξώμεθα,
 ὑπομνήσκοντες ὑμᾶς καὶ προθυμοποιούμενοι,
 ὅτι τὸ ἔργον ὑμῶν χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ
 30 πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἐν προκοπῇ ἐστι,
 καὶ καθ' ἐκάστην ὡς εἶπεῖν προστιθέμενον
 καὶ ἐπαυξόμενον καὶ τελούμενον οὐκ ἐξ ὑμῶν,
 φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, ἀλλ' ἐξ ἐργασίας
 τῶν ἁγίων καὶ ζωοποιῶν αὐτοῦ ἐντολῶν.
 καὶ εὐγε, εὐγε, ὅτι τοιοῦτον καὶ τηλικούτον
 35 τὸ πραγματευόμενον ὑμῖν καὶ ἐνεργούμενον
 καὶ σπουδαζόμενον καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν
 τιμίων ὑμῶν ψυχῶν.

Ἄλλοι μὲν ἄλλα αἰροῦνται τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ ὁ μὲν περὶ τοῦ οἰκοδεσποτήσαι, ὁ δὲ
 40 περὶ τοῦ εὐπραγήσαι καὶ δοξασθῆναι ἐκ τῶν
 τοῦ αἰῶνος τούτου ὄνειροπολουμένων ἀξιωμα-
 των, ἕτερος δὲ περὶ τοῦ γῆμαι, ἢ παιδο-

ποιῆσαι, ἢ πολυκτηματῆσαι ἐν ἀγροῖς ἢ ἐν
 δούλοις· πλεῖστα γὰρ καὶ ποικίλα τὰ τοῦ
 κόσμου τούτου ἐπιθυμήματα. ὑμεῖς δὲ τού-
 τοις πᾶσι χαίρειν προσειπόντες, εἰς ἄλλον
 κόσμον διὰ τῆς ὑψηλῆς πολιτείας μετενε- 5
 χθέντες, τὰ ὑπερκόσμια καὶ οὐράνια καὶ
 ἐφίεσθε καὶ ἐπιζητεῖτε, καὶ ἐν τούτοις ἡ
 καρδία ὑμῶν καὶ ἡ μέριμνα καὶ ἡ ἀδολε-
 σχία, μήτι γὰρ ἄλλο, ἢ ἵνα καθαρθῆτε τε-
 λειῶς ἐκ τῶν παθῶν καὶ κτήσησθε “καρδίαν 10
 συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην”, προσευ-
 χήν τε ἄσκον, σπουδὴν ἀνένδοτον, κατανού-
 ξεως δάκρυα, ἀμεριμνίαν παντελεῖ, οὐ λέγω
 φίλων καὶ συνηθῶν, ἀλλ' ἤδη καὶ αὐτῶν
 τῶν τεκόντων καὶ πάσης σχεδὸν τῆς ματαιο- 15
 πόνου ἀδολεσχίας. καὶ οὕτως ἐστὶν εὐδοκία
 θεοῦ· καὶ γὰρ ὁρῶ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, πῶς
 αἰεὶ ἐνίσταται καὶ ἐναθλεῖ καὶ ἐκβιάζεται
 ἑαυτὸν ἀπορῥαγῆναι παντός πάθους ἐνο-
 χλοῦντος καὶ μετὰ θεοῦ μόνου γενέσθαι τῇ 20
 διαθέσει.

Οὕτω τοιγαροῦν, ὑπομένουσιν ἐν τῇ μαρ-
 τυρικῇ ταύτῃ ὑποταγῇ, δώσεις ἐν ἡμῖν Χριστὸς ὁ
 θεὸς ἡμῶν “ἰσχὺν καὶ κραταίωσιν” ἀποτρέφα-
 σθαι ὑμᾶς πᾶσαν ἐμπαθῆ καὶ σατανικὴν ἀντι- 25
 παράστασιν καὶ εὐμαρῶς διανύσαι τὸν προκεί-
 μενον ὑμῖν τρισμακάριστον ἀγῶνα, καθάπερ
 καὶ τοῖς προβεβιωκόσιν ἁγίοις ἀνδράσι καὶ
 θεοφόροις πατράσιν ἡμῶν. μὴ γὰρ κάκεῖνοι,
 σῶμα περικείμενοι καὶ ὁμοιοπαθεῖς ἡμῖν 30
 ὄντες, δίχα πόνων καὶ ἀγῶνων διεξῆλθον
 τὸν τῆδε βίον· οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ πολλὰ
 πολυτρόπως ἐνηθληκότες καὶ διαγωνισάμενοι
 καὶ διὰ πάσης ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως, ἐγ-
 35 κρατείας τε καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς, ὑποτά-
 ξαντες τὴν σάρκα τῷ πνεύματι ἀνδραμον
 εἰς τὸ τῆς πολιτείας ὕψος καὶ ἐκτήσαντο,
 ἀ ἐκτήσαντο, τὸ δοξασθῆναι αὐτούς.

Ἐπιμνησθῶμεν τοίνυν τὰ τοῦ πανοσίου
 πατρὸς ἡμῶν Σάβα κατορθώματα, εἰς ἐφό- 40
 διον τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ μὴ ἀμνημονή-
 σωμεν τὰ τοῦ ὁμοταγοῦς ἡμῶν προτερήματα·
 ὑποτακτικὸς γὰρ ὢν, ὡς ἴστε, ὑπήκοος ἦν

ἄκρως, εὐπρόθυμος, εὐδούλευτος, καὶ τὰς ἐσχά-
 τας διακονίας λαμβάνων ἔχαιρεν ὡς δοξα-
 ζόμενος, κοπιῶν μὲν ταῖς χερσίν νύκτωρ
 καὶ μεθ' ἡμέραν, ὕδροφορῶν, ξυλοφορῶν,
 5 πρῶτος ἐρχόμενος εἰς τὴν ψαλμωδίαν καὶ
 ἔσχατος ἐξερχόμενος καὶ εἴ τι ἄλλο περὶ
 αὐτοῦ ὄσιον γέγραπται· οὐ γὰρ σχολὴ μα-
 κρηγορεῖν, διὰ τὴν ὥραν. μιμησώμεθα οὖν
 τοῦτον, τέκνα, καὶ ἡμεῖς (δυνατὸν γὰρ ἐστίν,
 10 ὃ μὲν ἐν τούτῳ, ὃ δὲ ἐν ἄλλῳ πλεονεκτή-
 ματι συντρέχοντες καὶ συναμιλλώμενοι ἀλλή-
 λους ἐν ταῖς κατορθώμασι), καὶ πρὸ πάντων
 γε ἐκεῖνο φυλαξώμεθα, τὸ μὴ τι οἰκαιοβούλως
 πράσσειν, μηδὲ αὐτὰ τὰ δοκοῦντα ἡμῖν καλὰ,
 15 ἄνευ τῆς καθηκούσης διερωτήσεως. πρὸς δὲ
 τούτοις οὐδὲ ἐκεῖνο σιωπήσαι ἄξιον, εἰ καὶ
 μέμφεως ἔχει αἰτίαν, ὅτι οὐκ οἶδ' ὅπως
 τοῦτο πράττεται καὶ ἐνεργεῖται παρά τισιν
 ἀμύητοις καὶ καταφρονηταῖς, λέγω δὲ τὸ γε-
 20 νέσθαι ἀπωλείας, μᾶλλον δὲ κλοπᾶς συχνο-
 τέρως· ἐπὶ γὰρ ἑάσῃ τις τὰ οἰκεῖα καλί-
 κια, ἢ τὰ ὀρτάρια, ἢ τὰ γραφεῖα, ἢ ἄλλα
 τινά, ἢ ἐν τῷ κοιταρίῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ
 ἀσφαλείας, ἀπιῶν εἰς τινα ἀπόκρισιν, ἢ καὶ
 25 μακρότερον ἀποδημῶν, ὑποστρέφων οὐχ εὐ-
 ρίσκει ἃ κατέλιπε. καὶ τοῦτο ὄλον διαβόλου
 ἔργον, καὶ τοῦτο ὀλέθριον καὶ ταρακτικὸν
 ἐν ἀδελφότητι. πρῶτον μὲν λύπαι καὶ ἔχ-
 θραι, ὑποψίαι τε καὶ καταλαλιαὶ διὰ τοὺς
 30 ὑπευθύνους καὶ εἰς τοὺς ἀνευθύνους, ἔπειτα
 καὶ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ μακαρίου ἀποστόλου
 κλέπται βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.
 "κλέπται" δὲ εἰπὼν οὐ πρόσέθηκε "χρυσίου ἢ
 ἀργυρίου, ἢ ἱματισμοῦ πολυτελοῦς", ἀλλὰ
 35 ἀπλῶς τὴν φωνὴν ἐξέδωκεν ἐφ' οὗτου οὖν καὶ
 βραχυτάτου πράγματος.

Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ κλέπτετε
 σακκοῦράφια, βελόνια, πινακίδια, κηρούλια,
 λουρίδια, ἐγχειρία μαχαίρια, ζωνάρια, προσ-
 40 θήσω δὲ καὶ χρομμύδια καὶ συκίδια καὶ ἀρ-
 τίδια καὶ λαχανίδια καὶ τὰ τούτοις ὅμοια·
 οἱ γὰρ τοιαῦτα κλέπτοντες καὶ πάλιν λέγω
 βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. οὐ φο-
 βεῖ ὑμᾶς ὁ ἀποστολικὸς ὄρος; μήτοι ἐγὼ εἰμι

ὁ τάλας ἐπαπειλῶν; γνωρίζετε τὰ ἀναγινω-
 σκόμενα. διὰ τοῦτο οὖν, παρακαλῶ ὑμᾶς,
 ἀξίως περιπατήσωμεν τῆς κλήσεως ἡμῶν,
 ἧς ἐκλήθημεν, καθαρῶς, ὁσίως καὶ δικαίως,
 τῶν προειρημένων πάντων ἀπηλλαγμένοι, 5
 ἵνα κληρονόμοι ἐσώμεθα τῶν αἰώνιων ἀγα-
 θῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Κς'.

10

Περὶ τοῦ πρὸς ἐν μόνον ἀποβλέπειν,
 εἶπουν τὸ σῶμα τῶν ἑαυτῶν ψυχῶν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, οὐκ
 ἐν ταύτῃ τῇ κατηχήσει εἰμί πεποικθώς. ἄπαγε.
 οὐ γὰρ ἐστὶ τις ἀξία, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ κυ- 15
 ρίου μου ἀγαθότητι, τῇ φρουρούσῃ καὶ συ-
 νετιζούσῃ καὶ στηριζούσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν
 εἰς τὸν φόβον αὐτοῦ, δι' ἧς καὶ αὐτὸ τὸ τα-
 πεινόν μου στόμα ἀνοίγεται μικρόν τι πρὸς
 διάλεξιν τῆς ἐπίδεομένης χρείας, εἰς καταρ- 20
 τισμὸν τῆς τιμιότητος ὑμῶν, συνεπικουρούσης
 δηλονότι καὶ τῆς εὐχῆς τοῦ πατρός μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν. καὶ πολλὰ μὲν εἰρήκαμεν
 πρότερον, καὶ πάλιν δὲ ἐροῦμεν, καὶ ἐροῦντες
 οὐ παυσώμεθα, καὶ ἕως ἄν εἰμί ἐν τῷ δυ- 25
 στήνῳ σαρκίῳ μου, οὐκ ἀνήσω. οὐκ ἀνόνητος
 δέ, ὡς οἶμαι, γίνεται ἢ διάλεξις, ἀγα-
 πητοί, ἀλλὰ τῇ ἐθελουσῶστί προαιρέσει
 ὑμῶν. εἰ καὶ μηδαμινή, ὅλως εἰς βάθος 30
 που χωροῦσα τῶν καθαρῶν ὑμῶν καρδιῶν 30
 καὶ ἐνέσπειρε καὶ ἀνεβλάστησε καὶ ἤνεγκε
 τὸν καρπὸν οὐκ ὀλίγον, οὐδὲ φθειρόμενον,
 ἀλλ' εἰς αἰῶνα διαμένοντα. τὸ ἔργον ὑμῶν
 οὐκ ἀπολλύμενον, οὐδὲ ἀπορῥυόμενον, ἀλλ'
 "ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διε- 35
 ξόδους τῶν ὑδάτων" Δαυιτικῶς εἰπεῖν, ἐν
 αὐτῇ τῇ ἀσκητικῇ ζωῇ πεφυτευμένον δεῖ-
 κνυται, καὶ θάλλει καὶ ἀνθοφορεῖ καὶ ἐν
 τῷ μέλλοντι αἰῶνι τὸν καρπὸν ὑμῶν ἀποδώ-
 σαιεν τῷ δεσπότῃ θεῷ. 40

Τοιγαροῦν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε, καὶ

τὴν τηλικαύτην χαρὰν μηδὲν ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν τῶν εἰωθότων συμπίπτειν καθ' ἐκάστην λυπηρῶν καὶ θλιβερῶν ὁρατῶς τε καὶ ἀοράτως, πρὸς ἓν μόνον ἀποσκοπούντων. τοῦτο 5 δέ ἐστι τὸ περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σῶσμα, ἡγεῖσθαι τὰ πάντα δεύτερα, καὶ τὰ ἐξ ἐγκρατείας πονήματα καὶ τὰ ἐξ ἐπιτιμιῶν κολαφίσματα, καὶ τὰ ἐκ προσκρούσεων ἀλγήματα, καὶ τὰ ἐξ ὑπακοῆς ἐπιφορτώματα, 10 καὶ τὰ ἐξ ἐργοχειρῶν ἰδρώματα, καὶ τὰ ἐξ ἀγρυπνιῶν ὀλιγορήματα, καὶ τὰ ἐκ τῶν κατὰ τὰς ὥρισμένας ὥρας ψαλμωδιῶν συμβαίοντα ὀχλήματα, καὶ εἴ τι ἄλλο, ὡς εἰς ὁδὸν πορευόμενοι καὶ ἀμφοτέρα παρατρέ- 15 χοντες, τὰ τε ἡδέα, τὰ τε δυσχερῆ, καὶ πρὸς οὐδὲν καθελκόμενοι, ἀλλὰ πρὸς τὸ κατάλυμα σπουδῆ πολλῇ ἐπειγόμενοι πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἥλιον. τί δέ ἐστι τὸ κατάλυμα, ἀδελφοί μου, ἀλλ' ἢ ὁ θάνατος; τίς δὲ ἡ λεχθεῖσα ἐσπέρα, 20 ἀλλ' ἢ ἡ τῆς ζωῆς ταύτης ἐν τάφῳ κατάδυσις, οὐ μὴν οὕτω καταλῦσαι, ὡς ἐν ζοφερῷ καὶ δυσωδεστάτῳ χωρίῳ κατακλειόμενοι, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὡς χριστιανοὶ ἀληθινοί, ἔπειτα δὲ ὡς ἐν τῷ ἀγίῳ σχήματι 25 τούτῳ ἐναθλήσαντες ὑποτακτικῶς ἀναλάμψαι εἰς ζωὴν αἰώνιον; καὶ ἡ ἡμέρα ἀπέραντος, ἥτις ὑπὸ τοῦ ἀπροσίτου ἐκεῖνου φωτὸς δημιουργεῖται εἰς ἀνάπαυσιν αἰωνίαν, τοῦτο μὲν μετὰ τὴν τελευταίαν ἀποκατάστασιν, 30 ἡνίκα καὶ τὰ νῦν διαλυόμενα ἡμῶν σώματα ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀναλάβωμεν, πρὸς τὸ τῶν αὐτῶν συμμετασχεῖν ὑμῖν ἀγαθῶν, ὡς συγκοπίσασαντα· τοῦτο δὲ καὶ εὐθύς μετὰ τὴν ἀποβίωσιν, κἀν οὐ τελείως, ἐπειδὴ “ψυχαὶ δι- 35 καίων ἐν χειρὶ κυρίου, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν θάνατος”, καθὼς γέγραπται. ὅπου δὲ χεὶρ κυρίου, τί ἐκεῖ οὐ καλὸν καὶ ἀναπαυστικὸν καὶ θεραπευτικόν; ὥστε δῆλον, ὅτι, ὡς πάντες οἱ ἄγιοι καὶ δίκαιοι καὶ σε- 40 σωσμένοι, καὶ ὑμεῖς οἱ καλῶς τὸν ἀγῶνα ὑμῶν τελειοῦντες ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀποθέσεως τοῦ σώματος ἐν αἰσθήσει τῶν ἡτοιμασμένων ὑμῖν ἀγαθῶν γινόμενοι ἐν χαρᾷ μέλλετε εἶναι διηνεκεῖ καὶ θυμηδία.

Μὴ οὖν λοιπόν τις νυσταζέτω, μηδὲ καθευδέτω, μηδὲ βεγχεῖτω, μηδὲ ὑπνιαζέσθω, μηδ' οὖν ὀκνεῖτω, μηδὲ γογγυζέτω, μηδὲ ἀπομηνέτω, μηδὲ ὀπισθοποδεῖτω τοῦ οὐρανοῦ δρόμου, τούτου καὶ θεοστεφανώτου καὶ πο- 5 λυάθλου, ἀλλ' οἱ πάντες πανταχόθεν τὰ πάντα ἐραυζόμενοι πολὺν τὸν μισθὸν ὑμῖν πορίζεσθε. ὁ γραφεὺς μὴ ἐκλυέσθω τοῦ γράφειν, ὁ κανοναρχῶν μὴ ἀτονεῖτω τοῦ σαλπίζειν, τοῦ ὑποβάλλειν, τοῦ διεγείρειν τὰς 10 θείας χοροστασίας· ὁ φωτοποιὸς μὴ ἀκηδιάτω τοῦ ὑφάπτειν καὶ κοσμιζεῖν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἱερὰ φωταγωγήματα· ὁ κελλαρίτης, ὁ ὄψοποιός, ὁ τραπεζάριος, ὁ μὲν ἐπιδιδούς, καθ' ὃ τι ἂν τις χρεῖαν ἔχη, μετὰ 15 πολλῆς ἐπιτηρήσεως, εὐσπλαγχνίας τε καὶ συμπαθείας καὶ διακρίσεως τῶν προσώπων (ἄλλως γὰρ οὗτος καὶ ἄλλως ἐκεῖνος), ὁ δὲ ἐψῶν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν καὶ τῷ πυρὶ μαχόμενος, πρὸς τὸ κάλλιστα καὶ ἡδύτατα 20 ἀπεργάζεσθαι τὰ βρώματα τῶν ἀδελφῶν· ὁ δὲ ἕτερος ἐν τῷ ἰσόσταθμον τὸν ἄρτον νέμειν, τὸν ἀπαλωτέρον τε καὶ ξηρότερον καὶ ἀχρειότερον μὴ ὡς ἔτυχε προσριπτεῖν, ἀλλὰ κατὰ διάκρισιν τοῖς ὑψηλοτέροις καὶ 25 μέσοις καὶ ἐσχάτοις ἐπιμερίζειν (οὕτω τὰ σύνθετα, τὰ ἐλαιόκοκκα, τὰ κάρυα, τὰ λάχανα, τὰ κοχλιάρια, τὰ βαυκάλια), καὶ μηδὲ τοῦ ἐσχάτου παροπτάνεσθαι τὸ χρειώδες, ὡς τοῦ κυρίου τὴν ἐπὶ τούτοις ὑπηρεσίαν ἀνα- 30 δεχομένου, καθὼς διδάσκει ὁ θεὸς καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Βασίλειος.

Τοιγαροῦν ἐκ τῶν προῤῥηθέντων διακονῶν οἱ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐνειλημμένοι ἀναλάβετε τὸν νοῦν καὶ οὕτω ποιεῖτε, πρό γε 35 πάντων ὁ οἰκονομῶν, ὁ παροικονομῶν, καὶ πρό γε τούτων ὁ τὰ δεύτερα φέρων, ὁ πρωτοπρεσβύτερός τε καὶ ὁ πρωτοεπιστημονάρχης, ὁ πρωτοκαλλιγράφος, ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ μάλιστα γε οὗτος, ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ 40 βάσανος. βλέπε, Λουκιανέ, ἡλίκην διακονίαν κατεπιστεύθης! δοξασθήτω ὁ θεὸς ἐν σοὶ δι' αὐτῆς. πρὸς τούτοις ὁ πρωτοκηπουρός καὶ ὁ πρωτοσκυτεὺς· οὐδ' οὗτος ἔχει μικρὸν

τὸν ἀγῶνα. βλέπε, Θεοδόσιε, ὅποιαν διακο-
 νίαν ἐπέχεις! εὐφρανὸν τὸν δεσπότην σου
 κύριον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ ποῦ διέφυγες ἡμῖν,
 πρωτονοσοκόμει; ἢ οὐκ οἶδας, ὅτι τῶν ἀθλούν-
 5 των ὁ μέγιστος εἶ, εἶπερ συνιῶν κατέχεις
 σου τὴν διακονίαν; εἰ γὰρ μέγας ὁ ἀσθενῶν
 καὶ ὑποφέρων εὐχαρίστως, πόσου ἄξιος ὁ
 τοῦτον ἐξυπηρετούμενος θεοπρεπῶς καὶ ἀό-
 κνως; βλέπε σύ τε καὶ οἱ μετὰ σοῦ, πῶς
 10 θεραπεύετε τοὺς νοσηροὺς καὶ πῶς συγ-
 καίεσθε ταῖς καύσεσιν αὐτῶν, πῶς συμπο-
 νεῖτε τοῖς πονήμασιν αὐτῶν, πῶς συνεξο-
 λιγωρεῖτε τοῖς ἐξολιγωρήμασιν αὐτῶν, πῶς
 15 θεὸν καὶ εἰς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι! στρωννύσθη-
 σαν τοίνυν αἱ στρωματῶν—ὡς εἰπεῖν—καθ’
 ἐκάστην, διδόνθη καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν ἀόκνως
 καὶ εὐκαίρως. γινέσθησαν αἱ ἀλοιφαί, τὰ
 ἐπιθέματα, αἱ φαρμακοποσίαι, τὰ ἄλλα θε-
 20 ραπεύματα, κατ’ ἀξίαν δὲ προσώπου ἕκαστον,
 καὶ βρῶμα καὶ πόμα καὶ στῶμα καὶ εἴ τι
 τῶν ἄλλων. καὶ ἐὰν ταῦτα ἀκούοντες καὶ
 ποιῆτε καὶ ἐνεργῆτε, μακάριοί ἐστε καὶ υἱοὶ
 θεοῦ κληθήσεσθε.

25 Οὕτω γοῦν μεγάλοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι
 αἱ ὑπηρεσίαι ὑμῶν, καὶ ἱεροτελεῖς καὶ ἀγιο-
 πρεπεῖς, καὶ τρισμακάριστος ὁ οὕτω ποιῶν,
 κἂν μεμβρανᾶς, κἂν σκυτεὺς, κἂν ἀγκιστρᾶς,
 κἂν θυρωρός, κἂν κεραμεύς, κἂν κατηναρᾶς,
 30 κἂν βυρσεύς (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἂν τρα-
 πεζᾶς, κἂν ἀλιεύς (οὐδὲ τὸν τρόπον παρα-
 τρέχω), κἂν ζωγράφος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος,
 θείας μορφᾶς δημιουργῶν καὶ προσκυνητᾶς),
 κἂν κανισκᾶς, κἂν οἰνοχόος (καὶ μάλιστα γὰρ
 35 οὗτος), κἂν ὀριᾶριος (καὶ μάλιστα γὰρ οὗ-
 τος), κἂν κτηνίτης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος),
 κἂν ὑφάντης (καὶ μάλιστα γὰρ οὗτος), κἂν
 σελλοποιός, κἂν εἴ τις οὖν ἄλλος. μακάριοι
 πάντες, ἐργάται θεοῦ πάντες, γεωργοὶ τοῦ
 40 τῆς τρυφῆς παραδείσου. πάντας οὖν ὁ κύ-
 ριός μου καὶ θεός, δι’ εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν, διαφυλάξει ἐνεργοῦντας
 τὰς ζωποιοὺς αὐτοῦ ἐντολάς, ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις,
 45 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ζωποιοῦ

αὐτοῦ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΖ’.

Περὶ τοῦ μὴ δυσκινήτους ἡμᾶς ἀλλ’ εὐκι-
 νήτους εἶναι πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ. 5

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εὐ-
 χαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν,
 μάλιστα ἐν ταῖς παρούσαις ἡμέραις διαγνοὺς
 τὴν ἐπίδοσιν τῆς προθυμίας ὑμῶν ἐπὶ πᾶσι
 μὲν τοῖς ἄλλοις, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς ἐθε- 10
 λουσίαις ἀτιμασίαις, πῶς ἑαυτοὺς ἐπιδίδοιτε,
 καὶ ὁ μὲν δεσμεῖται, ὁ δὲ σιδήρῳ περιβάλλε-
 ται, ὁ δὲ σχοινίῳ δέδετα περὶ τὸν τράχηλον,
 προπομπὴν ποιούμενος ἐπὶ πάσης τῆς ἀδελ- 15
 φότητος, ὁ δ’ ἄλλος λυσιζωνος παριστάμενος, ἢ
 ἐτέρως πως, ἵνα μὴ καθ’ ἓνα καταλέγωμεν, καὶ
 οὕτως πέπεισμαι, ὅτι ἡ ἀθλιότης μου μόνη ἐμ-
 ποδίζει, ἐπεὶ οὐδὲν τὸ κωλύον τὰ τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν ἀνδραγαθήματα ἐπιδεικνυσθαι. καὶ
 πρὸς ταῦτα τί εἶπω; ὅτι οὐκ εἰμι ἄξιος καλεῖ- 20
 σθαι ὑμῶν πατήρ, οὐδὲ διδάσκαλος, οὐδὲ καθη-
 γούμενος, διὰ τὴν καλλίστην ὑμῶν πεποίθησιν
 καὶ ἐνάρετον διαγωγὴν. εὐχομαι δ’ ὅμως μὴδὲν
 ὑμᾶς ἐγκόπτεσθαι ἐκ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος,
 ἀλλ’ ἢ μεγαλοφύχως ἐπὶ πάσης ἐργασίας 25
 πνευματικῆς ἀθλεῖν νομίμως ἐν τῷ μαρτυ-
 ρίῳ τῆς ἀμωμήτου ὑποταγῆς. ἕκαστος δὲ
 ἴδιον χάρισμα ἔχει, καθὼς γέγραπται, καὶ
 ὁ μὲν τοῦτο, ὁ δὲ ἐκεῖνο. ὥστε καὶ ὑμεῖς,
 ἀδελφοὶ μου ἡγαπημένοι, ἰδιοποιεῖσθε τὰ ἀλ- 30
 λήλων κατορθώματα καὶ χαίρετε τῇ ἑτε-
 ροίων προκοπῇ. σὺ τυχὸν φέρεις τὴν τοιάνδε
 ἀτιμίαν, ἕτερος δὲ νικᾷ ἐν τῇ πολυεργίᾳ, καὶ
 ἄλλος πλεονεκτεῖ ἐν τῇ σιωπῇ, καὶ ἕτερος
 ὑπερέχει ἐν τῇ εὐηκοίᾳ καὶ ἀμφοτέροι τὰ 35
 ἀμφοτέρα ἔχετε. εἰς ἀλλήλους περιχωρεῖ τὸ
 καλόν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐναντίον. διὰ τοῦτο
 χαίρετε καὶ συγχαίρετε ἀλλήλοις, καὶ καθ’ ὅ-
 τις ἔχει χάρισμα, ἐν τούτῳ ἐπειγέσθω, φεύ-
 γων τὸ κενόδοξον καὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ 40
 μεῖζον λογιζόμενος κατόρθωμα.

Ἐὰν τοίνυν οὕτως ἐσμέν καὶ εἰς ἀλλήλους

συγκιρνόμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους δεσμού-
 μεθα τῇ ἐνώσει τῆς ἀγάπης, προκόψομεν
 μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ὁ θεὸς δοξασιθήσεται
 ἐν τῷ ἔργῳ ἡμῶν, καὶ ἀκουστή ἡ πολιτεία
 5 ἡμῶν γενήσεται ἐν πολλῷ μέρει τῆς οἰκου-
 μένης. μηδεὶς δὲ ἔστω, παρακαλῶ, ἰδιοθε-
 λῆς καὶ ἰδιόρρυθμος· “οὐαὶ γάρ”, φησὶν,
 “οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν
 ἐπιστήμονες”. μηδεὶς νωθρὸς καὶ παρειμέ-
 10 νος, ἵνα μὴ ἀκούσῃ “ἴθι πρὸς τὸν μύρ-
 μηκα, ὃ ὀκνηρέ”. μηδ’ αὖ πάλιν ἀπληροφό-
 ρητος καὶ ἐπαμφοτερίζων ταῖς κρίσεσιν, ἵνα
 μὴ καὶ οὗτος ἐπακούσῃ τοῦ λέγοντος “ἀνὴρ
 δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
 15 αὐτοῦ”. ἀλλὰ πάντες εὐκίνητοι, ἀεικίνητοι
 πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς ἐντολῆς, εἰλικρινεῖς
 καὶ ἀπρόσκοποι διὰ τῆς τῶν κρυπτῶν ἐξα-
 γορεύσεως, μὴ κρατούμενοι ὑπὸ τῆς κενῆς
 δόξης, μηδὲ καθελκόμενοι ὑπὸ τῶν μυσαρῶν
 20 ἡδονῶν, μηδὲ ἐξελκόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπι-
 θυμίας· ὁ γὰρ τοιοῦτος ἔοικε κλύδωνι θαλάσ-
 σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ καὶ στάσιν
 μὴ ἔχοντι, μηδὲ βάσιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
 ἀλλ’ ἀπῆει ἐξ ὕμῶν πάντων τὰ τοιαῦτα. ὅσα
 25 δὲ εἰσιν ἐπαινετὰ καὶ κρείττονα, καὶ κτή-
 σοισθε καὶ καταπλουτήσοιτε καὶ ἀποθησαυ-
 ρίσοιτε ἐν ταῖς τιμίαις ὑμῶν ψυχαῖς, πρὸς
 ἐπιτυχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. ὃ οὖν
 τις ὑμῶν ἐργάζεται καθ’ ἐκάστην ἡμέραν,
 30 εἴτε ἐπαινετόν, εἴτε ψεκτόν, παρατρέχον
 ἐστίν· ἀμειβεται γὰρ ὡς ῥοῦς ποταμιάτος,
 καὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ αἴσθησιν τῆς χθὲς
 ἡμέρας πρὸς τὴν παροῦσαν ἀποσώζειν ἔχει.
 ἀλγεῖ τις ὑπὲρ ἐντολῆς, κοπιᾷ, θρηνεῖ, ὑπο-
 35 μένει, ἰδροῖ, καρδιουλκεῖται, στενοχωρεῖται,
 ἀδημονεῖ ἢ τυχόν καὶ ὀνειδίξεται καὶ ἕτερά
 τινα πανθάνει πρὸς ὥραν ἢ αἴσθησιν, καὶ
 εὐθὺς παρέδραμε καὶ μένει ὁ ὑπομεμενηκῶς
 εἰς αἰῶνας αἰώνων, τηρούμενος πρὸς μισθα-
 40 ποδοσίαν. πάλιν οὖν ἡδονεῦεται τις, γελᾷ,
 τρυφᾷ, ἀτακτεῖ, στρηγιᾷ, παίζει, ἀργεῖ, ἀνο-
 ποτακτεῖ, παρῤῥησιάζεται, περπερεύεται, φθο-
 νεῖ, βασκαίνει, ὀργίζεται, θυμοῦται, δυσπι-

στεῖ, πονηρεύεται, παρακούει, ὑψηλοφρονεῖ,
 ῥάθυμεῖ καὶ τὰ ὅμοια, μετὰ τὸ οὐδὲν πρὸς
 τὴν παροῦσαν ὥραν ὠφελεῖσθαι, ἔτι καὶ θη-
 σαυρίζει ἑαυτῷ κρίμα ἀπαραίτητον ἐν ἡμέρᾳ
 τῆς ἀνταποδόσεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ 5
 θεοῦ. διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, ἐπιλογισώμεθα
 καὶ ἐλώμεθα τὴν ἀρετὴν, ὡς δὲ μοχθηρὰν
 καὶ ἐπαχθὴ φύγωμεν τὴν κακίαν· εἰ μὴ γὰρ
 οὕτω διακρίνωμεν τὰ πράγματα, οὐ δυνάμεθα
 βλέψαι ὀρθῶς, τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ κακοῦ 10
 διαφορὰν ποιούμενοι. ἀλλ’ ἐπεὶ χάριτι Χρι-
 στοῦ ἐβλέψαμεν, φύγωμεν ἀπὸ τοῦ σκότους,
 προσεγγίσωμεν δὲ τῷ φωτὶ καὶ τὰς ὑπολοί-
 πους ἡμέρας τῆς ἐπιτήρου ἡμῶν ζωῆς τε-
 λέσωμεν εὐαρεστοῦντες θεῷ, ἵνα ἐπιτύχωμεν 15
 τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν σὺν πᾶσι
 τοῖς ἀγίοις, τοῖς ἀπ’ αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστή-
 σασιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ παναγίῳ πατρὶ
 καὶ τῷ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ 20
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΗ’.

“Ὅτι ἡ ταπεινὴ ἡμῶν κατήχησις πολὺ
 κέρδος εἴωθε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐμποιεῖν
 χάριτι Χριστοῦ.” 25

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, ἐρωτῶ, τίνας
 ἔνεκεν γίνεται ἡ κατήχησις; ἄρα ἵνα μόνον
 πρὸς ὥραν ἀναγνωσθῇ καὶ τέρψωμεν ὑμῶν
 τὰς ἀκοὰς τυχόν, ἢ αὐτοὶ ἐπαινεσθῆτε με ἐκ
 διαθέσεως, ἢ καὶ πρὸς χάριν; οὐδαμῶς. μὴ 30
 οὕτω, τέκνα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο βέσκεται, ἵνα
 ἐνωτίζησθε τὰ λεγόμενα καὶ ἡ δύναμις ἐνι-
 ζάνῃ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν καὶ φέρῃ τινὰ καρ-
 πὸν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, συνεπι-
 κουρούσης τῆς εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ 35
 πατρός ὑμῶν. ἐγὼ δὲ ὡς τὰ πολλὰ ἐν τοῖς
 πολλοῖς οὕτως ὀρῶ, ὅτι ἅμα τῆς ἀναγνώσεως
 καὶ εὐθὺς παρῤῥηθε τὰ λεγόμενα, καὶ ὡς ὅτι
 οὐδὲ ἐσημάνθη ὑμῖν τι περὶ τῶν προῤῥη-
 θέντων· εὐθὺς γὰρ ἐξερχόμεθα, μετὰ τὴν 40
 ἀποπλήρωσιν, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐμπίπτομεν

κατηγορήμασιν. ὁ μὲν γὰρ ἄρχεται ἀκαίρως
 συντυγχάνειν, ὁ δὲ ἀφαρεὶ ἐπερωτᾶν, ἄλλος
 γογγύζειν, ἕτερος ἀποδυσπετεῖν πρὸς τὸ κα-
 λῶν ἔργον, ἄλλος ἐνδιαβάλλειν καὶ διεγεί-
 5 ρειν μάχας, ἕτερος λαιδορεῖν καὶ ὁ μὲν ὑπο-
 κρύπτεσθαι παρὰ τὰς γωνίας τοῦ μοναστη-
 ρίου, ὁ δὲ ἡλίου λάμποντος μόλις ἐξανίστα-
 σθαι τῆς κοίτης καὶ καθέζεσθαι ἐν τῷ ἐργο-
 χεῖρῳ· τὰς γὰρ νωθείας καὶ τὰς ἐκλύσεις
 10 καὶ τοὺς νυσταγμοὺς καὶ τὰς παρειμένας
 χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα καὶ τὴν
 τοῦ ὅλου σώματος ἐξάτονον ὄκλασιν πάρειμι
 λέγειν.

Μὴ οὕτω τοιγαροῦν, τέκνα· μηδαμῶς,
 15 ἵνα μὴ ἀκούσητε “οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖ-
 λεσί με εὐλογεῖ, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχει
 ἀπ’ ἐμοῦ, μάτην δὲ σέβονται με”. ἀλλ’ ἐπὶ
 ἀκούσωμεν τοῦ σωτηρίου λόγου, εἴτε διὰ
 20 κατηχήσεως, εἴτε δι’ ἐπακροάσεως τῶν θεο-
 πνεύστων Γραφῶν, καθ’ ὅταν ὥραν συμβῆ,
 γενηθήτω ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν κίνησις φόβου
 θεοῦ, σπινθήρ ἀγάπης αὐτοῦ, ἐπιθυμία προ-
 κοπῆς, ἔφεις ἐργασίας τῶν ἁγίων ἐντολῶν,
 ἵνα ἀξιωθῶμεν τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἧς γέ-
 25 νοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ
 φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ
 προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

30

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΛΘ’.

“Ὅτι τοῖς καλῶς εὐδρομοῦσιν ἀπόκεινται οἱ
 τῆς δικαιοσύνης στέφανοι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὀφει-
 λέτης ὑμῶν εἰμι τοῦ ἀλείφειν ὑμᾶς λόγοις
 35 παρακλητικαῖς, εἶπερ καὶ δυναίμην ὁ πτω-
 χὸς καὶ εὐτελής πρὸς τοὺς προκειμένους
 ἀγῶνας, καὶ συμπροθυμεῖσθαι περὶ τὰς χρη-
 στοτέρας ἐλπίδας. διὰ τοῦτο ἡ ὀλιγοστή καὶ
 πενιχρὰ κατήχησις αὕτη. δέξασθε τοιγαροῦν
 40 λόγον παρακλήσεως καὶ τὸ νῦν, καὶ συνε-
 γέρθητε καὶ προθυμίας πλησθέντες τελεῖτε
 τὸν δρόμον τὸν πνευματικὸν (δρομεῖς γάρ

ἔστε ὡς ἀληθῶς τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ), καὶ
 διανύετε δρόμον, οὐχ οἷον οἱ ἐπὶ γῆς τρέ-
 χοντες ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ δίαυλον βραχὺν
 καὶ εὐπεριόριστον, ἀλλὰ τὸν ἀπὸ γῆς εἰς
 οὐρανὸν φέροντα, πολυετῆ τε καὶ πολυστά- 5
 διον. οὐδὲ ἐν μικρᾷ τινι γωνίᾳ μιᾶς πόλεως
 θεατὰς τοσοῦτους γε καὶ τοσοῦτους ἔχοντες,
 ἀλλ’, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τῆς οἰκουμένης τὰ ἀπει-
 ροπληθῆ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ πάντων
 τῶν ἁγίων καὶ δικαίων ἐπόπτας κεκτημένοι, 10
 καὶ ὁ στέφανος ὑμῖν νικῶσι καὶ τὰ ἐπαθλα οὐ
 φθαρτά, ὡς οἷα φθαρτὸς δίδωσι βασιλεύς, ἀλλὰ
 ἄφθαρτα καὶ ἀπρόσιτα, κατὰ τὸν αὐτὸν διανο-
 μέα, ἄφθαρτον ὄντα καὶ παμβασιλέα θεὸν τῶν
 ἀπάντων. οὐδὲ πάλιν ἡ χαρὰ τῆς νίκης λύπη 15
 σύγκρατος ἐπὶ μικραῖς ἡμέραις τε ἱσταμένη
 καὶ αὔθις διαλυομένη, οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ
 χαρὰ ἄλυπος καὶ ἀνώδυνος, καὶ τῆς εὐφρο-
 σύνης ταύτης οὐκ ἔσται τέλος εἰς τοὺς
 αἰῶνας. 20

Μακάριοι μὲν οὖν πρῶτον μὲν, ὅτι ἐν
 τοιοῦτῳ σταδίῳ εἰσεληλύθατε διὰ τοῦ ἐπανη-
 ρημένου ὑμῖν σχήματος ἁγίου. μακαρίους δὲ
 ὑμᾶς μᾶλλον ἢν τις ὀνομάσειε τότε, ὅποταν,
 ἀποδραμόντας διὰ θανάτου, στεφανοῖ ὑμᾶς Χρι- 25
 στοῦ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἀρρήτῳ καὶ ἀθανάτῳ εὐ-
 ζωίᾳ. διὸ βλέπέτω ἕκαστος ὑμῶν, ἀγαπητοί,
 ὅπως τρέχη καὶ ὅπως καταλαμβάνη τὰ ση-
 μεῖα τῆς ἀρετῆς, διαβαίνων καὶ ὑπερβαίνων
 τοὺς συντρέχοντας πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου, 30
 πνεῦμα ἰσχύος λαμβάνων, ὑπομονῆς τε καὶ
 καρτερίας, καὶ μήτε ἐντεῦθεν, μήτε ἐκεῖθεν
 αἰνιγματωδῶς διαβλεπόμενος, ἀλλ’ ὅλος συν-
 τεταγμένος ὢν πρὸς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ
 δρόμου, μὴ σιάζων ἐν τινι, μηδὲ περιτρε- 35
 πόμενος ταῖς ἐναντίας ὑπαντήσεσι. καὶ γοῦν
 μὴ δειλιάσητε, ἐπεὶπερ πολὺ ἐστὶ τὸ διά-
 στημα καὶ ὁ χρόνος. ἄγγελον ἐνὶ ἐκάστῳ
 παρέσχεν ἡμῖν ὁ ἀγωνοθέτης θεός, καὶ συν-
 διαμεῖβει τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑπερμαχεῖ κατὰ 40
 τῶν ἐναντίων ἐπὶ παντὸς καιροῦ καὶ τόπου.
 Ἐδράμετε τοιγαροῦν καλῶς ἀπὸ πρώτης
 ἡμέρας τῆς ἐνταῦθα ὑμῶν ἐλευσεως ἕως
 τοῦ παρόντος, καὶ εἰ καὶ τινες ὑπεσκελίσθη-

σαν, πάλιν ἀνωρθώθησαν. καὶ εἰ ἐβόραθυμή-
 κασιν, ἀλλὰ αὐθις ἀνεκλήθησαν. καὶ εἰ κα-
 τητόνησαν, ἀλλὰ θάττον ἀνεβρόσθησαν. θε-
 λήσεως γὰρ καὶ προαιρέσεώς ἐστιν ἐμπρά-
 5 κτου χρεία, πρὸς τὸ εὐτονεῖν καὶ τρέχειν
 ἴσα καὶ ἵπποις καὶ πτηνοῖς· μᾶλλον δὲ καὶ
 ὑπὲρ πάντα ταῦτα ἀκατάφθαστα καὶ ἀκατά-
 ληπτα, κἂν τυχὸν σωματικῶς χωλαίνων ἔστι
 τις, ἢ μονόπους, ἢ ἄπους, ἢ κλινήρης· τοιοῦτο
 10 γὰρ τὸ μεγαλοδῶρημα. δράμοιτε καὶ ἀπὸ
 τοῦ παρόντος, παρακαλῶ, μὴ ἐλάττονα τῶν
 προτέρων, ἀλλὰ καὶ ἐπεικτικώτερα συντρέ-
 χοντες καὶ συναμιλλώμενοι τὴν καλὴν ἀμιλ-
 λαν ταύτην. προτρέχειν δὲ ἐστιν ἐν τῷ τα-
 15 πεινοφρονέστερόν τινα εἶναι, καὶ προάγειν
 ἐστὶν καὶ ὑπερβάλλειν ἐν τῷ ὑπηκώτερον
 εἶναι καὶ εὐλαβέστερον καὶ ἀγογγυστικώτερον
 καὶ ψαλμικώτερον καὶ ἡσυχαστικώτερον, πο-
 λυεργαστικώτερόν τε καὶ εὐκτικώτερον, ἐξα-
 20 γορευτικώτερόν τε καὶ ἀπαρρήσιαστικώτερον,
 ἀκακώτερόν τε καὶ ἀφθονέστερον, πειστικώ-
 τερόν τε καὶ φιλοπατριώτερον, καὶ ὅσα ἄλλα
 κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα ἐνεργεῖται τῆς
 ἀρετῆς ἰδιώματα. τούτοις καὶ ἐν τοῖς τοιού-
 25 τοις ἔστω ὁμῶν τὸ τρέχειν, καὶ δι' αὐτῶν
 ἐπαυρώμεθα ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ
 ἀπὸ κόσμου εἰς οὐρανόν, καὶ μακάριός ἐστιν
 ὃς ἀπλήστως δράμει, ὅτι πλουσιωτέρως στε-
 φανωθήσεται καὶ ἀνακηρυχθήσεται ὑπὸ τοῦ
 30 δεσπότη τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος
 ἐκεῖνου.

Ἔστω οὖν ἡμῶν λοιπὸν ἡ ἀγάπη κοινὸν
 ἰδίωμα, χαρακτηρίζον ὑμᾶς δρομεῖς τοῦ με-
 γάλου βασιλέως, μᾶλλον δὲ μαθητάς, ἢ
 35 οἰκειότερον εἴπωμεν. καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ μέ-
 νοντες στέργετε τὰ εἰς ἀλλήλους, τὰς προτι-
 μήσεις λέγω καὶ προχειρίσεις εἴτε διακονῶν,
 εἴτε ἐργοχειρῶν, εἴτε στάσεων καὶ τάξεων.
 καὶ ἀπέστω φθόνος καὶ ἀπεληλάσθω ἔρις,
 40 καὶ ἀποσκορακίζέσθω θυμὸς καὶ πᾶν φαῦλον
 πρᾶγμα, τὰ τῶν πλησίων εὐδοκιμήματα ἰδιο-
 ποιούμενοι καὶ χαίροντες ταῖς ἀλλήλων προ-
 κοπαῖς. οὕτω γὰρ εὐδρομεῖν ἐστι καὶ

26 κῶδ. ἐπαυρώμεθα || ἐκ δυν. εἰς δύναμιν] Ψαλμ.
 πγ', 8. 28 δράμει] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

οὕτω θεραπεύειν θεόν, καὶ οὕτω τις νικᾷ,
 κἂν μηδὲν ἄλλο τι κέκτηται. ἡ ἀγάπη
 γὰρ τὸ μέγα κλέος τῶν ἀρετῶν, τὸ δὲ
 διαπονεῖσθαι, ὅτι ἐκεῖνος προεκριθῆ ἐν
 τῷδε τῷ πράγματι καὶ ἐν τῇδε τῇ δια- 5
 κονίᾳ, σαθρὸν καὶ ἐπιβλαβές καὶ τῆς ἐναν-
 τίας μερίδος γνώρισμα. μὴ δὴ οὕτως, μὴ δὴ,
 ὅτι "μᾶλλον ὤφειλον ἐγὼ ὑπὲρ τὸν δεῖνα
 ἀναπαύεσθαι" καὶ "πολυχρονώτερος ὢν τοῦ
 10 δεῖνος, χρεία μοι τὸ ὑψηλότερον". οὐκ ὁρ-
 θῶς, ἀδελφοί. φεύγοιτε οὖν, δέομαι, τὰς
 τοιαύτας πανουργίας τοῦ διαβόλου, τὰ μι-
 σούμενα τοῖς πατράσι νεωτερίσματα, τὰ κω-
 μωδιαζόμενα τοῖς ἀγίοις ἐκστρηνιάσματα·
 ἀλλ' εἴ τι καλόν, εἴ τι σεμνόν, εἴ τι πρέπει 15
 ἀγίοις, ὅσα φιλαδελφίας, ὅσα ταπεινοφροσύ-
 νης, ὅσα ἐσχατισμοῦ, κατὰ μίμησιν τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ τὰ εὐτελεῖ
 καὶ ἐξουθενημένα ἐλομένου, ταῦτα καὶ σχοίητε
 καὶ ἔχοιτε καὶ κτᾶσθε καὶ κτιζέσθε, πορευό- 20
 μενοι νηπίως καὶ ἀκάκως καὶ εἰλικρινῶς,
 ὡς ἄρνες Χριστοῦ, ὡς λαὸς ἐκλεκτὸς κυ-
 ρίου, μηδὲν παρὰ τὸ διατεταγμένον πράσ-
 στοντες. εἰ δὲ καὶ γένηται, πάλιν ἐπανορθού-
 μενοι δι' ἐπιτιμίων, ἢ οὕτως ἀκούσητε τῆς 25
 ἐπιθυμουμένης φωνῆς ἐκεῖνης ἐν καιρῷ ἀν-
 ταποδόσεως, "δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πα-
 τρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
 ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου". ἥς
 γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ 30
 φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
 ναγίῳ πατρὶ καὶ τῷ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν
 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Μ'.

Περὶ τοῦ ἀπορρίψασθαι ἡμᾶς πᾶσαν ἀκη-
 δίαν καὶ διεγερθῆναι πρὸς ἐργασίαν πνευ-
 ματικῆν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, 40
 ὥσπερ ἕκαστος ὁμῶν ἀπαιτούμενός ἐστι τὸ

27/29 Ματθ. κέ', 34. 36 Novae patrum biblio-
 thecae t. IX, pars II, σ. 10-12.

τῆς οἰκείας διακονίας ἔργον, οὕτως κἀγὼ
 χρεωστῶ ὑμῖν τὸν τῆς κατηγήσεως λόγον.
 εἶθε δὲ τοιοῦτον εὐπόρουν ποικίλον καὶ διά-
 φορον, ὡς δύνασθαι πᾶσι προσφυῆ εἶναι,
 5 ἄρμόδιον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ· πολ-
 λοι γὰρ εἰσιν ἐν ὑμῖν, ἀδελφοί μου, οἱ χρή-
 ζοντες παρακλήσεως, οἱ ἐπιδεδεῖς παραμυθίας,
 οἱ χρήζοντες στηριγμοῦ, ἄλλοι ὑπομνήσεως,
 ἕτεροι διορθώσεως, καὶ μέντοι τινὲς ἐλεγμοῦ
 10 καὶ ἄλλοι ἐπιτιμίου καὶ τινες συγκαταβά-
 σεως, ἄλλοι ἀκριβείας, ἔνιοι δὲ ἀτιμίας καὶ
 ἀδοξίας. πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ διαφορῶν
 τῶν ἡθῶν, ἀναλόγως καὶ ὁ διδασκαλικὸς
 τρόπος ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ γὰρ τρόπῳ οὗτος
 15 θεραπεύεται, ἕτερος τυχὸν βλάπτεται, καὶ
 δι' οὐπερ ἄλλος εὐεργετῆται, συμβαίνει τὸν
 ἕτερον καταλύεσθαι, καὶ καθ' οἷον λόγον τις
 οἰκοδομεῖται, συμβαίνει τὸν ἕτερον ζημιού-
 σθαι. ὅθεν οὐ μικρὰ ἡ διακονία μου, ἀλλὰ
 20 τῷ ὄντι χαλεπὴ καὶ δυσάνυστος. χρήσομαι
 δὲ αὐτῇ χειραγωγούμενος ταῖς εὐχαῖς τοῦ
 πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, καὶ οὐδ' αὐτῆς
 ἀμελήσασαι, ἕως ἐμπνέω. μοχθήσω δὲ καὶ
 ἀγωνίσομαι τοὺς κυρίους μου καὶ πατέρας
 25 μου ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα.

Πάντες οὖν εὐδοκίᾳ θεοῦ τῶν σφζομένων
 ἐστέ, καὶ πάντες ἐπὶ τῷ σωθῆναι ἐληλύθατε,
 καὶ πάντων ὑμῶν οὐδὲν ἄλλο τὸ ζήτημα,
 ἢ τὸ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ διά-
 30 βολός ἐστι παντὶ ἀγαθῷ ὑπεναντίας, πειρα-
 ζόμεθα οἱ πολλοί, ὡς οὐ βουλόμεθα· τοὺς
 μὲν γὰρ ταῖς ἡδοναῖς φλογίζει, συλλαμβα-
 νόμενος εἰς ἐπικουρίαν τὴν ἔμφυτον ὄρεξιν
 τῆς νεότητος· τοὺς δὲ τῇ φιλαρχίᾳ κατα-
 35 βάλλει, δι' ἣν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ὑφίστων
 κατέπεσε· τοὺς δὲ ἀμελείᾳ χανοῖ καὶ ἀκη-
 δία δεσμεῖ καὶ ἄγει, ὡς βούλεται καὶ ὄπη
 βούλεται· ἀπιστία παραλύει καὶ ἰδιορρυθμίᾳ
 παραλαμβάνων παρασκευάζει ἔκτοπα πράτ-
 40 τειν. καὶ ἵνα τί ἐν καθ' ἐν λέγω, δι' ὧν

ὑποσκελίζειν ἡμᾶς πειράται, καθ' ἐκάστην
 ἡμέραν πρὸς αὐτὸ τοῦτο παριστάμενος καὶ
 ἀναμένων τὴν κατάλυσιν ἡμῶν; ἀλλ' ἐπι-
 τιμήσει αὐτῷ κύριος ὁ θεός, ὁ εἰπὼν τῇ
 θαλάσῃ “σιώπα, πεφίμωσο”, καὶ ἀποσκο- 5
 ρακίσει αὐτὸν πόρρω που ἀφ' ἡμῶν. τοῦτο
 δὲ γίνεται, ἐάν περ εἰς ἑαυτοὺς γενώμεθα
 καὶ ἀναλογισώμεθα τὸν πρῶτον σκοπὸν τῆς
 ἐνταῦθα ἡμῶν ἐλεύσεως· πᾶσαν γὰρ θλιψιν
 καὶ στενοχωρίαν μέχρι θανάτου ὑπὸ μάρτυρι 10
 θεῷ καθωμολογήσαμεν ὑποστῆναι. διὰ τοῦτο
 ἀποβρίψατε πάντες τὰ πάντα, οἱ ἀθυμοῦντες
 τὴν ἀθυμίαν, οἱ φιλαρχοῦντες τὴν φιλαρ-
 χίαν, οἱ ἀκηδιῶντες τὴν ἀκηδίαν, οἱ φιλη-
 δονοῦντες τὴν φιληδονίαν, οἱ ὑπερηφανευό- 15
 μενοι τὴν ὑπερηφανίαν, οἱ κενοδοξοῦντες τὴν
 κενοδοξίαν, οἱ παρῤῥησιαζόμενοι τὴν παρῤῥη-
 σίαν, οἱ ἀτακτοῦντες τὴν ἀταξίαν, οἱ πολυ-
 λογοῦντες τὴν πολυλογίαν, οἱ φιλοκοσμοῦντες
 τὴν φιλοκοσμίαν, οἱ φιλοσαρκοῦντες τὴν φι- 20
 λοσαρκίαν, οἱ συλλυπούμενοι τὴν ἄλογον λύ-
 πην· εἰ δὲ καὶ φθονεῖ τις, τὸν φθόνον, ἢ
 ἐρίζει, τὴν ἐριδα, ἢ μάχεται, τὴν μάχην,
 ἢ ἀργεῖ, τὴν ἀργίαν. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
 τοῦ σκότους ἔργα, τῆς κακίας εἶδη, τοῦ πο- 25
 νηροῦ θελήματα καὶ εὐρήματα· τὰ δὲ τοῦ
 ἀγαθοῦ θεοῦ ἡμῶν ἢ εἰρήνη, ἢ πραότης,
 ἢ ταπεινώσις, ἢ ὑπακοή, ἢ ἀφθονία, ἢ ἐρ-
 γασία, ἢ ἐπιμέλεια, ἢ διέγερσις, ἢ ἀγάπη,
 ἢ πίστις, ἢ ἐλπίς, ἢ εὐταξία, ἢ προσευχή. 30
 ταῦτα τὰ τοῦ φωτός ἔργα, ταῦτα τὰ τῆς
 δικαιοσύνης ἔπαθλα, τὰ τῶν ἀγίων κατορ-
 θώματα.

Εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, παρα-
 καλῶ ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κυρίου, 35
 ἀνανήψατε οἱ κεκαρωμένοι τοῖς τοιοῦτοις
 πάθεσι, γρηγορήσατε οἱ καθεδόντες τοῖς τη-
 λικούτοις προσκόμμασιν. εἰ θέλομεν οὖν ζῆ-
 σαι καλὴν ζωὴν καὶ εἰ ἀγαπῶμεν ἰδεῖν ἡμέ-
 ρας ἀγαθάς, ἀκούσωμεν τοῦ λέγοντος· “ἐκκλι- 40
 νον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτησον
 εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν”, καὶ “ποῦ οἱ

5 καὶ ἄρμόδιον V. 6 καὶ 8 κωδ. *χρῖζοντες*. 11 ἄλ-
 λοι ἀκριβείας] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 16 εὐεργετῆται P,
 εὐαρεστεῖται V. 17/18 καταλύεσθαι - οἰκοδομεῖται] ἔλλ.
 ταῦτα τῷ V. 21/22 εὐχαῖς τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν V.
 25 ὑπομνήσκειν V. 26 τῶν σφζομένων ἐστέ] Κορινθ.
 2, β', 15. 29 ἐπειδὴ P, ἐπεὶ V. 37 ἄγεται V.

4 κωδ. *αὐτὸ*. 5 Μάρκ. δ', 39. 7 κωδ *γενοίμεθα*.
 22 κωδ. *φθονῆ*. 29 ἢ ἐργασία - ἢ ἀγάπη] ἐλλείπει ταῦτα
 τῷ V. 30 προσοχῆ V. 40/42 Ψαλμ. λγ', 14.

ὄφθαλμοὶ κυρίου”, ἀλλ’ ἦ “ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν”; ποῦ δὲ τὸ παρωργισμένον “πρόσωπον τοῦ κυρίου”, ἀλλ’ ἦ “ἐπὶ τοὺς ποιούντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνη-
5 μόνον αὐτῶν”; ὅλον τὸ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ νοουθεσίαν ἡμῶν ἀρίστην ὑποδείκνυσιν, εἰ θέλομεν προσέχειν.

Καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. ἐν ταῖς ἡμέραις δὲ ταύταις οὐκ ὀλίγοι τῶν ἀδελφῶν ἀσθε-
10 νοῦσιν· ἔστι γὰρ ὁ καιρὸς νοσερός. βοηθήσωμεν οἱ ὑγιαίνοντες τοῖς κάμνουσιν, οἱ δὲ ἀσθενοῦντες τὴν παιδείαν κυρίου ὡς σωτήριον δεξόμεθα καὶ ὑπομονητικῶς φέρωμεν καὶ εὐχαρίστως ἀποδεχόμεθα τὰ διδόμενα
15 ἡμῶν. ἡνίκα δ’ ἂν ἀφεθῶμεν τῆς νόσου, μὴ εἰκῆ καὶ μάτην περιφερώμεθα, ἀλλ’ ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν παριστάμεθα· οὐ γὰρ εἰσιν ἐν ἡμῶν δοῦλοι ἀργυρώνητοι, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς δουλείας χρῆμα ἀφωρισμένοι (ἕπερ ἡ
20 ἀμαρτία προεξένησε καὶ ὁ ἀπόστολος παρεχώρησε τοῖς κατὰ κόσμον), ἀλλ’ ἡμεῖς αὐτοὶ ἑαυτῶν δοῦλοί τε καὶ δεσπόται, δουλεύοντες καὶ δουλεύομενοι. ὥστε προσέχειν ὀφείλει τις, ἵνα μᾶλλον δουλεύῃ καὶ μὴ δου-
25 λεύηται ἀκαίρως. οἶδεν οὖν κύριος ἕκαστον ἡμῶν, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τὴν διακονίαν. οἶδεν οὖν τίνος ἐγένετο καὶ ὅστις ἦν πρότερον, καὶ ὅπως ἦν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πῶς ἐστὶν ἄρτι, καὶ πῶς βιάζεται καὶ ὑπομένει
30 καὶ τίσι συνηρίθμηται, καὶ πόσος ἐστὶν ἐν στάσει· καὶ οἷους ἔχει προηγουμένους καὶ ἐπομένους, καὶ μεθ’ ὧν ἐσθιάται καὶ συναναστρέφεται καὶ καθεῖται, καὶ οἷους κέχρηται ἱματίοις καὶ ὑποδήμασι· καὶ πρὸς ταῦτα
35 πάντα ὁ ἀκριβὴς ζυγοστάτης, ὁ δίκαιος ἐξιωτής, ὁ ἀλαθὴς ὄφθαλμός, “ἀποδώσει”, καθὼς γέγραπται, “ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ”. λοιπὸν μηδεὶς ἀθυμείτω, μηδεὶς ἕτε-
40 ρὸν τι λογιζέσθω παρ’ ὃ λογιζέσθαι χρή. θεῶ γὰρ πεφανερῶμεθα, ἀλλὰ καὶ παραστησόμεθα ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ αὐτοῦ κριτηρίου, ὅτε τῶν βεβιωμένων ἡμῶν

ἀποτιννομεν λόγον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΑ’.

5

Περὶ τοῦ παρασκευάζειν ἑαυτοὺς διὰ τῶν ἀρετῶν ἐν ταῖς συμβολαῖς τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὁ κοπιῶν γεωργὸς ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ, οὐ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ κόπου λογιζόμενος ὀκνεῖ καὶ 10 ἀναδύεται, ἀλλὰ πρὸς τὰ μέλλοντα κέρδη ἀποσκοπεύων εὖ μάλα ἑαυτὸν ἐπιδίδωσι πρὸς τοὺς ἰδρωτάς καὶ μόχθους τῶν σωματικῶν ταλαιπωρημάτων. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡμεῖς ὡσπερ ἀγρόν τινα ἕκαστος τὴν οἰκειάν ψυχὴν κε- 15 κτήμεθα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι· καὶ δεῖ ἡμᾶς πάντως ἐργασίαν ἐν αὐτῇ πνευματικῇ ποιήσασθαι, ἵνα ἔχωμεν τὰ ἐφόδια τῆς ἐκεῖσε διατροφῆς καὶ ἀπολαύσεως (τοῦτο γὰρ ἀπαιτήσῃ δῆλον ὅτι ὁ δημιουργήσας ἡμᾶς θεὸς 20 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως), παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ καὶ δυσωπῶ· πάντες ὁμοῦ κοινῇ ἐργασώμεθα τοὺς ἀγρούς ἡμῶν, νεώσωμεν νεώματα εὐσεβείας, σπείρωμεν, ἀλλὰ μὴ ἐπ’ ἀκάνθαις τῶν παθῶν, ἀλλὰ κεκαθαρμέ- 25 ναις ταῖς ἀρούραις πάσης ὕλης ἀμαρτίας οὕτω τὸν σπόρον ἐγκαταθώμεθα· ὕσωμεν ὕμβρους πνευματικούς ἐν ταύταις, τὰ θεοκατόνυκτα φημί δάκρυα· περιθώμεθα φραγμοὺς ὄχυρους, τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ μὴ 30 λυμῆνασθαι αὐτὰς τοὺς νοητοὺς θῆρας· ἡλιολαμβάνωμεν αὐτὰς τῷ θάλπει τῆς πνευματικῆς ἀγάπης, ἵνα εὐρωμεν πληρῶσαι τὰς λογικὰς ἡμῶν χεῖρας δραγμάτων καὶ ἀμηςώμεθα πολὺν τὸν σῖτον τῶν ἁγίων ἐντο- 35 λῶν τοῦ Χριστοῦ. ἐν τούτῳ οὖν κέκληκε κύριος ὁ θεὸς πᾶσαν ψυχὴν ἐν τῷδε τῷ βίῳ, μάλιστα δὲ ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγγελικῷ σχήματι τούτῳ. δεῖξάτω, δέομαι, ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς αὐτοῦ τὰ οἰκεῖα 40

1/2 Ψαλμ. λβ', 18 3/5 Ψαλμ. λγ', 16, 17. 15 κῶδ. ἡμῶν. 20 Ῥωμ ζ', 17-18. 26 κῶδ. ἡμῶν. 37 Ῥωμ. β', 6.

32 τῷ] κῶδ. τῆ. 35 κῶδ. σίτων || σίτων] Ματθ. γ', 12. ιγ', 30. Λουκᾶ γ', 17.

ἔργα εὐθαλῆ, εὐκαρπα, κυπρίζοντα εἰς ὁσμὴν
 εὐωδίας τῷ κυρίῳ, τοῦτο μὲν διὰ τῆς παν-
 τελοῦς τῶν κατὰ σάρκα σχέσεως ἀπαλλα-
 γῆς, τοῦτο δὲ διὰ τῆς εὐηγίου ὑπακοῆς καὶ
 5 χριστομιμῆτου ταπεινοφροσύνης, ἡμέρα τῇ
 ἡμέρα βελτιούμενος καὶ μεταγόμενος καὶ
 ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν μεταφερόμενος διὰ τῆς
 λαμπροφορίας τῶν ἀγαθῶν πράξεων, πᾶσαν
 παρακοὴν ἀπωθούμενος καὶ πᾶν νόημα αἰχ-
 10 μαλωτίζων εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,
 στοιχῶν τῷ κοινῷ κανόνι τῆς ἀδελφότητος
 καὶ τὸ αὐτόμεμπτον αἰεὶ κατέχων, δι' οὗ δυ-
 νήσεται εὐμαρῶς τὸν πολυκέφαλον δράκοντα
 τῆς ὑπερηφανίας καὶ ἰδιορρύθιμιας συντρίψαι
 15 καὶ ἀποκτείνειν.

Εἰς ἐργασίαν τοίνυν ἐκλήθημεν, ὡς εἴρη-
 ται, ἀδελφοί· εἰς πόλεμον, εἰς μάχην οὐ
 τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ καθὼς φησιν ὁ θεὸς
 ἀπόστολος, "ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς
 20 αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
 πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκρά-
 τораρ τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου,
 πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς
 ἐπουρανίοις". μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἀπαρασκευά-
 25 στος ἔστω τῆς μάχης, μηδὲ ἄοπλος, μηδὲ
 ἀπευδοκεῖτω ἐν ταῖς πολεμικαῖς συμβολαῖς,
 ἀλλ' οὖν μηδὲ ξενοπαθεῖτω τιτρωσκόμενος,
 ἢ κεντούμενος, ἢ συγκρουόμενος· ταῦτα γὰρ
 ἰδιώματα τῶν πολεμούντων τυγχάνει. ἰνῆ-
 30 σκει δὲ ἐκεῖνος, οὐχ ὁ ἅπαξ πληττόμενος
 ἢ καταπίπτων, οὐδὲ ὁ πολλάκις, οὐδὲ ὁ
 μυριοντάκις, ἀλλ' ὅς ἑαυτὸν παραδίδωσιν ἐθε-
 λοντι τοῖς ἑαυτοῦ ἐχθροῖς εἰς τὸ σφάζεσθαι.
 διό, ἀδελφοί καὶ πατέρες, προσέχωμεν καὶ
 35 ἐνιστάμεθα κραταιῶς τῷ πολέμῳ, ὡς στρα-
 τιῶται Χριστοῦ. πᾶς δὲ στρατιώτης, ὡς
 ἴστε, ἐν τῷ ἐκστρατεύειν καὶ φωσατεύειν
 πολλὰς τὰς ἐπαχθείας ἔχει, ἢ τὰς ἐκ τοῦ
 καύσωνος, ἢ τὰς ἐκ τῶν ὄμβρων, ἐπεὶ καὶ
 40 τὰς ἐκ χειμῶνος· οὐκ ἀβροδίατον ἐκεῖσε
 ζωὴν διεξάγει, ἀλλ' ἐστ' ὅτε καὶ ἄρτου ἐπι-
 δεῆς ἐστι καὶ ψυχροῦ ποτηρίου γλίχεται ἀπο-
 λαύειν, ὄλην τε τὴν ἡμέραν ἢ καὶ τὴν νύ-

κτα συγκλονούμενος καὶ περιγόμενος καὶ
 κατακονιορτούμενος καὶ λιποθυμούμενος, ἵνα
 τίς ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ, ἵνα μὴ
 λιποταξίου καταγραφὴν λάβῃ, ἵνα ἐν καιρῷ
 τῶν ἀμοιβῶν πληροῦργος γένηται. 5

Τοιοῦτο τοιγαροῦν καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀλλ'
 οὐχ ὁμοίως· ἐκεῖνοι γὰρ πρόσκαιρα καὶ μη-
 δαμινὰ καὶ εὐτελῆ καὶ βέοντα, ἡμῖν δὲ ἀθά-
 νατα καὶ αἰώνια καὶ ἀφθαρτα διδοται παρὰ
 τοῦ βασιλεύοντος τῶν ἀπάντων θεοῦ. διὸ 10
 ἀναγκαίως ἐπιμείνωμεν, τέκνα μου· ἐπιμεί-
 νωμεν, ἀγωνισώμεθα καὶ ἐπαγωνισώμεθα
 ἕκαστος, κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν
 καθαρῶς καὶ ἀνολιγῶρως δουλεύων τῷ κυ-
 ρίῳ, ὁ ἐντελλόμενος ἐν τῷ ἐντέλλεσθαι νου- 15
 νεχῶς καὶ νηφαλέως, ὁ διακονῶν ἐν τῷ δια-
 κονεῖν ἀγογγύστως καὶ εὐπροθύμως. φέρω-
 μεν καὶ ἡμεῖς πείνης καιρὸν καὶ δίψης καὶ
 ὄνειδισμοῦ καὶ ὕβρεως καὶ συγκρουήματος καὶ
 κεντήματος, ἐπαγωγῆς καὶ διακελεύσεως. καὶ 20
 μάλιστα ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμωδίαις καὶ
 προσευχαῖς, ὀλιγωρήματα καὶ δυσθυμήματα,
 τὰ ἀοράτως καὶ ὀρωμένως συμπίπτοντα ἡμῖν
 καὶ συντρίβοντα καθ' ἑκάστην ἡμέραν διὰ
 τῶν προσόντων ἡμῖν ἐργοχείρων καὶ διακο- 25
 νῶν, ἵνα οὕτως εὐχαῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν
 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι καὶ τὸν δρό-
 μον τελέσαντες, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέ-
 φανον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη ἀποληφώμεθα ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα 30
 καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ
 πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

KATHXHSIS MB'.

Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τε ἀπειλαῖς καὶ 35
 διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἐπει-
 δὴ ἔργον μοι καὶ διακονία ὁ λόγος τῆς κα-
 τηγήσεως, οὐκ ὀκνητέον, οὐδὲ ἀμελητέον
 ταύτης τῆς διακονίας, μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλ- 40
 λον ἐπεικτέον καὶ μεριμνητέον, τὸ μὲν ἵνα

ὁμῆς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἔχητε τὰ πρὸς ὑπόμνησιν καὶ παράκλησιν καὶ διέγερσιν εἰς σωτηρίαν ψυχῆς, τὸ δὲ ἵνα καὶ ὁ τάλας τὴν ἑμαυτοῦ ταλαίπωρον ψυχὴν ἀνυπεύθυνον
 5 διατηρήσω ἐκ τῆς τῶν ὀφειλόντων καταγέλλσεως, κἂν ἀνικανῶ δεόντως τοῦτο πράσσειν· πιέζει γὰρ καὶ φοβεῖ μου τὴν ψυχὴν, ἡνίκα ἀκούω τοῦ θείου διδασκάλου τῆς οἰκουμένης Παύλου, ὧδέ που φάσκοντος·
 10 "καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ". ἂν οὖν καὶ ὁ ταλαίπωρος κατὰ τὸ ἐνδεχόμενόν μοι τὰ θέοντα μὴ ἀναγγεῖλω ὑμῖν καὶ δια-
 15 γορεύσω, πῶς ἵνα ἐκφεύξωμαι τοῦ ἀπαραιτήτου κρίματος τῆς σιωπῆς; διὰ τοῦτο, σύγνωντε, καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ κατηχήσει ἐλεγκτικῶς πρὸς ὑμᾶς διεξήλθον, κατηγορῶν καὶ κωμωδῶν τοὺς τινὰς οὐχ ἵνα λυπήσω ἀλό-
 20 γως—μὴ γένοιτο—, οὐδ' ἵνα ἐκπληρώσω οἰκεῖον πάθος (μὴ ὑπολάβοιτε), ἀλλ' ἵνα καταφοβήσω καὶ καταρτίσω καὶ βελτιώσω ὁ ἀκατάρτιστος καὶ ἀβέβαιος. πλὴν ὅτι ὁ ζῆλος ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ προθυμία ἐξ ἀγάπης καὶ φει-
 25 δοῦς τῆς περὶ ὑμᾶς σωτηρίας, τοιγαροῦν, τέκνα μου, ἀκούοντες ἀκούετε καὶ συνιέντες συνιεῖτε τίνα τὰ παρὰ τῶν ἁγίων λεγόμενα καὶ ἐντελλόμενα ἡμῖν ταῦτα γὰρ αὐτὰ εὐ-
 30 τελεῶς πως, ἀναξίως, κατατολμῶμεν ἐν ταῖς κατηγήσεσιν ὑποβάλλειν, ὑπομνήσκοντες καὶ διευκρινούντες ὑμῖν τὰ ἑαυτοῖς καὶ ὑμῖν ὅσια.

Τί δὴ οὖν λέγουσι καὶ τί ἐμβοῶσιν ἡμῶν καθ' ἑκάστην ταῖς ἀκοαῖς; ἐκ δυοῖν τὸ παρὸν ὑπομνήσω· ὃ μὲν γὰρ ἀπειλῶν τάδε
 35 φησί· "μὴ πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυστοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι". καὶ πάλιν ἀλλαγοῦ· "πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ

ὀργὴ καὶ βλασφημία ἀρτήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθῶς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν". ὃ δὲ προσκαλούμενος τοιαῦτά φησι· "δεῦτε προσ-
 5 κυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς". καὶ ἐτέρωθι· "εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἔξομολογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις".
 10

Τοῖνον, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ταῖς ἀπειλαῖς ἀσφαλισώμεθα καὶ τὰς διδασκαλίας ἐνστερνισώμεθα, καὶ δεῦτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσκυνούντες προσκυνήσωμεν καὶ προσκλαύσωμεν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ παρεθνήτος βίου, ὑπὲρ 15 τῶν καθ' ἡμέραν ὀφλισκομένων ἡμῖν ἐν γνώσει τε καὶ ἀγνοίᾳ, ἔργων, λόγων, ἐνθυμημάτων, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις καὶ δοξολογίαις, ἀλλὰ μὴ ἐν αἰσχρονοῖαις καὶ δυσμενείαις καὶ παρακοαῖς καὶ 20 ὑψηλοφροσύναις· "γογγύζει" φησί· "τις ἁμαρτία αὐτῷ ἐστὶ". μὴδὲ γογγύζωμεν, μὴδὲ ἀφηνιάζωμεν, μὴδὲ αὐτοβουλῶμεν, μὴδὲ οἰηματοῦμεθα, ὡς τινες· ἐσμέν γὰρ γῆ καὶ σποδὸς καὶ τέφρα καὶ κόνις, καὶ μάλιστα οἱ λογιζόμενοι 25 ἐν ἀφροσύνῃ ἑαυτοὺς ἐνδόξους εἶναι κατὰ τε σωματικὴν ἢ πνευματικὴν ἐργασίαν. ἐγὼ ὄρω, ὅτι παρεξήλθε τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου ἀφ' ἡμῶν· ἄλλο γὰρ ἐσμεν, παρ' ὃ εἰσιν οἱ λαϊκοί, ξένην τινὰ περιβεβλημένοι 30 στολὴν καὶ πολιτείαν, ἄζυγες, ἀκτήμονες, ἄκληροι, ἄσχετοι, μᾶλλον δὲ ἄσαρκοι—"οἱ γὰρ ἐν σαρκὶ ὄντες", φησί, "ἀρέσαι θεῷ οὐ δύνανται"—, ἐσταυρωμένοι τῷ κόσμῳ.

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀνηρημένος ἡμῖν βίος τηλικούτος, ἀξιολόγως τὰ τοῦ τηλικούτου βίου γνωρίσματα ἐπιφέρωμεν, ἵνα κυριολέκτως καὶ μὴ ψευδωνύμως ὃ ἐσμεν κεκλήμεθα, καὶ ἐσώμεθα ἐτι ὑπήκοοι, εὐσύστροφοι, εὐκίνητοι, θεόφοβοι, χριστόφρονες, εὐλαβεῖς. ἀπαρρη- 40

1 ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ] Κολασ. γ', 12 || ἔχετε P. 10/12 Πράξ. κ', 26, 27. 14 ἀναγγέλω P. 24 κῶδ εὐτοῦ 29 καὶ ἀναξίως V. 31 καὶ ὑμῖν V || τὸ ὅσια P. 32 ὅμων V. 35, 39 Κορινθ. 1, ε', 9, 10, 37 οὔτε πλεονέκται] ἑλλ. ταῦτα τῷ P. 38 οὐ P, οὔτε V. 40/3 Ἐφεσ. δ', 31, 32.

2 κῶδ. συμπῆσις. 4 ἡμῖν PV. 5/8 Ψαλμ. κδ', 6. 8/10 Ψαλμ. κθ', 4. 11 κῶδ. ταῖς διδασκαλίαις. 15 κῶδ. παρεθνήτος. 16 κῶδ. ὀφλισκομένων. 21/22 ὀργῆσι γ', 38. 23 κῶδ. αὐτοβουλοῦμεν. 33 Ῥωμ. η', 8. 34 ἐσταυρωμένοι τῷ κόσμῳ] Γαλάτ. ε', 14. 36 κῶδ. ἀξιολόγως. 39 ἐσόμεθα V.

σίαστοι, φιλάλληλοι, ἀφθονοί, ἄμαχοι, ἀπέρ-
περοι, φιλήσυχοι, φιλεργοί, ἐξαγορευτικοί,
εὐπειθέστατοι, ὑπομονητικοί, εὐχάριστοι ἐν
τοῖς κατὰ πᾶν ὅ τι οὖν διδομένοις ἡμῖν, εἵ-
5 τε βρώμασιν, εἴτε πόμασιν, εἴτε ἐνδύμα-
σιν, εἴτε ὑποδήμασιν καὶ εἴ τι ἄλλο σύνεστιν,
ἵνα εὖ πράττοντες κληρονόμοι τῆς ἐπιθυμου-
μένης καὶ ἐπιζητουμένης ἡμῖν βασιλείας οὐ-
ρανῶν, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πα-
10 τρὸς ὑμῶν, γενώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΓ'.

Περὶ τῶν ἀποδρασάντων ἀδελφῶν καὶ
15 τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πό-
θεν ὑμῖν ἄρξομαι τὴν παρούσαν κατήχησιν
λέγειν; ἢ πάντως ἐκ τῆς προκειμένης ὑπο-
θέσεως τῶν ἐξ ἀβουλίας ἀποδρασάντων. καὶ
20 ὅτι μὲν εἴωθε τὰ τοιαῦτα συμβαίνειν, πῶς
οὐχί; διότι καὶ ἐν σίτῳ ζιζάνια καὶ ἐν ἀμ-
πελῶνι βᾶτος πέφυκε φύεσθαι. ἀλλὰ τί; ὅτι
"οἰοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με
ἠθέτησαν" γέγραπται, καταλιπόντες τὸ ἀγα-
25 θὸν φῶς τῆς κατὰ θεὸν ζωῆς καὶ πορευ-
θέντες ἐν ὁδοῖς σκότους. ἢ οὐχί; καὶ αὐτὸ
τὸ ἐν νυκτὶ πεφευγέναι αὐτοὺς ἔργον αὐτοῖς
ἔστι σκότους πεπραγμένον; ἀλλ' ὦ τῆς ἀβου-
λίας! ὦ τῆς καταφρονήσεως τῶν τοῦ θεοῦ
30 κριμάτων! ἠγήσαντο γὰρ πάντα νόμον θεοῦ
ἔωλον καὶ ἀνίσχυρον εἶναι. ἀλλὰ τί τούτους
ἀποκλαίωμαι; θέον σχετλιάσαι πρὸς τὸν ἐχ-
θρὸν καὶ πολέμιον τῆς ζωῆς ἡμῶν διάβολον,
πρὸς τὸν ἀρχέκακον ὄφιν, πρὸς τὸν ὠρυό-
35 μενον ὡς λέοντα, καθ' ἐκάστην ζητοῦντα
τίνα καταπιεῖν. εὔρε δὴ οὖν τοὺς πειθομέ-
νους αὐτῷ, τοὺς ἐξελακόμενους καὶ δελεαζο-
μένους ὑπὸ τῆς πανουργίας αὐτοῦ, καὶ τού-
τους διὰ πολλοῦ χρόνου προλαβόντως σαθρώ-
40 σας καὶ σαλεύσας καὶ εἰς τὸ πτερύγιον τῆς

κακίας ἐνεγκῶν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή ἔπτωξε
καὶ ἀπετυμπάνισεν, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἐζώ-
γησε, καὶ ἀφαρπάσας ἔχει ὀπίσω αὐτοῦ
ἀκολουθοῦντας ἐπὶ ὄρη καὶ ἐρημίας καὶ βά-
ραθρα καὶ τόπους, ἐφ' οὓς οὐκ ἐπισκοπεῖ 5
κύριος.

Ταῦτα ὁ ἐλεεινὸς Εὐλάλιος, Πετρώνιος ὁ
εὐθύπτωτος καὶ διψυχος καὶ ἀκατάστατος ἐν
πάσαις τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. πῶς οὖν οὐ μὴ
πενθήσω καὶ στυθροπάσω ἐπὶ τῷ συντρίμ- 10
ματι αὐτῶν, τέκνα καὶ ἀδελφοί; πῶς οὐ μὴ
καταγάγω δάκρυα ἐλεεινά, ὅτι, ὅτε ἐφθασεν
ὁ χρόνος τῆς εὐδοξίας αὐτῶν, τότε ἠδόξησαν
καὶ ἐμαράνθησαν, καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς
τῆς καρποφορίας αὐτῶν, τότε ἀπεψύγησαν 15
καὶ ἔπεσον ὡς φύλλα ἀπὸ δένδρου; ἐλεεινὸν
οὖν θέαμα ὄντως τοσοῦτους κόπους καὶ μόχ-
θους καὶ ἀγῶνας, εἴπερ ἀληθῶς καὶ πεποιή-
κασιν, ἐξάπινα ἀπολέσαι καὶ θήραμα αὐτοῦς
γενέσθαι διαβόλου. ὦ, ὦ τῆς πωρώσεως 20
αὐτῶν! τίς οὐ στενάξει τοὺς ἀθλίους; τίς οὐ
πενθήσει τοὺς ἀξιοπενθήτους; ἐγὼ μὲν οὖν,
ὅτι ἀπαιτηθῆσομαι τὸν ὑπὲρ αὐτῶν λόγον,
ἐλλειποπῶς τι τῶν δεόντων καὶ πράξει ἐν
αὐτοῖς καὶ λέξει, συνήμι. ἀλλὰ τί ἔδει ποιῆ- 25
σαι τῷ ἀμπελῶνι, ἐν' οὕτως εἴπω πάλιν, καὶ
οὐκ ἐποίησα; τὸ κατὰ τὴν ἐνοῦσάν μοι τα-
πεινήν δύναμιν, μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν πνευμα-
τικῶς καὶ αὐξῆσαι, ἐνουθέτησα, παρεκάλεσα,
ἐπεστήριξα, διηγγειλάμην, ἠπέιλησα, ἐσθ' 30
ὅτε καὶ ἐπετίμησα καὶ τὰ ἄλλα πάντα, οἷον
παρηγορήσασθαι ἐν καιρῷ θλίψεως, ἀνέξε-
σθαι ἡμέρας ὀλιγωρίας αὐτῶν, βαστάξαι
φορτίον ἐξαγορεύσεως αὐτῶν, ἰατρεῦσαι μετὰ
συμπαθείας, ἐκθρέψαι μετὰ φιλοστοργίας, 35
παιδεῦσαι μετὰ φιλοτεχνίας εἰς εὐθυγραφίαν,
εἰς ἐργοχειρίαν, εἰς ἀνάγνωσιν, εἰς πείραν
λέξεως παραχωρήσας αὐτοῖς σχεδὸν πᾶν
βιβλίον τῶν ὄντων ἐπὶ χεῖρας λαμβάνειν,
ὑπερ οὐκ ἂν εὐκόλως εὔροι τις καὶ ἡγουμε- 40
νεύων· καὶ γὰρ χάριτι Χριστοῦ πολλὴ ἡμῖν
πάρεστι βίβλων περιουσία. αὐτοὶ δὲ ταῦτα
πάντα οὐ συνῆκαν, καὶ ἀνθ' ὧν πεπόν-

4 ὑμῖν V. 9/10 δι' εὐχῆς - - ὑμῶν] ἐλλείπει ταῦτα
τῷ V. 23/24 Ἡσαίου α', 2. 26 πορ. ἐν ὁδοῖς σκότους]
Παροιμ. β', 13. 35/36 Πέτρος 1, ε', 8. 39 κῶδ.
προλαβόντως

1 κῶδ. ἔπτωσε. 2 κῶδ. ἀπετυμπάνισεν. 21 κῶδ.
στενάξῃ 24 κῶδ. ἐλλειποπῶς. 30 κῶδ. ἐπισίριξα.

θασιν ἀγαθῶν, ἐγένοντο ἡμῖν εἰς πικρίαν. βλέποντες γὰρ οὐκ ἔβλεπον τὴν τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν ἐν ταῖς κατηχήσεσι καὶ τέλος 5 εἰπεῖν ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνητος αὐτῶν καρδία. καὶ οἰόμενοι εἶναι σοφοὶ εἰς τὰ μάταια ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιωματι ἀπωλείας. φεῦ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἀπροσεξίας, δι' ἣν πίπτουσιν οἱ πίπτοντες 10 καὶ ὀλισθαίνουσιν οἱ ὀλισθαίνοντες!

Ἄλλ' ὑμεῖς, ὧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, τῷ παραδείγματι αὐτῶν σωφρονισθῆτε καὶ γινώτε, ὅτι "ἐθαυμάστωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ" ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῷ μὴ ἐξυπάγεσθαι ταῖς τοῦ 15 διαβόλου ἐπηρειαῖς, ἀλλ' ἐστάναι ἐδραιότητι τῆς πίστεως ὑμῶν ἀκινήτους ἀπὸ τῆς παραδοθείσης ὑμῖν ἀγίας ὑποταγῆς. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, παρακαλῶ, μηδὲ ὄντες υἱοὶ φωτὸς γένησθε τέκνα σκότους καὶ ἀπει- 20 θείας, μηδὲ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίους ὑμῶν πόνους εἰκῆ καὶ μάτην κενώσητε μετὰ τοῦ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς παραδοῦναι εἰς κρίσιν αἰωνίαν. "ἀθετήσας γάρ", φησί, "τὸν νόμον Μωσέως ἐπὶ δυοῖ καὶ τρισὶ μάρτυσιν 25 ἀποθνήσκει". πῶσψ δοκεῖτε χεῖρονος τιμωρίας ἀξιωθῆσεσθαι τοὺς τὰς ἐπὶ τῷ ἀγίῳ ἐπαγγέλματι ἡμῶν συνθήκας καὶ ὁμολογίας καὶ διαθήκας πατήσαντας καὶ παίγνιον ἡγησαμένους τὸ μυστήριον τῆς τελειώσεως 30 ἡμῶν; διὰ τοῦτο προσέχετε, παρακαλῶ, καὶ κατορθοῦντες πορευέσθε τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ, εὐχόμενοι δοθῆναι αὐτοῖς ἀνάνηψιν καὶ ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν θανατηφόρου αὐτῶν πλάνης, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

35 Πλὴν τοῦτο γνωστέον, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν ἀποδείκνυται τί μέλλει ἔσεσθαι ἐκ τῆς ἐνοῦσης αὐτῷ καταστάσεως, εἴτε σκεῦος ἐκλογῆς, εἴτε σκεῦος ἀπωλείας. ὅτε γὰρ οὐ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, οὔτε κατὰ προσταγὴν τοῦ 40 προεστῶτος γίνεται τι τῶν γινομένων, εἴτε περὶ ἀναγνώσεως εἰποῖς, εἴτε περὶ φαλμωδίας, εἴτε περὶ εὐβουλίας, εἴτε περὶ ἐγκρατείας, εἴτε περὶ εὐλαβείας, εἴτε περὶ ἀγρυπνίας,

εἴτε περὶ ἄλλου τινὸς τῶν δοκούντων καλῶν καὶ δεόντων εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὸ τοῦ πράττοντος ἰδιόρρυθμον βούλημα καὶ θέλημα (ὑπερ καὶ ταραχὴν καὶ ἀνίαν ἐμποιεῖν εἴωθεν ἐν πάσῃ τῇ ἀδελφότητι, καθὼς καὶ ἐν 5 τοῖς προδηλωθεῖσιν ἔσχεν), δῆλον ὅτι ὁ τοιοῦτος ὄργανον κακίας ἀποβήσεται, τοὺς τῆς ὑποταγῆς δεσμοὺς καταπατήσει, ὑπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ ὡς ἐν πυρὶ καὶ σκότει πορευόμενος. 10

Πάλιν δὲ καὶ τοῦτο ἐπισκεπτέον, ὅτι διακαίψ λόγῳ ἀφορίζονται οἱ ἀσεβεῖς ἀπὸ τῶν εὐσεβῶν, καὶ οἱ νόθοι ἀπὸ τῶν γνησίων, καὶ οἱ σχολιοὶ ἀπὸ τῶν εὐθυψύχων, καὶ οἱ δόλιοι ἀπὸ τῶν εὐλαβῶν, καὶ οἱ πονηροὶ ἀπὸ 15 τῶν ἀγαθῶν. "τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος", φησὶν, "ἢ τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ"; ὥστε καὶ ἡμεῖς πολλὰκις δι' ἀνοχὴν τοὺς τοιοῦτους οὐκ ἐκκόπτομεν. εἰ καὶ δοκοῦσιν ἐκ τέχνης λανθάνειν, αὐτοὶ ὑφ' 20 ἑαυτῶν ἀλίσκονται καὶ ἑαυτοὺς ἀφορίζουσι καὶ διστώσιν, εἰ βούλει δέ, ὡς ἔχει εἰς τὸ Γεροντικόν, ὅτι ὁ τόπος τοὺς μὴ ποιοῦντας τὸ ἔργον τοῦ τόπου ἐκδιώκει. εὐξασθε οὖν ἀνακληθῆναι αὐτούς, εὐξασθε δὲ καὶ ὑπερ 25 ἐμοῦ τοῦ ἀσθενοῦς ψυχῆ καὶ σώματι, ὅτι πάλιν νοσηλεύεσθαι ἠρξάμεθα, ἵνα τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐπισκοπῇ ἐν ἀμφοτέροις γένηται καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ πάντες σωθῆῃμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα 30 καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΔ'.

Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν ἡμᾶς τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ θριαμβεύειν διὰ τῆς 35 ἐξαγορεύσεως.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, περὶ τίνος ὑμῖν διαλέξομαι ἐν τῇ παρουσίᾳ κατηχήσει; ἢ πάλιν περὶ τῶν ἀποδρασάντων, μᾶλλον δὲ ἀπορράγέντων τοῦ καλοῦ ὑμῶν 40 πληρώματος τριῶν οἰκτιστῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τὸ μὲν ἵνα αὐτοὶ ἀσφαλέστεροι καὶ ἐδραιό-

13 Ψαλμ. λ', 21. 19 Θεσσαλ. 1, ε', 5. 23/25 Ἑβρ. ι', 28 25 κῶδ. χεῖρονος.

τεροι τῷ τῶν ἄλλων πτώματι γίνοισθε, τὸ δὲ ἵνα τὸ λυπηρὸν τῆς καρδίας μου ἔτι κουφίσω, τούτους ἀποκλαυσάμενος. καὶ γάρ, εἰ καὶ ἀνάξιος, ὅμως πατήρ εἰμι καὶ ποιμὴν, 5 καὶ οὐδεὶς πατήρ ἐπ' ἀπωλεία υἱοῦ ἀνεκτῶς φέρει. εἰ δὲ ἐπὶ σωματικοῦ οὕτως, πόσον γε ἐπὶ πνευματικοῦ; καὶ οὐδεὶς αὐθις ποιμὴν ἐπὶ θηριαλώτου προβάτου αὐτοῦ ἀπαθῶς ἔχει, ἀλλὰ λίαν ποτνιαῖ καὶ ἀνακαλεῖται 10 τὸ ἀπολωλός.

Θηρίον οὖν ὄντως ἄρτι ἤρπασεν οὐ τὸν Ἰωσήφ, ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ τὰ ἐμὰ τέκνα, τὸν Πετρῶνιον λέγω, τὸν Μάλχον καὶ τὸν Ἀέτιον. καὶ θηρίον πονηρὸν ὁ λύκος ὁ νοη- 15 τός, ὁ ἀνήμερος δράκων, ὁ ὄφις ὁ σχολιός, ὁ πάλαι μὲν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰν ἐκβαλῶν τοῦ Παραδείσου δι' ἀπάτης καὶ πικρᾶς γεύσεως, νῦν δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ τοὺς προειρημένους ἐκ τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, ὡς ἐξ 20 Ἐδὲμ ἄλλης, ἔξοστρακίσας. εἰ δὲ καὶ ἄλλους προεξήγαγεν, ἢ ἐκ τῶν ἐνταῦθα, ἢ ἐξ ἄλλοι τοῦ τοῦ, οὐ καιρὸς λέγειν καὶ γὰρ ὁ αὐτός ἐστι διάβολος ὁ ἐξ αἰῶνος μέχρι συντελείας ἐργαζόμενος ἢ καὶ ἐργασάμενος τὰ 25 τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα. πῶς οὖν λοιπὸν οὐ πενήθσω ἐπ' αὐτοὺς καὶ στενάξω; πῶς οὐκ ἀλγήσω τὴν ψυχὴν καὶ ἀθυμήσω, ἐννοούμενος τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν; οἱ τρεῖς παῖδες, οἱ τρεῖς νέοι, ἄνηθοι, ἀκατάστατοι, ἀπαίδευ- 30 ται. ἄρα πῶς οὐχὶ λαβῶν αὐτοὺς ὁ Σατανᾶς ὧδε κάκεισε περικρημνίσει καὶ συντρίψει τὰ ὀστέα τῶν ψυχῶν αὐτῶν ὡς ἀγγεῖα ὀστράκινα; οὐχ ὅτι δὲ οἱ προβεβηκότες καὶ γενειάζοντες δύναιτ' ἂν διασφύζεσθαι ἀπορ- 35 ῥησσόμενοι, ἠτιασάμην ἐκείνους, ἀλλ' ὅτι μετὰ τῆς πτώσεως εἰς κακὸν περισσότερον ἐπιφέρουσι καὶ τὸ νέον τῆς ἡλικίας. ἀλλ' ὦ τῆς ἀβουλίας καὶ τῆς σκοτώσεως τῶν λογισμῶν αὐτῶν, μᾶλλον δὲ φεῦ τῆς ἐμῆς τάλαιπωρίας, 40 δι' ἣν κάκεινοι καὶ εἰ τις ἄλλος πτωματίζεται!

Τί οὖν; ἄρα (πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὑγιεῖς ἐπιτρέψω τὸν λόγον, τοὺς ἐστῶτας, τοὺς σφωζομένους), ἄρα ἐπιθυμήσομεν νοσήσαι καὶ ἡμεῖς,

ὡς ἐκείνοι; ἄρα σπεύσομεν πτωματισθῆναι, ὡς αὐτοί; ἄρα ἐκζητήσομεν ἀπολέσθαι σὺν αὐτοῖς; 5 μηδαμῶς, ὦ τέκνα. πῶς δέ; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μὴ ὑποδέχεσθαι τὴν συμβουλὴν τοῦ ὄφρα, μηδὲ κρύπτειν τὸν ὄφιν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀλλὰ 5 θάττον θριαμβεύειν αὐτὸν κάκεινος ἐκφρευε-ται ὡς ἀπὸ πυρός. εἰ γὰρ τοῦτο οἱ προειρημένοι ἐφύλασσαν, οὐκ ἂν ὑπήχθησαν εἰς τὰ τοιαῦτα. ἀλλ' ὑμεῖς, ὡς εἴρηται, φυλά- 10 ξασθε, τέκνα καὶ πρόβατα ὄντες τοῦ Χριστοῦ. μὴ γίνεσθε ἐθελοντὶ θήραμα τῷ διαβόλῳ, καὶ εἰς παράδεισον ἐνδουλιώμενοι τῶν ἐντο- 15 λῶν τοῦ Χριστοῦ μὴ δελεασθῆτε ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ὄφρα καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἀποβρίφητε εἰς τὸν τόπον τὸν σκοτεινὸν τῆς 15 ἁμαρτίας. ἀγγελικῶς διαζῶντες μὴ ζωοθῆτε διὰ τῆς φευκτῆς ἰδιορρύθμιας, ἀλλ' ἐπιμένοντες ἐπιμένετε καὶ τὰς ἐντολὰς ἐρ- 20 γαζόμενοι ἐργάζοισθε, καὶ μηδεὶς συνεδρια-ζέτω ἐπὶ πονηροῖς, μηδὲ συγκαθεισθῶ μετὰ 20 ἀσεβοῦς· ἀσεβῆς γὰρ ἐστὶ καὶ πονηρὸς ὁ συνδιάγων ἢ συλλαλῶν ἐπὶ ἀποδράσει ἢ ἄλλῳ τινὶ πάθει, ἐπὶ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεπομένου αὐτῷ.

Ἦνίκα τοίνυν ἀπομονάσῃ σοι ὁ τοιοῦτος, 25 ἀδελφέ, καὶ ἄρρηται τὸν ἰδὸν τῆς κακίας ἐκχέει ἐκ γλώσσης αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, ἀποπήδησον, πόρρω στήθι, βύσον τὰ ὄτα, ἵνα κάκεινον καὶ σεαυτὸν περισώ- 30 σῃς. ὀπηνίκα ἴδῃ σε λυπούμενον ἐκ συμ-βάντος πειρασμοῦ, σὺ οὖν μὴ δέξῃ αὐτὸν συνεπιτιθέμενόν σοι, ὡς δικαίως λυπούμενῳ ἢ ἀγανακτοῦντι· ὄφις γὰρ ἐστὶ καὶ δολιεύε- 35 ται σε εἰσοικίσασθαι. ἦνίκα ἄρρηται αἰτιᾶσθαι τὸν παράδεισον, ὃ ἐστὶ τὸ κοινόβιον, 35 ἢ τοὺς συνδουλιωμένους σοι, οἵτινες εἰσιν οἱ ἀφελφοί, τὸν ὀδεῖνα λέγων ἢ τὸν ὀδεῖνα, ἢ τὸ τίδε καὶ τὸ τίδε πρᾶγμα, ἀπορράπισον αὐτόν, ἀντίφθεγξαι τὰ δέοντα, ἵνα κάκεινον σωφρονίσῃς καὶ σεαυτὸν διασώσῃς. τί δὲ καὶ 40 λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι; “ἀπαλλαγῶμεν δὴ”, φα-

1 κῶδ. σπεύσομεν. 16 κῶδ. ζωοθῆτε. 17 κῶδ. ἰδιορρυθμίας· οὕτω πανταχοῦ. 26 κῶδ. ἄρρητε. 28 κῶδ. βύσον. 37 ὀδεῖνα] ὅρα περὶ τούτου G. Meyer, Zur neugriechischen Grammatik. Graz, 1893, σ. 7. 38 τίδε] οὕτως ἐν τῷ κῶδικι ἀντὶ τοῦ τόδε.

σίν, ἕκ τῶν ἐνταῦθα· ὁ ἡγούμενος βαρὺς, ὁ ἐπιστημονάρχης ἀσυμπαθής, ὁ κελλαρίτης ἀδιάκριτος, ἡ ἀκριβολογία πολλή, ἡ χρεία μηδαμινή, πάντες ἐγκελεύονται, πάντες ἐπι-
 5 τάττουσιν· σπουδὴ ἐστὶν ἐνεγκεῖν τὸ βάρος τοῦ κόπου, ἢ σῶσαι ἢ σωθῆναι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. δεῦρο, ἀπίωμεν". ποῦ; ἀλλ' εἰς τὸ ἀνάθεμα· μόνον γὰρ τὸ ἐξελεῖν καὶ εἰ ἦν ἰδεῖν τοὺς τοιοῦτους κατὰ ψυχὴν, εἶδεν
 10 ἂν αὐτοὺς τις ὑγιαίνων ὅλως ἐσκοτισμένους, ἐπτοημένους, δαιμονῶντας, μηδὲν ἔχοντας ὑγιές, μήτε βούλημα, μήτε φρόνημα, ἀλλ' ὦδε κάκεισε μεταφερομένους καὶ μεταπίπτοντας, ὡσὰν τὰ πλανώμενα πρόβατα. καὶ μὴ
 15 λογίσθητε, τέκνα, ὡς ὅτι κακίζει αὐτοὺς θέλων ταῦτά φημι. οὐμενοῦν, ἀλλὰ καὶ πλείονα, ἃ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, πάρεισιν ἐν αὐτοῖς. ἀλλ' εὐξασθε καὶ ὑπερευξασθε εὐρεθῆναι καὶ ἀνακληθῆναι αὐτοῦς, ἢ ἐξ ἑαυτῶν,
 20 ἢ ἐκ χειρῶν ἡμῶν. τὸ δὲ ἡμέτερον, ὡς προεῖρηται, ἵνα ἀσφαλίζησθε φεύγοντες, τὰ αἷτια τῆς συμπτώσεως, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι τῆς οὐρανοῦ στεφανώσεως ἡμῶν.

Ἦκουσται δὲ μοί πως, ὡς τινες ἀφυλά-
 25 κτως τοὺς ἀπολισθήσαντας κυρολογοῦσι. καὶ ἐκεῖνοι μὲν οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀκυρολογῆτως ἄξιοι ἐπιμνημονεύεσθαι, ὑμῖν δὲ ἄλλως οὐκ ἔστιν, ἢ ψιλὴν τὴν προσηγορίαν αὐτῶν λέγειν μετὰ ἐλσειολογίας· οὐδὲ γὰρ οἱ ἀπόστο-
 30 λοι τὸν προδότην ἢ κυριολεκτοῦσιν, ἢ ἀπόστολον ὀνομάζουσιν, ἀλλ' Ἰούδαν καὶ προδότην καὶ κλέπτην. πρὸς τούτοις ἤκουστα ἴμοι, ὅτι καὶ πάλιν ἀταξίαι γίνονται ἐν ταῖς ἑσπερίαις ὥραις ἐν τῷ ἀριστηταρίῳ, ζητοῦντος ἄλλου
 35 κρᾶσιν, βρῶμα, καὶ ταῦτα ἐν Τετραδοπαρασκευαῖς. καὶ οὐκ οἶδατε, ὅτι κατὰ τὴν ἐξωτικὴν καὶ προτέραν ἡμῶν διαγωγὴν διηλλάγημεν, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἰσελθόντες, τοῦτο δὲ λέγω ἐν τῇ ἐλαιοφαγίᾳ καὶ οἰνοποσίᾳ τῶν
 40 ἡμισυεψητῶν ἐν ταῖς δυοῖς Τεσσαρακοσταῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Τετραδοπαρασκευαῖς; ἀλλ' ἐπειδὴ συμπαθῶ ὑμᾶς ἐκ τῆς ἑμαυτοῦ ἀσθενείας, διὰ τὸ τῆς πόλεως δύσκρατον, ὀρίζω ἀπὸ τοῦ νῦν πάντα τοὺς θέλοντας ἐν ταῖς

προλεχθείσαις ἡμέραις τῇ ἑσπέρᾳ μίαν κρᾶ-
 σιν καὶ κλάσμα ἄρτου λαμβάνειν. καὶ λοι-
 πὸν μηκέτι γίνονται ἀταξίαι καὶ λογομαχίαι,
 ὡς ὅτι "ἐγὼ ὄφειλον λαβεῖν καὶ ἐγὼ πλεῖον
 5 κεκοπίακα". ἰδοὺ τοίνυν καὶ διὰ τὰς δύο αἰ-
 τίας καὶ τρίτον διὰ τὸ θορυβῶδες ἐποιησά-
 μεθα τὴν πάντων ἀνάπαισιν. μηκέτι οὖν
 γίνονται οἱ θόρυβοι, ἐπεὶ ἐγγύθεν τὰ ἐπι-
 τίμια καὶ οἱ ἀφορισμοί. ἀσφαλίσασθε καὶ οἱ
 ἐπιστημοναρχοῦντες καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες, καὶ 10
 οἱ οἰνοδοτοῦντες μετὰ τῶν λοιπῶν, ἵνα μὴ
 ταῦτοπαθήσητε. προσθετέον καὶ τοῦτο, ὅτι
 τινὲς οὐκ ἐν αἷς διακονίαις ἀπετάχθησαν
 ἐπιμένουσιν, ἀλλὰ παλιμβουλοῦσι καὶ ἀστα-
 15 τοῦσι, φερόμενοι καὶ μεταφερόμενοι ἐκ τῆσδε
 εἰς τῆσδε ἀσκόπως, καὶ γίνονται λοιπὸν καὶ
 ἑαυτοῖς βλαβεροὶ καὶ τοῖς εὐτακτοῦσιν, ἑαυ-
 τοῖς μὲν, ὅτι, κατὰ τὸν ἅγιον Βασιλεῖον, οὐ
 δύναται συνιδεῖν τὸ συμφέρον ἑαυτῷ ἕκαστος,
 20 τοῖς δὲ εὐτακτοῦσιν εἰς τὸ παραζηλοῦν τὴν 20
 ἀταξίαν, ἔπειτα καὶ τοῖς ἐπιστημοναρχοῦσι
 φροντίδας καὶ ἀδολεσχίας διακενῆς διδόντες.
 ἀλλὰ μὴ ἔστω τοῦτο· ἕκαστος δέ, ἐν ᾧ κέ-
 κληται, διαμενέτω ὑπομονητικῶς, καὶ ὡς
 25 διατέτακται στοιχείτῳ, κἂν ἐπὶ ἔργου, κἂν
 ἐπὶ μαθητοῦ, κἂν ἐπὶ τινος ἄλλου· τὸ γὰρ
 ἐκζητεῖν καὶ πολυπραγμονεῖν καὶ ἐφίεσθαι
 τὸ οἰκεῖον θέλημα ἀποπληροῦν, τῶν ἀτά-
 κτων καὶ ἀπαιδεύτων καὶ πονηρευομένων.
 ὥστε λοιπὸν διαγινωσκομένης τῆς κακίας, 30
 30 μηκέτι μηδεὶς τοιοῦτόν τι πραττέτω, ἵνα μὴ
 ὑπόδικος γένηται τοῖς τῆς ἀταξίας ἐπιτι-
 μίοις. οὐκ οἶδατε τί λέγει ὁ ἅγιος Δωρό-
 θεος; ὅτι ὁ φθάσας εἰς τὴν κοπὴν τοῦ
 35 θελήματος ἔφθασεν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀνα-
 παύσεως. εἰ οὖν θέλει λοιπὸν καὶ βούλεται
 τις ἀναπαύεσθαι, τὴν ὁδὸν ταύτην κρατεῖτω,
 τὴν ἄρνησιν τῆς οἰκειᾶς θελήσεως, καὶ ἔξει
 καὶ τὴν παραυτίκα καὶ τὴν μέλλουσαν αἰω-
 40 νίαν ἀνάπαισιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ 40
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δῶψεν ὑμῖν, δι'
 εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου, τὸ αὐτὸ φρονεῖν, τῷ
 αὐτῷ στοιχεῖν, τὸ ὑπομένειν, τὸ φέρειν μέ-
 χρι θανάτου τὰ τῆς ἀσκήσεως σκάμματα,

εἰς ἐφ' ὅδιον ζωῆς αἰωνίου, εἰς βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ μεγαλωσύνη νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς 5 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΕ΄.

Περὶ τῆς φοβερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ περὶ τοῦ ἀποστατήσαντος καὶ ἰουδαϊκῶς εἰς κριτήρια κοσμικὰ ἡμᾶς ἐνάγοντος.

10 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί μὲν ὠφελείσθε αὐτοὶ ἐν τῇ ταπεινῇ μου κατηγήσει, οὐκ ἔχω λέγειν· ὅτι δὲ ἐγὼ ὁ τάλας τῇ πρὸς ὑμᾶς ὑπομνήσει ἐπισυνάγω ἑμαυτὸν εἰς συναίσθησιν καὶ διέγερσιν καὶ 15 ἐκφύβησιν τῶν τοῦ θεοῦ κριμάτων καὶ τῆς ἐπιχειμένης μοι ἀναξίως προστασίας, καὶ πάνυ ὁμολογῶ. Ἰν' οὖν ἑμαυτὸν συνετίζω, εἰ καὶ μή τινα ἄλλον, καὶ χρῶμαι καὶ χρήσομαι τῷ ὑπομνηστικῷ πρὸς ὑμᾶς λόγῳ. τίς δέ 20 ἐστὶ τοίνυν, προσέχωμεν, ὅτι καιρὸς ἀγῶνων ἐστὶν ἢ παροῦσα ζωὴ καὶ καιρὸς θλίψεων καὶ ἰδρώτων· οὐκ ἀγῶνων δὲ καὶ θλίψεων καὶ ἰδρώτων, ὡς ἂν τις εἴποι τῶν αὐθιγῶν καὶ βραχυκαίρων, ἀλλὰ τῶν διηνε- 25 κῶν καὶ πολυετῶν καὶ συντελεστικῶν τοῦ αἰῶνος τοῦδε· οὐδ' αὖ πάλιν ἐπὶ μικροῖς καὶ ἐλαχίστοις καὶ ἀνθρωπίνους τῆς τηλικαύτης πυκτῆς ἢ ἀποτυχία, ἢ ἢ ἐπιτεύξεις, ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια. ἢ γὰρ ἐπιτυχ- 30 χάνοντες δι' εὐτόνου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀνευδότου καὶ φυλακῆς τῶν ἁγίων ἐντολῶν βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἀθανάσιαν καὶ ζωῆς αἰδιότητα καὶ τὴν ἄφραστον καὶ ἀνήκουστον καὶ ἀνενόητον τῶν αἰωνίων ἐκεῖνων 35 ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν κληρονομοῦμεν, ἢ, ὃ μὴ γένοιτο, ἀποτυχάνοντες δι' ἀμελείας καὶ ῥαθυμίας καὶ προσπαθείας καὶ ἀγαπήσεως τοῦ νῦν αἰῶνος καὶ τῶν ὀλλυμένων καὶ φθοροποιῶν ἡδονῶν ἀνθέξομεν κόλασιν αἰωνίαν 40 καὶ αἰσχύνην ἀπέραντον καὶ τὴν ἐξ εὐωύμων παράστασιν, ἀκούοντες τῆς φοβερᾶς ἐκεί-

νης καὶ ἀνυποστάτου φωνῆς τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων καὶ δεσπότου θεοῦ· “ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ”. ἀλλὰ μήποτε ταῦτα ἀκού- 5 σωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑποσταίημεν τὸν ἐλθεινὸν καὶ ἀνεκδιήγητον ἐκεῖνον χωρισμὸν, τὸν ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ δικαίων, αὐτῶν μὲν προσλαμβανομένων εἰς χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ εἰς φῶς ἀνέφραστον 10 καὶ εἰς τρυφήν ἀκόρεστον (“ἀνακλιθήσονται γάρ”, φησὶν ὡς τὰ λόγια, “μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ”), ἡμῶν δὲ ἀπαγομένων σὺν τοῖς δαίμοσι πρὸς πῦρ ἄσβεστον καὶ σκόληχα ἀτελεύτητον, πρὸς 15 βρυγμὸν ὀδόντων, πρὸς χάος μέγα, πρὸς τάρταρα ἀνυπόστατα, πρὸς δεσμούς ἀλύτους, πρὸς καταχθόνια ζοφωδέστατα, καὶ ταῦτα οὐκ ὀλιγοκαίρω, οὐδὲ ἐνιαυσιαίως, οὐδὲ ἑκατονταετῶς, οὐδὲ χιλιονταετῶς, προσθήσω 20 οὐδὲ μυριονταετῶς· οὐ γὰρ ἔξει τέλος ἢ κόλασις, ὡς δοκεῖ τοῖς Ὀριγενισταῖς, ἀλλ' εἰς ἀεὶ καὶ ὡσαύτως καὶ αἰωνίως, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κυρίου. ποῦ οὖν τότε, καθὼς φασιν οἱ ἅγιοι, ἀδελφὸς ἢ πατήρ ἢ μήτηρ, 25 πρὸς λύτρωσιν, πρὸς ἐκδίκησιν; οὐδάμου· “ἀδελφὸς γάρ”, φησὶν, “οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος; οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ”. ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω ἄλλως· ποῦ 30 τότε, ἀδελφοί μου (ἄρξομαι γὰρ ἀπὸ τῶν μικροτέρων ἀνιῶν ἐπὶ τὰ βαρύτερα), ἢ τῶν ῥαθυμούντων ῥαθυμία καὶ ἢ τῶν ἀμελούντων ἀμέλεια, ἢ τῶν ἀντιλογούντων ἀντιλογία καὶ ἢ τῶν παρακουόντων παρακοή, ἢ τῶν ὑπε- 35 ρηφανευομένων ὑπερηφανία, ἢ τῶν θρασυνομένων θρασύτης καὶ ἢ τῶν ἰδιορρόθιμων τῶν αὐθάδεια, ἢ τῶν γαστριμαργούντων γαστριμαργία καὶ ἢ τῶν παρῥησιαζομένων παρῥησία, ἢ τῶν ἐκδικηθελῶν κατεπίτασις καὶ 40 ἢ τῶν ψευδολογούντων πολυπροφάσιστος πρόφασις, καὶ ἔτι μᾶλλον ἢ τῶν ἀρνησαμένων ἐξάρνησις τῆς ὑπὸ θεῷ μάρτυρι ὁμολογίας

11 κῶδ. ὠφελείσθαι. 34 κῶδ. ἀνενόητον. 38 κῶδ. ὀλλυμένων. 40 κῶδ. ἐσχύνην.

2 Ματθ. κε', 41. 12/13 Ματθ. η', 11. 27/30 Ψαλμ. μ' 8, 9. 29 κῶδ. ἑαυτῷ. 38 κῶδ. αὐθάδεια.

καὶ ὑποταγῆς αὐτῶν, οἵτινες καταπατήσαν-
 τες τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης αὐτοῦ κοινὸν ἡγήσάμενοι καὶ λο-
 γισάμενοι μὴ εἶναι θάνατον καὶ ἀνάστασιν,
 5 μὴδὲ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, ἀποβράχυντες
 τῆς ἐν ἀγίῳ πνεύματι συναφείας, ἐστερη-
 μενοι τε αὐτοῦ τοῦ ἀγίου πνεύματος, ὡς
 φησὶ που γράφων ὁ μέγας Βασίλειος, ὧδε
 κάκεισε ὡς πρόβατα πλανώμενα περιφερό-
 10 μενοι εἰς κρημνοὺς καὶ βάραθρα τῶν οἰκείων
 φιληδονιῶν, οὐκ ἀρχοῦμενοι ἐπὶ τῇ φθασάσῃ
 θηριοβρωσίᾳ αὐτῶν ἕως τοῦ παρόντος. ἀλλὰ
 καὶ παντάπασι τελείαν ἀνάλωσιν ἐφιέμενοι
 καὶ μήτε φωνῆς ἐπακούοντες τῆς ταπεινώ-
 15 σεως ἡμῶν, μήτε ἀπειλῆς φοβούσης καὶ
 ὑποδεικνυούσης τὰ βελτίονα, ἀλλ' ἢ μάλ-
 λον καὶ τις αὐτῶν ἰουδαΐζειν τψόντι ἐλόμε-
 νος εἰς κριτήρια ἡμᾶς κοσμικὰ ἐναγαγεῖν
 ἤρξαστο; φεῖσαι οὖν, κύριε, φεῖσαι τῆς τοιαύ-
 20 τῆς ἀναληγσίας καὶ περιφρονήσεως καὶ ἐπι-
 σκοτώσεως!

Ἄλλ' ἡμεῖς, τέκνα, "δεῦτε προσκυνήσωμεν
 καὶ προσπέσωμεν ἐναντίον κυρίου, τοῦ ποιή-
 σαντος ἡμᾶς", καὶ ὑπὲρ μὲν ἐκείνων, ὡς φι-
 25 λάδελφοι, καθὼς χρῆ εὐξώμεθα καὶ ὑπερ-
 ευξώμεθα, ζητοῦντες τὴν ὑποστροφὴν καὶ
 ἀνάκλησιν αὐτῶν, ὑπὲρ δὲ ἑαυτῶν τὰ δέοντα
 συνεισενέγκωμεν καὶ εἰς βελτίωσιν ἐπανα-
 χθῶμεν, ὑπὲρ τῶν παρεθέντων ἡμῖν ἀμελῶς
 30 συγχώρησιν ἐξαιτούμενοι· ὅ τι γὰρ ἂν καὶ
 εἴπωμεν, ἀλλ' οὖν ἀκμῆν ἐν τῷ σταδίῳ ἐσμὲν
 καὶ ἐν τῇ μάνδρᾳ σεσώσμεθα καὶ ὑπὸ τὸν
 αὐτὸν ποιμένα ἀγόμεθα, εἰ καὶ τυφλώττοντα.
 καὶ οὐχ εἶλεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς, οὐδὲ ἐχει-
 35 ρώσατο ὁ ἀντικείμενος, οὐδὲ κατάβρωμα
 ἔλαβεν ὁ ἀνήμερος θῆρ· οὐ γὰρ ἐξέωσε τῆς
 αὐλῆς, οὐδὲ ἐπὶ στόματος διὰ τραχήλου σύ-
 ρων παῖει τὰς πλευρὰς τῆς ψυχῆς ἡμῶν
 τῇ κέρκῳ αὐτοῦ· ὡς πρόβατα γὰρ Χριστοῦ
 40 ἔνδον περιπεφράγμεθα. κἄν πῶς ποτε ἀρ-
 ρωστῶμεν, ἢ χωλεύωμεν, ἢ σκωληκιῶμεν,

ἢ ἄλλο τι πάσχωμεν, ἐκεῖνος ὁμως ἔξωθεν
 σοφίζεται καὶ ἐπιβουλεύει "ζητῶν τίνα κα-
 ταπή", πῶς δὲ ἐκπηδήσαντα ἐξ ἑαυτοῦ, ἢ
 ὑποσυρέντα διὰ τινος λαθραίας ὁπῆς λογι-
 σμοῦ ἢ παραθυρίδος, ἢ παρασπασμοῦ τῆς 5
 λογικῆς φρακτῆς. ταῦτα τοιγαροῦν σκοπῶμεν
 καὶ ἐν τούτοις μὴ ἀγνοῶμεν τὰ νοήματα τοῦ
 ἀντικειμένου, καὶ ἕκαστος κατὰ τὴν ἐνοῦσαν
 αὐτῷ δύναμιν καὶ τὴν ὑπάρχουσαν διακονίαν
 ἐπειγέσθω καὶ ἐπειχθῆτω, προκόπτων ἐν 10
 ταπεινώσει, ἐν ὑπακοῇ, ἐν ἐξαγορεύσει, ἐν
 κατανύξει, ἐν προσευχῇ, ἐν δάκρυσιν, ἐν
 γονυκλισίαις, ἐν στιχολογίαις, ἐν ἔργοις χει-
 ρῶν, ἐν ἀγάπῃ, ἐν ἀγνείᾳ, ἐν πάσῃ ἀγαθῇ
 ἀναστροφῇ, σχεῦος ἐκλεκτὸν Χριστοῦ ἀναδει- 15
 κνόμενος καὶ υἱὸς φωτὸς χρηματίζων.

Ναί, ναί, τέκνα μου, παρακαλῶ καὶ δέο-
 μαι, ὑπομνήσχω καὶ δυσωπῶ· ἐτι μικρὸν
 ὅσον ὅσον καὶ ἔφθασεν ἡ ὥρα, καὶ ἤγγικεν ὁ
 καιρὸς τῆς χαρᾶς ἡμῶν, τῆς ἀπολυτρώσεως, 20
 τῆς ἀγαλλιάσεως, τῆς ἐλευθερίας, τῶν στε-
 φάνων, τῶν ἀμοιβῶν. τάχα τοῖνον καὶ αὐτοὶ
 οἱ ἅγιοι καὶ μάλιστα οἱ ὁμοταγεῖς ἡμῶν,
 λέγω δὴ οἱ ἀποτακτικοί, ἦδη ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 οὐρανοῦ ὄρωντες τὰς προκοπὰς ὑμῶν χαί- 25
 ρουσι καὶ ἤδονται (φιλεῖ γὰρ ἕκαστος χορὸς
 τῶν δικαίων τῶν οἰκείων αὐτοῦ μᾶλλον ὑπὲρ
 τοὺς ἄλλους), ἀγωνιζόμενοι εἰς ἐπαύξῃσιν καὶ
 προσθήκην τοῦ λαχόντος αὐτοῖς κλήρου, ἵνα
 πλείονες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὦσι καὶ συγχορεύω- 30
 σιν, ὑμνοῦντες τὴν μακαρίαν καὶ ἁγίαν τριά-
 δα, ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ
 προσκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ
 ἀγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν. 35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΣ'.

Περὶ τοῦ φέρειν εὐμαρῶς τὸ στάδιον τῆς
 ἀρίστης ἡμῶν ὑποταγῆς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἢ
 παροῦσα ὥρα καθάρασα ὑμᾶς καὶ φωτίσασα 40
 διὰ τῆς ὑμνολογίας καὶ προσευχῆς, μὴ τι
 ἄρα ἐπιδεῆς ἐστί τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν λόγου;

2 Πέτρου 1, ε', 8. 15 σχεῦος ἐκλεκτὸν] Πράξ. 9',
 15. 16 υἱὸς φωτὸς] Λουκᾶ 13', 36. 30 κῶδ. πλείονες.

1/3 Ἑβρ. ι', 29 «ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας
 καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγήσάμενος». 8 κῶδ.
 γράφει. 16 κῶδ. βελτίονα. 22/24 Ψαλμ. ιδ', 8.
 37 κῶδ. τραχίλοι. 41 κῶδ. σκωληκιῶμεν.

οὐδαμῶς. ἀλλὰ τὸ σύνηθες ἀποπληροῦντες
 πάλιν καὶ πάλιν ὑπομιμνήσκομεν, καὶ πάλιν
 προσαγορεύομεν ὑμᾶς· ἀναγκαῖον γὰρ τὰ τέ-
 κνα ἡμῶν τὰ ἐπιπόθητα, τὰ μέλη ἡμῶν τὰ
 5 τιμιώτατα, τὰ σπλάγχνα ἡμῶν τὰ οἰκειότα-
 τα, ἣ οὐκ οἶδ' ὅ τι καὶ φράσω ἀξιώτερον,
 θεόν εἰπεῖν μᾶλλον τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, τοὺς
 υἱοὺς τοῦ φωτός, τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ
 κυρίου, τὸ ἄθροισμα τῆς εὐσεβείας, τὸ στρά-
 10 τευμα τῆς ἄνω βασιλείας, τὴν ἐκκλησίαν
 τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁμήγουριν τὴν ἀγγελικὴν,
 τὸ ὡς ἀληθῶς "ἔθνος ἅγιον καὶ βασιλεῖον
 ἱεράτευμα", οὗ τὸ πολίτευμα οὐκ ἐπίγειον,
 ἀλλ' οὐράνιον· οὗ ἡ ζωὴ οὐκ ἐν σαρκί, ἀλλ'
 15 ὑπὲρ σάρκα· οὐ τὸ ἔργον οὐ τι τῶν ἀπολλυ-
 μένων καὶ βρόντων καὶ φθειρομένων, ἀλλ'
 ὅλον δι' ὅλου πνευματικὸν καὶ σωτήριον καὶ
 αἰώνιον· οὗ τὸ ἔνδυμα εὐτελές μὲν κατὰ τὸ
 φαινόμενον, ἔνδοθεν δέ, ὡς ἐν χρυσοῦσι
 20 χρυσαῖς, διὰ τοῦ κάλλους τῶν ἀρετῶν πε-
 ποιικιλμένον καὶ διηγλαϊσμένον· οὗ ὁ κλῆρος
 καὶ ἡ μερίς οὐ χρυσοῦς καὶ ἄργυρος καὶ λί-
 θοι διαφανεῖς, οὐδέ τις ἱματισμὸς πολυτε-
 λῆς, ἢ ἀγρῶν ἢ χωρῶν τύπων γε καὶ τό-
 25 σων γε κατὰσχσεις, ἢ νομάδων καὶ ἀγελῶν
 πολυπληθία καὶ εἴ τι τοιοῦτον (ἃ μικρὸν
 ὕστερον φθίρεται καὶ ἀπόλλυται), ἀλλ' αὐ-
 τὸς ὁ κύριος καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 καὶ οἱ κόλποι τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἡ ἀθανά-
 30 σία καὶ ἡ μακαριότης, καὶ ὁ Παράδεισος ὁ
 τερπνὸς καὶ τὰ ἄλλα, "ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ
 εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν
 ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασεν ὁ
 θεὸς πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσασιν
 35 αὐτῷ", ὡς γέγραπται.

Τοιαύτη τοιγαροῦν ἡ συνέλευσις ὑμῶν
 καὶ τηλικαύτη ἡ ἐργασία, καὶ οὗτος ὁ τρό-
 πος καὶ ὁ βίος, θαυμαστός τε καὶ ἐνάρετος,
 οὐκ ἐκ τῶν κατὰ κόσμον, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν
 40 κόσμον γνωρίζομενος, οὐκ ἐκ τῶν περιγείων,

7 τέκνα τοῦ θεοῦ] Ἰωάν. α', 12. ια', 52. Ῥωμ. γ',
 16, 17. Φίλιπ. β', 15. Ἰωάν. 1, γ', 1 κέ. 8 υἱοὺς τοῦ
 φωτός] Λουκᾶ ιε', 8. Ἰωάν. ιβ', 36. Θεσσαλ. 1, ε', 5
 ἐκλεκτὸν λαόν] Πέτρ. 1, β', 9. 11 κῶδ. ὁμήγουριν. 12
 Πέτρου 1, β', 9. 13 πολίτ. οὐράνιον] Φίλιπ. γ', 20. 23
 κῶδ. πολιτελής. 31 35 Ἐξόδ. θ', 6. Κορινθ. 1, β', 9.

ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπουρανίων τιμώμενος. διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ τὸ κατὰ σάρκα ὡς ἀγενεαλόγητοι
 καὶ ἀπόλιδες χρηματίζετε, ἕνα πατέρα ἔχον-
 τες, τὸν τῶν ὅλων θεόν, καὶ πόλιν τὴν ἄνω
 Ἱερουσαλήμ καὶ συμπολίτας τοὺς ἀπ' αἰῶνος 5
 ἁγίους. τί οὖν λοιπὸν θαυμαστόν, εἰ ἐνταῦ-
 θα κακοπαθοῦμεν, διὰ τῆς ἀσκήσεως παν-
 τοίως ἐλκόμενοι καὶ περιτρυχόμενοι καὶ τα-
 λαιπωρούμενοι, ἐσθ' ὅτε καὶ ὑβρίζομενοι καὶ
 ὀνειδίζομενοι καὶ καταλαλούμενοι καὶ χλευα- 10
 ζόμενοι παρά τινων; εἴπερ "ἀνατελεῖ" ἡμῖν
 "δικαιοσύνη καὶ πληθὸς εἰρήνης", καὶ φῶς καὶ
 ζωὴ καὶ χαρὰ ἀνεκλάλητος καὶ ἡ μετὰ
 τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁμοδίατος εὐφροσύνη,
 διὰ τοῦτο, θέομαι καὶ παρακαλῶ, κρατύνατε 15
 τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν ὑπομονῇ καὶ στερεώσατε
 τὰ φρονήματα ὑμῶν ἐν κυρίῳ, πάντα εὐ-
 μαρῶς φέροντες καὶ διεξάγοντες τῇ τῶν
 μεγάλων ἐλπίδων προσδοκίᾳ· καὶ γὰρ ὅσον
 ὅσον καὶ ὁ βραχύτατος οὗτος καὶ δευδρόμος 20
 χρόνος παριππεύει καὶ ἡμεῖς ἐγγίζομεν οὐ τῷ
 θανάτῳ, ἀλλὰ τῇ ζωῇ τῇ ἀκηράτῳ· θάνατος
 γὰρ οὐ κυριεύσει ὑμῶν, ἡνίκα προτεθνήκατε
 διὰ τῆς ἀποταγῆς τοῦ κόσμου τῇ προαιρέσει.

Ἐχώμεθα τοιγαροῦν τοῦ ἔργου ἡμῶν καὶ 25
 τῆς φροντίδος, καὶ εἷς ἕκαστος κατὰ τὴν
 ἐνοῦσαν αὐτῷ διακονίαν προθύμως ἐπειγέ-
 σθω ἐκτελεῖν καθαρῶς καὶ ὁσίως τὸ ἔργον
 αὐτοῦ, παριστῶν αὐτὸ ἄμωμον τῷ μισθα-
 ποδότῃ θεῷ, ὁ οἰκονόμος ἐν ταῖς τοῦ οἴκο- 30
 νομείου διοικήσεσιν, ὁ ἐπιστημονάρχης ἐν
 ταῖς τῆς ἐπιστήμης ἀσχολίαις καὶ θεωρίαις
 καὶ διακρίσεσιν, ὁ κελληρίτης ἐν ταῖς τοῦ
 κελληρίου διαδόσεσιν, ὁ βεστιάριος ἐν ταῖς
 τῶν ἱματίων πλύσεσιν τε καὶ ῥαφαῖς καὶ 35
 ἀναλόγως καὶ κατ' ἀξίαν διανομαῖς, ὁ σκυ-
 τεὺς ἐν ταῖς τῶν ὑποδημάτων συγκοπαῖς τε
 καὶ συρῥαφαῖς, εὐλόγοις τε χρήσεσιν, ἀλλὰ
 μὴ παραχρήσεσιν, εἰ καὶ κοπωδέστατον τὸ
 πρᾶγμα. οὕτως ὁ ὄψοποιὸς ἐν ταῖς ἐψήσεσι 40
 καὶ καύσεσι τῶν τε ὀσπρίων καὶ λαχάνων
 καὶ τῶν ξύλων· ὡσαύτως ὁ τραπεζάριος ἐν
 ταῖς τοῦ ἄρτου διαθέσεσι καὶ ἐμμέτροις σταθ-
 μήσεσι καὶ εἴ τι τῶν ἄλλων συμβαίνει.

πρὸς τούτοις οἱ ἐν ἐκάστη διακονίᾳ, οἱ τε βυρ-
σεῖς ἐν τῷ εὐπροθύμῳς βυρσεύειν καὶ ἐπαρ-
κεῖν τὰ πρὸς χρείαν τῇ ἀδελφότητι, οἱ τε
χαλκεῖς ἐν τῷ χαλκεύειν εὐσυνειδήτως καὶ
5 προσπορίζεσθαι τὰ θέοντα καὶ μὴ τι ἔξω τοῦ
διατεταγμένου πράσσειν, οἱ τε μεμβρανο-
ποιοὶ καὶ κανισκοποιοὶ ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ
καὶ τῇ αὐτῇ διαθέσει· ἐπιβλέπων γὰρ ἐπι-
βλέπει ὁ κύριος ἕκαστον καὶ τὸ ἔργον αὐ-
10 τοῦ, καὶ τὸ πρόθυμον καὶ τὸ δούθυμον καὶ
τὸ ὀκνηρὸν καὶ τὸ προφασιστικόν. καὶ ἔτι μάλ-
λον οἱ καλλιγράφοι ταῦτα σκοπεῖτωσαν, καὶ
οὐ μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑψάνται, οἱ τε
νοσοκόμοι καὶ θυρωροί, οἱ τε τέκτονες καὶ
15 οἱ χρυσοῦχοι, οἱ ζωγράφοι τε καὶ οἱ ἀμ-
φισταί, οἱ μάγκιπές τε καὶ οἱ κτηνῆται, οἱ
διακονηταί τε καὶ οἱ ἐπιτηρηταί, οἱ ἀφυ-
πνισταί τε καὶ οἱ κανδηλάριοι, οἱ ἀμπελουρ-
γοί τε καὶ οἱ κηπουργοί, οἱ πρωτοορδινά-
20 ρισί τε καὶ οἱ διὰ μέσης, οἱ ἀλιεῖς τε καὶ
οἱ κοσμητόρες καὶ εἴ τις ἄλλος μικρὸς καὶ
μέγας διακονῶν τε καὶ διακονούμενος, ἀσθε-
νῶν τε καὶ ὑγιαίνων· πάντα γὰρ ἐπιβλέπει,
ὡς εἴρηται, καὶ πᾶσιν ἀμείψει ἄξια γέρα ἐν
25 τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ.

Ἰπομνήσκειν οὖν περὶ τούτων ἀεὶ μὲν
μοι ἀναγκαῖον· ὑπέμνησα δὲ ἄρτι μάλιστα,
ἡνίκα καὶ ἑορταί ἅγιοι ἤκασι, φέρουσαι
ἡμῖν μετὰ τῆς ἐνθέου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιά-
30 σεως, εἰ μὴ προσέχοιμεν, καὶ τὰς ἐκ τοῦ
πονηροῦ βλάβας, ἐκ τῆς μάλλον παρὰ τὸν
προλαβόντα χρόνον ἀνέσεως καὶ ἀναπαύσεως
σωματικῆς. ἀλλ' ὑμεῖς ὡς θεόφρονες πάντα
θειῶς καὶ εὐσταθῶς ἀποπληρώσατε νῦν τε
35 καὶ εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΖ'.

40 Ὅτι δεῖ ἡμᾶς τὴν τῶν νηπίων μιμεῖ-
σθαι ἀφελότητα, διὰ τὸν δι' ἡμᾶς νηπιό-
σαντα Χριστόν.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τὴν

23 πάντα ἐπιβλέπει] Σειρ. κγ', 19. 39 Novae pa-
trum bibliothecae t. IX, pars II, σ. 80-83.

ἑορτὴν ἤδη ἐωρτάσαμεν τῶν γενεθλίων τοῦ
Χριστοῦ καὶ τὰ εἰκότα ἀπεπληρώσαμεν, εὐ-
φρανθέντες καὶ ἀγαλλιασάμενοι ἐν ταῖς θείαις
ὕμνωδιαίς καὶ ταῖς ἱεραῖς ἀναγνώσεσι, καὶ οὐ-
δὲν παρὰ τὸ εἶδος γέγονε χάριτι Χριστοῦ, ἀλλὰ 5
καὶ εἴ τι σωματικὸν πρὸς παράκλησιν, καὶ
τοῦτο μετὰ εὐταξίας καὶ τῆς καθηκούσης συμ-
μετρίας. δεδώκαμεν δὲ καὶ τὸ ἅγιον σχῆμα
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀδελφοῖς κζ', καὶ χαρὰ γέγονεν
ἐν οὐρανῷ, καθὼς γέγραπται. εἰ γὰρ ἐπὶ 10
ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. πόσον γε ἐπὶ
τοσοῦτῳ ἀριθμῷ; οὕτως ἤδη τὰ πάντα χα-
ρίζεται ἡμῖν ὁ κύριος, δι' εὐχῆς τοῦ πατρὸς
μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, πλουσίως καὶ μεγα-
λοδύως. καὶ τί ἀνταποδώσωμεν τῇ ἀγαθῷ 15
τητι αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν ἀνταποδίδωσιν ἡμῖν,
ἢ τὸ μιμεῖσθαι αὐτόν, καθ' ὅσον οἶόν τε;
βλέπετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τί γέγονε καὶ
ἐξ οἴου ὕψους θεότητος εἰς οἶον ταπεινώ-
σεως μέτρον καθῆκεν ἑαυτόν· θεὸς γὰρ ὧν 20
καὶ κύριος τοῦ παντὸς δούλου μορφὴν ἀνέ-
λαβε, κληθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ
ὡς βρέφος ἐσπαργανώθη καὶ ὡς παιδίον
ἐγαλακτοτροφῆθη, καὶ ταῦτα ταπεινῶς καὶ
εὐτελῶς. ὑπὸ γὰρ σπήλαιον ἐτέχθη καὶ ἐν 25
φάτνῃ ἀνεκλήθη, καὶ τὸ ὀρώμενον κατὰ
μικρὸν ἠύξθη καὶ ἐκ τοῦ παιδίου τελεῖ εἰς
μειράκιον καὶ οὕτως εἰς ἄνδρα τέλειον, ὅτε
καὶ καταδέχεται βαπτίζεσθαι, πηγάζων ἡμῖν
τῆς ἀναγεννήσεως τὸ λύτρον· τὰ γὰρ ἐξῆς 30
μεταληπτέα, λέγω δὴ τὴν παράδοσιν, τὰ
ζωοποιᾶ αὐτοῦ πάθη, τὴν σταύρωσιν, τὸν
θάνατον, τὴν τριήμερον ἀνάστασιν. τοῦτο οὖν
ὄλον, ὡς οἴδατε, δι' ἡμᾶς γέγονεν, ἵνα καὶ
ἡμεῖς ἐφ' ὅσον οἶόν τε παραζηλώμεν αὐτόν. 35

Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀσωμάτως ἐκ πατρὸς πρὸ
αἰώνων γεννηθεὶς δι' ἡμᾶς ὕστερον ἐνσώ-
ματος ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἐτέχθη, γεν-
νηθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἱ πρότερον σωματικῶς,
ὕστερον πνευματικῶς, κοινῶς μὲν οἱ πάντες 40
ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἰδίως δὲ οἱ

9/11 Λουκᾶ ιε', 7. 9 ἀδελφούς P, τινι τῶν ἀδελφῶν
V. 10 εἰ γὰρ -- ἀριθμῷ] ἐλλείπει ταῦτα τῷ V. 13 δι'
εὐχῆς -- ὑμῶν] ἐλλ. ταῦτα τῷ V. 20 εἰσὶν V. 21 δού-
λου μορφὴν] Φιλίπ. β', 7. 26 ἀνεκλήθη] Λουκᾶ β', 7 ||
ἀνεκλήθη P, ἀνακλήθη V. 27 παιδός V. 29 βαπτίσα-
σθαι V. 35 παραζήλούμεν PV. 36 ἐνσώματος V.

ἀπομονάζοντες διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος. διὸ
 ὀφείλομεν, τέκνα, καὶ νηπιάζειν, καὶ μάλι-
 στα οἱ νεωστὶ σχηματισθέντες, καὶ παιδίων
 μιμεῖσθαι ἀφελότητα, ἵνα, ἐάν τις παροξύνῃ,
 5 ἢ παραπλήξῃ, ἢ ὀνειδίσῃ, μὴ εὐθὺς θηριώ-
 μεθα, ἢ ἐξαγριώμεθα, ἀναλογιζόμενοι τὴν
 σωματικὴν νεότητα, ἢ τυχὸν τὸ γῆρας, ἢ
 τὰ ἄλλα, ἢ ὅ τι ἐπετροπέυσσαμεν, ἢ ὅ τι ὀκο-
 νομήσαμεν, ἢ ἐπολιταρχήσαμεν, ἢ ἐδεσπο-
 10 τεύσαμεν, ἢ ἐκτητορεύσαμεν, ἢ τι τοιοῦτον,
 ἐπεὶ οὐπω ἐγεννήθημεν κατὰ Χριστόν, ἀλλ'
 ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα ὑποτασσόμενοι τοῖς
 πνευματικοῖς γονεῦσιν· ὁ γὰρ τὰ πάντα ὑπο-
 15 ὑπέταττετο, ὑποταγῆς μέτρα καὶ εὐπειθείας
 ἀποπληρῶν πρὸς τὴν τεκοῦσαν· τὸ γὰρ ὅτι
 ὀνειδίζετο καὶ ὕβριζετο, ἀκούων παρά τῶν
 δυσμενεστάτων γραμματέων καὶ Φαρισαίων
 "δαιμόνιον ἔχεις" καὶ "ἐν Βεελζεβούλ ἄρ-
 20 χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια"
 καὶ "υἱὸς τοῦ τέκτονος" καὶ ὅσα ἄλλα ἐπονεί-
 διστα, τί δεῖ καὶ λέγειν, ὅποτε καὶ ἐμπυό-
 μενος καὶ ῥαπιζόμενος, σταυρούμενός τε καὶ
 προσηλούμενος καὶ λογχεύμενος, οὐδὲ φω-
 25 νὴν ἠφείει, ἢ μόνον εὐχαριστήριον καὶ εὐκτή-
 ριον; "πάτερ γάρ", φησὶν, "ἄφες αὐτοῖς τὴν
 ἁμαρτίαν αὐτῶν· οὐ γὰρ οἶδασι, τί ποιοῦσιν".
 ἰδοὺ οἱ θέλοντες σφῆζεσθαι μιμνησκέσθω-
 σαν τὰ τοιαῦτα ἐξ ὀλίγου πως, εἴπερ συγ-
 30 κληρονόμοι τῶν ἁγίων αἰροῦνται γενέσθαι.

Βλέπετε δὴ οὖν λοιπὸν πάντες μὲν, μάλι-
 στα δὲ οἱ ἀποκαθαρθέντες ἄρτι, πῶς μέλλετε
 ἑαυτοὺς διαφυλάττειν εὐλαβεῖς καὶ εὐθέτους
 καὶ εὐηκόους ἐν ἅπασι, μὴ ἀλλοιούμενοι ἐκ
 35 τῆς καλῆς ἀλλοιώσεως, μηδὲ μωμούμενοι τὸ
 καθαρὸν ὁμῶν ἐπάγγελμα. εἰ δὲ οἱ ἄρτι-
 παγεῖς οὕτως, πόσῳ γε μᾶλλον οἱ προβε-
 βηκότες χρεωστοῦμεν ἀσφαλεῖς καὶ ἀκρά-
 δαντοι εἶναι, τυποῦντες δι' ἑαυτῶν καὶ τοὺς
 40 κατωτέρους καὶ φωτίζοντες διὰ τῆς ἀγαθῆς
 πολιτείας; οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο προηγῶνται

λύχνοι, ἵνα σκοτίζωσιν, ἀλλ' ἵνα φαίνωσιν.
 οὐδὲ διὰ τοῦτο προπορεύονται ὁδῖται, ἵνα
 πλανῶσιν, ἀλλ' ἵνα σώσωσιν. εἰ δὲ τὰ ἐναν-
 τία, τῶν ἐναντιῶν εἰσὶν, ὅπερ ἀπειὴ ἐφ'
 ὁμῖν λέγεσθαι. διὰ τοῦτο προσέχετε ἀπὸ 5
 κεφαλῆς ἕως ποδῶν οἱ ἔφοροι καὶ ἐπιτηρη-
 ταί, οἱ τῆς εὐταξίας, οἱ τῶν διακονιῶν, οἱ
 τῶν ἐξουσιῶν, μὴ τι γένηται κατὰ πρόσ-
 κλησιν, κατὰ περιφρόνησιν, κατ' ὄκλασιν,
 ἀλλ' ἐν ἅπασιν οἱ πάντες θείως καὶ θερμῶς 10
 τὰ τοῦ θεοῦ τελῶμεν καὶ συντελῶμεν, ἵνα
 θεραπεύηται Χριστὸς δι' ἡμῶν τῶν ἁμαρτω-
 λῶν, ἵνα δοξάζηται, ἵνα χαίρῃ, ἐπεὶ καὶ οἱ
 ἅγιοι ἄγγελοι αὐτοῦ, ἐπεὶ καὶ οἱ ἅγιοι πάν-
 τες, καὶ μάλιστα οἱ πατέρες καὶ ὁμόσχημοι 15
 καὶ ὁμοταγεῖς ἡμῶν.

Καλὸν δὲ ἐστὶ μηδὲ τοῦτο ἀποκρύψαι,
 ὅτι καὶ ἡ ταπεινωσίς μου μᾶλλον καὶ μάλ-
 λον ἀναπαυομένη ἐστὶν εἰς τὴν ἀγιωσύνην
 ὁμῶν, ὅτι κάλλιστα διευθύνεσθαι ἤρξατο, 20
 ὅτι εὐτακτεῖ, ὅτι οὐ διαμάχεται, ὅτι γαλη-
 νᾷ. ἀλλ' ἐκ θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἐμοῦ,
 ἐξ εὐχῆς τοῦ πατρός μου, οὐκ ἐκ τῶν ἀνο-
 μιῶν μου, ἐξ ὁμῶν αὐτῶν τῆς ἀγαθῆς προ-
 θέσεως, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀμελείας μου. 25
 δῶν δὲ ὁμῖν κύριος ἔτι καὶ ἔτι δύναμιν καὶ
 κραταιώσιν καθαιρέσθαι καὶ ὑψοῦσθαι καὶ
 βελτιοῦσθαι καὶ λαμπρύνεσθαι, ἵνα λάμπητε
 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ἵνα εὐωδιάζητε τὴν
 εὐωδίαν τοῦ πνεύματος, ὡς τὰ ὄρατα φυτὰ 30
 τοῦ Παραδείσου, ἵνα πυκάζητε ὡς ῥόδα ἀμά-
 ραντα τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου. ναί, παρα-
 καλῶ καὶ δέσμαι ὁμῶν, ὅσον ὅσον ἐπειχθη-
 σώμεθα, ἐπιγενώμεθα, ἐπιδραμούμεθα πρὸς
 ἀρπαγὴν τῆς βασιλείας οὐρανῶν, πρὸς ἀπό- 35
 λαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, πρὸς ἀνάπαυ-
 σιν τῆς αἰδίου μακαριότητος ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ- 40
 νων. ἀμήν.

4 παροξύνει ἢ παραπλήξει ἢ ὀνειδίσει P. 6 ἢ ἐξαγριώ-
 μεθα] ἔλλειπει τῷ V. 13 πάντα ὑποτάσσω] Ψαλμ. γ', 7.
 Κορινθ. 1, ιε', 26-28. Ἐφεσ. α', 22. Φιλιπ. γ', 21. Ἐβρ. β', 8.
 19 Ἰωάν. ζ', 20. ἡ', 48, 52. 17 ὀνειδίζετο P. 19/20
 Ματθ. ιβ', 24. Μάρκ. γ', 22. 21 Ματθ. ιγ', 55. 26/27
 Λουκᾶ κγ', 34. 32 μέλλεσθε V.

6/7 οἱ ἔφοροι - - εὐταξίας] ἔλλ. ταῦτα τῷ V. 8 γί-
 νεται V. 20 ἡμῶν P || διευθύνεσθαι P, καὶ εὐθύνεσθαι V.
 28 ἐξ εὐχῆς - - ἀνομιῶν μου] ἔλλειπει ταῦτα τῷ V.
 26 δοίη V, δόη P. 31 ποικάζητε P.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΗ΄.

“Ὅτι πρὸς ὀλίγον ἢ ἐγκράτεια, ἢ δὲ ἀρετὴ μένει εἰς τὸ διηνεκές.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς ἤδη ἀρχόμενός εἰμι τὴν κατήχησιν ποιεῖσθαι, ὡς ἤδη ἀνέψαγα τὸ στόμα μου τὸ ταπεινὸν πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοῦτο οὐκ ἐκ ταπεινοφροσύνης λέγω (οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν ἐμοί), ἀλλ’ ἐκ συναισθήσεως τῶν τε ἀμυθῆτων μου ἀμαρτιῶν καὶ τῆς ἐκζητουμένης διδασκαλίας ἐν τοῖς ποιμέσι. πόσον γὰρ καὶ ἡλικίον καὶ πράσσειν καὶ λέγειν ὀφείλεται μοι ἐπὶ λυσιτελείᾳ τῶν τιμίων ὑμῶν ψυχῶν, κατὰ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν ἡμέραν καὶ ὥραν! εἰ γὰρ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς τοῦ θεοῦ, ὁ κῆρυξ τῆς μετάνοιας, ὁ τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, τὸν Χρυσόστομον λέγω, μετὰ τὴν ἀπείρωσ εἰπεῖν καὶ ἀπερίληπτον τῶν ἐκ θείας χάριτος διὰ τῶν χειλέων αὐτοῦ δίκην ποταμῶν ῥυέντων διδασκαλιῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει θείων πατέρων, δέδοικε τὸ ἔργον τῆς προστασίας καὶ τρέμει καὶ βοᾷ πού ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις, ὅτι “τὸ κατ’ ἐμέ, ὡς ἔχω καὶ διάκειμαι, δύσκολόν ἐστι σωθῆναι τὸν ἐπιτροπεύοντα”, τί ἵνα ἐγὼ φθέξωμαι ὁ τάλας καὶ ἀκάθαρτος, ἢ κοπρία καὶ ὁ σκώληξ, ὁ ἄνους καὶ ἄφρων, ὁ ἄφρωνος καὶ ἄλογος; καὶ οὐκ οἶδα, τί εἶπω ἄξιον τῆς ἑαυτοῦ ἀναξιοτήτος. ὦ, πῶς εἰς τοῦτο ἐπῆλθον τὸ ἀξίωμα; ὦ, πῶς ῥυπαρὸς ὢν εἰς τὸ φωτίζειν ἄλλους προῆγμα; ὦ, πῶς πόρρω ὢν θεοῦ εἰς τὸ προσάγειν τοὺς ἀφροσύνας ἐπιτέταγμα; δέον μὲ ἐστὶ πρόβατον εἶναι καὶ εἰς ποιμένα κατέστην δέον με εἶναι ἀρχόμενον καὶ εἰς ἄρχοντα ἦλθον δέον ὑποτιθέναι τὸ οὐδὲ εἰς ἀκρόασιν διδασμάτων καὶ τὰ ῥυπαρὰ χεῖλη ἀνοίγω εἰς διδασκαλίαν ἐτέρων. ἀλλ’ ἴδοι ὁ θεὸς καὶ ἐπιβλέψοι καὶ κρίνοι κρίσιν (οὐκ οἶδα ποῖαν εἶπω, διὰ τὴν καταδίκην μου), ἐφ’ οἷς τρόποις ἤχθη ὑμῖν οὕτως. τί δεῖ οὖν πρὸς ταῦτα; ἄρα ἀπογινῶναι; οὐδαμῶς. ἄρα σιωπῆσαι εἰς τὸ παντελές, εἰ καὶ

ἄγλωττός εἰμι καὶ ἄσφορος; οὐχ οὕτως, ἀλλὰ σὺν θεῷ, συνεργούντων τε τῶν εὐχῶν τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, ἐπάρξασθαι αὐτίκα καὶ πάλιν ἐπαναλαβεῖν, καὶ πάλιν ἀνενεγκεῖν εἰς ἑαυτόν, καὶ ἴσως ὁ τῶν με- 5 γάλων καὶ παραδοξοποιῶν πραγμάτων τερατουργὸς θεὸς διὰ τὸ ὑμῶν ἐπωφελές θαυματουργήσῃ κανταῦθα καὶ ποιήσοι με τὸν τυφλὸν βλεπτικὸν καὶ τὸν κωφὸν ἀκουστὴν καὶ τὸν λεπρὸν ὑγιῆ καὶ τὸν χλωλὸν στερεόν 10 καὶ τὸν μογιάλον εὐλαλον (δύναται γὰρ ὅσα θέλει), ὅπως καὶ ὁδηγήσω καὶ ἐνηγήσω καὶ καταρτίσω καὶ καθαρίσω καὶ περιποιήσωμαι ὑμᾶς εἰς “λαὸν περισύσιον”, εἰ καὶ μέγα καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὸ ἐξαιτούμενον. διὰ τοῦτο, 15 τέκνα, “γινῶτε καὶ ἴδετε”, φησί, “ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός, ὑψόμενος ἐν τοῖς ἔνθεσιν, ὑψόμενος ἐν τῇ γῆ”. ὑψωθήτω οὖν καὶ ἐφ’ ὑμῶν, δέομαι καὶ παρακαλῶ. πῶς δὲ ἂν ἄλλως ὑψωθείη, ἢ διὰ τῆς μετεώρου καὶ ὑπε- 20 ρανεστῶσης πάντων [τῶν] χαμαιζήλων τῆς γῆς πραγμάτων, διὰ τῆς ἀγίας ὑμῶν πολιτείας, ἐν ἣ καὶ ἦρθητε χάριτι αὐτοῦ τοῦ ἀνορθοῦντος τοὺς κατεβῆγμένους ἐκ τῶν χαμόθεν ὡς πρὸς οὐρανὸν αὐτόν, ἀγγελικῶς 25 βιοῦντες καὶ συναναστροφόμενοι; εἰρήνη γὰρ ἐστὶν ἐν ὑμῖν καὶ ἀγάπη, καθὼς καὶ ἐν τοῖς ἀγγέλοις, μία ψυχὴ καὶ ἐν θέλημα, σύμπνοια καὶ συγκρότησις, ἀνηρημένων παντάπασιν τῶν διαζευκτικῶν καὶ διαιρετικῶν ὑποθέσεων, 30 ἅτινά ἐστιν ἰδιογνωμοσύνης μέρη καὶ σχέσεις, σαρκικαὶ φιλίαι, συγγενικαὶ ἀκολουθίαι.

Ἐπειδὴ εὐδοκία θεοῦ καὶ εὐχαῖς τοῦ πατρός μου ἐκ ποδῶν εἰσιν ἀφ’ ὑμῶν, εὐρίσκειται πάντως τὰ ἐναντία, ἢ ὁμοκτημοσύνη, 35 μᾶλλον δὲ τὸ μηδὲν ἔχειν καὶ πάντα κατέχειν, ἢ ἀγαπητικὴ ἐπὶ πᾶσι διάθεσις, ἢ τῶν σαρκικῶν γονέων ἀδελφῶν τε καὶ συγγενῶν πάντων ἀπαλλοτριώσις· ὁμολογῶ γὰρ καὶ κηρύττω τὸ ἀγαθὸν ὑμῶν, ὅτι καίπερ 40 ἀγχιθύρων ὄντων τῶν βλαβερῶν, καὶ ὡς ἐπὶ μάχης καὶ πάλης καὶ ὡς ἐπὶ βαλανείων ψυχολέθρων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐστῶτων,

11 κῶδ. μογιάλον. 13 κῶδ. περιποιήσομαι. 14 Ἐξῶδ. ιθ', 5. Τιτ. β', 14. 16/18 Ψαλμ. μ', 11. 24 κῶδ. κατεραγμένους. 30 κῶδ. διαζευκτικῶν

οὐ καταφλέγεσθε, οὐκ ἀποτρέπεσθε, οὐ κα-
θέλκεσθε, ἀλλὰ τὸ δὴ μείζον, ὅτι καὶ δρᾶτε
μᾶλλον ἢ πανθάνετε· ὠφελεῖτε γὰρ καὶ τοῖς
ἀκούουσι καὶ ὁμοσχήμοις ὁμοταγέσιν ὑμῶν.
5 καὶ γὰρ εἰσὶ τινες ἐν ὑμῖν, οἱ παντάπασι διὰ
θεήσεως ἀπέστησαν τὸ ὅλως ὄραν πρόσω-
πον μητρικόν, ἢ ἀδελφικόν σχεδὸν εἰπεῖν ἢ
συγγενικόν. καὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅλον δῶρον
θεοῦ; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ οὕτω φρονοῦντες
10 ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον, τέκνα μου, στερεοῦ-
σθε καὶ κραταιοῦσθε εἰς τὸ βελτιώτερον·
καλὴ γὰρ ἡ πραγματεία, ἧς μείζων οὐκ
ἔστιν ἄλλη. καλὴ ἡ ἀπλανὴς αὕτη πλάνη,
δι' ἣν οἱ ζητήσαντες εὑρον θεόν. καὶ πρὸς μίαν
15 ὥραν ἢ ἡμέραν ἢ ἐγκράτεια ἐπὶ τε θεω-
ρίας, ἐπὶ τε ἀκοῆς, ἐπὶ τε ἀπολαύσεως
παντοίας ἄλλης, καὶ παρήλθε καὶ ἰδοὺ οὐκ
ἦν, καὶ μενοῦνγε οὔτε παρέρχεται, οὔτε δια-
πίπτει, ἀλλ' εἰς τὸ διηνεχὲς διαμένει· ἀρε-
20 τὴ γὰρ ἐστι. πῶς δέ; ἀντὶ τῶν προειρημέ-
νων οὐ μικρά τις καὶ ὀλίγη, ἀλλ' αἰωνία
καὶ ἀνείκαστος χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῆς ἐν
τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀγαλλιάσεως. ὑπομείνατε
οὖν λοιπόν, τέκνα μου, καὶ ἀγωνίζεσθε καὶ
25 βιάζεσθε προὔχειν ἀλλήλων ἐν τοῖς κατορ-
θώμασιν, ἀνεπιφθόνως δέ· πάντων γὰρ τὸ
καλὸν εἰς ἕκαστον περιχωρεῖ καὶ ἕκαστον εἰς
ἅπαντας, κατὰ θεῖαν ἀνάκρασιν. καὶ θώμε-
θα, εἰ βούλεσθε, ἀπαρχὴν οὐ μόνον ἐκ τῆς-
30 δε τῆς κατηγήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσαν
ἡμέραν (τοῦτο γὰρ δεδιδάγμεθα καὶ κεκε-
λεύσμεθα πατρικῶς· οὐ γὰρ ἐστι στάσις τοῦ
καλοῦ), καὶ πάντως "ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν"
πᾶς τις σωθῆναι θέλων αἰρεῖται εἰσέρχε-
35 σθαι. καὶ ἐὰν οὕτω διανοώμεθα καὶ οὕτως
προσέχωμεν ἀκούοντες, καὶ ἐὰν οὕτω ἀκη-
διάσωμεν, μέχρις ἂν τελευτήσωμεν, συνα-
μιλλώμενοι ἀλλήλοις ἐν τῇ καλῇ ἀμίλλῃ
ταύτῃ, εὖ ἴστε οὐρανῶν ὑμῖν πύλαι ἀνοι-
40 γήσονται, ὁ Παράδεισος εἰσδέξεται, οἱ χοροὶ
τῶν μαρτύρων ἀγκαλίσονται, αἱ ἐπαύλεις τῶν
δικαίων εἰσοικήσονται, αὐτὰ τῶν ἀγγέλων
τὰ ἄπειρα τάγματα ὁμοχορεύουσιν ἐν χαρᾷ
ἀνεκλαλήτῳ τῇ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ

τοῦ κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν
καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΜΘ'.

5

Περὶ εὐχαριστίας καὶ εὐταξίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κα-
λῶν ὑμᾶς πρὸς κατήχησιν ἠθελον ποικίλον
καὶ διάφορον ἔχειν τὸν λόγον, ἵν' ὡς ἐπὶ
τινος ἄλλου ἐστιάτορος παρετίθουν ὑμῖν παν- 10
δαισίαν δαφιλῆ, πλουσίως δυναμένην τρέφειν
τάς ἱεράς ὑμῶν ψυχάς· ἀλλ' ἐπεὶ εἰμι πέ-
νης, μόλις γε καὶ ἄρτον ὑμῖν καὶ ὕδωρ βρα-
χύτατον, ταῦτα τὰ ὀλιγοστά ῥημάτια, παρα-
τίθημι. δέχεσθε οὖν, παρακαλῶ, τὸ ἔλλει- 15
πον ἐν τῇ πολυπροθεσίᾳ λογιζόμενοι. χαίρω
οὖν μεγάλως καὶ υπεραγάλλομαι ἐν ταῖς κα-
τὰ θεὸν ὑμῶν προκοπαῖς καὶ διαβιώσεσιν
ἐν τῇ ὁμοφύχῳ ὑμῶν διαγωγῇ καὶ ὑπεξα-
γωγῇ τῶν ὑποτακτικῶν τληπαθημάτων, καὶ 20
ὅτι οὕτως ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
συνήχθημεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλείονες, αἰρούμενοι
οὐκ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ
θεοπρεπῶς ἐν τῇ ἰχνηλατήσει τῶν ἁγίων καὶ
μακαρίων ἡμῶν πατέρων, μὴ διαιρούμενοι ταῖς 25
γνώμαις, μηδὲ ἐθελοθηρησκοῦντες ταῖς ἐπιθυ-
μίαις, μηδὲ μεριζόμενοι ταῖς σαρκικαῖς σχέσε-
σι, μηδὲ κατατεμνόμενοι ταῖς ἰδιοκτημοσύναις,
ἀλλ' ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι συμβιβαζόμε-
νοι καὶ συναριθμούμενοι καὶ πρὸς μίαν ὡς ἀλη- 30
θῶς ἐπιθυμίαν καὶ πρὸς μίαν ἔφεσιν δου-
λεύειν καὶ εὐαρεστεῖν κυρίῳ, ὡς ἐν ἄλλῃ τινὶ
Παραδείσῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἀγγελικῇ καὶ κοινο-
βιακῇ ζωῇ. τοῦτο οὖν ὅλον θεοῦ τὸ δῶρον,
τῆς Θεοτόκου ἢ χάρις, τοῦ Προδρόμου καὶ 35
τοῦ Θεολόγου, τῶν μεγάλων ἡμῶν δεσποτῶν,
ἢ εὐεργεσία, ὑμῶν αὐτῶν καλῶς βουλευσα-
μένων καὶ πτερωθέντων τῷ θεῷ πόθῳ καὶ
ῥαγέντων κόσμου καὶ ἀναπετασάντων ἐκ τῶν
χαμαιζήλων πραγμάτων ὡς εἰς οὐρανὸν αὐ- 40
τὸν τῇ καλοβουλῆᾳ.

Μακαρία οὖν ἡ ἱερά ὑμῶν πρόθεσις, μακαριώτερα ἢ θεοκίνητος ἀναχώρησις, ὁλομακάριστος ἢ τηλικαύτη ἐπιβίωσις. εἶπω τι καὶ ἕτερον· μακάριοι καὶ οἱ τεκόντες ὑμᾶς
 5 καὶ αἱ κοιλίαι αἱ βαστάσασαι ὑμᾶς. καὶ οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος, διότι γραφικῶς σπέρμα ἐσχήκασιν ὑμᾶς ἐν Σιών καὶ οἰκείους ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγον κάκεινοις πρόσεστι τὸ χαίρειν ἐφ' ὑμῖν, ἥνίκα μάλιστα
 10 ἀκούωσι καὶ μανθάνωσι τὰ περὶ ὑμῶν εὖ ἔχειν διὰ τῆς θείας καὶ ἐναρέτου καὶ ὑπομονητικῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ ἀγιάζεται ἡ ὁσφὺς αὐτῶν διὰ τῆς ἱεραῆς ἀπαρχῆς ὑμῶν καὶ οὐκ ἔστιν οὐτινοσοῦν οἰκία μὴ
 15 δεχομένη φωτισμὸν κατανοκτικὸν καὶ διὰ μόνης τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον ὑπομνηματίσεως. τοσοῦτου καὶ τηλικούτου ὄντος ὑμῖν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἡλικῆς καὶ τηλικαύτης προσοῦσης ὑμῖν τῆς μεγαλοδωρεᾶς, καὶ οὕτω λέγω
 20 τῆς μελλούσης ἀνατέλλειν ὑμῖν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι εὐζωίας καὶ ἀρβήτου ἀνταποδόσεως, πῶς οὐκ ἔστι μοι χαίρειν τῷ ταπεινῷ καὶ ἁμαρτωλῷ; καὶ πῶς οὐκ ἐπιθυμητὸν τοῦ προθυμεῖσθαι παντοίοις ἔργοις καὶ λόγοις,
 25 εἰς ἐπιμονὴν τῶν καλῶς θησαυριζομένων καὶ οἰκοδομουμένων ταῖς ἱεραῖς ὑμῶν ψυχαῖς; καὶ τοιγαροῦν χαίρω καὶ ἀγάλλομαι. ἀλλ' ὅσον τὸ χαίρειν, τοσοῦτον ἀνάπαλιν καὶ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος μοι πρόσεστιν, ἵνα μὴ
 30 ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν ὑπεσέλθῃ τις ἀταξία, ἐπανατρέπουσα τὰ πολλοῖς μόχθοις καὶ πόνοις καὶ ἀγῶσι στηριχθέντα καὶ κτηθέντα ὑμῖν. καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος κατὰ κοινοῦ, ἐπεὶ καὶ πρὸς τὸν καθ'
 35 ἕκαστον, ὅπως μὴ τις ἰδιογνωμάζῃ καθ' ἑαυτόν, μηδὲ ἀτονῇ ἀπὸ τῶν ἀσκητικῶν ἀγῶνων, μηδὲ σαλεύῃ τὸν πόδα ἐκ τῆς καθ' ὑπομονὴν στερεᾶς πέτρας τῆς ἀληθινῆς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, μηδ' ὅπως οὖν
 40 ἄλλως ὑποδέξῃται τὸν ὄφιν τὸν πολυκέφαλον, τὸν δόλιον καὶ ποικιλότροπον εἰς ἐξαπάτησιν ἁμαρτίας τῆσδε ἢ τῆσδε, κατὰ τόνδε ἢ

τόνδε τὸν τρόπον, ἐν τῇ τῆδε ἢ τῆδε δικαιορημοσύνῃ καὶ προφασιολογίᾳ πολύτεχνος γὰρ ὁ τῆς ἁμαρτίας εὐρετής, ὁ τῶν κακῶν σπορεύς, ὁ πικρὸς σοφιστής, ὁ τοῦ θεοῦ ἀνάρτης, ὁ τῶν ἀγγέλων κατήγορος, ὁ ἐξ οὐρανῶν ἀπολισθήσας, ὁ εἰς γῆν ὡς ἀστραπὴ καταπεσών, ὁ εἰς τὸν Παράδεισον εἰσεληλυθὼς κλέπτῃς, ὁ τὸν προπάτορα ἡμῶν Ἀδὰμ—
 5 φεῦ τῆς ἀβουλίας — ἐξαπατήσας, ὁ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο πολυειδῶς καὶ ἀλλε-
 10 παλλήλως τὸ γένος καταμερίσας καὶ διαστήσας εἰς γλώσσας καὶ φυλάς ἐθνικὰς ἀπιστίας καὶ ἀθείας, καὶ αὐτὸ γε τὸ χριστιανικόν· τὸ μὲν γὰρ εἰς αἰρέσεις πονηράς, τὸ δὲ εἰς πράξεις ἀθέσμους καὶ μυσαρὰς καὶ εἰς ταῦ-
 15 τὸν φερούσας ἀπωλείας ὄλισθον οὐ παύεται, ἀδελφοί, ὑποφέρειν.

Οὗτος καὶ ἡμᾶς πειράται τοξεῦσαι καὶ τρῶσαι καὶ θανατῶσαι τοῖς τῆς ἁμαρτίας βέλεσι. καὶ μάλιστα γε οἴδατε, οἷον ἀγῶνα
 20 κέκτηται καὶ πόλεμον ἄσπονδον, κατὰ τὸ πατρικῶς ἀποκαλυφθὲν ἡμῖν εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν τάγμα καὶ εἰς τοὺς καλῶς ἀγωνιζομένους, ὅτι περιδοῶν νίκην καὶ μέγα τροπαιὸν τὴν πτώσιν τοῦ μοναχοῦ παρὰ τῶν
 25 ἀποστατικῶν αὐτοῦ δυνάμεων εἰσδέχεται. διὰ τοῦτο, τέκνα καὶ ἀδελφοί, δυσωπῶ, παρακαλῶ, νουθετῶ, ἀσφαλῶς περιπατεῖτε, πάντοθεν περιπεφραγμένοι, ἐκατέρωθεν ἐνω-
 30 πλισμένοι, ὀλοτελῶς τεθωρακισμένοι, ἐν μη-
 35 δεινὶ διδόντες χώραν εἰσόδου αὐτῷ θανατικῆς. τοῦτο δὲ ἐστὶ κατορθῶσαι ἐκ τῆς ἀγαθῆς πεποιθήσεως καὶ ἀκλινοῦς ὁμολογίας, ἐξαγορεύσεώς τε παντοδαποῦς, ταπεινώσεώς τε καὶ ὑπακοῆς ἀνυποκρίτου, ὑπομονῆς τε
 40 καὶ μακροθυμίας ἀνολιγώρου. ναί, ναί. ἀντιβολῶ καὶ δέομαι ὑμῶν, διὰ τὸν θεόν, διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν, διὰ τὴν ζωὴν καὶ χά-
 45 ραν ἐκείνην, ἣ διὰ τὴν ἐναντίωσιν, λέγω δὴ διὰ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον καὶ τὰ μυρία
 40 βασανιστήρια, ἔτι καὶ ἔτι καθυπομείνωμεν, ὑποδράμωμεν, εὐθυπορήσωμεν, διεξέλθωμεν, ἀντιστῶμεν, διελάσσωμεν, καταφθάσωμεν, ἐκπεράσωμεν, ἀποπληρώσωμεν τὸ

7 Ἡσαίου λα', 9. 10 ἀκούουσι καὶ μανθάνουσι V.
 14 κῶδ. οἰκεία. 27 κῶδ. ἀγάλλομαι. 30 ὑπεσέλθοι V.
 37 κῶδ. σαλεύει || τοὺς πόδας V.

36 κῶδ. ἀνωλιγώρου.

πέλαγος τὸ μέγα τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπως διὰ οὐρανοῦ θανάτου ἀμειψόμεθα τοὺς ἀμαρταντίνους στεφάνους τῆς δικαιοσύνης, τὰ τῆς ἀθανασίας ἔπαθλα, τὰς μακαρίας τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀνεκδιηγήτους ἀναπαύσεις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ τῷ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ν΄.

Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς βίους τῶν ἁγίων ἀνδρῶν καὶ τοῦ γενναίως φέρειν τὰς διακοσίας.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ὃν τρόπον οἱ μακρὰν ὁδὸν ἀνύοντες τόπους ἐκ τόπων μετέρχονται καὶ μονὰς ἐκ μονῶν ἀμείβουσι, πῆ μὲν διὰ λείας καὶ εὐπόρου τῆς ὁδοῦ, πῆ δὲ διὰ τραχείας καὶ δυσβάτου φερόμενοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὸν παρόντα βίον μετερχόμενοι χρόνους ἐκ χρόνων καὶ ἡμέρας ἐξ ἡμερῶν διαλλάσσομεν, ποτὲ μὲν δυσχερέσει καὶ θλιπτικῶς, ποτὲ δὲ ἡδέσει καὶ χρηστοτέροις ὑπαντῶντες πράγμασι. καὶ ὡσπερ ἐκεῖνοι οὔτε πρὸς τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἀποκινέουσιν, οὐδ' ὁπότερ' ἔτυχεν ὑπαντῶντες ἐναπομένουσιν, εἴτε ἀριστεροῖς, εἴτε δεξιῶς, πρὸς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ μόνον ἀποβλέποντες, οὕτω καὶ ἡμῖν πρόσσεσιν, ἀγωνιζομένοις τόνδε τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς ἀσκητικῆς διαβιώσεως καὶ ὀδεύουσι τήνδε τὴν καλὴν τρίβον τῆς ἐπὶ θεὸν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν φερούσης, μὴ ἀκηδιᾶν, μηδὲ ἀποστρέφασθαι, μηδὲ ἐξατονεῖν καθ' οἷον δῆποτε τρόπον ἐκ τῶν συμπιπτόντων κατ' οἰκονομίαν τοῦ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον συγχωροῦντος θεοῦ ἢ εὐδοκοῦντος θλιβερῶν ἐπιγίνεσθαι ἡμῖν. οὐ γὰρ ὅσιον τοῦτο, οὐδὲ εὐαπόδεκτον. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι διὰ μικρὰ καὶ μηδαμινὰ τοῦ παρόντος αἰῶνος οὐκ ἀπέχονται τῶν προκειμένων αὐτοῖς πόνων τῆς ὁδοιπορίας, πόσῳ γε ἡμῖν ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῶν μεγάλων καὶ ἀθανάτων καὶ αἰωνίων πάντα

ὑποδέχεσθαι καὶ πάντα διεξέρχεσθαι, ἵνα μόνον τύχωμεν τῶν ἐλπιζομένων; ναί, ναί τοιγαροῦν, ἀδελφοί μου, ἐνέγκωμεν ἔτι γενναϊότερον καὶ εὐψυχώτερον, εἴ τι ἂν ὑπάρχη καὶ συμβαίῃ, τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἐπιπλήξεις καὶ ἐπιτιμήσεις, τὰς χαμευνίας καὶ γονυκλισίας, τὸν καύσωνα τε καὶ τὸ ψῆχος, τὸν λιμόν τε καὶ τὴν δίψαν, τὸ εὐτελὲς τοῦ ἐνδύματος καὶ τοῦ ὑποδήματος, τὸ ρυπῶδες τῆς ὄψεως καὶ τῆς κόμης, τὸ ἔσχατον τῆς στάσεως καὶ τῆς τιμῆς, τὸ ἀνένδοτον τῆς διακονίας καὶ τῆς εὐχῆς, τὸ ἄλλο εἴ τι σὺν τούτοις καταριθμεῖται ἐν τῇ ἀσκητικῇ ἡμῶν ζωῇ. καὶ ὑπομένοντες μακάριοί ἐστε καὶ τρισμακάριοι, καὶ ἰδροῦντες ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσιν ἅγιοί ἐστε καὶ πανάγιοι, καὶ στέργοντες τὰς ἐπισυμβάσεις τῶν νοητῶς καὶ αἰσθητῶς συμπιπτόντων πειρασμῶν ὑμῖν, ὡσπερ καὶ νῦν πλέον τὸ σωματικώτερον, αἰοιδίμοι ἐστε καὶ παναιοιδίμοι. καὶ γοῦν τίς ἐστι τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων, καθὰ πολλάκις ἐροῦμεν, ὅς ἀνιδρωτὶ καὶ ἀπονητὶ τῶν τε ποικίλων πειρασμῶν καὶ θλίψεων νοητῶν καὶ αἰσθητῶν διεξῆλθε τοῦ παρόντος βίου; οὐδαμῶς, ἀλλὰ κἂν τε Ἀβραάμ τὸν μέγαν ἐν πατριάρχαις εἴποις καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν πατριάρχας, προφήτας τε καὶ διδασκάλους, κἂν τε Παῦλον, τὸ τῶν ἀποστόλων κλέος, καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν πατέρας, κἂν τε Ἀντώνιον τὸ τῶν μοναζόντων αὐχημα καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ὄσιους, κἂν τε Στέφανον, τὸ τῶν μαρτύρων πρῶτιστον στέμμα, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ διὰ Χριστὸν μαρτυρήσαντας, πολλοὺς εὐροις καὶ ἀμετρήτους τοὺς ἀγῶνας, τοὺς δρόμους, τὰς πυκτεύσεις, τὰς ὑπωπιάσεις, τὰ σκάμματα, τὰ ἄθλα, τὰ αἵματα, τὰ λακίσματα, τὰς καύσεις, τὰς φλόγας, τὰς πυράς, τὰς ἐκθλίψεις, τὰς ἀποστραγγίσεις. “περιῆλθον γάρ”, φησὶν, “ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὕστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι (ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος), ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὕρεσι καὶ σπηλαίοις

καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. καὶ οὗτοι πάντες” οὕτως, καὶ οὐκ ἔστιν ἀλλοίως εὐαρεσεῖν θεῷ, οὔτε ἄνευ πόνων διανύσαι μακρὰν ὁδόν, οὔτε ἄνευ ἀγώνων δραμεῖν καὶ νικῆσαι τὴν εὐχαισιότατην νίκην. πῶς οὖν ἡμῖν, αἰρουμένοις τὰ ἴσα ἐκείνοις, ἐπιτυχεῖν ἔστιν ἄλλως ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον βιωτεύουσι καὶ διεξερχομένοις τὸν παραυτίκα αἰῶνα;

Οὕτω τοιγαροῦν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, φρονούντες σταθερῶς καὶ ἀκλινῶς ἐπειγεσθε καὶ κατεπειγέσθε, τρέχετε καὶ συντρέχετε, ἀμιλλᾶσθε καὶ συναμιλλᾶσθε ἀλλήλοις, “κατὰ σκοπὸν διώκοντες πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως”, μηδὲν ἠγούμενοι τῶν παρόντων λυπηρῶν (παρέρχονται γάρ), μηδὲ τῶν ἠδέων ὡς ἠδέων, ἀφίπτανται γάρ· μόνον δὲ ἐκεῖνα καταλογίζεσθε ἀδιάπτωτα, τὰ αἰώνια καὶ ἀθάνατα ἀγαθὰ, ὑπὲρ ὧν τὰ ἀσκητικά ὑμῶν ἀθλήματα ἐπιδείκνυσθε. καὶ θεὸν ὑμᾶς λοιπὸν χαίρειν καὶ εὐφραίνεισθαι, κἂν ὅποιά ποτ’ ἂν εἴεν. ἐν ταύτῃ τῇ μακαρίᾳ ζωῇ οὐχὶ ὑπὲρ τὸν ὀδεῖνα στρατηγοῦντά φημι καὶ ὑπαρχον, ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀξιωματούτων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς τὰ βασιλικά διαδήματα φοροῦντας καὶ τὰ πορφύρεα καὶ ἐπιφθονα ῥάκη ὑμεῖς μᾶλλον βασιλεύετε, τὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀρεστὰ πράττοντες καὶ αὐτῷ τῷ παμβασιλεῖ στρατευόμενοι· καὶ εἶπερ συμπάσχομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν. ὡς φησι ταῦτα τὸ μέγα τοῦ θεοῦ στόμα, ἢ φοβερὰ καὶ βροντῶσα τὰ πέρατα τοῦ Χριστοῦ γλῶσσα, Παῦλος ὁ διαπρύσιος θεολόγος. ἡμεῖς δὲ οἱ ταπεινοὶ καὶ τάλανες πρὸς τοῖς προλαβοῦσι καὶ τάδε ὑπομνήσκομεν, ἵνα γενναίως φέρητε τὰς διακονίας οἱ τὸν λόγον ἐπέχοντες καὶ τὰ πρῶτα ἔχοντες μεθ’ ἡμᾶς ἐν τῇ διανομῇ τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐδιακρίτου διοικήσεως καὶ εἰρηνεύσεως τῆς ὅλης ἀδελφότητος· οἱ δευτερεύοντες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες ἐν τῇ ἐπιστατικῇ καὶ νηφαλέῳ καὶ φιλανθρώπῳ καὶ ἀκαταφρονήτῳ διεκδική-

σει τῶν θεῶν προσταγμάτων· οἱ οἰκονομοῦντες ἐν τῇ κεκρυμμένῃ καὶ συλλογιστικῇ, ἀπροσωπολήπτῳ τε καὶ ἀγαπητικῇ καὶ εὐσυμπαιθήτῳ κατ’ ἀξίαν ἐκάστου τῶν ὀφειλόντων διαδίδοσθαι σκεπασμάτων ἢ ἐνδυμάτων, ἢ ὑποδημάτων, ἢ βρωμάτων, ἢ πομάτων, ἢ τινος ἄλλου τῶν κατὰ χρεῖαν, διανομῇ ἐπὶ τῆς ὅλης ἀδελφότητος, οὐχὶ εἰς τὸν οἰκονομὸν μόνον περισταμένον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν παροικονομὸν, τοὺς κελλάριας τε καὶ εἰς τοὺς ἀριστητάρους, τοὺς βεστιαρίους καὶ εἰς τοὺς σκυτεῖς, τοὺς βυρσεῖς τε καὶ εἰς τοὺς νοσοκόμους, τοὺς κανονάρχας τε καὶ εἰς τοὺς βιβλιοφύλακας, τοὺς πρωτοκαλλιγράφους τε καὶ εἰς τοὺς πρωτοαλιεῖς, εἰς τὸν πρωτοορδινάριον τε καὶ εἰς ἕκαστον τῶν πρωτεούτων ἐν τῇ οἰκοῦν διακονίᾳ· πάντες γάρ οἱ καταριθμούμενοι, οἱ μὲν καθολικώτερον, οἱ δὲ μερικώτερον, ὅμως δ’ οὖν διανέμετε καὶ διαδίδοτε τοῖς ὑποβεβηκόσι νοήματα, πράγματα, διακονήματα. καὶ σκοπὸς ὑμῖν ὀφείλει προκεῖσθαι θεοφιλῆς καὶ συμπαθῆς καὶ ἐπίφοβος ὑπὸ μάρτυρι θεῷ, κριτῇ τε καὶ ἔξεταστῇ, νῦν τε καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τοῦ μή τι κατὰ πάθος, κατ’ ἔχθραν, κατὰ μῆνιν, κατὰ μισαδελφίαν, κατὰ καταφρόνησιν ἐνδειξασθαι εἴτε λογικῶς, εἴτε πρακτικῶς. εὖ δὲ πράττοντες, κατὰ τοὺς προειρημένους θεῖους σκοπούς, εὖ οἶδα, ἀκούσοιτε “ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου”. οἱ τε πάλιν εὐπειθοῦντες καὶ δεχόμενοι ὑπηκόως καὶ ταπεινῶς, ἀταράχως τε καὶ ἀνυπερηφάνως καὶ εἰρηναίως, τὰ παρὰ τῶν προεχόντων ἐπιτάγματα, ἐπιτιμίᾳ τε καὶ δοματήρια, ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, οὕτως γε ἢ οὕτως, κατὰ τόνδε ἢ τόνδε τὸν χρόνον καὶ τρόπον, πολλὰ μὲν ἄλλα εὐκτικὰ καὶ μακαριστικά, πάντως δὲ ἐκεῖνο ὑμῖν ἔσται, ὃ προσευχόμενος ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς εἶρηκεν· “οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον”, φησί, “πάτερ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μελλόντων πιστεύειν διὰ τοῦ λόγου

13 Φίλιπ. γ', 14. 29/32 Ρωμ. γ', 17 «εἶπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν». Τιμοθ. 2, β', 12 «εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν». 29 κῶδ. *συμβασιλεύσομεν*. 36 λόγον ἐπέχοντες | Φίλιπ. β', 16 «λόγον ζωῆς ἐπέχοντες». 31 σλαβ. εἰς ἅπαντα τὰ πέρατα. 39 κῶδ. ὅλης.

17 κῶδ. *προτεούτων*. 30/32 Ματθ. κε'. 23. 41 Ἰωάν. ε', 20, 21.

αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν ὧσιν", δῆλον ὅτι κατὰ τὸν τῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως τόπον τῆς ἀνεκλαλήτου καὶ ἀνεκφράστου ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΑ'.

10 Περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τῆς ἀρίστης πολιτείας ἡμῶν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, κалὸν μὲν καὶ τὸ λαλεῖν καὶ ὑπομνήσκειν τὰ δέοντα, ἤθελον δὲ μᾶλλον πρακτικῶς ὑμᾶς διδάσκειν καὶ συνετίζειν. ἐγὼ δέ, ὡς ὁράτε, 15 εἰμὶ πτωχὸς καὶ πένης τῶν ἀρετῶν, οὐδὲν κεκτημένος ζηλωτὸν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ὑμᾶς ἐπὶ καλῷ. ἐρῶ δὲ τῆς βελτιώσεως καὶ ἐπιθυμῶ τῆς διορθώσεως. τοῦτ' ἂν γένοιτο δι' εὐχῶν τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν, 20 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑμῶν αὐτῶν ἰκετηρίας· πιστεύω γάρ, ὅτι ἰσχύει πρὸς σωτηρίαν μου. καὶ πόθεν γάρ καὶ ὃ εἰμι μικρόν; πῶς, εἰ μὴ ἐκ τῶν προσευχῶν ὑμῶν στηριζόμενος; δεῦρο δὴ λοιπὸν ἀγῶ καὶ 25 ὑμεῖς ἐκτιναξάμενοι τὸ ῥάθυμον τῆς ψυχῆς καὶ ὀκνηρὸν ἀσπασώμεθα τὴν δέουσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν, κατορθοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου μᾶλλον καὶ μᾶλλον. δεῦρο κατεπειθῶμεν εἰς τὸ νικᾶν ἀλλήλους οὐκ ἐν 30 τῷ λέγειν, οὐδὲ ἐν τῷ λυπεῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰστᾶν τὸν οἰκεῖον λόγον (πονηρὰ γὰρ ταῦτα καὶ τῆς ἐναντίας μερίδος), ἀλλ' ἐν τῷ ἠττάσθαι καλῶς καὶ ὑποφέρειν ῥῆμα ἐμπαικτικόν, ὀνειδιστικόν, χλευαστικόν· ἀγαθὰ γὰρ ταῦτα καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀγίων. δεῦρο συναμιλληθῶμεν ἀλλήλοις οὐκ ἐν τῷ τaráσειν καὶ τaráσεισθαι, οὐδ' ἐν τῷ αἶρειν ὀφρὸν κατὰ τῶν εὐτελεστέρων, οὐδὲ ἐν τῷ ὑψαυχεῖν κατὰ τῶν βελτιόνων (ταῦτα γὰρ τοῦ τραχηλιάσαντος κατὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἐξ οὐρανοῦ ὕψους εἰς τὰ τῆς γῆς κατώτατα ὀλιθίσαντος), ἀλλ' ἐν τῷ εἰρηνεύειν καὶ εἰ-

ρηνεύεσθαι, πράυνειν καὶ πράυνεσθαι, συνεσταλμένα τε ἔχειν τὰ ἥθη καὶ καταβεβλημένον τὸ φρόνημα· ταῦτα γὰρ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ δι' ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἀνθρωπισθέντος καὶ τὸ ἀνθρώπινον σώσαντος 5 διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου. δεῦρο μιμησώμεθα ἀλλήλους οὐκ ἐν τῷ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι καὶ παραλείπειν ἐν ταῖς θείαις καὶ ἡμεριναῖς λειτουργίαις, οὐδὲ ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ψαλμωδίαις καὶ παραστάσεσι (ταῦτα 10 γὰρ τῶν ῥαθύμων καὶ νηπιαζόντων), ἀλλ' ἐν τῷ εὐκινήτους εἶναι, προκαταλαμβάνοντας καὶ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὰς ἀπάρξεις τῆς ὕμνων· ταῦτα γὰρ τῶν σπουδαίων καὶ ἐναρέτων. καὶ ἵνα μὴ ἐν καθ' ἐν λέγων μη- 15 κύνω τὴν κατήχησιν, οἱ πάντες ἐν καλῷ ζηλώσωμεν ἀλλήλους, συμφραθῶμεν τῇ ἀπαρρήσιάσῳ ἀγάπῃ, τῇ εἰρηνικῇ καταστάσει, τῇ εὐζωϊκῇ ταπεινοφροσύνῃ. φευξώμεθα τὰς πονηρίας, διαδράσωμεν τὰς κατ' ἀλλή- 20 λων ὑπονοίας, κραταιώσωμεν ἐν πίστει τὰς ψυχὰς τῇ πνευματικῇ συναφείᾳ. μὴ τις Ἰούδας, μηδ' αὖ προδότης, μὴ μὴν δίφυχος καὶ ἀκατάστατος, μηδὲ ἀκρατῆς καὶ φιλόπορνος, μηδὲ σοβαρὸς καὶ καυχηστάριος, μηδὲ 25 σκληροτράχηλος καὶ ἀπίθανος, μήτε μὴν ζητῶν ἡμέραν ἀπωλείας καὶ καιρὸν ἀσωτείας καὶ τρόπον κακουργίας.

Μὴ οὖν, παρακαλῶ, μηδαμῶς ταῦτά τις ἐνεργεῖτω καὶ πραττέτω, ἀλλὰ τὰ καλὰ τε 30 καὶ ὅσια καὶ εὐάρεστα, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀναμένων τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ καὶ προσαπεκδεχόμενος τὴν ἡμέραν τῆς ἀποκαλύψεως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾗ τὸ πᾶν μεταποιηθή- 35 σεται καὶ μεταστοιχειωθήσεται, ὁ οὐρανὸς ἐλίσσόμενος, ὁ ἥλιος σκοτιζόμενος, οἱ ἀστέρες πίπτοντες, ἡ γῆ μεταλλασσομένη, πάσης πνοῆς ἐξανισταμένης καὶ διδούσης λόγον ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαραλογίστου βήματος ἐκείνου, κατέναντι πάντων τῶν ἀπείρων ταγμά-

23 δίφυχος καὶ ἀκατάστατος} Ἰακ. α', 8. 27 ἡμέραν ἀπωλείας} Δευτερ. λβ', 35. Ἰερερ. ιγ', 17. κς', 21. 33 ἡμ. τῆς ἀποκαλύψεως} Ῥωμ. β', 5. 36/42 Ματθ. κδ', 29-31. Μάρκ. ιγ', 24-27. Λουκᾶ κα', 25-27.

των τῆς ἀγγελικῆς τάξεως, ὑπὲρ λόγων, ὑπὲρ ἔργων, ὑπὲρ ἐνθυμημάτων, ὡς γέγραπται. ἀλλὰ “τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα; τίς συν-
 5 ἐτὸς καὶ μεριμνήσει ταῦτα”, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἀνευδοκίᾳ καὶ ἀληθινῇ πίστει, ἐν ἀκλι-
 νεῖ ὁμολογίᾳ, ἐν σεμνῇ καταστάσει, ἐν πο-
 λιτεῖα καθαρᾷ φυλάττων φυλάττει ἑαυτὸν
 καὶ θησαυρίζων θησαυρίζει τὰς θείας ἀρε-
 τὰς; μακάριος οὗτος ἔμοι τῆς καλῆς ἀνα-
 10 βάσεως, κἂν μῆτε εὐαγάγνωστός ἐστι, μῆτε
 εὐλαλίστατος, μῆτε μελουργόφαλτος, μῆτε
 λεξιλόγος, εἶπω δὲ μῆτε γράμματα ὅλως
 εἰδῶς ἐξ ἀδυναμίας φύσεως. τί δὲ ὠφελεῖται
 ἀνθρωπος, εἴπερ τὰ προειρημένα εὐφυῶς
 15 κέκτηται, μᾶλλον δὲ ἵνα κερδήσῃ ὅλον τὸν
 κόσμον, κατὰ τὸ λόγιον, τὴν δὲ ψυχὴν αὐ-
 τοῦ ζημιωθῆ διὰ τῶν ἐναντίων πράξεων;
 οὐαί, οὐαί! ἀβάλε, ἀβάλε τῆς τηλικαύτης
 τυφλώσεως! ὕπερ μὴ δόξῃ θεὸς γενέσθαι ἐν
 20 τινι ὕμῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ φυσικὰ διὰ τε
 γλώττης καὶ χειρὸς καὶ γνώσεως θεοδώρητα
 κατορθώματα (οὐ γὰρ ἔχομέν τι ἐξ ἑαυτῶν·
 τὸ γὰρ μὴ οὕτω λογιζέσθαι φέρει τὴν πτώ-
 σιν) μετὰ ταπεινώσεως κατέχωμεν καὶ κοι-
 25 νωφελῆ ποιώμεθα ἐφόδια, οὐ μᾶλλον δι'
 ἑαυτοὺς ἢ διὰ τοὺς πλησίον λογιζόμενοι λα-
 βεῖν ἡμᾶς παρὰ θεοῦ· ὁ γὰρ οὕτως ὑπο-
 λαμβάνων θεόσωστός ἐστιν, ἄπτωτος, περι-
 καλλῆς, ἀμφικαλλῆς, πειθήνιος, ἐράσμιος,
 30 χρησιμώτατος, τῷ ὄντι στόμα τῶν βραδυ-
 γλώσσων, γλώσσα τῶν ἀγροικότερων, ψαλ-
 μὸς τῶν ἀφρονότερων, μέλος τῶν ἀμελουρ-
 γοτέρων, λέξις τῶν ἀμαθεστέρων, διοίκησις
 τῶν ἀπειροτέρων, φρόνησις τῶν ἀπλουστέ-
 35 ρων, γνώσις καὶ παιδευσίς τῶν ἐλλιμπανο-
 μένων. τοιγαροῦν τὰ τοιαῦτα ὑποδούμενοι
 γνωρίζετε ἑαυτοὺς υἱοὺς φωτός, φίλους θεοῦ,
 ἀνδρας ἐναρέτους, ἀνθρώπους θεομακαρίστους
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
 40 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ

ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΒ'

Παρανετική πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ
 ἀδελφούς.

5

Ἐπέστειλας ὄντως, ἀδελφὲ καὶ τέκνον,
 ἀξιεπαινέτως καὶ ὡς δέον ἦν τῇ προσηκού-
 ση σου εὐλαβείᾳ. καὶ ἀληθῶς ἐκεῖνοι ἀπο-
 τίττουσιν εὐθύτητα γραμμάτων, οἱ συλλαμ-
 βάνοντες ὁσίως τοὺς πόνους. ἐπεὶ γὰρ καὶ 10
 αὐτὸς καὶ τὰ λοιπὰ μου πεποθημένα τέκνα
 τὸ γνήσιον ἀποσφύζουσι τῆς πνευματικῆς
 στοργῆς πρὸς ἐμὲ τὸν δύστηνον, εἰκότως καὶ
 ἤλγησαν καὶ κατεστέναξάν τι καὶ ἀπεῖπον
 τῶν ἀφρόνων· δεῖγμα γὰρ ἀληθινῶν καὶ οὐ 15
 νόθων υἱῶν τὸ μῆτε τὰς τῶν ὀμαδελφῶν,
 μῆτε τὰς παρὰ τῶν ἔξω ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν
 γεννητόρων φέρειν ἀτιμίας. οὗτοι μὲν οὖν
 μεταβληθέντες, καὶ μάλιστα ὁ Θαλάσσιος,
 μετελλυθήσασιν ἐπὶ τῆς προτέρας αὐτῶν κα- 20
 ταστάσεως, ὁμολογοῦντες τὸ πτώμα καὶ τὴν
 ἀπαίδευτον ὑπόληψιν· εἰ γὰρ ἐφρόνου ὀρ-
 θῶς, ὑπέμνησαν ἂν ταπεινῶς, καὶ εἰ ὑπῆρ-
 χον φιλοπάτορες, ἐτήρησαν ἂν ἐκεῖνο, τὸ
 “μὴ ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν ὄλῃ ἰσχύϊ σου”. 25
 ἐπεὶ δὲ ἐναντίως ἐπορεύθησαν καὶ τῆς ἐναν-
 τίας μοίρας ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν—τίς δὲ οὐ
 πίπτει, τέκνα; καὶ τίς οὐκ ὀλισθαίνει ἔξω
 τοῦ δέοντος;—, ἀλλ' εὖ ὅτι διεγνώσαν τὴν
 ἀσυνεσίαν αὐτῶν καὶ προσῆλθον ἐν δάκρυσιν 30
 καὶ στεναγμοῖς μετ' ἐπιτιμίων.

Σοὶ δὲ ὁ θεός, τέκνον οἰκονόμε, μᾶλλον
 δὲ ὑμῖν πᾶσι, τὸν τῆς οἰκείοπαθήσεως καὶ
 τῆς συλλυπήσεως καὶ τῆς ἐκθύμου καὶ ἐπαι-
 νετῆς κατ' αὐτῶν ἀπομανιώσεως τὸν μισθὸν 35
 δόξῃ· πείθομαι γὰρ εἰς ἐκεῖνο ὑμᾶς φθάσαι
 τὸ μέτρον, ὥστε καὶ ἀγιάσαι τὰς χεῖρας
 ὑμῶν ἐν αὐτοῖς, κατ' ἐκείνους τοὺς ἀκούσαν-
 τας ὑπὸ τοῦ ἱεροφάντου Μωϋσέως· εἴ τίς
 ἐστι τοῦ θεοῦ, ἴτω πρὸς με καὶ διελθέτω 40
 διὰ τῆς πόλης καὶ διὰ τῶν στενωπῶν, καὶ

3/4 πρβλ. Ὡση' ιδ', 9. 5 κῶδ. ἀνευδοκίᾳ. 7 κῶδ.
 φυλάττοι. 9/10 ἀναβάσεως] Ψαλμ. πγ', 6 «μακάριος
 ἀνὴρ οὗ ἐστὶν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ, κύριε· ἀναβά-
 σεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο». 13 κῶδ. ὠφελήσει.
 13/17 Ματθ. ιε', 26. 25 κῶδ. ποιούμεθα. 29 κῶδ. πε-
 ρικαλλῆς. 30 κῶδ. χρησιμώτατος. 37 υἱοὺς φωτός]
 Θεσσαλ. 1, ε', 5 || φίλους θεοῦ] Ἰακ. β', 23.

16 τὸ] κῶδ. τῶν || κῶδ. ὁμοθέλων. 25 Σειρὰχ γ', 13.
 37 ἀγιάσαι τὰς χεῖρας] Ἐξὸδ. κθ', 33. 40 Ἐξὸδ. λβ', 26.
 41 διὰ τῆς πόλης καὶ τῶν στενωπῶν] Ματθ. ζ', 13, 14.
 Λουκᾶ ιγ', 24 || κῶδ. στενωπῶν.

ὄν τινά τις ἀδελφὸν ἢ οἰκεῖον ἀπαντήσοι, ἐκκεντησάτω. ἀλλ' ὅτι τοιαῦτα ἐνεγκόντος τοῦ καιροῦ διὰ τὸ ὑμῶν ἀνδρικόν, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἀνομίᾳ ἠρώμην, ἐνετράπην καὶ κατεδύθη 5 καὶ ἠφρόνευσα. συγχωρήσατε, τέκνα· τίς γάρ ὢν; ὅτι σκότος καὶ βόθρος κακίας. τί ἐφθεγξάμην; ὅτι ἁγίων καὶ μεγάλων καὶ προφητῶν θεοῦ ῥήματα καὶ προτερήματα.

Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀρκεῖ ταῦτα. πολλῆς 10 δὲ οὖν κατηγήσεως ἐν τῷ παρόντι γράμματι διεξελθεῖν ὕψος οὐκ ἔχρινα, ἀρκοῦντα λογισάμενός σε, τέκνον, εἰς πᾶσαν τῶν ἀδελφῶν ὑπόμνησιν καὶ παραίνεσιν καὶ παράκλησιν γίνεσθαι· καὶ γάρ σοι κεχάρισται 15 μετὰ τῆς συνέσεως καὶ λόγος ἀμφοτέρωθεν ὀνήσασθαι αὐτοῖς τὰ δέοντα. τὸ λοιπὸν οὖν ἀγαλλιᾶσθε, εὐφραίνεσθε οἱ ἀληθινοὶ Χριστοῦ δοῦλοι καὶ θεράποντες· ὑμῖν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἠτοίμασε τὸν στέφανον καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, εἶπερ τῆς αὐτῆς ἐχόμεθα κα- 20 ταστάσεως καὶ τὸν αὐτὸν διακρατοῦμεν ἀγαθὸν τρόπον, εἰρηνεύοντες, εὐτακτοῦντες, ἀγνευόμενοι καὶ καθαιρόμενοι, εὐηκοοῦντες, ταπεινοφρονοῦντες, ἐργοχειροῦντες, ὕμνολο- 25 γοῦντες, στιχολογοῦντες, ἐξαγγέλλοντες, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἐπιβαλλόντων.

Ἐπεὶ δὲ ἐμνήσθη τῆς προσαγωγῆς τῶν ἀδελφῶν, τοῦτο κρίνομεν, τέκνα, ἵνα μὴ ἐκ μόνων τῶν ἀστικῶν τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελ- 30 φότητος ἡμῶν αὐξανόμενον εἶη, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χρησίμων. διὸ ἐπίτρεψον, ἀδελφε καὶ τέκνον, πάντα τὸν ἐρχόμενον αὐτόθι χωρίτην παραπέμπεσθαι πρὸς ἡμᾶς διὰ σάφους, ἐπεὶ πληθυνομένων τῶν ἀστικῶν, ὡς νομίζω, 35 καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ εὐαγές ἡμῖν γίνεται. ὁ κύριος ὑμᾶς διαφυλάξειεν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΓ'.

40 Περὶ ἀρνήσεως κόσμου πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριπολιανοῖς ἀδελφούς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀρκοῦντως ἴσως διὰ τῆς προσηκούσης κατηγήσεως τὰ δέοντα ὑπε-

4 κῶδ. κατεδίειν. 16 κῶδ. ὀνήσασθαι. 36 κῶδ. διαφυλάξει.

σημηνάμεθα ὑμῖν, τέκνα ἡμῶν πνευματικὰ καὶ ἡγαπημένα. οὐκ ἄκαιρον δὲ ὕμωσ καὶ πάλιν τῇ ἐπισυμβαινούσῃ τῶν ἀδελφῶν ἐξελεύσει καθυπομνησαι ὑμᾶς τὰ αὐτά, μηδὲν 5 λογιζόμενοι κοπῶδες ἐν τούτῳ· εἰ γὰρ αὐτοὶ ἔργοις κατατείνεσθε καὶ ταλαιπωρεῖτε τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα, κἂν λόγοις ἐγὼ οὐ χρεω- 10 στῶ κάμνειν καὶ ἀνακουφίξειν ὑμῶν τὸ τῆς ψυχῆς νοερόν; ὁ θεὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ἐνδυναμώσει ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν 10 καὶ ἐν τοῖς κατὰ ψυχὴν ἀγωνίσμασι, καὶ ἐν ἅπασιν ἀσινεῖς καὶ ἀτρώτους διαφυλάξει διὰ τῆς ἐπιχορηγουμένης δυνάμεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐτοιμοὺς ὄντας πρὸς πᾶσαν ὑπα- 15 κοὴν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑποτακτικὴν μέθοδον, ἐνορῶντας εἰς τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ "τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ". καὶ τίνες εἶεν ἄν, ἢ οἱ τὰ τῆδε ἐν μηδενὶ τιθέμενοι, φημί δόξαν καὶ ἡδο- 20 νήν, τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀλλὰ τῷ κόσμῳ ἑαυτοὺς σταυρώσαντες καὶ πρὸς τὴν οὐράνιον ἐνατενίζοντες θεω- 25 ρίαν; οὕτως καὶ οἱ ἔκπαλαι προπάτορες ἡμῶν καὶ καθεξῆς μέχρι τοῦ δεῦρο, καθὼς ἐστε καὶ ὑμεῖς, ἡγαπημένοι κυρίῳ, ἀρνησάμενοι 25 κόσμον καὶ τὰ περὶ κόσμον καὶ δουλεύοντες αὐτῷ, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀγγελικῷ τάγματι ἐβίου. κρατεῖτε τοίνυν, τέκνα, ὡς παρελάβετε, καὶ τὰς φλόγας τῶν παθῶν τῇ δρόσῳ τῆς ἀγνείας κατασβέννυτε, τὰς τῶν οἰκείων 30 θελήσεων ἐφέσεις τῷ ξίφει τῆς ὑπακοῆς ἐκτέμνοντες, ἐργάται δόκιμοι γινόμενοι καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν ἔργων δι' ἐκάστης ἐγκελεύσεως τοῦ προάγοντος, μάλιστα δέ, ἐπεὶ πάρεστιν ἄρτι, τοῦ οἰ- 35 κονόμου καὶ ἀδελφοῦ ἡμῶν.

Ὁ κόπος οὖν ὑμῶν ὄλος ἐνθεος καὶ εὐαπόδεκτος· ὑπὲρ ἀλλήλων γὰρ τληπαθεῖτε καὶ εἰς τὸν κύριον ἐμβιβάζετε τὰ γεννήματα. καὶ ὡσπερ καὶ αὐτὰ τὰ ἱερωθέντα 40 χρήσει κακῆ τῶν τινῶν ἀνθρώπων καὶ γνώμη διεστραμμένη ἀδεκτα θεῷ, οὕτω καὶ τὰ

6 κῶδ. ταλαιπωρεῖτε. 12 κῶδ. διαφυλάξει. 13 κῶδ. ἐπιχωρηγουμένης. 17/18 Τιμοθ 2, δ', 8. 21 τῷ κόσμῳ ἐ. σταυρώσαντες] Παλάτ σ', 14. 36 κῶδ. ἡμῶν, слазъ нашоу. 39 κῶδ. γεννίματα.

μὴ δοκοῦντα εἶναι αὐτοτελῆ θεῖα ἀναθήματα, χρήσει καλῆ καὶ λόγῳ εὐσεβείας ἱερὰ θεῶ καὶ κειμήλια προσάγεται καὶ διαγορευεται. διὰ τοῦτο ἱερουργεῖτε, τέκνα, εὖ
 5 βιοῦντες, καὶ λειτουργεῖτε θεῶ εὐηκοοῦντες, καὶ διακονεῖτε κυρίῳ ἔργῳ πράττοντες, καὶ θύετε θύματα δεκτὰ ἐν τῇ συντετριμμένῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῷ τεταπεινωμένῳ πνεύματι ὑμῶν. καὶ λοιπὸν ἔστε ἱε-
 10 ρεῖς εἰς ἕκαστος ὑμῶν κυρίῳ, καὶ λειτουργοὶ καὶ διάκονοι, καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἐν τούτοις, ὡς αἱ θεαὶ Γραφαὶ διαγορεύουσιν. εὐσθενῶς τοίνυν καὶ εὐφύχως καὶ συναλλήλως ἢ πᾶσα ἀδελφότης ὑμῶν ὡς μία ψυχὴ ἢ τις εἰς
 15 ἀνὴρ ἐργαζέσθω καὶ τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ σαρκικὰ ἔργα ἐνώπιον κυρίου. γινώσκετε, ὅτι καὶ οἱ τοῦ πέραν μοναστηρίου ἀδελφοὶ ὑμῶν ὑγιαίνουσιν, ἐνθέως πορευόμενοι καὶ τακτικῶς ἀναστρεφόμενοι καὶ καλὰς ἀποδείξεις
 20 διὰ τῶν πρώτων ἱερῶν αὐτῶν ἔργων ἐνδεικνύμενοι. ὁ θεὸς καὶ αὐτοὺς καὶ ὑμᾶς διαφυλάξει καὶ στηρίξει καὶ βεβαιώσει ἐν εὐχαίς ἀγίαις τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
 25 νας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΔ'.

Περὶ ὑπομονῆς πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίωνι ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, νῦν τὴν ἀπ' ἀλη-
 30 θινῆς καὶ καθαρᾶς ὑμῶν διαθέσεώς τε καὶ πίστεως πρὸς τε θεὸν καὶ τὴν ἐμὴν ταπεινωσιν, τέκνα ἠγαπημένα, ἐπιστολὴν ὑμῶν τιμίαν ἐδεξάμεθα, διδάσκουσαν καὶ ὑποδεικνύουσαν ἡμῖν ὅπως κινεῖσθε πρὸς ἀγάπην
 35 καὶ ὅπως γλίχασθε τὴν ἀμαρτωλὸν μου συναφειαν, καὶ ὅπως ὡς νεοττοὶ ἐν καλιᾷ τοῖς αὐτόθι καθήμενοι κεχασμένοι ἔστέ τὴν μητέρα καὶ τροφὸν ἀποῦσαν ἀποδέξασθαι. ἀλλ' οὐκ εἶμι ἄξιος καλεῖσθαι ὑμῶν πατῆρ, μὴ
 40 ἔχων τὴν πατρικὴν καὶ θεοαπόδεκτον κηδεμονίαν· ποῦ γὰρ ἐγὼ ἐφθασα εἰς μέτρον τελειότητος; ἢ εἰς ποῖον ὕψος ἀναβέβηκα

ἀρετῆς, ἢ ἐκεῖνα τὰ τοῦ ἀποστόλου κατατολμήσω εἰπεῖν, ὅτι ὡσάν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς ἔγγονα, οὕτως ἰμειρόμενος ὑμῶν εὐδοκῶ μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν; 5 πόρρω ἀπέχω τοῦ θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀνδρῶν, καθόσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς· ὁ δὲ εἶμι, δι' ὑμᾶς εἶμι, καὶ ἰστάμενος καὶ περιπατῶν καὶ διαλεγόμενος καὶ φωτιζόμενος· καὶ χαίρω, ὅτι μοι δέδωκεν ὁ θεὸς 10 οὐ μόνον τέκνα, ἀλλὰ κυρίους καὶ δεσπότης καὶ πατέρας, ἵνα πίπτοντά με ἀνεγείρωσι καὶ ὀλισθαίνοντα ἐπανορθώσι καὶ μὴ χρησιμεύοντα πεποιημένον δεικνύωσι· τοῦτο γὰρ νῦν πανθάνω. ἀκούω γὰρ καλὸς ποιμὴν καὶ 15 μεγάλης ποιμένης ἐπιστάτης, καὶ κανόνων τηρητῆς καὶ ἠκριβωμένης πολιτείας ἡγήτωρ, καὶ νέος τις καινολόγος, δημῳδῆς λόγος "κάλαμος γράφει" φησὶ "καὶ γραφεὺς καυχῆσεται, καὶ νικητὴν τὸν ἡνίοχον εὐμετάφοροι 20 καὶ ταχινοὶ ἵπποι διεγνώρισαν". μὴ τοίνυν λογίσηται μοι κύριος τοῦ τὴν ἀκοὴν μείζονα τῆς πολιτείας μου εἶναι κατάκριμα· ὑμᾶς δὲ φωτίσει αὐτὸς ὁ δεσπότης θεὸς καὶ τὰ προσκόμματα τὰ ἐκ τοῦ πολυσκανδαλίστου μου 25 βίου ἀποκαθαρεῖ τῆς ψυχικῆς ὑμῶν ὄψεως, ἵνα τρέχητε καλῶς, ἢ ἀκολουθήτε ὀπίσω τοῦ κυρίου ἀδιασπᾶστως, ἵνα φέρητε εὐτόνως ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν ὤμων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ· ἵστε γὰρ, τέκνα, ὅτι ἐσταυρώθητε τῷ κόσμῳ, 30 ὡσπερ καὶ ὁ κόσμος ὑμῖν, καὶ ἤρθητε ἐκ τῶν χαμαιζήλων καὶ ὑψώθητε ἐν τῇ ἐπουρανίῳ πολιτείᾳ, καὶ θεῶ μόνῳ ζῆτε τεθνηκότες τοῖς ἄλλοις ἅπασι. τίς ὑμῶν πατῆρ καὶ μήτηρ, ἀλλ' ἢ ὁ θεός; τίς ἀδελφὸς καὶ 35 ἀγγιστεὺς, ἀλλ' ἢ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄγιοι καὶ ἡ καλὴ ἀδελφότης; τίς ὑπαρξίς καὶ κατοικία καὶ εὐζωία, ἀλλ' ἢ ἡ ἐλπίς τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; ὅπου ἡ πίστις ὑμῶν, ἐκεῖ ἔστωσαν καὶ 40 οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέποντες· ὅπου ἡ κατάσχαις ὑμῶν, ἐκεῖ γρηγορεῖτω καὶ ἡ καρδιά

ὁμῶν· “ὅπου γὰρ ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά σου”, ὡς εἶρηκεν ὁ κύριος· ἂν τε ἐν τοῖς κάτω, κάτω· ἂν τε ἐν τοῖς ἄνω, ἄνω.

5 Βλέπετε, τέχνα μου, οἶων ἀγαθῶν ἤξιώθητε καὶ οἴας πολιτείας ἀγγελικῆς; ὡς ἄγγελοι περιπατήσατε, τὸ κατὰ δύναμιν, μὴ καταπίπτοντες ἐν τοῖς συμβαίνουσι, κατὰ θυμοῦ ἰστάμενοι διὰ τῆς πραότητος, κατὰ τῆς

10 ἐπιθυμίας διὰ τῆς κολάσεως αὐτῆς. μὴ σε νικησάτω μικρὰ ἡδονή, πολλὰ κολάζουσα καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ ἡμέραν ἐρεθίζουσα· “ὕπομένων γὰρ ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι ἐν τῷ βιάζεσθαι, καὶ εἰσήκουσε

15 τῆς δεήσεώς μου”, μετὰ τὴν χρονίαν παράτασιν τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ πάθους. γινώσχετε νόμους ὑποταγῆς οἱ ὑποτασσόμενοι, καὶ νόμους ὑποτάξεως οἱ ἄρχοντες, τῇ προθέσει κάτω ὄντες οἱ πρῶτοι καὶ εὐσπλαγγνία καὶ

20 ἀγάπη φερόμενοι, ἵν’ ἔλκωνται φυσικῶς πῶς ὡς ὑπὸ σιδήρου οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν. σύμμετρα ἔστωσαν καὶ τὰ καλήματα ὁμῶν καὶ τὰ διηγήματα. συγκатаβαίνειν δεῖ, ἀλλὰ πάλιν καὶ συνανελεῖν· λαλῆσαι, ἀλλὰ καὶ

25 σιωπῆσαι· χαροποιῶς καὶ ἰλαρῶς μειδιᾶσαι, πρὸς πνευματικὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν κατηφιᾶσαι σωφρονιστικώτερον καὶ μηδέτερον τῇ θατέρου ἀμετρία παραλυμήνασθαι. ἄγρυπνοι ἔστωσαν ὁμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς

30 τοὺς κανόνας, ἰλαροὶ πρὸς ἀπόκρισιν, ἢ ῥίς οὐκ ἀνοιγομένη θυμικῶς, αἱ ὀφρῦες οὐκ ἀνασπώμεναι ὑπερηφανευτικῶς, ἢ γλώσσα οὐ τραχυλαοῦσα κενοδόξως. πᾶσα αἰσθησις ὁμῶν καταστελλέσθω· πᾶν μέλος ὁμῶν παιδαγωγ-

35 γείσθω· τὰ χεῖλη χεῖλη αἰνέσεως· τὸ στόμα ὄργανον θεοῦ ψαλμικόν· ὁ νοῦς διανοητικὸς τῶν ἐπουρανίων· αἱ χεῖρες ἔργων εὐσεβῶν ἐνέργειαι. μὴ τις ἔστω παρακούων, μηδὲ ἰδιοθελῶν, μηδὲ βαρυκαρδιάζων, μηδὲ βου-

40 λευόμενος τὰ ἄθεα καὶ ἐκβλητικὰ τοῦ κοινοβίου. συνέλθετε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμοφυχία. ἀγαπήσατε ἀλλήλους ἀπαρρησιάστως. δοτε ἀλλήλοις δεξιὰς ἐπὶ τῇ θεουσώστῳ ὁμῶν βιώσει.

Ταῦτα μὲν ἐχέτω ὁ τῆς κατηγήσεως λόγος, τὸ δὲ λοιπὸν εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐλευε-
νότητός μου, ἵν’ ὁ ταῦτα νοουθετῶν τὴν δο-
κὸν πρῶτον ἐκβάλω τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τότε
διαγορεὺς τῶν ἀποκαρφισμάτων τοῦ πλησίον 5
γένωμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΕ'

10

Παραινετικὴ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες. ἀπήγγειλεν ἡμῖν εἰσελθὼν ὁ οἰκονόμος, τέχνα καὶ ἀδελφοί, τὴν ἐν κυρίῳ ἀποκατάστασιν ὁμῶν, καὶ ὅπως 15
συνήλθετε εἰς ἀλλήλους οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι, οἱ μὲν κατὰ τὸ πρέπον ἀναλαβόντες τὴν προστασίαν καὶ διανείμαντες ἐκάστῳ δεόντως τὰς διακονίας, οἱ δὲ ὑποδε-
χόμενοι αὐτὰς εὐηκόως καὶ ταπεινοφρόνως 20
ἐν τῇ καθηκούσῃ ὑποστολῇ καὶ εὐλαβείᾳ· εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσιν, ὅτι συνανεκράθητε τῇ ἀγάπῃ, φιλοῦντες καὶ φιλούμενοι, ποθοῦν-
τες καὶ ποθούμενοι, ὡς γενέσθαι ἐν πᾶσι
μίαν ψυχὴν καὶ διάνοιαν καὶ θέλημα ἐν τῇ 25
μεσολαβούσῃ εἰρηναίᾳ ζωῇ καὶ εὐταξίᾳ. καὶ ὅσον εὐφράνθη ἡμῶν ἡ ταπεινὴ ψυχὴ καὶ ἀπευχαριστήσαμεν τῷ κυρίῳ, τί δεῖ καὶ λέγειν; οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι ἡμῖν τερπνὸν καὶ ἐπιθυμητὸν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἢ τὸ ὑμᾶς εὖ 30
βιοῦντας καὶ τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου ἐνεργοῦντας ἀξίως τὴν κατὰ τὸ ἀγγελικὸν ὁμῶν ἐπάγγελμα διανύειν ζωὴν.

Τοῦτο οὖν ἐπεὶ γέγονε καὶ εἰς ἕκαστος ἐγνώρισε τὸν καθηγούμενον αὐτοῦ ἀντὶ ἡμῶν 35
τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν τε τόπον καὶ τὸν τρόπον τῆς διακονίας, παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ, μεινάτω ἐν ὑπομονῇ πολλῇ καὶ μακροθυμίᾳ, διαβιβάζων ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐπικερδῶς καὶ σωτηρίως διὰ τῆς ἀνοθεύτου ὑπακοῆς καὶ 40
ὑποταγῆς αὐτοῦ. καὶ μηκέτι εἶη ἐν ὑμῖν ἕτεροδελία, ἢ ἰδιογνωμία καὶ αὐτοῖρρυθμία

καὶ ἐθελοθρησκεία· μὴδ' αὖ γογγυσμός, ἢ ψι-
θυρισμός, ἢ φατριασμός, μὴ μὴν στρηνια-
σμός ἢ παρρησία, ἢ γέλωτες ἀκρατεῖς, ἀρ-
γία τε καὶ ὀλιγωρία, αὐθάδεια τε καὶ ὑπε-
5 ρηφάνια, ἢ τι τῶν μὴ ἀρεσκόντων κυρίω.
διὰ τοῦτο γὰρ γινώσκετε, τέκνα καὶ ἀδελφοί,
ὅτι ἀπελίπομεν τὰ ἐν κόσμῳ, γονεῖς, ἀδελ-
φούς, φίλους, οἰκείους, χώρας, πόλεις, δή-
μους, ἀγοράς, θέατρα, πᾶσαν τὴν ἐμπαθῆ
10 καὶ φιλήδονον τοῦ βίου διαγωγὴν, ἵνα Χρι-
στὸν κερδήσωμεν, ἵνα οὐρανίως πολιτευώ-
μεθα, ἵνα τὰ πάθη καταργήσωμεν, ἵνα τὰς
ἀρετὰς πλουτήσωμεν, ἵνα ὀσίως καὶ δικαίως
πολιτευσάμενοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, κατὰ μί-
15 μῃσιν τῶν ὀσίων ἡμῶν πατέρων, τύχωμεν
τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν. ἐπεὶ οὖν
τοιαύτη ἡ ἐπαγγελία ἡμῶν καὶ ἡ προσδοκία,
τοιούτου δειχθεῖη, παρακαλῶ, καὶ τὸ ἔργον
ὁμῶν καὶ ἡ ἀναστροφή καὶ ἡ διαγωγή,
20 ὅπως κατὰ τὸ ὄνομα καὶ ἡ πολιτεία δει-
κνυται, καὶ ὅπως διαλάμψη ὁ βίος ὁμῶν ταῖς
ἀγαθαῖς εὐπραγίαις, διδοὺς χάριν τοῖς πλη-
σιάζουσιν ὁμοσχήμεοις τε καὶ λαϊκοῖς, καὶ
μὴν καὶ τοῖς ὁμοταγέσιν ὁμῶν ἀδελφοῖς, ὅπως
25 δοξάζηται τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καθὼς γέγραπται, ὅπως
καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ χαίρωμεν, μᾶλλον καὶ
μᾶλλον προθυμούμενοι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἔργον
ὁμῶν, ὁρῶντες πρὸ προσώπου ἡμῶν οἶον
30 καὶ ἡλικίον μισθὸν ταμιεύεσθε ἑαυτοῖς ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Βλέπε τοιγαροῦν, τέκνον μου Σωφρόνιε,
τὴν δοκιμὴν, ἣν ἐδοκιμάσαμεν ἐν σοί, ἀπὸ
τῶν πολλῶν ἐκλεξάμενοι σε εἰς τὸ προστήναι
35 τῶν ἀδελφῶν σου, μὴ φανῆ ἀδόκιμος εἰς
αἰσχύνην ἡμῶν καὶ ἐντροπήν· ἀλλ' οὕτως τὸ
φῶς σου τῶν ἀρετῶν φρυκτωρεῖτω καὶ οὕτως
ὁ τοῦ βίου σου ῥυθμὸς λαλεισθῶ, ὡς ὀνο-
μαστόν σε γενέσθαι ἔτι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς σου
40 καὶ μὴν καὶ ἐν τοῖς ἔξωθεν· πᾶς γὰρ ὀπισ-
θοῦν τὸν θεὸν ἐν ἑαυτῷ σχοίη διὰ τῆς ἐρ-
γασίας τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντολῶν, ὀνομαστός

γίνεται καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ το-
σοῦτον, ὅποσον γε καὶ ἐπιδίδωσι τὴν πρὸς
αὐτὸν ἀγάπην. γενοῦ πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου
πάραινος, ἀγαθός, διδακτικός, ὑπομνηστικός
τῶν δεόντων, ἐλεγκτικός τῶν ἀρμολόντων, 5
ἐπιτιμητικός τῶν προσηκόντων, ἰατροῦν τοὺς
ἀσθενοῦντας, ἀνεχόμενος τῶν ἐξ ἀπειρίας
ἀγνοούντων, συγχοπιῶν τοῖς κάμνουσι, πάντα
ποιῶν καὶ λέγων εἰς τὸ κοινωφελές, ὅτι τὴν
αὐτὴν σοι δέδωκα ἐξουσίαν, ἦνπερ καὶ γὼ 10
ἔχω ὁ ταπεινὸς παρὰ θεοῦ ἐπὶ ταύτῃ τῇ
ἡγεμονίᾳ. δευτερεύοντά σου κέκτησαι τὸν
ἄββᾶν Ἀκάκιον. τὰ αὐτὰ τοιγαροῦν καὶ σοί,
τέκνον μου Ἀκάκιε, προσφθέγγομαι, ἐπειδὴ
ἐν δυοῖ μίαν καρδίαν θέλω εἶναι, μᾶλλον 15
δὲ καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν, ὥστε τῷ ἐνὶ θελή-
ματι καὶ τῇ μιᾷ φρονήσει διοικεῖσθαι τοὺς
ἀδελφούς ὁμῶν. ἐπίστηθι καὶ σύ, τέκνον οἰ-
κονόμε, τῇ διακονίᾳ σου προθύμως καὶ γρη-
γόρως, νηφαλέως καὶ σπουδαίως, ἀπροσκό- 20
πως καὶ ἀπροσπαθῶς. πάντες οἱ λοιποί, οἱ
τε προέχοντες ἐν ταῖς διακονίαις καὶ οἱ ὑπὸ
τὰς διακονίας, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων σύ,
τέκνον πρωτοξευγίτα, δεῖξον τὴν προθυμίαν
ἐν τῷ ἔργῳ σου, ἵνα σε καὶ μᾶλλον ἀπο- 25
δέχωμαι. οὕτως οὖν καὶ ὑμεῖς οἱ ἀμπελουρ-
γοί, οἱ κηπουροί, οἱ σκυτεῖς, οἱ ὄψοποιοί, οἱ
κελλαρίται, οἱ ἀρτοποιοί, οἱ ἀριστητάριοι, οἱ
κανονάρχιοι, οἱ ῥαφεῖς, μέχρι καὶ τοῦ ἐσχά-
του, ἵν' ὁ θεὸς δοξάζηται ἐν τῷ ἔργῳ ὁμῶν, 30
ἵνα κτᾶσθε ζωὴν αἰώνιον ἐν τοῖς ἐπιτηδεύ-
μασιν ὁμῶν.

Τοὺς παλινδρόμοῦντας ἀποδέξασθε καὶ
συναριθμήσατε τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς, ποιοῦν-
τες τὰ καθήκοντα· χαίρω γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνα- 35
κλήσει ἐνὸς ἐκάστου, καὶ χαίρει καὶ ὁ θεὸς
μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, μόνον εἰ κατὰ μί-
μησιν τοῦ ἀσώτου κρᾶζουσι τὸ "ἡμαρτον"
καὶ ἐπιδείκνυνται διὰ τοῦ βίου αὐτῶν τὰ ἀρε-
στά κυρίω. περὶ τῶν χρειῶν ὁμῶν τῶν σω- 40
ματικῶν πάντα, ὡς προεῖρηται, ποιήσει ὁ
μέγας οἰκονόμος, διδοὺς ἐκάστῳ τὸ δίκαιον·
πλὴν γενέσθω καὶ εἴ τι αὐτὸς ὀρίζει καὶ

1 κῶδ. ἐθελοθρησκία. 4 κῶδ. αὐθάδεια. 7 κῶδ.
γωνεῖς. 25 κῶδ. ὁμῶν. 30 κῶδ. ταμιεύεσθαι.
37 κῶδ. φρυκτωρεῖτω.

ἐντέλλεται ὑμῖν· εἰ δέ τι φανεῖ ὑμῖν βαρὺ ἐν τοῖς ἐντελλομένοις, μετὰ τὸ ἐκπληρωθῆναι τὸ ἐνταλθῆν, τότε δηλοῦσθω μοι κάγω ἐπισκέπτομαι καὶ ὃ γίνεται γενήσεται θεα-
 5 ρέστως. λοιπόν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, χαίρετε ἐν κυρίῳ, ἐργάζεσθε ἐν προθυμίᾳ, περιπατεῖτε ἐν ἀκακίᾳ, ἀναστρέφεσθε ἐν ἀπλότητι. γινέσθω ἐξαγόρευσις τῶν κρυπτῶν· ὅτι τοῦτο σωτήριον ψυχῆς καὶ ἀπαλλακτήριον
 10 παθῶν· γινέσθω ἡ ψαλμωδία καὶ ἡ στιχολογία, ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ ἀνάγνωσις, κατὰ τὸ προσήκον τοῦ κανόνος· ἡ ἐκμάθησις τῶν ψαλμῶν, τῶν τροπαρίων, καθ' ὃ ἐπιτρέπει ὁ προηγούμενος· εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀπείργει, οἷ-
 15 δεν ὃ ποιεῖ· πᾶς τις καταδεχέσθω τὰ παρ' αὐτοῦ. τὸ λοιπὸν εὐχεσθε καὶ ὑπερεύχεσθε τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως, ἵνα δόξη ἡμῖν κύριος λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν καὶ φρόνησιν ἐν τῇ διασκέψει τῶν ὀφειλόν-
 20 των, κάθαρσίν τε παθῶν καὶ εἰσδοχὴν πνεύματος ἁγίου, ὅπως γενοίμεθα ὑμῖν εἰς ὄφελος, ὅπως διασώσοιμεν καὶ τὰς ἑαυτῶν ἐλευθέρους ψυχὰς ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.
 25 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ν΄

Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν στρατείας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ· καὶ ἐν τῷ Ἀγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

30 Τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὡς προγέγραφα, πάντες ἐν Κυρίῳ ζῆτε καὶ ἀναστρέφεσθε, ἀρπάζοντες ὡσπερ θησαυρούς τινὰς τοὺς τῆς σωτηρίας ὑμῶν καρπούς, ἀποδυστάμενοι πονηρίας κατὰ πᾶν ἐπιτήδευμα ἀταξίας. διὰ
 35 τοῦτο μὴ ἔστω τις ἐν ὑμῖν ὀλεθριοπαρῆρησίαστος, κατεβλακευμένος, ἠδονοκυρίευτος, φιλαμαρτήμων, ὀλοπαθής, αἰσχροψυχος, μυσαρόνους· μὴ κλοποποιός, κἄν ἐν μικρῷ πράγματι· μὴ ζηλότυπος, ἐρεθιστής, συμβα-
 40 λομάχος, μηδ' αὐτογγουστής· μὴ δυσκίνητος, μηδὲ ἀεργός, μηδ' αὐτοπαράκους· μὴτε ὑπε-

ρήφανος, μὴτε αὐθάδης· μὴ ἀλαζών, μὴ φιλαπεχθήμων, μὴ προφασιστής, ψευδολόγος, φατριαστής, εὐρεσίκακος, φιλόμαχος, ζητοφάγος, πολύμπνος, ἐπὶ σάρκα καὶ κόσμον καταβρίθων, ὡσπερ τὰ κτήνη· μηδὲ πάλιν 5 Ἰουδας τις, μελετικὸς προδοσίας τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καὶ ἀποσπάσεως ἀδελφοῦ αὐτοῦ· τοιοῦτοι γὰρ εἰσιν οἱ ἑαυτοὺς ἀφαρπάζοντες ἀπὸ θεοῦ καὶ ἀποδιδράσκοντες καὶ πλανώμενοι εἰς τοὺς τῆς ἀνομίας τόπους, καθὼς τινες 10 ἐξετράπησαν, ἧ καὶ ἐκτραπήσονται τῶν λειποτακτιῶν· οὐ γὰρ ὑποφέρουσι τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας. διὰ τοῦτο οὐδὲ λαμβάνουσι τὸν τοῦ ἀμπελῶνος μισθόν, οὐδὲ πάλιν ὡς στρα-
 15 τευσάμενοι τῷ παμβασιλεῖ θεῷ ἐπιμένουσι 15 τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, ἵνα πολεμήσαντες ἄριστα εὐαρεστήσωσι τῷ δεσπότῃ. διὰ τοῦτο οὐδὲ τῶν θείων γερῶν καὶ δωρεῶν ἀπολαύσουσιν, ἀλλὰ καὶ λειποταξίῳ καταγραφέντες ἐμπυθνήσονται καὶ ἐξοστρακισθήσονται καὶ 20 ἀποδιωχθήσονται ἐν καιρῷ τῶν ἀμοιβῶν. εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἐπικήρου βασιλείας, τοῦ ἰσοπαθοῦς καὶ αὐτοφυοῦς, οὕτως, τί ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἀθανάτου βασιλέως τῶν βασιλέων καὶ θεοῦ τῶν θεῶν καὶ κυ- 25 ρίου τῶν κυρίων; οὐ κατ' ἀξίαν ἄρα κριθήσεται καὶ ἀποδοθήσεται ἐκάστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ; ἀλλὰ μηδαμῶς ἐν ὑμῖν, ᾧ τέκνα καὶ ἀδελφοί, γινέσθω οὕτως, μηδὲ ὑπονοστήσητε εἰς τὰ ὀπίσω, μηδὲ ἐξατονήσητε 30 πρὸς τὴν ἄσκησιν, μηδὲ τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς στρατείας ὑμῶν (ὀλίγος γὰρ ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας, ὅσον ῥάνις πρὸς πέλαγος ἀπεριόριστος) ἐνακηδιάσαντες ἐκπέσοιμεν τῶν ἀτελευτήτων τιμῶν καὶ δοξῶν 35 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Τοιγαροῦν, ᾧ καλοὶ στρατιῶται, συναθληταί, συνασκηταί, συνοδοιπόροι (ὅπως ἂν γὰρ εἴπωμεν ἕκαστον, ἔνεστιν ὑμῖν τῶν λεγθέντων), δράμωμεν, διώξωμεν, κρούσωμεν, 40 ἐπιμεινῶμεν. ἐγγὺς κύριος τοῦ στεφανῶσαι αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ οὐρανόθεν βλέπων τὸν ἐκάστου δρόμον καὶ τοὺς στεφάνους πλέκων

τῷ ὑπομείναντι μέχρι τέλους. διὰ τοῦτο ἔστε πάντες καθαροὶ διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως, πάντες εἰρηνικοὶ διὰ τῆς ταπεινώσεως, πάντες εὐκίνητοι διὰ τῆς φιλεργίας. ἡ κεφαλὴ ὡς 5 κεφαλὴ σκοπεῖτω καὶ βλέπέτω τὰ συμφέροντα τοῖς μέλεσιν· ὁ πρῶτος, ὃν ἔστι πρῶτος· ὁ οἰκονόμος, οὗς οἰκονομεῖ· ἕκαστος τῶν διακονούντων, οὗς διακονεῖ. ἀνδρίζεσθε, κελλαρῖται· συνειδήσει καθαρᾶ ἔκτελεῖτε τὸ ἔργον 10 ὑμῶν. διεγείρεσθε οἱ ὀψοποιοί, προθυμίᾳ πληροῦντες τὰ ἐφήματα τῆς ἀδελφότητος, τοῖς θείοις λόγοις καὶ ταῖς προσευχαῖς μᾶλλον ἀλίζοντες αὐτά· ὡσαύτως οἱ τραπεζάριοι, τὴν ἴσῃν διανομὴν ἀπροσπαθῶς ἐκτι- 15 θέμενοι, μὴ λαθροφαγοῦντες, μηδὲ προσπαθῶς ἐπιδιδόντες κρᾶσιν ἢ τι τῶν βρωμάτων· οἱ μάχιπες, τὸν ἄρτον κάλλιστον προσφέροντες διὰ τῆς εὐχρείας ὑμῶν τῷ κυρίῳ· τὸ γὰρ εἰς τοὺς ἀδελφούς γινόμενον εἰς θεὸν 20 ἀνατρέχει. μὴ τι παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν ἐν τῇ διακονίᾳ ἢ ἐσθίετε, ἢ μεταδίδοτε. οἱ ἐν τοῖς κήποις καὶ τοῖς παραδείσοις ἀποτεταγμένοι παντοίοις λαχάνοις δεξιούσθε τοὺς ἀδελφούς, ἵν' ἐντεῦθεν πλου- 25 σιάζῃ ἡ χάρις ἐν ὑμῖν τοῦ θεοῦ. τί πρὸς τοὺς ἐφισταμένους τοῖς ἀμπελῶσιν εἴπωμεν; ἀλλ' ἢ ὡς ἀμπελῶσι κυρίου ἐφίστασθαι. τί πρὸς τοὺς ἀροτριῶντας, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν διακονῶν ἐσχάτως θώμεθα; ὅπως τὰ νεώ- 30 ματα καὶ τὰ διβολήματα, τὰς καθάρσεις τῶν χωρῶν καὶ τὰς κατασποράς ὡς ἐν ὄψει κυρίου ποιοῦντες. οἶδα, οἶους ἔχω ἐν ἐκάστη διακονίᾳ, προύχοντας τῇ προθυμίᾳ, στίλβοντας τῇ ὑπακοῇ, ἀστράπτοντας τῇ ταπεινο- 35 φροσύνῃ. τοιοῦτους θέλω τοὺς πάντας εἶναι· ἐκ γὰρ τοῦ θέλειν μόνον τὸ γίνεσθαι πάρεστι. βλέπετε καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ τὴν κανοναρχικὴν, πῶς καὶ γράφετε καὶ ψάλλετε καὶ ἀναγινώσκετε, μὴ κλεπτῶς, μηδὲ φιλαυτικῶς, 40 μηδὲ ὡς πρὸς τὸ μαθεῖν μόνον καὶ πρὸς τὸ θηρᾶσαι λέξιν καὶ πρὸς τὸ ἀδιάπτωτον ἔχειν τὴν προφορὰν, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν τῇ οἰκειᾷ ψυχῇ, ἵνα

πάντες ὡς ἐν ἔστε τῇ ὁμοιοῖα καὶ τῇ αὐτοβουλίᾳ. ὁ δὲ κύριος καὶ θεὸς τοῦ πατρὸς μου, ὁ εἰρηνοποιήσας ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι τὰ σύμπαντα, ἔτι βραβεύσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, εἰς ὁμόνοιαν, εἰς δικαιοσύνην, εἰς πᾶσαν 5 προκοπὴν ἀγαθὴν, ὅτι πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προκύνησις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΖ'

10

Εὐχαριστήριος πρὸς θεὸν ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς· ὁμοῦ καὶ παραίνεσις, πρὸς τὸ ὑποφέρειν γενναίως καὶ εὐχαρίστως τὰ ἐπερχόμενα θλιβερά. πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς. 15

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν θεός, ὁ ταχύς ἐν ἐλέει καὶ ἀγαθὸς ἐν οἰκτιρμοῖς, δυσωπηθεὶς ταῖς πρεσβείαις τῆς δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν δεσποτῶν 20 ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Θεολόγου, ἅμα ταῖς ἰκεσίαις ὑμῶν, μετήγαγε τὸν πειρασμὸν καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς. λοιπὸν χαριστήριον αἶνον ἀναπέμφωμεν κοινῇ πάντες, ὅτι οὕτως ὠκονόμησε καὶ μετέ- 25 βαλε τὰ θλιβερά εἰς περιχαρῆ καὶ ἐξέτρεψε τὰς τοῦ πονηροῦ σκαιωρίας ἐκ μέσου, καθ' ἡμῶν κινήθεισας τῷ ὄντι. πλήν, ὃ πέπονθα ἐγώ, διὰ τὰς ἁμαρτίας μου καὶ οὐ δι' ἄλλα λογιστέον μοι· ἐν γὰρ τούτῳ εὐψυχῶ, 30 ὅτι γίνεται μοι ἔκτισις ἁμαρτιῶν. ἤδη δὲ ἐν τῷ πειρασμῷ ὡσπερ χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκιμάσθημεν ἅπαντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐνταῦθα· ὅσοι γὰρ πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἀδιστακτῶ πίστει διέζων, μεμενήκασιν ὡσαύ- 35 τως ἔχοντες, μηδαμῶς παρατραπέντες, τούναντίον δὲ καὶ ἐπιστηριχθέντες καὶ βεβαιωθέντες ἐκ τοῦ τυχόντος κινδύνου· ὅσοι δὲ χλιαρότητι καρδίας καὶ διψυχία καὶ φιλοσαρκία καὶ ἀμελείᾳ διέτριβον, ἤδη ῥιπισθέντος 40 τοῦ κακοῦ ὡσπερ φύλλα πεπτῶκασιν καὶ ὡσπερ ζιζάνια δίκην κοσκίνου ἐξεβλήθησαν

18 εὐχρείας ὑμῶν] οὕτως ἐν τῷ κώδικι· ολαβ. благотребованіе вашего. 30 διβολήματα ?

3 εἰρηνοποιήσας κέ] Κολλοσ. α', 20. 22 ἰκεσίαις] κώδ. ἡκουσίαις. 25/26 κώδ. μετέβαλλε. 29/30 κώδ. ἄλλου.

τοῦ μοναστηρίου ὑφ' ἑαυτῶν, ἵνα δειχθῆ
οἵτινες εἰκόσασιν καθαρῶ σίτω· τοῦτο γὰρ ψάλλων
ὁ θεῖος Δαβὶδ ἔλεγε· “διαχώρισον αὐ-
τούς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν”, δηλονότι τοὺς
5 ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀμελεῖς ἐκ τῶν ἐναρέτων
καὶ ὁσίων. ἀλλ' ὦ τοῦ πτώματος, ὅτι οὕτως
ἔξ οικείας ἀπροσεξίας “δισκορπίσθη τὰ ὀστᾶ
αὐτῶν παρὰ τὸν ἄδην” τῆς ἀπωλείας! ὅμως
ἀλγῶ ἐπ' αὐτοῖς καὶ πενθῶ καὶ οὐ παύομαι
10 ἀνακαλούμενος, ἕως ἂν ἐμπνέω, ἴσως τινὲς
αὐτῶν ἐκ μικροῦ σπινθῆρος θεογνωσίας ἀνα-
φθέντες καὶ μετανοία χρησάμενοι ἀνασφή-
λωσι τῆς κακίας καὶ ἐπιστραφῶσι καὶ ἐπι-
συναχθῶσιν ὡς πρόβατα πεπλανημένα ἀπὸ
15 τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.

Λοιπὸν τὸ ἐφ' ὑμῖν ἄρτι, ἵνα μὴ τῷ
πτώματι αὐτῶν ὑμεῖς ἔμφοβοι γένησθε, ἀλλὰ
μᾶλλον θαρσαλέως σταίητε πρὸς τὸν ἀγῶνα
τῆς εὐσεβείας, πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ἀσκή-
20 σεως, πρὸς τὸν ἐκ χειρῶν κόπον, πρὸς τὸν
ἐκ τῶν πολέμων ἰδρῶτα, πρὸς τὰ συμβαί-
νοντα ἐκάστοτε θλιβερά καὶ ἐπαχθῆ, καὶ
τοῦτο μέχρις αἵματος, καὶ τοῦτο ἕως θανά-
του· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἐπηγγειλάμεθα, ὡς
25 ἴστε, ἐν τῷ λαμβάνειν ἡμᾶς τὸ ἅγιον σχῆ-
μα. καὶ οὐκ εἰκῆ κατηγήθημεν, ἀλλ' ὡσπερ
ἀληθεῖα ἐφωτισθήμεν καὶ καθήρηθημεν τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν, υἱοὶ φωτὸς γεγεννημένοι,
οὕτως ἀδιάφυστον καὶ τὴν ὁμολογίαν πε-
30 ποιήμεθα, δι' ἔργων αὐτὴν πάντως πιστω-
σάμενοι. τοίνυν ἕκαστος ἀναλογιζέσθω λοι-
πόν, τί ἐξ ὧν ὑπέσχετο καὶ καθωμολόγησε
πέπονθε, καὶ ἐν οἷς μὲν κατελήφθη, εὐχα-
ριστεῖτω τῷ δόντι δύναμιν ὑπενεγκεῖν τὰ
35 τοιαῦτα, πρὸς δὲ τὰ λειπόμενα εὐτρεπιζέσθω,
ἵν' οὕτως τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀνα-
δήσηται. ἐπεὶ, φησὶν, “οὐχ ὁ λέγων μοι
κύριε, κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημά μου,
οὗτός μού ἐστιν ὁ πιστὸς θεράπων”. γενώ-
40 μεθα τοίνυν, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, εὐχά-
ριστοι ἐπὶ τοῖς ἤδη γεγεννημένοις, καὶ δῶμεν

αἶνον τῷ κατευνάσαντι τὴν ταραχήν, καὶ
θεοπρεπῶς πρὸς τὸ ἐξῆς περιπατήσωμεν,
ἀποδεχόμενοι τὴν μισθαποδοσίαν ἐν ἡμέρᾳ
ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρασίας θεοῦ, ὑπὲρ
ἧν πράττομεν καὶ λέγομεν διὰ παντὸς τοῦ 5
βίου ἡμῶν. ὑπερευξώμεθα πάντων τῶν φι-
λανθρώπως πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς
διακειμένων, ἵν' ἀμείψηται αὐτοὺς κύριος
τοῖς προσκαίροις τὰ αἰώνια.

Περὶ τοῦ πότε ἐξελευσόμεθα, ὁ ἀδελφός 10
ἡμῶν Κύριλλος ἀπαγγελεῖ, καὶ οὐ μόνον
περὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐλλειπομέ-
νων ἡμῖν ἐν τοῖς γράμμασι. τὴν ἐπιστολὴν
ἐπίδοτε εἰς τὸν “Ἄγιον Χριστοφόρον. εὐχε-
σθαι ὑπὲρ ἡμῶν μὴ διαλείποιτε, τέκνα 15
ἡμῶν ἠγαπημένα καὶ περιπόθητα, ἵνα σω-
ζώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΗ'.

20

Περὶ ὁμονοίας πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἄγιῳ
Χριστοφόρῳ καὶ ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελ-
φούς.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, οὐχ ὅτι πρόφασις
ἐγένετο τοῦ ἐπιστεῖλαι ἡμᾶς, διὰ τοῦτο ἐπι- 25
στέλλομεν· ἀλλ' εἰ καὶ μηδεὶς χρεῖα ἑτέρα
παρῆν, δι' αὐτὸ τὸ χρέος ἠναγκαζόμεθα ἂν
ἐξαργῶς τοῦτο πράξαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο
πρόφασις, εὐθύμως καὶ νῦν προσφθεγγόμεθα
ὑμῖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί. ὑγιαίνετε τοιγαροῦν, 30
ὕγιαίνετε καὶ τὴν ἀγαθὴν πολιτείαν ὑμῶν
ἐξανύετε, ἀναλαμβάνοντες τὰς ἐντολάς τοῦ
κυρίου καὶ ἐμπεριπατοῦντες ἐν ταῖς δικαιο-
σύναις αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο σκοποῦντες καὶ
οὐχ ἕτερόν τι ἐπιθυμοῦντες, ἢ τὸ εὐαρε- 35
στῆσαι θεῷ διὰ τῆς νεκρώσεως τῶν παθῶν
καὶ ἀναλήψεως τῶν ἀρετῶν· ἐν τούτῳ γὰρ
ἐξεληλύθαμεν ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθαμεν
ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καταλιπόντες πᾶσαν τὴν
τοῦ βίου ματαιότητα, πᾶσαν προσπάθειαν, 40
πᾶσαν φιλίαν καὶ ἀγάπην, γονικὴν, ἀδελφι-

3 Ψαλμ. ις', 14. 7 Ψαλμ. ρμ', 7. 15 ὁδοῦ - -
πονηρᾶς] Ψαλμ. ριγ', 101. 17 κῶδ. γίνεσθε. 27 κα-
θήρηθημεν=ἐκαθάρθημεν. 28 υἱοὶ φωτὸς] Θεσσαλ. 1. ε',
5. 37/39 πρβλ. Ματθ. ζ', 21.

3 ἐν ἡμέρᾳ ἀποκαλύψεως κέ] Ῥωμ. β', 5. 26 μη-
δεῖς=μηθεμία. 28 κῶδ. ἐξ ἀργῶς, ολαβ. οτβ δβιβ.

κὴν, τεχνικὴν, οὐκίαν, συγγενικὴν, καὶ μὴν σαρκικὴν ἠδονὴν, βιωτικὴν δόξαν, πᾶν εἶτι ἄλλο ἐπίκρηρον καὶ μάταιον.

Ἐπεὶ τοιγαροῦν οὕτως προεθέμεθα καὶ 5 οὕτως ἐβουλεύσαμεθα, τὰ ἀκόλουθα τῷ σκοπῷ καὶ τῷ βουλευμάτι ἡμῶν πράττομεν, ὡς ἀδελφοί, ἰχνηλατοῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων, ἐπόμενοι τοῖς διδάγμασιν αὐτῶν, ῥυθμιζόμενοι τοῖς παραδείγμασιν αὐτῶν, οὐκ ἐπιβλέποντες 10 ὧδε καὶ ὧδε, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, διὰ τῶν ἴσως κατὰ τὴν παροῦσαν γενεὰν παρακρουόμενων καὶ παραφθειρόντων τὸ ἀκριβὲς τῆς πολιτείας, ἀλλ' ὁδῶ βασιλικῆ πορευόμενοι, ἐν ἧ ἔστιν ἡ ἀδιάκριτος ὑπακοή, ἡ 15 θεομίμητος ταπεινοφροσύνη, ἡ οὐράνιος ἀπροσπάθεια, ἡ θεικὴ ἀγγελία, ἡ ἰσάγγελος ἀπάθεια, ἡ πραότης, ἡ εὐθύτης, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ προθυμία, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐργασία, ἡ εἶτις ἄλλη θεοειδὴς πράξις, ἀλλ' οὐ δαιμονική· ἡ γὰρ παρακοή καὶ ὁ γογγυσμὸς 20 καὶ ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ κενοδοξία, ἡ ἀργία καὶ ἡ παρῆρησία, ἡ προσπάθεια καὶ ἡ φιλοσαρκία καὶ αἱ ἄλλαι τῆς κακίας ἐργασίαι ἐξ ἐναντίας ἴστανται τῶν ἀρετῶν. καὶ τὰς μὲν 25 θεὸς ἔστιν ὁ γεννῶν, τὰς δέ, ὡς εἴρηται, ὁ Σατανᾶς, καὶ οὐδεμία "κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος", οὐδὲ "συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν". υἱοὶ τοίνυν θεοῦ γένοισθε, υἱοὶ εὐπειθείας, υἱοὶ ὑπακοῆς, ἀλλὰ μὴ τέκνα ὀργῆς, 30 τέκνα ἀπειθείας, υἱοὶ ἀπωλείας.

Βλέπε τοίνυν, πῶς προηγεῖσαι τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τέκνων μου, ἀδελφὲ καὶ τέκνον Λουκιανέ, καθὼς σοι ἐνετειλάμην, καθὼς πρέπει καὶ καθήκει, ἔξω πάθους ὧν, 35 ἔξω κενοδοξίας, ἔξω προσπαθείας, ἔξω πάσης πονηρᾶς πράξεως, ἵνα ἐκ σοῦ τὸν τύπον λαμβάνοντες τὸν βίον αὐτῶν καλλιγραφῶσιν. ὡσαύτως καὶ σύ, τέκνον μου Δομετιανέ, τῆς αὐτῆς ἔσο καταστάσεως, τὰ ἴσα 40 τῷ ἀδελφῷ σου πράσων, εἰς περιποίησιν τῆς ἀδελφότητος. ἐν τοῖς δυοῖν μία ψυχὴ γνωρίζεσθω, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς πᾶσι. μη-

δεῖς ἑτεροθελείτω, μηδεῖς ἰδιογνωμείτω, μηδεῖς ἀεργείτω, μηδεῖς γογγυζέτω, μηδεῖς νοθεύεσθω. πάντες πρόθυμοι, πάντες εὐχάριστοι, εὐκίνητοι, εὐκατάνυκτοι, εὐκλήτοι, εὐπρόσιτοι, ἀλληλοχαρεῖς, ἀλληλοφιλεῖς, ἄφθο- 5 νοι, ἄζηλοι, ἴν' οὕτως ἐπιγινώσκηται ἐν μέσῳ ὑμῶν ὁ κύριος εἶναι· εἰ γὰρ "ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι", κατὰ τὴν ἐπιζητουμένην κατάστασιν, ἐκεῖ ἔστι, πῶς οὐχὶ ἐν ὑμῖν τοῖς πλείοσιν; εἰ περ καὶ ἐπιχειρήητε καθ' 10 ἑκάστην φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν, τί τὸ λυποῦν, ἢ στενοῦν, ἢ ἀποπνίγον; σὺδαμῶς, ἀλλὰ πάντα φορητά, κἂν ἐπίπονα εἶεν, εἴτε κατὰ ψυχὴν, εἴτε κατὰ σῶμα. καὶ "εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' 15 ἡμῶν, ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ", φησὶν, "οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων παρέδωκεν αὐτόν"; καὶ εἰ οὕτως φυλαξόμεθα εὐζωεῖν, πῶς οὐχὶ σὺν αὐτῷ κληρονόμοι βασιλείας οὐρανῶν γενησόμεθα; 20

Ναί, ναί, παρακαλῶ ὑμᾶς, τέκνα· ναί, δέομαι ὑμῶν ἐκτενώς· ἐκκαύσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ φίλτρῳ, στομώσατε ἑαυτοὺς τῇ προθυμίᾳ, κραταιώσατε ἑαυτοὺς τῇ ἀνδρείᾳ, καθάρσατε ἑαυτοὺς τῇ ἀγνείᾳ, φωτίσατε ἑαυ- 25 τοὺς ταῖς προσευχαῖς, ταῖς ἐντεύξεσι, ταῖς ψαλμῳδαῖς, ταῖς ἀγρυπνίαις, ταῖς κατανύξεσι, ταῖς ἐξαγορεύεσσι, τοῖς δάκρυσι, τοῖς στεναγμοῖς. ἀνακαλεῖσθε, ἀνακαλεῖσθε τὴν ἀρχαίαν πατρίδα, ἀφ' ἧς ἐκπεπτώκαμεν, λέγω 30 δὴ τὸν Παράδεισον. ἐπιζητεῖτε, ἐπιζητεῖτε τὸ ἀγγελικὸν ἀξίωμα, ὑπερ ἀφηρηθήμεν διὰ τὸν πρῶτον ὄφιν, τὸν πικρὸν σύμβουλον, τὸν δόλιον ὑπασπιστήν. οὐ τοίνυν ἐπὶ πολλὸς ὁ χρόνος τῆς ζητήσεως καὶ γε φθάζει τὸ 35 ζητούμενον καὶ ἀποληψόμεθα, ἅπερ ἀπώλεσαμεν. τότε δὴ τότε, ὅτε ὁ θάνατος ἐνδημήσει, ἡ μετάρθσις ἢ ἀπὸ τῆς σαρκός, ἢ ἀπὸ τῆς φυλακῆς ἔξοδος. οὐκ ἔστιν οὖν χαίρειν τινὰ ἐν φυλακῇ, οὐδὲ ἐκεῖσε διανοεῖσθαι 40 ἔχειν τὸν κληρὸν καὶ τὴν κατάσχεσιν, εὐχεται δὲ πᾶς ἀπὸ τῆς φυλακῆς ῥυθθῆναι. τοιοῦτοι τοίνυν ἐσόμεθα, ἐμπαράσκειοι ταῖς ἀγαθαῖς πράξεσιν, ἵνα κράζωμεν μετὰ τοῦ

26/27 Κορινθ. 2, ς', 14, 15. 29/30 Ἐφεσ. β', 3. 30 υἱοὶ ἀπωλείας] πρβλ. Ἰωάν. ιζ', 12. Θεσσαλ. 2, β', 3. 31 κῶδ. προηγῆσαι. 38 κῶδ. ἔσω.

* 7/9 Ματθ. ιη', 20. 15/17 Ῥωμ. η', 31, 32.

θείου Δαβὶδ πάντοτε· “ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου”.

Ἐπεὶ δὲ θανάτου ἐμνήσθημεν, γινώσκετε, 5 ἀδελφοί μου, ὅτι ἀδελφοί ἡμῶν ἐκοιμήθησαν ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτό. τίνες δὲ οὗτοι; ὁ ἄββᾶς Θεοδόσιος, ὁ Νῶνος, ὁ Ὀνησιφόρος· ἡ τριάς πρὸς τὴν τριάδα ἀπῆλθεν· ἐλπίζομεν δέ, ὅτι αὐτῇ παρασταίῃ. τί λοιπὸν 10 ἀγωνιῶμεν περὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν; ἐγγὺς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν· ἐπὶ θύραις τὸ στάδιον. μὴ οὖν ὀλιγοψυχήσωμεν, μηδὲ ἀκηδιάσωμεν τὴν ἐπιμονὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν, εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἀλλ’ ὅσον 15 ὅσον ἐπιμεινῶμεν καὶ φθιάζει ἡ χαρὰ, φθιάζει ἡ ἡμέρα τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ἀπελευσόμεθα εἰς ζωὴν αἰώνιον, εἰς ἄκοπον ἀνάπαυσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΝΘ’

Ἐπὶ εὐδοκίᾳ καὶ επικρατήσει, πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τριπυλιανοῖς ἀδελφούς.

Ἀδελφὲ καὶ τέκνον Ἀθανάσιε, ἐπεὶ εὐ- 5 δόκησεν ὁ θεὸς λαβεῖν ἡμᾶς λύσιν τῆς ἐπι- κρατήσεως ἡμῶν, καθ’ ὃ ἤμεν ὠρμημένοι, ἐξερχόμεθα εἰς τὸν Σακκουδίωνα. καὶ πρῶτον μὲν δεόμεθα τῶν εὐχῶν ὑμῶν, εἰς τὸ διασωθῆναι ἡμᾶς ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐπὶ πᾶσιν, 30 οἷς πράσσομεν καὶ λέγομεν, εὐρεθῆναι ἡμᾶς κατ’ εὐαρέστησιν κυρίου ποιούντας. δεύτερον ὑπομνήσκομεν, ὅτι οὐκ ἀπαθῶς ἔχομεν περὶ ὑμῶν, οὔτε ἀμερίμνος, ἀλλ’ ἐν τῇ ταπεινῇ ἡμῶν ψυχῇ ἔχομεν ὑμᾶς ἀνατεθεωρημένους 35 κατὰ πάντα καιρόν, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν νῦν, διότι ἐν πολλῷ κόπῳ καὶ πόνῳ σωματικῷ διὰ τὸ ἐνιστάμενον θέρους ἐστέ. δυναμώσαι οὖν ὑμᾶς κύριος ὁ θεὸς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν εἰς τε τὸν 40 ἔσω καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον, πρὸς τὸ ἐνεγκεῖν ὑμᾶς γενναίως τὰ τε ἀοράτως καὶ ὀρα-

τῶς ἐπισυμπίπτοντα ὑμῖν. εἰσὶ δὲ πολλὰ· τίς γὰρ συνήσει τὰς τοῦ διαβόλου πανουργίας, τὰς παγίδας καὶ τὰ σκάνδαλα; νῆφε οὖν γρηγόρως, τέκνον Ἀθανάσιε καὶ αὐτὸς 5 τέκνον Ἐφραὶμ, πρὸς τὸ καθηγεῖσθαι κατὰ λόγον, πρὸς τὸ κυβερνᾶν θεοπρεπῶς τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν· οὐ γὰρ ἐστὶ μικρὸν τὸ ἔργον, οὐδὲ πολλῶν τὸ κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν σπανίων· “τίς γὰρ ἐστὶ”, φησὶν, “ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὁ πιστός, ὃν εὐρών ὁ κύριος 10 αὐτοῦ καταστήσει ἐπὶ πάσης τῆς οἰκείας αὐτοῦ”;

Οἰκονομεῖτε οὖν τὰ πρὸς χρεῖαν τῶν ἀδελφῶν πνευματικῶς τε καὶ σωματικῶς, τέκνα μου, δεόντως, καὶ διεγείρετε ἑαυτοὺς ἐκά- 15 στοτε πρὸς τὰς ἐργασίας τὰς θεούσας, τὴν φιλανθρωπίαν τῇ ἀποτομίᾳ συγκιρνῶντες, τὸ ἀπαλὸν τῷ αὐστηρῷ, τὸ ἐπιτακτικὸν τῷ ἀνεκτικῷ, τὸ πρᾶον καὶ εὐσύμμικτον τῷ ἀπαρῆρσιάστῳ καὶ αἰδεστικῷ, κατὰ τὴν ἐκά- 20 στοῦ ιδιότητα, κατὰ τὸ ἐκάστου πρόσφορον. οἱ μὲν γὰρ δεόνται κέντρου, ὡς διδάσκουσιν οἱ πατέρες, οἱ δὲ χαλινοῦ, ἄλλοι ἐπιτιμήσεως, οἱ δὲ ἀφέσεως καὶ ἕτεροι ἐλεγμοῦ, ἄλλοι δὲ παροράσεως. καὶ ἀπλῶς κατὰ τὸ 25 πολυειδὲς τῶν χαρακτήρων πολυειδῆ εἰσι καὶ ποικίλα τὰ ἐκάστου ἦθη τε καὶ πάθη, καὶ πρὸς τοῖς ἐκάστου πάθεσι καὶ ἡθεσιν ὁ ἱατρικὸς λόγος ὀφείλει γίνεσθαι. πλήν ὅτι τοῖς ὑψάχεσι καὶ λανθάνειν δοκοῦσι, τὸ 30 πάντα ἐπιμελῶς ἐπιτηρεῖν ἀναγκαῖον· τοῖς εἰς προὔπτον ἀπειθοῦσιν ἢ παρακούουσιν ἀναγκαῖα ἢ τῆς ἀγανακτήσεως ἐπιτιμήσεις, πρὸς τὸ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους αὐθαδιάζεσθαι. ὑμεῖς δὲ πάντες χάριτι Χριστοῦ οὐκ 35 ἐστέ τέκνα ὀργῆς, οὐδὲ ἀπειθείας, ὑπακοῆς δὲ καὶ εὐπειθείας· θεοῦ υἱοὶ ἐχρηματίσατε· δι’ αὐτὸν γὰρ ἐληλύθατε πάντες ἀπὸ κόσμου ἐνταῦθα καὶ δι’ αὐτὸν αἵματος καὶ σαρκὸς κοινωνίαν ἐφύγετε, καὶ ἕνεκα αὐτοῦ τὸν σταυ- 40 ρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων ἤρατε, καὶ χάριν τῆς αὐτοῦ ἀγάπης πάντα σκύβαλα ἠγήσασθε· καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπηγγελμένων παρ’ αὐτοῦ ἀγαθῶν

1 Ψαλμ. ρμ’, 8. 7 Νῶνος=Νόννος. 24 κῶδ. ὑμᾶς. 37/38 κῶδ. δυναμῶσαι.

9/12 Ματθ. κδ’, 45. Λουκᾶ ιβ’, 42. 36/37 πρβλ. Εφεσ. β’, 3. 42 σκύβαλα] Φιλπ. γ’, 8.

ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι οὐδὲν εἰς προτίμησιν
 προεκρίνατε, ἀλλὰ καταλιπόντες καὶ γένος
 καὶ πατρίδα καὶ οἰκείους καὶ φίλους καὶ εἴ-
 τι ἄλλο ἦν ὑμῖν κατὰ κόσμον ἐπιθυμητόν,
 5 ἐξήλθετε καὶ ἦχετε ὡς "ξένοι καὶ παρεπίδη-
 μοι" κόσμου εἰς τὸ μέγα τοῦτο τῆς μοναδικῆς
 πολιτείας ἐπάγγελμα. ἀξιάγαστος ἡ ἀναχώ-
 ρησις ὑμῶν, πολυμακάριστος ἡ αἵρεσις ὑμῶν.
 καὶ τίς οὕτως ἀναβλέψει καλῶς, ὡς ὑμεῖς;
 10 ἀλλὰ παρακαλοῦμεν καὶ θεόμεθα, ἵνα ἀξίως
 τῆς ὑψηλῆς πολιτείας ταύτης βιωτεύωμεν,
 ἵνα μὴ ἔξω κόσμου ὄντες τὰ ἔνδον κόσμου
 πράττωμεν, ἵνα μὴ σάρκας φυγόντες σαρκικῶς
 ζήσωμεν. τοῦτο δέ, ὡς γίνεται καὶ ἔστι,
 15 γινώσκετε, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν· εἰ γὰρ
 φιληθονοῦμεν, εἰ γὰρ φιλοπαθοῦμεν, εἰ τὰ θε-
 λήματα ἡμῶν ἰσθῶμεν, εἰ πρωτείων ἀντιποιοῦ-
 μεθα, εἰ φιλονικοῦμεν περὶ μανθῶν, περὶ ἱμα-
 τίων, περὶ κουκουλλίων, περὶ στάσεως, περὶ
 20 γραφείων, περὶ πινακιδίων, περὶ τινων οὖν ἄλ-
 λων μικρῶν καὶ μηδαμινῶν, πῶς οὐχὶ σαρκικοί
 ἔσμεν; πῶς οὐχὶ κοσμικὸν ἡμῶν τὸ ἀγώνισμα;
 Μηδαμῶς οὖν, ἀδελφοί μου, μηδαμῶς,
 μηδὲ τὸ ἀγιώτατον ἡμῶν τάγμα εἰς τοιαῦτα
 25 γελοιώδη καὶ νηπιώδη ἰδιώματα ὑποβάλλω-
 μεν. δόξα μοναχοῦ τὸ ἀδοξεῖσθαι, τὸ ὄνει-
 δίζεσθαι, τὸ φέρειν διὰ θεὸν μέμψιν, ἀλλὰ
 μὴ ἄξια ὄνειδους πράττειν· εἰ δὲ καὶ ἄξια,
 ἀρκετὸν τὸ φέρειν μόνον· τὸ δὲ καὶ ποιεῖν
 30 καὶ μὴ φέρειν παντάπασιν ἀλλότριον. κάλλω-
 πισμα μοναχοῦ τὸ ἀκαλλώπιστα διώκειν·
 εὐμορφία μοναχοῦ οὐ τὸ διασεῖσθαι καὶ
 ἀλαζονεύεσθαι καὶ σοβαρεύεσθαι καὶ τὰ χει-
 ρίδια πλύνειν καὶ στιβίζεσθαι, ἵν' οὕτως
 35 εἴπω, πορνικῶς, διὰ ζώσατος καὶ ἐνδύσεως
 καὶ ὑποδήσεως, ἀλλὰ τὸ τὰ ἥθη τῆς ψυχῆς
 κατεσταλμένα ἔχειν, τὸ κατὰ τῶν παθῶν
 ἴστασθαι ἀνενδότως, τὸ εἰρηνεύειν ἐν ἑαυτῷ
 ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἀτόπων· προσθήσω
 40 καὶ τὸ αὐχμηρὸν εἶναι καὶ ἀνιπτον ὡς ἐπὶ
 τὸ πολὺ καὶ δύσειμον, κακοφόρον, κακένδυ-
 τον, δι' ἐπωμίου ἐμπαλωμένου, διὰ κουκουλ-

λίου ὡσαύτως [καὶ] λοιπῶν φορεμάτων. τὸ
 δὲ ζητεῖν ἀλλάγματα καινούργια καὶ λεπτό-
 τατα καὶ εὐβαφα, τοῦτο στρηνιασμός καὶ
 πορνείας εὐτρεπισμός. καὶ ὄντως μέγα ἔστι
 τὸ ἐκφυγεῖν τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ 5
 μετὰ τὴν φυγὴν τῶν εἰρημένων. τὸ δὲ καὶ
 μετὰ τούτων εἶναι τινα, πῶς οὐκ αὐτόκλητον
 καὶ αὐτοβύθιστον γενέσθαι τοῖς πάθεσι; δέο-
 μαί οὖν ὑμῶν, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κυρίου
 ἐλεήσατε καὶ τὸν ἀνήλεον καὶ ὑμᾶς τοὺς 10
 ἠλεημένους τῷ κυρίῳ· μὴ με παραδώσητε τῷ
 αἰωνίῳ πυρὶ ἔτι μᾶλλον κατακρίνεσθαι ἐκ
 τῆς κακίστης ὑμῶν ἀναστροφῆς· μᾶλλον δὲ
 διὰ τῆς ἐναρέτου ὑμῶν διαγωγῆς καὶ τὸ ἐκ
 τῶν οἰκείων μου κακῶν ὄφλημα ἀπολυτρώ- 15
 σασθε, ἐνέγκατέ με εἰς ζωὴν ἀπὸ θανάτου.

Φυλάττετε τοίνυν τὰ διατεταγμένα· μὴ
 ἀποληθαργεῖτε τὰ πατρικὰ παραγγέλματα·
 μὴ παρακρούεσθε τοὺς λόγους τῶν ἁγίων·
 μὴ ἀναισθητεῖτε ὡς βεβαρημένοι ταῖς ἀκοαῖς 20
 ἀπὸ πλημμελειῶν· μὴ τὸ παρὸν ἡδὺ διώ-
 κοντες τοῦ μέλλοντος ἀφρόντιστοί ἔστε. ἤξει,
 τέκνα μου, ἤξει καὶ οὐ χροنيεῖ ὁ μέλλων
 χρῖναι τὰ σύμπαντα, καὶ πρὸ τῆς κοινῆς
 ἐπιδημίας ἤξει ὁ μέλλων χωρίζειν τὴν ψυ- 25
 χὴν ἀπὸ τοῦ σώματος φοβερὸς ἄγγελος· ἤξει
 ὁ χρόνος τῆς ἀσθενείας· ἤξει ὁ χρόνος τῶν
 πυρετῶν· ἤξει ὁ χρόνος τῆς ἐκπνεύσεως. φο-
 βερὰ καὶ ταῦτα καὶ δύσοιστα καὶ τοσοῦτον,
 ὥστε μὴ φέροντες ἀποθνήσκομεν. τί λοιπὸν 30
 μετὰ τὸν χωρισμὸν, ὅτε ἄγγελοι παραγίνονται;
 ποῖον μέρος ἄρα νικήσει λαβέσθαι ἡμᾶς;
 μικρὸν διήγημα ὑμῖν παραθήσω ἐνταῦθα, εἰ
 καὶ ἐπὶ προσώπου ἐξωτέρου ἔστι, διὰ τὸ
 ὠφέλιμον. λέγουσιν ἐν τῷ μέλλειν ἀποθνή- 35
 σκειν τὸν πολυθρόλλητον λογοθέτην ἐκεῖνον
 Σταυράκιον, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ὦν τῶν τελευ-
 ταιῶν ἀναπνοῶν, ἰδρῶν καὶ τρέμων καὶ τρί-
 ζων τοὺς ὀδόντας ἐφώνει λίαν ἀδρανῆ, ἀνα-
 καλούμενος τὸ "βοηθεῖτε, ἐλεᾶτε" καὶ "κύ- 40
 ριε, ἐλέησον! ὅσος λαὸς δαιμονικὸς μαῦρος
 καὶ δυσειδῆς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκβαίνει καὶ
 ἔρχεται πρὸς με"! πρὸς παραθαλασσίαν ἦν
 γὰρ κείμενος. καὶ κἂν οἱ παρόντες οὐκ ἐθεώ-
 ρουν, ἐθεώρει ἐκεῖνος καὶ ἦσθάνετο καὶ

5 Ἐβρ. ια', 13. 11 κῶδ. βιωτεύωμεν. 19 κῶδ. κουκουλλίων· οὕτω καὶ ἀλαζοῦ. 22 κῶδ. ὑμῶν. 24 κῶδ. ὑμῶν. 41 δύσειμον = δυσείμονα.

πικρῶς ἐλογοθετεῖτο ὁ λογοθετήσας πολλούς.
 τίς οὖν, ὡς εἶπον, ἐφ' ἡμῶν νικήσει; ἄρα ὁ
 ἀγγελικὸς χορὸς, ἢ ὁ δαιμονικός; ἐκεῖνοι
 ἡμᾶς πάντως ἀσπάσσονται εὐθύς, οὐς καὶ
 5 πεφιλήκαμεν· ἐὰν τὴν ἀγνείαν, τὴν ὑπακοήν,
 τὴν ταπεινοφροσύνην, τὰς ἄλλας ἀρετάς, οἶ-
 δαμεν, ὅτι οἱ ἄγγελοι· εἰ δὲ τὴν κενοδοξίαν,
 τὴν θρασυτητα, τὴν ἀντιλογίαν, τὴν εὐτρα-
 πελίαν, τὰ γέλοια, τὴν ὑπερηφανίαν, οἶδαμεν
 10 πάντως, ὅτι οἱ δαίμονες· δαίμονες γὰρ εἰσι
 τὰ πάθη, ὡσπερ καὶ αἱ ἀρεταὶ ἄγγελοι γὰρ
 εἰσι. τίς οὖν νικήσει ἄρα; τίς λάβει τὴν ψυ-
 χὴν μου; ἐλεήσατέ με, ἐλεήσατέ με. ἀγαπή-
 σωμεν κοινῇ πάντες τὰς ἀρετάς, ἵνα οἱ ἄγ-
 15 γελοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ ἐκεῖνοι νικήσωσι· μὴ
 τοὺς δαίμονας, ἵνα ἐκεῖνοι ἡμᾶς λάβωσι καὶ
 νικήσωσι, καὶ οὐαὶ οὐαὶ καὶ ὄφελον μὴ ἐγεν-
 νήθημεν· δυνατοὶ γὰρ δυνατῶς ἐτασθήσονται,
 καὶ μάλιστα ἐν τῷ σχήματι τούτῳ, καὶ μάλ-
 20 ιστα ἐὰν ἱερεῖς, καὶ μάλιστα ἐὰν ἡγούμε-
 νοι εἶεν ἢ τινες τῶν προεχόντων.

Μὴ καταμέμψησθε τὸν λόγον μου· οὐ γὰρ
 καταπτοεῖν ὑμᾶς ἀδέσμως ἐπέιγομαι, ἀλλὰ
 χρεωστῶν, ἀλλὰ ἀγαπῶν, ἀλλὰ φιλῶν τὰ ἐμὰ
 25 τέκνα προλέγω τὰ δέοντα. εὖρω τοῖνον ὑμᾶς,
 εἴπερ κελεύει ὁ θεὸς ζῆν καὶ ὑποστρέφειν,
 πάντας ὑγιαίνοντας, πάντας εὐδρομοῦντας,
 πάντας ὑπηκόους, πάντας εὐηπίους ἢ μὴ
 ὑποπεσόντας εἰς ὃ μὴ θέμις, ἢ ὑποπεσόν-
 30 τας εὐκόλως δεξαμένους τὰ ἐπιτίμια, κἂν ἐν
 ἑλλείψει ἔργου, κἂν ἐν κανόνος παραλείψει, ἐτέ-
 ρας ὠρισμένης ψαλμωδίας, κἂν ἐν παρακοῆς
 ἐγκλήματι, κἂν ἐν γογγυσμῷ, κἂν ἐν ψιθυ-
 ρισμῷ, κἂν ἐκ κλάσματος σκεύους, κἂν ἐτέ-
 35 ρου τινὸς συντρίμματος· τὰ γὰρ ἐπιτίμια ὑπο-
 δεχόμενοι πάλιν ὑγιεῖς γίνεσθε καὶ οὐδὲ ἐγ-
 κληθήσεσθε οὔτε παρὰ θεοῦ, οὔτε παρ'
 ἐμοῦ· μόνον ὑποτάγητε τοῖς πρώτοις ὑμῶν
 καὶ οἱ πρῶτοι ἀλλήλοις, καὶ ὁ κύριος τῆς
 40 εἰρήνης, εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς
 ὑμῶν, ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν, τέκνα ἡγα-
 πημένα, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ε'.

Περὶ ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος ἡμῶν, πρὸς
 τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφέ καὶ τέκνον μου Σωφρόνιε, ἔχου
 τῆς διακονίας σου ἀνωλιγῶρως καὶ ἐπιμελῶς 5
 καὶ ἐπιτεταμένως· ἀναγκαῖον γὰρ τὸ αὐτὸ
 πάντοτε γράφειν καὶ διεγείρειν σου τὸ πρό-
 θυμον. νῆφε οὖν ἐν πᾶσι διεξάγων τοὺς
 ἀδελφούς σου, συνεπόμενον ἔχων καὶ σύμβου-
 λόν σου τὸν ἀββᾶν Ἀκάκιον, τὸ τέκνον μου. 10
 ἐπισκόπει, τήρει τὰς διεξόδους ἐκάστου, πῶς
 ἀναστρέφονται, πῶς κινοῦνται, πῶς διαγι-
 νονται, ὡς ἂν εἰς δόξαν θεοῦ ἢ ζωὴ ὑμῶν
 διαφαίνηται καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς πέριξ ὑμῶν,
 κατὰ τοὺς κειμένους ὅρους καὶ κανόνας τῶν 15
 ἀγίων πατέρων ἡμῶν, κατὰ τὰς ἐντολάς τῆς
 ταπεινώσεως ἡμῶν, κατὰ τὰ κείμενα ἐπιτί-
 μια· ἐν ᾧ γὰρ τόπῳ ταῦτα πολιτεύεται καὶ
 ἐνεργεῖται, ἐκεῖ θεὸς θεραπεύεται, ἐκεῖ φῶς
 ἀναλάμπει, ἐκεῖ εἰρήνη ἐμπαύρησιάζεται, 20
 ἐκεῖ χώραν ὁ Σατανᾶς οὐκ ἔχει, ἐκεῖ πόρρω
 τὰ πάθη. ὅπου ταῦτα ἀνεπιμέλητα καὶ ἄπρα-
 κτα μένουσιν, ἐκεῖ πάντως τὸ ἐναντίον, ἀντὶ
 τῶν ἀγαθῶν τὰ κακά, ἀντὶ τοῦ φωτὸς σκό- 25
 τος, ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ Βελίαρ. διὸ γρη-
 γόρει, πρόσεχε, ἀναθεωρῶν τὰς καρδίας τῶν
 ἀδελφῶν διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως, καὶ τυπῶν
 αὐτοὺς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, μέσος ὢν καὶ
 μήτε ὡς δῆθεν ἡσυχίας καὶ προσευχῆς καὶ
 ἀναγνώσεως ἑὼν τὰ πράγματα κατὰ τὴν 30
 σωματικὴν ζωὴν διαφθείρεσθαι, μηδ' αὖ πάλ-
 λιν διὰ τῆς ἀνευδότητος καὶ ἐπιμόνου πρὸς
 αὐτὰ σχολῆς καὶ τριβῆς τὸν νοῦν καταβα-
 πτιζόμενος ἀπὸ τῆς περὶ θεὸν μνήμης καὶ
 θεωρίας· οὗτος γὰρ ὅρος εὐσεβείας. καὶ 35
 εἴπερ σὺ οὕτως βιοῖς, ἐπόμενόν ἐστι καὶ
 τοῖς ἀδελφοῖς σου, κατὰ τὴν μίμησίν σου,
 τὸ αὐτὸ ἀναλαμβάνειν καὶ πράττειν· οὔτε
 γὰρ διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν καὶ ἐνδύεσθαι
 ἀπεταξάμεθα, ἢ ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ σωτή- 40
 ριον ἡμῶν, οὔτε πάλιν διὰ τὸ ἀργοὺς ἡμᾶς
 καὶ ἀκινήτους καὶ ἀτρόφους καὶ ἀνευδότης
 εἶναι ἐληλύθαμεν εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο, ἀλλὰ

διὰ τὸ κατὰ καιρὸν ἀμφοτέρα ἐπιτηδεῖως ἐπιτελεῖν, κατὰ τὸ ἀποστολικὸν λόγιον, τὸ φάσκον "πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω", ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας ἀπόστολος φάσκει ὄψεσθαι ἄρτον ποτὲ μὴ βεβρωκέναι, ἀλλὰ ταῖς χρεῖαις αὐτοῦ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὖσιν ἐπαρκεῖν τὸν ἐκ τῶν ἀγίων αὐτοῦ χειρῶν κόπον. ταῦτα πράττε, ἐν τούτοις ἴσθι· μηδεὶς σε τῆς νεότητος καταφρονεῖτω·

10 μὴ παρόρα τὰ ἐκζητήσεως χρήζοντα, ἵνα μὴ διὰ τῆς δῆθεν χρηστότητος ἀψηλάφητα μένοντα τὰ μικρὰ εἰς μείζονα κακὰ φέρῃς τὴν ἀδελφότητα. λαθροφαγεῖ τις; ἐπιτιμάσθω. ἰδιαζόντως ἔχει τι ἄνευ εὐλογίας μέχρι καὶ τοῦ

15 τυχόντος; ἐπιτιμάσθω. μεταδιδοῖ, μήτι ἔχων ἐξουσίαν, βρῶμα, ἢ ἀντικαταλλαγὴν ποιεῖται πινακιδίου ἢ τι τοιοῦτο; ἐπιτιμάσθω. γογγύζει; ὡσαύτως. παρακοὴν ὤφλησεν; ἐπιτιμάσθω. οὐ θέλει ἐργάζεσθαι; μὴδὲ ἐσθιέτω.

20 φατριάζει ἢ κλέπτει; ἀφοριζέσθω, καθὼς εἰσι τὰ ἐπιτίμια.

Ταῦτα δέ, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπακηκούετε, μὴ βαρέως φέρητε, μὴδ' ἐξ ἀσπλαγχνίας δοκεῖτε ἐπιλέγειν με ταῦτα,

25 ἀλλ' ἐξ ἄγαν φιλοστοργίας καὶ πόνου τῆς περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν σωτηρίας, ἐφ' οἷς λόγον ἀπαιτούμεθα. καὶ τὸ κρῖμα βαρὺ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἀναγγεῖλωμεν καὶ ἀναγγέλλωμεν, ἐὰν μὴ ἀσφαλιζώμεθα καὶ νοουθετῶμεν,

30 ἐπεὶ καὶ πατρὸς ἀγαθοῦ ἔργον, μὴ ἐὰν τὰ τέκνα ἀπαιδευτα, ἀλλὰ ταῖς μικραῖς ἀπειλαῖς καὶ προσκρούσει προοδοποιεῖσθαι αὐτοῖς τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν. ψεκτὸς δὲ καὶ βδελυκτὸς πατὴρ ὁ Ἥλι, καθὼς γέγραπται,

35 εἰς τὸ μὴ κατὰ λόγον ἐπιπλήττειν καὶ σφοδρῶς ἐπιτιμᾶν τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς παρανομούντας, ὅς καὶ μετὰ τῶν υἱῶν ἀπώλετο διὰ ταύτην μόνην τὴν ὑπόθεσιν. διὸ στήτε γενναίως πρὸς τὴν ἄσκησιν ὑμῶν, πρὸς τὰς

40 διακονίας, ἕκαστος πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπιτήδευσιν, ἵνα τῇ κατ' ἀρετὴν ὑμῶν προκοπῇ καὶ τὰ σωματικὰ συναυξάνωνται. προσαγορεύομεν ἅπαντας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν

Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔστω μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοί τιμιώτατοι.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΑ΄.

Περὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφοῦς.

5

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, ἀναψύχομεν, ὅσακις ἂν ἐπιστῇ τις τῶν ἀδελφῶν ἐκ τῶν αὐτόθι, ἢ ἀπαίρει ἐκ τῶν ἐνταῦθα, καὶ πρὸς τὸ ὄξυ ἀπαλλαττόμεθα μερίμνης διερωτῶντες καὶ διαμανθάνοντες τὰς ὑγείας ὑμῶν 10 καὶ τὰ συμβαίνοντα πολυτρόπως. καὶ ὁπόταν μὲν διδαχθῶμεν καλῶς ἔχειν τὰ καθ' ὑμᾶς, εὐθυμίας καὶ χαρᾶς πληρούμεθα· ἐπὶ δὲ ἐναντίως, πληττόμεθα καὶ κατατιτρωσκόμεθα καὶ περιεχόμεθα τῇ λύπῃ. τὸ δὲ νῦν ἔχον 15 εὖ μεμαθηκότες παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου Μελετίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Σιλουανοῦ, ἡγαθύνθημεν καὶ παρεκλήθημεν κατὰ ψυχὴν οὐ μετρίως, καὶ χάρις θεῶν, καὶ εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἐπὶ τῇ ἐν ἅπασιν κατευο- 20 δώσει ὑμῶν. καὶ μακάριοί ἐσμεν, τέκνα, εὐπραπτοῦντες καὶ εὐβιοῦντες καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας τὰς ἀπολαύσεις ἀποκαρπούμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ὑμῶν ταύτης καὶ μηδαμινῆς κακοπαθείας, ὅτι πᾶς ὁ μοναχικὸς 25 κόπος, ὡς οἱ πατέρες βοῶσιν, ἔλαφρός ἐστι καὶ οἷον μικρὰ τις ἀνία πρὸς τὴν ἀτελεύτητον καὶ μακαρίαν εὐφροσύνην.

Ἐὰν οὖν ἐπιμένοντες ἐπιμένητε, ὡς εἴρηται, "χαίρετε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν 30 τοῖς οὐρανοῖς". ἀλλὰ προσοχῆς χρεῖα καὶ ἐκάστοτε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας ἐπανάληψις τοῦ νοῦς ἡμῶν ποῦ ποτέ ἐσμεν καὶ ποῦ μέλλομεν μεθίστασθαι καὶ ποταπὴ ἢ ἀναχώρησις τοῦ κόσμου, ἢ ἀπάντησις τῶν 35 ἀγγέλων, ἢ παράστασις τοῦ θεοῦ, ἢ ἀνάκρισις τοῦ κριτοῦ, ἢ ἀπόδοσις τῆς ἐκ δεξιῶν καὶ τῆς ἐξ εὐωνύμων παραστάσεως. τούτοις ὀρθρίζεσθε, τούτοις μελετᾶτε, ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθε. ἤδη μαρτύρομαι ὑμῖν ἐνώπιον 40 τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἵνα ἀξίως τοῦ ἐπαγγέλματος περιπατοῦντες μὴ

3 Κορινθ. 1, εἰ', 40. 5 Φιλιπ. 2, γ', 8. 12 κῶδ. φέρειν. 29 κῶδ. ἀσφαλιζόμεθα καὶ νοουθετοῦμεν. 37 Βασίλ. 4-18.

ἐκκλίνητε εἰς τὰ ἀριστερά, μηδὲ συληθῆτε εἰς τὴν ἁμαρτίαν, μηδὲ δελεασθῆτε εἰς τὴν παρῴρησιν καὶ μέχρι γελοιόσματος, γωνιάσματος, προσεγγίσεως παντὸς μέλους ἢ τινος ἄλλου τῶν γνωρίμων ὑμῖν. βλέπετε, βοῶ, καὶ βοῶν οὐ παύσομαι· τὰ ὅσα ἀνοίξατε καὶ τὴν καρδίαν κάητε καὶ σύνετε ἃ λέγω, καὶ διαφυλάττεσθε ἀσινεῖς, κοπιῶντες ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, ἵν' ὡς ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος θεοῦ κομίσησθε τὸν μισθὸν πολὺν καὶ ἄπειρον.

Ἦκουσταί μοι, ὡς ἀλογία γίνεται ἐξ ὑμῶν· λέγετε γὰρ καὶ ἀποχωρίζετε καὶ ἀπομερίζεσθε, “ζευγὸς ἐμὸν” φάσκοντες “καὶ μὴ μιχθῆ μου ὁ χόρτος, καὶ τοῦτο καὶ τὸ ἄλλο ἐμοὶ ὄρα”. καὶ ταῦτα παραλυτικά εἰσι τῆς καταστάσεως. τί λέγουσιν οἱ πατέρες; ὅτι ἐνδέχεται μηδὲ πινακίδιον λέγειν τινὰ ἴδιον, μηδὲ γραφεῖον, καὶ ὑμεῖς, ὡς ἤρξασθε, ταχὺ διαμερίζεσθε, καὶ τὰ οἰκήματα μεμέρισται καὶ ἡ ἀδελφότης. οὐχὶ τῷ ἐμῷ θελήματι οἱ πάντες κάμνετε; οὐχὶ καὶ δι' ἐμέ ἐστε ἐν τοῖς αὐτόθι; τί λοιπὸν ματαιοκοπεῖτε οἱ τοιοῦτοι; ἀλλ' εἰ καὶ ἐγένετο, ἀπάρτι μὴ γένηται. ναί, τέκνα μου, ὑπομνήσκω ὑμᾶς μετὰ παρακλήσεως, μηδὲ εἰκῆ δράμωμεν καὶ πυκτεύσωμεν, ὡς εἰς ἀέρα δέροντες, ἀλλ' ἐν πάσῃ ἀγαθῇ ἀναστροφῇ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ ἐπιτηδεύματι ἑαυτοὺς κατευθύνωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒ'.

Περὶ ἀκακίας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκου-
διῶνι ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. ἐξ ὅτε εἰσῆλθεν ὁ οἰκονόμος, μὴ μαθόντες τὰ περὶ ὑμῶν, τέκνα, ἀσχάλλομεν καὶ ἀδημονοῦμεν, τί καὶ ποταπῶς περισφύζοισθε ὑγιαίνοντες ψυχικῶς τε καὶ σωματικῶς. κἂν γὰρ ὧδε καθήμεθα,

3 κῶδ. γωνιάσματος. 13 κῶδ. λέγεται. 20 κῶδ. διαμερίζεσθαι. 26 κῶδ. ἡκεῖ. 27 εἰς ἀέρα δέροντες] Corpus paroen. II, σ. 111. ἀριθ. 17 ἐν ὑποσημ.

ὡς αὐτόθι ὄντες τὸ μεριμνᾶν ἔχομεν καὶ ὄραν ὑμᾶς κατὰ ψυχὴν. τοῦτο νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τοῦτο πρὸς πᾶσαν ὥραν καὶ ἁμαρτωλὸν εὐχὴν ἡμῶν, ἵν' ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρακαλῆται καὶ ἀγαθύνηται καὶ δυσωπῆται δι' ἰκεσιῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ καὶ ἀγαθοπραγίᾳ ὑμῶν. τίς ἄρα ἡ κατάστασις ὑμῶν ἄρτι ἢ εὐκαταία καὶ ζηλωτὴ καὶ εἰρηνικὴ καὶ φίλη ἡμῖν; πάντων ὑπακούοντων καὶ πάντων ταπεινουμένων, καὶ πάντων διαγωνιζομένων, ἀγρυπνούντων, ψαλλόντων, προσευχομένων, ἐξαγγελόντων, εἰρηνεύοντων, κοπιώντων, ὑποπιπτόντων, βιαζομένων, ὑπομενόντων, κατενευγμένων; ἐὰν γὰρ οὕτως ἐστέ, ὄντως οἰκεῖ ἐν ὑμῖν πνεῦμα ἅγιον καὶ ὡς ἀληθῶς μαθητεύετε τῷ σωτῆρι καὶ τοῦ ἁγίου σχήματος οὐ νοθεύετε τὴν σεβασμιότητα, καὶ τάχα ἕως τῆς εἰσόδου τοῦ οἰκονόμου, ἐπεὶ οὐχ ὀλικῶς ἀπεκατεστάθητε· νῦν δὲ χάριτι Χριστοῦ χρονισάντων ὑμῶν, πάντως ὅτι ἐβεβαιώθητε καὶ ἐστηρίχθητε καὶ συνεστοιβάσθητε καὶ ἀπήρξασθε παντὸς ἀγαθοῦ καὶ σωματικοῦ πράγματος.

Σὺ μὲν οὖν, τέκνον Ἀκάκιε, ἀκάκως πορεύθητι—“ἄκακοι γάρ”, φησί, “καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι”—, ἔχων καὶ τὸ πανοῦργον τοῦ ὄψεως· ἐπειδὴ γὰρ ἄρχων εἶ ἄρτι καὶ κεφαλή, τὸν ἐμὸν ἐπέχων τόπον, ὅρα τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ἔσω καὶ τοῖς ἔξω τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἄκουε τέσσαρσιν ἀκοαῖς σου, μὴ τις ἀδελφῶν ἐξ ἀφουλαξίας ἐμπέσῃ εἰς κρημνὸν καὶ βάρανθρον ἁμαρτίας ἐν τῷ μὴ προαναγγέλλειν σε, ἐν τῷ μὴ διαμεριμνᾶν σε καὶ διαζητεῖν τοῦτον κἀκεῖνον. καὶ πῶς; φησί. σὺ ἀδελφέ, τί οὕτως καὶ διατί τοιῶσδε οὐκ ἐπορεύθης; ἢ καὶ ἀποδεχόμενος καὶ προσευχόμενος τοῖς ἀξίοις νόει ἃ σοὶ λέγω· δῶψ γὰρ σοὶ κύριος σύνεσιν. καὶ πρὸς ὑμᾶς λέγω· ἴδοιμι οὖν πῶς αὐτῷ μέλλετε ὑποτάσσεσθαι οἱ πάντες τῶν ἀδελφῶν, καὶ μά-

6 κῶδ. παρακαλεῖται καὶ ἀγαθύνεται καὶ δυσωπείται. 15 κῶδ. κοπιόντων. 21 ἀπεκατεστάθητε] οὕτω μετὰ διπλῆς ἐν τῷ κώδικι αὐξήσεως. 27 Ψαλμ. κδ', 21 || κῶδ. εὐθὺς.

λιστά γε οί πρώτοι, ἐξ ὧν καὶ οἱ ἄλλοι συνέ-
 φονται εἴ τι γὰρ ὄρα ὁ ἔσχατος τοῦ πρὸ αὐτοῦ,
 τοῦτο καὶ ποιήσει. σύ τε πάλιν, ἀββᾶ Διονύ-
 σιε, ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χει-
 5 ρῶν σου, θεοφιλῶς διεξάγων τοὺς ἀδελφούς
 τοὺς συγχάμμοντάς σοι, ἐπερειδόμενος τῇ
 βουλῇ τοῦ Ἀκακίου, καὶ εἰρηνικᾶ ἐν πραύ-
 τητι ὁμίλει, ἔστιν ὅτε καὶ πληκτικόν· ἀλλ'
 οὐκ εἰσὶ τὰ τέκνα μου νωθρὰ καὶ παρει-
 10 μένα, μᾶλλον δὲ αὐτοκίνητα καὶ περιδέξια.
 πάλιν δὲ σύ, τέκνον Εὐδόδιε, οἰκονόμει καλῶς
 τὸν ἀδελφόν σου καὶ ἐν τῇ βουλῇ τοῦ
 Ἀκακίου τὸ ὁμόψυχον πρὸς πάντας κέκτησο,
 οὕτως ὧν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἔσχα-
 15 τος τῇ προθέσει. κἂν τὸ πρωτεῖον ἔχῃς,
 καὶ ἐν οἷς ἂν λέγῃς καὶ πράττῃς, τὸν θεὸν
 πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχε, ἵνα διδῆς χάριν τοῖς
 ὀρωσί σε, μὴδ' αὖ παραφθειρῶν τὰ πράγ-
 ματα τοῦ μοναστηρίου. αὐτός, ἀββᾶ Γρηγό-
 20 ριε, ὡς ἀσχὸς ἐλαίου μεστός ἔσο εἰς τὴν
 ἀδελφότητα, ἐπὶ πάντας διοδεύων καὶ τοὺς
 πάντας εἰς χρηστότητα φέρων· ἱερεὺς θεοῦ
 φωτιστικὸς γὰρ εἶ καὶ φωτίζειν ὀφείλεις.
 ἔπειτα αὐτός, τέκνον ἀββᾶ Δωρόθεε, συμ-
 25 φύχει τῷ Διονυσίῳ, καὶ ἐν δυοῖ σώμασι μία
 ψυχὴ ἔστω καὶ βουλή, ἵν' εὐφραίνωνται οἱ
 ἀδελφοί. βλέπετε, πῶς ὑμεῖς οἱ κελλαρίται
 ἵνα τὸν τῆς διακονίας μισθὸν λάβητε καὶ γὰρ
 ἀκούων τὰ περὶ ὑμῶν χαίρω. σύ, τέκνον
 30 Ἡρακλᾶ, τὴν ἄμπελον ὡς ἄμπελον κυρίου
 ἐργάζου, πρὸ δὲ ταύτης σεαυτὸν, ἵνα φέρῃς
 οἶνον κατανύξεως. καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀδελ-
 φῶν τῇ αὐτῇ δυνάμει προσλέγομαι, καὶ παρα-
 καλῶ καὶ δυσωπῶ, τεκνία μου, οὕτως περι-
 35 πατήσατε, ἵνα χαρῶμεν εἰς τὸν αἰῶνα· περὶ
 γὰρ σοῦ, τέκνον ἀββᾶ Γεράσιμε, καὶ τῶν
 σὺν σοὶ ἐπὶ τὸ εἰσελθεῖν ὄντων, οὐκ ἔχω
 πολλὰ λέγειν, ἢ ἵνα συντομεύσητε καὶ εἰ-
 σίητε ἐνταῦθα. ὁ Χριστὸς ὑμᾶς φυλάξει,
 40 τέκνα ποθεινότατα, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΓ'.

Περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς ἐν τῷ
 Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία
 καὶ ἀνάπαυσις τί ἄλλο, ἢ τὸ ἀκούειν περὶ 5
 τῶν ἐμῶν τέκνων, ὅτι ὑγαίνουσιν ἐν τῇ
 κατὰ θεὸν προκοπῇ καὶ μέντοι καὶ τῇ σω-
 ματικῇ εὐρωστίᾳ; ἐπεὶ οὖν τοῦτο εἰσελθόντες
 οἱ ἀδελφοὶ ἀπήγγειλαν, χαρᾶς πόσης ὅτι οὐ
 γεγόναμεν ἔμπλεοι, δοξάζοντες καὶ εὐχαρι- 10
 στοῦντες τῷ περιφρουροῦντι ὑμᾶς κατὰ πάντα
 θεῷ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι; καὶ γε ἐγνώκαμεν
 μάλιστα διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ Ἐπιφανίου
 τὴν ἐνοῦσαν ὑμῖν τάξιν καὶ εὐθύτητα καὶ
 θεοπραγίαν· ἐδίδαξε γὰρ πρῶτον μὲν, ὅτι σύ, 15
 τέκνον Ἀκάκιε, κατὰ σκοπὸν διώκεις καὶ περι-
 κρατεῖς τὸ ὅλον τῆς ἀδελφότητος διεγηγερ-
 μένως καὶ γρηγόρως καὶ θεοσυνέτως, συμ-
 παρεδρεύοντα ἔχων καὶ τὸν καλὸν Γρηγόριον,
 εἰς διομάλισιν καὶ γαληνότητα τῶν δυσκο- 20
 λούντων καὶ κλυδωνιζόντων ἔσθ' ὅτε πραγ-
 μάτων· ἔπειτα ὅτι καὶ αὐτός, ἀββᾶ Διονύ-
 σιε, δι' ὃ εἶ φερωνύμως εἰπεῖν, νύσσεις
 ἑαυτὸν εἰς ἀγάπην θεοῦ καὶ εἰς θερμότητα
 πνευματικὴν, πατρικῶς καὶ μητρικῶς ὡς ἐγ- 25
 κόλπια τοὺς οἰκείους σου ἀδελφούς βρεφο-
 τροφῶν οἶονεὶ καὶ περιέπων ἀμφοτέρα· εἶτα
 ὅτι καὶ σύ, τέκνον Εὐδόδιε, εὐοδοῦσαι ἐν
 κυρίῳ καὶ εὐοδα ποιεῖς κατενώπιόν σου τὰ
 ἀρεστά καὶ θεῷ καὶ ἡμῖν· ἔπειτα οἱ πάν- 30
 τες, κελλαρίται τε καὶ πρώτοι καὶ δεῦτεροι
 καὶ μέσοι καὶ ἔσχατοι, ὡς ὑπὸ μιᾶς κεφα-
 λῆς καὶ μιᾶς ψυχῆς ἄγεσθε καὶ διεξάγεσθε,
 εἰρηνικῶς καὶ ὑποτακτικῶς τὰ πάντα καλῶς
 περαιούμενοι. ἐν τούτοις ἡ χαρὰ ἡμῶν, ἐν 35
 τούτοις ἡ προκοπὴ, ἐν τούτοις ἡ εὐελπία.
 καὶ ναί, ναί, τέκνα μου, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόν-
 τος τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ἀναστρεφόμενοι φά-
 νητε ὅποιοί ἐστε, ἀνόθευτοι καὶ ἀκαπήλευτοι
 μαθηταὶ τοῦ κυρίου καὶ γνήσιοι υἱοὶ τῆς τα- 40
 πεινώσεώς μου, ἀποσφραζόμενοι ὡς ἐν τῇ
 παρουσίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ, ὡς ἐν τῇ κατὰ
 πρόσωπον συντυχίᾳ καὶ ἐν τῇ διὰ τοῦ γράμ-

2 τοῦ] κῶδ. τὸν. 4 κῶδ. ἔσω. 8 κῶδ. ὠμίλει.
 12 κῶδ. τῶν ἀδελφῶν. 17 διδῆς] οὕτως ἐν τῷ κῶ-
 δικῷ ὁ Θεόδωρος Σπουδίτης χρέται καὶ τῷ διδῆιν. ὅρα
 κατ' ἄρ. 36 τῶν] κῶδ. τοῖς. 39 κῶδ. φυλάξει.

23 κῶδ. νύσεις. 35 κῶδ. παιραιοῦμενοι.

ματος. μὴ οὖν ἔστω τις παρεκτροπή ἢ παρακίνησις· ἀλλ' εἰ καὶ συμβαίῃ γενέσθαι, θάττον εἶη προσεπανόρθωσις· καὶ γὰρ ἀνθρωποὶ ἔσμεν, σφάλμασιν ὑποκείμενοι. ἐάν τις
 5 μαχήσῃται, πάλιν πραϋνθήτω· ἐάν τις ἀντιλογήσῃ, ταπεινωθήτω, ἢ καὶ γογγύσῃ, ἀλλὰ θάττον ἐξαιτήσῃ τὴν συγχώρησιν· καὶ μάλιστα γὰρ ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ τὴν εἰρήνην διωκόντων τὴν πραότητα καταλαμβάνεσθε.
 10 ἔστω σοὺ ὁ λόγος, Ἀκάκιε, ἐν φόβῳ θεοῦ, καὶ πρό γε τοῦ λόγου τὸ φρόνημα καὶ ἀρχικὸν καὶ ὑποτακτικὸν καὶ θεωρητικὸν, ἀλλὰ καὶ παρορατικὸν, συγκαταβαίνων ἀλλὰ καὶ συνανερχόμενος, μὴ καταλύων τὴν τάξιν,
 15 ἦνπερ ἔλαβες διὰ τῆς ἀπλότητος, ἀλλὰ μηδὲ ὑπὲρ τὸ δέον ἀντιποιοῦμενος αὐτῆς διὰ τῆς μονοῤῥεπείας καὶ αὐτοθελήσεως καὶ αὐτοκρατορίας καὶ αὐθεντείας. μιμητὴν ἐμοῦ γενέσθαι οὐ τολμῶ σοι λέγειν, ἀλλὰ τῶν πατέρων· ἐν τῷ γὰρ οὕτως σε περιπατεῖν εὖ ἔστι, ὅτι πάντα καλὰ ἐνώπιόν σου φανήσονται καὶ “θῆρες ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι”, κατὰ τὸ τοῦ Ἰωβ λόγιον, οὐχὶ ἀνθρωποὶ καὶ ἀδελφοὶ ὁμόφυχοι. ἐάν σὺ οὕτως, πόσον
 25 ὑφείλουσιν ὅ τε ἄββᾶς Διονύσιος καὶ ὁ ἄββᾶς Εὐόδιος καὶ οἱ λοιποὶ ὑποταχθῆναι; ἢ τάχα ὡς κηρὸς τῷ μαλάσσονται, ὡς χαλκὸς τῷ τύπτοντι καὶ ὡς ἄλογον τῷ ἄγοντι.

Μὴ οὖν, τέκνα, ἀδολεσχῆσητε, μηδὲ ἀντιλογήσητε, μηδὲ ἐκζητήσητε κυριότητος καὶ πρωτοφανείας καὶ ἐρεσχέλιας, εἰς τὸ παρὰ τῶν κοσμικῶν οὕτως ὑμᾶς λαμβάνεσθαι· ἀποδοκιμασμένα γὰρ εἰσιν ἀπὸ θεοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεώς μου ἐμοὶ δὲ καὶ τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστι προσκολλᾶσθαι ἀλλήλοις διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τίθεσθαι ἐν κυρίῳ τὰς ἐλπίδας ὑμῶν, οὐκ εἰς ἀνθρώπους, τοῦ ἐξαγγελθῆναι πάσας τὰς αἰνέσεις ὑμῶν οὐκ εἰς
 30 τὸδε χωρίον, οὐδ' εἰς τὸδε ἀγρίδιον καὶ πόλιν καὶ παροικίαν, ἀλλ' “ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών”, καθὼς ὁ θεὸς Δαυὶδ ἀνακράζει. ἔριδες καὶ ζῆλοι ἐν τοῖς κατὰ κόσμον, φθόνοι καὶ πρωτοκλησίαι καὶ πρωτο-

καθεδρίαὶ ἐν τοῖς ματαιόφροσιν· ἐν ἡμῖν δὲ τὰ ἀντικείμενα, ὑπόπτωσις, μικρολογία, ἐσχάτωσύνῃ, ἰλαρότης, πραύτης, ἀμαχότης, τὸ τυπηθῆναι, εἰ τύχοι, καὶ ῥαπισθῆναι καὶ ἐν τούτῳ στρέφαι καὶ τὴν ἄλλην σιαγόνα, 5 ἢ ἀγγαρευθῆναι μίλιον καὶ ἀπιέναι δύο, ὡς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Χριστὸς λέγει. γνῶτε οὖν τίνος ἐστὲ μαθηταὶ ἐκ τῶν οἰκείων ὑμῶν ἔργων· οἴδατε ὅτι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν. διὰ τοῦτο πᾶσαν ἡμέραν καὶ πᾶσαν ὥραν ταῦτα ἀναθεωρεῖτε καὶ ἐκζητεῖτε καὶ μεθοδεύετε, καὶ ἀντιφέρετε καὶ συλλαμβάνεσθε, πρὸς τὸ ὀρθοποδεῖν ὑμᾶς ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ θεοῦ, καὶ εἶη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν ἄρχεσθαι 15 ὑμᾶς κρειττοτέρως πορεύεσθαι ἕως τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΔ'.

Παραίνετικὴ πρὸς τοὺς εἰς Τὰ Καθάρᾳ ἀδελφούς. 20

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, εἰ μὲν τῇ σωματικῇ ταύτῃ καὶ πρὸς μικρὸν διαστάσει συνείπετο καὶ ὁ κατὰ ψυχὴν διασπασμός, ἐθρήνησα ἂν ἐφ' ὑμᾶς πικρῶς, διαιρεθέντας ἐν τοῖς αὐτόθι, καὶ ἀπεκλαυσά- 25 μην μακρὸν καὶ ἕως θανάτου τὸ τοιοῦτον ἀλγεινὸν πάθος καὶ ἀθεράπευτον, καὶ οὐδὲμία μοι παρηγορία οὐδὲ λόγος ἦν πρὸς ταῦτα, ἀλλὰ πάντα κατεβαλλόμεν ἂν, πάντα ἐπόιουν, ἵνα συνηρμωσάμην ὑμᾶς πάλιν τῷ ἀδελφικῷ 30 ὑμῶν σώματι καὶ περιήρθωσα τοῖς ἄλλοις καὶ τηλικούτοις μέλεσιν. ἀλλ' ἐπεὶ οἰκονομία τὸ γεγονός καὶ ἐπέκτασις τεχνικὴ καὶ πλατυσμός πνευματικὸς καὶ προκοπὴ τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν κοινοβίου, καὶ δόξα καὶ αἴνεσις 35 εἰς θεὸν καὶ καύχημα καὶ χαρὰ τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως ἢ τοῦ πνευματικοῦ τέκνου, τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν τε καὶ ἡγουμένου, ὡσπερ οὐκ ἐκεῖνος ἀλλ' οὐδ' ὑμεῖς συναπερράγητε, μένετε δὲ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν, οἱ πάντες 40 κἂν εἰς τὰ πέρατα διαστώμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. διὸ οὐ κλαίω, οὐδὲ

11/12 κῶδ. ἀρχικόν. 17 κῶδ. μονορεπίας. 22 Ἰωβ ε', 23. 33 κῶδ. ἀποδοκιμασμένα. 40/41 Ψαλμ. θ', 15.

4 κῶδ. τύχει. 4/7 Ματθ. ε', 39, 42.

ποτνιῶμαι, οὐδὲ κατακόπτομαι, οὐδὲ κατατή-
 κομαι οὔτε ἐφ' ὑμῖν, οὔτε ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ Σακ-
 κουδίῳ, οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις μοναστηρίοις,
 ἀλλὰ χαίρω καὶ κατατέρπομαι ὁρῶν μου τὴν
 5 προκοπὴν δι' ὑμῶν καὶ τὸ ἔργον μου πολυπλα-
 σιαζόμενον διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ κυρίου μου πα-
 τρός καὶ πατρὸς ὑμῶν. καὶ ὡς εἰς οἰκοδομὴν
 ὑμᾶς μᾶλλον πέμψας καὶ ὡς ἀποστολικούς
 ἀνδρας, εἰς τὸ φωτίσαι πολλούς, καὶ ὡς ἐργά-
 10 τας τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, γήθω καὶ ἀνα-
 θάλλω καὶ ἐγκαλλωπίζομαι ἐν τοῖς ἐμοῖς τέ-
 κνοις, κἂν ἐλεεινός εἰμι· εἰ δὲ καὶ δακρύω καὶ
 στένω ἀδιαλείπτως (ἀληθὲς γάρ), ἀλλὰ ἄλλοις
 τρόποις· ἐξ ἀγάπης γάρ μου ταπεινῆς καὶ σπορ-
 15 γῆς, κἂν ἀνάξιός εἰμι, φιλικῆς καὶ πατρικῆς
 καὶ κηδεμονικῆς, τὸ μὲν διὰ τὴν σωματικὴν
 στέρησιν (ὅποσα γὰρ ἂν εἴποι τις, ἐφίεται
 καὶ ὁ πνευματικὸς πατήρ καὶ τὰ πνευματικὰ
 τέκνα καὶ σαρκὶ ἀλλήλους ὁρᾶν), τὸ δὲ διὰ
 20 τὸ σῶμα ὑμῶν, ἵνα μὴ μόνον ὡς ἀπέλυσα,
 ἀλλὰ καὶ μειζόνως ἐνοικοδομῆτε καὶ προσ-
 θήκη τῶν εἰς ἀρετὴν ἐπιδόσεων.

Δεῦρο δὴ οὖν, τέκνα μου, φυλάσσετε τὰς
 παρακαταθήκας ὑμῶν, ἃς παρελάβετε δι'
 25 ὁμολογίας ὑμῶν ἐπιθέσει τῶν ἁμαρτωλῶν
 μου χειρῶν κατενώπιον τοῦ βήματος τοῦ
 Χριστοῦ, μέχρις ἂν ἐμπνέητε· καὶ δεῦτερον,
 καθὼς ὑμᾶς ἀπέταξα ἐν τοῖς αὐτόθι, γένοι-
 σθε τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἀδελφῷ μου καὶ τέ-
 30 κνῳ στηριγμὸς καὶ πλουτισμὸς καὶ πλατυ-
 σμὸς, πάντα ποιοῦντες καὶ λέγοντες ἐπὶ συ-
 στάσει τῆς οὔσης ἢ καὶ ἐπισυναγομένης ἀδελ-
 φότητος· καὶ ὡσὰν φύραμα καλὸν ὄλους εἰς
 ἑαυτοὺς ἀναζυμώσατε καὶ τῷ πυρὶ τῆς ἀγά-
 35 πης ἐξοπτήσαντες ἄρτος ἦτε ἡδὺς θεῶ τε
 καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν τῷ ἡγου-
 μένῳ. καὶ μὴ λάβητε, τέκνα μου ἡγαπη-
 μένα, τὸν καιρὸν εἰς ἀνάπαυσιν σωματικὴν
 καὶ ἐκπλήρωσιν θεληματικὴν, ἀλλ' εἰς αἴνε-
 40 σιν θεϊκὴν καὶ εἰς δόξαν εὐσεβῆ καὶ ἀνά-
 παυσιν ψυχικὴν, καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπεὶ εὐθυ-
 νεῖται ὁ τόπος εἰς μετρίαν καὶ ἀρχοῦσαν
 παράκλησιν σωματικὴν· τότε γὰρ ἔξει τὸ ἀκα-

τάκριτον ἢ παράκλησις, ἐὰν προηγουμένην
 ἔχη τὴν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν. καὶ ἴδοιμί
 σε λοιπόν, ὃ τέκνον μου πεποθημένον Βαρ-
 σανούφιε, καὶ σέ, ὃ φίλτατόν μου τέκνον
 Γεράσιμε, ὅπως ἔχοιτε περιπατῆσαι ἐν ὁσί- 5
 τητι καὶ δικαιοσύνῃ, ὑπὸ τῶν λόγων τυπού-
 μενοι τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν καὶ ἡγουμένου καὶ
 ὁμοφυχοῦντες αὐτῷ ἐν πᾶσι καὶ τρέχοντες
 εἰς δόξαν αὐτοῦ πνευματικὴν, καὶ εἰρηνεύον-
 τες πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑποτασσόμενοι θά- 10
 τερος θατέρῳ· οὐχ οὕτως γὰρ ἔπεμπεν ὁ
 δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς ὁ θεὸς τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ; “καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν”, φησὶν,
 “ἤρεῖτο ὑποταγῆναι τῷ μείζονι”. δέον λοιπόν
 ἐν ἀγάπῃ ὑποτάσσεσθαι σε τῷ Βαρσανουφίῳ 15
 καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς φωστῆρας μου, θεὸν
 ἐν πᾶσιν οἱ πάντες πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες,
 τὸν τῆς δόξης κύριον, ἀναμνημονεύοντες τὸν
 θάνατον καθ' ἡμέραν καὶ ὡς παρόντας λο-
 γιζόμενοι τοὺς ἀγγέλους, καὶ τὴν ἀπόθεσιν 20
 τοῦ σκήνους καὶ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἐκδη-
 μίαν, καὶ τὴν εἰς θεὸν ἐνδημίαν, τὸ φοβε-
 ρώτατον λογοθέσιον, τὸ ἀπαραλόγιστον κρι-
 τήριον, τὸν ἀποφατικὸν λόγον τοῦ μονογενοῦς
 υἱοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς 25
 μὲν, ὧν πρῶτος εἰμί ἐγώ, “πορεύεσθε ἀπ'
 ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμέ-
 νον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ”·
 πρὸς δὲ τοὺς δικαίους, μεθ' ὧν καὶ ὑμεῖς,
 “δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κλη- 30
 ρονομήσατε τὴν ἠτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν
 ἀπὸ καταβολῆς κόσμου”. πρὸς ταῦτα οὐδὲν
 ὁ κόσμος, οὐδὲν ἢ ἐπίγειος χαρὰ, οὐδαμινὴ
 ἢ ἀνθρωπίνῃ δόξα, ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱμα-
 τίων, ὁ μυρισμὸς τῶν ἀρωμάτων, ὁ χορτα- 35
 σμὸς τῶν βρωμάτων, ὁ ἐμπλησμὸς τῶν πο-
 μάτων, τὰ μαγγανεύματα τῶν μαγειρευμά-
 των, αἱ κραιπάλαι, αἱ οἰνοποσίαι, αἱ ἀδηφα-
 γίαι, αἱ ἀλλόμεναι ἡδοναὶ πᾶσαι καὶ ἄχρηστοι.

Ἵμεῖς οὖν, τέκνα μου, χορτάσατε τὸν 40
 θεὸν καὶ τὰ θεῖα καὶ οὐράνια· μεθύσατε τὰ
 τοῦ πνεύματος ὑπὲρ κόρον, ἀπολαύσατε τὰ

26/28 Ματθ. κε', 41. 30/32 Ματθ. κε', 34. 39
 ἀλλόμεναι ἡδοναί] Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐν τῷ Θησαυρῷ
 τοῦ Ἐρ. Στεφάνου, ἐκδ. Didot, τ. V. σ. 1895 || κῶδ. ὀλυ-
 μέναι.

ὄντως ἡδέα καὶ γλυκερὰ ὑπὲρ μέλι καὶ κη-
 ρίον, τὰ λόγια τῆς χάριτος· καλλωπίσασθε
 τῇ ἀγνείᾳ, διακοσμήθητε τῇ ἐγκρατείᾳ, πλου-
 τήσατε τῇ εὐπραξίᾳ, δοξάσθητε τῇ ταπεινο-
 5 φροσύνῃ, ἀνέλθετε εἰς οὐρανοὺς τῇ ἀπαθείᾳ,
 μεγαλύνετε τὸν κύριον σὺν τοῖς ἀγγέλοις,
 τοξεύσατε τὸν ἀντίπαλον τῇ θεοφοβίᾳ, ἀρι-
 στεύσατε μετὰ τοῦ ἁγίου Δαυὶδ, τῇ τρια-
 δικῇ ἐπικλήσει ὡς τρίλιθον πέμποντες κατὰ
 10 τοῦ νοητοῦ Γολιάθ τὴν ἁγίαν προσευχὴν
 ὑμῶν, πάντοτε φωτιζόμενοι, πάντοτε καθαι-
 ρόμενοι, πάντοτε οὐρανούμενοι, ἵνα εἴρηται
 καὶ πρὸς ὑμᾶς ὡς ἀπὸ στόματος κυρίου,
 “ὁμεῖς οὐκ ἐστέ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου”,
 15 προσευχόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀναξιότη-
 τος, ἵνα μὴ καταπῆ με τέλεον ὁ πειράζων,
 ἵνα λάβω ὄπλα δικαιοσύνης, ἵνα περιφράξω-
 μαι ἔργοις εὐσεβείας, ἵνα προπορεύωμαι ὑμῶν,
 εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, μωσαϊκῶς, ἴν’ ἐπά-
 20 ρω ὁσίας χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογι-
 σμοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν Ἀμαληκитῶν δαι-
 μόνων, ἴν’ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῆς
 ἐπαγγελίας τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων. ἀλλὰ
 πολὺ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸν ἄσωτον καὶ ἀπε-
 25 γνωσμένον τὸ αἶτημα· πλὴν οὐ κακὸν ἐπε-
 θύμησα, οὐδ’ ἵνα εἰς κακὸν εὐχῆσθε ἡτη-
 σάμην. σώσαι ὑμᾶς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν,
 καὶ σώσαι κάμῃ καὶ πάντας τοὺς ὧδε
 κάκεισε καθηζομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν τῇ
 30 προσευχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν,
 καὶ σώσαι εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
 ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒ΄.

35 Περὶ ἀγάπης καὶ ἐξόδου ψυχῆς· πρὸς
 τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφοὺς.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες. εὐαποδέκτως ἔχων
 πρὸς τὰ τίμια ὑμῶν γράμματα πάνυ, ἀδελ-
 φοί μου τιμιώτατοι, ἀπολογίαν πρέπουσαν
 40 ἔχοντα διὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ πνεύ-
 ματος ταπεινώσεως, καὶ ἐν τῷ λυπηθῆναι

ὑμᾶς ὄντως εὐφράνθη, διότι πίστεως καὶ
 ἀγάπης σημεῖον τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐφ’ ὑμῶν
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπ’ ἐμοὶ τῷ ἀθλίῳ πατρὶ.
 “ὄν γὰρ ἀγαπᾶ”, φησί, “κύριος, καὶ παι-
 δεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχε- 5
 ται”. συγχωρήσαι ὑμῶν ὁ θεὸς καὶ πάλιν λέγω
 καὶ ἀλόπως πρὸς τὸ ἐξῆς ἔχειν ἐχομένους τῆς
 φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ὑμῶν. ἀλλὰ δεῦρο
 ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ καθολικῆς κατηγήσεως.

Γινώσκετε τοίνυν ἀληθῶς, ὧ τέκνα μου 10
 ἡγαπημένα, ὅτι οὐκ ἐν ἡμέρᾳ, οὐκ ἐν νυκτί,
 οὐκ ἐν ὥρισμένῃ ὥρᾳ ἄλλη τις εὐχὴ μοι
 ὑπάρχει προαρχομένη καὶ ἀπολήγουσα, ἢ τὸ
 ὑμᾶς σφύζεσθαι, διατηρουμένους, τῇ σκέπη
 τοῦ θεοῦ καὶ τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου καὶ 15
 πατρὸς ὑμῶν, ἀσινεῖς καὶ ἀπροσκόπους ἐν
 ἅπασιν πράγμασιν. ἐν τούτῳ καὶ ὁ πόνος μου
 καὶ ἡ ἀδολεσχία, μᾶλλον δὲ ἡ ζωὴ καὶ ὁ
 θάνατος, προσθήσω δὲ ὅτι καὶ ὁ πλοῦτος
 καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη· καὶ 20
 οὐδὲν ἄλλο μοι περισπούδαστον, τέκνα μου,
 καὶ ἐπιθυμητόν, ἢ τὸ ὑμᾶς κερδησαὶ καὶ
 ὑμᾶς τελειῶσαι καὶ ὑμᾶς παραστήσαι θεῷ
 ζῶντι θυσίαν καθαρὰν καὶ ἄμωμον. ἀλλ’ οὐ-
 πω ἡξίωμαι, οὐπω πέφθακα εἰς τηλικούτον 25
 μέτρον, πλὴν ὅτι ἐφίεμαι καὶ ἀγωνιῶ καὶ
 στέργω, δυναμοῦντος θεοῦ καὶ συνευδοκοῦν-
 των ὑμῶν καὶ συνεργομένων καὶ συνεπομέ-
 νων μοι. ἀμήτωρ ἐγὼ καὶ ἀπάτωρ καὶ ἀγε-
 νεαλόγητος· ὡς παραφρονῶν λέγω. εἰ δέ τις 30
 ἐρωτᾷ με, πόθεν ἤργημα, ἀποκρινοῦμαι ἐξ
 ὑμῶν γενεαλογεῖσθαι· καὶ γὰρ αὐτοὶ μου πα-
 τὴρ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφοί μου καὶ τέκνα·
 πρὸ δὲ ὑμῶν πατὴρ μου καὶ πατὴρ ὑμῶν
 ὁ γεννήσας με πνεύματι, ἐπεὶ πρό γε τού- 35
 του, εἰ καὶ τολμηρὸν εἶπεῖν, ὁ θεὸς ὁ πα-
 τὴρ πάντων καὶ δεσπότης. μιμητὴς ὀφείλω
 τοίνυν γενέσθαι θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς τῶν
 ἀποστόλων. ἡγάπησε καὶ ἡγαπήθη, καὶ το-
 σοῦτον, ὥστε τὸ οἰκεῖον αἷμα κενῶσαι τοὺς 40
 ἁγίους μαθητάς, κατὰ ἀφομοίωσιν ἐκείνου,
 ὑπὲρ τῆς ὁμολογίας τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· τὰ
 γὰρ σωματικὰ τοῖς σωματικοῖς παρωμοῖται.

Ἀγαπήσατέ με, τέκνα μου, καὶ ὑμεῖς,

1 γλυκερὰ - - κηρίον] Ψαλμ. ιη', 11. 14 πρβλ.
 Ἰωάνν. ιε', 19. 17 ὄπλα δικαιοσύνης] Ῥωμ. ε', 13.
 18 ἵνα προπορεύωμαι - - μωσαϊκῶς] Ἐξῆδ. λδ', 1.

καθὼς καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς, κἄν ἁμαρτωλὸς εἶμι, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ ὑμῶν· καὶ γὰρ ὁ ἔρωσ μου ὑμεῖς ἐστε καὶ γλυκασμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία. μὴ νομίσητε εἰκαι-
 5 λογίαν εἶναι τινὰ ῥημάτων ταῦτα, ἀλλὰ πιστεύσατε κατὰ τὸν λόγον εἶναι καὶ τὴν ῥουπαρὰν καὶ ἀκάθαρτόν μου καρδίαν. καὶ εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε, οὐχ εὐρήσετε· κἄν ἄρα εὐρήσητε, ἐξεστηκὼς εἶμι καὶ ἠλλοιωμένος,
 10 ἀλλ' οὐ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν. σκέπτεσθε δὲ ὑμεῖς τὰ γινόμενα καὶ ὡς οἶδατε συμβιβάζετε αὐτὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀγωνίζεσθε, τέκνα μου, καὶ τρέχετε τῷ πνευματικῷ δρόμῳ, ἄνω ἐπαίροντες τὰ ὄμματα
 15 τῶν διανοιῶν ὑμῶν, ἀνασκοποῦντες τὰ οὐράνια, ἀναθεωροῦντες τὰ αἰώνια, ἀναζητοῦντες ἐκάστοτε πῶς καὶ πότε· ἄρα ἐν χειμῶνι, ἐν θέρει, ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἐν νυκτί, ἐν γῆρῃ ἢ ἐν νεότητι, ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἢ
 20 ἐν τῷ μέλλοντι, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ ὥρᾳ; καὶ γε μᾶλλον ὑπὲρ πάντα τὸ ἔσχατον καὶ ἀληθινὸν ἦκει, ὁ θάνατος. ἔρχονται οἱ μερισταὶ τῆς ψυχῆς, παραγίνεται ὁ ἀντίδικος ἐχθρὸς. λογοθετεῖτε τὰ πρακτέα καὶ
 25 ῥητέα· τελεῖται νίκη ἢ ἥττα. καὶ τούτοις ἑαυτοὺς κατασφαλιζόμενοι οὐ μὴ ἔσσηθε εὐκολοὶ πρὸς ἁμαρτίαν, οὐ μὴ ἐμπέσητε εἰς τὸν βόθρον τῆς κακίας, ἀλλὰ ἴδοιτε τὰ ἀγαθὰ τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας
 30 τῆς αἰωνίου ζωῆς ὑμῶν.

Ἐχεσθε τοίνυν καὶ τῶν σωματικῶν ἔργων· διασπουδάξτε ἐν ἀμφοτέροις· στόματι ὑμνεῖτε θεόν· γλώσση λαλεῖτε ἀλήθειαν· χερσὶν ἐργάζεσθε τὸ κατὰ δύναμιν· ποσὶ περι-
 35 πατεῖτε εἰς ὁδὸν εἰρήνης· ὄλον ὑμῶν τὸ σῶμα ἄγιον καὶ τὰ μέλη μέλη Χριστοῦ. “ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ”, φησί, “ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο”. διὰ τοῦτο φεύγετε τὴν παρῥησίαν· μὴ τις πληγῆ, μὴ τις μωμηθῆ,
 40 μὴ συγκοιτάση νέος νέω· εἰδ' οὖν ἀλλὰ μηδὲ γέρων γέροντι, καὶ μάλιστα ἄρτι ἐν τῷ καλοκαιρίῳ, μὴ ἐν στιβάσι χόρτων, μὴ ἐν ὑπο-

σκήῳ δένδρῳ, μὴ ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ. “οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι”, ὡς γέγραπται, “ἐπιβλέποντες ἐπὶ πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη”. μὴ γελοιάζετε ἄσεμνα· μὴ
 5 συγγεγίξετε ὀμιλοῦντες ἢ καθεζόμενοι· μὴ ἐκθερμαίνετε τῇ συνεχείᾳ σάρκες σάρκας· μὴ λαμβάνετε χορτασμοὺς κοιλίας· μὴ πίνετε οἶνον (συμβουλευτικῶς λέγω) οἱ ὑγιαίνοντες· καὶ γὰρ τοῦτο αἰτησαμένων ἀδελφῶν
 10 γέγονεν· οὐκ οἶδα εἰ μὴ κατὰ ἀδυναμίαν ἔργου, ἢ κατὰ ἀσθένειαν. ἀρκοῦσι τὰ ἔσωθεν κύματα· ἀρκεῖ τὸ φυσικὸν πῦρ· ἀρκεῖ ἡ φλόξ τῆς κινήσεως. εἰ δὲ βάλλοις τὸ οἶνικὸν πῦρ, ἐκκαυθήσῃ καὶ ἐμπρησθήσῃ ἐμπρησμὸν τὸν
 15 ὀλέθριον· οὐ φέρει γὰρ ἡ σάρξ· κινεῖται, ἀναβράζει, ζητεῖ τὰ οἰκεία· ἀναγκαζομένη χωρεῖ κατὰ σκότους. διὰ τοῦτο “ἄρσενες ἐν ἄρσεσι”, φησὶν ὁ ἀπόστολος, “τὴν ἀσχημοσύνην τελοῦντες”. διὰ τοῦτο ἕκαστος ἐκκαίεται
 20 ἐν τῇ ὀρέξει τοῦ πλησίον· “τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν”, πάλιν φησὶν, “αἰσχρὸν ἐστι καὶ λέγειν”. φθάζει γὰρ καὶ εἰς ἀλογωτέρας ὁρμὰς καὶ παρασυμβλήσκειται τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁ ἄλους, καὶ οὐπω λέ-
 25 γοιμι τὸ χαλεπώτατον πάθος, καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὄν καὶ μονομερῶς πορνεῦον ἐκτὸς ἐτέρου σώματος.

Βλέπετε, τέκνα μου, ἀναγγέλλω ὑμῖν καὶ προασφαλιζομαι, προκηρύττω καὶ προφητεύω. 30 ἔστησεν ὁ θεὸς ἡμέραν ἐτάσεως· κρινεῖ καὶ παραδώσει εἰς τὰ ἀνήκεστα βασανιστήρια μετὰ δαιμόνων τὰ αὐτὰ ἐργαζομένους. προφθάσατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, φανεροῦντες τὰ ὑποβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ διαβόλου τῷ ἀββᾶ 35 Ἀκακίῳ, πάντα ἐν εὐσχημοσύνῃ ποιοῦντες, μετρίως τοὺς ὕπνους λαμβάνοντες, ἀγρυπνοῦντες αὐτὸν τὸν ὀλίγον κανόνα ὑμῶν καὶ θάττον ἐξεγειρόμενοι οἱ πάντες καὶ παριστάμενοι. καὶ μακάριοί ἐστε· ἐὰν εὐρῆ ὑμᾶς ὁ 40 κύριος οὕτως ποιοῦντας, ἀποδώσει ὑμῖν τὴν βασιλείαν τὴν αἰώνιον. ἵνα δὲ καὶ τοῦτο εἰ-

2 κῶδ. τίθιμι. 24 κῶδ. λογοθετεῖται τὰ πρακτέα. 25 κῶδ. ὀηταία. 29 ἄνω Ἱερουσαλὴμ] Γαλάτ. δ', 26. 36/38 Κορινθ. 1, ε', 15.

2/5 Σειράχ κγ', 19. 15 κῶδ. ἐμπρησμὸν. 18/20 Ῥωμ. α', 27. 21/23 Ἐφεσ. ε', 12. 24 παρασ. τ. κτήνεσι τ. ἀνοήτοις] Ψαλμ. μη', 13, 20. 32 κῶδ. ἀνίκεστα.

δῆτε, ὅτι ὁ ταπεινὸς Ταράσιος ἀπέδρασεν, ἀλλ' ἐφρανέρωσεν ἑαυτὸν καὶ πάλιν ἀνθυποστρέψας διὰ γραμμάτων αὐτοῦ, πολλῆς ταπεινώσεως γέμων. ὁ κύριος καὶ πατήρ μου 5 καὶ πατήρ ὑμῶν πολλὰ ὑμᾶς προσαγορεύσει, ὁ οἰκονόμος, ὁ παροικονόμος, ὁ πρωτοπρεσβύτερος καὶ πρὸ τούτων ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὁ ἡγούμενος τῶν Καθαρά, ἔπειτα πᾶσα ἡ ἀδελφότης. ὁ κύριος φυλάξει ὑμᾶς ἐν εἰ- 10 ρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ αἰεί, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΣ'.

Περὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ἀθλήσεως πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδιῶνι ἀδελφούς.

15 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες. χαιρετίζω ὑμᾶς καὶ νῦν διὰ τῆς τῶν γραμμάτων προσκυνήσεως, ἡγαπημένα καὶ περιπόθητά μου τέκνα, καὶ προσαγορεύω, ἕνα ἕκαστον ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος. ἐρωτῶ δέ, 20 πῶς τὰ καθ' ὑμᾶς ἔχει; πῶς ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ φρουρεῖ ὑμᾶς; πῶς ὁ φόβος τοῦ κυρίου ἀγνίζει ὑμᾶς; πῶς τὰ δικαίωματα αὐτοῦ εὐφραίνει τὰς καρδίας ὑμῶν; πῶς ἡ τῆς εὐταξίας ἀρμονία συμβιβάζει ὑμᾶς; πῶς ἡ εἰλι- 25 κρινῆς πίστις βεβαιοῖ ὑμᾶς; πῶς ἡ θεοκύρωτος ὁμολογία τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν συνάπτει ὑμᾶς; πῶς ἡ ἀνυπόκριτος ὑπακοὴ ἀνυψοῖ ὑμᾶς; πῶς ἡ χριστομίμητος ταπεινοφροσύνη, ἡ εἰσοδος καὶ ἡ ἔξοδος ὑμῶν, ἡ τροφή καὶ ὁ 30 πότος ὑμῶν, ἡ ὀλιγοσυντυχία καὶ ἀκραυγία ὑμῶν, ἡ ἐξαγόρευσις καὶ ἡ ἀνάστασις ὑμῶν; εἶτα, πῶς καὶ τὰ κατὰ χεῖρα ἔργα ὑμῶν; πῶς ἡ δύναμις τῶν τιμίων ὑμῶν μελῶν; πῶς ὁ θερισμὸς τῶν πολυσπόρων χωρῶν; 35 ἤρξασθε, ἐμεσάσατε, ἐπληρώσατε; ἀπαγγείλατε οὖν, ἐπιφθέξασθε, δότε ἀπόκρισιν οἱ πρῶτοι, οἱ μέσοι, οἱ τελευταῖοι· εὐφράνατέ με τὸν δέιλαιον, τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν· καὶ γὰρ ἐν μερίμνῃ ἐσμέν, περιτρώ- 40 ζουσαν ἔχοντες καὶ τὴν καρδίαν καὶ ἐναγώνιον, ἀδολεσχοῦσαν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μετα-

στάσει καὶ ἐπὶ τῇ ἀπολήψει τῆς σωματικῆς ὑμῶν ἀναχωρήσεως. μή πού τις ἀτακτεῖ; μή πού τις ἀφηνιάζει, ἀπογογγύζει, φιλοσαρκεῖ, παρῆρησιάζει; μή πού τινες φιλιάζουσι μετὰ τοῦ διαβόλου, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συ- 5 νεδριάζοντες, οἷον κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ λέγοντες “διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν καὶ ἀπορρήψωμεν ἀφ’ ἡμῶν τὸν ζυγὸν τῆς ὑποταγῆς ἡμῶν”; ἀλλ’ “ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτοὺς 10 καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραξεί αὐτούς· ἐγὼ γὰρ κατεστάθην” ἐφ’ ὑμᾶς, ἐξ ἐκουσίας ἐπιδόσεως ὑμῶν καὶ ἐθελουσίῳ δουλώσεως ὑμῶν, διαγ- 15 γέλλειν ὑμῖν τὸ πρόσταγμα κυρίου. καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λέγω, διὰ τοῦτο ἀσφαλίζομαι, διὰ τοῦτο τὴν ἐρχομένην ῥομφαίαν προαναγγέλλω. οὐδεὶς οὖν φεύξεται τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ· οὐδεὶς οὖν δύναται λῦσαι 20 ἑαυτόν, οὐτ’ ὑπ’ ἀνθρώπου, οὐτ’ ὑπ’ ἀγγέλου, ἅπαξ δεθεὶς διὰ τῆς ἀποτακτικῆς ὁμολογίας. τὰ φάρμακα κείσθωσαν διὰ τοὺς νοσοῦντας· εἰ δὲ μή γέ τις νοσηλεύεται, χάρις τῷ ἰατρῷ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν 25 θεῷ. ἐκοπιάσατε καὶ γε κοπιᾶτε, ἠθλήσατε καὶ γε ἀθλεῖτε ὑπομένοντες τὸν κύριον ἐν τῇ ἀσκήσει ὑμῶν, ἐν τῇ ὑποταγῇ ὑμῶν, ἐν τῇ κοπῇ τῶν θελημάτων ὑμῶν, ἐν τῇ συμβαινούσῃ στενώσει τῶν ἐπιθυμιῶν ὑμῶν. μή 30 οὖν ἀπολέσητε τὰ προειργασμένα· ἀλλ’ ὥσπερ σπεῖρετε ἐν δάκρυσιν, ἐν στεναγμοῖς, ἐν κατηφείᾳ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, οὕτως θερίσετε ἐν ἀγαλλιάσει τότε, ὅτε ἀποδιδεῖ ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὁ τῶν ὅλων κριτής. 35 “ἄκουε οὐρανέ”, φησὶν, “καὶ ἐνωτίζου γῆ, ὅτι κύριος ἐλάλησε”, μή ὅτι γε, ἀδελφοί μου, “υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν”; μή ὅτι “ἔγνω βουῶς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐ- 40 τοῦ, Ἰσραὴλ δὲ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός μου οὐκ συνῆκεν”; ἀλλ’ “οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα

5/14 Ψαλμ. β', 3-5. 8 κῶδ. ἀπορρήψωμεν.

34 ἀποδιδεῖ] ὅρα σ. 193, 17 διδῆς καὶ κατήχ. σς' διδεῖν. 36/39 Ἡσαΐου α', 2. 38 ἀπάγρ. ὕψουσα. 39/40 Ἡσαΐου α', 3.

ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου” (πνευματικῶς λαμβανόμενα) καὶ “ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον”.

Ἀκούετε τοίνυν, παρακαλῶ. τὸ αὐτὸ φρο
5 νεῖτε, τῷ αὐτῷ στοιχεῖτε, ἐν τῇ τοῦ προηγουμένου ὑμᾶς ὁδηγία ἐπόμενοι, ὡς καθ’ ἡμέραν ἀποθνήσκοντες, μὴ διὰ βρῶμα ἢ πόμα παρασσόμενοι, ἢ παροξυνόμενοι, ἢ γογγύζοντες. τί λέγει ὁ ἀπόστολος; “εἰ διὰ βρῶμα
10 σκανδαλίζεται ὁ ἀδελφός μου”, ψησίν, “οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω”. μὴ γένησθε υἱοὶ ἀπειθείας, μὴ γένησθε υἱοὶ πορνείας, μὴ γένησθε τέκνα ὀργῆς, τέκνα ἁμαρτίας, κρύ-
15 πτοντες τὰ πάθη καὶ ἐν τόποις ἐν οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ ὁ κύριος, ὑπὸ τὸ τῆδε ἢ τῆδε δένδρον, ἢ ὑπὸ τὸ δάσος, ἢ τὴν ἄμπελον, ἢ ὑπὸ κτίσμα, τὸν θεὸν παροργίζοντες διὰ τῆς ἀσελείας καὶ ὡσπερ διὰ τὴν ἁγίαν
20 Σωσάνναν οἱ μωροὶ πρεσβύτεροὶ κατακρινόμενοι θανάτῳ αἰωνίῳ. ἄνω τὰς καρδίας ὑμῶν, ἄνω τὸν ὀφθαλμὸν ὑμῶν. “θεὸς ἐκδικήσεων κύριος. οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ. πάντα γυμνά καὶ τετραχλητισμένα τοῖς
25 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ”. τίς οὖν μὴ φρίξῃ; τίς μὴ ἐκσταθῆ; τίς μὴ ἐξαγγελίῃ; τίς μὴ ὑποταγῆ; τίς μὴ ἑαυτὸν μέχρις αἵματος; διὰ τοῦτο σύ, τέκνον παροικονόμε, ἐν συνέσει καὶ εὐλαβείᾳ ἡγοῦ τῶν πάντων. ἔπειτα σύ, τέ-
30 κνον μου Ἀνάκιε, καὶ οἱ λοιποὶ πρῶτιστοι. ἵνα δὲ καὶ τὰ καθ’ ἡμᾶς γινώτε, ὅπως ἔχει, χάριτι Χριστοῦ ὑγιαίνομεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ πάντοτε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπιδιδούς ἡμῖν, φυλάξαι καὶ στηριξαι καὶ βραβεύσαι
35 τὴν ζωὴν ὑμῶν, τὴν διαγωγὴν ὑμῶν, καὶ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καταξιώσαι ἡμᾶς τῇ εὐχῇ τοῦ πατρὸς μου ἀπολαεῖν ὑμᾶς ἅπαντας ὑγιαίνοντας ψυχῇ καὶ σώματι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΖ’.

Περὶ καταστάσεως· πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακ- 5
κουδίῳ ἀδελφούς.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, γινώσκων γινώσκω, ὅτι ἄρτι ἐν πολλῷ μόχθῳ ἐστὲ καὶ ἀγῶνι, συγκύπτοντες καὶ ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος φλογιζόμενοι καὶ ἰδρωτὶ 10 θερμῷ περιβρέεσθαι ἐν τῷ θερίζειν ὑμᾶς τὸν σῖτον καὶ ἀναλέγεσθαι τοὺς στάχους. διὸ ἀρμόζον ἐλογισάμεθα τοῖς οὕτω κοπιῶσι καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἀγωνιζομένοις διὰ τῆς κατηχήσεως προσφθέξασθαι τὰ δέοντα. εὐλογία 15 οὖν κυρίου ἐφ’ ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ κατευλογῆσαι ὑμᾶς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ὑψίστων, νευρῶν καὶ κραταιῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὑμῶν, ἵνα τὸ μὲν πρὸς τὰς πνευματικὰς λειτουργίας, τὸ δὲ πρὸς τὰς 20 σωματικὰς χρείας ἔχητε ἰσχύειν καὶ ἀκαταπόνητοι διαμένειν.

Ἐγὼ τοίνυν ἐπίσταμαι τὰς θερινὰς ὥρας, ἡλίκαὶ καὶ καυσώδεις εἰσὶ καὶ ὕσση τὴν ἀχθηδόνα φέρουσιν, ὥστε, εἰ μὴ πολλὴ προ- 25 θυμία εἶη, οὐκ ἂν δύναίτο τις εὐμαρῶς διεξελθεῖν αὐτάς. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ στήτε πρὸς τὸν ἀγῶνα τὸν ἐκάτερον, καὶ ἐν εὐσχημοσύνῃ καὶ καταστάσει τὸ πρῶτ’ ἐπίστασθε μετὰ τὴν ψαλ- 30 μικήν καὶ θείαν παράστασιν τῷ τυχόντι ἔργῳ, καὶ ἀπάρχεσθε ἐν ἐξομολογήσει κυρίου, ἤγουν τῇ στιχολογίᾳ καὶ εὐχῇ. καὶ δέομαι ἵν’ ὁμοῦ οἱ πάντες φθέγγησθε τὰ θεῖα λόγια, ἐκτὸς τῶν ἀναγκαζομένων ἐπιλαεῖν καὶ 35 διεγείρειν. αὐτοὶ δὲ μὴ ἀπολειπέσθωσαν παντάπασιν τῆς ἱερολογίας. καὶ οὕτως φθάζουσης τῆς τρίτης παύσασθε τοῦ ἔργου καὶ στήτε καὶ φάλατε τῷ κυρίῳ ἐν συνέσει τὴν τρίτην, καὶ ἀνατείνετε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς 40 τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸ παρασχεθῆναι ὑμῖν

1/2 Ψαλμ. ρκζ', 3, 4 4 κῶδ. τῷ αὐτῷ 4/5 Φιλίπ. γ', 16. Κορινθ. 2, ιγ', 11. 5 κῶδ. τὸ αὐτὸ. 7 καθ' ἡμ. ἀποθνήσκοντες] πρβλ. Κορινθ. 1, ιε', 31. 9/12 Κορινθ. 1, η', 13. 13 υἱοὶ ἀπειθείας] Ἐφεσ. β', 2. ε', 6 Κολοσ. γ', 6 || υἱοὶ πορνείας] Ὁσηε α', 2. β', 4 «τέκνα πορνείας». 14 τέκνα ἀργῆς] Ἐφεσ. β', 3. 22/23 Ψαλμ. ιγ', 1. 23/25 Ἐβρ. δ', 13. 32 κῶδ. ὑγιαίνομεν. 34 κῶδ. φυλάξοι, στηριξοι, βραβεύσοι· περὶ τῶν τύπων τούτων ὄρα Hadjidakis, Einleitung, σ. 192. 36 κῶδ. καταξιώσει.

τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τονώ-
σει τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὑμῶν, ἄνευ
τοῦ καθίσματος δηλονότι· καὶ ἐν τρισὶ τέσ-
σαρσιν ἢ καὶ πρὸς γονυκλισίας προσεκτικῶς
5 εὐξάμενοι, εἰς ἐφόδιον δυνάμεως ὑμῶν, καὶ
νοερᾶς καὶ αἰσθητῆς, γεύσασθε ὕπερ χορη-
γεῖ ὁ κύριος, πλὴν Τετραδοπαρασκευῆς, κα-
θὼς ὑμῖν προοδηλώκα. τοῦτο δὲ παρατη-
ρεῖσθε, ἵνα μὴ ἐν ταῖς ἐσθιάσει θορυβο-
10 ποίαι γίνωνται καὶ ὀχλαγωγίαι, μηδ' αὖ ἐν
τοῖς θερισμοῖς ἔριδες καὶ ἐθελοθηρηκεῖται, ὡς
ἐντεῦθεν φύεσθαι καὶ ταραχὰς καὶ λύπας,
καὶ μέντοι καὶ παρακοὰς καὶ γέλοια καὶ παρ-
ρήσιας ἀσέμνους. μηδαμῶς οὖν, τέκνα μου,
15 τὰ τοιαῦτα γένηται, ἀλλ' εὐλογημένον εἶη
τὸ ἔργον ὑμῶν καὶ δεδοξασμένον, ὡς ἐν
ἐποφία θεοῦ πραττόμενον. ἀλλήλοις οὖν κοι-
νωνεῖτε θερίζοντες, καὶ τῷ ἐγγύθεν ὁ πλη-
σίον ἐναπομένοντι ἐξ ἀδυναμίας ἢ ἐκ δυσκο-
20 λίας τοῦ ἔργου ἐπαμυνέτω καὶ βοηθείτω,
ἵνα τῷ συνισασμῷ εὐθέρεια γένηται καὶ τῶν
πάντων συμπροθυμία καὶ ἀπλῶς κατὰ τὴν
τῶν προεχόντων διαταγὴν, ἀναπαυομένων
ὑμῶν ἐν τῷ μεσέμβρῳ, ἢ καὶ ἐν ταῖς νυξίν,
25 ὑπὸ δένδροις ἢ ὑπὸ στοαῖς. βλέπετε ἀσφα-
λῶς, μὴ συμπλησιάζωσι καὶ συνεγγίζωσι
σάρκες σαρκί, μηδὲ ἐναπομένωσι δύο δύο
ὁμοῦ ἐν ἀποκρύφοις τόποις, μηδὲ παρρησια-
ζέσθω μιλάκιον μετὰ μιλακίου. γρηγορεῖτε
30 οἱ ἐπιτηροῦντες, προσέχετε οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες· ὁ σπορευὲς τῶν ζιζανίων ἀγράφως
πάρεστι, μήπως συνεισέλθῃ λανθάνοντως καὶ
ὑποσπείρῃ τὸ φάρμακον τῆς ἀπωλείας καὶ
ἐν τούτῳ παροργίσωμεν τὸν δεσπότην ἡμῶν
35 θεόν. διὰ τοῦτο γρηγορεῖτε.

Ἐν τῷ κανόνι τοίνυν, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγον
ἐστὶν ἡ ψαλμωδία, μήτι γε καὶ αὐτὴ συγ-
κεχυμένη ἔστω, ἀλλὰ νηφάλεις, καταρτίζουσα
ὑμᾶς πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. εὐρίσκεσθε δὲ
40 οἱ πάντες καὶ μηδεὶς ἐναπομενέτω καὶ εὐ-
ρεθῆ ἄκάνονος καὶ ἄφαλτος, ἐὰν ἦν ὑπὲρ
δέκα χειρῶν ἐργασάμενος, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν

ἄξιος ὁ τοιοῦτος οὐδὲ ἐσθιάσεως τῇ τοιαύτῃ
ἡμέρᾳ. λέγομεν δὲ ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχεν
ἀπονητί, ἀλλ' ὡς ἔοικε φρονιτίζοντες τὸ τῆς
σωτηρίας ὑμῶν καὶ συγκαιόμενοι ταῖς προ-
θυμίαις ὑμῶν παρυπομνήσκομεν, εἰς τὸ μὴ 5
ἐκκλίνειν ὑμᾶς τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. ἐὰν τίς
τι ἔχη λυπηρόν, μὴ κρυπτέτω αὐτό, ἀλλ'
ἀναφερέτω εἰς τοὺς τὰ πρῶτα ἔχοντας καὶ
δι' αὐτῶν ἀναγγελλέσθω, καὶ οὕτως τὰ καλὰ
βεβαιούσθω καὶ τὰ ἐστραμμένα διορθούσθω 10
καὶ τὰ ἐπιμελείας χρήζοντα θεραπευέσθω.
μὴ τις ἀργεῖτω, μηδὲ ὁ τυχών· ὁ γὰρ τοι-
οῦτος οὐ τῆς μερίδος τῶν ἀδελφῶν, οὐδὲ
τῶν ζητούντων τὸν κύριον. τέμνειν οὐκ ἰσχύεις,
ἀδελφέ, ἢ οὐκ εὖ φυεῖς εἶ; αἶρε τὰ δράγματα. 15
αἶρειν τὰ δράγματα οὐ δύνῃ; ἔκλεγε τοὺς
στάχους, κόμιζε ὕδωρ ἢ ἄλλο τι τῶν παρι-
σταμένων, ἢ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἢ ἐν τῷ οἴκῳ,
καὶ ὁ θεὸς δέχεται καὶ τὰ δύο λεπτά τῆς
χήρας, ὡς τὰ τῶν πολλὰ καταβαλλομένων 20
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ. ὁ Χριστὸς μεθ' ὑμῶν
νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΗ'.

Περὶ τοῦ καλῶς παιμαίνειν τὰ λογικά 25
πρόβητα τοῦ Χριστοῦ· πρὸς τοὺς εἰς Τὰ Κα-
θαρά ἀδελφούς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, τὰ καθ' ὑμᾶς εἰσ-
ελθόντες οἱ ἀδελφοὶ ἀπήγγειλαν ἡμῖν, καὶ
ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἀπαγγελίᾳ αὐτῶν ἐχαροποίη- 30
σαν ἡμᾶς τῷ ὄντι· καὶ γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἐστὶν
οὐκ ὀλίγη, ἡνίκα ἀκούομεν ὅτι περισφύρι-
σθε χάριτι Χριστοῦ οἱ πάντες. διακρατοῦν-
τες τὴν κατάστασιν ὑμῶν καὶ ἐργαζόμενοι
τὰ θεῖα ἐντάλματα, ἐν οἷς φωτιζόμενοι υἱοὶ 35
φωτὸς χρηματίζετε καὶ κληρονόμοι τῆς βα-
σιλείας τῶν οὐρανῶν ὑποδείκνυσθε. καὶ τοι-
γαροῦν, τέκνα μου ἡγαπημένα, οὕτως φρο-
νεῖτε καὶ οὕτως φρουρεῖσθε, καὶ οὕτως ὑπε-
ξάγεσθε ἡμέραν καθ' ἡμέραν, ἀναζωπυροῦ- 40
μενοι τῷ θεῷ ἔρωτι καὶ ἀνακαινιζόμενοι

9 ἐσθιάσει=ἐστιάσει. 10 κῶδ. γίνονται. 11 κῶδ.
ἐθελοθηρηκεῖται. 17 κῶδ. ἀλλήλους. 21 κῶδ. εὐθέρεια.
24 μεσέμβρῳ=μεσημβρία. 29 κῶδ. μιλάκιον μ. μι-
λακίου.

1 ἐσθιάσεως ἴρα καὶ σ. 207, 9. 15 c3 φυεῖς εἶ]
κῶδ. εὐφρευσε. 19/21 πρὸς. Μάρκου ιβ', 42, 43. 31
ἡμῖν] κῶδ. ἡμῶν. 32 κῶδ. ἀκούομεν.

τῷ ἐνοικοῦντι ἐν ὑμῖν ἀγίῳ πνεύματι, καταρ-
 γούντες μὲν πᾶσαν ἡδονὴν καὶ πᾶσαν ἐπι-
 θυμίαν τῆς φθειρομένης σαρκός, ἀναβλα-
 στάνοντες δὲ καὶ ἀναφύοντες ὡς παράδεισος
 5 θεοῦ τὰς ἀειζώους ἀρετάς, πάντα στέγον-
 τες, πάντα ὑπομένοντες ὑποτακτικῶς, ὑπη-
 κόως, ἐξαγγελτικῶς, εὐεργετικῶς, ἀγαπητι-
 κῶς, συμπαθητικῶς, ἐν ἀλλήλοις χρηστεύ-
 μενοι, ἐν ἀλλήλοις χωρούμενοι, τὰ βάρη ἀλ-
 10 λήλων βαστάζοντες.

Καὶ γοῦν πρῶτος σύ, τέκνον Βαρσανού-
 φιε, βλέπε ἵνα τὴν διακονίαν, ἣν παρέδωκά
 σοι, ἄμωμον διατηρήσῃς ἐνώπιον τοῦ ζωο-
 γονοῦντος τὰ πάντα θεοῦ· μὴ κατὰ πρόσ-
 15 κλησιν, μηδὲ κατὰ καταφρόνησιν, μηδὲ κα-
 τὰ ἀγανάκτησιν, μηδὲ κατὰ ἄλογον ταπει-
 νωσιν, μηδὲ κατὰ ἔπαρσιν φρονήματος, ἀλλ'
 οὕτως καὶ οὕτως, συμβουλευτικῶς, οἰκτιρ-
 μονικῶς, “ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυ-
 20 τῆς τέκνα”. οὕτως ἰμειρόμενος εὐδόκει
 καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν τιθεναὶ ὑπὲρ τῶν κα-
 λῶν σου ἀδελφῶν καὶ τέκνων μου. μέγα τὸ
 ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. “εἰ ἀγα-
 πᾶς με” — τί εἶρηκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν
 25 ἅγιον Πέτρον; —, “ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου”.
 καὶ σύ, τέκνον, εἰ ἀγαπᾶς τὸν Χριστὸν καὶ
 ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, ποιμαίνε καλῶς τὰ τέ-
 κνα μου, μᾶλλον δὲ τὰ ἀρνία τοῦ Χριστοῦ.
 ἐὰν δέ τινες ὡς ἐρίφια σκιρτῶσιν — ἀκούω
 30 γὰρ καὶ τι τοιοῦτον —, κατάστειλον τὰ θράση
 αὐτῶν, διδάξον αὐτούς, ὡς “τὰ ἐρίφια ἐξ
 εὐωνόμων” τοῦ Χριστοῦ σταθῆσονται ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐν τῷ μέρει τῶν ἀπολ-
 λυμένων, ἐν τῇ μερίδι τοῦ Σατανᾶ. ἐν τού-
 35 τῳ φόβῳ τῆς καρδίας καὶ πάταξον αὐτούς
 τῷ λόγῳ τῆς ἀπειλῆς, ἵνα γένωνται κάκει-
 νοι ὡς ἀρνία. τὰ γὰρ ἀρνία ἡμερᾶ εἰσιν,
 ἄκακα, πραιπρόσωπα, εὐνομα, εὐποιμαντα,
 ἀκραύγαστα, τὰ δὲ ἐρίφια πολὺστριγγα, δυσ-
 40 κατεξάνυστα, δύσνομα, καχότροπα. οὐαὶ τοῖς
 τοιοῦτοις, ὅτι πυρὸς αἰωνίου δίκη αὐτούς

ἀναμένει. μὴ οὖν τις γένηται, τέκνα μου,
 τοιοῦτος· μὴ, παρακαλῶ, ἐπεὶ ἀνάγκη τὸν
 ποιμένα λιμαγγοῦνσαι καὶ ἀγῆσαι αὐτὰ καὶ
 ἀφορῆσαι· ἀλλὰ συνίετε ἃ λέγω καὶ τὸ θέ-
 λημα τοῦ θεοῦ ἐργάζεσθε. 5

Βλέπε καὶ σύ, τέκνον μου Δανιήλ, πῶς
 ἐφίστασαι, πῶς ἀναστρέφῃ ἐν μέσῳ τῶν
 ἀδελφῶν σου. φώτιζε αὐτούς, ἄλιζε αὐτούς,
 συνέτιζε αὐτούς· μὴ καταδέχου τὰς ἀταξίας
 καὶ τὰς νεωτερικὰς παιδιάς, μηδὲ τὰς πολυ- 10
 κραυγῶνας. ἀγάπα τοὺς εὐκαταστάτους,
 τοὺς εὐλαβοπροσώπους, τοὺς ἀπαρῥησιάστους,
 τοὺς καταστηματικούς, τοὺς φιλεργούς, τοὺς
 εὐηκόους, τοὺς ταπεινόφρονας, τοὺς ἀγογ- 15
 γύστους, τοὺς ἀγελειάστους· τοὺς δὲ ἐναν- 15
 τίους μίσει ἀμίσως καὶ διόρθου καὶ ὑπο-
 δειγμάτιζε τὰ κράτιστα, ἵνα μηδεὶς ἐστὶ θεῶ
 ἐναντιούμενος καὶ ἀλλοτριούμενος· ἐναντιοῦται
 δὲ καὶ ἀλλοτριοῦται ὁ ἄτακτος, ὁ ψίθυρος,
 ὁ γογγυστής, ὁ γελωτοποιός, ὁ παρῥησια- 20
 στής, ὁ λαθροφάγος. ἀλλὰ μὴ εἴη τις τοι-
 οῦτος ἐν ὑμῖν, πάντες δὲ θεοπρεπέστατοι
 καὶ θεοκίνητοι καὶ θεόδρομοι. ὁ κύριος φυ-
 λάξει ὑμᾶς, τέκνα ἡγαπημένα, νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΘ'.

Περὶ ὑπομονῆς πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Τρι-
 πυλιανοῖς ἀδελφοῦς.

Ἄδελφοι καὶ πατέρες, χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
 ρῆνη ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀγαθῇ ὑμῶν καταστάσει, 30
 ἐπὶ τῇ ὑπακοῇ, ἐπὶ τῇ ταπεινοφροσύνῃ,
 ἐπὶ τῇ εὐλαβείᾳ, ἐπὶ τῇ χρηστότητι, ἐπὶ
 ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς ὑμολογίαις
 καὶ στιχολογίαις ὑμῶν. βλέπετε, τέκνα, ἵνα
 πάντα ἀπαραλείπτως γίνηται. τοῦτο δὲ οὐκ 35
 ἂν ἄλλως, εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἔχειν ὑμᾶς τὸν
 φόβον τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἀπολῆξαι τὸ πῦρ
 τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἐκ τῶν καρδιῶν ὑμῶν·
 ἐπὶ γὰρ ἐκεῖνο ἀποσβεσθῆ ἀπὸ ψυχῆς τῆς
 οἴασοῦν, ἐκεῖθεν ἀνατέλλουσιν ἀθυμίαι καὶ ῥα- 40
 θυμίαι, τρίβολοι καὶ ἄκανθα τῶν παθῶν,
 χαινώσεις καὶ ἐκλύσεις σωματικαί, ὄκνοι

9/10 τὰ βάρη - βαστάζοντες] Γαλάτ. ε', 2. 19/20
 Θεσσαλ. 1, β', 7. 23 κῶδ. ποιμένειν. 23/25 Ἰωάνν.
 κα', 16. 25 κῶδ. ποιμνεῖν οὕτω καὶ κατόπι. 31 Ματθ.
 κε', 33.

3 κῶδ. λιμαγγοῦνσαι. 11 κῶδ. κραυγῶνας.
 24 κῶδ. φυλάξει.

καὶ ἀκηδία, ὕπνοι ἄμετροι καὶ τροφαὶ ἀχόρ-
 ταστοι καὶ εἴτι ἄλλο εἶδος τῆς κακίας·
 πάρειμι γὰρ λέγειν τὰς πυριφλέκτους ἡδονὰς
 καὶ τοὺς σκοτομηνεῖς λογισμοὺς καὶ τὰς σχέ-
 5 σεις καὶ ἐφέσεις τῆς ἐπικήρου ζωῆς. γνώ-
 ρισμα δὲ τοῦ μὴ ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ ἐκεῖνο
 τὸ ἅγιον καὶ ἄυλον, τὸ τὴν ψυχὴν αἰεὶ προ-
 θυμεῖσθαι περὶ τὰ καλὰ ἀτόνως, κἂν ἀτονῆ,
 καὶ ἀνολιγώρως, εἰ καὶ ὀλιγωρεῖ ἐκτελοῦσα
 10 τὰ καθήκοντα, τὰς ὑπακοάς, τὰς ἐργασίας,
 τὰς στιχολογίας, τὰς ἐξαγορεύσεις, τὰς τῶν
 χειρῶν ὑπουργίας, τὰς προσεύχας, τὰς ἐν-
 νόμους ἐγκρατείας, τὰς κατὰ πᾶν ἄλλο τι
 οὖν ἐν τῇ μακαρίᾳ ὑποταγῇ ἐπιθεωρουμένας
 15 ἐνεργείας. ὁ τοιοῦτος τρισμακάριστος, ὁ τοιοῦ-
 τος θεοπόθητος, ὁ τοιοῦτος πᾶσιν ἐπέραστος,
 ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας οἷον
 χρώματά τινα ἀναπέμπων τὰ θεῖα χαρίσματα
 ἐν τῇ προσωπικῇ εἰδέᾳ καὶ ἐπίχαρις καὶ πε-
 20 ρικαλλῆς θεοπρεπῶς τοῖς ὁρῶσι δεικνύμενος.
 εἰκόνα γὰρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ πως διὰ τῶν
 ἔξω αἰσθήσεων ὑποχαρακτηρίζει· οἱ γὰρ
 λογισμοὶ ἀτόποις ἐνεχόμενοι καὶ μὴ προα-
 ναγγεῖλαντες εἰς τὸ βοηθηθῆναι, κατὰ μι-
 25 κρὸν ἐκπεπτῶκασιν τῆς θείας αὐτῶν ὁμολο-
 γίας, θῆραμα τῷ διαβόλῳ γενόμενοι. ἀλλ'
 εὐχόμεθα, ἵνα ὁ ἀνακαλούμενος καθ' ἐκά-
 στην ἡμέραν πάντας τοὺς ἀπωσμένους ἐπι-
 στρέψῃ κάκεινους εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ποι-
 30 μνην, εἰς τὸ μὴ ἐκδαπανηθῆναι αὐτοὺς τε-
 λείως ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας. πλὴν τὴν δέουσαν
 ἔρευναν μὴ ἀμελήσητε καὶ αὐτοὶ ποιήσασθαι·
 εἰ γὰρ οἱ θρέμματα ἄλογα ἀπολωλεκότες
 οὐκ ἀνεκτῶς φέρουσι τὴν ζῆμίαν, πόσῳ γε
 35 οἱ λογικὰ ἐμπεπιστευμένοι ὀφείλουσιν ἐπιζη-
 τεῖν τὰ ἀπολλύμενα; ἐπεὶ δὲ οὗτοι πεπόν-
 θασιν τὸ πτώμα, οἱ λοιποὶ ἀσφαλίσασθε·
 γέγραπται γάρ· “ἀσεβῶν καταπιπτόντων, οἱ
 δίκαιοι ἔμφοβοι ἔσονται”. ἔμφοβοι τοίνυν
 40 ἔσεσθε καὶ ἀσφαλῶς διαβαίνετε· κρημνοὶ γὰρ
 ἐκατέρωθεν, ὑπὸ τοῦ διαβόλου κατασκευαζό-
 μενοι. διὰ τοῦτο μηδεὶς ἀνεξαγόρευτος με-
 νέτω, μηδὲ ἰδιοθελῆς ὑπαρχέτω, μήτε φι-

λήδονος, μήτε φίλαυτος· ἐν γὰρ τοῖς τοιού-
 τοις ἐνισχηθέντες οἱ προειρημένοι καὶ πο-
 νηρὰ συνέδρια βουλευόμενοι, προκαταλαβού-
 σης ἀδηφαγίας, μᾶλλον δὲ κλεψοφαγίας, φιλο-
 σαρκίας τε καὶ φιλαμαρτίας, ὠλίσθησαν εἰς 5
 τὸν βόθρον τῆς ἀποδράσεως, ἐλεεινὰ ἄρτι
 βαδίζοντες καὶ οἴκτιστα, περιερχόμενοι ὧδε
 κάκεισε ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἐρωτώμενοι
 ψεύδονται· μὴ ψευδόμενοι αἰσχύνονται, ἐξ
 10 αὐτῆς τῆς ἀποκρίσεως καὶ τῆς ὁράσεως τὴν 10
 δῆλωσιν τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν ἐπιφερόμενοι
 ἔντρομοι, ἔμφοβοι, κατηφεῖς, ὄδυνηροί, εἰς
 γῆν ἀληθῶς τὸ πρόσωπον νεύοντες. εὐχὴ ἀπ'
 αὐτῶν ἀπελήλαται· πρὸς τίνα γὰρ τὰς χεῖ-
 ρας ἀροῦσιν, ἐξότε ἀπὸ θεοῦ ἀποδιδράσκουσι; 15
 ψαλμωδία καὶ ᾠδὴ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν
 ἐξήρται· τίνοι γὰρ ψαλοῦσιν “ὕπομένων ὑπέ-
 μεινα τὸν κύριον”, ἦνίκα διὰ τῆς ὀλιγωρίας
 ἀπεθανατώθησαν; ὕπνος ἐν αὐτοῖς βαθὺς καὶ
 ῥαθυμία, δυσελπιστία, μᾶλλον δὲ ἀνελπιστία. 20
 διὰ τοῦτο προσεύχεσθε μὲν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ
 εἰς ἐπιστροφὴν, προσεύχεσθε δὲ τὰ ὑπὲρ
 ὑμῶν εἰς στηριγμόν, λέγοντες καὶ κράζοντες·
 “ἐάν ἐπαναστῆ ἐπ' ἐμέ πόλεμος, ἐν ταύτῃ
 ἐγὼ ἐλπίζω”, καὶ τὸ “πλεονάκις ἐπολέμη- 25
 σάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ γὰρ οὐκ ἦδυ-
 νήθησάν μοι”, καὶ “αὕτη ἡ κατάπαυσις μου εἰς
 αἰῶνα αἰῶνος· ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἤρητι-
 σάμην αὐτήν”, ἵνα ὡς στρατιῶται Χριστοῦ
 πολεμοῦντες καὶ μὴ καταπίπτοντες τὸν τῆς 30
 δικαιοσύνης στέφανον διὰ τῆς ὑπομονῆς ἀπο-
 λαύοιτε.

Ναί, ναί, τέχνα μου, παρακαλῶ ὑμᾶς,
 δέομαι πρὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν· μὴ κατολιγω-
 ρήσητε, μὴ δέξησθε τὸν διάβολον σύμβου- 35
 λον, μὴ ἀτονήσητε ἀπὸ τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν
 ἐνστάσεως· μικρὸν γὰρ ὅσον ὅσον καὶ ὁ χρό-
 νος παρατρέχει, οἱ τε στέφανοι καταπλέκονται
 καὶ “μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθῶν ὁ
 κύριος εὐρήσει ποιήσαντα οὕτως”, καθὼς 40
 προσέταξεν. περὶ τῶν ἀτακτησάντων ἄλλων,
 καθὼς ἀκήκοα, οὐκ ἐγράφατέ με· πλὴν εἰ-

4 κῶδ. ἀδιφαγίας. 14 κῶδ. ἀπελήλατε. 17 Ψαλμ.
 λθ', 1. 24 Ψαλμ. κς', 3. 25/27 Ψαλμ. ρκη', 2.
 27/29 Ψαλμ. ρλα', 14. 39/40 Ματθ. κδ', 46. 42 με]
 οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

9 κῶδ. ἀνολιγώρως - - ὀλιγωρεῖ. 28/29 κῶδ. ἐπι-
 σερέφει. 38 κῶδ. καταπιπτόντων.

σίτωσαν ἐνταῦθα· οὐκ οἶδα, ἐάν τι ἄλλο δοκιμάζετε μετὰ συμβουλῆς γενέσθαι, πάντως δὲ τὰ ὀφειλόμενα ἐπιτίμια δεδώκατε. ὁ κύριος ὑμᾶς διαφυλάξει εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

5

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ο'.

Περὶ τοῦ ἐγκαρτερεῖν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ Χριστοφόρῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, μεμαθηκῶς καὶ 10 νῦν διὰ τοῦ οἰκονόμου τὰ καθ' ὑμᾶς ἐχαροποιήθη καὶ ἐλυπήθη, τὸ μὲν διὰ τὴν ὑμῶν τῶν προηγουμένων ἐν κυρίῳ εὐζωΐαν καὶ ὑγείαν τῶν τε ὀρθοποδούντων ἀδελφῶν καὶ ὀρθοποδησάντων ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς εὐσε- 15 βείας ἐν ὑπομονῇ ἀγαθῇ καὶ θεαρέστῳ διαγωγῇ, τὸ δὲ διὰ τὴν γνώμην τῶν πάλιν σκολιασάντων καὶ ἀποδρασάντων, εἰ καὶ πάλιν ἀνεκλήθησαν. ἀλλ' ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖον κύριος φυλάττων φυλάξει καὶ ἐδραιῶν 20 ἐδραιώσει, εἰς τὸ ἀποτελέσαι τὸν δρόμον τῆς ἀθλητικῆς ὑμῶν διατριβῆς· πρὸς δὲ τοὺς σκολιούς ἐκεῖνο προσφθέξομαι· “οἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἵνα τί ἀγαπάτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος”, ἐκ- 25 ζητοῦντες τὰ θελήματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν ἐν ἐριθείᾳ τῶν παθῶν ὑμῶν, οὐ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι φόβον θεοῦ καὶ κρίσιν ἀνταποδόσεως, πῦρ ἀτελεύτητον, σκότος ἐξώτερον, βρυγμὸν ὀδόντων καὶ τάρταρον ἀσυνεί- 30 καστον, ἀλλ' οὕτως ἀδεῶς καὶ αὐθαδῶς, ψευδῶς τε καὶ παικτῶς τὸν θεὸν λογιζόμενοι, διὰ τῆς ἐκτροπῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν; ἕως πότε ἐπιλανθάνεσθε τῶν κριμάτων αὐτοῦ; ἕως πότε οὐ λαμβάνετε αἴσθησιν 35 μεταμελείας; ἕως τίνος τίθεσθε βουλὰς πονηρὰς ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, προφασίζόμενοι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις ματαιάς; οὐκ ἀνακαλεῖσθε οὖν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ πτώματος ὑμῶν; οὐκ ἀνα- 40 φέρεσθε ἐκ τῆς σκοτώσεως ὑμῶν; οὐκ ἀναλαμβάνετε ἐκ τῆς ὀρμῆς ὑμῶν; τίνος δοκεῖτε

ἀποδίστασθαι; τίνα δοκεῖτε ἀρνεῖσθαι; ἀλλ' οὐχὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἐλάβετε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος; οὐχὶ πῦρ ἐκκέκαυται κατὰ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; ἀρκείτω ὧδε. μηκέτι προσθή- 5 τε, μηκέτι ὁ διάβολος χαίρη ἐν ὑμῖν, μηκέτι θεραπεύητε τὸν ἀντίδικον. ἀγαπήσατε τὸν ἀγαπήσαντα ὑμᾶς κύριον· εἰσοικίσασθε τὸν ἀγαθὸν δεσπότην. καὶ περὶ τῶν προτέρων αὐτὸς ἀγαθὸς ἐστίν, εὐπαρακλήτος, εὐ- 10 μενής· συγχωρήσει ὑμῖν διὰ τῆς ταπεινώσεώς μου.

Τοῦτο παρακαλῶ καὶ δέομαι καὶ ἀντιβोलῶ· ὀρθώσατε τὰ χαυνώματα τῶν ψυχῶν ὑμῶν· στηρίξατε τὰς βάσεις τῶν καρδιῶν 15 ὑμῶν· συνάξατε τὰ συντρίμματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν. ταῦτά εἰσιν, ἃ συντάσσεσθέ μοι, ἃ καθομολογεῖτε. οὐδὲ ἂν πῦρ καὶ μάχαιρα ἠπειλεῖτο, οὐδὲ ἐὰν βάσανοι καὶ ποινὰι ἀντείνοντο, ὅλως ἐχρῆν ὑμᾶς ἐκκλίνειν. ἀλλὰ νῦν 20 ὑπὲρ μικροῦ πράγματος, ὑπὲρ πονηροῦ θελήματος, πᾶσαν καταπατήσαντες θείαν συνθήκην, ἱερὰν ὁμολογίαν, ἀπεπηδήσατε ὡς δαμάλεις οἰστρώσαι· ἐπορεύθητε ἐν τόπῳ ἀνύδρῳ καὶ ἀβάτῳ θεοσεβείας· ἠὺλίσθητε, τὸ δὴ λεγόμενον, εἰς κώμας· συνανεστράφητε ἀνδράσι 25 καὶ γυναιξὶ κοσμικοῖς· ἐφάγετε, ἐπίετε, ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς, καθάπερ τινὲς σῦες. ἐκ δὴ τοιούτων σπερμάτων, οἷα ἄρα ἀνίσχουσι γεώργια; φεῦ τῆς τάλαιπωρίας μου! ἵνα με 30 ἢ γῆ κατέπιεν! καιρὸς ὄντως μοι εἰπεῖν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο· “πέσετε ἐπ' ἐμὲ τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ κατακαλύψατέ με τὸν ἄνομον, τὸν ἁμαρτωλόν, διότι οὓς ἐγέννησα, ἠθέτησαν νόμους θεοῦ· ἐμόλυναν σάρκα, προέδω- 35 καν παρθενίαν, ἀπεμπολήσαντο τὴν ὑποταγῆν, γεγόνασι παίγνιον δαιμόνων”! μὴ γὰρ οὐχὶ ὧδε κάκει ἄγει τοὺς πειθιμένους αὐτῷ, ἀνασπῶν αὐτοὺς ὡς ἐκ μάνδρας καὶ λαμβάνων καταβρωμα νοητῶς ἐπὶ στόματος ἁμαρ- 40 τίας ὁ Σατανᾶς; ἀλλὰ δεῦρο κἂν ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐκνήψωμεν, ἀνανήψωμεν, ἀναβλε-

ψώμεθα, ἐπισκεψώμεθα τὴν πλάνην, τὴν ἀβουλίαν· καταμεμφώμεθα ἑαυτούς, ταπεινωθῶμεν, συντριβῶμεν, ὑποπέσωμεν, ἐξαγορεύσωμεν, ἐρασθῶμεν, ἐπιλαβώμεθα ἐκ μι-

5 κροῦ τῆς προτέρας καλλίστης ἡμῶν διαγωγῆς.
 Ναί, δέομαι πάντων ὑμῶν· “οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν”, στήτε γενναίως, πορεύεσθε ἀκλινῶς,
 10 πείθεσθε τῷ προεστῶτι. χαίροις, Κάνδιδε· χαίροις, Πολύβιε· χαίροις, Κοσμά· χαίροις, Παῦλε· χαίροις, Θεωνᾶ· χαίροις, Ἰσχυρίων· ἄρα καὶ ὑπερέχεις, ὡς σὺ οἶδας· ἕκαστος γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας καταστάσεως τὰ ἐγκώμια
 15 καὶ τὰς κωμωδίας κέκτηται· ἂν καλῶς, καλὰ, ἂν κακῶς, κακά, καὶ ἀκούει καὶ ἐπίσταται καὶ μακαρίζεται. ἐγὼ δὲ ἐλπίζω μηδένα ἀπολέσθαι, ἀλλ’ εἰ καὶ ὠλισθησάν τινες, πάλιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως γεγενῆσθαι.
 20 σὺ δέ, τέκνον Δομετιανέ, σύμφυχος ἔσο τῷ πρώτῳ σου ἀδελφῷ Λουκιανῷ. βλέπε τὴν παρακαταθήκην, βλέπε τὰς ἐντολάς. “ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται”, καὶ οὐκ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν,
 25 ἀλλὰ τὸν θεόν, δι’ ὃν ἐσμεν καὶ ἐστε. σπουδάσατε, γρηγορήσατε· πάντα ὑμῶν κατὰ λόγον ἔστωσαν, ἐν μηδενὶ κατολιγωρούντων ὑμῶν κατὰ πάντα τὰ ὀφειλόμενα, καὶ εἴη κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἀποπληρῶν ὑμᾶς καὶ
 30 χάριτος καὶ εὐλογίας, στηρίζων, δυναμῶν, κραταιῶν δι’ εὐχῆς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα καὶ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΑ’.

35

Περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ εὐταξίας, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, πρὸς τοὺς ἀναπτόμενους ἡμῖν πολέμους ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν
 40 ἐκεῖνο ἔχω λέγειν· “ἐδόθη ἡμῖν ὄντως σκό-

λοφ τῆ σαρκί, ἄγγελος Σατάν, ἵνα μὴ ὑπεραιρώμεθα”, ἵνα μὴ φυσιώμεθα, ἵνα μὴ ἀλαζονεύωμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον παιδευόμενοι ταπεινώμεθα καὶ ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ καταφεύγωμεν, ὡς οὐκ ἐνόησας ἄλλως
 5 διασφύζεσθαι· ὅταν δὲ διὰ πάσης σπουδῆς ὑποτάξωμεν τὸ ἀνυπότακτον φρόνημα καὶ γνῶμεν ἑαυτούς, ὅτι ὄλως διόλου ἐσμεν ταλαίπωροι, μηδὲν κατορθοῦν δυνάμενοι δίχα βοήθειας θεοῦ, μεσιτεία τοῦ καθοδηγοῦντος,
 10 ὅστις ἂν εἴη, τότε συγκαταβήσεται περὶ τὴν κάμινον τῶν παθῶν ἡμῶν ἄγγελος, ὡσπερ τοῖς περὶ τὸν Ἀζαρίαν, καὶ ἐκτινάξει τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας ἐκ τῆς καρδίας, καὶ ἐμποιήσει ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν “ὡς 15 πνεῦμα δρόσου διασυρίζον” τὸ τῆς ἀγνείας δῶρον. διὰ τοι τοῦτο ταπεινώμεθα· κάτω τὸ φρόνημα ἡμῶν, κάτω τὰ ὄμματα· ὑποπιπτέτω ὁ λόγος, ἡττάσθω ἡ διάλεξις καὶ ἐγγὺς τὸ ἔλεος τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ. μη-
 20 δεὶς ἄπιστος, μηδεὶς δόλιος, μηδεὶς σχολιός, μηδεὶς τοῖς χεῖλεσιν εὐλογεῖτω, “τῇ δὲ καρδίᾳ αὐτοῦ πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ”, ὡσπερ ἐστὶν ὁ ἰδιόρρυθμος καὶ ὁ αὐτοσύνετος· “μη-
 25 δεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου 25 ἕκαστος”, κατὰ τὸν ἀπόστολον· μηδεὶς περιπαρήτω τῷ τῆς παρῆρησίας πτώματι καὶ ἐμπέση εἰς βάθη κακῶν, καὶ ἀποτίσῃ ποινὰς αἰωνίας. ὄλως φωτεινοὶ γένοισθε, ὄλως εὐλικρινεῖς, ὄλως γνήσιοι υἱοί. ὡς τέκνα, ὡς 30 ἀδελφοί, ὡς συγκληρονόμοι περιπατήσωμεν, μὴ καταδεχόμενοι τὰς εἰς ἀλλήλους βλάβας, μηδὲ τὰς νεωτερικὰς ἀταξίας, ἀλλ’ ὡς ἐπὶ πᾶσι καὶ νῦν. ἐπεὶ πάρεστι τὸ γενέθλιον τοῦ δεσπότη τοῦ ἡμῶν καὶ προστάτου, τοῦ 35 ἀγίου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ μέλλουσιν ἤδη ἀπὸ ἐσπέρας οἱ κληθέντες πατέρες καὶ ἀδελφοὶ παραγίνεσθαι, εὐρωσιν ὑμᾶς εὐκαταστάτους, ἴδωσιν ἡγιασμένους, γνώσωσιν ὑμᾶς ἀπροσκόπους. 40 καὶ τοῦτο πῶς; ἵνα ἕκαστος, καθὼς διετά-

7/9 Ψαλμ. ρλγ', 1. ρλδ', 1. 20 κῶδ. ἔσω. 22/24 Λουκᾶ ι', 16. Ματθ. ι', 40. 35 Mai Novae patrum biblioth. t. ix, pars II. c. 37. 40 πρῶλ. Κορινθ. 2, ιβ', 7.

2 κῶδ. φυσιώμεθα. 4 κῶδ. ταπεινούμεθα. οὔτω καὶ κατόπιν. 16 προσευχῆς Ἀζαρίου στίχ 26. 22/23 Ἡσαίου κθ', 13. 25/26 Κορινθ. 1, ι', 24. 28 ἀποτίσει V. 40 γνάσκουσιν V.

χθη, ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ παραμένων χρη-
σιμεύσῃ, ῥυθμιζῶν ἑαυτὸν ἐν πάσῃ ἀγαθῇ
πράξει καὶ λαλῶν προσηκόντως, καὶ σιωπῶν
εὐστόχως, καὶ φάλλων προθύμως, καὶ ὑπουρ-
5 γῶν ἐνδυναμούμενος· βλέπετε γάρ, ἵνα ἐν
τῇ ψαλμωδίᾳ συναυροῖζόμενοι πάντες ἀνελ-
λιπῶς καλῶς χοροστατήσωμεν καὶ συμφω-
νήσωμεν καὶ ἀνακρουσώμεθα τὰ θεοτερπῆ
ἄσματα τοῦ Προδρόμου, καὶ ἀπλῶς κατὰ τε
10 τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας, κατὰ τε τὴν
ὑπουργίαν τῆς τραπέζης. ταύτην τὴν μίαν
ἡμέραν, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὑπὲρ τὰς
λοιπὰς χαρίσασθέ μοι εὐκατάστατον, εὐαπό-
δεκτον, ἵνα δοξασθῇ ὁ θεὸς διὰ τοῦ ἔργου
15 ὑμῶν ἐν τῇ ὠφελείᾳ τῶν ὀρώντων, ὅτι αὐ-
τῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνη-
σις, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ
πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

20

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΒ'.

Εὐχαριστήριος πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σακκου-
δίῳ ἀδελφοὺς.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ οἰκούντων ἡμῶν ἐπιγίνεται μαν-
25 θάνειν ἡμᾶς τὰ συμβατικά τῶν ἀνθρώπων
τοῦ παρόντος βίου, ὅσον τῶν μὲν τὰς προ-
βολάς, τῶν δὲ τὰς διαδοχάς, καὶ τῶν μὲν
τὰς ἐξορίας, τῶν δὲ τὰς δημεύσεις καὶ ἄλ-
λων τὰς ἀμέτρους χαράς, ἐτέρων δὲ τὰς
30 θανασίμους λύπας, ἢ ἐκ πλοῦτου, ἢ ἐκ πε-
νίας, ἢ ἐκ χηρείας, ἢ ἐξ ἀπαιδίας, ἢ ἐκ
συκοφαντίας, ἢ ἐξ ἀρπαγῆς, ἢ ἐκ πλεονε-
ξίας· καὶ γάρ, ὡς ἔπος εἶπεῖν, πᾶς ἀνθρω-
πος δολίως πορεύεται πρὸς τὸν πλησίον αὐ-
35 τοῦ "καὶ πτέρνη πτερνιεῖ" τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ πολλοῖς τοῖς κακοῖς ἐμπέπλησται ἡ ζωὴ
τῶν ἀνθρώπων. ἡμεῖς οὖν ἄρτι, ὅτι χάριτι
τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς θεοῦ εἰς τὸ ἱερόν καὶ
ἄσυλον σχῆμα τοῦτο ἠξιώθημεν φυγεῖν τὰς
40 κοσμικὰς ἀπάτας καὶ τὴν ἐπάλληλον φορὰν
τῶν ματαίων πραγμάτων, ὡς ἐν λιμένι κα-

θωρμημένοι ἐν τῷ ταπεινῷ μοναστηρίῳ,
μηδὲ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντες μέριμναν πρὸς
τὸ πράξει ἀνθρωπίνως, ἢ πλουτῆσαι, ἢ ὑψω-
θῆναι, ἢ ἀμύνασθαι, ἢ ἀντιλυπῆσαι, ἢ ἐγ-
γαμίσαι, ἢ στρατευθῆναι, ἢ πολεμῆσαι, ἢ 5
κατακοπῆναι καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι,
τί ἀνταποδώσωμεν αὐτῷ περὶ πάντων τού-
των, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; τί προσοίσωμεν
ἐπάξιον; τί φθειγώμεθα; τί καὶ ἐννοήσωμεν
πρὸς τοῦτοις, ὅτι καὶ ἐλπίζομεν βασιλείας 10
οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν
αἰώνων ἀγαθῶν κληρονομησαί; ὄντως δι-
καιον ἡμῖν ἐστὶν ἐκάστοτε λέγειν ἐκεῖνο τὸ
προφητικόν, τὸ "τίς εἰμι ἐγώ, κύριε, καὶ
τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου, ὅτι ἠγάπησάς 15
με τοσοῦτον";

Οὐκ ἔστιν οὖν ἡμῖν χαρὰ, ὅτι οὐ φρον-
τιζομεν τοῦ κόσμου τούτου; οὐκ ἔστιν ἀγαλ-
λίαις, ὅτι τὸ περιθρύλλητον πρᾶγμα τοῦτο
τῆς βασιλείας πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς ἀξίωμα 20
εἰς οὐδὲν λογιζόμεθα; οὐκ ἔστι δόξα, ὅτι
ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς τῶν βασιλείων καὶ
τοὺς πολυτιμήτους λίθους καὶ μαργαρίτας
πρὸς τὸν τῶν ἀρετῶν πλοῦτον ὡς χοῦν
ἠγοῦμεθα; τί κάλλιον ἡμῖν καὶ τί μεῖζον, 25
καὶ τί τερπνότερον καὶ τί μακαριώτερον,
εἴπερ φρονοῦμεν καὶ εἴπερ αἰσθανόμεθα,
λογικοί ὄντες, οἷα τὰ ὀρώμενα πρὸς τὰ νοοῦ-
μενα; ἐμοὶ μὴ γένοιτο, εἰ καὶ ταπεινὸς ὢν,
ἐπιθυμῆσαι οὐχὶ τὸδε ἢ τὸδε τῶν ἐραστῶν 30
καὶ περισπουδάστων ἀνθρώποις, ἀλλ' οὐδὲ
πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου τούτου δι-
δομένας μοι, ἐπειδὴ κληρονόμος θεοῦ καὶ
συγκληρονόμος Χριστοῦ ἐφίεμαι γενέσθαι,
τοῦ δεσπόζοντος οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν 35
ἀπάντων, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς. ἀλλ' ἐγὼ μὲν
οὐκ ἐπιτεύξομαι, μὴ πράττων κατὰ τὸν πό-
θον· ὑμεῖς δὲ εὖ οἶδ' ὅτι ἐπιτεύξεσθε, τέ-
κνα μου, ἐάν περ βεβαίαν καὶ ἀκλινῆ τὴν
πίστιν ὑμῶν κατέχητε καὶ τὸ ἀσάλευτον τῆς 40
μακαρίας ὑμῶν ὑποταγῆς, τῶν ἐν αἰῶσιν
ἀπείροις ἀποκειμένων ἀγαθῶν, ὧν τὸ ὑπερ-
βάλλον μέγεθος καὶ τὸ τῆς λαμπρότητος ἀξίω-

μα οὐδὲ εἰκάσαι ἐστὶ πρὸς τὰ ἐνταῦθα με-
γαλαχούμενα κατὰ ἀμυδρὰν τινα εἰκόνα.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ὁ τάλας διὰ τὰ
τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀποκείμενα ὑμῖν ἀγα-
5 θὰ μηδέ, εἰ παραδώσωμεν τὸ σῶμα, ἵνα καυ-
θῆ, νομίσωμέν τι μέγα πεποιηθέναι, οὐχ
ὅτι μικρόν τι νηστεύομεν, ἢ ἀγρυπνοῦμεν, ἢ
γονυκλιτοῦμεν, ἢ ἀστατοῦμεν, ἢ κολαφιζόμεθα
ἐν ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν ἱματίων, ἢ τῶν ὑπο-
10 δημάτων, ἢ τῶν φθειρῶν, ἢ τῶν ἄλλων
ὁποίωνοῦν εἴποιέν τις κόπων, ὅτι σικὰ καὶ
ὄναρ εἰσίν. καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ταῦτα
συμβάλλει καὶ συμβιβάζει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ καὶ προστίθῃσιν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας εἰς
15 εὐχάς, εἰς δάκρυα, εἰς ταπεινώσιν, εἰς ὑπα-
κοήν, εἰς κατάνυξιν, εἰς πραότητα, εἰς ἐλεη-
μοσύνην, εἰς ἀπάθειαν. ὄντως ὁ τοιοῦτος
τῶν φρονίμων ὁ φρόνιμος καὶ τῶν σοφῶν
ὁ σοφός. εἶην δ' ἂν ἐγὼ ὁ ἀνάξιος τῆς μοί-
20 ρας τῶν τοιούτων, καὶ εἴ τις ἐμοὶ πείθοιτο,
καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐμπαιζέσθω καὶ χλευαζέ-
σθω, ἄφρων καὶ ἄνους λεγόμενος καὶ πᾶσιν
ὑποπίπτων καὶ ὑπὸ πάντων εὐτελιζόμενος.

Οὗτός μοι τῆς παρουσίας κατηχήσεως ὁ
25 λόγος· εὐχεσθε δέ μοι, ἀδελφοί, ἵνα καὶ εἰς
τὸ ἐξῆς ἢ παιδεία κυρίου ἀνοίγῃ μου τὰ ὦτα
πρὸς τὸ ἀκοῦσαι ἢ εἰπεῖν τι τῶν λυσιτε-
λούντων ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, ᾧ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
30 τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΓ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἰδιογνωμονεῖν, πρὸς τοὺς ἐν
τῷ Σακκουδίῳ ἀδελφούς.

35 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐν
τῷ τὴν ἀδελφότητα διαμερισθῆναι ὧδε κά-
κεισε, ἐπὶ τῇ τοῦ θέρους χρεία, συνδιαμεμέ-
ρισταί μοι καὶ ἡ ταπεινὴ ψυχὴ, καὶ νοητῶς
μεταβαίνω ἐκ τοῦδε εἰς τόνδε τὸν τόπον,
40 περιβλεπόμενος καὶ κατασκοπούμενος. τίς ἄρα
καὶ ποταπὴ ἢ κατάστασις αὐτῶν, εἰ σφζό-

μενοὶ εἰσιν ὑπὸ κυρίου, εἰ πορευόμενοί εἰσιν
ἐν ὁδῷ ἀμώμου; οἴδατε γάρ, ὅτι ἄφεισιν μι-
κρὰν λαβοῦσα ἢ εὐόλισθος ἡμῶν φύσις,
ἀγριοῦται καὶ θηριοῦται καὶ ἀποκτείνει θάνατον
ἀμαρτίας. διὰ τοῦτο καρδιάζομαι ὁ ἐλεεινός 5
καὶ συμπιάζομαι καὶ συνθλίβομαι τῇ μερί-
μνῃ καὶ τῇ φροντίδι, τῇ ἀδολεσχίᾳ κατατη-
κόμενος, κἄν οὐδὲν ὑμῖν συνοίσω εἰς ὠφέ-
λειαν· εὐχὴν γὰρ οὐπω ἔχω, ἵνα συνεπα-
μύνωμαι ὑμῖν ἢ ἐκεῖνοις. κύριος δὲ ὁ θεός 10
τοῦ πατρός μου ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει·
κύριος εὐλογήσει ὑμᾶς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν
εἰρήνῃ, καὶ συμβιβάζει καὶ συμφράξει τῇ
εἰς ἀλλήλους ἀπαρβήσιόστω ἀγάπῃ, καὶ συν-
ενώσει τῇ ὁμοφύχῳ βουλήσει καὶ προαι- 15
ρέσει, “ἵνα μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα”, κατὰ
τὸν ἀπόστολον, μηδὲ γνωμικὰ θελήματα,
μηδὲ ἰδικὰ ἐπιθυμήματα, ἅτινά εἰσι πονηρὰ
ἐπιτηδεύματα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπάρχη κοινῶς
καὶ καθολικῶς, ἐν θέλημα καὶ ἐν ἐπιθύμη- 20
μα, ὡς ἐξ ἑνὸς καὶ ἐν ἐνὶ σώματι ἐνεργού-
μενον· τοῦτο γὰρ τὸ κοινόβιον καὶ τοῦτο ἡ
ἐκκλησία, καὶ ἐν τούτῳ τὸν Χριστὸν κεφαλὴν
ἔχοντες ἐπιδεικνύμεθα. ἕως πότε λοιπὸν
αἰρετιεῖ ὁ αἰρετιῶν καὶ ἰδιογνωμεῖ ὁ ἰδιο- 25
γνωμῶν; “οὐαί”, φησίν, “οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες”. ἀρκεῖ
αὐτῷ ἢ τηλικαύτῃ ἀρὰ τοῦ προφήτου. “πάντα
πρόιντο ἄν”, ὡς φησί που ὁ θεολόγος Γρη-
γόριος, “ἢ τοὺς οἰκοθεν λογισμούς, μεθ' οὓς 30
ἔρχονται, καὶ τὴν συνήθειαν, ἣ συνανεστρά-
φησαν”. ἀλλ' οὐ χρὴ ταῦτα εἶναι ἐν τισιν·
ἢ οὐκ οἴδατε, τί λέγει πάλιν ὁ θεὸς καὶ
μέγας Βασιλεῖος; ὅτι “ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους
ἐπιζητῶν τι πλεόν, ἐκείνης ἐστὶ τῆς φωνῆς 35
ἄξιος, ἣ φησι πρὸς σέ ἢ ἀποστροφή αὐτοῦ
καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ”. διὰ τοῦτο συντριβό-
μεθα τοῖς λογισμοῖς, διὰ τοῦτο ταλαιπωροῦ-
μεν μὴ προκόπτοντες, διὰ τοῦτο ἀναβαίνουσι
διαλογισμοὶ πονηροὶ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 40
διὰ τοῦτο γινόμεθα υἱοὶ παραπικραίνοντες καὶ
διαγογγύζοντες.

1/2 πορ. ἐν ὁδῷ ἀμώμου] Ψαλμ. ρ', 6. 13 κῶδ.
συμφράξει. 16 Κορινθ. 1, α', 10. 19 κῶδ. ὑπέρχει.
26/27 Ἡσαίου ε', 21. 36/37 Γεν. δ', 7.

Ἄλλ' οὖν δι' ἐπιγνωμοσύνης ἀφέμενοι τὰ οἰκεῖα θελήματα στοιχήσωμεν τῷ κανόνι τῆς εὐθύτητος, κατὰ πάντα τὰ προστεταγμένα ἡμῖν ἐνθέως καὶ νομίμως πορευόμενοι. μή μοι λεγέτω τις ἀφρονεῶν, "ὄφειλον τὸ καὶ τὸ πράσσειν παρὰ τοὺς πολλούς, καὶ ἐπάξιός εἰμι τοῦ καὶ τοῦ ἀπολαύειν, διὰ τὸ ὀρμεῖσθαι με ἐκ τοῦ τοιοῦτου καὶ τηλικούτου". σαρκικὰ τὰ ῥήματα, μᾶλλον δὲ σατανικὰ τὰ κινήματα· ἐν τούτῳ γὰρ ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας οἱ τοιοῦτοι καθιστάνουσιν. εἰ γὰρ τέκνα ἐστέ, οἱ πάντες ἐν ἔστε καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς γεγεννημένοι· καὶ γὰρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου "ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα", ὡς φησὶν ὁ θεὸς ἀπόστολος· εἰ δὲ ἐν ἔστε, πῶς τὸ ἐν οὐ στέργετε, ἀλλὰ τοῖς μὲν χεῖλεσί με πατέρα ὀνομάζετε, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχετε ἀπ' ἐμοῦ; ὦ, πῶς οὐκ αἰσχύνεσθε; πῶς οὐκ αἰδέεσθε; ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς "καταβέβηκα", φησὶν, "ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμφαντός με πατρός". ὑμεῖς δὲ τὸ ἐναντίον τοῖς ἔργοις ἀντιφθέγγεσθε ἐλθόντες ἐνταῦθα, οὐχ ἵνα ποιῆτε τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν ὑμῶν, ὡς οἶα τέκνα ὀργῆς καὶ ἀπειθείας. "ὄντως", ὡς εἶπεν ὁ τῆς ἀγίας Κλίμακος ὑφηγητῆς, "οὐ μὴ τοῦ Φαραῶ ἐλευθερωθῆς, οὐδὲ τὸ ἄνω πάσχα θεάσῃ, εἰ μὴ πικρίδας καὶ ἄζυμα φάγῃς διὰ παντός· οὐ μὴ φωτισθῆς, οὐδ' οὐ μὴ σοφισθῆς, εἰ μὴ ὡς ἐν μαχαίρᾳ ἐκτέμῃς ῥιζόθεν ἐκ τῆς καρδίας τὸ οἰκεῖόν σου θέλημα καὶ προσοίσης ἑαυτὸν ὀλοτελῶς δι' ὑπακοῆς τῷ καθηγεμόνι σου".

Καὶ αὐτὰ μὲν περὶ τοῦ χαλκοῦ θελήματος· μετὰ τοῦτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑπομνήσχω, ἵνα νηφόντως καὶ γρηγορότως ὑπαντῶμεν εἰς τὰς νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς ψαλμωδίας, πρὸς τὰς τοῦ ὕπνου ἐξεγέρσεις, πρὸς τὰς τῶν ἔργων κλήσεις, πρὸς τὰς τῶν λογισμῶν ἐξαγέλσεις, ἐτοιμαζόμενοι ἑαυτοὺς πρὸς τὴν

τοῦ θανάτου ὥραν, πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς ἔξοδον, πρὸς τὴν ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀνοδον, πρὸς τὴν τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ βήματος παραστασιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΔ'.

Περὶ τῆς χαροποιῦ ἡμῶν ὑποταγῆς· πρὸς 10 τοὺς ἐν τῷ Σακκουδιῶνι ἀδελφούς.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, πῶς ὑμῖν τανῦν προσφθέγομαι; ἀλλ' εἰ καὶ τολμηρόν, ἀποστολικῶς. "χαίrete ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἔρω χαίrete". διατί; ὅτι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ διανύετε, ὅτι τὸ μοναδικὸν σχῆμα περιβέβλησθε, ὅτι τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα ὑπεξέργεσθε, καθ' ἐκάστην ἡμέραν θλιβόμενοι, στενοχωρούμενοι, ταλαιπωρούμενοι, συλλυπούμενοι, τοῦτο μὲν ἐν νηστεαῖς καὶ ἀγρυπνίαις καὶ ἔηροκατεταῖς, τοῦτο δὲ ἐν κόποις καὶ μόχθοις καὶ ἔργοις τῶν διακονιῶν ὑμῶν, ἐν κοπαῖς τῶν θελημάτων, ἐν ἐπαγωγαῖς τῶν προσταγμάτων, ἐν ἀλουσίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ἐν ῥακκοδυσίᾳ καὶ ῥυπαροφορησίᾳ τῶν ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων ὑμῶν· προσθήσω τούτοις, ἐν ἐπιτιμίοις καὶ ἀφορισμοῖς τῶν ἐλλειμμάτων, τὸ μεῖζον ἔτι, ἐν ἀκαταπαύστοις προσβολαῖς, κρούμασί τε καὶ κεντήμασι καὶ οἶόν τι τοξεύμασι καὶ λογγεύμασι τῶν ὀρατῶς καὶ ἀοράτως πολεμούντων ὑμᾶς. ἐνθεν ὁ οἰκονόμος ἔλκει, ἐκεῖθεν ὁ παροικονόμος ἀνθέλκει· ὁ ἐσθιάτωρ ἐτέρωθεν, ὁ ἀρτοποιὸς ἄλλοθεν, τοῦτος ἀκακείνος, ἵνα μὴ τοὺς πάντας λέγω. εἶτα καὶ ἐπὶ τῶν δαιμόνων ἐνθεν ὁ τῆς πορνείας, ἐκεῖθεν ὁ τῆς ἀκηδίας, ἄλλοθεν ὁ τῆς λαιμαργίας, ἐτέρωθεν ὁ τῆς ἀστασίας. καὶ πόσα καὶ πηλίκα τὰ πάθη; ἀνεξαρτίθημα. οὐκ εἰκότως οὖν εἴρηκα ὑμῖν τὸ "χαίrete ἐν κυρίῳ πάντοτε". ναί, ὄντως, ἀδελφοί μου ἡγαπημένοι, καὶ

μακάριοι ἐστε καὶ τρισμακάριοι ταῦτα διὰ
 θεὸν ὑπομένοντες καὶ ταῦτα αἰρούμενοι καὶ
 ταῦτα ἀσπαζόμενοι. καὶ τί ἐκ τούτων; ἀνα-
 τελεῖ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν τῷ μέλλοντι
 5 αἰῶνι δικαιοσύνη καὶ πλήθος εἰρήνης, ζωὴ
 καὶ εὐφροσύνη καὶ ἀνάπαυσις αἰώνιος, υἰο-
 θεσία καὶ κληρονομία Χριστοῦ καὶ τῆς βα-
 σιλείας αὐτοῦ, ἀνθ' ὧν οὕτως ἐφρονήσατε καὶ
 οὕτως εἴλεσθε, καλῶς καὶ θεομακαρίστως καὶ
 10 παντεπεινέτως κόσμον μισήσαντες καὶ τὰ περὶ
 κόσμον, γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
 φίλων καὶ ἰδίων χωρισθέντες, πατρίδων καὶ
 πόλεων καὶ χωρῶν καὶ ἀγρῶν καὶ οἴκων δια-
 στάντες καὶ πρὸς μόνον θεὸν καταφυγόντες τὸν
 15 κύριον καὶ βασιλέα τῆς δόξης, τὸν ἀγαθὸν καὶ
 ὑπεράγαθον δεσπότην, καὶ τούτῳ δουλεύον-
 τες, τούτῳ παριστάμενοι, τούτῳ λατρεύοντες,
 τούτῳ ἄδοντες ἀενάως, τούτου τὰς ἐντολάς
 καὶ τὰ δικαιώματα ἐκζητοῦντες, τούτου τὰ
 20 ἄρεστὰ καὶ φιλητὰ πράττοντες. καὶ γὰρ ἐν
 ὑμῖν οὐ περὶ πατρὸς καὶ μητρὸς λόγος, οὐ
 περὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν φροντίς, οὐ περὶ
 δούλων καὶ δουλῶν μέρημα, οὐ περὶ κτή-
 σεων καὶ ὑπάρξεων ἀδολεσχία, οὐ περὶ τι-
 25 μῶν καὶ ἀξιωματῶν διαγωνία, οὐ περὶ ἀρ-
 χόντων καὶ βασιλέων ἐπιθυμία, οὐ περὶ
 κραιπάλης καὶ οἴνων διῶλισμένων καὶ τῶν
 ἄλλων τρυφῶν διασπουδασία, οὐ περὶ μι-
 κρῶν, οὐ περὶ μεγάλων, οὐ περὶ οὐδενὸς
 30 ἄλλου τῶν ἀπολλομένων, ἀλλὰ περὶ μόνου
 τοῦ κατ' εὐαρέστησιν θεοῦ διαζῆν ὑμᾶς,
 περὶ μόνων τῶν ἀποκειμένων ἐν οὐρανοῖς
 ἀγαθῶν. ἄρα οὐκ ἀξίως ἀνταγαπήσει ὑμᾶς ὁ
 δεσπότης; ἄρα οὐκ ἀξίως καλέσει ὑμᾶς τέκνα;
 35 ἄρα οὐκ ὀφειλόντως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 ἔρεϊ πρὸς ὑμᾶς "δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ
 πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμέ-
 νην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου";
 Τοιαῦτα οὖν ὑμῶν τὰ ἀγωνίσματα, τοιαῦτα
 40 τὰ διασπουδάσματα, τηλικαῦτα τὰ ἐλπίζόμενα.
 διὰ τοῦτο καὶ πάλιν ἐρῶ· χαίρετε ἀκατα-
 λήκτως· χαίρετε δὲ κατὰ τὸ φθάσαν, ὅτι
 καὶ ἀδελφὸν κάλλιστον ἀπεστείλαμεν πρὸς
 τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τὸν κύριον ἀββᾶν Ἰε-

ρημίαν, καλῶς πολιτευσάμενον καὶ ὁσίως
 ἐκβιώσαντα καὶ προστεθέντα τοῖς λοιποῖς
 ἡμῶν ἀδελφοῖς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον. καὶ
 μακάριος ὅστις μετὰ τοιοῦτου τέλους ὑπανα-
 χωρήσει τῶν ἐνθένδε. ἔτι χαίρετε, ὅτι τοὺς 5
 δύο ἀδελφούς ἡμῶν, τὸν τε ἀββᾶν Εὐστά-
 θιον καὶ τὸν ἀββᾶν Ἐπιφάνιον, ἠξιώθημεν
 ἀπολαβεῖν ὑγιαίνοντας καὶ σεσωσμένως ἐπα-
 ναλύσαντας ἐκ τῆς Ῥώμης, οὐκ ἐπαινε-
 τοὺς μὲν κατὰ τὸ προφανές, διὰ τὴν ἰδιο- 10
 γνώμονα αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ἀπέλευσιν,
 ἐπαινετοὺς δὲ λίαν διὰ τὴν κρυπτὴν αὐτῶν
 ἐργασίαν· ἔργον γὰρ ἀποστολικὸν ἐπλήρωσαν,
 εἰ καὶ τολμηρὸν εἰπεῖν, ἀνάθεμα ἀπὸ Χριστοῦ
 καὶ ἀφ' ἡμῶν ἐλόμενοι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας 15
 τῶν ταπεινῶν δόξης καὶ θελήσεως. τοῦτο
 ἀπέδειξεν ἄρτι θεὸς διὰ τῆς εὐαγοῦς αὐτῶν
 πολιντροφίας, οὐκ ἀποδοκιμάσας τὴν σπου-
 δὴν αὐτῶν, οὐδὲ ἀνόνητον τὸν κόπον αὐτῶν
 ἀποδείξας. ἠγείσθε αὐτοὺς ὡς ἀδελφοὺς 20
 ὑμῶν τιμίους· οὐκέτι δὲ αὐτοῖς εἴτε ἐτέροις
 τοιαύτης ἀφορμῆς ἔξοδος· μή τις βουλευθή-
 ται, μή τις διανοήσῃται καὶ ὀλαθρευθῆι
 ἀπὸ θεοῦ· ἅπαξ γὰρ ἔφθασε τοιαύτη ὑπό-
 θεσις καὶ ἅπαξ γέγονεν, ὃ γέγονεν, τὸ δὲ 25
 δεύτερον θάνατος αἰώνιος. ἀσφαλίσασθε οἱ
 πάντες. ἐλπίζομεν δὲ καὶ τὸν ἀββᾶν Νικό-
 λαον ἀπολαβεῖν, καθὼς ἤκουσται ἡμῖν, καὶ
 εὐξασθε καὶ ὑπὲρ ἐκείνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐξ
 ἀβουλίας ἄλλων ἀποδρασάντων, ἵνα ὁ κύριος 30
 ἀνακαλέσῃται καὶ ἐπισυναγάγῃ τοὺς πάντας
 εἰς τὴν μάνδραν αὐτῶν καὶ σῶσῃ εἰς τὴν
 βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ὅτι αὐτῷ
 πρέπει πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΕ'.

35

"Ὅτι χρὴ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν
 τιθέναι ὑπὲρ τοῦ οἰκείου ποιμνίου· καὶ περὶ
 σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τοῦ κατὰ θεὸν βίου
 ἡμῶν, καὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς ἀπὸ τῶν
 παγίδων τοῦ διαβόλου.

40

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, μι-
 κρὸν ἀπολιμπανόμενος ὑμῖν χρόνον ἐν ταῖς

συμβαινούσαις ἀναγκαίαις ἀποδημίαις, ὡς πολὺν ἤδη πεποιηκῶς κατεπειγόμεναι τῇ ἐπιθυμίᾳ εἰς ὑποστροφὴν, τὸ μὲν ἀγωνίων διὰ τὸ μὴ τινα συμβῆναι ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν μου 5 ἀτάξιαν (οἶδα γὰρ τὸν διάβολον ὠρυόμενον λέοντος δίκην καὶ ζητοῦντα τίνα ψυχὴν ἀρπάξας καταπιεῖν), τὸ δὲ ἐπιθυμῶν συνεῖναι ὑμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον· οὐδὲ γὰρ τέρπει με ἡ ἀπουσία, οὐδὲ μεταιω- 10 ρίζει με, κἂν ἀμαρτωλὸς εἴμι, ἢ ἐκ τόπου εἰς τόπον μετάβασις, ὡς ἂν τρυφῶν διατελοῖην τὰς ἡμέρας, ἐπιγαννύμενος ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ τοῖς θεάμασι τῶν ἐν τῷ βίῳ γινομένων πραγμάτων καὶ ὑμᾶς ἐὼν ἐπιτα- 15 λαιπωρεῖν ταῖς ἀσκητικαῖς διαγωγαῖς. μὴ διὰ τοῦτο ὑπολαμβάνητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἀλλ' εὖ ἴστε, ὅτι ὅπου περ ἂν ἀπίω, πάντας ὑμᾶς ἐν τῇ ταπεινῇ μου καρδίᾳ ἔχω καὶ μεθ' ὑμῶν εἴμι τῇ διανοίᾳ ἐποδυνώ- 20 μενος ταῖς ὀδυνωμένοις, συναγωνιῶν τοῖς ἀγωνιώσιν, συνευφραϊνόμενος τοῖς εὐδρομοῦσι, κλαίων τε καὶ μεριμνῶν περὶ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν, ὅπως διασφύζοισθε. εἰς τί γὰρ ἄλλο κεκλήκατέ με εἰς κεφαλὴν ὑμῶν, καὶ εἰς ὃ τι 25 ἄλλο ὀφείλω ζῆν, χαίρειν τε καὶ εὐφραίνεσθαι; ἀλλ' οὐχὶ δι' ὑμᾶς τὰ τοῦ θεοῦ τέκνα; οὐχὶ διὰ τὴν ἐν κυρίῳ προκοπὴν ὑμῶν; οὐχὶ διὰ τὸν ἔνθεον ζῆλον ὑμῶν; οὐχὶ διὰ τὴν μαρτυρικὴν ὑμῶν πολιτείαν; ἐν τούτοις 30 γὰρ καὶ ἐκζητηθήσομαι ὑπὸ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ, ὅπως ὑμᾶς ἐποιμάναμεν καὶ ὠδηγήσαμεν, εἰ ἀπλανῶς τὴν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ὑπέδειξα ὑμῖν, εἰ ὡς ποιμὴν συνεφλέχθη ὑμῖν τῷ καύσῳ τῆς ἡμέρας καὶ 35 τῷ παγετῷ τῆς νυκτός, κατὰ τὸν μέγαν ἐκείνον Ἰακώβ, εἰ τὸ ἀπολωλὸς ἐξεζήτησα καὶ τὸ πεπλανημένον ὑπέστρεψα, εἰ τὸ ἠσθενηκὸς ἰάτρευσά, καθὼς πάλιν ἄλλος προφήτης, ἀλλὰ μὴ εἰς οἰκειάς ἠδονὰς τὴν 40 προστάσιαν ἐνοσφισάμην, τῇ ἀμελείᾳ προδοῦς τὰ πρόβατα τοῖς ἄρπαξι τῶν ψυχῶν λύκοις, ἀπεμπολῶν οἶον καὶ σφάττων καὶ ἀπολλύς

αὐτὰ διὰ κακίας. διὰ τοῦτο, ὦ ἀδελφοί μου, οὐκ ἄλογον τὸ ἐν ἐμοὶ πάθος, ἀλλ' ὡς ὁράτε καὶ πάνυ δικαιοτάτον, καὶ οὐκ ἀρκεσθήσομαι, ὡσάκις ἂν καὶ τὰ αὐτὰ φθέγγωμαι, ἀποδουρόμενος τὴν ἐμαυτοῦ τάλαιπωρίαν καὶ εἰς 5 οἶόν εἴμι κρῖμα. δότε μοι οὖν, δέομαι ὑμῶν, δεξιὰς καὶ αὐτοὶ οἳ γε καὶ δυνάμενοι μάλιστα διὰ τῆς καμνούσης ἀρετῆς ὑμῶν. ὁρέξατε χεῖρα βοηθείας· συνασπίζοισθε, συνα- 10 τιλαμβάνοισθε, συνανορθοῦντες καὶ συμβιβάζοντες τὰ εἰς εἰρήνην καὶ εὐστάθειαν, καὶ ὁ δικαιοκρίτης εἰκότως διανεμεῖ ὑμῖν τὰς ὀφειλομένας μισθαποδοσίας.

Ἐγὼ τοίνυν ὁ ἀμαρτωλὸς χαίρω ἐπὶ τῇ 15 εἰσοδογῇ τῶν εἰσερχομένων προσώπων καθ' ἑκάστην (θεόπεμπτοι γὰρ εἰσι), καὶ ἐπὶ τῷ πληθυσμῷ τῆς ἐλαχίστης ἡμῶν μονῆς ἐνήδομαι, ἐπειδὴ θέλημα κυρίου ἐστὶν τὸ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τοὺς πλείονας, καὶ δεῖγμά ἐστι τῶν ἀποστολικῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐν αἷς 20 ἐπὶ τὸ αὐτὸ χιλιάδες συνφκίζοντο καὶ συνέζων· πῶς γὰρ ἂν καὶ τοὺς ἀγγέλους μιμήσαιντο ἄνθρωποι, εἰ μὴ διὰ τῆς τηλικαύτης συναγωγῆς καὶ εὐζωίας; ἀλλ' ὅσον τὸ χαίρειν, τοσοῦτο καὶ μᾶλλον τὸ φοβεῖσθαι πρόσ- 25 εστί μοι ἐν συντριμμῷ τῆς καρδίας μου, οὐχ ἕνεκεν ἐπιλειψέως σωματικῶν χρεῶν (οἶδα γὰρ μου τοῦ δεσπότη τὰς ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας), ἀλλὰ χάριν τῆς ἐνούσης μοι ψυχικῆς ἀδυναμίας, ἰλιγγιῶν καὶ θαμβούμε- 30 νος ὅπως ὑμᾶς διεξάξοιμι, μηδὲν ἐλλειοπῶς τῶν δεόντων καὶ προστεταγμένων μοι πράττειν τε καὶ λέγειν ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ τότε μόνον εὐρίσκω ἄνεσιν, ἡνίκα παραπέμψωμεν ἀδελφὸν πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, 35 ὡς ἤδη θησαυρὸν ἐναποτιθέμενοι εἰς ἄσυλον χωρίον. πρὸς γὰρ τοὺς ἐπιβιούοντας, εἰ καὶ καλοὶ καὶ σπουδαῖοι εἶεν, καὶ χαρὰ καὶ ἀγωνία πρόσεστι, τὸ μὲν διὰ τὴν προσδοκίαν τῆς ἀγαθῆς ἀποπερατώσεως, τὸ δὲ διὰ 40 τὸ ἐπίμηκες τοῦ δρόμου καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς πρόσαντες· πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου καὶ οὐκ οἶδα τί τέξεται ἢ ἐπιούσα· ἔτοχε

5/7 πρβλ. Πέτρον 1, ε', 8. 11/12 κῶδ. διατελοῖεν. 19/20 κῶδ. ἐποδυνόμενος τ. ὀδυνωμένοις. 33/35 Γενέσ. λα', 40. 36/37 ἀπολωλὸς κέ] Ἰεζεκ. λδ', 4-5.

9 κῶδ. συνασπίζοισθε. 12 κῶδ. διανέμει. 17 κῶδ. ἐλαχίστης. 31 κῶδ. ἐλελειπῆς.

γὰρ καὶ Ἐωσφόρον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατε-
νεχθῆναι, ἄγγελον ὄντα πρωτοστάτην. συνέβη
καὶ μαθητὴν γνήσιον προδότην τοῦ διδασκά-
λου γενέσθαι, ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας
5 καταποθέντα εἰς κλῆρον ἀνόμων. ἀλλ' ὁ μὲν
διὰ τὴν ἔπαρσιν, ὁ δὲ διὰ τὴν φιλαργυρίαν,
ἀμφοτέροι δὲ διὰ τὴν ἀθέτησιν· ὧν μὴ τις
ὑμῶν εἶη τῆς μερίδος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη
ὑπηνεχθέντας καὶ ἰουδαίσαντας παλινδρομη-
10 σαι αὐτίς ποιῆσαι κύριος καὶ ἐλθεῖν εἰς ἐπί-
γνωσιν ἀληθείας. ἵνα τί γὰρ πλανῶνται ὡς
πρόβατα ἄνευ ποιμένος ἔξω τῆς μάνδρας
αὐτῶν, εἰς ἐρήμους τόπους ἐπιβοσκόμενα,
πάντως δῆγματα λαμβάνοντες καθ' ἐκάστην
15 ὑπὸ τοῦ δάκνοντος πολυμόρφου ὄφρατος, τῶν
ἡδονῶν, τὰς πτέρνας τῶν ἀνθρώπων; καὶ τίς
ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματι τῆς πολυσαρκίας αὐ-
τῶν, ἐν τῷ καταβαίνειν αὐτοὺς μικρὸν ὕστε-
ρον εἰς διαφθοράν; μὴ ἔξομολογήσονται ἐκεῖ
20 τῷ κυρίῳ χροὺς ὄντες; οὐδαμῶς.

Διὸ προσέχετε πάντες ἀπὸ τῶν κριμάτων
αὐτοῦ, καὶ οἱ ἐστῶτες βλέπετε πῶς στήκετε.
ἀποστολικὸν τὸ παράγγελμα· συνεισέρχεται
γὰρ πως ἡ οἴησις λέγουσα ἐκεῖνο τὸ τοῦ
25 Δαβίδ, "ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου
οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα". δι' οὗτινος
φρονήματος συνέχωρήθη αὐτῷ ἡ πτώσις,
οἱ κοπιῶντες τοῖς λογισμοῖς μὴ ἐνδύσθητε
ἀπὸ τοῦ πολεμεῖν ὑμᾶς τὸν διάβολον· φεύ-
30 ξεται γὰρ οἷδ' ὅτι, ἐπιμενόντων ὑμῶν διὰ
τῆς καρτερίας. οἱ ἀπομωρανθέντες ἐξ ἀναλ-
γησίας, εἴπερ τινὲς ἦτε, ἀναζωπυρήθητε δι'
εὐαισθησίας, μήπως ὡς συκῆ ἐξηραμμένη ἐκ-
τμηθῆτε ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ τῶν ψυχῶν διὰ
35 τὴν ἀκαρπίαν. οἱ τὰς ἐπισυναγωγὰς καὶ ἐπι-
συστάσεις ἐπιχειροῦντες μηκέτι ταῦτα πρά-
ξετε, ἵνα μὴ ὡς Δαδὰν καὶ Ἀβειρῶν οἱ
ὑπερήφανοι καὶ ἀντινομοθέται καὶ ἀντιτακτι-
ται τοῦ Μωσέως χάνασα ὑμᾶς καταπίη ἡ
40 γῆ τῆς ἀμαρτίας. οἱ ὀλιγόψυχοι καὶ ἀψίχοροι
καὶ ταραχοποιοὶ παύσασθε τῆς ἐξ ἀφροσύνης

καὶ ἐξ ὑψηλοφροσύνης ὑμῶν πραπτομένης κα-
κίας, ἵνα μὴ ταρασσόντες καὶ ταρασσόμενοι
καταποντισθῆτε ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς ἀνομίας.
πάντες τὰ πάντα ἀσφαλίσασθε, κατορθώσατε,
εὖ πράξατε. οἱ φλύαροι καὶ γογγυσταὶ μὴ 5
πολλοὺς μοι κόπους ἀκαίρως παρέχετε, μή-
πως ἐν ῥάβδῳ τῶν ἐπιτιμιῶν ἐπιστραφῶ
ὑμῖν· ὁ δὲ κύριος τῆς ἀγάπης καὶ θεὸς πά-
σης παρακλήσεως, ὁ καταλλάξας καὶ εἰρηνο-
ποιήσας τὰ πάντα ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, εἰρη- 10
νεύσειε, βραβεύσειε, συμβιβάσειε πάντας ὑμᾶς
ἐν ὁμονοίᾳ, ἔτι καὶ ἔτι ἀγωνιζομένους καὶ
βελτιουμένους, ἕως ἂν φθάσωμεν εἰς μέτρον
ἡλικίας τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ
πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνσεις, σὺν 15
τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ος'.

"Ὅτι χρὴ ἐναγωνίους καὶ ἐμμερίμους
ἡμᾶς εἶναι ἐν τῷ πνευματικῷ σταδίῳ μέχρι 20
θανάτου, ὡς ἂν καταστεφθεῖημεν τοῖς τῆς
δικαιοσύνης στεφάνοις παρὰ τοῦ παμβασι-
λέως θεοῦ.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὥσπερ
τοῖς ἐν τῷ σταδίῳ τρέχουσιν ὠφέλιμον τὸ 25
ἐκ τῶν παιδοτριβῶν παραθαρρύνεσθαι καὶ
ἐπαλειφεσθαι, οὕτως λυσιτελοῦν ἐμὲ τὸν ἁμαρ-
τωλὸν τὸ συμπροθυμεῖσθαι ὑμῖν περὶ τὰς
χρηστοτέρας ἐλπίδας, ὑμᾶς λέγω τοὺς ὡς
ἀληθῶς ὁρομεῖς τοῦ κυρίου καὶ τρέχοντας 30
οὐκ ἐν μικρῷ διαστήματι τόπου καὶ πρὸς
μίαν ὥραν, ἀλλ' ἐν τῷ μεγάλῳ διαύλῳ τοῦ
ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφικνουμένου διαστή-
ματος παντὸς τῆς ζωῆς ἡμῶν τέλους τὸ ἐνα-
γωνιον ἔχοντας, ἔνθα καὶ Παῦλος ὁ μέγας 35
κῆρυξ τῆς οἰκουμένης δεδραμηκῶς σὺν πᾶσι
τοῖς ἁγίοις τὸν τῆς δικαιοσύνης, καθὼς αὐ-
τός φησιν, ἀπελήψατο παρὰ κυρίου στέφανον.
Ἐπεὶ οὖν τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ὁ ἀγών,

6 κωδ. *φιλαργυρίαν*. 9 ὑπηνεχθέντας = ὑπε-
νεχθέντας. 14 κωδ. *δέγματα*. 25/26 *Ψαλμ. κθ', 7.*
33 *συκῆ ἐξηραμμένη*] *Ματθ. κα', 19-21. Μάρκ. ια', 13-14.*
20-21 || κωδ. *ἐξηραμένη*. 37/40 Ἄριθ. ις', 12-33. *Δευτερ.*
ια', 6. Ψαλμ. ρε', 17. 38 κωδ. *ὑπερήφανοι*.

7 ἐν ῥάβδῳ - - ἐπιστρ. ὑμῖν] *πρβλ. Ψαλμ. πη', 33*
«ἐπισχεφόμενοι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν» κέ. 9 *κα-*
ταλλάξας καὶ εἰρηνοποιήσας] *Κολοσ. α', 20.* 13/14 *ἕως*
- - πληρώματος αὐτοῦ] Ἐφεσ. δ', 13. 25 κωδ. *ὠφέ-*
λημον. 34/36 *Τιμοθ. 2, δ', 7-8.*

τὸ στάδιόν τε καὶ ὁ δρόμος, θεατὰς μὲν ἔχων τὰς ἄνω μυριάδας τε καὶ χιλιάδας τῶν ἀγίων ἀγγέλων, ἀγωνοθέτην τε αὐτὸν τὸν τῶν ὄλων δεσπότην ἐν τῷ ἀπροσίτῳ θρόνῳ 5 τῆς οἰκειᾶς δόξης κεκαθικότα, καὶ μὴν καὶ τοὺς τῆς ἐναντίας μερίδος συμπράκτορας, τοὺς ποικίλους φημί καὶ πολυμεθόδους δαίμονας, καταβαλεῖν ἡμᾶς καὶ συμποδίσαι καὶ ἀπολέσαι παντὶ τρόπῳ πειρωμένους, πόσον, 10 παρακαλῶ, δέον ὑμᾶς προσεχεῖς εἶναι, ἐμφοβούς τε καὶ περιμερίμνους, ἡσχημένους τε καὶ ἐναγωνίους, ὥστε μὴ μόνον καλῶς ἐνάρξασθαι τοῦ δρόμου; ὠφελήσειε γὰρ εἰς οὐδέν, εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς νεανικώτερόν 15 τε καὶ ἀνδρικότερον ἐπειχθῶμεν· καὶ οὐδὲ οὕτως ἢ τῆς νίκης ἐπιτυχία, εἰ μὴ μέχρι θανάτου, κἂν παραταθῆῃ πολὺ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν μέτρον, ἐνστησώμεθα. σκοπήσωμεν δέ, εἰ δοκεῖ, ἐνταῦθα κατὰ σύγκρισιν ἡμῶν τε 20 καὶ τῶν κατὰ κόσμον τρεχόντων, κἂν τούτῳ ἐπιγνωσώμεθα, ὅσον τὸ διάφορον. ἐκείνοις οὖν λειφεῖσι καὶ ἡττηθεῖσιν, ἴσασιν οἱ πεπειραμένοι, οἷα πρόσωπα κατηφῆ γίνονται· ὀφθαλμοὶ κάτω νενευκότες, δάκρυα προχεόμενα· 25 καὶ γὰρ καὶ ἑαυτοὺς τύπτουσι καὶ τὰς οἰκειᾶς τρίχας τίλλουσι, στένοντες καὶ ποτιῶντες, ὀδυνηρῶς τε καὶ ἡσχυμένως παριστάμενοι ἐπὶ προσώπου τοῦ βασιλεύοντος κατὰ μέσου τοῦ σταδίου, συνδεδεμένοι τε τὰς χεῖ- 30 ρας, καὶ ταῦτα τῶν ἐπάθλων διανεμομένων κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν μετὰ εὐφημιῶν πολλῶν καὶ ἀνακηρύξεων πρὸς τοῦ λαοῦ παντὸς τοῖς ἐκνικήσασι καὶ στεφανωθείσι. τοιγαροῦν καὶ ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐν εἰκόνι τοιοῦτόν τι ἔξει 35 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· οἱ γὰρ καλῶς τὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ τὴν πίστιν τηρήσαντες, παραστάθῃσονται τῷ παμβασιλεῖ θεῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς φαιδροὶ τινες καὶ γεγηθότες, καταστεφόμενοι τοῖς ἀκηρά- 40 τοις καὶ ἀμαράντοις τῆς δικαιοσύνης διαδήμασι, χιτῶνάς τε λευκοὺς, ὑπὲρ χιῶνα στίλβοντας, ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον ὑπενδύομενοι καὶ ὄσους ἄλλοις ὠραίοις τε καὶ

ποικίλοις πρὸς αὐτοῦ διακοσμούμενοι. ἢ δὲ ἀνάρρησις φοβερὰ τις καὶ πολυήχος· ὑπὸ γὰρ πάσης τῆς τῶν οὐρανίων δυνάμεων ἀγγελικῆς πλοθύος εὐφημηθήσονται καὶ ἐπαινεθή- 5 σονται, καὶ τοῦτο οὐχ ἅπαξ, ἀλλ' εἰς αἰεὶ καὶ διηνεκῶς· οὐ γὰρ ἐστὶ πέρας πώποτε οὔτε τῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, οὔτε μὴν τῆς στεφανώσεως καὶ ἀπολαύσεως, οὐδ' αὖ τῆς εὐφημίας καὶ ἀνακηρύξεως.

Τί οὖν λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες; οὐ 10 δραμούμεθα μᾶλλον καὶ μᾶλλον; οὐκ ἐπειχθησώμεθα ἔτι καὶ ἔτι; οὐ προσπαρακαλέσομεν λαβεῖν ἡμᾶς δύναμιν καὶ ἰσχὺν παρά τε τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καὶ παρά τῶν καθη- 15 γουμένων, τὴν εἰς τὸ καλῶς τρέχειν καὶ ἀνεμποδίστως ἐμπειρίαν; ναί, δέομαι καὶ παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, φοβερώτατον ἀγῶνα ὑπέδειξεν ὁ λόγος, ἀνεκλάλητον μὲν εἰς χα- 20 ρὰν καὶ δόξαν τοῖς ἀνδρείως τρέχουσι καὶ νικῶσιν, ὀλεθριώτατόν τε καὶ ἐπικινδυνώτατον τοῖς ἀτημελῶς καὶ ῥαθύμως ἢ ἐναπομένουσιν, ἢ συμποδιζομένοις, ἢ ἀπορῥηγνυμένοις τοῦ σταδίου. “ὁ ἔχων ὄτα”, φησὶν ὁ κύριος, “ἀκούειν ἀκουέτω”. ἀκούσατε τοῖνον, τέκνα, καὶ προσέχετε φρικτῶς, καὶ τρέχετε νηφα- 25 λέως καὶ ἐπιστημόνως, γνωρίζοντες τοὺς ἐπιτρέχοντας καὶ ὑποσκελιστάς ἡμῶν δαίμονας. οὐδεὶς οὖν δύναται τρέχειν, εἰ μὴ γυμνωθῆῃ παντὸς περιβολαίου, μόνον τὴν ἐπιστηθίδα φορῶν τῆς πίστεως. λέγομεν δὲ οὐ μόνον 30 κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξωθεν ὑπαρξίν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἔνδον ποικιλοφόρον τῶν ἰδίων θελημάτων ἀποποίησιν. οὐδεὶς οὖν εὐδρομεῖ ἐν τῷ σταδίῳ, εἰ μὴ ἐξησχημένος ἐστὶ τὸ σῶμα συμμαετρημένην τινὴ καὶ αὐτάρκει διαίτη 35 βρώσεώς τε καὶ πίστεως. εἰ δὲ καὶ ἀλείψασθαι δέοι ἀντὶ ἐλαίου τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἀκαταπόνητον ὑπομονήν, εἰ δὲ καὶ προγυμνασθῆναι καὶ προδιασκέψασθαι, τοῦτο οἱ ἔτι δοκιμαζόμενοι καὶ πρὸς τὸ σχῆμα ἀπο- 40 βλέποντες ἔξουσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῆς ὀποιασοῦν ἀφετηρίας ἐκπεπηδηκέναι δέοι, ἐκ τῆς καλλίστης καὶ συντομωτάτης ὑπακοῆς ἔξε-

5 κῶδ. κεκαθικότα. 15 κῶδ. ἐπιχθῶμεν. 22 λει-
φεῖσι=λειφθεῖσι. 35/37 Τιμοθ. 2, δ', 7-8.

1 κῶδ. ποικίλοις. 21 κῶδ. ἀτιμελῶς. 23/24
Ματθ. ια', 15. ιγ', 9, 43. Λουκᾶ η', 8. ιδ', 35.

λευσόμεθα. οὐδεὶς οὖν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δρόμου
 ὧν οὔτε διαμάχεται τοῖς συναμιλλωμένοις,
 οὐδὲ φθονεῖ, οὔτε ἐνδεικτιᾶ οὔτε πρὸς αὐτούς,
 οὔτε πρὸς ἄλλους, τοὺς ὀρώντας· συντεταμ-
 5 μένῃ δὲ νοῖ καὶ ὀφθαλμοῖς αὐτοῖς συνενευ-
 κόσι καὶ μηδ' ἐτέρωθε βλέπουσιν ἵεται καὶ
 ἐπείγεται κάτω βαλεῖν τοὺς ὑπεναντίους, ἕως
 φθάσῃ ἐν τῷ πέρατι· ὑπερ ἡμῖν μᾶλλον
 ἀναγκαῖον.

10 Διὰ τοῦτο, παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ καλῶς
 τρέχετε, καὶ ἀβασκάνως πορευέσθε, καὶ ἀτα-
 ράχως ἴτε, καὶ ἀγαπητῶς καὶ ἐτεροβοηθῶς
 συναμίλλασθε, τόνον ἐπὶ τόνῳ προστιθέντες,
 προθυμίαν ἐπὶ προθυμίᾳ, εὐψυχίαν ἐπὶ εὐ-
 15 ψυχίᾳ, ἄνω βλέποντες, ἄνω σκοποῦντες, μὴ
 περιβλεπόμενοι τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς κενο-
 δοξίας, μηδὲ ὑπενδιδόντες τὸ καθόλου, μηδὲ
 ὀλιγωροῦντες ἐν τῇ ὀκληρίᾳ τῆς ἀσκήσεως
 ἢ τῶν προσκρουμάτων, ἢ τῶν προσπλήξεων,
 20 ἢ τῶν ἐπιτιμήσεων, ἀλλ', εἰ καὶ τύχη, εὐ-
 θὺς διανιστάμενοι, πρὸς τὸ μὴ καταφθασιθῆ-
 ναι ὑμᾶς καὶ καταληφθῆναι ὑπὸ τοῦ δρά-
 κοντος, καὶ ἵνα οὕτως πάντα καλῶς καὶ ὁσίως
 διαπραττόμενοι, ὑπηκόως τε καὶ ταπεινοφρό-
 25 νως, εἰλικρινῶς τε καὶ εὐεξαγορευτῶς, φιλα-
 δέλφως τε καὶ θεοβραβεύτως, ἀξιωθῆσώμεθα
 καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ δρόμου ἡμῶν ἀποπεραιώ-
 σει τὰς ἀμοιβὰς ὑπὸ τοῦ κυρίου δεῖξασθαι,
 τοὺς στεφάνους καὶ τὰ ἔπαθλα τῆς μακα-
 30 ρίας καὶ ἀθανάτου λήξεως, ἀπολυτρούμενοι
 ἐκ πάσης τιμωρίας καὶ κολαστηρίων τῶν
 αἰωνίων, τῆς τε πικρᾶς καὶ πολυθρυλήτου
 αἰσχύνης ἐκείνης. διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς
 παναγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, αὐτῶν
 35 τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων, τοῦ δεσπότη ἡμῶν,
 τοῦ Προδρόμου, τοῦ Θεολόγου, πάντων συλ-
 λήβδην ὁμοῦ τῶν μαρτύρων καὶ δικαίων καὶ
 ὁσίων, τοῦ τε πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν,
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ
 40 ὁῶσα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
 ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἔστι δὲ κατὰ λόγον ποιμαίνειν τὰ λογικὰ
 πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, καὶ διδασκαλία πα-
 ραινετικὴ περὶ τοῦ εὐτόμως καὶ ἐπιμελῶς
 5 καταρτίζειν ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν ἀσκητικὴν
 εὐθύτητα, ῥηθεῖσα μετὰ μίαν ἡμέραν τῶν
 Φώτων.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐπεὶ
 ἡγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν τῷ πνεύ-
 ματι, τελέσαντες τὰς ἱεράς τῶν ἑορτῶν ἡμέ- 10
 ρας, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡσπερ ὑμᾶς ἐν ταῖς
 καθηκούσαις διακονίαις, οὕτως καμὲ τὸν ἁμαρ-
 τωλὸν ἐν τῇ οἰκείᾳ φροντίδι γενόμενον ἀνοῖ-
 ξαι τὸ ταπεινὸν στόμα εἰς τὸν τῆς ὑπομνή-
 15 σεως λόγον· θέον γὰρ τοῦτο ἐνεργεῖν ἡμᾶς,
 ἐφ' ὅσον ἐσμέν εἰς κεφαλὴν ὑμῶν, εἰς προ-
 τασίαν τε καὶ ὁδηγίαν τοῦ κρείττονος, ἐφ'
 ὅσον λόγον ἀπαιτηθῆσώμεθα ἐν ἡμέρᾳ κρί-
 σεως παρὰ τοῦ δεσπότη τῶν ὅλων θεοῦ
 20 περὶ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν, ὅπως καὶ ἡλικῶς
 διεξάγομεν καὶ εἰ κατὰ τὸ εὐάρεστον αὐτῷ
 ἐν οὐδενὶ παραλείψαντες τὰ θέοντα, πάντα
 δὲ συνεισενεγκόντες δι' ἔργου καὶ λόγου τὰ
 πρέποντα· ὑπερ ἑμοῖ φοβερόν ἄγαν καὶ ἔν-
 25 τρομον, δεδιότι τὴν ἀπολογία ἐν τῷ συνε-
 ρεῖν λόγον μετὰ τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων.
 τίς γὰρ καὶ ποταπὸς εἶη ὁ δουλικὸς πρὸς
 τὸν δεσπότην, ὁ ῥυπαρὸς πρὸς τὸν καθαρ-
 ρόν, ὁ ὑλικὸς πρὸς τὸν ἄυλον, ὁ ὑπεύθυνος
 πρὸς τὸν ἀνεύθυνον, ὁ κάκιστος πρὸς τὸν
 30 ἀγαθόν, ὁ ὑπαίτιος πρὸς τὸν ἀναίτιον, ὁ ἀγνω-
 μονικὸς πρὸς τὸν εὐεργετικόν; καὶ εἰ ἕκαστος
 περὶ ἑαυτοῦ ὀφείλων δοῦναι λόγον, δεδοικῶς
 ἐστι καὶ οὐκ ἀρκῶν ἑαυτῷ εἰς σύστασιν, ἀλλὰ
 πανταχόθεν περιστατούμενος καὶ περιελκό- 35
 μενος, καὶ ταῦτα ἴσως ἀγαθὰ πράττων, πό-
 σον ἐγὼ ὁ τάλας περιστατηθήσομαι καὶ ἔξα-
 πορηθήσομαι καὶ ἀλλοιωθήσομαι, καὶ οἶον
 τῷ δέει ἀποτεθνήξομαι, ἔτι ἐμπνέων τῶν
 40 περὶ ἑμαυτοῦ τε ἀναριθμητῶν σφαλμάτων
 καὶ ὑμῶν ἑνὸς ἐκάστου τῆς ὁδηγίας λόγον
 κατανοοῦμενος; διὰ τοῦτο, ὡς ἔφθην εἰπών,
 ἔντρομός εἰμι καὶ ἐκστατικός, καὶ μάλισθ'
 ὅταν ἐπαισθηθεῖς γένωμαι τῆς περὶ τῶν

2 κῶδ. συναμιλλομένοις. 5 κῶδ. νοῖ. 12 κῶδ.
 ἴσσε. 16 κῶδ. ἐπένους. 20 κῶδ. τύχει.

τοιούτων ἐννοίας, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, στένων καὶ περιοδυνώμενος, βοῶν ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ αἵρων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, τὴν ἐκεῖθεν ἐπιζητῶν
 5 ἐπικουρίαν συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν· τῷ ὄντι γάρ, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, ἐπικίνδυνόν ἐστὶ τὸ τῆς προστασίας ἀξίωμα καὶ φοβερά τὰ ἐπὶ τοῦτο ἐπιτίμια, αἱ ἀραὶ καὶ ἀπειλαί, αἱ διὰ στό-
 10 ματος τῶν προφητῶν ἐκ τῶν ἄνωθεν χρόνων ἀνεφωνήθησαν τοῖς μὴ ποιμάνεσσι κατὰ λόγον τὰ λογικὰ πρόβατα.

Δεῦτε λοιπὸν πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πάντες συγκινούμενοι, θερμότεραν τὴν ἐπὶ
 15 τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν πρόθεσιν ἀναλαμβάνοντες, πράξωμεν τὰ καθήκοντα, θελήσωμεν τὰ δέοντα, ἐνεργήσωμεν τὰ συμφέροντα· μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ γέροντες καθάρωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύ-
 20 ματος· καταρτίσωμεν ἑαυτοὺς σκεύη ἐκλογῆς, ἀγίωσύνην ἐπιτελοῦντες ἐν πνεύματι, φεύγοντες τὴν τῶν κακῶν ἐπιτήδευσιν, τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν παρακοήν, τὴν φιληδονίαν, τὴν φιλοσαρκίαν, ἐπιδιώκοντες τὴν τῶν ἀρε-
 25 τῶν ἀνάληψιν, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν ὑπακοήν, τὴν ἀγνεῖαν καὶ φιλαδελφίαν· ἀπορρίψωμεν πόρρω ἀπὸ καρδίας τὰς σαρκικὰς καὶ φιληδόνους σχέσεις, οὐ λέγω ἀπὸ τῶν ἔξω μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνδοθεν καὶ
 30 ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, ἧγουν τοῦ μὴ ἔχειν πρὸς τὸν ἕτερον παρὰ τὸν ἄλλον ἀδελφὸν πλείονα τὴν ἀγάπην· πονηρὰ γάρ ἐστὶ καὶ μισόθεος, κλέπτρια καὶ δουλοπρεπής, λανθανόντως μὲν ἐπεισιούσα δῆθεν ὡς ἐξ ἀγάπης ἀδελφικῆς,
 35 εὐρισκομένη δὲ ὡς ἐκ πορνείας σατανικῆς. σκέψασθε τὸ πάθος, φείσασθε τὸν ὄλεθρον, μὴ ἐμπαρῆτε εἰς τὸ βάραθρον, ἵνα μὴ ἀποτί-
 40 νετε κἀντεῦθεν καταδικας, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι κρίσιν ἀτελεύτητον. οἴδατε, ὡς πολλὰ τὰ ἐνεδρα τοῦ διαβόλου καὶ πολλαὶ αἱ μεθοδεῖαι αὐτοῦ, ποικίλως κατ' ἡμῶν ἐξευρισκόμεναι· καὶ οὐκ ἂν τις ῥυσθῆι τούτων, εἰ μὴ δι' ἐξαγορεύσεως καὶ τῆς πρὸς τὸν

κατηγούμενον πίστεως, τῷ λόγῳ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπακοῆς καθοδηγούμενος. καὶ οἱ παρὰ τήνδε τὴν ὁδὸν μὴ πορευόμενοι ἐκπεπτώκασι καὶ πίπτουσιν, ὥσπερ ἀναγινώσκομεν· οἱ δὲ τῷ παρόντι συστοιχοῦντες
 5 κανόνι ἀπεφάνθησαν φωστῆρες ἐν κόσμῳ λάμπαντες, τὸν ζόφον τῆς ἁμαρτίας ἀποφυγόντες καὶ τὸν διάβολον καταπατήσαντες τῇ ἀπονεκρώσει τῶν οἰκείων θελημάτων.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
 10 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμφρονος καθίσταναί τῆς οἰκείας σωτηρίας καὶ πρὸς πᾶσαν εὐθύτητα καταρτίζειν ἑαυτοὺς· πρὸς ὃ δὲ ἕκαστος, καθὼς ἐνοχλεῖται, κατὰ τούτου καὶ τὸν ἀγῶνα ὀφείλει ἀναλαμβάνειν, πρὸς 15 τὸν φθόνον τὰ κατὰ τοῦ φθόνου, τοῦ μισεῖν τὴν παραυτίκα δόξαν· ἐκ γὰρ τοῦ ἔρᾶν κρείττων τοῦ πέλας φαίνεσθαι κατὰ τε ἀγχίνουαν, κατὰ τε μελουργίαν, κατὰ τε ψαλμωδίαν, κατὰ τε ἀνάγνωσιν, κατὰ τε ἄλλην τινὰ εὐ-
 20 φυίαν, ἢ πνευματικὴν ἢ σωματικὴν, ὑποσύχεται τὸ πάθος καὶ ἐκδαπανᾷ καὶ τήκει τὸν ἔχοντα. ἀλλήλων οὖν μέλη ὄντες, καθὼς ἔσμεν ἐν σῶμα οἱ πάντες, ἀλλήλοις συγχαίρωμεν, ἀλλήλοις συναγαλλώμεθα, ἀλλή-
 25 λων τὰ κατορθώματα ἠγώμεθα. ὃ μὲν τυχὸν εὐμελεῖ, σὺ δὲ μεγαλοφωνεῖς, ὃ δὲ εὐαναγνωστεῖ, σὺ δὲ νοηματικώτερος τῶν ἀναγινωσκομένων· ἄλλος ἀγχίνους, σὺ δὲ ἀπο-
 30 λογικώτερος· πρὸς διαταγὴν ἔργων χρησι-
 35 μείων ὁ δεῖνα, ἀλλὰ καὶ σὺ πρὸς ὑπακοήν εὐθύτερος, καὶ πολλῶ γε κρεῖττον τὸ δεύτερον τοῦ προτέρου· καὶ γὰρ τὰ δοκοῦντα εἶναι τι, πρὸς τὰ ἀληθῶς ὄντα οὐδὲν εἰσι. τί γὰρ μελουργία ἢ εὐφωνία, ἢ ἀνάγνωσις, 35 ἢ εὐνοησία, ἢ μεγαλοφωνία, ἢ καλλιγραφία, ἢ μουσουργία, πρὸς τὴν μακαρίαν καὶ ἐπέραστον ταπεινώσιν καὶ ὑπακοήν, πρὸς τὴν χρηστότητα καὶ ἀπλότητα, πρὸς τὴν πραύτητα καὶ γαληνότητα, πρὸς τὴν ἀνεξικακίαν 40 καὶ ἀγογγυσίαν, πρὸς τὴν φιλοθεῖαν καὶ πολυευχίαν, πρὸς τὰς ἄλλας ἱεράς ἀρετάς, ὧν ἢ κτῆσις τοῦ θέλοντος, κἂν καχόφωνός ἐστι, κἂν ἄψαλτος, κἂν δυσανάγνωστος, κἂν ἀφυέ-

2 κῶδ. περιθνωόμενος πρβλ. σ. 225, 19/20. 19 κῶδ. μολιμοῦ. 41 κῶδ. μεθοδαί.

26 κῶδ. ἠγούμεθα.

στατος, κἄν ἀδιάρθρωτος τὴν γλῶσσαν, κἄν
 βραχὺς τὴν ἡλικίαν, κἄν ἐνδιάστροφος τοὺς
 ὀφθαλμούς, κἄν δυσειδής τὴν ὄψιν, κἄν σκά-
 ζων τὰ μέλη; οὕτω γὰρ εὐπόριστον ὁ ἀγα-
 5 θὸς ἡμῶν θεὸς καὶ πᾶσιν εὐπρόσιτον τὸ
 τῆς ἀρετῆς ἀγαθὸν προῦθηκεν ἡμῖν, οὐ διὰ
 σωματικῶν προτερημάτων, ἀλλὰ διὰ ψυχικῶν
 διαθέσεων κατασπειρόμενον καὶ αὐξοῦμενον
 καὶ τελειούμενον.

10 Λοιπὸν ταῦτα ἐννοοῦντες μένωμεν οἷς
 ἐσμεν, χαιρόμενοι τὰ εἰς ἀλλήλους, συμβι-
 βαζόμενοι τε καὶ συναρμολογούμενοι διὰ πά-
 σης εὐταξίας εἰς τὴν κατὰ θεὸν ζωὴν ἡμῶν
 βλέπετε γάρ, ἀδελφοί μου, ὅτι πληθύνομεν
 15 καὶ ὀφείλει πάντα κατὰ τάξιν γίνεσθαι, καὶ
 ἐπὶ μικρὸν τι ἀτακτῆση, τὸ ὅλον τῆς ἀδελ-
 φότητος ἡμῶν σύστημα κινεῖται καὶ συγ-
 κλονεῖται, ἀπόλλων τὸν οἰκεῖον κόσμον τῆς
 ἀρετῆς, ὥσπερ ἔχει ἐπὶ παντὸς ἄλλου τῶν
 20 ἔξω συνταγμάτων· καὶ γάρ, εἰ μὴ καθηκόντως
 διεξάγῃται καὶ βασιλεία [καὶ οἰκία], ἐκάστου
 ἀξιώματος τὰ οἰκεῖα παντὶ καιρῷ καὶ τρόπῳ
 ἐπιδεικνυμένου, οὕτω βασιλεία καὶ οἰκία. ὡσαύ-
 τως [ἐπὶ] χοροῦ τε καὶ δήμου καὶ παντὸς
 25 ἄλλου. οὕτω πολὺ μᾶλλον ἡμῖν θέον καὶ
 ὠφέλιμον, τοῖς συναθροισθεῖσιν ἐν ὀνόματι
 κυρίου ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ οὖσιν ἐν τῷ κατα-
 λόγῳ τοῦ ἀγγελικοῦ στρατεύματος, τὸ τῆς
 εὐταξίας καλόν, λέγω δὴ τὸ ἀθροῦβως καὶ
 30 ἀταράχως καὶ ψάλλειν καὶ προσεύχεσθαι
 ὑμᾶς, ἵστασθαι καὶ μεθίστασθαι, καθέζεσθαι
 καὶ ἐγείρεσθαι, ὑπνοῦν καὶ ἀνίστασθαι, κατα-
 βαίνειν καὶ ἀναβαίνειν, ἡσυχάζειν καὶ λαλεῖν,
 ἐσθίειν καὶ πίνειν, εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρ-
 35 χεσθαι, ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι, ὁμαδεύε-
 σθαι καὶ διαλύεσθαι, ζητεῖν καὶ διδεῖν καὶ
 λαμβάνειν καὶ εἰσδέχεσθαι, δουλεύειν καὶ
 δουλεύεσθαι, τιθεῖν καὶ κρατεῖν, ἐνδύεσθαι
 καὶ ἐκδύεσθαι, ὑποδύεσθαι καὶ ἐξυποδύεσθαι·
 40 ἅπαντα γὰρ ταῦτα καθ' ἐκάστην ἡμέραν φαί-
 νεται ἐν ὑμῖν. καὶ εὐταξίας μὲν οὕσης, θείῳ
 φόβῳ κεκραμμένης, οἷόν τις θάλασσα ἢ πᾶσα
 ἀδελφότης γαληνιώσα καταφαίνεται, κινου-

μένη μὲν καὶ φερομένη, ἀλλὰ πραῦτατα κύ-
 ματα ὑποφρίσσουσα, τῆς κινήσεως ὡς ὑπὸ
 πνεύματος ἁγίου ἐπαιρομένη, ἀταξίας δὲ ἐξ
 ἀπροσεξίας παρεισαγομένης, ὡς ἐκ σφοδρῶν
 5 τινων πνευμάτων καὶ καταγίδων τῶν εἰς- 5
 πνευσάντων ταράσσεται καὶ ἀναβράσσεται,
 μισητὰς καὶ εἰδεχθεῖς καὶ ὑποβρυχίους τοῦ
 σκάφους τῆς ψυχῆς τὰς τρικυμίας ἀνε-
 γείρουσα καὶ ἀποπέμπουσα. μὴ γὰρ οὐχί
 10 τοιοῦτόν ἐστιν ἰδεῖν, ὅτε ἀπὸ κραυγῶν καὶ 10
 θορόβων, ἀπὸ γελοίων καὶ στρηνιασμάτων,
 ἀπὸ προσκρουσμάτων καὶ συμπιασμάτων, ἀπὸ
 ὠθισμάτων καὶ ἀντωθισμάτων καὶ ἐξανα-
 τρεπόμεθα καὶ ἀναλλοιούμεθα; καὶ ἵνα ἐγγύ-
 15 θεν λάβωμεν τὸ ὑπόδειγμα, τί γέγονεν ἐπὶ 15
 τῆς μεταδόσεως τῆς εὐλογίας τῶν ἁγιασμά-
 των καὶ ἐπὶ τῆς ἐξόδου τῆς τραπέζης; οὐχί
 ἔμελλε συμπατεῖσθαι ὁ παῖς μικροῦ δεῖν καὶ
 τελευτᾶν; καὶ οὐχί ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ τέσσαρες
 20 ταξίαρχαι ὀλοχεῖρι μετὰ πολλῆς ἀντιβάσεως 20
 καὶ ἀντιστάσεως μόλις ἠδουήθησαν ἐνεγκεῖν
 τὴν ἀτακτον ῥύμην ὑμῶν, καθάπερ ἐπὶ τῶν
 κοσμικῶν; μὴ γὰρ ἐξέλιπε τὸ ἁγίασμα; μὴ
 γὰρ οὐκ ἤμην ἐγὼ ὁ τάλας ἐνὶ ἐκάστῳ μετα-
 25 διδούς; μὴ ἦν τὸν προεισδεξάμενον μειζόνως 25
 εὐλογηθῆναι καὶ καθαγιασθῆναι; οὐδαμῶς,
 ἀλλ' ἦ μᾶλλον ὀφείλετο οὕτως πράξας τὸν
 ἁγιασμὸν ἐξ αὐτοῦ, οὐ τιμήσας τὸ δῶρον·
 εἰρήνης γὰρ ἦν τὸ δῶρον καὶ ἡ εὐλογία εὐ-
 30 ταξίας, καὶ ὁ ἁγιασμὸς εἰρηνοποιῶν κατα- 30
 στάσεως. καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης, μὴ ὅτι οὐ
 πάντες ἔχομεν ἐξελεῖν, ἢ ὁ προεξελεθὼν
 ἡγίασται ἐν τῇ ταχυτήτι αὐτοῦ; οὐδαμῶς,
 ἐκαρπώσατο δὲ μᾶλλον ἀντὶ ὠφελείας βλά-
 35 βην διὰ τῶν ἀγανακτησάντων ἀδελφῶν. 35

Ἄλλὰ μὴ οὕτως, τέχνα καὶ ἀδελφοί. θέο-
 35 μαι ὑμῶν καὶ παράκαλῶ, συνίετε τί τὸ θέ-
 λημα τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ μόνον ἀγαθὸν ὀφείλει
 εἶναι, ἀλλὰ καὶ τέλειον καὶ εὐάρεστον, πρὸς
 τὸν καταρτισμὸν τῶν πολλῶν γινόμενον. ταῦτα 40
 μὲν ὑμῖν οὐκ ὀνειδιστικῶς, ἀλλ' ὑπομνηστι-
 κῶς εἴρηται τε καὶ λέλεκται, ἵνα πρὸς τὸ

8 αὐξοῦμενον ἐκ τοῦ τύπου αὐξέω. 17/18 κῶδ. συν-
 κλονεῖται. 21 προσέθηκα τὸ καὶ οἰκία καὶ κατόπι τὸ ἐπὶ.

2 κῶδ. ὑποφρίσσουσα. 3 κῶδ. ἐπαιρομένη. 12
 προσκρουσμάτων] ἀλλαγοῦ (231, 19) προσκρουμάτων.
 21 κῶδ. μόλις ἢδ. ἐνεγκῆν. 32 κῶδ. ἔχομεν.

ἐξῆς ἀσφαλῶς βιοτεύωμεν, καὶ διὰ τοῦτο μόνον μεμνημένοι τῶν παλαιῶν καὶ ἤδη παρελθόντων, ἵνα φύγωμεν τὴν τῶν ὁμοίων διάπραξιν· ὁ δὲ κύριος τῆς εἰρήνης καὶ θεοῦ 5 πάσης παρακλήσεως, ὁ συνέχων τάξει τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, ὁ καὶ δεῆσαν ὀφθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς τὸ ἀνασώσασθαι τὸ ἀνθρώπινον, μὴ ὄλον εὐθύς φανῆναι εἰς ἀνδρὸς τελείου σχῆμα, ἀλλὰ τάξεως ἀκολουθία καὶ νόμῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ βρέφους 10 ἐλθεῖν εἰς τὰς μεθελικιώσεις, ὡς καὶ ὀκταήμερος περιτηθηῖναι καὶ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις ὑπὸ τοῦ δικαίου Συμεὼν ἀγκαλισθῆναι, κατὰ τὸ εἰθισμένον ἐν νόμῳ· ἔπειτα, 15 δωδεκαετῆ γενόμενον συγκαθίσαι τοῖς ἱερεῦσι καὶ γραμματεῦσιν, ἡνίκα ἀναγνοὺς τὸ βιβλίον, πτύξας, τῷ ὑπηρέτῃ ἔδωκεν· ἔπειτα ἐπὶ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους βαπτισθῆναι καταξιώσας, ἀναγέννησιν ἡμῖν υἰοθεσίας χαρίζομενος—, αὐτὸς δὴ ἡμῖν δύναμιν καὶ κραταίωσιν 20 πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν ἀγαθὴν καὶ κίνησιν, πρὸς πᾶσαν εὐταξίαν καὶ ὁμόνοιαν, πρὸς πᾶσαν εἰρήνην καὶ πραύτητα, ἐν εὐκρινείᾳ τῆς μετ' ἀλλήλων ἀγάπης, ὡς ἂν εὐρεθείημεν ἅπαντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποκαλύψεως αὐτοῦ χορὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅγιος καὶ δῆμος 25 ἡγιασμένοι, σκηνὴ πεφωτισμένη μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάντων, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ 30 παναγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΗ'.

Περὶ τοῦ φυλάττειν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς πονηρᾶς συνδούσεως καὶ τῆς ἀνωφελοῦς καὶ ἀκαίρου παρρησίας, καὶ τοῦ μεθ' ὑπομονῆς 35 ὑποίσειν ἡμᾶς τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, ἐπ' ἐλπίδι τῆς εὐρυχωρίας καὶ ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν.

40 Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς γλυκεῖά μοι ἢ πρὸς ὑμᾶς ὁμιλία τε καὶ θεωρία, ἡνίκα μάλιστα ἡμέρα ἐπισταίη κατηγορήσεως, ὁρῶντι ὁμοῦ πάντας συνηγμένους ἐπ' ὀφθαλμοὺς τῆς ταπεινώσεώς μου. εἰ γάρ

καὶ ἀμοιρῶ λόγου τοῦ καθήκοντος—ὀλίγος γάρ εἰμι ἀμφοτέρωθεν—, ἀλλ' οὖν ὅτι ἀποπληροῦμεν τὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν σὺνήθες, χαίρομεν καὶ εὐφραινόμεθα ἀνθομολογούμενοι τῷ κυρίῳ ὑπὲρ ὧν πεποίηκε δι' ὑμᾶς 5 εἰς τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν. ὅτι δὲ καὶ τῶν κατηγορήσεων οὕτως ἐπιμελῶς γινομένων ἐπισυμβαίνουνσιν ἀταξίαι, ὥσπερ καὶ πρὸ μικροῦ, οὐ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ἔνθα ἠῤῥγει τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς ὑπὲρ 10 τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας μετὰ τῆς τοῦ λόγου βρύσεως, ἔστιν ὅτε συνέπιπτε τὰ ὅμοια, καὶ ἴστε οἱ πεπειραμένοι τὰ κατ' αὐτοὺς ἀναγνώσματα. τί λοιπόν ἐστι τὸ ζητούμενον; ἵνα ἀνολιγώρητον ἔχων τὴν περὶ ὑμᾶς φροντίδα ἐν τῇ ταπεινῇ μου ψυχῇ ἐπιδείκνυμι 15 τὰ δέοντα ἔργῳ καὶ λόγῳ, νουθετῶν, παρακαλῶν, ὑπομνήσκων, διαβεβαιούμενος, ἐπιτιμῶν, χρηστευόμενος, ἀπειλῶν, ὑπισχνόμενος ἰδίᾳ τε ἐνὶ ἐκάστῳ καὶ δημοσίᾳ κοινῇ 20 πᾶσιν, ὡς ἂν τῷ συνεχεῖ τῆς ὑπομνήσεως ἔλξειν ὑμᾶς εἰς τὸ εὐθὲς καὶ σωτήριον ἐπικουρίᾳ θεοῦ καὶ συνεργίᾳ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν.

Τοῦτο οὖν τὸ ἔργον μου καὶ ἡ σπουδὴ 25 μου, τοῦτο ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ φροντίς μου, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀγανάκτησις (συγχωρήσατε) γέγονεν οὐκ ἐκ μισητῆς διαθέσεως, οὐδὲ ἐκ θυμικῆς ὀρμῆς, οὐδὲ ἐξ αὐθεντικῆς ἐξουσίας—ἄπαγε—, ἀλλ' ἐξ ἄγαν περιπονήσεως καὶ ἐκ φιλοστόργου καὶ πατρικῆς ἀγαπήσεώς μου, εἰ καὶ ὑπὲρ ἐμὲ τὸ λεγόμενον· ἰδὼν γὰρ ὅτι σύνδεσμος γέγονεν ἐν τισι πονηρὸς καὶ ἐπισύστασις κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, 35 διεξανέστην, ἔδραμον, ἔσπευσα σβέσαι τὸ ἐνσπαρὲν πῦρ ὑπὸ τοῦ πολυμόρφου ὄφους, ἵνα μὴ ἐκ μικροῦ σατανικοῦ σπινθῆρος ἀνακαυθῆ ἡμετέρα φλόξ ἀταξίας, κατεσθίουσα ἅπαντας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή· τοῦτο γὰρ ἦν 40 τὸ γενηθέν. εἶτα ἐπετίμησα καὶ ἐπέπληξα αὐτοὺς τε τοὺς ἀλόντας καὶ τοὺς μὴ ἀλόντας, ἵνα τοὺς μὲν τῇ στύψει τῶν ἐλέγχων καὶ ὄνειδισμῶν ἀπαλλάξω τῆς χαυνώσεως καὶ τῆς οἰήσεως, καθιστῶν αὐτοὺς εἰς με-

τριοφροσύνης στεργρότητα, τοὺς δὲ τῷ κακῷ ὑποδείγματι φοβήσας ἀσφαλίσωμαι, μὴ εἰς τὰ ὅμοια ἐμπεσεῖν ἀπειρία τῆς ἐμπτώσεως. καὶ γοῦν φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ παρόντος, πα-
 5 ρακαλῶ καὶ δέομαι, ἐκ πάσης πονηρᾶς συν-
 δουάσεως καὶ οἰηματικῆς ἰδιορρυθμίας, ἐπι-
 βλαβούς τε ἀναζητήσεως καὶ παρεκτροπῆς
 νομοθεσιῶν, στοιχοῦντες τῷ κανόνι τῆς πα-
 ραδεδομένης ἡμῖν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων
 10 ἡμῶν διδασκαλίας καὶ νομοθεσίας, ὅτι οὐχ
 ὡς ἔτυχεν οὐδὲ ἀκανονίστως, ἀλλ' ἐν βα-
 σάνῳ πολλῷ μετὰ πόνων καὶ ἰδρώτων ἐκ τῶν
 ἄνωθεν χρόνων, ὃ ὠρίσθη ἐν ὑμῖν, ὠρίσται,
 καὶ ὃ διατυποῦται ἐν ὑμῖν. διατετύπεται,
 15 εἰς ἐνδειξιν ἀληθείας τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγγελικοῦ
 βίου καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν ἑτεροφρονούντων
 πρὸς τὰς εὐθείας ἐντολάς τοῦ κυρίου.

Ἐμπορεῦσεθε οὖν λοιπὸν τὴν ἀγαθὴν ἐμ-
 πορίαν ὑμῶν. καὶ διανύετε τὸν ἐν κυρίῳ
 20 δρόμον ὑμῶν, ὑπαλείφοντες ἑαυτοὺς τῷ ἐλαίῳ
 τῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς, καὶ ὑποφέρον-
 τες τὰς ἀσκητικὰς στενοχωρίας, δι' ὧν ἐτοι-
 μάζεται ὑμῖν ἡ εὐρυχωρία τῆς ἀπολαύσεως
 τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. τίνες δὲ εἰσιν αἱ στε-
 25 νοχωρίαί; ἢ πάντως, ἅς καθ' ἐκάστην ἐνεργεῖτε,
 τὰς ἀγρυπνίας καὶ ψαλμωδίας, τὰς ἐκ
 χειρῶν ἐργασίας, τὰς ὀλιγοδείας, τὰς ὀλιγο-
 ποσίας, τὰς ἐπαλλήλους μεταφορὰς καὶ μετα-
 γωγὰς τῶν διακονημάτων, ὅσον ἐν στάσει,
 30 ἐν εὐταξίᾳ, ἐν βαδίσματι, ἐν ἐνδύματι, ἐν
 ὑποδήματι, ἐν σκεπάσματι, ἐν συνθλίψει,
 ἐν ἀποστερήσει, ἐν προτιμήσει, ἐν παραθεω-
 ρήσει, ἐν ἄλλῳ δηποτοῦν πράγματι· καθ'
 ἕκαστον γὰρ εἶδος ἀθλεῖτε κοπιῶντες ἡμέ-
 35 ρας καὶ νυκτός. καὶ ὅτι ἀληθές, μαρτυροῦσι
 πολλοὶ τῶν ἁγίων, μαρτυρεῖ δὲ πρὸ πάν-
 των καὶ μετὰ πάντων ὁ μέγας καὶ θεῖος
 Βασίλειος, μαρτυρικὴν ἔνστασιν ὀρίζων τὴν
 ὑποταγήν. τί δὲ ἄρα ὑπὲρ τούτων ὀησό-
 40 μεθα; ἢ τί ὑμῖν τὸ ἀνταπόδομα; ἀλλ' οἱ ἀμά-
 ραντοι τῆς δικαιοσύνης στέφανοι, ἢ κληρονο-
 μία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἢ υἰοθεσία
 καὶ ἡ ἀφθαρσία καὶ ἡ ἀθανασία, καὶ πᾶσα
 εἴτις ἄλλη ἐπινενόηται μακαριότης. τοιαύτας
 οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀδελφοί μου,

ἐνέγκοιτε, παρακαλῶ, ἔτι καὶ ἔτι τὸν προ-
 κείμενον ἡμῖν ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεως, μὴ πτυ-
 ρόμενοι ταῖς ἐπισυμβαινούσαις ὑποσκέλισεσι
 τῶν τινῶν (πίπτουσι γὰρ ὡσπερ φύλλα οἱ
 5 ἑαυτοῖς στοιχοῦντες) καὶ μὴ ἐπερειδόμενοι 5
 τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ, μηδὲ ἀκηδιῶντες ἀπὸ
 τῶν ἐπισυμβαινουσῶν ὀχληρῶν καὶ λυπηρῶν,
 ἔνεκεν τῆς κατὰ θεὸν ὑμῶν ζωῆς. εἰ γὰρ
 μὴ λυπώμεθα, οὐδὲ χαριούμεθα ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ. καὶ εἰ μὴ στενοχωρώμεθα καὶ 10
 στενώμεθα, οὐκ εὐφρανθήσομεθα οὐδὲ εὐ-
 παθήσομεν ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι. ἀλλ'
 ὅτι λυπούμεθα καὶ θλιβόμεθα, τάλαιπωροῦ-
 μεν καὶ κατακαμπτόμεθα. ἐν τούτῳ μᾶλλον
 ἀγαλλιασώμεθα· δεῖγμα γὰρ πάντως, ὅτι ἐν 15
 τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀντὶ τῶν λυπηρῶν τὰ
 χρηστὰ ἡμῖν ἀνατελεῖ, ἀντὶ τῆς πτωχείας
 ὁ πλοῦτος, ἀντὶ τῆς ὀλιγοκτησίας ἢ πολυ-
 κτημοσύνη τῶν οὐρανίων θησαυρῶν, ἀντὶ τῆς
 σαρκικῆς κατατήξεως ἢ ψυχικῆς εὐπάθεια, 20
 ἀντὶ τῆς ἀπομονώσεως παντὸς τοῦ κόσμου
 ἢ ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως ἀνάρ-
 ρησις. οἷον γὰρ καὶ ἡλίκων, ἐπὶ ἀκούσωμεν
 τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς, καλούσης καὶ
 λεγούσης ἡμῖν “δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ 25
 πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
 ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου”! διὰ
 τοῦτο, εἰ δεοί ὑμᾶς καὶ καθ' ἡμέραν ἀπο-
 θνήσκων ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, εὐ-
 προθετήσωμεν καὶ ἑαυτοὺς ἀπεκδώσωμεν 30
 τέμνεσθαι, καίεσθαι, ξέεσθαι, πάντα τὰ ἄθλα
 ὑπομένειν, καθάπερ οἱ ἅγιοι μάρτυρες· οὐ
 γὰρ τι ξένον ἐκεῖνοι πεποιήκασιν, οὐδὲ ἄλλο
 πρέπον ἐκεῖνοις, ἡμῖν δὲ ἕτερον ἀγαπᾶν καὶ
 ἀσπάξεσθαι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα καὶ τὴν 35
 αὐτὴν ἐπιθυμίαν, ὅτι καὶ πάντες ἐν ἐσμεν
 τῇ φύσει καὶ θεοῦ πλάσματα καὶ ὑπὲρ ἐνός
 εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἰσῆχθημεν, τοῦ δο-
 ξάσαι θεὸν διὰ τῆς φυλακῆς τῶν ἁγίων αὐ-
 τοῦ ἐντολῶν. εἰ δὲ ὅτι κοπαὶ μελῶν καὶ 40
 αἱμάτων ἐκχύσεις καὶ τυράννων κολάσεις οὐ
 πάντοτε πᾶσιν εἰσιν, ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ἐφθά-
 σαμεν, διὰ τοῦ ὑψηλοῦ βίου τούτου τὸ τῆς

ὕπακοῆς ἡμῶν μαρτύριον ἐπιτελέσωμεν, ἕτεροτρόπως κολαζόμενοι καὶ ἀοράτως κενούντες τὸ αἷμα καὶ τὰ μέλη νοητῶς κατακοπόμενοι, ὡς ἂν τοῖς ἁγίοις μάρτυσι συνα-
5 πολάσωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΘ'.

10 Περὶ τοῦ ἀνά χεῖρα γενομένου σεισμοῦ καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ διδασκαλία παραινετική περὶ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας, πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τοῦ
15 περὶ τὸν σεισμόν φόβου προσγενομένου ἡμῖν ἐκ τῆς χθὲς ἡμέρας, οὐ χρεία περὶ ἄλλου τινός, ἢ περὶ τούτου δεῖ μόνον διαλεχθῆναι, πόθεν καὶ οὐτινος χάριν γίνεται. καὶ ἄλλοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἄλλα ἔφασαν, ποιότητα
20 γῆς καὶ νηνεμίαν ἀνέμων καὶ ἄλλα τινὰ ἕτερα ἀλόγως φυσιολογοῦντες καὶ μηδαμοῦ τὸ ἀληθὲς ἐξευρίσκοντες ἡμᾶς δὲ ὁ θεὸς Δαυιδ πιστοῦται λέγων· “ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἀπτόμενος τῶν
25 ὀρέων καὶ καπνίζονται”. οἶονε! γὰρ βλέμματί τινι αὐστηρῶ πρὸς δοῦλον δεσπότης χρώμενος ἔντρομον αὐτὸν καθίστησιν. οὕτως ὁ ἀληθινὸς δεσπότης τοῦ παντός καὶ ποιη-
30 τῆς δοῦλα τὰ πάντα ἔχων παριστάμενα, ἐπειδὴ τὴν καθ' ἡμῶν ἐξ ἁμαρτιῶν ἀγανάκτησιν θελήσῃ ἐνδείξασθαι, τὸ παντέφορον ὄμμα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐμβριθῶς πρὸς τὴν κτί-
σιν ὑποβλέψας, ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν, ἵν' ἡμεῖς φοβηθέντες καὶ τρομαζάντες ὡς δοῦλοι ὠργι-
35 σμένοι ἐπαναχθῶμεν πρὸς σωφρονισμόν καὶ διόρθωσιν τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ.

Ἴδε οὖν, ἀδελφοί μου, οἶα αὐτοῦ φοβερά ἢ δύναιμι, ἡλίχη ἢ ἐνδείξεις τῆς ἀγανάκτη-
σεως, ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ! καὶ εἰ ὁ
40 παρῶν τοιοῦτος καὶ τηλικούτος, ποταπὸς δ' ἂν εἴη ἐκεῖνος ὁ σεισμὸς τῆς τοῦ παντός

συντελείας, κατὰ τὸ “ἰδοὺ ἐγὼ ἅπαξ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σείω λέγει κύριος”; ποῖος φόβος ἔφεται; ποῖος τρόμος γενήσεται. ὅταν ἀρασσομένη ἡ γῆ ἀναδῶσει πάντας
τοὺς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένους, συμπηγνυμέ- 5
νων ὁστέων πρὸς ὁστέα καὶ φουομένων ἐν αὐτοῖς σαρκῶν καὶ νεύρων, καὶ πάλιν ψυχου-
μένων καὶ ἀνισταμένων τῶν σωμάτων; ὅταν ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον εἰλισσόμενος τοὺς ἀστέ- 10
ρας ἀποβάλλεται καὶ τοὺς φωστῆρας ὑπαλ-
λάττεται, ἤχου καὶ βροντῆς ἐξακουομένης διὰ τῆς τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγος ἐπὶ πάν-
τας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν; ὅταν αὐτὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐμφανῶς ἦξη, μυρίων μυριά-
δων καὶ χιλίων χιλιάδων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγ- 15
γέλων καὶ πάντων τῶν ἄνω δυνάμεων προη-
γουμένων καὶ προπορευομένων ἔμπροσθεν αὐτοῦ; ὅταν θρόνοι τεθῶσι καὶ κριτήριον καθίσῃ ὁ ἀδέκαστος κριτῆς καὶ δεσπότης,
πάντα γυμνά καὶ τετραχηλισμένα κρίνων καὶ 20
διευθύνων καὶ ἐξετάζων βουλήν καὶ πρᾶξιν καὶ λόγον τῶν βεβιωμένων ἡμῖν; ὅταν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, τούτων πάντων τελουμένων. ἐξενεχθῆ ἡ μεγάλη καὶ φοβερά ἀπόφασις,
καλοῦσα τοὺς μὲν δικαίους εἰς βασιλείαν 25
οὐρανῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς ἀποπέμπουσα εἰς πῦρ ἐξώτερον καὶ σκόληκα ἰοβόλον, καὶ εἰς σκότος ἀφεγγές καὶ εἰς χάσμα μέγα καταδύσεως ἄδου καὶ
τάρταρα ψύχους ἀνοπιστάτου, καὶ εἰς πάσας 30
τάς ἀπειλουμένας φρικωδεστάτας κολάσεις; τίς οἴσει ταῦτα πάντα, ὦ ἀδελφοί; τίς ἐνεγκει τὰ φρικτὰ καὶ δεινά; τίς ὑποστήσεται τὰ φοβερά καὶ ἐκστατικά, ἰδεῖν οὐρανοὺς σχι-
ζομένους. τὴν γῆν ἀναρῆρσομένην, βλέψαι 35
τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, αὐτὸν τὸν κύριον καὶ θεὸν ἐρχόμενον ἐπὶ νεφελῶν κρῖναι πᾶσαν τὴν γῆν;

Ἄλλ' οὐκ εἰς μακρὰν ταῦτα καὶ ἐγγὺς τὸ προσδοκώμενον, καὶ κατὰ πόδας καὶ ἐπὶ θύ- 40
ραις ὁ κριτής. “ἰδοὺ”, φησὶν, “ὁ νομφίος· ἐξέλθετε δὴ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ”. ἀλλ' εἰ μὲν ἔχωμεν τὰς λαμπάδας φαιδράς τῆς

ἀγνοίας καὶ τὸ ἔλαιον τῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης ἐπ' αὐταρξείᾳ, εἴ ἂν ἔχοι· ἀσμενέστατα γὰρ ὑπαντήσωμεν καὶ συνεισέλθωμεν εἰς τὸν νομφῶνα αὐτοῦ· εἰ δὲ μή γε, ἀπο-
5 πεμφθησόμεθα, τῆς θείας πύλης ἐκείνης μὴ ἀνοιγομένης ἡμῖν κρούουσι, κακῶς φρονήσασι καὶ νυστάξασι καὶ καθευδήσασι· καὶ οὐχ ἑτοίμοις εὐρεθεῖσι.

Διό, ἵνα μὴ ταῦτα συμβῆ ἡμῖν, διεγερ-
10 θῶμεν οἱ καθευδόντες ὑπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ῥαθυμίας· διαναστῶμεν οἱ ὀλιγωροῦντες ἀπὸ τῆς ἀτόνου ἀκηδίας· νήψωμεν οἱ μειθύνοντες ἀπὸ τῆς καρώσεως τῆς λογισμομαχίας· ἀγνεύσωμεν τὰς ψυχὰς οἱ χραίνοντες αὐτὰς
15 ταῖς ἀτόποις ἐπιθυμίαις· στηριξώμεν τὰς καρδίας κραταιότητι τῆς πίστεως οἱ ἔχοντες αὐτὰς σεσαλευμένας ἀπὸ τῆς διψυχίας καὶ παλιμβουλίας καὶ φιλοσαρκίας· οἱ εὐδρομοῦντες ἔτι δράμωμεν ἀκαταπόνητα, οἱ ὑποσκελι-
20 σθέντες ἀναστῶμεν διὰ μετανοίας ἐπιπονωτέρας, κινήθῶμεν πρὸς ἐργασίαν ἐντολῶν οἱ λιθῶδεις καὶ ναρκῶδεις καὶ πεπωρωμένοι· ἐμβλέψωμεν πρὸς οὐρανὸν οἱ κοσμοθεάμονες καὶ φιλοθέατροι καὶ φιλοπαιγνεῖς· ἐκρήξωμεν
25 δάκρυον κατανοητικὸν ἐκ πεπωρωμένης καρδίας οἱ πετρῶδεις καὶ δυσκίνητοι πρὸς τὸ καλόν· οἱ φωτεινοὶ ἔτι φωτισθῶμεν, οἱ καθαροὶ ἔτι καθαρθῶμεν, οἱ διεγερτικοὶ ἔτι διαναστῶμεν, οἱ φιλάρετοι ἔτι ἐρασθῶμεν,
30 οἱ πολυεργοὶ ἔτι ἐργασώμεθα, οἱ σπουδαῖοι ἔτι σπουδαιολογήσωμεν καὶ σπουδεργήσωμεν, οἱ ταπεινόφρονες ἔτι ὑψωθῶμεν διὰ τῆς ἀγίας ταπεινώσεως, οἱ φιλάδελφοι ἔτι ἀνάψωμεν τὸν πνευματικὸν καὶ ἀπαρρησίαστον εἰς ἄλ-
35 λήλους ἔρωτα· οἱ προιστάμενοι τῶν ἔργων καὶ τῶν διακονιῶν καὶ τῶν εὐταξιῶν ἔτι ἐχώμεθα τῶν φροντίδων ἡμῶν ἀπαθέστερον καὶ συνετώτερον, ὡς ἐν τάξει φωστήρων καὶ ὀφθαλμῶν καὶ κανόνων· οἱ ὑπακούοντες καὶ
40 ὑποτασσόμενοι ἔτι προσθῶμεν τὴν ἀναντίλογον εὐπειθειαν, τὴν ἀγόγγυστον εὐκινησίαν, τὴν εὐμετάφορον διακονίαν, τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν, ὡς υἱοὶ φωτὸς καὶ τέκνα εἰρήνης.

οἱ ἱεουργοῦντες καὶ διακονοῦντες ὡς ἀρχάγγελοι καὶ ἄγγελοι καὶ πρὸ τοῦ βήματος καὶ ἐν τῷ βήματι καὶ πρὸ τῶν εὐχῶν καὶ ἐν ταῖς αὐχαῖς φαίνοισθε τῷ παντοκράτορι κυ-
ρίῳ· οἱ νέοι τὸ δυσκάθεκτον τῶν ὀρμῶν 5 ἀπορρήψαντες ἀναλάβετε τελειότητα· οἱ φιλοσώματοι καὶ φιλήδονοι ὑποστάλητε ἀπὸ τῆς παρρησίας καὶ ἀλληλοβλεψίας, πρὸς θεῖον ἔρωτα ἀνακαιόμενοι· οἱ δυνατῶς ἔχοντες κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τε νηστείαν καὶ ἀγρυπνίαν 10 τοῦ ἐν ὑμῖν χαρίσματος μὴ ἀμελεῖτε, ὃ ἐδόθη ὑμῖν ὑπὸ κυρίου, εἰς οἰκείαν σωτηρίαν καὶ ἐτέρων ῥαθυμοῦντων ἐπαναγωγὴν· οἱ φιλάρεσκοι καὶ φιλοπόται καὶ φιλοπρόδοι σύνετε τὸ ἀλυσιτελές, ἐπιθυμίαν ἀσπαζόμε- 15 νοι τοῦ κατατροφᾶν κυρίου καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ· οἱ προκαμόντες ἐν τῷ ἔργῳ κυρίου μὴ ὡς ἀναπεπτωκότες καὶ ὡς ἤδη τὸ πᾶν ἐργασάμενοι ζητεῖτε ἀνάπausιν· ὁ γὰρ ὄλεθρος αἰφνίδιος καὶ οὐδὲ ὁ πᾶς τοῦ βίου δρό- 20 μος ἐπαρκεῖ πρὸς τοὺς ἀγῶνας· οἱ μελετῶντες τὸν νόμον κυρίου ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἔτι φροντίζετε τῆς θείας ὑμνήσεως καὶ παραστάσεως καὶ ἀνυσταξίας νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· οἱ μεμυκότες ὡς ἄλογα ζῶα 25 ἐν καιρῷ λειτουργίας παντοίας ἀνοίξατε τὸ στόμα καὶ ἐλκύσατε πνεῦμα· ψάλατε τῷ κυρίῳ συνετῶς· οἱ πάντες τὰ πάντα εἴ πράξατε, εἴ διάθεσθε, ἀεὶ φροντίζοντες, ἀεὶ τρέχοντες καὶ συντρέχοντες, ἀμιλλώμενοι καὶ 30 συναμιλλώμενοι, προθυμούμενοι καὶ συμπροθυμούμενοι, συμβιβάζοντες καὶ συμβιβαζόμενοι, ἐπαμύνοντες καὶ συνεπαμυνόμενοι, εἰρηνεύοντες καὶ συνειρηνευόμενοι, ὡς πῦρ ἀναπτόμενοι ἐν τῷ θείῳ ζήλῳ, ὡς ξίφος ἀκο- 35 νοῦμενοι πρὸς τὸν πολεμοῦντα δράκοντα, ὡς μάχαιρα ἀνατεινόμενοι πρὸς πᾶσαν ἐκδίκησιν ἐντολῆς θεοῦ, ὅπως ἐν τούτοις συντηρούμενοι καὶ περιφρουρούμενοι θεὸν θεραπεύσητε, ἀγγέλους ξενίζητε, ἀνθρώπους ἐκπλήτ- 40 τητε, τὸν ἐφάμιλλον δρόμον τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν διεξερχόμενοι· οἳοὶ γὰρ ἐκεῖνοι

τῷ ὄντι φρόνιμοι πραγματευταὶ καὶ κερδαί-
 νοντες τὰ κέρδους ἄξια, ὅτι οὐκ ἐφίλησαν
 κόσμον, οὐδ' ἠγάπησαν σάρκα, οὐδ' ἐπόθη-
 σαν φθοράν, οὐδ' ἐδέθησαν φίλτρῳ τοῦ πα-
 5 ρόντος βίου, ἀλλὰ μικρὸν πονήσαντες, μικρὸν
 ταλαιπωρήσαντες (μικρὸν γάρ ἐστι τῷ ὄντι
 κατὰ τοὺς ἀπείρους μέλλοντας αἰῶνας καὶ
 ἢ ἑκατονταετίς ἐνταῦθα διαβίωσις) ἔτυχον
 ζωῆς αἰωνίου, ἐπέτυχον χαρᾶς ἀνεκλαλήτου,
 10 ἀθανασίας καὶ βασιλείας οὐρανῶν, ἧς καὶ
 ὑμᾶς ἀνολιγῶρως ἀποπληροῦντας τὴν ἀθλη-
 τικὴν ὑμῶν ὑποταγὴν πιστεῦω ἀραρότως με-
 τασχεῖν καὶ ἀπολαῦσαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἢ
 15 δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
 ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΙΓ'.

Περὶ ἀγάπης· εἰς τὸν καθηγούμενον καὶ
 20 ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, τοῦ μὴ καταισχυ-
 ναί τι τῶν προδιηγουσμένων ἡμῖν ἐν τῷ ἁγ-
 γελικῷ ἡμῶν σχήματι.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐσιώ-
 πησα μικρὸν ὅσον τὴν τοῦ καιροῦ δυσκολίαν
 25 παραπέμφασθαι· ἐπεὶ δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐγε-
 νόμεθα χάριτι Χριστοῦ καὶ τελοῦμεν τὴν
 ἀσκητικὴν ἡμῶν ζωὴν, ἀναγκαῖον πάλιν τὸ
 σύνηθες ἐνεργεῖν. εἶθε δὲ ἐδυνάμην τοσοῦτον
 φθιέγγεσθαι, ὅσον εἰς παράκλησιν ὑμῶν ἰκα-
 30 νεῖν καὶ ὅσον εἰς τὸ συγχροτῆσαι καὶ συνά-
 ψαι ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ εἰς τὸ πε-
 ρῶσαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς ἐν ἐπιθυμίᾳ τοῦ
 ἔρωτος τοῦ ἀγαθοῦ. ὀλιγοστός δὲ ὢν ὀλίγα
 φθιέγγομαι, καὶ πενιχρὸς τυγχάνων πενιχρὰ
 35 ῥήματα προβάλλομαι. εἶη δὲ διὰ τῆς ὑμῶν
 εὐηχοίας καὶ εὐαισθησίας φανῆναί τι χρή-
 σιμον πρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀχρησίμου, εἰς δόξαν
 τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. τοῦτο δὲ πρῶτον
 40 ἔχω λέγειν, ὅτι ἀπέχω καὶ ὑπεραπέχω τὴν
 πρὸς με τὸν ἁμαρτωλὸν εἰλικρινῆ ὑμῶν ἀγά-
 πην καὶ ἀληθινὴν καὶ ἀδίστακτον πίστιν, ὅτι

ἐν καιρῷ ἀγῶνος οὐκ ὤφθητε ὡς τινες σκαιοὶ
 καὶ ἐπίπλαστοι καὶ ψευδώνυμοι, ἀλλ' ὡς τέ-
 κνα γνήσια κατὰ θεὸν προσεθήκατε ἑαυτοὺς
 πάντα παθεῖν ὑπὲρ ἐνὸς μόνου, τοῦ μὴ πα-
 5 ρατραπῆναι τῆς κατὰ θεὸν προαιρέσεως· εἰ δὲ
 καὶ τινες ἐξωλίσθησαν καὶ ἐξωστρακίσθησαν,
 οὐδὲν πρὸς ὑμῶν οὐδὲ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ
 διάβολος ἐν ἀγγέλοις καὶ Ἰουδαῖς ἐν ἀπο-
 στόλοις, ἵνα μὴ λέγω μετὰ τῶν ἄλλων τὴν
 10 ἐξηγοντάδα ἐκείνην, ἧτις ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνο-
 μονοήσασα κατὰ τοῦ μεγάλου καὶ θεοῦ Σάβα,
 ὤφθη ἀντίθετος καὶ ἀντίπαλος.

Τί οὖν λοιπὸν ὑμῖν ἐπάξιον προσεθήσομαι;
 τίνα δὲ ἐγκωμίου ὑπόθεσιν προσθήσομαι εἰς
 εὐφημίαν ὑμῶν; ὅλως ὤφθητε ἐν κόσμῳ
 15 ὑπερκόσμιοι, φιλοπάτορες, φιλόθεοι, σύμφυχοι,
 τὸ ἐν φρονοῦντες, μηδὲν ὑποπτήσσοντες, ἕνα
 μόνον φόβον φοβούμενοι, τὸ πρὸ θεοῦ φοβη-
 θῆναί τι καὶ διὰ τοῦτο τοὺς τῆς ὁμολογίας
 ὑμῶν προδοῦναι νόμους. ἀλλὰ τί; ἐθαυμα-
 20 στώθητε ἐν κόσμῳ, ἐδοξάσθητε ἐν οὐρανῷ,
 ἐμακαρίσθητε ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν. εἶδον ὄντως,
 ὅσον τὸ ὕψος τοῦ ἀγγελικοῦ καὶ μοναδικοῦ
 σχήματος· ἐξεπλάγησαν ἐν τῷ ἀθράστῳ τῆς
 καρτερίας ὑμῶν, ἐν τῷ συνημμένῳ θεσμῷ
 25 τῆς ἀγάπης ὑμῶν· κίνησις τσοσάυτη καὶ τη-
 λικαύτη, ὡς πανταχοῦ σχεδὸν γῆς καὶ θα-
 λάσσης ἐξηγηθῆναι τὸν λόγον, καὶ οὐδαμῶς
 παρετρέπητε, ἀλλ' ἔστητε κραταιοί, ἐφ' ᾧ
 καὶ αὐτοὶ οἱ κρατοῦντες τάχα δοκῶ τελευ-
 30 μάκασι· γίνεται γὰρ τοῦτο μετὰ τὴν τῆς τα-
 ραχῆς κατάληξιν. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα,
 ἔσται δὲ μικρὸν ὕστερον πάντως ἢ τελευταία
 ἡμέρα καὶ τὸ ἀδέκαστον κριτήριον τῆς ἐπι-
 φανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 35 ὃς ἀποδώσει ὑμῖν, καθὼς πεπιστευκατε καὶ
 καθὼς ἠγωνίσασθε ἐν πᾶσι τοῖς συμβεβη-
 κόσιν. οὗτος ὁ μικρὸς μου πρὸς ὑμᾶς λόγος
 τῆς εὐχαριστίας καὶ ἀπολογίας, καὶ ταῦτα
 ἐπεσημνήαμην, οὐχ ἵνα κομπάσω τὰ κατ'
 40 ἑμαυτόν. ἢ τὰ καθ' ὑμᾶς (ἐγὼ γὰρ εἰμι γῆ
 καὶ σποδός) καὶ ὡς οἵτινες λέγουσιν ἅ λελέ-
 χασιν· οὐ γὰρ σχολὴ μοι λεπτολογεῖν· πλήν

ὅ τι περ ἂν εἶποι τις περὶ ἐμοῦ κακόν, ἀληθεύει, ἐκτὸς ἑνός, τοῦ μὴ αἰρετικόν με εἶναι.

Λοιπὸν χαίρειν ἐῷ τὰ λεγόμενα, πρὸς ἑμαυτὸν δὲ γίνομαι καὶ σκοπῶ ὅ τι καὶ εἶμι, 5 ἀπευθύνων ἑμαυτὸν πρὸς τὴν ἐντολήν· κἀντεῦθεν γινώσκω ὅ τι δεῖ με πράττειν καὶ ὅσον ἀπῶσμαι ἐξ αὐτῆς· τὸ γὰρ λέγειν οὕτως καὶ ἑτέρως τοὺς ἀνθρώπους οὐδὲν ὀνήσει μοι, ἢ μᾶλλον τὸ ἀσφαλεστέως ἔχθειναι τῆς ἑαυτοῦ καταστάσεως, καθὼς οἱ 10 ἅγιοι ἡμῶν πατέρες διδάσκουσιν. δεῦτερος δὲ λόγος, ἵνα μὴ καταισχυνώμεν τι τῶν προηγωνισμένων ἡμῖν ἐκ τῶν ἤδη παρόντων, ἀλλ' ὡσπερ ἐναρχόμενοι τελῶμεν τὰ δέοντα 15 καὶ ἐνάρετα, φωτὶ φῶς προσλαμβάνομενοι καὶ ἐκ δόξης εἰς δόξαν μετερχόμενοι. τοῦτο δὲ διὰ τῆς ἐν ἅπασιν ἐναρέτου ἡμῶν διαγωγῆς, ὡς ἂν ἐγκομβουῶσαι ἡμᾶς τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἔλκειν τὴν ὑπακοήν, ἐνεργεῖν τὴν ἀγάπην, τὴν πραότητα, φεύγειν τὸ 20 αὐτόβουλον, τὸ αὐτάρεσκον· ἐξ ὧν ὁ θάνατος, τὸ πονηρέεσθαι, τὸ φιλοπρωτεύειν, τὸ φιλοδοξεῖν· ἐφ' οἷς ἡ ταχεῖα ἀπώλεια καὶ δι' ὧν πεπτώκασιν οἱ πεσόντες ἀπὸ τοῦ αἰῶνος 25 μέχρι τοῦ παρόντος ἐν τούτῳ τῷ τῆς ὑποταγῆς σκάμματι.

Νῦν οὖν ὡς ἤδη κεκαθαρμένοι ἀπὸ τῶν ζιζανίων, σχολόπων καὶ ἀκανθῶν, εὐκαρπήσατε, τέκνα μου, εὐζωήσατε, νέαν πολιτείαν 30 ἐπιδειξάσθε, μὴδὲν ἐπιφερόμενοι τοῦ τῶν ἀπολιθησάντων φρονήματος, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ πάθητε· ὄλοι εἰλικρινεῖς, ὄλοι καθαροί, ὄλοι φέροντες ὕβριν, ἐξουδένωσιν, παραπληκτισμόν, πόλεμον ἐμφύλιον, ἐγκράτειαν, ὑπομονήν (τοῦτο γὰρ τὸ μαρτύριον τῆς ὑποταγῆς), καὶ οἱ ταῦτα ὑπομεμενηκότες λήφονται τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καὶ πρὸς μείζονα, εἰ δέοι, οὐκ ἀπολιγωρήσουσι· γέγραπται γάρ, ὅτι "ὁ ἐν ὀλίγῳ πιστός καὶ 40 ἐν πολλῷ πιστός ἐστίν". οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ὀλιγωροῦντες πρόδηλον, ὅτι τῶν μεγίστων οὐδὲ ἄκρω δακτύλῳ ἀφασθαι δυνήθονται. τοιγαροῦν, ὡς ἤδη πυρωθέντες τῷ

φίλτρῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ στομωθέντες ταῖς περιστάσεσι καὶ τοῖς κινδύνοις, ἐνέγκατε γενναίως τὰ καθ' ἑκάστην συμπίπτοντα καὶ ἀναδράμωμεν ἐπὶ τὴν χρυσῆν ὄντως ἐκείνην πολιτείαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ἐν οἷς 5 οὐ πεπολίτευτο παρακοή, ὑπερηφανία, ἀντιλογία, παρρησία, ὕβρις, ταραχή, ἣν δὲ εἰρηρηνική καὶ ἀγγελική τις κατάστασις, ταῖς ἄκραις τοῦ πνεύματος γαληνῶσα. οἴδατε, ἃ λέγω, ὅτι ἀληθῆ καὶ ἀγαθὰ· εἰ δὲ ἀγαθὰ, 10 καὶ ἐφετά· εἰ δὲ ἐφετά, τί καὶ ἡμεῖς μὴ ληψόμεθα αὐτά; τί μὴ ἀγαπήσωμεν; τί μὴ κραταιῶς ἀντισχῶμεν; καὶ διατί ἵνα φανῶμεν ἄλλότριον ὧν μακαρίζομεν καὶ ὧν θαυμάζομεν; τοῦτο γὰρ οὐ τῶν φρονίμων, ἀλλὰ 15 τῶν ἡλιθίων, μᾶλλον δὲ τῶν ἀλογωτάτων. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; ἀποκρίθητέ μοι εὖ πάντες. τίς φυλάσσει τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου; ἀποσιωπησάτω μηδεὶς. εἰ οὕτως ἐσμέν, μακάριοι· εἰ οὕτως τελέσωμεν 20 τὸν ἀγῶνα, πανάγιοι, καὶ εἴη ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνεργία τῶν εὐχῶν τοῦ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν στηρίξουσα καὶ ὁδηγοῦσα καὶ κατευθύνουσα ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς πᾶν 25 ἔργον ἀγαθὸν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΑ'.

30

"Ὅτι τραχεῖα καὶ ἀνάντης ἡ ἀρετή, ἡ δὲ κακία εὐληπτος καὶ κατωφερής, καὶ διὰ τοῦτο προθυμητέον καὶ ἀγωνιστέον ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς, ὡς ἂν τύχομεν τῆς αἰδίου λήξεως. 35

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, ἐκ τοῦ λέγειν ἐστὶ τὸ ποιεῖν, καὶ ἐκ τοῦ ζητεῖν προέρχεται τὸ εὐρίσκειν· ὥστε, ὡσάκις ἂν κατηγῶμεν, οὐκ ἀνόνητος ὁ λόγος. ἀλλὰ τοῦτό ἐστι κατανοήσαντας θαυμάσαι, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς κακίας 40 ἅπασι τις ἢ δευτέρον εἰπὼν τὰ αἰσχίστα καὶ πονηρὰ εὐθύς θέλγει ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς

ἀκούοντας πρὸς τὰς ἀθεμίτους πράξεις, καὶ
 σχεδὸν ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἐν ἕξει τῆς
 ἀμαρτίας καθίστησι τοὺς ἀλόντας· ἐπὶ δὲ τῆς
 ἀρετῆς καὶ μυρία τις φράσας σωτήρια μόλις
 5 ἂν δυνηθεῖη ἐλκύσαι ψυχὴν εἰς συγκατάθε-
 σιν θεοσεβείας. οὕτω τοιγαροῦν δυσπόριστόν
 τι πρᾶγμα τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει,
 ὡσπερ ὁδὸς τις ἀνάτης καὶ τραχεῖα, ἐξ ἀντι-
 παραθέσεως δὲ τὸ κακὸν εὐληπτον καὶ κατω-
 10 φερὲς λίαν. καὶ ἐννοεῖ μοι τὴν ὁδὸν τὸ πρὸς
 οὐρανὸν ἀπὸ γῆς διάστημα εἶναι. πόσου οὖν
 κόπου χρεῖα καὶ πόσης δυσχερείας πρᾶγμα
 ἀνιέναι ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ἀκρότατον; καὶ
 πόσης εὐχερείας κατιέναι ἡμᾶς ἕως αὐτῶν
 15 τῶν κατωτάτων τῆς γῆς; διὰ τοῦτο ἐπιμε-
 λητέον, χειραγωγητέον, προθυμητέον ἐν ἀλ-
 λήλοις καὶ πρὸς ἀλλήλους, λέγουσι καὶ προσ-
 φθεγγομένοις οὐδὲν τῶν ἐπιγείων καὶ χαμαι-
 ζήλων, ἀλλὰ περὶ τῶν οὐρανίων καὶ αἰθίων,
 20 εἴπερ ἀναβαίνειν ἐφιέμεθα, ἀλλὰ μὴ κατα-
 βαίνειν· τοῖς γὰρ λόγοις ἐπόμενόν ἐστι ψυ-
 χὴν κατακολουθεῖν, καὶ ὡσπερ τῷ ἀνυψου-
 μένῳ σκότωσιν ἐμποιεῖ τὸ προσβλέπειν κάτω,
 οὕτω καὶ τοῖς ἐν ἀρετῇ τὸ πρὸς τὰ ἡδέα
 25 τοῦ βίου ἐπιστρέφειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα·
 ἀλλ' ἄνω θεωρεῖν αἰεὶ εὐαγὲς καὶ λυσιτελές,
 ὅπου ἡ κεφαλὴ ἡμῶν, ὁ Χριστός, ὅπου ὁ
 θησαυρὸς ἡμῶν, ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος.

Μηδαμῶς τοιγαροῦν, ὦ ἀδελφοί, λοιπὸν
 30 ἐξατονήσωμεν ἀνερχόμενοι, μηδὲ ἀποκάμω-
 μεν πρὸς τὸ ὕψος ἀτενίζοντες· οὐ γὰρ ἐκ
 δυνάμεως ἡμῶν τὸ φιλάσαι, ἀλλ' ἐκ θεοῦ
 βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, καὶ ἰδοὺ ἀνήχθη-
 μεν καὶ προεκόψαμεν καὶ ἐσμέν ἕκαστος κατὰ
 35 τὸ ποσὸν τῆς προθυμίας αὐτοῦ ἐν τῷδε καὶ
 ἐν τῷδε τῷ τῆς ἀρετῆς τόπῳ διαφέρομεν
 γὰρ ἀλλήλων πλέον τῆς κατὰ τὸ σῶμα εἰ-
 δέας ἐν ταῖς τῆς ψυχῆς διαθέσεσι, καὶ ἄλ-
 λος ἄλλου θερμότερον ἀσπάζεται, τὴν τα-
 40 πείνωσιν, τὴν ὑπακοήν· καὶ ὁ μὲν προὔχει
 ἐν τῷ χαρίσματι τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγά-
 πης, ἕτερος ἐν τῇ τῆς φροντίδος τῶν πλειό-
 νων ἐπιμελείᾳ, εἴτε κατὰ τὴν ἐπιστημοναρχι-
 κὴν διακονίαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν ἔργων

ἐπιστάσιαν, εἴτε κατὰ τὴν τῶν χρεῶν δια-
 νομήν, οἰκονόμου λέγω, κελλαρίτου, ἀριστη-
 ταρίου, ὑποδηματοῤῥάφου, βεστιαρίου, ἄλλου
 τινὸς τῶν ὄντων· πάντες γὰρ τὴν ὁδὸν κυ-
 ρίου πορεύονται καὶ πᾶσι τοὺς τῆς ἀφθαρ- 5
 σίας στεφάνους αὐτὸς προευτρεπίζεται, μόνον
 ἵνα μικρὸν ἐνέγκωμεν, μικρὸν ὑπομείνωμεν
 τοὺς κόπους, τοὺς ἰδρωτάς, τὴν ἐπαγωγὴν
 τῆς ἐργασίας, τῆς ἀγρυπνίας, τῆς νηστείας,
 τῆς ψαλμωδίας, τὸ ψῦχος, τὸν ὑπωπιασμόν 10
 τῆς ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἐλαφρότητος, ἢ τρα-
 χύτητος, ἢ ἀχρειότητος· οὐ γὰρ ἀνεκτῶς
 φέρω ἐν τούτοις, ἀδελφοί μου—μάρτυς κύ-
 ριος—, ἀλλὰ συμπιέζομαι καὶ συμφλέγομαι
 ταῖς ἐκάστου ὀλιγωρίαις, καὶ τὸ ὅσον εἰς δύ- 15
 ναμιν ἐπιδίδωμι ἑαυτὸν τὰ τῆς ἀναπαύσεως
 ὅμων ἔχειν. ἀλλ' ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ὅτι ἔργον
 ἐστὶ τοσοῦτους ἐνδύεσθαι καὶ ὑποδύεσθαι ἐξ
 εὐχερείας καὶ ἀναπαύσεως, οὐκ εὐπορίας οὐ-
 σης τῶν ἡμῶν, οὔτε τῶν διανεμόντων αἰεὶ 20
 ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ὑπαρχόντων.
 πλὴν συνεδέμεθα καὶ πεινᾶσαι καὶ διψῆσαι,
 γυμνητεῦσαι καὶ πτωχεῦσαι ὑπὲρ τῆς ἀγά-
 πης τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ ὁ θεὸς
 ἀπόστολος “ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ, ἐν φύχει καὶ 25
 γυμνότητι” καὶ τοῖς ἄλλοις ἀθλήμασι φαίνεται
 διαζήσας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι·
 “περιτῆλθον γάρ”, φησὶν, “ἐν μελωταῖς, ἐν
 αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι,
 κακουχοῦμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ 30
 ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς”.

Εἰ οὖν οὕτως οὗτοι, πῶς ἡμεῖς ἄλλως
 βιοῦντες, ἄλλως αἰρούμενοι ζῆν, τῆς αὐτῆς
 ἐκείνοις ἀξιωθῶμεν τιμῆς; οὐδαμῶς. ἀλλ'
 εἴπερ τις βλέπει ἑαυτὸν ἐν τινι τῶν ἀθη- 35
 ριμημένων ἀρετῶν, χαίρετω ὅτι κατελή-
 φθη εἰς μέτρον ἀγίου ῥιγῶν τυχόν, ἢ πει-
 νῶν, ἢ διψῶν, ἢ ὄνειδιζόμενος, ἢ καταφρο-
 νούμενος· ἴσως δὲ ἄρα οὐδὲ ἄξιος ὁ τοιοῦ-
 τος τῆς ὁμοίας τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ περι- 40
 ποιήσεως, ἢ διὰ ζωὴν προϋπάρξασαν ἀδρο-
 τέραν, ἢ διὰ ἕξιν στερεωτέραν, ἢ καὶ ὅτι
 ἀμαρτημάτων ἕνεκεν προγεγενημένων ἢ πα-

ρόντων χρεώστης ἐστί. καὶ οὕτω σκοπεῖν δεῖ ἕκαστον καὶ πάντα εὐχαρίστως δέχεσθαι τὰ ἐκ θεοῦ διὰ τῶν προεχόντων διδόμενα, μηδαμῶς γινομένου γογγυσμοῦ ἢ καταλαλιᾶς 5 πρὸς τὸν δεδωκότα, ἢ μόνον ὑπομνήσεως προσηγοῦς καὶ εὐλαβοῦς, ἡνίκα καλεῖ ἡ χρεία. καὶ εἰ ταῦτα ποιοῦντες ἐπιμείνωμεν, μακάριοι ἐσμεν, ἀδελφοί, καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀναπαύσεως ἐπιτευξόμεθα, ἔνθα οὐκ ἔστι πόνος καὶ 10 κόπος, λύπη καὶ ἀδολεσχία, ἀλλὰ πάντα χαρὰ, ἀγαλλίασις, θυμηδία, εὐθυμία εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΒ'.

Περὶ ἐπιμελείας τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποδράσεως τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ ἀσφαλείας τοῦ κατὰ θεὸν βίου ἡμῶν.

20 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, μὴ δύναται ἡρεμεῖν ὁ κυβερνήτης, ἐφ' ὅσον πλεῖ ἐν τῇ θαλάσῃ πηδαλιουχῶν τὴν ναῦν κατὰ τὰς πνοὰς τῶν ἀνέμων, ἢ ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἡνίκα θηρίων αἰσθάνεται ἐπιστασίαν, πρὸς 25 ἀρπαγῆν τῶν προβάτων; οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀμφοτέροι νήφουσί τε καὶ φροντίζουσι, τρέχουσί τε καὶ διώκουσιν, ἀγρυπνοῦσί τε καὶ σκοποῦσι, περιδέουσιν ὥδε κάκεισε, πρὸς τὸ καὶ τὴν ναῦν ἀπὸ τρικυμίας λυτρώσασθαι καὶ 30 τὸ ποιμνιον ἀπὸ διαρπαγῆς. οὕτω τοίνυν ὁ τε ψυχῶν προστάτης καὶ ὁ τῶν λογικῶν προβάτων ἐπιστάτης διαγωνίζεται· καὶ πολλῶ γε πλέον καὶ μειζόνων ἢ ἀρχῆ, καὶ περὶ μειζόνων ὁ κίνδυνος καὶ ἡ σωτηρία. διὰ τοῦτο 35 κἀγὼ ὁ ταπεινὸς δεδιῶ, τρέμω, στένω καὶ ποτινῶμαι ὀρῶν τὴν ἑαυτοῦ ἀναξιστότητα καὶ τοῦ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, τὴν τε δυσχέρειαν τῆς προστασίας καὶ τὸ δυσπόριστον τοῦ πράγματος· τῷ ὄντι γὰρ ἔργον ἐστὶν ἄρ- 40 χεῖν ψυχῶν καὶ καθηγεῖσθαι λαοῦ τοσούτου, ἐφ' ὧν ὅσα τὰ συμπίπτοντα καὶ παριστάμενα ἀοράτως τε καὶ ὀρωμένως ἐν ἑκάστη ἡμέρᾳ,

ἵστε καὶ ἡμῶν μὴ λεγόντων· οὐχὶ γὰρ καθάπερ ἐν θαλάσῃ κλύδων τις διεγειρόμενος, ἢ καταγίγῃς διαπνέουσα, ἔστιν ὄραν ἐν τῷ κοινοβίῳ, ὅποταν τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα εἰσπνέοντα διεγείρωσιν ἀταξίας ἐν μέσῳ τῆς 5 ἀδελφότητος διὰ τῶν ἀφρονεστέρων καὶ ἀμελεστέρων καὶ ῥαθυμοτέρων· ἢ πάλιν ὡς ἐπὶ θηρίων ἀγρίων εἰσπηδόντων ἐν μέσῳ τῆς ποιμνῆς καὶ διαρπαζόντων πρόβατα, ὅπη- 10 νίκα ἀποστατήσῃ εἷς ἢ δύο ἀδελφοί, ὡς περὶ γέγονε πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ ἑλεεινοῦ Σίλα καὶ Προκοπίου· καὶ εἶθε ὑπὸ θηρῶν αὐτοὺς σαρκοφάγων ἦν διαρπαγῆναι, ἀλλὰ μὴ ὑπὸ τοῦ ψυχοφθόρου δαίμονος τοῦ λαβόντος αὐτοὺς ἐκ μέσου ἡμῶν καὶ κατε- 15 σθίοντος νοητῶς ἐν τῇ πλάνῃ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ ἐνεργίᾳ τῶν παθῶν αὐτῶν! ἀπεπλάνησεν αὐτοὺς καὶ ἀφήρησεν τὸ πρότερον, καὶ οὐκ ἐδυσώπησεν αὐτοὺς ἢ τοῦ θεοῦ φιλάνθρωπία, πρὸς στηριγμὸν ὑποστρέ- 20 ψασα καὶ πάλιν εἰσαγαοῦσα ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτῶν.

Ἄλλ' ἦδη αὐτίς ἀπελάκτισαν, ἠὲθαδίασαν, διερράγησαν, κεκλοφότες μετὰ τῶν ψυχῶν τὰ σκεπάσματα καὶ ἐνδύματα, ἐκεῖνο, εἰ καὶ 25 τολμηρὸν εἶπεῖν, τοῖς ἔργοις πρὸς τὸν θεὸν ἀποφθεγξάμενοι· “ὁδός σου εἰδέναι οὐ βουλόμεθα”· ἢ, ὡς μὴ ὄντως θεοῦ τοῦ τὰς ὁμολογίας εἰσδεξαμένου καὶ κρίνειν μέλλοντος τὰ σύμπαντα, κατὰ τὸ “εἶπεν ἄφρων ἐν καρ- 30 διᾷ αὐτοῦ οὐκ ἔστι θεός”. οὕτω πεπράχασιν, οὕτως ἀπεπήδησαν τῆς ἀδελφότητος, οὕτως ἔθεντο ὑπὸ πόδας τὰς θείας συνθήκας, οὕτως ἀπηρνήσαντο πάντα τὰ συμπεφωνημένα ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος αὐτοῦ, τοῦ μέχρις 35 αἱματός τε καὶ θανάτου ὑπομεῖναι, ὑποστῆναι, ἔργῳ καὶ λόγῳ πάντα καταδέξασθαι καὶ —οὐαί, οὐαί— πῶς οὐ μὴ θρηνησῶ ὁ τάλας; πῶς οὐ μὴ πενήθσω ὁ κακὸς ποιμὴν; πῶς οὐ μὴ σχετιλιάσω ἐπὶ τῇ συμφορᾷ αὐτῶν, 40 ἐπὶ τῷ πτώματι αὐτῶν; πρόβατον ἄλογον ὁ ἀπόλλων λυπεῖται καὶ ἀθυμεῖ καὶ καταδύεται, καὶ πῶς ἐγὼ ἀπαθῶς ἐνέγκω ὁ ἑλεει-

νός ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσιν; ἀλλὰ τοῦτο μετα
 τῶν ἀμαρτιῶν μου ἐγένετο αὐτοῖς, καθὼς
 εἴρηται, ὑπὸ ἀναληθσίας καὶ σκληροκαρδίας
 καὶ ἀφοβίας καὶ καταφρονήσεως θεοῦ· ἡ γὰρ
 5 ἂν ἔψαλλον ἐκεῖνο· “ὕπομένων ὑπέμεινα τὸν
 κύριον καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς
 δεήσεώς μου”, συνεπάδοντες ἄλλο· “τίς ἡμᾶς
 χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τοῦ τε
 πατρὸς καὶ τοῦ κοινοβίου; θλιψίς ἢ στενο-
 10 χωρία, ἢ λιμός, ἢ διωγμός, ἢ μάχαιρα, ἢ
 κίνδυνος, ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὄλην
 τὴν ἡμέραν”; ἀλλὰ πρὸς τὸ μηδὲν τῶν τοι-
 ούτων λέγειν ἢ πράττειν ὄλην τὴν ἡμέραν
 ἐμελέτησαν κακὰ ἐν ἑαυτοῖς καὶ χεῖλη δό-
 15 λια κινουῦντες κατεψιδύριζον· ἤργουν καὶ προ-
 φασίζόμενοι ὤμνουν, καὶ καταψευδόμενοι οὐ
 διελιπον αἰτιῶντες καὶ αἰτιώμενοι καὶ τῇ
 κατὰ μικρὸν ἀμελείᾳ κατασυρθέντες εἰς τὸ
 βάραθρον τῆς ἀποστασίας· ὅταν γὰρ ἄρξηται
 20 τις δυσκίνητος πρὸς τὰς ἐργασίας εἶναι καὶ
 ἀντίλογος πρὸς τὰς ὑπακοὰς καὶ σληρὸς πρὸς
 τὰς ὑποταγὰς, ἀφηνιάζων καὶ γωνιάζων, εὐ-
 ρίσκων τε ἐκ συνεργείας δαίμονος τόπον καὶ
 καιρὸν πρὸς τὴν ἀποστασίαν εὐθιτον (παρ-
 25 ἔχει γὰρ ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου τοῖς
 πειθομένοις αὐτῷ τὰ καθύμια), τότε εἰς
 τὴν κατάστασιν ταύτην ἐρχόμενος οὐ μόνον
 ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ ἀδελφὸν ἕτερον συναπο-
 στάτην ἑαυτῷ ἀποδείκνυσιν.

30 Ὡ βία, βία! τί γίνεται; τί πράττεται;
 πῶς νικᾷ ὁ δαίμων; πῶς καταισχύνομεν τοὺς
 φύλακας ἡμῶν, τοὺς ἀγίους ἀγγέλους; πῶς
 προστιθέμεθα τῇ μερίδι τοῦ ἀντικειμένου,
 πρὸς ἐντροπὴν τοῦ μεγάλου θεοῦ ἡμῶν, τοῦ
 35 καλοῦ ποιμένου, τοῦ δόντος ἑαυτόν ὑπὲρ
 ἡμῶν λύτρον διὰ σταυροῦ τε καὶ θανάτου;
 πῶς ὀφόμεθα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ; πῶς οἴ-
 σομεν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ; οὐδ’ ἐξευρεθῆι κά-
 λασις, κατὰ τὴν κακίαν ἡμῶν κατ’ ἀξίαν κρί-
 40 νουσα ἡμᾶς, καθόσον ἀπεδοκιμάσαμεν αὐτόν,
 λαμβάνουσα ἡμᾶς εἰς αἰωνίαν τιμωρίαν, τοὺς
 δυστήνους, τοὺς κτηνώδεις, τοὺς δυστυχεῖς,
 τοὺς παγκακίστους. ἄλλοι ἀρπάξουσι τὴν βα-

σιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ
 ἀπαταιῶνος ἀρπαζόμεθα. ἄλλοι μαρτύρων
 ἔνστασιν ἐπιδείκνυνται καὶ ἡμεῖς ἀρνητῶν
 πτώμα ὑποστήκομεν. ἄλλοι ὑψοῦνται εἰς τὸν
 οὐρανὸν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς
 5 καταγόμεθα. ἄλλοι ἀναβάσεις ἀρετῶν τίθενται
 ἐν ταῖς καρδίαις καὶ ἡμεῖς καταβάσεις τε-
 κταινόμεθα ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀπωλείαις. οὐκ
 ἀνανήψομεν ὀψέποτε; οὐκ αἰσθανθησόμεθα;
 οὐκ ἐροῦμεν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο, “ἐκαρ- 10
 δίωσας ἡμᾶς, ἐκαρδίωσας”; ναί, παρακαλῶ,
 ἐπειχθῶμεν, ἐπειχθῶμεν, ἀγωνισώμεθα, δρά-
 μωμεν, ὑπὲρ μὲν τῶν ἀπολωλότων εὐχό-
 μενοι τὴν ἐπιστροφὴν, φεύγοντες δὲ ἡμεῖς
 τὰ αἴτια, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι ἐπαγιδεύθησαν, ἐνερ- 15
 γοῦντές τε τὰ θεοπρεπῆ καὶ ὄσια, τὴν ἀδιά-
 κριτον ὑπακοήν, τὴν διὰ χειρὸς εὐτονίαν τοῦ
 ἔργου ἡμῶν, τὴν ἐν ταπεινοφροσύνῃ εὐπεί-
 θειαν ἡμῶν, τὸ δι’ ἐξαγορεύσεως πάντα φα- 20
 νερὰ ποιεῖν καὶ λέγειν, τὸ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς
 ὑποβάλλοντι τῷ δαίμονι λογισμοὺς ἀνατρε-
 πτικούς ἐπιτιμᾶν καὶ λέγειν “ὑπαγε ὀπίσω
 μου, Σατανᾶ”, εἴτε πρὸς ἐπιθυμίαν ἡδονῆς
 ὑποβάλλοντι, εἴτε πρὸς ἀποστασίαν ἐρεθί- 25
 ζοντι, εἴτε πρὸς ἀκηδείαν χαννοῦντι, εἴτε
 πρὸς ἀνυπομονησίαν συλλεούντι, εἴτε πρὸς
 ἀπιστίαν ἐνεδρεύοντι· ἴστησι γὰρ αἰεὶ τὰ ἐνε-
 δρα, τὰς παγίδας, τὰ θήρατρα, τοὺς λόχους·
 ἐπιδίδωσι τὰ γευστήρια, τὰ λεγόμενα ληκύ- 30
 θια· οὐ κεκοίμηται, οὐκ ἠσχόληται, οὐκ εἰς
 τροφήν, οὐκ εἰς ποτόν, οὐκ εἰς ἄλλο τι, ἀλλ’
 ἐν ἔργον αὐτοῦ, τοῦτο μόνον νύκτωρ τε καὶ
 μεθ’ ἡμέραν, τὸ ἀπολέσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Μία τοίνυν καὶ πρώτη βοήθεια ἡ δι’ ἐξα-
 γορεύσεως ἀσφάλεια μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοη- 35
 θείας καὶ ἀντιλήψεως. λοιπὸν μὴ ῥαθυμῆ-
 σωμεν, μηδὲ καταπέσωμεν, εἰ καὶ μέγας
 ἐστὶ τῇ δυναστείᾳ τῆς ἀνομίας, εἰ καὶ δό-
 λικός ἐστὶ τοῖς τρόποις τῆς κακίας, εἰ καὶ
 ἄσωτός ἐστι τῇ φύσει καὶ μονόβεργος τῇ ἀπω- 40
 λείᾳ ἡμῶν. μὴ καταπτοηθῶμεν αὐτόν. ἐξό-
 τε Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν σάρκα ἡμῶν
 ἀνέλαβε καὶ ἠνθρωπίσθη, ἐκεῖνος ἐξενευρί-

σθη, ἐξευτελίσθη· " τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἰ
 ῥομφαῖαι εἰς τέλος " φάλλομεν· ἔδωκεν ἡμῖν
 ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
 ὁ νικήσας αὐτὸν κύριος. πίστει τεθαρρῆκότες
 5 λογιούμεθα αὐτὸν ὡς στρουθίον, ὡς ἔρπετόν
 καταπατούμενον ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ
 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
 τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

10

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΓ'.

"Οτι χρή ἀναλογίζεσθαι τί ἐσμεν καὶ
 πόθεν καὶ τί γεγόναμεν, καὶ ποῦ πάλιν
 πορευσόμεθα, ὡς ἂν καλῶς βιωτέοντες κο-
 μισωμεθα τὰς αἰωνίους ἀμοιβάς.

15 Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ὁρῶ καὶ σκοπῶ,
 ὅτι ἐτέρωθεν οὐκ ἔστιν ἡμῖν μέθοδος ὠφε-
 λείας, ἢ ἐκ τοῦ ἀνακινεῖν ἡμᾶς τοὺς περὶ
 τῆς σωτηρίας ἡμῶν λόγους, καὶ τοῦτο σχε-
 δὸν εἶπεῖν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν·
 20 ἐντεῦθεν γὰρ ἐλεγχομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ
 οἷον μαστιζομένη τοῖς ἐλέγχοις ἀποδιδράσκει
 πως τῆς περὶ τὰ πάθη ἀσχολίας, καὶ ἐξευ-
 ρίσκει ὁδὸν ἀληθείας καὶ ἀπλανίας. ἀλλὰ
 θαῦμα, ὄντως θαῦμα, πῶς ἐπὶ μὲν τῆς κα-
 25 κίας καὶ μὴ λαλούντων ἡμῶν, ἀλλὰ κω-
 φεύοντων καὶ συστελλομένων ὕσον εἰς δύνα-
 μιν, ὅμως διὰ τῆς τοῦ ἄλλοτρίου ἐπιβουλῆς
 λογιζόμεθα τὰ κακὰ καὶ ἐμπηρώμεθα εἰς
 τὰς ἡδονάς, ἐπὶ δὲ τῆς ἀρετῆς τοσοῦτον κατα-
 30 τρίβοντες καὶ κατατηχόμενοι μόλις μικρόν
 πως ἀνανεύομεν, καὶ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν
 ὥραν τῆς ὑπομνήσεως· εἶθ' οὕτως μετὰ τὴν
 πλήρωσιν τοῦ λόγου ἢ τῆς ὥρας, πολλοῦ γε
 εἶπεῖν τῆς ἡμέρας, πάλιν ὡς μὴ ἀκηροῦτες
 35 ἐπιλανθανόμεθα τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας,
 καὶ οἷον ἀρπάζει ὁ πονηρὸς τοὺς κακῶς κατα-
 βληθέντας λόγους τῆς ὠφελείας καὶ ἀντει-
 σάγει τὰ ζιζάνια τῆς ἁμαρτίας. φεῦ τῆς
 μοχθηρίας! φεῦ τῆς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐπιρρε-
 40 πῶς ἐγκειμένης φύσεως ἡμῶν ἐλευστοτάτης!
 Τί δὴ λοιπόν, ὦ ἀδελφοί, φῶμεν πρὸς

ταῦτα; ἀλλ' ἢ τὸ ἀενάως κινεῖν ἡμῶν τὴν
 γλῶτταν, ἐπανοίγειν ἡμῶν τὰ ὄτα, λαλεῖν
 τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, ἀναλογίζεσθαι τὸ θέον καὶ
 ἀρμόζον, ὅπως τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου κατα-
 5 πιαζομένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ δυνηθῇ πως τῶν
 πολυμηχάνων πειρατηρίων τοῦ διαβόλου ἀπο-
 λυτρωθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ τὸ νῦν ὑπομνη-
 σθῶμεν, παρακαλῶ, ἐννοηθῶμεν, ἀναλογισώ-
 μεθα, διασκοπήσωμεν, ἐπιθεωρήσωμεν, τί
 ἐσμεν καὶ διατί ἐσμεν καὶ ποῦ ἐσμεν καὶ 10
 ποῦ πάλιν πορευσόμεθα. ἐσμέν τοιγαροῦν πλά-
 σματα θεοῦ, ἔργον χειρῶν αὐτοῦ, κατ' εἰκόνα
 καὶ ὁμοίωσιν τοῦ κτίσαντος, τὸ κράτος πάντων
 τῶν ὑπὸ τῶν οὐρανῶν ἔχοντες (πάντα γὰρ
 ὑποτέτακται ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ὡς γέ- 15
 γραπται), ἀγγέλων δεῦτεροι, ὡς αὐτοὶ τῆς
 πρώτης φύσεως. διατί δὲ ἐσμέν; ἀλλ' ἢ πρὸς
 τὸ εἶναι, εἰς δόξαν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐφα-
 μίλλως τῶν ἀγγέλων, διὰ τῆς κατὰ πάντα
 φυλακῆς τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ· ἡλαττώμεθα 20
 γὰρ μικρόν τι παρ' ἀγγέλους, ὡς πάλιν γέ-
 γραπται, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μικρόν, ὅπηνίκα
 τὴν φθορὰν ἀποθέμενοι πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν
 χωρήσωμεν. ποῦ δὲ ἐσμέν; ἀλλ' ἢ ἐν τῷ
 ἐξορίστῳ χωρίῳ, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ οἴκη- 25
 τηρίῳ, κατὰ τὴν διὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν
 ἀβουλίαν καὶ παρακοὴν καὶ φιληδονίαν, φθά-
 σασαν εἰς ἡμᾶς τοὺς αὐτοῦ ἐγγόνους· ἐφ' οἷς
 θέον κλαίειν καὶ πενθεῖν, σκυθρωπάξειν τε
 καὶ στυγνάξειν, κατὰ μίμησιν τῶν παραυ- 30
 τικά πεπονθῶτων παρὰ βασιλέων τὰ ὅμοια,
 ἀναλογιζομένους ὅπόθεν ἐξεπτώθημεν, ἐξ οἷας
 εὐπρεποῦς ἐνδιαίτης, ἀγγελικῆς διαγωγῆς, τῆς
 μακαρίας τοῦ Παραδείσου τρυφῆς, καὶ τὸ πότε
 κελευσθησόμεθα εἰς ὃν προσεχρούσαμεν δε- 35
 σπότην ἀγαθὸν παραγενέσθαι, πρὸς τὸ λο-
 γοθετηθῆναι κατὰ τὴν ἐν ἐξορίᾳ πολιτείαν
 καὶ ζωὴν ἡμῶν. ποῦ δὲ πορευσόμεθα; ἀλλ'
 ἢ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον, εἰς τὸ τρισμακά-
 ριστον τῶν ἀγγέλων ἐνδιαίτημα, εἰς τὴν φω- 40
 τεινὴν χορείαν, εἰς τὴν ἀνέσπερον ζωὴν,
 εἰς τὸ φοβερὸν καὶ παγκόσμιον κριτήριον,
 ἔνθα ὁ τῶν πάντων κριτῆς καὶ θεὸς καθί-

σας ἐπὶ θρόνου δόξης ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ
 κρινεῖ τὰ σύμπαντα, ἀποδιδούς ἐκάστῳ κατὰ
 τὰ ἔργα αὐτοῦ, τοῖς μὲν φυλάξασι τὰς ἐν-
 5 τολὰς διδούς στάσιν δεξιάν, χαρὰν ἀνεκλά-
 βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ὧν οὐκ ἐφικνεῖται νοῦς
 ἀνθρώπου ἐμβατεῦσαι, τοῖς δὲ παρακούσασι
 καὶ διὰ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας καὶ ἀναλ-
 γησίας ἐνεργήσασι τὰ πονηρά, μοιχείαν, πορ-
 10 νειαν, κλοπὴν, φθόνον, φόνον, ἀσέλγειαν,
 ἀκαθαρσίαν, ἀθιότησιν, ἀποστασίαν, ὑπερηφα-
 νίαν, κενοδοξίαν, τὰ λοιπὰ ἕτερα τῆς κακίας
 εἶδη, ἀπονέμων τὰς αἰωνίους τιμωρίας, τὸ
 πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸν σκόληκα τὸν ἰοβόλον,
 15 τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὸν ζόφον, τὸν τάρ-
 ταρον, τὸ χάσμα, τὸν βρυγμόν, τὸν ὄλολυγ-
 μόν, τὸν κοπετόν, ἐκάστῳ κατὰ ἀναλογίαν
 τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων. καὶ τίς φρονήσας
 ἐντεῦθεν, τίς καλῶς βιασάμενος τὴν φύσιν,
 20 ἐνέγκοι γενναίως, εἰ δέοι καὶ τεθνάναι ὑπὲρ
 τοῦ καλοῦ, ἴν' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκλάμψῃ
 ὡς ὁ ἥλιος, γένηται ἐν τῇ μερίδι τῶν ἁγίων,
 ἐν τῇ χοροστασίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἐν τῇ εὐ-
 φροσύνῃ τῶν μαρτύρων, ἐν τῇ ἀπολαύσει
 25 τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων; φεῦ δέ, εἰ
 διὰ τὴν παραυτίκα ἡδονὴν τῆς σαρκός, διὰ
 τὴν ὀλίγηρον καρδίαν, διὰ τὴν φιλόκοσμον
 ἔξιν, διὰ βραχέα καὶ βδελυρὰ καὶ οὐδενὸς
 ἄξια, καταντήσαι εἰς ἐκείνην τὴν ἐλεεινὴν
 30 μερίδα τῆς εὐωνύμου στάσεως, εἰς τὴν ὀδυ-
 νηρὰν ἀπαγωγὴν, εἰς τὴν ἀνεπίστροφον ἐξο-
 ρίαν, εἰς τὴν ἀπαράληκτον τιμωρίαν, εἰς τὰ
 δεσμὰ τὰ ἄλυτα, εἰς τὰ οὐαὶ καὶ οὐαὶ τῶ
 μέλλοντι ἐμπίπτειν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις,
 35 οὐκ ἔστι παλιμβουλία, οὐκ ἔστι φιλανθρω-
 πία, οὐκ ἔστι τροπολογία, οὐ παρὰ θεοῦ,
 οὐ παρὰ ἀγγέλων, οὐ παρὰ ἁγίων, οὐκ ἐλεῶν,
 οὐ συγχωρῶν, οὐχ ὑποχαλῶν τὰς τιμωρίας
 διὰ τὸ ἀπέραντον εἰς αἰῶνας αἰώνων.

40 Ταῦτα οὖν, τέκνα, πάντες, καὶ οἱ δοκοῦντες
 εὖ δραμεῖν καὶ οἱ ὀκλάζοντες, καὶ οἱ προθυ-
 μούμενοι καὶ οἱ ἀθυμοῦντες, καὶ οἱ προῦ-
 χοντες καὶ οἱ δευτερεύοντες, οἱ θερμοὶ καὶ
 ψυχροί, οἱ πλούσιοι καὶ πένητες τῶν ἀρετῶν,

καὶ μὴν πᾶς ἄνθρωπος ἐσωτικὸς καὶ ἐξωτι-
 κὸς καὶ πᾶσα φυλὴ καὶ γλῶσσα λογιζέσθω·
 καὶ φροντίσωμεν, εὖ διαθώμεθα, δράμωμεν,
 κατεπειθώμεν, ἐνεργήσωμεν, ἀπορρίψωμεν
 τὰ πάθη ὡς μιάσματα, ἐκτείνωμεν χεῖρας 5
 ἡμῶν εἰς θεὸν τὸν σῶζοντα, εὐπροθετήσωμεν
 τὸ καθ' ἐκάστην ἡμέραν μαρτυρεῖν, τὸ αἷμα
 κενοῦν, τὰ μέλη τέμνεσθαι, τὰς σάρκας κατα-
 ξαίνεσθαι, τὰ ὅσα συντετρίφθαι, οὐχ ὅτι
 βρώματος στερηθῆναι ἢ πόματος ἡδύτητα, 10
 ἱματίου τε φιλοῦ, ὑποδήματος καλοθέτου,
 τιμῆς τε καὶ στάσεως καὶ κλήρου, ἅτινα γέ-
 λοιόν ἐστι καὶ λέγειν πρὸς τὰ κείμενα, ἵνα
 καλῶς ἐνταῦθα βιώσαντες, κατὰ λόγον δια-
 ζήσαντες, κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ἡμῶν τὸ ἅγιον 15
 ἀκριβολογησάμενοι τὴν ὑπακοήν, τὴν ταπει-
 νωσιν, τὸ πιστόν καὶ ἀμετάθετον καὶ ἀνε-
 ξάρνητον τῶν ὁμολογιῶν φυλάξαντες, ἐξέλ-
 θωμεν τῆσδε τῆς φυλακῆς χαίροντες, ἀπιόν-
 τες μετὰ παύρησίας, μετὰ ἐλπίδος χρηστῆς, 20
 εἰς τὸ κομίσασθαι τὰς παρὰ θεοῦ ὑποσχέ-
 σεις, τὰς αἰωνίους ἀμοιβάς· ὧν γένοιτο πάν-
 τας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ
 τῷ πατρὶ δόξα, τιμὴ, κράτος, σὺν τῷ πανα- 25
 γίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΔ'.

Ἔστι χρῆ τὸν καθηγούμενον πρὸς τοὺς
 τὸ στάδιον τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς δια- 30
 νόοντας πάντα ποιεῖν καὶ δρᾶν, ὅσα εἰς
 εὐθυμίαν φέρει, ἵνα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὴν
 νίκην ἀράμενοι στεφάνους αἰωνίους παρὰ
 τοῦ ἀγωνοθέτου θεοῦ ἀμείψωνται.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, τοῖς κατὰ σάρκα 35
 τρέχουσιν ἐπίστασθε τίνες εἰσὶν ἀλείφοντες
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ ὑποδεικνύντες πῶς καὶ
 ποῦ τοὺς ἀμιλλωμένους δέξοιντο καὶ ἀπο-
 στρέφοιντο καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα εἰς προθυμίαν
 ἐνάγει τῆς κατὰ τὴν νίκην ἀποπεραιώσεως. 40
 οὕτω τοιγαροῦν ἔξεστι καὶ ἡμῖν τοῖς ταπει-

νοῖς πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὄντως πύκτας καὶ ἀθλη-
 τὰς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς τὸ στάδιον διανύοντας
 τῆς μαρτυρικῆς ὑποταγῆς, καὶ πάντα λέγειν
 καὶ δρᾶν, ὅσα εἰς παράκλησιν, ὅσα εἰς ἀν-
 5 ὄριαν, ὅσα εἰς εὐθυμίαν, ὅσα εἰς ὑπομονήν,
 ὅσα εἰς εὐψυχίαν, ὅσα εἰς ἐμπειρίαν φέρει
 τοῦ καλλίστου ἀγῶνος ἡμῶν, ἵνα κατὰ τῶν
 ἐχθρῶν ἡμῶν τὴν νίκην ἀπενεγκάμενοι στε-
 φάνους οὐ προσκαίρως ἀλλ' αἰωνίως παρὰ
 10 τοῦ ἀγωνοθέτου θεοῦ ἀμειψώμεθα.

Εἶδομεν δέ, εἰ δοκεῖ, πῶς ἐκεῖνοι παρα-
 σκευάζονται πρὸς τοὺς ἀγῶνας, ἵν' ἐκ παρα-
 δείγματος τὰ καθ' ἡμᾶς σκοπήσωμεν. ἐκεῖνοι
 τοῖνον, ἐπὶ ἐπιστῆ ὁ καιρὸς τῆς ἀγωνίας,
 15 μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ, οὐχ ὡς ἔτυχε
 διέρχονται καὶ διατρίβουσιν, ἀλλὰ προγυμνά-
 ζονται καὶ προάλλονται, δοκιμάζονται τε καὶ
 σημειοῦνται, διαιτῶνται καὶ οἷον ἐξασκοῦσι,
 διὰ πάσης ἐναγόμενοι καταρτήσεως, ὡς καὶ
 20 διατριβὰς τὰς ἐν μέσῳ κωλύσθαι, καὶ τρο-
 φὰς τὰς οὐκ ἐπὶ τοῦτο συντελούσας, ἀλλὰ τε
 ὅσα ἐκεῖνοί τε ποιοῦσι καὶ πράττουσιν εἰς
 τροφήν τοῦ σώματος καὶ εὐεξίαν μετριωτάτην.
 καὶ ὁ λόγος δὲ αὐτοῖς, ὡς φασι, νύκτωρ τε
 25 καὶ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἄλλος, ἢ ὁ τῆς ἀμίλ-
 λης αὐτοῖς ἐστὶ καὶ τοῦ πῶς ἐξελθόντες τῶν
 ἀφετηριῶν ἴονται καὶ ποι τράποινο, ἢ τίς
 τινα τῶν ἀντιθέτων καταρράξειεν· καὶ οὕτως
 οὐ μικρὸν αὐτοῖς τὸ ἀγώνισμα. διατί; ἀλλ'
 30 ἵνα διὰ τῆς νίκης κομίσωνται φθαρτοὺς στε-
 φάνους καὶ ἐπικήρους μισθοὺς, τέρψασί τε
 τοὺς θεατὰς καὶ φιλητάς, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν
 νενικημένων. εἰ τοῖνον οὕτως οὔτοι καὶ πολλή
 πρὸς αὐτοὺς ἡ ἀγωνία καὶ ἡ συζήτησις τῶν
 35 τε ἐπιστατούντων καὶ τῶν ἐπὶ μέρους αὐτῶν
 ῥεπόντων, πόσον οἴεσθε χρῆν ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς
 ἔχειν τὸν ἀγῶνα, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν συζή-
 τησιν, τὴν διερεύνησιν, τὴν περιμερίμνησιν,
 τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν νῆψιν κατὰ τοῦτο, κατ'
 40 ἐκεῖνο, πρὸς τόδε κἀκεῖνο; οὐ γὰρ ἄπειρος οὐ-
 δὲ ἀμαθῆς οὐδὲ ὀλίγωρος ὁ ἀντίδικος καὶ ἀντί-
 θετος ἡμῶν ἐχθρὸς, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἰστάμενος·
 πολλὴν καὶ αὐτὸς καὶ ἀνεκδιήγητον τὴν καθ'

ἡμῶν μελέτην ποιούμενος φαίνεται, ποῦ πλήξη,
 πόθεν ὑπαντήσῃ, πόθεν ἀποκρούσῃ, ὅποτέρως
 ἐπιβρίψῃ, εἰσδύσῃ τὰ βέλη, τὰ ἔνεδρα, σκε-
 λίσῃ οἶον καὶ ὠθίσῃ καὶ καταβάλῃ εἰς γῆν
 τὸν ταπεινὸν μοναχὸν καὶ πύκτην τῆς εὐσεβείας. 5

Ἄρ' οὖν οὐ μέγας ἡμῖν ὁ ἀγῶν; οὐ πολλή
 ἡ φροντίς; οὐ πολλή ἡ ἐπιμέλεια; οὐκ ἄρα
 ἐστὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ εἰπεῖν
 “ἐπίθε, κύριε, ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου σου;
 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἔλθε εἰς 10
 τὸ σῶσαι ἡμᾶς”; πολλῆς ἡμῖν χρεία καὶ
 ἀπαύστου τῆς ἐπὶ τοῦτο μελέτης καὶ τύρβης,
 καὶ οὐ πούποτε ἀλλ' ἢ ἔχειν τὸν σκοπὸν καὶ
 τὸν λογισμὸν (ἦ) ἐν τούτῳ· καὶ οὕτω μετὰ
 ταπεινώσεως καὶ συντριβῆς καρδίας, καὶ τοῦτο 15
 μετ' ἐλπίδος καὶ εὐανδρείας ψυχῆς, καὶ τοῦτο
 μετὰ πίστεως εἰλικρινοῦς καὶ ὑπακοῆς δεδο-
 κισμένης, ὡς ἐντεῦθεν τὸν ἐχθρὸν ὀρώντα
 δειλαίνεσθαι καὶ ἀποτρέπεσθαι. οὐκ ἀφίησι
 κύριος τὸν τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὴν ὀλιγορῆσαι 20
 πώποτε, εἴπερ ἀρωγὸν αὐτὸν ἐπικαλεῖται
 ἔχειν. “ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἤλπισεν ἡ καρδία μου
 καὶ ἐβοηθήθη καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου”·
 καὶ αὐτοῦ ἐπικουροῦντος, τίς ὁ ἀντιστῆναι
 δυνάμενος; τίς ὁ καταβαλεῖν ἰσχύων; οὐδα- 25
 μῶς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐπαναστῆ χιλιάς καὶ μυ-
 ριάς ἐχθρῶν, οὐ φοβηθήσεται ὁ τοιοῦτος· τῷ
 γὰρ ὀνόματι κυρίου ἀμυνεῖ καὶ σκορπιεῖ αὐ-
 τοῦς· εἰ καὶ ὁ δρόμος μακρὸς (παρατείνει
 γὰρ τόσα καὶ τόσα ἔτη τυχόν), ἀλλ' οὐδὲ 30
 μία ἐκκοπή πρὸς τὴν ἐν κυρίῳ βοήθειαν καὶ
 πρὸς τὴν τῆς νίκης ἀπόλαυσιν. ἐκεῖ αὐθη-
 μερὸν τρέχουσι καὶ οἱ νικῶντες στεφανοῦνται,
 χαίρουσι τε καὶ ἀγάλλονται· καὶ οὐκ ἐπίμονον
 αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τὸ χαρμόσουν, ἀλλ' ἕως 35
 τινὸς χρόνου καὶ πάλιν ὡς μὴ νενικηκότες
 εἰσίν. ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων ἡμῖν
 ἄθλων· ἂν τε γὰρ καταξιοῦθῃ τις ἐνικῆσαι,
 μακάριος οὗτος καὶ τρισμακάριος καὶ πολυ-
 μακάριος, ὅτι ἄπαξ στεφανωθείς στεφάνοις 40
 ἀφθαρσίας ἀειμενὲς αὐτῷ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλ-
 λίασις καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ λαμπρότης ἐναντίον

οὐ μικροῦ σταδίου καὶ εὐαριθμήτου πλήθους, προσκαίρου τε καὶ διαλυομένου τάχιστα, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μεγάλου δικαστηρίου, ἐν ᾧ τάξις καὶ παράστασις ἀγγελικῆ· ἐφ' ᾧ φόβος καὶ τρόμος ἀνεκδιήγητος, ἀνοιγομένων τῶν πρακτέων τε καὶ ῥητέων, καὶ φωνούσης σάλπιγγος καὶ διηχούσης τὰ σύμπαντα, οὐρανοῦ εἰλισσομένου, γῆς ἀνασειομένης, ἄστρον πιπτόντων, ἡλίου σκοτιζομένου, σελήνης ἀμαυρουμένης, πάντων τῶν στοιχείων ἀλλοιουμένων, ποταμοῦ πυρὸς διερχομένου καὶ ῥοιζήδον ἀναπαφλάζοντος, σκωλήκων ἰοβόλων ἀναβρύντων καὶ ἐλεῖν ἐφιεμένων σάρκας ἀμαρτωλῶν, χασμάτων ὑποδεικνυμένων ζοφωδεσάτων καὶ συντεθλιμμένων, εἰς ὑποδοχὴν τῶν καταδίκων, δεσμῶν εὐτρεπιζομένων εἰς παράλυσιν νεύρων καὶ ὀστέων καὶ μυελῶν. καὶ τί δεῖ καταλέγειν, ὅσα λυπηρὰ τοῖς ἀμαρτωλοῖς, τοῖς δὲ δικαίοις περιχαρῆ τε καὶ εὐφρόσυνα;

Οὐαί, οὐαί τότε ὄντως τῷ ἡττημένῳ, ὅτι ὑπὸ τῶν ἀγγελικῶν δῆμων κατεμπτυσθήσεται καὶ καθυβρισθήσεται, ἐστὼς σκυθρωπὸς καὶ κατηφής καὶ κάτω νενευκῶς καὶ μηδὲ τὸ ὄμμα ἄραι δυνάμενος, διὰ τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν ἀβουλίαν· εἶτα δέσμιος καὶ κατατυπόμενος καὶ παραδιδόμενος ἀποτόμοις ἀγγέλοις ἅμα τοῖς ἀπατήσασιν αὐτὸν δαίμοσιν ἀπαχθήσεται εἰς ὄλεθρον τῆς κακῶς πραξάσης σαρκός, εἰς καῦσιν τῆς δεινῶς ὑπακουσάσης ψυχῆς, τέλος καὶ ἐν ᾧ ἐμβληθήσεται κολάσεως μὴ ἐχούσης. τί ὁ τοιοῦτος ὠφελήθη, ἵνα μέχρι τῆς συντελείας ἔζησε καὶ τὰ πάντων ἀνθρώπων ἐπιθυμητὰ ἔπραξεν, ἀπολαύσας ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀπάταις τὰ πάντων ἀνθρώπων; ὄντως ἐζημιώθη ζημίαν πονηρὰν ὄντως ἡπατήθη ἀπάτην ἐλεεινὴν· ὄντως ἔλαβεν ὀβολὸν καὶ ἀπώλεσεν ἀναρίθμητα τάλαντα χρυσοῦ· ὄντως ἐτίπρασε τὰ αὐτοῦ ἐν μιᾷ ὄραχμῇ χαλκῇ καὶ ἀντωνήσατο τὰς αἰδίους κολάσεις· ὄντως μιᾶς ἡμέρας, μᾶλλον δ' οὐ μιᾶς ὥρας, προέκρινεν ἀπόλαυσιν, ζημιωθείς τὴν ἀπέραντον βασιλείαν, ἐλεεινὸς

ἐλεεινὰ πεπραχῶς, δύστηνος δύστηνα ἐργασμένος! εἶθε τοῖς ἀλόγοις κατεκρίθη, ἢ λογικὸς ὢν ὑποστῆναι τὰς ἀπληρώτους τιμωρίας! ἀλλὰ δεῦρο θεά μοι τὸν ἀγωνιστὴν Χριστοῦ, τὸν καλῶς φρονήσαντα, τὸν πάντα ἀπεμπολήσαντα τὰ ἑαυτοῦ θελήματα καὶ ἐπιθυμήματα καὶ τὸν μαργαρίτην Χριστὸν μόνον κτησάμενον· τὸν μὴ πλανηθέντα ἐν τοῖς παροῦσιν ἡδέσιν ὑπὸ τοῦ πλάνου, ἀλλ' ὡς πλάνον λογισθέντα, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, καὶ ἀληθῆ· τὸν μὴ δουλώσαντα ἑαυτὸν τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἀδούλωτον τὴν ψυχὴν ἀπὸ παθῶν διαφυλάξαντα καὶ δοῦλον ἐπιθυμήσαντα μόνον ἀκοῦσαι τοῦ κυρίου· τὸν μὴ δελεασθέντα, κατὰ μίμησιν τῶν πολλῶν, μᾶλλον δὲ γελάσαντα καὶ καταγελάσαντα τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐμπαιζομένους καὶ ὡς καλοῖς καὶ ἐφετοῖς καὶ ἐπικερδέσι τοῖς κακοῖς καὶ πονηροῖς καὶ ἐπιβλαβέσι προστιθεμένους· τὸν ἐγκρατῆ γενόμενον καὶ περιελόντα τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονὰς καὶ ἀγάπησαντα τὴν παρθενίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην, τὴν προσευχὴν τε καὶ τὰ ἄλλα ὅσια ἐν τῷ μίσει τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀνομίας. οὗτος ἐφρόνησε καλῶς· οὗτος, ἵνα τὴν πᾶσαν εὐδαιμονίαν τοῦ κόσμου τῶν πάντων ἀνθρώπων ἔχων καὶ ἀπορρίψας καὶ ἀποταξάμενος διὰ θεόν, οὐδὲν ἂν μέγα πεποιήκει, ἀλλ' ὡς ἓνα ὀβολὸν ἢ ὡς πενιχρὰν δόξαν καὶ ἐφήμερον πρὸς θησαυροὺς ἀνεκλείπτους καὶ τιμὴν ἀπέραντον καταλλαγὴν ἐποιήσατο. καὶ ὅρα μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν, πῶς εὐφρανθήσεται, πῶς κατατρυφήσει, πῶς εὐλογήσει τὴν καλὴν αὐτοῦ συμβουλήν, τοὺς χρηστοὺς αὐτοῦ συμβούλους, τοὺς δεξιοὺς αὐτοῦ συμποριστάς· καὶ ἵνα μὴ εἰς μῆκος ἐκτεινώμεν τὸν λόγον, τοῦ μὲν οὐκ ἔστι τέλος τῆς εὐφροσύνης ἐν ἀπορρήτῳ νῶ καὶ λόγῳ, τῷ δὲ ἔμπαλιν οὐκ ἔστι πέρας τῆς λύπης καὶ τῆς ὀδύνης καὶ κολάσεως ἐν ἀφορήτῳ τρόπῳ καὶ λόγῳ.

Τοίνυν, ἵνα λίθινοι ἦμεν, αἰσθησιν ὠφείλομεν λαβεῖν καὶ ἐπαινεῖσαι ἔργον ὃ εἰργα-

1 κῶδ. εὐαριθμήτου. 5 κῶδ. πρακταίων. 6 κῶδ. ῥηταίων || φων. σάλπιγγος] Ματθ. κδ', 31. 7 ὄρ. εἰλισσομένου] Ἀποκ. α', 14. 8/10 Μάρκ. ιγ', 24, 25. Ἀποκ. α', 12, 13. 38 ἐτίπρασε] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

1 ἐργασμένος] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 7 μαργαρίτην] Ματθ. ιγ', 46. 10 ὡς πλάνον καὶ ἀληθῆ] Κορινθ. 2, α', 8. 17 κῶδ. αὐτὸν. 20 κῶδ. προστιθεμένοις.

σάμεθα μέγιστον καὶ μακάριον, φυγόντες τὸν
κόσμον καὶ μονάσαντες καὶ τὸν δι' ἀγνείας ἐξα-
σχοῦντες βίον. τί τὸ λειπόμενον; ἵνα δρόμον
ἐπὶ δρόμῳ καὶ εὐτονίαν ἐπὶ εὐτονίᾳ καὶ προ-
5 θυμίαν ἐπὶ προθυμίᾳ δεξάμενοι καὶ οἷον ἀνα-
πτρωθέντες καὶ ἀναξέσαντες τὰς καρδίας
πετάσωμεν πρὸς θεὸν δι' ἀρετῆς, ἐν μηδενὶ
διδόντες χώραν τῷ διαβόλῳ εἰς τὸ ὅπως οὖν
κρατεῖσθαι ἡμᾶς. ἐβρέτωσαν λοιπὸν φιλοδο-
10 ξίαι, φευγέτωσαν παρακοαί, ἀποδιδρασκέτω-
σαν γογγυσμοί, ψιθυρισμοί, παρῆρησίαι, φα-
τριαί, πολυλογίαι, ὀκνηρίαι, γλωσσομαχίαι,
φθόνοι, ἔριδες, καταλαλαί, μίση, πᾶν βδε-
λυρὸν πάθος· παρῆρησιαζέσθω δὲ καὶ ἀνα-
15 λαμπέτω ἢ ταπεινοφροσύνη, ἢ καλὴ καὶ
ἀσπαστὴ καὶ θεοποιός, ἢ ὑπακοὴ ἢ οὐρανό-
κλητος, ἢ παρθενία ἢ χριστογέννητος, ἢ
κατάνυξις ἢ φωτίστρια, ὁ κλαυθμὸς ὁ κεχα-
ριτωμένος, εἴτε ἕτερον τῶν ὁσίων πράξεων·
20 ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς μετασχόντας κλη-
ρονόμους γενέσθαι τῆς βασιλείας τῶν οὐρα-
νῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
25 νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΕ'.

Περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς ἀγαπήσεως τοῦ δε-
σπότου Χριστοῦ, καὶ ὅτι μετὰ πολλοῦ κόπου
καὶ ἰδρώτος κατορθοῖ τις τὴν ἀρετὴν, καὶ
30 χρῆ μὴ ὀλιγωρεῖν ἡμᾶς πρὸς τοὺς πόνους,
ὡς ἂν τύχοιμεν βασιλείας οὐρανῶν.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, πᾶσα μάθησις
καὶ τέχνη πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος ἀφορῶσα
τοὺς διδασκομένους διανίστησι· καὶ γὰρ ὁ
35 γεωργὸς οὐ πρὸς τὰ παρόντα ἐπαχθῆ καὶ
ὀδυνηρὰ τῆς γεωργίας βλέπων ἀθυμεῖ, ἀλλὰ
πρὸς τὸν μέλλοντα καρπὸν ἀναδίδοσθαι σκο-
πῶν προθυμότερον ἀναλαμβάνεται τὰ τῆς
γῆς τάλαιπωρήματα· καὶ ὁ πλευστικὸς οὐ
40 πρὸς τοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναρῆριπιζόμενος
κινδύνους ὀρῶν τῆς ἐμπορίας ἀπολιμπάνεται,

ἀλλὰ πρὸς τὸ μέλλον κέρδος ἀναθεωρῶν κα-
τατολμᾷ πολλῆς ὁδοῦ, κυμάτων τε καὶ πνευ-
μάτων καὶ καταγίδων. πάλιν ὁ πραγματευ-
τῆς πρὸς μακρὰν ὁδὸν στέλλεσθαι μέλλων
οὐ καταπίπτει, οὐκ ἀπορῥαθυμεῖ, ἀλλὰ πρὸς 5
τὸ πέρασ τοῦ κέρδους κατεπειγόμενος ἐγχει-
ρίζεται τῆς προκειμένης τάλαιπωρίας, καὶ
ἀπλῶς εἰπεῖν ἐφ' ἐκάστης μεθόδου τῶν ὑπὸ
τὸν οὐρανὸν πᾶν ὅ τι οὖν ἐπιτυγχάνει τις,
εἴτε βασιλεύς, εἴτε ἄρχων, εἴτε πλούσιος, 10
εἴτε δυνάστης, εἴτε ἐγγαμος, εἴτε ἄγαμος,
μετὰ πόνου καὶ ἰδρώτος, μετ' ἐπιμελείας καὶ
σπουδῆς, μετὰ ἀγρυπνίας καὶ νήψεως, μετὰ
βουλής καὶ συνδιασκέψεως, μεθ' ὑπομονῆς
καὶ μακροθυμίας καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα εἰς τὴν 15
προκειμένην θεωρίαν συντείνει. οὕτω τοιγα-
ροῦν καὶ ἐπὶ τῆς τέχνης τῶν τεχνῶν, τῆς
καθ' ἡμᾶς λέγω πολιτείας, ἔργον ἐστὶν οὐ
τὸ τυχεῖν, ἀλλὰ πολλοῦ δεόμενον κόπου καὶ
πόνου, εἰς τὸ τελεσθῆναι καὶ ἀπαρτισθῆναι· 20
καθὼς γὰρ ἀπέχουσι ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
τὸ διάφορον ταύτης πρὸς ἐκείνας, ὅτι αἱ μὲν
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ πρὸς τὰ τῆς γῆς καὶ ὀρῶσι
καὶ συντελοῦνται, αἱ δὲ ἀπὸ θεοῦ καὶ πρὸς
οὐρανὸν ἀφορῶσιν. 25

Εἰ τοίνυν ἐπ' ἐκείνων ἀγῶνες καὶ πόνου
καὶ ἰδρώτες, ὡς εἴρηται, πόσον ἐφ' ἡμῖν
πλεονάζειν ὀφείλουσι; διὰ τοῦτο “στενὴ καὶ
τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον”. διὰ τοῦτο “τίς ἀναβήσεται εἰς 30
τὸ ὄρος κυρίου; ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ
αὐτοῦ”; ἀπορητικῶς ὁ ἅγιος Δαυὶδ ἀνακέ-
κραγε. καὶ πάλιν ἐν ἐκείνοις “τίς δώσει μοι
πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς, καὶ πετασθήσομαι
καὶ καταπάσσω”; διὰ τοῦτο πᾶσαν ἡμέραν 35
σχεδὸν καὶ ὥραν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ πρὸς
τὴν τούτου συζήτησιν καταγινομένοι φθειγγό-
μεθα καὶ ἀκούομεν, βουλευόμεθα καὶ σκεπτό-
μεθα, ἀγρυπνοῦμεν καὶ φροντίζομεν, καὶ οὐ-
πω εὐμαρῶς εὐρίσκομεν τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ 40
κοπιῶμεν ἀσυστραφοῦντες καὶ περιελκόμενοι
πανταχόθεν εἰς τὰ πρὸς σωτηρίαν συντεί-
νοντα. πόθεν δὲ ἄλλοθεν, ἢ διὰ τὸν κωλυτὴν

τῆς σωτηρίας καὶ ἐμποδιστὴν τῆς κατὰ ψυ-
 χὴν ὁδοιπορίας διάβολον; ἐκεῖνος γάρ ἐστιν
 ὁ ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος ἕως τοῦ παρόντος κατὰ
 τοῦ γένους ἡμῶν κινούμενος καὶ διακωλύων
 5 ἡμᾶς τῆς πρὸς οὐρανὸν πορείας καὶ τῆς ἐκεῖσε
 ἀποκειμένης ἡμῶν ἐλπίδος, διὰ τὴν ἀπ' ἐκεῖ-
 νον ἐξ ἐπάρσεως ἐνταῦθα καταδίκην αὐτοῦ.
 ἀλλὰ μηδαμῶς, ὦ ἀδελφοί, ἀθυμήσωμεν,
 μηδὲ καταπέσωμεν ἐν τῇ τοῦ μακαρίου βίου
 10 τούτου δυσχερείᾳ· θεὸν γάρ ἔχομεν τὸν ἐπί-
 κουρον, τὸν συλλήπτορα, τὸν ἐγείροντα ἀπὸ
 γῆς πτωχὸν καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψοῦντα πέ-
 νητα, τὸν περιζωννύοντα δύναμιν τῇ ἀσθενείᾳ
 τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ νικῶντα τὸν πειρα-
 15 στὴν ἡμῶν ἐχθρόν. μόνον τὰ τῆς δυνάμεως
 ἡμῶν ἐπιβαλλόμενοι μὴ παυσώμεθα· μόνον
 τὸ τῆς προθέσεως ἡμῶν ἐπιδεικνύμενοι μὴ
 ὀλιγωρήσωμεν. οὐχ οὕτως ἐραστῆς ἐρωμένης
 ἐπιθυμεῖ; οὐχ οὕτως γονεὺς τὰ οἰκεῖα ἔγγονα
 20 φιλεῖ, ὡς ἡμᾶς στέργει καὶ ἀγαπᾷ ὁ δεσπό-
 τῆς τῶν ἀπάντων θεός; θέλγεται ἐπὶ τῇ
 σωτηρίᾳ ἡμῶν, ἐρωτεύεται ἐπὶ τῇ διαγωγῇ
 ἡμῶν, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας
 ἡμῶν, ὑποδεικνύσει τὸν φωτισμὸν τοῦ κάλλους
 25 αὐτοῦ, τὴν ὠραιότητα τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ·
 ἀνάγει τὸν νοῦν ἡμῶν δι' ἀγγελικῆς φωτα-
 γωγίας ἐπὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐ-
 ρανοῖς· περιφυλάττει ἀπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν
 ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων τῆς προνοίας
 30 αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ καλιᾶς. τί δεῖ πολλὰ λέγειν;
 τοσοῦτος καὶ τηλικούτος ἐστὶν εἰς ἀγάπην καὶ
 φίλτρον ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν, ὥστε τῶν
 πατρικῶν κόλπων ἐξαναστῆναι, κλῖναι τε τοὺς
 οὐρανοὺς καὶ κατελθεῖν διὰ ταπεινώσεως πρὸς
 35 ἡμᾶς καὶ γενέσθαι ἄνθρωπος· ὁ πάντων κύ-
 ριος, ὁ τὸ πᾶν λόγῳ συστησάμενος, ὁ δεδο-
 ξασμένος καὶ ὑπερύμνητος, βρέφος γενέσθαι
 κατεδέξατο, ἐξ εὐτελοῦς μητρὸς γεννηθεὶς
 τὸ φαινόμενον· ὁ πλουτίζων τὰ σύμπαντα
 40 καὶ πέρας τοῦ μυστηρίου τὸν διὰ σταυροῦ
 θάνατον ἀναδεξάμενος ἐν προλαβοῦσι πολλοῖς
 μυκτηρισμοῖς καὶ ὄνειδισμοῖς, μαστιγώσσει
 καὶ ῥαπισμοῖς, ἀνέστη τριήμερος, ἀφαρπάσας

ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τοῦ δράκοντος καὶ δοὺς ἡμῖν
 τὴν κατ' αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἰσχύν, εἰς τὸ
 καταπαίξειν αὐτὸν καὶ καταπατεῖν ὡς στρου-
 θίον καὶ ὄφιν σκολιάζοντα. τίς τοίνυν οὕτως
 ἠγάπησεν, ἢ πατὴρ υἱόν, ἢ μήτηρ θυγατέρα, 5
 ἢ ἀνὴρ γυναῖκα, ἢ φίλος φίλον, ὡς αὐτὸς
 ὑπὲρ ἡμῶν τῶν φιλουμένων τοιαῦτα δράσας
 καὶ πεπονθῶς; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν
 καὶ λόγῳ μετῆρῆσαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγά-
 10 πῆς καὶ ἀγαθότητος αὐτοῦ.

Ὁ τοίνυν οὕτως φιλήσας καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
 παθῶν, μὴ οὐχὶ βοηθὸς ἡμῶν ἐστὶ πᾶσαν
 ἡμέραν καὶ ὥραν, ἀντιλήπτωρ καὶ καταφυγή,
 εἴπερ αὐτὸν μὴ ἀπωσώμεθα ἀφ' ἡμῶν διὰ
 τῆς τῶν παθῶν ἐνεργείας; διὰ τοῦτο γινώ- 15
 σκοντες δράμωμεν, ἀδελφοί· δράμωμεν, ἐπει-
 χυθῶμεν καὶ σπουδάσωμεν, φέροντες πάντα
 τὰ λυπηρά καὶ ἐπαχθῆ, εἴτε ὀρωμένως, εἴτε
 ἀοράτως ἡμῖν ἐπισυμβαίνοντα· σῶμεν γεν-
 ναίως πρὸς τὴν πάλην τοῦ ἐχθροῦ· μὴ δῶ- 20
 μεν νῶτα πρὸς τὰ σκάμματα τῆς ὑποταγῆς·
 μὴ πρὸς τὰ παρόντα σκοποῦντες ἀλγεῖνά, τὰ
 δι' ὑπακοῆς καὶ ἐργοχειρῶν, ψαλμωδίας τε
 καὶ ἀγρυπνίας, νηστείας τε καὶ κοπῆς θελη-
 μάτων, ἀποπέσοιμεν τῆς ἀνεκλαλήτου χαρᾶς 25
 τῶν ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ ζωῇ ἐπιτυχόντων βασι-
 λείας οὐρανῶν. οὐδεὶς ἐκείνων τῶν ὁσίων
 οὔτε ἐπεζήτησεν, οὔτε ἐξεζήτησεν ἄλλο τι,
 ἢ τὸ δι' ὑπακοῆς ὁδεύειν καὶ δι' ἐκκοπῆς
 τοῦ θελήματος ζῆν ἐν κυρίῳ, χαίρειν ἐά- 30
 σαντες πάντα τὰ κατ' οἰκειαν ἔφεσιν καὶ
 δόξαν, μαθητεύματα λέγω καὶ σπουδάσματα,
 τὸ δὴ λεγόμενον ἐργοχειρίδια καὶ καλλι-
 γραφήματα, τροπαρίσματα καὶ μελουργήματα,
 ἀναγνώσματα καὶ λογοτριβήματα, λογοφορή- 35
 ματα καὶ προτιμήματα καὶ ὅσα τῶν ἀπολ-
 λυμένων, ἀλλ' οὐ σφζομένων ἐστί· τὸ γὰρ
 ποιεῖν καὶ λέγειν ἐν διακονίᾳ οὐ δι' ἄλλο τι,
 ἢ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ τὴν τοῦ καθηγου-
 μένου πρόσταξιν ἦν αὐτοῖς. σκοπήσωμεν δὲ 40
 καὶ ἡμεῖς, εἰ οὕτως ἐσμέν· καὶ εἰ οὕτως, εἴ
 ἂν ἔχοι καὶ μακαρία ἢ ὁδὸς ἡμῶν καὶ τρις-
 μακαρία ἢ ζωὴ ἡμῶν. καὶ τί ἄλλο ἐπιζη-
 τοῦμεν εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον ἐντεῦθεν καὶ

6 ἀπ' ἐκεῖνον] οὕτως ἐν τῇ κώδικι. 11 ἐγείροντα - -
 ἀνυψοῦντα] Βασίλ. 1, β', 8. 42 κῶδ. *μυκτηρισμοῖς*.

ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα ἄλλως πως τετίμηται τις καὶ δεδοξασται, ὡς ἐγὼ σκοπῶ, ἢ ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιτηδευμάτων· εἰ δὲ μὴ οὕτως, φεῦ τῆς ζημίας, 5 μᾶλλον δὲ τῆς ἀπωλείας, ὅτι πρὸς τὸ μηδὲν ἐνταῦθα κερδαίνειν· ἔτι ἀπόλλυμεν καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ· καὶ εἶθε μόνον τοῦτο (ἦν γὰρ ἂν ἔλαττον κακοῦ κακόν), ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸς τιμωρίαν παραδίδωσιν αἰώνιαν τοὺς ἀπολλύν- 10 τας τὴν ἑαυτῶν καρδίαν διὰ ἀσυνεσίας τῶν ὀφειλόντων ἐπὶ σωτηρίᾳ πράττεσθαι· ὧν μὴ γένοιτο, μήτε παθεῖν, μήτε ἀκοῦσαι ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντας τὴν καλλίστην ὁδὸν μεταχειριζομένους πράττειν τὰ θεοφιλῆ καὶ ἐνάρετα 15 καὶ διαζῆν μετὰ εἰρήνης καὶ ἀγάπης, μεθ' ὑπομονῆς καὶ ταπεινώσεως, στέργειν τε πάντα τὰ προστασσόμενα, μηδαμῶς ἀντιλέγειν, μηδὲ ἀφηνιάζειν, μηδὲ τι τῶν ἄλλων παθῶν ἐνεργεῖν, ἵνα τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπε- 20 ρειδόμενοι καὶ ὑφόμενοι καὶ εὐκλεούμενοι φθάσωμεν εἰς μέτρον τελειότητος, εἰς κατάστασιν εὐταξίας, εἰς ἐπαινετὴν πολιτείαν, εἰς παράδειγμα ἀρετῆς τοῖς ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν, εἰς ὑπόμνημα ἀγαθῶν τοῖς πα- 25 ρουσί τε καὶ τοῖς μετέπειτα, εἰς καύχημα ἑμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ καὶ ἀχρείου ὑμῶν ποιμένος, εἰς ἐπιτυχίαν βασιλείας οὐρανῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. 30 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΗΣ'.

Ὅτι χρή εὐτόμως καὶ εὐσθενῶς δρᾶν ἡμᾶς τὰ συντελοῦντα πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς, καὶ περὶ ἀγογγυσίας ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν διακονιῶν. 35

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ποι- μνίου προκοπὴ καὶ αὔξησις τέρψιν εἶωθεν ἐμποιεῖν καὶ ἀγαλλίασιν τῷ ποιμένι, ἥνικα μάλιστα ὀρᾷ τὰ θρέμματα καλῶς ἀγόμενα 40 καὶ περιηγόμενα, παινόμενά τε καὶ λιπαινόμενα καὶ πάσης νόσου καὶ θήρας ἐκτὸς διαμένοντα. τοίνυν καὶ ὑμεῖς τὸ τοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτὸν ποίμνιον, ἢ μερίς ἢ τιμία

καὶ ἐξαιρετος, ὁ περιούσιος ὡς ἀληθῶς λαὸς καὶ ἀφιερούμενος, ὀπηνίκα καλῶς ἀναστρέφθετε ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, ἐν ὁμονοίᾳ πορευόμενοι, εἰς τόπον χλόης πνευματικῆς κατασκηνοῦμενοι, ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως τοῦ τῆς 5 ἀληθείας ζωτικοῦ λόγου ἐκτρεφόμενοι, θεραπευτέ με τὸν ταλαίπωρον καὶ ἀνάξιον ὑμῶν ποιμένα, καὶ προθυμεῖσθαι ποιεῖτε περὶ τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας ταῖς κατὰ μικρὸν νοθεσίαις, εἰς τὸ κάλλιον μεταποιηθῶμενοι. 10 καὶ γοῦν, παρακαλῶ, ἐπιμείνωμεν τῇ τοιαύτῃ καλλίστῃ διαγωγῇ. τί γὰρ καλλιώτερον καὶ μακαριώτερον τοῦ δουλεύειν θεῷ ζῶντι ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, καθαρὰν τὴν ψυχὴν τε καὶ τὸ σῶμα διατρεῖν ἀπὸ πάσης ἁμαρ- 15 τίας, ἐν ἐπιθυμίᾳ τε γίνεσθαι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ αἰεὶ μεταγίνεσθαι τῇ διαθέσει ἐκ τῶν ἐνκόσμων πρὸς τὰ οὐράνια, ὅπ' οὐδενὸς πάθους τὴν ψυχὴν ἐαλωκυῖαν ἔχειν, οἷόν τι πετεινὸν ὑπερανὰπτᾶν τῶν παγίδων 20 τοῦ διαβόλου καὶ ὑψιπετοῦν ἐν τοῖς μετεώροις; ὁ τοιοῦτος χαίρει καὶ ἀγάλλεται, ἤδεται καὶ εὐφραίνεται εὐφροσύνην μακαρίαν τινὰ καὶ ἐπέραστον, τοῦ μένοντος αὐτῷ ἤδη ἀγα- 25 θοῦ ἀπ' ἐντεῦθεν καρπούμενος τὴν ἀπόλαυσιν. κόπῳ δὲ τὸ ἀγαθὸν κτᾶται τις τῷ ὄντι, καὶ πολὺς ὁ περὶ τούτου ἀγών, καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο φροντιστέον ἢ περιβλεπτέον τῷ βουλομένῳ περιέσεσθαι· δυσθήρατος γὰρ ὁ τῆς ἀληθείας λόγος καὶ δυσπόριστόν φησι 30 τὸ ἀγαθὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Ἐπεὶ τοίνυν ὑμεῖς εἰς τοῦτο ἐξήλθετε ἀπὸ κόσμου καὶ ἐληλύθατε ἐνταῦθα, ἐπεὶ, εἰ ἔνεκα τούτου ἀπηρνήσασθε κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, ἐπεὶ, εἰ χάριν τούτου γεγόνατε 35 ξένοι καὶ παρεπίδημοι πατρίδος, γένους, οἰκειῶν, ἀλλοιωθέντες τῷ ἰδιώματι καὶ τῷ τρόπῳ παρὰ τοὺς ἐν κόσμῳ, ἐπεὶ πᾶσι φροντίσι καὶ μερίμναις χαίρειν προσείπατε, ὑποδησάμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα, ζητήσατε καὶ 40 ἐκζητήσατε καὶ καταλάβετε, καὶ καταλήψθε ὃ ἐπιθυμήσατε—“ὁ γὰρ ζητῶν εὐρήσει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται” φησί—, μηδὲν

4/6 εἰς τόπον χλόης - - ἐκτρεφόμενοι] πρβλ. Ψαλμ. κβ', 2. 19 κωδ. Ἐαλωκυῖαν. 42 Λουκᾶ ια', 10.

ἄλλο φροντίζοντες, μηδὲ περὶ οὐτινος ἐτέρου καταγινόμενοι. κἂν καταγίνοισθε δοκεῖτε τυχόν ἐν γεωργίᾳ, ἐν ἀμπελοουργίᾳ, ἐν οἰκοδομῇ, ἐν τεκτονικῇ, ἐν κελλαρίῳ, ἐν μα-
 5 γειρείῳ, ἐν σκυτείῳ, ἐν ἄλλῳ τινὶ φροντίσματι· οὐ γὰρ δι' οἰκείον πάθος, ἢ σαρκικὸν καθήκον, ἢ κατ' οἰκείαν ἐξουσίαν, ἢ ὑπὲρ τῶν κατὰ σάρκα (πατρός, ἢ μητρός, ἢ ἀδελφοῦ, ἢ συγγενοῦς) ὁ σκοπός, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν
 10 πνευματικῶν ἀδελφῶν καὶ δι' ὑπακοήν καὶ δι' ἐντολήν, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον διὰ θεόν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ δεχόμενος ὡσπερ θυσίας καὶ ὀλοκαυτώματα τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς γινόμενα, φυλαττομένου δηλονότι
 15 τοῦ λόγου καὶ ἐν τούτοις τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας διὰ τῆς ἀνυποκρίτου ὑπακοῆς καὶ ἀγγογγύστου ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀθλητικῆς. καὶ μακάριοί ἐστε, ἀδελφοί μου, καθὼς πεφρονήκατε καὶ καθὼς ἀπετάξασθε καὶ
 20 καθὼς ἐπεθυμήσατε· ἐφρονήσατε γὰρ καὶ ἐπεθυμήσατε τὰ θαυμαστά καὶ ἐξαισία, οὐ πλοῦτον τὸν ρέοντα, οὐ δόξαν τὴν ἀπανθοῦσαν, οὐ βασιλείαν τὴν ἐν σκιαῖς γραφομένην, οὐκ εὐπάθειαν τὴν κατὰ σάρκα, οὐ συν-
 25 ἀφειαν γυναικός, οὐχ αἵματος δόσιν, οὐ σαρκὸς γέννησιν, ἀλλ' ἀρετὴν τὴν παναγεσάτην, ἀλλ' ἀγγελικὸν βίον, ἀλλ' οὐρανῶν κληρονομίαν, ἀλλὰ Παραδείσου ἀπόλαυσιν, ἀλλ' οἰκησιν τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἧς τεχνίτης καὶ
 30 δημιουργὸς ὁ θεός· ἀλλὰ τὴν μετὰ Παύλου καὶ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων κατὰσχεσιν, ἀλλὰ τὴν μετὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων, ὁσίων τε καὶ δικαίων, συναποκλήρωσιν, μᾶλλον δὲ τὴν μετὰ θεοῦ, εἴπερ κλη-
 35 ρονόμοι θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ, δι' ἐπαγγελίας ἔσσεσθαι προσδοκῶμεν. εὐγε, εὐγε τῇ ζωῇ ὑμῶν! μὴ ποτε εἴποισαν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἄλλο τι κάλλιον βεβουλεῦσθαι ἀνθρώπων, ἢ αἰρετώτερόν τι εἶναι ἐν βίῳ. διὸ τρέχετε
 40 καλῶς, τονοῦσθε τῷ πνεύματι, σθενοῦσθε τῇ χάριτι, πολλοῖς τρόποις ἐξιχνεύοντες τὰ σωτήρια τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καθὼς οὖν ἕκαστος δυνάμει καὶ χάριτος, ὃ μὲν διὰ τόνου ἐργασίας παρὰ τοὺς πολλούς, ὃ δὲ διὰ ψαλ-

μυθίας ἰκανῆς ὑπὲρ τῶν ἐγγύθεν, ἄλλος δι' ὑπομονῆς ἐπιμονωτέρας ὑπὲρ τῶν πλησίον, πάντες φέροντες δάκρυα, πάντες πηγάζοντες κατάνυξιν, ὑπακοήν, ταπεινώσιν ἐγκομβούμενοι, πρὸς πάντα εὐκίνητοι, εὐήκοοι, ἀγόγγυστοι, 5
 ἀπέρπεροι ἐν ταῖς μεταγωγαῖς τῶν ἔργων, ἐπειδὴ φθάνει καιρὸς καὶ τοὺς ἔσω καθημένους ἐξιέναι πρὸς τὰς ἀμπέλους καὶ πρὸς τὰς χώρας, καὶ ἐπειδὴ πάλιν καιρὸς ἦκει καὶ τοὺς ἔξω εἰσέρχεσθαι ἔσω πρὸς τὰ ῥα- 10
 φεῖα, πρὸς τὰ ἐργόχειρα. καὶ μηδεὶς λυπεῖσθω ἐν τούτοις, ἀλλὰ καταδεχέσθω ἕκαστος, εἰ καὶ ἄηθες πρὸς τὸ παρὸν τὸ ἐγκελευόμενον, εἰδὼς τὸ κοινῇ συμφέρον καὶ ὡς οὐκ ἂν ἄλλως δύναιτ' ἂν τὰ πρὸς χρεῖαν 15
 γενέσθαι· ὅπου καὶ τούτων γενομένων στενοῦμεθα καὶ περιελκόμεθα ἐν ταῖς ἐξόδοις, πολλαῖς οὖσαις, διὰ τῶν ἔξω τε καὶ ἔσω πολυτρόπως παρισταμένων χρεῶν, ὡσπερ οἶδατε. καὶ τοῦτο δῶρον θεοῦ, καὶ τοῦτο 20
 σημείου ἔνδειξις μεγίστου, ὅτι ἐπιχορηγῶν ἐστιν ὁ κύριος, οἷς οἶδε τρόποις, ἐν τοσοῦτῳ πλήθει, μὴ ὄντων τινῶν προσόδων, τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη τῇ ταπεινώσει ἡμῶν. καὶ μάλιστα ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, ὅτε ἔδοξαν ἡμᾶς 25
 λύειν οἱ ἄνθρωποι, παρ' ἐλπίδα διαμεμενήκαμεν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν, μηδὲν ἐλλοιπότες κατὰ τῆς χρείας, ἀλλὰ καὶ ὑπερτερεύσαντες. τοῦτο ἄρα οὐ θαυμαστὸν καὶ εὐχαριστίας ἄξιον, εἴγε προσέχοιμεν; καὶ τίς 30
 ταῦτα; ἀλλ' ἢ πρὸς θεὸν ἡμῶν ἀληθῆς πεποιθήσις καὶ τὸ πάντα δεύτερα ἠγεῖσθαι ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν εὐαρεστήσεως. αὐτὸς τοῖνον ὑμᾶς ἔτι καὶ ἔτι στηρίζειεν, δυναμώ-
 35 σειεν, χαριτώσειεν, ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ σῶμα 35 καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα διαφυλάττων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν. 40

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΖ.

Ὅτι χρῆ τὸν καθηγούμενον τὴν ψυχὴν
τιθέναί ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων, ὡς ἀπο-
τίσων λόγον περὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως· καὶ περὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκείων θε-
λημάτων.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, πῶς οἴεσθέ μου
τὴν ταπεινὴν ψυχὴν διαχεῖσθαι ἐν τῇ καθ'
ὑμᾶς ἐπιστασίᾳ; δοκεῖτε ἴσως ἐναβρύνεσθαι
με ἐν ταύταις ταῖς μικραῖς κατηγήσεσιν, ὡς
μέγα τι πράττοντα καὶ ὡς ἀποπληροῦντα τὸν
νόμον τῆς προστασίας; οὐδαμῶς· ἀλλ' ἵνα
ἔξείπω τὸ ἀληθές, ἕξω γάρ τινα ῥαστῶνην
εἰπῶν ἐν ὀδύνη καὶ περιστάσει καὶ φροντίδι
πολλῇ διεξάγω τὴν ταλαίπωρόν μου ζωὴν,
μὴ ἀρχούμενος ἐφ' οἷς λέγω καὶ διαγγέλλο-
μαι, μηδὲ ἀναπαυόμενος ἐφ' ὅλης τυχὸν μιᾶς
ἡμέρας ἢ ὥρας, σκοπῶν ἕνα καθ' ἕνα καὶ
ὅλους δι' ὅλου καὶ τὸ πόσον ὀφείλω καὶ ἐφ'
ὅσον εἰμί, καὶ ὅσον ὀφείλεται διανυσθῆναι
ἔργον ἐφ' ὑμῖν τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ τέκνοις
τοῦ κυρίου. εἰσίστημι τοῖνυν καθ' ἐκάστην ἐν
μέσῳ ὑμῶν, ὡσπερ ἐπὶ ποιμνῆς τινὸς ποι-
μῆν· ὀρῶ καὶ κατανοοῦμαι τὴν διεξόδον, τὴν
διαγωγὴν, τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν, πῶς ἄγεσθε,
πῶς φέρεσθε, πῶς καλεῖσθε, πῶς ἀκούετε,
ἀπ' αὐτῆς τῆς κινήσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπο-
κρίσεως, ἀπ' αὐτῆς τῆς ὄψεως. καὶ ἐφ' οἷς
μὲν εὐρίσκω τὸ εὐθές, χαίρω καὶ ἡδομαι
καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἀναπτεροῦμαι· ἐφ' οἷς δὲ
τοῦναντίον, συλλυποῦμαι καὶ συμπιάζομαι
καὶ στεναγμοῖς παραμυθοῦμαι τὸ πάθος· εἰ
γὰρ οὐχὶ καὶ ποιμῆν προβάτων ἀλόγων τοῦτο
πάσχω φάινεται, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ προσώπου
ὑπολαμβάνων τὰ διὰ βάνους κείμενα καὶ τὴν
αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενος δύναμιν, πρὸς τὸ θερα-
πεῦσαι καὶ ἰατρεῦσαι τὸ ἡσθενηκός (καὶ οὐδ'
ἂν μίαν ἡμέραν μικρὸν ἀμελήσας ἕξει τὸ
ἀκίνδυνον κατὰ τὴν τῶν προβάτων διάλυσιν),
πόσῳ γε μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐκ μι-
κρᾶς εἰκόνας εἰς ὑμᾶς ὀφείλομεν καταγίνεσθαι,
τηρεῖν τε καὶ ἐπιτηρεῖν, καὶ τοὺς μὲν ἀνα-
καλεῖσθαι, τοὺς δὲ ὑπομνήσκειν, ἐτέρους θε-

ραπεύειν, ἄλλους καταδεσμεῖν, πάντα τρό-
πον ποιεῖν τε καὶ λέγειν, τὸν συντείνοντα εἰς
σωτηρίαν; ἄρ' οὖν οὐκ ἀποτίσω τὸν ἐκάστου
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως; καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός; τίς ἀμέριμνος; τίς εὐγλωττος; τίς
ἀνεύθυνος; τίς ἀναίτιος; τίς συστατικός τοῦ
οἰκείου φροντισματος; τίς δὲ οὐ μᾶλλον θρη-
νήσει καὶ κόφεται, φοβηθῆ καὶ τρομάξει καὶ
οἷον εὔξειται διαστῆναι αὐτῷ τὴν γῆν, ἣ μα-
κρὰν που ἀποδραμεῖν, φυγόντα τὴν προστα-
σίαν; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἱκανόν, ἐφ' ὅσον πε-
ρίεστιν, ἐφ' ὅσον ἤρξατο, ἡνίκα κατέστη· οὐκ
οἶδα, εἰ μὴ πᾶσα ἀπορία. μέγα γὰρ τὸ ἐμ-
φανισθῆναι θεῷ ἄνθρωπον, τὸ κριθῆναι μετὰ
τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων, τὸ λογοθετηθῆναι
περὶ παντὸς τοῦ ποιμνίου, εἰ καλῶς, εἰ δεόν-
τως, εἰ ἀκριβῶς, εἰ ἀνενόχως, εἰ ἀγνώως, εἰ
ἀνελλιπῶς, εἰ ἀνυστάχως, τοῦτο μὲν πρὸς
φανέρωσιν τῶν δικαιωμάτων, τοῦτο δὲ πρὸς
ἀπαγωγὴν τῶν κακῶν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς
ἐπιτίμησιν, πρὸς παράκλησιν, πρὸς χρηστό-
τητα, πρὸς ἀποτομίαν, πρὸς πᾶν ὀτιοῦν τῶν
ὀφειλόντων ἔπραξεν ἔδρασεν ἐναντίον θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων. καὶ ταῦτα εἶρηκα, ἵν' ἐπι-
γνόντες μου τὸ πάθος τῆς ψυχῆς τὸ ἔργον
τὸ μέγα ἐλέησητε, βοηθήσητε δι' ἐμοῦ ὑμῖν
αὐτοῖς καὶ δι' ὑμῶν αὐτῶν ἐμοὶ τῷ ταλαι-
πώρῳ. τίς δὲ ἡ βοήθεια καὶ ἡ ἀντίληψις;
ἀλλ' ἤ τὸ ἐπιδοῦναι ἑαυτοὺς μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον ἐν τῇ καλλίστῃ διαγωγῇ καὶ μηδὲν ἡγεῖ-
σθαι μέγα, ἐὰν τῶν κοσμικῶν διαφέρωμεν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ τὸν βίον τῶν πατέρων ἡμῶν
ἰχνηλατήσωμεν, μηδὲ ἐὰν τῶν τινῶν ὁμοτα-
γῶν προὔχωμεν· ἀλλ' ἐὰν μὴ τοὺς ἀκριβεῖς
ζηλώσωμεν, ἐπειδὴ "πολλοὶ οἱ κλητοί, ὀλίγοι
δὲ ἐκλεκτοί"· καὶ εἰ οὐ πᾶς "ὁ βαπτισθεὶς σω-
θήσεται", τὸ ἐξῆς φησί, σιωπήσωμεν. μηδ'
αὖ καταμετρεῖν μόνον τὸν χρόνον τὸν παρελ-
θόντα, ὡς τόσα καὶ τόσα ἔτη μονάζομεν·
ἀλλ' εἰ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τὴν πολι-
τεῖαν μακρὰν πρὸς ἀρετὴν κτησώμεθα, μηδὲ
τὴν ἡμέραν ὅτι παρήλθε σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ
καλῶς παρήλθεν καὶ εἰ ἐν αὐτῇ ἀπεθέμεθα

τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, τὸ πόρισμα τῆς μελλούσης ζωῆς, τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς, τὴν πρὸς τὸ ἔνοχλοῦν πάθος ἢ ἀντικατάστασιν ἰσόρροπον, ἣ καὶ ὑπερβάλλουσαν, ἣ καὶ παν- 5 τάπασιν ἀναιρετικὴν.

Οὕτως ὁ νήφων νήφει, οὕτως ὁ ἐργαζόμενος ἐργάζεται, οὕτως ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος θεοποιεῖται, οὕτως ὁ μονάζων πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τῷ πράγματι μονάζειν ἐπείγεται, 10 λυόμενος ἀεὶ σκότους παθῶν, δεσμοῦ σχέσεων πονηρῶν, ἐλευθέραν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἔων μόνον πρὸς κύριον φέρεσθαι, πρὸς ἐκεῖνον πτεροῦσθαι τῇ ἀγάπῃ, τὴν ἐκείνου σχέσιν μόνην ἐπιποθεῖν. σκοπησάτω λοι- 15 πὸν ἕκαστος ὑμῶν, πῶς πορεύεται, εἰ ἔχει τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐνδίδωσι δοῦλον τῶν παθῶν, δεσμώτην τῶν ἀμαρτιῶν, αἰχμάλωτον τῶν λογισμῶν· ἐντεῦθεν γὰρ αἱ κακίαι ἀναφύονται, ἐντεῦθεν αἱ μά- 20 χαι, αἱ ἔχθραι, αἱ ἔριδες, αἱ δικαιολογίαι, αἱ ὑπερηφανίαι, αἱ παρακοαί, αἱ ἰδιοθελίας, οἱ γογγυσμοί, οἱ ψιθυρισμοί, αἱ φατρίαι, αἱ ἀπιστίαι, τὸ τελευταῖον καὶ πρῶτον τῶν κακῶν· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτοις ὁ πρὸς τὰ πάθη 25 ἐνιστάμενος καὶ πολεμῶν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ὅθεν "πᾶν δῶρημα τέλειον, πᾶσα δόσις ἀγαθὴ", πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ἀγογγυσία, δευτεροστασία, ταπεινοφροσύνη, ἀφθονία, αὐτάρκεια, εὐχαριστία, ὑπομονή, ἐργα- 30 σία, προσευχή, ψαλμωδία, ἀγρυπνία, κατάνυξις, δακρυρροία, πᾶσά τις ἄλλη ἐπαινετικὴ πράξις καὶ θεωρία· οὐ γὰρ ἐκδικεῖ θέλημα, ἀλλὰ ἀναιρεῖ ὡς πολέμιον· οὐ ζητεῖ πρωτεῖον, ἀλλὰ φεύγει ὡς πρατεῖον ψυχῆς· οὐκ 35 ἐπιθυμεῖ ἐργόχειρον καθισματικόν, ἢ καλλιγραφικόν, ἢ ἀμφιαστικόν, ἀλλὰ πατρικὸν βούλημα καὶ θέλημα καὶ τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν, κἂν μαγειρικόν ἔστι, κἂν σκαφανικόν, κἂν κηπουρικόν, κἂν ὀτιοῦν τῶν ἄλλων· οὐ δια- 40 μάχεται περὶ ἱματίου, περὶ ὑποδήματος, περὶ βρώματος, περὶ πόματος, ἀλλ' ὑπομένων φέρει πάντα, κἂν καταφθειροῦται, κἂν καταψυχοῦται, κἂν ῥακκοδυτῆ, κἂν λιμώττη· πρὸς

ἐν γὰρ μόνον ἀφορᾷ, τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν κερδάναι. πλουτεῖ καὶ κτάται οὐχ ἅπερ οἱ ἀποδοκιμάζοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ θεοῦ, ἤγουν τήνδε τὴν μάθησιν ἢ τήνδε, τότε τὸ ἐργόχειρον ἢ τότε, τούσδε τοὺς ψαλμοὺς ἢ τούσδε, 5 τάδε τὰ τροπάρια ἢ τάδε· τοιαῦτα γάρ, ὡς εἶπον, τὰ τῶν ἀνομούντων καὶ οὐκ εὐνομούντων, τὰ τῶν κλεπτῶν, ἀλλ' οὐκ ἐλευθέρων τῇ καρδίᾳ, τὰ τῶν κατ' Ἰουδαίαν, ἀλλ' 10 οὐ τὰ τῶν μαθητῶν, τὰ τῶν πονηρῶν, ἀλλ' οὐκ ἀγαθῶν· ἀλλὰ τὴν δι' ὑπακοῆς ἀμεριμνίαν ἐπὶ πάσῃ τῇ ζωῇ αὐτοῦ, δι' ἐκκοπῆς θελήματος ἐπὶ παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ. ἐν οἷς ἔστιν ὡς φῶς, ὡς ζωὴ, ὡς χαρὰ, ὡς ἀγαλλίασις, εὐφραίνεται, θυμηδιᾷ ἀπολαύει ἀπεν- 15 τεῦθεν ἤδη τῶν μελλόντων καὶ μενόντων αὐτῷ ἀγαθῶν. καὶ τίς ὁ μείζων τούτου; καὶ τίς ὁ πλουσιώτερος; καὶ τίς ὁ φρονιμώτερος, κἂν δόξη τὴν εὐτελεστάτην πάντων διακο- νίαν ἐπέχειν καὶ ἀχρειώτερος πάντων φαίνε- 20 σθαι εἰς τὸ ὀρώμενον;

Οὕτως οὖν παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς, ἐπιλογισαμένους τὴν ἀλήθειαν, στέργειν, ἐμμένειν, κινεῖσθαι, πράττειν, ζηλοῦν ἀλλήλους ἐπὶ καλῷ, ὑποφέρειν μακροθύμως, ἐξαγο- 25 ρεύειν τὸ δὴ λεγόμενον τὰ "κρυπτά τῆς καρδίας"· ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τὸ σκώληκα ἔχον φυτὸν μὴ φθειρεσθαι διὰ τῆς κατ' ὀλίγον καταβρώσεως, οὕτως οὔτε ψυχὴν ὄφιν ἔχουσαν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀνεξαγόρευτὸν τι, μὴ 30 σήπασθαι ἐν αὐτῷ καὶ σκωληκιᾷν καὶ εἰς παντελῆ διαφθορὰν ἔρχεσθαι. διό, παρακαλῶ, ἐκβάλετε ἕκαστος τὸν σκώληκα, ὅνπερ κακῶς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ταμειούμενον· εἴπερ καὶ ἔχοι τις, κἀγὼ ἐπισκέψομαι, κἀγὼ 35 ἰάσομαι μετὰ συμπαθείας, μετὰ φειδοῦς. καὶ οἷον οὐ γίνεταί καλόν; εὐθύς ἀναδώσει τοὺς ὄρηκας τοὺς νοητούς, εὐθύς ἀναζήξῃ, εὐθύς καρποφορήσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα- 40 τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΗ΄.

Περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Χαρί-
τωνος, καὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εἰρηνικῶς δια-
νοεῖν τὰς ἐμπιστευθείσας ἡμῖν διακονίας.

5 Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, φοβερὰ μὲν ἡ τοῦ
θανάτου ἀκοή, ἀλλὰ τοῖς ἀμαρτωλοῖς, τοῖς
δὲ δικαίοις καὶ μάλα ἡδεῖα καὶ θαρσαλέα·
οἷον γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπου, ὅταν διὰ πταίσματα
καθειργημένος ὑπάρχη καὶ καιροῦ ἐνστάτος
10 ἀνακρίσεως τρέμει καὶ δέδοικεν, ἀγωνιᾷ καὶ
ἐξίσταται, καλούμενος ἐκβεῖν πρὸς τὸ τεθνή-
ναι, οὕτως ἐπὶ ἀμαρτωλοῦ ἢ ἐκ τῶν ἐν-
θένδε μεταχώρησις φοβερὰ τις καὶ φρικτὴ
πέφυκεν εἶναι· ἐπὶ δὲ δικαίου τούναντίον,
15 καθὰ τις ἐκδεχόμενος ἀμοιβὰς καὶ στεφάνους
παρὰ βασιλέως, ὑπὲρ ὧν καλῶς δέδρακε.
χαρᾶ γὰρ χαίρει, ὅποταν ἀκούσῃ τὴν φω-
νὴν τῆς ἀνταποδόσεως αὐτοῦ. τοιοῦτο καὶ
νῦν θαρρόμεν λέγειν ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν
20 Χαρίτωνος, ὅτι μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως
φερονόμως ἐξεπορεύθη τοῦ σώματος, ἀπα-
χθείς εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως. καὶ
ἴδε, ἀδελφοί, τί καλὸν τὸ ἀγωνίσασθαι, τί
συμφέρον τὸ βιάσασθαι τὴν φύσιν, τί ἀγα-
25 θὸν τὸ ὑπομεῖναι ἐν τῇ ἀσκήσει, τί μακά-
ριον τὸ ἀθλῆσαι ἐν τῇ ὑποταγῇ μέχρις ἐσχά-
της ἀναπνοῆς, ὅτι ἐν ὀλίγοις ἔτεσι, μᾶλλον
δὲ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ σχεδὸν εἶπεῖν — τί γὰρ
ἄλλο ἐστὶ πρὸς τὴν ἄπειρον ζωὴν τὰ ἐνταῦθα
30 ὑπολαμβάνειν; — ἐκτίσατο πλοῦτον ἀκένωτον,
δόξαν ἀπερινόητον, εὐφροσύνην ἀνείκαστον,
βασιλείαν ἀθάνατον. καὶ ἔστι νῦν ἀγαλλιώ-
μενος καὶ θυμηδιῶν καὶ μηδεμίαν αἴσθησιν
ἀλγεινὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ κόπων ἐν
35 ἑαυτῷ ἔχων, ἀλλὰ χωρῶν εἰς χώρους ὁσίων,
εἰς σκηνάς δικαίων, εἰς ἐπαύλους μαρτύρων,
εἰς δόξαν ἀγγέλων, εἰς ἦχον ἑορταζόντων,
εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τὴν μητέρα πάν-
των τῶν ἁγίων, θεώμενος καὶ ὁρῶν ἀμή-
40 χανα καὶ ἀνεκδιήγητα πράγματα, φῶς ἐκεῖνο
τὸ ἀδιάδοχον, ζωὴν τὴν ἀθάνατον, μακα-

ριότητα τὴν ἀνέκφραστον. τί λοιπὸν ἡμεῖς
οἱ ἔτι ἐν τῷ σκάμματι οὐκ ἀγωνισώμεθα;
οὐκ εὐθαρσήσωμεν; οὐ προθυμηθῶμεν; οὐ
καῶμεν τὴν καρδίαν; οὐ περωθῶμεν τῇ δια-
νοίᾳ; οὐ μεταδώμεθα ἑαυτοὺς τῇ διαθέσει 5
ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ πρὸς τὰ οὐράνια; οὐ
πάντα ὁμολογήσωμεν δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὑπὲρ
τῆς ἀγάπης τοῦ κυρίου; μὴ ὅτι νηστεῖαν καὶ
ἀγρυπνίαν, ἀλουσίαν καὶ χαμευνίαν, φῦχος
καὶ καύσωνα, κόπον καὶ μόχθον, ἐξουδένωσιν 10
καὶ ἀτιμίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ εἰ δέοι τὰ αἰ-
ματα κενῶσαι, τὰ μέλη κατακόψαι, τὰς σάρ-
κας καταξέσαι, ὅσῃ συντρίψαι, μόνον ἵνα τὸ
ζητούμενον γένηται;

Ναί, ἀδελφοί μου, δέομαι· καλὸν τὸ οὐ- 15
τως φρονῆσαι, σοφὸν τὸ οὕτως διανοεῖσθαι.
κλέπτῃς ἐστὶν ὁ διάβολος· αἰεὶ παρίσταται
συλαγωγῶν τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τῶν καλ-
λίστων διαλογισμῶν καὶ συγχέων αὐτὴν εἰς
τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, ἵνα μὴ εὐρωμεν 20
τόπον τῆς ἀρετῆς, χώραν τῆς καλῆς ἐργα-
σίας. ἀλλ' ἡμεῖς μὴ φενακίζώμεθα ὑπὸ τῆς
ἀπάτης, ἐν νῷ δὲ ἔχοντες τὰ θεῖα παραγ-
γέλματα, τὰ καθ' ἡμέραν ἀναγνώσματα, τὰ
διὰ γλώσσης ὑμνούμενα, τὰ δι' εὐχῆς παρι- 25
στάμενα, διαβιβάζωμεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
ἐβδομάδα ἐξ ἐβδομάδος, μῆνα ἐκ μηνός,
ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ· ὅπερ οὐ πάντως φθά-
σομεν, τὰ κατὰ χρείαν ἡμῶν ἔργα ἄμωμα τῷ
θεῷ παριστάντες, ὅλα καθαρὰ, ὅλα ἀγόγ- 30
γυστα, ὅλα ἀνυπερήφανα, ὅλα εἰρηνικά, ἀγα-
πητικά, ἀτάραχα. ἤδη ποιοῦμεν, ὃ ποιοῦμεν.
τυχὸν ἀροτριῶμεν, σκάπτομεν, μαγειρεύομεν,
τεκτονεῦομεν, μαγκιπεύομεν, κελλαρεύομεν,
κηπουρεύομεν, καλλιγραφοῦμεν, οἰκοδομοῦμεν, 35
κατὰ πᾶσαν ἄλλην διακονίαν τὰ ἐργόχειρα
διαχειριζόμενοι, εἴτε ὑφαίνοντες, εἴτε κανι-
σκοποιοῦντες, εἴτε τι ἄλλο, ἵνα τέλειον τὸ
ἔργον τῷ θεῷ καταλογίζηται καὶ ἀποθησαυ-
ρίζηται εἰς μισθὸν ἡμῶν αἰώνιον. τὸ γὰρ 40
παραφθείρεσθαι αὐτὸ διὰ γογγυσμοῦ, δι' αὐ-
θαδείας, διὰ κενοδοξίας, διὰ ταραχῆς, διὰ
ἀντιλογίας, οὐ φρονήσεως οὐδὲ συνέσεως,
οὐδ' ἀνθρώπου τοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἔχοντος
τὴν προσηγορίαν· ἄνθρωπος γὰρ μέγα τι

7 κῶδ. *Θαρσαλαία*. 11 ἐκβεῖν=ἐκβῆναι. 37 ἦχον
ἑορταζόντων] Ψαλμ. μα', 5. 38 ἄνω Ἱερουσαλήμ] Γαλ.
δ', 26.

χρήμα, ὡς ὀρίζεται, κατὰ τὸν ἀοίδιμον Ἰώβ,
 “ἀληθινός, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς
 πονηροῦ πράγματος”. σκοπεῖτω δὲ καὶ τοῦτο
 ἕκαστος, πῶς ὁ σπουδαῖος καὶ ἐνάρετος φι-
 5 λητός ἐστι παρὰ πᾶσιν, ἐράσμιος, σεβάσμιος,
 ἔνδοξος, καὶ οὐ μόνον τοῖς ἰδίους ἀδελφοῖς,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν ἀκούουσιν· ἡ γὰρ ἀρετὴ
 καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ γινομένη καὶ ἐν ἀφανεί
 10 φαίνεσθαι καὶ ἐκκηρύττεσθαι, κατὰ τὸ ὑπὸ
 τοῦ κυρίου λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔστι “πόλιν
 κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένην”. ἐὰν οὖν
 μικρὸν ὑπομείνωμεν, μικρὸν ἀγωνισώμεθα,
 φθάνει ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως οὐ μόνον
 15 ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ
 θανάτου διὰ ἀπαθείας· ψυχὴ γὰρ ἀγαπήσασα
 τὸν θεὸν ὀλοκλήρως, καὶ νεκρούσα τὰ θελή-
 ματα δι’ ὑπακοῆς, εἰς τὸν τόπον τῆς ἀνα-
 παύσεως, κατὰ τοὺς πατέρας, πέφθακε καὶ
 20 ἤδη τὸ μέλλον ἀγαθὸν ἀπ’ ἐντεῦθεν καρποῦ-
 ται· ἐν ᾧ γενοίμεθα πάντες, εὐχαῖς τοῦ πα-
 τρός ἡμῶν, καλῶς διαμεύβοντες καὶ τὴν πα-
 ροῦσαν Τεσσαρακοστήν, καὶ γε φθάνοντες
 εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 25 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δό-
 ξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΘ’.

30 Περὶ ψήφου τοῦ ἡγουμένου τῆς Δαλμά-
 του, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης, ὅτι αὕτη
 ἐστὶν ἀληθινὴ ἢ γνῶσις, προτερεύουσα τῆς
 θύραθεν σοφίας.

Ἄδελφοί· καὶ πατέρες, φιλεῖτε ἀκούειν
 35 τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, οὐχ ὅτι γνωστικός
 ἐστίν, ἀλλ’ ὅτι πατρικός· πατὴρ γὰρ ὑμῶν
 εἰμι, κἂν ἀνάξιος· καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς κεινῆμαι
 λέγειν, οὐχ ὅτι διδακτικός εἰμι, ἀλλ’ ὅτι πρὸς
 τέκνα ἢ νοουθεσία, καὶ τέκνα πνευματικὰ καὶ
 40 περιπόθητα. τίς δὲ ὁ παρῶν λόγος; καλὸν
 ἐκ τῆς χθρὸς ἐπισυμβάσης προφάσεως ἀπάρ-

ξασθαι, ἐπειδὴ ἐγένετο ἡμᾶς ἀπελθόντας
 κατὰ πρόσταξιν τοῦ ἀρχιερέως ἐν τῇ μονῇ
 τῆς Δαλμάτου ἐγκρίναι τὸν ὀφείλοντα καθ-
 ηγησασθαι· ἦν δὲ τὸ προσῆχον ἐρώτησιν ἡμᾶς
 ποιήσασθαι πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἀδελφότητα, τοὺς 5
 ἐπισυναχθέντας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντας ἡγου-
 μένους· οὐκ ἄλλον ἀπεκρίθησαν οὐδὲ ἐψη-
 φίσαντο, ἢ τὸν ἀββᾶν Ἰλαρίωνα. οὗτου χάριν
 καὶ δι’ ἦν τινα αἰτίαν; οὐχ ὅτι γνωστικός
 ἐστίν, οὐδ’ ὅτι ἀγορεύς τις καὶ εὐλαος, οὐδ’ 10
 ὅτι γηραλέος, οὐδ’ ὅτι περιφανὴς κατὰ τὸνδε
 τὸν βίον, ἀλλ’ ὅτι μόνον ταπεινόφρων, μισό-
 δοξος καὶ φιλόθεος, τὴν τῆς ἀρετῆς δι’ ὑπο-
 ταγῆς διηγουκῶς ὁδὸν καὶ μὴ δούς ἀφροσύνην
 τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καίπερ ὄντος ἄλλου 15
 γνωστικωτέρου καὶ προῦχοντος ἐν ἔτεσιν,
 ἐλλειπομένου δὲ ἐν ἄλλοις, οὗτος προεκρίθη,
 ὡς μᾶλλον τῷ θεῷ ἀρέσων καὶ τὴν ἀδελ-
 φότητα ὀδηγήσων κατὰ λόγον.

Καὶ ἶδε, ἀδελφοί μου, πῶς περισπούδα- 20
 στον τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης χάρισμα· τοῦτο
 δὲ περιεκτικόν τι κατόρθωμα, ἐν ᾧ πέπαυ-
 ται ταραχὴ, ἀποκέκρουται ὑπερηφανία, ἐξώ-
 ρισται φιλοδοξία, ἀπεσκοράκισται ἰδιοῤῥυθμία,
 ἀπονενέκρωται φιληδονία, ἀντεισῆχται δὲ 25
 πραότης, εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια, ὑπο-
 μονή, φιλοφροσύνη. καὶ τί δεῖ λέγειν; πηγὴ
 τις ἐστὶ τῶν ἀρετῶν, ἀναβλύζουσα πᾶσαν
 ἀγαθωσύνην, μᾶλλον δὲ παράδεισος θεοφύ-
 τευτος, ἐκβλαστάνων παγκαρπῖαν ἀθανασίας. 30
 οὐκ ἔστι δὲ πόλιν κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους·
 κειμένην, ὡς ὁ λόγος, οὐδὲ τὸν ταύτην κε-
 κτημένον λανθάνειν, κἂν ἐν ἐσχατιᾷ βαθμοῦ
 τυγχάνῃ, κἂν ὑπὸ γῆν κρύπτοιτο, κἂν τινες
 φθονερῶς διαβάλλωσι· τότε γὰρ καὶ μᾶλλον 35
 γνωρίζεται ὡσπερ τι φῶς ἀνατέλλων ἐν τῷ
 ὄρει καὶ πρὸς ἑαυτὸν συνάγων τὰς ὄψεις τῶν
 ὄρωντων. τοῦτο γὰρ καὶ περὶ τοῦ ψηφίζο-
 μένου, ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἔξω τὴν ψῆφον
 συνεισηγάγαντο τῇ ἀδελφότητι. καὶ ταῦτα 40
 λέγω οὐχ ἵνα ἄγνωστοι ᾦτε, οὐδ’ ἵνα μὴ
 ἀντιποιῆσθε τοῦ καλοῦ τούτου κτήματος, ἀλλ’
 ἵνα δεύτερον φροντίζητε τοῦ βίου καὶ ὡσπερ

ἐπὶ δένδρου τινός, ὅτι ἄριστον μετὰ τὸν καρ-
 πὸν ἔχει καὶ τὰ φύλλα· φύλλα γὰρ ἐστὶν
 ἢ γνῶσις πρὸς τὴν διὰ τοῦ βίου καρποφο-
 ρίαν, καὶ ἀναγκαῖον μὲν τὸ πρότερον, εὐ-
 5 τερπές δὲ τὸ δεύτερον, ἵνα τοῖς καρποῖς
 πρόσσειι τὰ φύλλα· εἰ δὲ μὴ γε τῶς ὁ καρ-
 πός, ὅς ἐστιν ὁ βίος, σπουδαζέσθω, ὅτι καὶ
 μόνον σφῶσι. φυτὸν δὲ μὴ καρποφοροῦν, ἢ
 τὰ φύλλα φέρον μόνον, κοπῆς καὶ πυρὸς
 10 ἄξιον· ὥστε προκριτέα ἡμῖν ἢ πράξις αἰεί,
 εἴθ' οὕτως ἢ γνῶσις, καὶ μὴ τὸ πρότερον
 ὑπὸ τοῦ δευτέρου καταργείσθω ἐν παντὶ καιρῷ
 καὶ πράγματι, ὥσπερ δὴ ἀδικῶν μεγίστη ὑπὸ
 τοῦ ἐλάττονος καταδυναστεύεσθαι τὸ κυριώ-
 15 τερον. οἶον, ἐπιφθάζει ἡμᾶς καλεῖσθαι πρὸς
 τινος κρατοῦντος βιβλίον; μὴ διὰ τὴν ἀνά-
 γνωσιν τὴν ὑπακοὴν ἀθετήσωμεν. πάλιν φθά-
 ζει ἡμᾶς λαβεῖν οὐχ οἶον θέλομεν πυκτίον;
 μὴ διὰ τὴν ἀποτυχίαν ἀντιλέξωμεν, ἢ ὀργι-
 20 σθῶμεν, ἢ μανιωθῶμεν τῷ βιβλιοφύλακι·
 πονηρὸν γὰρ τῷ ὄντι ἀντ' εὐχαριστίας ἀχα-
 ριστίαν, ἀντὶ εὐλογίας κατάραν, ἀντὶ εἰρήνης
 ταραχὴν, ἀντὶ γνώσεως ἀγνωσίαν νοσῆσαι.
 πάλιν ἔχρουσεν εἰς τὴν θεϊαν λειτουργίαν, ἢ
 25 εἰς τὸ ἀνταποδοῦναι τὰς βίβλους; μὴ διὰ τὸ
 ἔτι περισσώτερον ἀναγῶναι ἀσπασώμεθα τὴν
 παρακοὴν, ἐρωτώμενοι καὶ ψευδόμενοι, ἀνα-
 κρινόμενοι καὶ προφασίζόμενοι, καὶ μέντοι
 καὶ τῷ πονηρῷ ὑποδείγματι ἄλλους πρὸς τὰ
 30 ὅμοια ἔλκοντες· ἄνομον γὰρ καὶ θείας παρα-
 κοῆς ἀμάρτημα. εἶπω καὶ περὶ τοῦ κανονάρ-
 χου ἢ ἐπὶ τῆς ἐκμαθήσεως τοῦ κανόνος· μὴ
 ὅτι οὐ βέβληκεν ἡμᾶς ἐν τῷδε τῷ ἀναγνώ-
 σματι, ἢ ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, ἢ οὐκ ἔδωκεν
 35 πρὸς ἐκστηθισμὸν τὰ τῆδε ἢ τῆδε τροπάρια,
 ὀργιζόμενοι, μανιούμενοι—φεῦ γὰρ τῆς πλά-
 νης—, ὑπὲρ ἀγαθοῦ δῆθεν κακὸν ἐργάζε-
 σθαι, ὑπὲρ εὐσεβείας ἀσεβεῖν, ὑπὲρ μαθη-
 σίας ἀφρονεῦσθαι, μᾶλλον δὲ ἀσωφρονίζε-
 40 σθαι. δέον πάντα καιρῷ καὶ λόγῳ γίνεσθαι,
 κατὰ τὸ "πάντα ἐπιστημόνως καὶ κατὰ τάξιν"
 ἀποστολικῶς λεγόμενον. καὶ ὅτι μικρὸν ἀνε-
 γνωμεν, χάρις κυρίῳ· καὶ ὅτι οὐδόλως ἀνε-

γνωμεν τῇ ὀριστημένῃ ἡμέρᾳ. εὐλογητὸς κύ-
 ριος· καὶ ὅτι οὐ τότε τὸ βιβλίον ἐλάβομεν,
 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου δεδοξασμένον· καὶ ὅτι
 οὐ παραχωρούμεθα ἐκμανθάνειν, ὡς ζητοῦ-
 5 μεν, δίκαιος κύριος ὁ οὕτως εὐδοκῆσας. καὶ
 ταῦτά εἰσι τὰ θεοφιλή, καὶ αὕτη ἐστὶν ἢ
 ἀληθινὴ γνῶσις, τὸ δὲ ἄλλως ἐνεργεῖν ἀγνω-
 σίας καὶ ἀθείας ἔργον, κἂν πάντα ἐκμαθηκῶς
 εἴη τις, κἂν τῶν πάντων εὐαναγνωστότερος
 φαίνοιτο, κἂν ὅλον τὸν κανόνα ἀπὸ στήθους
 10 φέρῃ. καὶ διατὶ ἵνα μὴ οὕτως πράττωμεν
 ἐπὶ λυσιτελείᾳ ψυχῶν καὶ εὐαρεστήσει θεοῦ;
 καὶ διατὶ μὴ τὸ φῶς ζητῶμεν, ἀλλὰ τὸ σκό-
 τος προκρίνομεν, εἴπερ προκρίνομέν τινες;
 λέγω δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διακο-
 15 νῶν, εἴτε διανομῆς ἱματίου, εἴτε ζητήσεως·
 ὡσαύτως ἐπὶ ὑποδήματος λήψεως καὶ δόσεως,
 εἴτε βρώσεως καὶ πόσεως. τί ἵνα μὴ συνιῶ-
 μεν ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τὰς ἑαυτῶν καθεῖρ-
 γοντες ὁρμάς, οἶον ὀργώσας καὶ οἰστρώσας
 20 καὶ ἐπερχομένας κατὰ τῶν διανομῶν, κυνὸς
 δίκην ἢ ἄλλου τινὸς ἀτιθάσου θηρός; ὧν
 ἀπολυτρωθέντες διὰ σπουδῆς καὶ ἐνεργήσαν-
 τες τὰ θεοφιλή κληρονόμοι γενώμεθα τῶν
 αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυ-
 25 ρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4'.

Περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τί καλὴ ἢ ἐγκρά-
 30 τεια καὶ ἢ δι' αὐτῆς ἐπιφαινομένη εὐταξία
 ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν θείων ἐντολῶν! ἤδτε
 γὰρ οἶα καὶ ἡλίκα τὰ παρόντα; ἐπεὶ γὰρ
 περιήχθημεν εἰς ταύτας τὰς σεπτὰς ἡμέρας
 τῆς ἱεράς Τεσσαρακοστῆς, ὡς ἐν λιμένι γα-
 35 ληνῷ ἀποφυγόντες ἐκ τινος κλύδωνος τῶν
 προτέρων ἡμερῶν, ἡσυχίαν ἄγομεν, εἰρηνι-
 κὴν κατάστασιν, ἀθόρυβον διαγωγὴν, ἐπιμέ-
 λειαν ἐν παραστάσει ψαλμωδίας, ἐγγήγορσιν

22 κῶδ. ἀτιθάσου. 24 κῶδ. γενόμεθα. 28 Mai,
 Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II, σ. 7-9.
 32 ἴδετε V. 33 ἐπειδὴ γὰρ V. 34 σεπτὰς P, ἱε-
 ρὰς V. 35 ἱεράς P, θείας V.

ἐπὶ προσευχῇ, νῆψιν, τὴν τε διαίταν ἀποκίλον καὶ ἀπέριττον, τὰλλα ὅσα συντείνει εἰς σωτηρίαν ψυχῆς· οὔτε γὰρ εἰσοδοὶ γίνονται προσώπων κοσμικῶν, οὔτε ἔξοδοι ἀφ' ἡμῶν 5 πρὸς αὐτούς. ἐντεῦθεν οὖν βούλομαι πρὸς ὑμᾶς, τὴν κρίσιν τοῦ καλοῦ λαμβάνοντας, ἐν ἔξει πως γενέσθαι τῆς ζωῆς πρὸς τὸν ἐξῆς χρόνον, ἀπεχομένους τῶν τῆς κακίας τρόπων καὶ μὴ πρὸς πέντε ἢ δέκα ἡμέρας ἢ ἐνά- 10 ρετος διαγωγῇ, εἴθ' ὕστερον καταμελοῦντες τοῦ καλοῦ εὐρεθῶμεν ἢ ὠκοδομήσαμεν πάλιν ἀποστολικῶς καταλύοντες. μηδαμῶς, ὦ ἀδελφοί· μηδ' οὕτως ἐσμέν εὐπερίτρεπτοι, ὥστε στρέφεσθαι ἡμᾶς εὐχερῶς ὑπὸ τῆς τοῦ 15 πειράζοντος διαβουλήσεως· ἀλλὰ στέργωμεν καὶ ἐμμένωμεν ταῖς προκατορθωθεῖσιν, ἐπιβολὰς ποιούμενοι τῶν καλῶν ἔργων τῆς εὐπραξίας, εἰδότες οὐ τὸ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εὖ βιῶσαι ἀρκετὸν εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ διὰ 20 πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐπιτεταμένως ἔχεσθαι τῆς σωτηρίας· τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ πειράζων, οὐ νύκτωρ, οὐ μεθ' ἡμέραν ἐὼν ἡμᾶς τῆς καταδρομῆς, τοῦ ἐνέδρου δολίου, τῆς ἀπωλείας, πολλὰς ἰστῶν τὰς καθ' ἡμῶν πα- 25 γίδας, μυρία πέμπων τὰ κατὰ τῆς ψυχῆς τόξα, τοὺς γαργαλισμούς, τοὺς ἐμπυρισμούς τῶν ἡδονῶν, τὰς τρικυμίας καὶ ἀντιπνεύσεις τῶν πειρασμῶν, συνταράσσων τὸ κύτος τῆς διανοίας, ὡς ἐπὶ θαλάσσης τινός· ὥστε, "εἰ 30 μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι" ἕκαστον λέγειν, "παρὰ βραχὺ παρόκησε τῷ ἄθῳ ἢ ψυχῇ μου". ἐκ τοῦδε ὑποστέλλεται καὶ εἰς ἕτερον μεθίσταται· ὑποκρύπτει τὸ βέλος τῆς ἐπιθυμίας πρὸς τινα καιρὸν καὶ τὸ τῆς κενοδοξίας προ- 35 βάλλεται φάρμακον· πυρώσας ἐνθεν τῇ ὀξύχολιᾳ, ἐκεῖθεν τοῦ φθόνου τὴν βολίδα ἀφίησιν, καὶ ὅλως πανταχόθεν πολὺν κοινορτόν ἐστιν ἐπεγεύρων τῇ ταπεινώσει ἡμῶν· ἔχει γὰρ ἀκόρεστον τὴν κατὰ τῆς καταλύσεως 40 ἡμῶν ἐπιθυμίαν. ἀνάρτης γὰρ ἐστὶ τοῦ δεσπότητος τῶν ἀπάντων θεοῦ, καὶ μαίνεται ὁρῶν ἡμᾶς ἀνερχομένους εἰς τὴν οὐρανίαν ἀρχήν, ἐξ ἧς αὐτὸς δι' ὑπερφηφάνιας ἀποπέπτωκεν.

8 ἀπεχομένων P. 12 ἀποστολικῶς] Γαλάτ. β', 18. 23 δολίου ἐνέδρου V. 30/31 Ψαλμ. κγ', 17. 35 πηρώσας P. 39 κατὰ] ἑλλ. τῷ V.

"Οσης οὖν καὶ ἡλικίης λοιπὸν φροντιδός καὶ ἐνστάσεως χρεία, ἐπιμελείας καὶ ἀγῶνος, δρόμου καὶ κόπου συντόνου, ἵνα τὸν τοιοῦτον καὶ τηλικούτον δράκοντα νικήσωμεν; "ἀλλὰ 5 θαρσεῖτε", λέλεχεν ὁ κύριος· "ἐγὼ νενίκηκα 5 τὸν κόσμον". καὶ αὐτοῦ νικήσαντος ἡμεῖς ἐσμεν διὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ σαρκώσεως οἱ κατ' αὐτοῦ τὸ κράτος λαβόντες· πάλιν γὰρ ἐπιβοᾷ· "ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν 10 ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν 10 τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ". ὥστε πατῶμεν αὐτοῦ τὰς ὀρμάς, τὰς πολυμόρφους ἡδονάς. πῶς δὲ τοῦτο ἔσται; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μιμεῖσθαι τὸν νενικηκότα. μίμημα δὲ ἐκείνου, καθὼς αὐτὸς φησι περὶ ἑαυτοῦ· "μάθετε ἀπ' 15 ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ". ταπεινοφροσύνην τοιγαροῦν καὶ πραότητα ἀναληψόμεθα· εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ τῶν ἀπάντων βασιλεὺς καὶ δεσπότης, ὁ φύσει μόνος 20 δεδοξασμένος καὶ ὑπεράγαθος, ταπεινώσιν εἴ- 20 λετο, ὑπήκοος γενόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, τί εἴπωμεν ἡμεῖς, ἢ ὅσον γε ταπεινούμενοι ἐξομωθησόμεθα, οἱ φύσει εὐτελεῖς καὶ ταπεινοὶ καὶ ὑποδοῦλαιοι τῷ κτίστῃ; καὶ εἰ αὐτὸς 25 ἐξενίτευσεν, ἐξ οὐρανῶν καταβάς ἐπὶ τῆς γῆς, πόσον ἡμεῖς ξενιτεύσαντες τῶν οἰκείων λογιούμεθα ἀπέχειν τοῦ διαστήματος; καὶ εἰ αὐτὸς ἐνηπίασε καὶ ἐγαλακτοτροφῆθη, ἠύξῃθη τε καὶ τὰ ἔννομα ἐτέλει ὑποταττόμε- 30 νος τοῖς γονεῦσιν, ὡς γέγραπται, ἡλίκον ἡμεῖς νηπιάζοντες τῇ κακίᾳ καὶ ὑποτασσόμενοι τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν δόξομεν ἐξισοῦσθαι; καὶ εἰ αὐτὸς ἐπέινασε καὶ ἐδίψησεν, ὠδοιπόρησέ τε 35 καὶ κεκοπίακε, πόσον ἡμεῖς ἐν τοῖς τοιοῦ- 35 τοις εὐρισκόμενοι νομίσωμεν ἐφάμιλλα δεδρακέναι; καὶ τὸ τελευταῖον, εἰ αὐτὸς ὑβρίσθη καὶ ἐβράπισθη, ἐμυκτηρίσθη καὶ ἐχλευάσθη, προεδόθη καὶ ἐκριττηριάσθη, ἐμαστίχθη καὶ ἐσταυρώθη, κατεγελάσθη καὶ ἐξεμυκτη- 40 ρίσθη καὶ ὅσα ἄλλα ὑπὲρ ἡμῶν ἤνεγκεν, τί

4/6 Ἰωάν. ις', 38. 9/11 Λουκᾶ ι', 19. 15/17 Ματθ. ια', 29. 18 ἀναληψόμεθα V. 25 ὑποδοῦλαιοι V. 30 ὑποταττόμενος] Λουκᾶ β', 51. 33 δόξομεν P. 34 ὠδοιπόρησε P. 36 νομίσωμεν P. 39 προεδόθη P, παρεδόθη V.

καὶ πόσον ἡμεῖς δραμούμεθα, ἵνα τὸ πολλο-
 στὸν μιμησώμεθα; δέον ταῦτα, ἀδελφοί, αἰεὶ
 ἐνθυμεῖσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνεσθαι,
 καὶ ταπεινοῦσθαι σφόδρα, καὶ [τὰ] κατὰ μίμησιν
 5 αὐτοῦ ἢ φθάσαντα εὐχαρίστως δέχεσθαι, ἢ
 μὴ φθάσαντα ἐπιζητεῖν, οἷον πείναν, διψαν,
 μοκτηρισμόν, χλευασμόν, ἐξουδένωσιν, τάλαι-
 πωρίαν, εὐτέλειαν ἐν ἱματίῳ, ἐν ὑποδήματι,
 10 εἰς ἅσιν ἄλλοις, οἷς ὁ κατὰ θεὸν γνω-
 ρίζεται ἄνθρωπος, ὅπως οὕτως κατὰ μικρὸν
 προβιβαζόμενοι καὶ ἀναβιβαζόμενοι, οἰκοδο-
 μούμενοι καὶ ἀνοικοδομούμενοι, ὑψούμενοι
 καὶ ἀνοψούμενοι, φθάσοιμεν "εἰς ἄνδρα τέ-
 15 τοῦ Χριστοῦ", νῦν μὲν εὐμαρῶς διεξερχόμενοι
 τὰς νηστίμους ἡμέρας, πρὸς δὲ τὸ ἐξῆς ἀν-
 δρειούμενοι κράταιότερον τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
 ματος, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου
 20 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
 τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΗΑ΄.

Περὶ ἀποταγῆς κόσμου καὶ τοῖς ἐν τῷ
 κόσμῳ καὶ διδασκαλία τοῦ μετὰ προθυμίας
 ἐπαναιρεῖσθαι τὰ ἰδιώματα τῆς ἀκριβοῦς
 25 ἡμῶν διαγωγῆς, ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 Ἀποκρεωσίμου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, τίς ὁ πρὸς
 ὑμᾶς λόγος τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως νῦν; ὅτι
 ἐπειδὴ ἡ ἀποκρεωσίμος ἡμέρα τοῖς βιωτι-
 30 κοῖς πάρεστιν, ἀγῶνάς πως καταβάλλονται
 φαγεῖν καὶ πιεῖν πλεῖστα· ὡσπερ μαινόμενοι
 κατὰ τῆς ὥρας ἀμίλλονται πρὸς ἀλλήλους
 ὑπερβαλέσθαι τῇ πλεοφαγίᾳ καὶ τῇ ἐπεξερ-
 γασίᾳ τῶν κρεουργημάτων, παίζουσι τε καὶ
 35 ἄλλονται καὶ περισχιρτώσιν, ὡσπερ οὐ Χρι-
 στῷ ἀλλὰ τῷ ἐναντίῳ τελούντες τελετήν τινα
 ἐορτάσιμον· ταῦτα γὰρ ἰσχύει ἐν τοῖς πολ-
 λοῖς τῆς γαστριμαργίας ὁ δαίμων. τί οὖν;
 ἐπειδὴ ἡμεῖς οὔτε κρεοφαγοῦμεν, οὔτε πολυ-
 40 ποτοῦμεν, οὔτε παίζομεν καὶ ὀρχούμεθα,
 μακαρίσωμεν ἐκείνους καὶ ταλανίσωμεν ἡμᾶς

ἑαυτούς; οὐδαμῶς· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ἑαυτῶν
 καὶ πάνυ εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ ἐκ τοῦ
 τοιοῦτου βίου ὡσπερ ἀπὸ τινος τέλματος ἢ
 βραδύρου ἐκσπᾶσαντι ἡμᾶς καὶ ἀγαγόντι εἰς
 τὸ ἱερὸν ἐπάγγελμα λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσί- 5
 τητι καὶ δικαιοσύνῃ· ὑπὲρ δὲ ἐκείνων γελά-
 σωμεν, μᾶλλον δὲ θρηνησώμεν, ὅτι εἰς πί-
 θον τετριμμένον ἀντλοῦντες οὐκ αἴσθονται,
 ἀλλὰ τῇ παρουσίᾳ μικρᾶ ἡδονῆς δελεαζόμενοι
 τῆς μακαρίας ἡδονῆς ἀποπίπτουσιν, εἰ μὴ τις 10
 αὐτοὺς λόγος σωφρονήσειε κατὰ λόγον ἐφά-
 πτεσθαι τῶν ἐδωδῆμων καὶ ἐν τῷ μέτρῳ
 ἴστασθαι τῆς αὐταρκειᾶς, μετὰ τῆς εὐσχη-
 μόνου καταστάσεως ἐν ἅπασιν.

Δεῦτε οὖν λοιπὸν ἡμεῖς, ἀδελφοί, ἀγαλ- 15
 λισώμεθα τῷ κυρίῳ· ἀλαλάζωμεν τῷ θεῷ
 τῷ σωτήρι ἡμῶν, προφθάσωμεν τὸ πρόσω-
 πον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς
 ἀλαλάζωμεν αὐτῷ· αὕτη γὰρ ἡ καλὴ ἐστία-
 σις, αὕτη ἡ ἐπαινετὴ εὐφροσύνη, αὕτη ἡ 20
 ἐορτάσιμος ἡμέρα· ὥστε πάρεστιν ἡμῖν οὐχ
 ἅπαξ ἢ δις, ἀλλ' αἰεὶ πανηγυρίζειν καὶ εὐ-
 φραίνεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. ἡ δὲ τοι-
 αύτη θυμηδία τῆς ἐκεῖθεν μακαριωτάτης λή-
 ξεως πρόδρομός τις ἐστὶ καὶ προμηγύτρια· 25
 "ἐγὼ γάρ", φησὶν ὁ θεῖος Δαυὶδ, "ἐν δι-
 καιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου· χορ-
 τασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν
 σου". μὴ δὴ οὖν λοιπὸν, παρακαλῶ, ἐπι-
 στρεφώμεθα ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὡσπερ εἰς 30
 Αἴγυπτόν τινα, ἐν τοῖς ποτέ κατὰ τὸν κοι-
 νὸν βίον συμβαθεῖσι, μηδὲ ἀναμιμησώμεθα
 τῶν ἐκεῖσε κρεῶν τε καὶ λεβήτων, μηδὲ τῆς
 ἄλλης ἀπολαυστικῆς καὶ θρυπτικῆς καὶ ἀμαρ-
 τητικῆς θεωρίας τε καὶ ἕξεως· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς 35
 αὐτοὺς βλέπωμεν, εἰς ὅνπερ διαθλοῦμεν καὶ
 διανύομεν ἄριστον βίον, ὅτι ὦδε ἐνετείλατο
 κύριος μᾶλλον τὴν εὐλογίαν καὶ εὐζωίαν, τὴν
 ἀληθινὴν ἀγαλλίασιν, τὴν ἀδιάφυστον ἐλ-
 πίδα, τὴν σωτήριον πανήγυριν· καὶ εἴ ἐστιν 40
 ἐπιτυχίας λόγος, ἡμεῖς μᾶλλον ἐπετύχομεν,
 καὶ εἴ ἐστὶ μερίδος τρόπος, ἡμεῖς τὴν ἀγα-
 θὴν μερίδα ἐξελεξάμεθα· καὶ εἴ ἐστὶ μακα-

1 πόσον καὶ V. 4 τὰ] ἐκ τοῦ V. 13 φθάσοιτε V.
 13/15 Ἐφσα. δ', 13. 17 ἀνδριούμενοι V. 33 κῶδ.
 ἱπερβαλλέσθαι.

26/29 Ψαλμ. ις', 15. 31/34 Ἐξέδ. ις', 2, 3.
 43 τὴν ἀγαθὴν μερ. ἐξελεξάμεθα] Λουκᾶ ι', 42.

ρισμοῦ ἐπιφώνησις, ἡμεῖς μᾶλλον μεμακαρί-
 σμεθα, οἱ φυγόντες κόσμον, γένος, πατρίδα,
 φίλους, συνήθεις, οἰκίαν, γονεῖς, γυναικα,
 τέχνα, οἱ ἀποταξάμενοι κτημάτων, οἰκημά-
 5 των, πάντων τῶν ἐκτός, οἱ ἀπειπάμενοι τὰ
 τῆς αἰσχύνης ἔργα, θεάτρα, ἀκούσματα, θεά-
 ματα ἵπποδρομικά, ὄρχηστικά, αὐλητικά, μου-
 σικά, ὄργανικά, χορευτικά, κροτηματικά, ἐξαλ-
 ματικά, τὰ τῆς ἄλλης ἐπιθεωρουμένης τῆ
 10 ματαιότητι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐργασίας
 καὶ ἐνεργείας ἐπιτηδεύματα· χαίρειν εἰπόντες
 γάμψ καὶ τεκνογονίαις, ἀναλαβόντες παρθε-
 νίας καὶ ἀκτημοσύνης, τὰ οὐράνια καὶ θεῖα
 πλεονεκτήματα, ἐν οἷς καθ' ἑκάστην σταυ-
 15 ρούμενοι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ,
 εἰκότως πρὸς τοῦ μεγάλου ἀποστόλου ἀκου-
 σόμεθα "οἱ δὲ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα
 ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπι-
 θυμίαις αὐτῆς".

20 Τίς ἄρα λοιπὸν μακαριώτερος ὑμῶν; ἢ τί
 ἄλλο ἐπιζητήσωμεν ἐν τῷ βίῳ τερπνότερον
 καὶ ὑψηλότερον; οὐδέν, εἰ μὴ μόνον τὸ δι'
 ὑπομονῆς ἡμᾶς ἐνεργόντας τὰς ὑπολοιπούς
 ἡμέρας τῆς παροικίας ἡμῶν, ἐν τῷ φέρειν
 25 γενναίως πάντα καὶ ἐν μηδενὶ καταπίπτειν
 τῶν τε ὀρατῶς καὶ ἀορατῶς συμπιπτόντων,
 ἐπιτυχεῖν τῶν ἀποκειμένων ἡμῖν ἐπαγγελιῶν.
 πρὸς ταῦτα ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, ἰσχύετε,
 "πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν" ποιοῦντες,
 30 συνιέντες οἷον καὶ ἡλίκον τὸ μυστήριον τοῦ
 σχήματος ἡμῶν, καὶ ὁποίας πολιτείας ἐστὶν
 ἐπάξιον, καὶ πῶς ταύτην ἐπολιτεύσαντο οἱ
 ἀείμνηστοι ἄγιοι πατέρες ἡμῶν· καὶ κατὰ τὰ
 παραδείγματα ρυθμιζώμεθα καὶ εἰκονιζώμεθα
 35 καὶ διαμορφώμεθα, ἰνδάλματα αὐτῶν ἀψευδῆ
 γινόμενοι καὶ ἀπεικονίσματα· ἐν τούτῳ γὰρ
 καὶ υἱοὶ αὐτῶν χρηματίζομεν, καὶ τῆς αὐτῆς
 χαρᾶς κοινωνοὶ ἐπαρθείημεν. οὐ γὰρ ὡς
 ἔτυχε μόνον ἐστὶ τὸ σχῆμα περιβαλέσθαι,
 40 ἀλλ' ἐν τῷ ἠκριβωμένῃ τὴν ζωὴν ἔχειν
 καὶ τὰ ἰδιώματα ταύτης ἐπαναιρεῖσθαι· πῶς
 γὰρ στρατιώτης γνωσθήσεται ὁ κατὰ σάρκα;

ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μάχαιραν αὐτὸν βαστάζειν. ἢ
 πῶς ἐπιγνωσθήσεται τέκνον, ἢ χαλκεύς, ἢ
 τις ἄλλος τῶν ἐν ταῖς βαναύσοις τέχναις,
 εἴτε ταῖς κατὰ τὸν βίον ἄλλαις πρακτικαῖς τε
 5 καὶ λογικαῖς; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ τὰ ὄργανα τῆς
 οἰκείας τέχνης καὶ ἐπιστήμης φέρειν, ἢ διὰ
 χειρὸς ἢ διὰ στόματος. οὕτως πολὺ μᾶλλον
 καὶ μοναχὸς ἀρχικὸς τε καὶ ὑποτακτικὸς,
 ἐρημικὸς τε καὶ λαυρικὸς, ἔγχειστός τε καὶ
 10 στυλίτης, ἐκ τῶν τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιτηδευ-
 μάτων. ὁ γὰρ μὴ οὕτως ὀνόματι μόνον λέ-
 γεται, πράγματι δὲ ἠλλοτρίωται, καὶ οὐαί
 φησι τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, οὐτινος τὸ ὄνομα
 μείζον τῆς πολιτείας. διὸ καταλείψομεν πάντα
 15 τὰ θελήματα ἡμῶν· περισσοτέρως ἀντισχώ-
 μεθα τῶν θεῶν κελουσμάτων, τῶν ἱερῶν
 νόμων, ἔλκοντες ἐπιστήμην εἰς λόγον, εἰς
 κίνημα, εἰς βάδισμα, εἰς ἀπόκρισιν ἐν τε εἰ-
 σόδοις καὶ ἐξόδοις, οὐ μόνον ταῖς ἀπὸ τοῦ
 20 μοναστηρίου, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σίας καὶ ἐστιάσεως, ἀθουρύβως καὶ ἀσυντύχως,
 καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ κανόνος
 ἢ τῶν ἀποδειπνίων· καὶ μὴ εὐρομί τινα ὡς
 ἔτυχε λαλοῦντα, ἢ προσγελῶντα, ἢ κιουρί-
 ζοντα, ἢ τροπαρίζοντα. κατοπτεῶν κατο-
 25 πτεῦσαι ἔχω διεξερχόμενος ἐν τῷ μονα-
 στηρίῳ κατὰ τὰς τοιαύτας ὥρας· καιρὸς γὰρ
 τῷ παντὶ πράγματι. καιρὸς λαλιᾶς; λαλή-
 σατε. καιρὸς σιγῆς; σιγήσατε. ψαλμωδίας;
 ψάλατε. μελέτης; μελετήσατε. τὰ δὲ μὴ κατὰ
 30 καιρὸν ἄκαιρα καὶ ἄτακτα, τὰ δὲ ἄκαιρα καὶ
 ἄτακτα διαλύσεως καὶ ἀπωλείας ὑπαίτια.
 ὥστε οὐδὲν καινοτομοῦμεν, οὐδὲ καταπιάζο-
 μεν ὑμᾶς, ἀλλὰ μᾶλλον εὐθυμεῖσθαι ὑμᾶς
 βουλόμενοι καὶ χαίρεσθαι. ταῦτα διαγγέλλο-
 35 μεν καὶ ἀπαιτοῦμεν, ἃ πράττοντες ἔξετε τὴν
 εἰρηνικὴν καὶ ἀκατάγνωστον πολιτείαν, ἐν ἣ
 τελειούμενοι ἐπιτεύξεσθε τῶν αἰώνιων ἀγα-
 θῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χά-
 40 ριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ
 δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ
 πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

17/19 Γαλ. ε', 24. 23 κῶδ. ὑμᾶς. 29 Κορινθ.
 1, ιδ', 40. 35 κῶδ. διαμορφώμεθα. 39 κῶδ. περι-
 βαλλέσθαι.

15 κῶδ. περισσοτέρως. 34 κῶδ. εὐθυμεῖσθε.
 35 κῶδ. διαγγέλλομεν. 36 κῶδ. ἔξετε. 38 κῶδ.
 ἐπιτεύξεσθε.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΓΒ'

Παραινετική, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀντίστασθαι ταῖς προσβολαῖς τοῦ διαβόλου.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἐμοὶ 5 μὲν τὸ λαλεῖν οὐκ ὀκνηρόν, ὡς φησιν ὁ λόγος· ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές, εἶγε καὶ ἀσφαλί-
ξεσθε ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν ταπεινῶν μου λόγων. μὴ γὰρ ὅτι ἀπὸ στόματος ῥυπαροῦ καὶ ἀσθενοῦς ψυχῆς λαλεῖται, ὃ λαλεῖται, 10 ἀλλ' ὅτι συμφερόντως καὶ σωτηριῶς καὶ διὰ τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι ἀναξίως ἀρχὴν δέχεσθε καὶ ἐνωτίξεσθε, βελτιοῦσθε καὶ προκόπτετε ἐπὶ τὰ μείζονα καὶ τελειώτερα·
τοῦτο γὰρ τὸ ζητούμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ 15 κόπος μου καὶ ὁ μόχθος, ἡ καθημερινὴ ἐπισύστασις περὶ ὑμῶν καὶ φροντίς μου. εἰ γὰρ καὶ οὐκ εἰμι ἱκανὸς οὔτε ἄξιος φθέξεσθαι ἐκεῖνα τὰ ἀποστολικά, τὸ " τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ 20 πυροῦμαι"; ἀλλ' οὖν διὰ τὸν ἐπηρητημένον μοι κίνδυνον τῆς προστασίας, διὰ τὸν φόβον τῶν κολάσεων, διὰ τὸ ζηλοτυπεῖν με τὴν ὑμῶν σωτηρίαν καὶ προκοπὴν τιτρώσκομαι καὶ βάλλομαι καὶ καίομαι ἐπὶ ἐνὶ ἐκάστῳ 25 ὑμῶν, ἵνα πάντες σφύζοισθε, ἵνα μηδεὶς ἀποληται. πῶς δὲ ἂν ἄλλως τοῦτο γένοιτο, ἢ ἐκ πολλῆς προσοχῆς καὶ νήψεως καὶ τῆς καθ' ἐκάστην ἀκροάσεως, εὐταξίας τε καὶ συμφωνίας, ὁμοψυχίας τε καὶ συννεύσεως, τηρήσεως 30 ἀκριβοῦς τῶν ἐντεταλμένων καὶ μηδὲ τοῦ τυχόντος παρορᾶν τῶν ὀφειλόντων κατορθοῦσθαι εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;
Λοιπὸν σκοπεῖτω ἕκαστος καὶ βλεπέτω, ὅπως στήκη ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος ἐν τῇ 35 πέτρᾳ τῆς πίστεως, ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς ὑποταγῆς αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυριῶν τοῦ Χριστοῦ, μὴ ἐκκλίνων εἰς δεξιὰ, ἢ εἰς ἀριστερά, ἀλλ' ὁδῷ βασιλικῇ πορευόμενος· μηδ'

ἀπονυστάζων κατὰ ψυχὴν ἐν τῇ ὀλιγοφρίᾳ τῆς ὑπομονῆς, ὡς ἂν μὴ προσκόφη πρὸς λίθον συμπτώματος τὸν πόδα αὐτοῦ· μηδὲ τι φρονῶν ἢ ποιῶν ἐξ αὐταρεσκείας, μᾶλλον δὲ προσπαθείας, καὶ γινόμενος τοῦ νόμου νομι- 5 μώτερος καὶ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ εὐθύτερος, μᾶλλον δὲ στρεβλότερος καὶ ἄλλοτριώτερος. εἰ γὰρ μοι καὶ ὀραῖσθε, ἀλλ' οὐ πάντοτε καὶ ἐν παντί τόπω· θεοῦ γὰρ μόνου τοῦτο, τοῦ πάντα ἐφορῶντος καὶ ἐξε- 10 τάζοντος. ὥστε οὐκ οἶδα μὴ τι κρύβδην κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἰδιοπραγοῦντες, μᾶλλον δὲ φιλοπαθοῦντες, ἐνέχεσθε εἰς πτώμα ἁμαρτίας, εἰς ὄλισθον ψυχῆς. σκοπεῖτε διὰ ταῦτα, φοβεῖσθε, τρέμετε, ὡς ἔτι ἐξ οὐρίας πλεῖτε· 15 μέμνησθε ναυαγίου, κατὰ τὸ εἰρημένον, μιᾶ καιροῦ ῥοπῇ λαῖλαψ, καταγίγς, πνεῦμα πονηρόν, χειμῶν, ὄλεθρος, ἀπώλεια, θάνατος· ὡς ἔτι εἰρήνην καὶ ἀσφάλεια δοκεῖ εἶναι, αἰφνιδίως ταραχὴ, μάχη, πόλεμος, σφαγὴ, 20 καὶ τό γε ἐλεεινότερον οὐ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς. ὑποστέλλεται ὁ δόλιος καιρῷ τινι, ἴν' ἀμεριμνίαν δῶ, εἶθ' οὕτως εἰσπηδήσας θάττον περιτρέψει τὸν λογισμὸν καὶ ἀπολέσειεν. οὐκ ἔστιν ἀμεριμνία, οὐκ ἔστιν ἀνέ- 25 σεως καιρὸς. πολλοὺς πρὸς αὐτῷ τῷ λιμένι φθάσαντας τῆς σωτηρίας ὑποβρυχίους πεποίηκεν· πολλοὺς εἰς αὐτὰς τὰς τοῦ οὐρανοῦ ἀψίδας ἀνιόντας διὰ μικρᾶς ἀμελείας εἰς τὴν γῆν κατήγαγε τῆς ἀνομίας· πλείστους ἀρετῶν 30 θησαυροὺς ἐκένωσεν· πολλοὺς ἀγῶνας πνευματικούς ἀπεσύλησε καὶ πτωχοὺς ἀποκατέστησεν. τί λοιπὸν εἴποιμεν ἡμεῖς ὡς ἀληθῶς οἱ πτωχοὶ καὶ πένητες, οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἄνδρ- 35 οὖν, οἱ νέοι καὶ ἄνηβοι, οἱ ὀλιγοχρόνιοι καὶ 35 ὀλιγοκάματοι πρὸς τὴν ἄσκησιν; θαρρήσωμεν ἄρα ἢ φθεξώμεθα, ἢ γρύξωμεν, εἰ μὴ βοηθοῦμεθα ἄνωθεν; οὐχὶ ἄρδην εἰς γῆν ἰδιορρυθμοῦντας ἀπωλέσειε καὶ συμπτώσειεν ὁ πολομήχανος ἐχθρὸς; ἀλλ' ἕως πότε λοιπὸν 40 προσπαθήσωμεν; ἕως τίνος στήσωμεν βουλάς καὶ τρόπους οὐχὶ ὑπὲρ σωτηρίας, ἀλλὰ κατὰ

1 Mai, Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II, σ. 26-31. 8 ἀπὸ P, ὑπὸ V. 10 σωτηριῶς καὶ συμφερόντως διὰ V. 13 τελειώτερα V. 18/20 Κορινθ. 2, 1α', 29. 25 ἀπόλλυται P. 29 συννεύσεως P. 35 ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως] πρβλ. Κορινθ. 1, 1', 4 || ὁμολ. τῆς ὑποταγῆς] Κορινθ. 2, 9', 13. 36 μαρτ. τοῦ Χριστοῦ] Κορινθ. 1, 1', 6

3 λίθον συμπτώματος] Ῥωμ. 9', 33. 8 ὀραῖσθαι P. 33 εἴπομεν V. 36 θαρρήσωμεν V. 37 φθεξώμεθα ἢ γρύξωμεν V. 41 προσπαθήσωμεν, στήσωμεν V.

τῆς σωτηρίας ἡμῶν; παρῆρσιάζεσθε, ἀκούω, οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' οἱ παρῆρσιάζόμενοι, καὶ οὐ φοβεῖσθε ἀπὸ τοῦ πατάσσοντος ἀγγέλλου ἀορασία; βλέπετε γὰρ ἀναιδῶς εἰς 5 ἀλλήλους, λογολεσχεῖτε καὶ γελιοιάζετε, τινὲς δὲ καὶ συμπλέκεσθε, καθῶς δεδήλωταί μοι, χερσὶ χειρᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα, παρειὰν πρὸς παρειάν, τὸ θρήνους ἄξιον. "ἀποδήσει γὰρ τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια", φησὶν, 10 "οὐ κατακαύσει; ἢ ἐπ' ἀνθρώκων πυρὸς περιπατήσει, τοὺς δὲ πόδας οὐ καταφλέξει"; οὕτως ὁ τὰ τοιαῦτα ποιῶν οὐκ ἀτιμώρητος οὐδ' ἀδιάπτωτος διαμένει. ὅλως ἀκούεται τι τοιόν ἐν ὑμῖν; ὅλως τολμᾶται ἐν τοῖς σταυ- 15 ρώσασιν ἑαυτοὺς τῷ κόσμῳ, ἐν τοῖς νενεκρωμένοις τῇ ἁμαρτία; ὅλως ἀνανεύετε εἰς πρόσωπα ἀλλήλων; ὅλως ἐπιδίδετε λόγῳ λόγον διαθέσει τοιαύτῃ; καὶ τίς ὁ ἐλεῶν τὸν αὐτοβόθριστον; καὶ τίς ὁ μὴ θρηγῶν τὸν 20 αὐτοφόνευστον; καὶ τίς ὁ ἀνεχόμενος τὸν λυμαινόμενον; μήτε ἀκούσασιν τὰ τοιαῦτα, μήτε ἴδοιμι πονηρὸν πραττόμενον ἐνώπιον ὑμῶν. πονηρὸν δὲ καὶ τὸ φιλοκαλεῖν τὸ πρόσωπον καὶ τὸ καλοφορεῖν, τὸ στιβίζεσθαι τε καὶ 25 γραμμίζεσθαι, οἷον αἱ πορνεύμεναι. καὶ οὕτως γὰρ βλέπω τινὰς στοιβάζοντας τὸ ζῶμα καὶ διευθετοῦντας τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸ βάδισμα στρηνιστικὸν κινουῦντας, καὶ τὸν λόγον ἐκλυτικὸν προβάλλοντας· οἷς παραγγέλλω 30 μηκέτι τὰ τοιαῦτα πράσσειν, ἐπεὶ "ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄξει" ὁ λόγος· οὐ γὰρ εἰς καθαίρεσιν, ἀλλ' εἰς οἰκοδομὴν τέθεικεν ἡμᾶς ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου. διὸ φυλάττετε τοὺς νόμους· οἱ διδάσκαλοι 35 τοὺς μαθηματευομένους νουθετεῖτε καὶ διορθοῦσθε. οὕπω γὰρ λέγω, ὅτι περὶ ὑμῶν τι τοιοῦτο κατοπτεύεται καὶ οἷον ἀντὶ ἱατροῦ ὅτι γίνεται τις τραυματιστής, ἀντὶ φωστῆρος σκοτήρ, ἀντὶ ὁδηγοῦ πλανήτης, ἀντὶ σωφρο- 40 νιστοῦ παράφρων, ἀντὶ σωτῆρος ἀπωλείας αἷτιος· οἱ γὰρ διδάσκαλοι ὑποτύπωσις εὐσεβείας, ὑπογραμμὸς σωτηρίας, πάσης ἀγαθο-

εργίας εἰκονογραφία τοῖς μαθηταῖς πρόκεινται· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ παραδίδονται, ἵνα τοῦ καλοῦ τῶν διδασκάλων μετάσχωσι τρόπου· εἰ δὲ τὰ ἐναντία, ἐρρέτωσαν καὶ διαχωρίζεσθωσαν, ἵνα μὴ τῆς οἰκείας ψώρας 5 μεταδίδοῖεν τοῖς ὑγιαίνουσιν. οὕπω θέλω τὰ τοιαῦτα λέγειν, ἀλλ' ἡ βία με κατεπείγει. καὶ γοῦν τίθημι ὄρον· μηδεὶς ὑποπτευθεῖη ἔτι, εἴτε ὁ διδάσκαλος μαθητῆν, εἴτε μαθητῆς διδάσκαλον, εἴτε ἀδελφὸς ἀδελφόν, ἄνευ τοῦ 10 κοινοῦ ἀσπασμοῦ, ἢ ἀσπαζόμενος, ἢ περιπλεκόμενος, ἢ ὠθῶν, ἢ ἀντωθούμενος, ἢ ὑβρίζων καὶ ἀνθυβριζόμενος· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ τυχόντος λόγου τε καὶ βλέμματος ἀκρίβειαν ἐλέσθω, ἵνα κατευθύνοντες πορευόμεθα, 15 ἵνα ὁ θεὸς χαίρῃ ἐπὶ τῇ καλλίστῃ διαγωγῇ ἡμῶν καὶ ἔτι συνιστᾷ καὶ συγκροτῇ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς.

Ταῦτά μοι καὶ περὶ τοῦ ἐξαγορευεῖν ἠσφάλισται· ἀλλ' ὑμεῖς τοιοῦτοι ἐστέ, καὶ ὅτι τὰ 20 μὴ ἐξαγορευόμενα ὑπό τινος, ἀφ' ἑαυτῶν ἐκζητοῦντες καὶ ἀνερευῶντες, τοῦτο ἐκεῖνο λαλεῖτε πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐνίετε τὸν ἴον ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, κνήθοντες καὶ κνηθόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ πορνεύοντες τῇ 25 γλώσσῃ, ὃ τάχα δύνασθε ποιεῖν ῥαδίως. εἶθε δὲ τῇ γλώσσῃ καὶ μὴ τῇ ψυχῇ· εἰ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ταράσσοντος ἀφ' ἑαυτῆς ἡ φύσις τὰ κύματα καὶ τοὺς βρασμοὺς τῶν ἐπιθυμιῶν ἀναφέρει, τί δὲ καὶ οὐ πείσεται ὁ τῷ 30 πυρὶ ὕλην ἐπιβάλλον καὶ τῷ θηρίῳ ἐρεθισμοὺς ἐπεισάγων; ὧ τάλανες, ὧ φιλόπορνοι, ἀλλ' οὐ φιλόθειοι, ὧ ἐκζητηταὶ οὐ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας, τολμᾶς καθίσαι καὶ συλλαῆσαι καὶ ἐκμαθεῖν τί πέπονθεν ὁ δεῖνα 35 καὶ πῶς τότε τὸ πάθος ἀνάπτει καὶ εἰς τίνα φλέγει; καὶ τὰ αἰσχροτέρα τῶν ῥημάτων παρήμι λέγειν, ἵνα μὴ χραίνων ἑαυτὸν ὀφθῶ. ἀλλ' αὐτοὶ καὶ νέοι ὄντες καὶ ἀγένειοι καὶ φλογιζόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν ταύτας τὰς 40 ὕλας ἀνάπτετε καὶ πυρκαϊὰν κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς ἐγείρετε μεγάλην; διὸ φείσασθε καὶ ἑμοῦ καὶ ἑαυτῶν, ὅτι "θεὸς ἐκδικήσων

2 οὐχὶ πάντες V. 3/4 πατάσ. ἀγγ. ἀορασία; Γενέσ. 18', 11. 8/11 Παροιμ. 5', 27, 28. 9 φησὶν P, αὐτοῦ V. 25 γραμματίζεσθαι V. 30 κημῶ P. 31 Ψαλμ. λα', 9. 33 τέθηκεν P.

4 ἐρρέτωσαν] αἰρέτωσαν P, αἰρέσθωσαν V. 6 μεταδίδοιεν P. 17 ὑμῶν P. 30 δαί V. 43 Ψαλμ. 47', 1.

κύριος" καὶ ἐκ τῶν τοιούτων ἡ καταστροφή
 τῆς ψυχῆς. διατί ἵνα ζητῆ τις τὰ τοιαῦτα
 μανθάνειν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔλαβεν ἐξουσίαν, ἐφ'
 ᾧ ἀπόλλυται; διατί ἵνα μὴ φράσσομεν τὰς
 5 ἀκοάς, ἡνίκα ἀκούσωμέν πως ποτέ; οὐδὲ ἐγὼ
 αὐτὸς οἶδα τὰ τῶν τινῶν, ὡς λέγουσιν αὐ-
 τοὶ ἐκεῖνοι, αὐτοὶ οἱ συνεργοὶ τοῦ διαβόλου
 φημί, τὰ τῶν ὁμηλικῶν καὶ συνεταίρων. ἔκ-
 στηθι, οὐρανέ, ἐπὶ τοῦτο. καὶ οὐ μὴ ἐκζη-
 10 τήσω, καὶ οὐ μὴ ἐπιτιμήσω, καὶ οὐ μὴ
 καύσω, εἰ μὴ ἀναστείλητε; ναί, ναί, δοκεῖτέ
 μου τῆς ἐλαφρίας καταφρονεῖν. οὐχ οὕτως
 ἐγὼ, εἰ καὶ ἀνέχομαι, ἀλλὰ καὶ καιρῶ ἀνα-
 τείνομαι ὡς πῦρ καῖον πρὸς ὑμᾶς. εἰ καὶ
 15 φεῖδομαι, ἀλλὰ καιρῶ διανίσταμαι ὡς ξίφος
 καθ' ὑμῶν, μὴ καὶ Φινέες τις γένοιμι καὶ
 ἐκκεντήσω· τινὰ ἐν ξίφει ἐπιτιμίου τῶν συμ-
 πλεκομένων ἐν τοιούτοις λόγοις, μὴ καὶ
 Μωσῆς τις χρηματίσω ἀποκτένων καλῶς τὸν
 20 ἔκφυλα καὶ ἀλλότρια λαλοῦντα. ἀλλ' ἵνα μὴ
 τοῦτο γένηται, παρακαλῶ καὶ δέομαι, δυ-
 σωπῶ ἀπὸ καρδίας καὶ κινήσεως ψυχῆς μου,
 παύσασθε ἀπὸ τῶν κακιῶν ὑμῶν, ἀργήσατε
 ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, καὶ οὐ μόνον περὶ
 25 ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης ἁμαρτίας
 καὶ ἀταξίας, εἰς τὸ τὰς προόδους ἀκαίρως
 ποιεῖσθαι, εἰς τὸ προφασίζεσθαι καὶ ποιεῖν
 τὰ θελήματα τῶν διανοιῶν ὑμῶν, κατὰ τε
 βρῶσιν καὶ πόσιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀνάπαυσιν,
 30 λούσματος ἢ χρίσματος ἱατρικοῦ ἢ ἄλλου
 τινός, τοῦ μὴ κατὰ χρείαν πολλὴν ἐπιδεο-
 μένου. οὐπω ἀκμὴν γεγηράκατε, οὐπω ἐπο-
 λυχρονίσατε ἐν τῇ ἀσκήσει. ἀκμὴν οὐδὲ προσ-
 ἤψασθε οἱ μὲν τῶν κόπων· εἰ καὶ προσή-
 35 ψασθε, ἀλλὰ μικρόν. καὶ ἵνα τί ζητεῖτε
 ταῦτα καὶ ἐκεῖνα; καὶ οὐκ ἀφιλοστόργως οὐδὲ
 ἀσυμπαθῶς κινούμενος, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολ-
 λῆς καὶ σφοδρᾶς εὐσπλαγχνίας λελάληκα.
 ποιεῖτε οὖν τὰ προσήκοντα, ἵνα τὰ τοιαῦτα
 40 πράσσοντες μᾶλλον εὐμαρῶς διεξανύσητε τὸν
 βίον ὑμῶν. Χριστὸς ὑμᾶς δυναμώσειεν, αὐτὸς
 εὐσθενώσειεν, κραταιώσειεν νῦν τε καὶ πρὸς
 τὸ ἐξῆς, ὅτι αὐτῶ πρόκειται πᾶσα δόξα, τιμὴ

καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 71'

Παρανειτικὴ ἄμα καὶ ἐπαινετικὴ.

Πατέρες μου καὶ δελφοὶ καὶ τέκνα, ὡσπερ 5
 τις γεωργὸς ὄρων τὴν ἑαυτοῦ ἄρουραν θάλ-
 λουσαν καὶ εὐθηνούσαν, ἣν ἐξ οἰκείων πόνων
 καὶ ἰδρώτων κατέσπειρε, χαίρει καὶ ἀγάλλ-
 λεται, οὕτω καὶ γὰρ ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτω-
 λός, εἰ καὶ οὐκ ἐξ οἰκείων μόχθων καὶ κα- 10
 μάτων μου, ἀλλ' οὖν ἤδομαι καὶ εὐφραίνομαι
 ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ πνευματικῇ καρποφορίᾳ, ἣν
 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τῇ συνεργείᾳ τῶν εὐ-
 χῶν τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν ἠΰ-
 ξησε καὶ ἀνατέθηλε καὶ κατεπλάτυνε καὶ ἐξέ- 15
 τεινεν εἰς τοσοῦτον ἀριθμὸν ἀδελφότητος.
 καὶ γὰρ δίκαιον μὲν ὁμολογεῖν τὴν ἀλήθειαν,
 ἐφ' ὅσον ὀρῶ ὑμᾶς χάριτι Χριστοῦ βελτιω-
 θέντας καὶ ἐν προκοπῇ μᾶλλον καὶ μᾶλλον
 γεγενημένους, διὰ τῆς κατὰ μικρὸν ἐπ' ἀρετῇ 20
 ἐπαυξήσεως ὑμῶν. καὶ ὑμεῖς μάρτυρες τῶν
 λεγομένων· οὐχὶ γὰρ ἄρτι πλεῖον βλέπετε
 οὖσαν τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν κατά-
 στασιν ἐν μέσφ ὑμῶν; οὐχὶ μᾶλλον συνεδέ-
 θητε καὶ συνεφράχθητε τῇ μιᾷ ψυχῇ τε 25
 καὶ καρδίᾳ εἰς πίστιν ἀκράδαντον καὶ συνά-
 φειαν ἀδιάσπαστον; οὐχὶ μειζόνως ἄρτι ἐκι-
 νήθητε πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν ζωοποιῶν
 τοῦ Χριστοῦ ἐντολῶν, διὰ τῆς κατὰ τὸ ἔρ-
 γον τῶν χειρῶν ὑμῶν ἐπιδόσεως, ὅπερ ἐστὶν 30
 ἀποστολικὸν καὶ πατρικὸν τὸ καύχημα καὶ
 τῆς κατὰ ψυχὴν ἐπιδηλωτικὸν διεγέρσεως;
 ναί, ὄντως ὁμολογῶ καὶ συνεπισφραγίζομαι·
 οὔτε γὰρ μερικαὶ φιλαίαι εἰσὶν ἐν ὑμῖν, διαι-
 ροῦσαι καὶ διαχωρίζουσαι τὸ σῶμα τῆς ἀδελ- 35
 φότητος πρὸς ἀρέσκειαν τοῦ διαβόλου, οὔτε
 συσκηναίαι καὶ φατρίαι αὐτὸ τοῦτο περιεργα-
 ζόμεναι, οὐ μὴν αὐταρσεκίαι καὶ ἰδιορρύθ-
 μίαι πρὸς ὅπερ ἕκαστος βούλοισι' ἂν πορεύε-
 σθαι ἐξ ἐναντίας τῆς ὁμονοητικῆς καὶ κατὰ 40
 θεὸν ζωῆς ὑμῶν, οὔτε μὴν ἀδιαφορίαι καὶ

ἀφέσεις πρὸς τὸ φέρεσθαι καὶ ἀποφέρεσθαι ὧδε κάκαϊσε ἐπὶ ἀσυστροφία καὶ διαλύσει τοῦ παντός, ἀλλ' εὐδοκία θεοῦ τάξει τε καὶ καταστάσει, σταθμῶ καὶ μέτρῳ καὶ κανόνι 5 ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα, βρώσει λέγω καὶ πόσει, ἐγρηγόρσει καὶ καθυδήσει, ἐργασίᾳ καὶ ἀναπαύσει, προόδῳ τε καὶ εισόδῳ, ὁμιλίᾳ τε καὶ σιωπῇσει, ἀναγνώσει τε καὶ ψαλμωδίᾳ, προσευχῇ τε καὶ ἡσυχίᾳ, 10 ἐνδύσει τε καὶ ὑποδήσει. οὔτε οὖν πᾶσιν ἴσως πάντα ἐπιτελεῖται, ὅτι μῆδὲ πάντες ἴσοι κατὰ τε ἡλικίαν καὶ ἕξιν, ἀνατροφὴν καὶ γέννησιν, ἀρετὴν τε καὶ ἔλλειψιν, μακροχρονίαν τε καὶ ὀλιγοχρονίαν, ἀστείότητά τε 15 καὶ ἀγροικότητα, εὐεξίαν τε καὶ ἀρρώστιαν, καὶ ταύτην ἦνπερ ἂν καὶ εἴπομεν. οὔτε ἐν τινι παροπτέον τὸ κατ' ἀξίαν, ἐπειδὴ πάντες μέλη οἰκεῖα τοῦ ἐνὸς ὅλου σώματος, εἰ καὶ οὐ τὴν ἴσην τιμὴν ἀπαιτεῖ ὁ λόγος· 20 ἄλλως γὰρ ὀφθαλμός, ὡς προβεβλημένος ὅλον τὸ σῶμα δίκην λύχνου, δοξάζεται, καὶ ἄλλως χεῖρ, ὡς ὑπουργικὴ τῆς δεούσης ἐργασίας, καὶ ἐτέρως πούς, ὡς ἐπιστηρικτικὸς τοῦ ἐπικειμένου αὐτῷ βάρους πάντων τῶν 25 οἰκείων μελῶν. καὶ οὓς μὲν ἀκούει, ῥίς δὲ ὀσφραίνεται, λάρυγξ τε σῖτα γεύεται, καὶ ἐν ἕκαστον ἑτεροτρόπως κινούμενον τὴν κοινωφελῆ χρεῖαν συνεισφέρει, μὴ κατεξανιστάμενα ἀλλήλων, μεμενηχότα δέ, καθὼς ὑπὸ 30 θεοῦ κέκληται ἕκαστον. οὕτως οὖν καὶ ἐφ' ὑμῖν ὀράται καὶ γνωρίζεται· σῶμα γὰρ ἐστὲ Χριστοῦ καὶ μέλη, ἐκ μέρους συναρμολογούμενοι καὶ συμβιβαζόμενοι τῇ συναφείᾳ τοῦ ἀγίου πνεύματος.

35 Λοιπὸν τὸ ζητούμενον, ἵνα κατὰ τὸ τέλος τῆς γεηπονίας, ἕπερ ἐστὶν ὁ ἀμητὸς τῶν καρπῶν καὶ ἡ ἐν ἀποθήκαις ἀσφάλεια, φθάσωμεν τελειῶσαι καὶ ἡμεῖς τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ ἀπαρτῆσαι καὶ οἷον ἀποδραγματίσαι καὶ 40 ἀπαλωῆσαι καὶ ἀποθέσθαι διὰ θανάτου, ἵν', ἅπερ ἐσπεύραμεν ἐν δάκρυσιν ἐνταῦθα, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, εὐφραινόμενοι καὶ ἐναπολαύοντες τῶν ἱερῶν

πόνων καὶ ἀγῶνων ἡμῶν, καὶ τοῦτο εἰς ἀπερ-
 ράντους αἰῶνας καὶ εἰς ἀκαταλήκτους εὐφρο-
 σύνας τῶν ἀρρήτων καὶ ἀφράστων ἐκείνων
 ἀγαθῶν. διὰ τοῦτο προσεκτέον καὶ διεγερ-
 τέον ἔτι καὶ ἔτι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ μὴ 5
 ποτέ τις ἀπονυστάζειν ἐν ὑμῖν εἰς κακίαν,
 πάντες δὲ γρηγοροῦμεν καὶ νήφωμεν, ὡς ἐν
 ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατοῦντες, ταῖς ἐλ-
 πίσι χαίροντες, ταῖς ἐτοιμασίαις τῶν μελ- 10
 λόντων ἀναπαύσεων κουφιζόμενοι, ταῖς προσ- 10
 δοκίαις τῶν ἀκηράτων ἀνταποδόσεων, ὡς ἐπι-
 λανθανόμενοι τῶν παρούσων στενώσεων καὶ
 καταθλίψεων, ἐκβιαζόμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
 ρας αὐτὴν τὴν φύσιν πρὸς ὑπομονήν,
 πρὸς καρτερίαν, ὑποτάσσοντες τὴν σάρκα τῷ 15
 πνεύματι, νικῶντες ἐν τῷ καλῶς ἠτᾶσθαι,
 τιμώμενοι ἐν τῷ διὰ κύριον καταισχύνεσθαι,
 πρωτεύοντες ἐν τῷ τὰ ἔσχατα ἐπιλέγεσθαι,
 ἐμφαινόμενοι ἐν τῷ διὰ θεὸν ὑποφέρειν τὸ
 ἀψήφιστον· καὶ οὕτω τρέχοντες, οὕτω πυ- 20
 κτεύοντες, οὕτως ἀγωνιζόμενοι τὸν τῆς δι-
 καιοσύνης στέφανον ἀπολήψεσθε, μετὰ μαρ-
 τύρων χορεύετε, μετὰ ὁσίων ἀγαλλιάσοισθε,
 εἴπερ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς ὑμῶν καμὲ τὸν
 δαίμονον συναντιλάβοισθε, ὡς ἂν εὐρεθίημεν 25
 πάντες ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Χριστοῦ παραστάσει
 "ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως",
 ἐν χοροστασίαις ἀγγελικῶν ὕμνων, ἐν
 τῇ κατοικίᾳ τῶν εὐφραينوμένων πάντων
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα 30
 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Δ'.

Περὶ τοῦ γενναίως καὶ ἀνδρείως διανύειν τὸ
 τῆς ὑποταγῆς σκάμμα, καὶ τοῦ μετὰ φόβου 35
 θεοῦ καὶ συνέσεως τοὺς τὰς διακονίας ἀνει-
 ληφότας διεξέρχεσθαι, εἰς δόξαν τοῦ προσκυ-
 νητοῦ αὐτοῦ ὀνόματος.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἡ
 ἡμέρα τῆς κατηγήσεως πάντοτε ἡμέρα εὐ- 40
 φροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεώς μοι γίνεται· οὐχ

οὕτω γὰρ μνήστωρ εἰς ὀμιλίαν τῆς μνηστευ-
 θείσης αὐτῷ ἐπέιγεται ἔλθειν, ὡς ἐγὼ ἐρῶ
 αἰετῆς συντυχίας ὑμῶν ἀποπληροῦσθαι· εἶθε
 δὲ καὶ ὑμῖν τὸ ἴσον εἴη, πρὸς ἀντιπόθησιν
 5 ἀκροάσεως τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου. ἀλλ'
 ὑμῖν μὲν οὐκ οἶδ' ὅσον ἔξει τὸ ὠφέλιμον,
 ἐμοὶ δὲ καὶ λίαν· ἀνακαλύπτω γάρ μου τὰ
 τῆς ταπεινῆς ψυχῆς, κοινωνοὺς ὑμᾶς λαμ-
 βάνων τῶν εἶτε λυπηρῶν, εἶτε χρηστῶν.
 10 φέρει δὲ τοῦτο ῥαστώνην οὐ μετρίαν. εἶθ'
 οὕτως ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς τὰ περὶ τῆς κοινῆς
 σωτηρίας τῶν παρισταμένων ἡμῖν ἀγώνων,
 προθυμῶν ἕνα ἕκαστον εἰς τὴν ἀσκητικὴν
 αὐτοῦ ζωὴν, εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ὑπο-
 15 ταγήν, εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ὑπακοῆς, εἰς
 τὴν ἔνστασιν τῆς ὑπομονῆς, εἰς τὴν κτῆσιν
 τῶν ἀρετῶν, εἰς ὃ τι ἄλλο τύχη τῶν θεόν-
 των καὶ ἐπιζητουμένων.

Ταῦτα οὖν οὐκ ἀξίως ἔραστά καὶ ὑμῖν καὶ
 20 ἐμοί; καὶ πῶς οὐχὶ καὶ μάλα; διὰ τοῦτο
 χαίρομεν κατηχοῦντες καὶ χαίρετε ἐπαῖοντες,
 ἔνθους γινόμενοι ἀμφοτέρω, ὅτι ἀξιούμεθα
 ἐν τοιοῦτῳ μακαρίῳ ἀξιώματι γενέσθαι, λα-
 λεῖν καὶ μεριμνᾶν καὶ πυκτεύειν, οὐχ ὅπως
 25 ἐμπορευώμεθα φιληδόνως τὸν βίον τοῦτον,
 οὐχ ὅπως πλουτήσωμεν πλοῦτον τὸν ἀπολ-
 λύμενον καὶ κάτω μένοντα, οὐδ' ὅπως γή-
 μωμεν καὶ τεκνοποιήσωμεν, ἢ ἐπιτύχωμεν
 τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ ἐπικήρου κτήματος, ἢ
 30 ἀξιώματος, ἢ τινος ἄλλου τῶν ὑλικῶν καὶ
 φθιρομένων· ἀλλ' ὅπως εἰς δόξαν αὐτοῦ τοῦ
 πεποιηκότος καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι
 παραγαγόντος ἡμᾶς θεοῦ ἐν τῷ παρόντι
 αἰῶνι διαβιώσαντες κληρονόμοι τῶν αἰώνιων
 35 ἀγαθῶν γενώμεθα· οὗτινος ἕνεκα κατελείψα-
 μεν γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους, ἰδίους, γένος,
 πατρίδα, ὑπαρξιν, ἀξίαν, ἕκαστος καθ' ὃ ἦν
 κεκτημένος· καὶ γὰρ τις καὶ γυναῖκα καὶ τέ-
 κνα ἐγκαταλείπειν. μακαρία τοίνυν ἡ δια-
 40 γωγὴ ὑμῶν αὕτη, καὶ τρισμακαρία ἡ πολι-
 τεία, καὶ πανύμνητος ἡ διαβεβαίωσις. καὶ
 τίνες ἐσμέν καὶ ἐκ ποίων ἀγαθῶν εἰς τότε
 κατηντήσαμεν τὸ μέτρον, ἀλλ' ἢ ἐκ μόνης
 τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ φιλανθρώπου κη-

δεμονίας καὶ φιλοδώρου περιποιήσεως; ὅς
 ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐκ τῆς σκοτεινῆς συγχύσεως
 τοῦ ματαίου κόσμου τούτου καὶ ἔθετο εἰς τὸ
 θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς τῆς ἀγγελικῆς καὶ οὐ-
 ρανίου διαβιώσεως. τί οὖν λοιπὸν ἀνταποδώ- 5
 σωμεν αὐτῷ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν
 ἡμῖν; ἢ τὸ ψάλλειν μετὰ τοῦ θείου Δαυὶδ
 ἐν προθέσει ἀληθινῇ, "ποτήριον σωτηρίου
 λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι".
 τὸ δὲ ποτήριον μαρτυρίου λῆψις ἐστίν. τοί- 10
 νυν, εἰ καὶ οὐκ ἐν αἵματι τὸ μαρτύριον ἡμῶν,
 ἀλλ' οὖν διὰ συνειδήσεως ἐκάστοτε ἀθλεῖτε,
 μὴ κάμπτοντες γόνυ τῇ Βάαλ, φημί δὴ τῇ
 ἡδονῇ τῆς σαρκός, μὴ ἐνδιδόντες πρὸς τὰς
 15 ἐπαγωγὰς τῶν ἀοράτως καὶ ὀρωμένως ἐπι-
 συμβαινόντων πειρασμῶν, τυπτόμενοι καὶ φέ-
 ροντες τοῖς λογισμοῖς, κατόμενοι ταῖς στε-
 ρήσεσι τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ θελημάτων, ξεό-
 μενοι ταῖς ἐλεγκτικαῖς καὶ ἐπιτιμητικαῖς ἀνε-
 δότοις φιλεργίαις. 20

Ἡ καλλιμάρτυρες, ὧ στρατιῶται τοῦ παμ-
 βασιλέως Χριστοῦ, ὧ βιασταὶ καὶ ἀρπακταὶ
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χαίρετε, εὐθυ-
 μεῖτε, ἀνδρίζεσθε, ἐπέιγεσθε, τρέχετε, εὐ-
 δρομεῖτε, εἰσέρχεσθε καὶ μετέρχεσθε ἐκ δυ- 25
 νάμεως εἰς δύναμιν τῶν ἱερῶν ἐπιτηδεύμα-
 των· ἀναβαίνετε καὶ ὑψοῦσθε εἰς τὰ τῶν
 ἀρετῶν ὕψη, μετεωροπορεῖσθε ταῖς οὐρα-
 νίαις θεωρίαις. οὕτω καθ' ἐκάστην ποιεῖτε,
 οὕτως ἀδιαλείπτως πράττετε, μέχρις ἂν ἔλθῃ 30
 τὸ πέρας τοῦ βίου, μετάγον ὑμᾶς εἰς "τὴν
 ἡτοιμασμένην ὑμῖν χάραν καὶ ἀγαλλίασιν ἀπὸ
 καταβολῆς κόσμου". καὶ γε μακάριος καὶ ὑπερ-
 ευλογημένος ὁ νηφαλέως ἀκούων καὶ εἰς ἔρ-
 γον προάγων τὰ λαλούμενα, καὶ πῦρ πυρὶ 35
 συνεισβάλλον ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀνάπτων
 πυρσὸν θείας ἀγάπης, ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν
 ἀφικνούμενον· ἐλεεινὸς δὲ καὶ πανάθλιος, ὅς
 τὰς ἀκοὰς ἀποβύσσων, ἀγαπῶν ματαιότητα
 καὶ ζητῶν τὴν προσωρινὴν καὶ ἀπολλυμένην 40
 ἀπόλαυσιν τῆς σαρκός. ἀλλ' ἵνα μηδεὶς ἡμῶν
 τῆς ἐναντίας μερίδος ἦ, μὴ μόνον τὰ ἐαυ-

τοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πλησίον ἕκαστος οἰ-
κειοπαθῶν (καὶ γὰρ μέλη ἐσμέν ἀλλήλων)
φροντίσει καὶ ἀγαπήσει καὶ ἐπιδοίῃ λόγον,
χεῖρα, τρόπον, βοήθειαν, καθόσον οἶόν τε·
5 οὕτω γὰρ χαίρει κύριος καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρ-
τωλοί· οὕτω καὶ ἑαυτὸν τις βελτιώτερον καὶ
ἐνθεέστερον ἀπεργάζεται διὰ τῆς πρὸς τὸν
πέλας, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸ οἰκεῖον μέλος·
συναντιλήψεως καὶ ἐπικουρήσεως.

10 Γρηγόριος οὖν λοιπὸν στῶμεν οἱ δευτε-
ρεύοντες, οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ ἐπιτη-
ροῦντες καὶ μάλιστα γε ἐν ταῖς νυξίν, ὧν
πολὺ τὸ ψυχικὸν κέρδος καὶ ὁ μισθός· οἱ
ἀφυπνίζοντες, ὧν οὐχ ὁ τυχῶν καὶ ὁ αὐτῶν
15 σωτήριος κάματος· οἱ κανοναρχοῦντες, οἱ τα-
ξιαρχοῦντες, ὧν ἡ ἐργασία ἐπωφελῆς καὶ
πολυκερδής· οἱ κελλαρεύοντες, οἱ ἀριστο-
ποιοῦντες, οἱ ἀρτοποιοῦντες, οἱ πρωτοορδινά-
ριοι, αὐτοὶ οἱ τῆς ὀρδινείας, ὧν ἄγιον τὸ
20 ἐργόχειρον· οἱ διακονοῦντες, οἱ δερματοποι-
οῦντες, οἱ ὑποδηματοῤῥαφοῦντες, οἱ ἱστουρ-
γοῦντες, ὧν χάρις ἐκ τοῦ ὑψίστου· οἱ μεμ-
βρανοποιοῦντες, οἱ ἀλιεύοντες, οἱ θυροφυλα-
κοῦντες, οἱ καλλιγραφοῦντες, εἴπερ ἀμφοτέ-
25 ρωθην εὖ γράφουσιν· οἱ ἀροτριῶντες, οἱ ἀμ-
πελουργοῦντες, οἱ κηπουρέοντες, οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οἱ πλοιοποροῦντες, οἱ ἐν πάσῃ ἄλλῃ
διακονίᾳ, ὧν τὸ ἔργον ἔργον θεοῦ καὶ πρό-
ξενον τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· μόνον εἰ
30 πάντες, οὓς ἠριθμησάμην, φόβῳ καὶ τρόμῳ,
ὡς ὑπὸ θεοῦ τὰς διακονίας εἰληφότες, μετὰ
πάσης συνέσεως καὶ εὐταξίας πορεύονται.
οὕτω μὲν ταῦτα καὶ πρὸς τὸ παρὸν ὑμῖν
διελέχθη, νεαροποιῶν τὸ τῆς ψυχῆς ὑμῶν
35 πρόθυμον, ἵνα μᾶλλον βελτιώτερον γένηται
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Ε'

40 Κατανουκτική, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ
κυρίου Ἰακώβου, τοῦ ἀληθῶς ὑποτακτίτου.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀεὶ μὲν ἐπωφελῆς
καὶ σωτήριος ἡ τοῦ θανάτου μνήμη, καὶ

2 μέλη ἐσμέν ἀλλήλων] πρὸς. Ῥωμ. ιβ', 5. 3 κῶδ.
ἐπιδοίει.

δεῖ, εἴπερ ἐφιέμεθα ἀναμαρτήτως ζῆν, κα-
θὼς ὀρίζονται οἱ ἅγιοι πατέρες, ταύτην κατα-
σπάζεσθαι, μάλιστα δὲ ἐν καιρῷ ἐξόδου ἀδελ-
φοῦ ἡμῶν, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος·
ὀρῶμεν γὰρ πάλιν τὸ ξένον μυστήριον, τὸν 5
ἤδη πρὸ μικροῦ μεθ' ἡμῶν ὄντα ἀπόντα τῷ
πνεύματι, τὸν προσφθεγγόμενον ἡμῖν ἀπὸ
στόματος σιωπήσαντα ὄντως τὴν τελείαν
σιωπὴν· οὐ καὶ ἡ φωνὴ ἔτι ἔνηχος ἐν τοῖς
ὡσὶν ἡμῶν τάχα ἐνίσταται. τί οὖν τὸ παρά- 10
δοξον τοῦτο θέαμα; ὅτι ἐβλέπομεν αὐτὸν καὶ
οὐκ ἐβλέπομεν· σαρκὶ μὲν γὰρ ἐβλέπετο,
πνεύματι δὲ ἀφίστατο, κείμενος ἀκίνητος,
ἀνεέργητος· πνοή, καὶ οὐκ ἦν· λαλιὰ καὶ
ἄρασις, καὶ οὐ παρῆν· αἱ ἄλλαι αἰσθησεις, 15
καὶ οὐδαμοῦ ἐνέργεια ζωική, ὡς ἐπὶ λίθου
ἢ τινος ἄλλου τῶν ἀψύχων δεικνυμένου. ἐνε-
κύψαμεν δὲ καὶ εἰς τὸν τάφον, ἕκαστος κατι-
δόντες τοὺς προκεκοιμημένους. τί οὖν ἐκεῖσε
εἶδομεν, ἀδελφοί; ἀπαγγείλατε, διδάξατε· οὐχὶ 20
τέφραν καὶ κόνιν; οὐχὶ μελανίαν καὶ δυσω-
δίαν; οὐ διεφθορότα σώματα; οὐ κρανία σε-
σηρότα; οὐκ ὀστέα γεγυμνωμένα; οὐχὶ σχη-
ματισμοὺς ἀηδεῖς καὶ ὄλα διόλου σωρείαν
ἐλεεινὴν καὶ ἄπευκτον; διεκρίνομεν τοίνυν 25
ἐκεῖ ἀδελφὸν ἀπὸ ἀδελφοῦ, εὐειδῆ ἀπὸ δυσει-
δοῦς, φιλόκαλον ἀπὸ δυσείμου, νέον ἀπὸ γε-
γηρακότος; οὐδαμῶς. πάντα ἠφάνισται, πάντα
διέφθαρται. μία ἡ ὕλη, ὡσπερ καὶ ἡ φύσις,
τεθειώρηται. καὶ γε εἰ ἐξηρευνήσατό τις ποῦ 30
ποτε ἦν ἐν ἐκείνοις τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς
ἡδονῆς, ἢ τὸ ἀπολαυστικὸν τῆς τροφῆς, ἢ
τὸ ἀναπαυστικὸν τοῦ ὕπνου, ἢ τινος ἄλλου
τῶν κατ' ἔφεσιν σαρκὸς ἐγκειμένων τῷ δυ-
στηνῷ ἡμῶν σαρκίῳ, οὐ μὲν οὖν γέλωτός φημι, 35
μετεωρισμοῦ τε καὶ φιλιασμοῦ, καλλωπισμοῦ
τε καὶ στρηγιασμοῦ, βλακευμοῦ τε καὶ περ-
περιασμοῦ, οὐδαμῶς εὐρήσει· πάντα γὰρ
ἀπέδρασε καὶ συμπεπόρευται τῷ παρελθόντι,
εἰς τιμωρίαν αἰώνιον· ὑπερ ἀπειρή ἐπὶ τινος 40
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν λέγειν, καὶ μάλιστα ὅτι
ὁ νυνὶ ὁσίως κοιμηθεὶς εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον
καλῶς ἀμείψας τὰ ἐνταῦθα διὰ τῆς ἀνοθεύ-
του ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς αὐτοῦ· νέος, ἀλλὰ

πολιὸς τῷ φρονήματι· μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ μέγας τῷ πνεύματι, οὐδ' οὐκ ἔστιν ἀμαρτία ὡς ἐμὲ γινώσκειν μᾶλλον ὑμῶν σαρκὸς, καθ' ὅσον οἶόν τε· καὶ τὰ ἔξω δὲ καὶ ὑμῖν διέγνωσται πάντα καλὰ καὶ ἐπαίνου ἄξια. Ἐφαθὴλ ὁ καλός, ὁ εὐγενής ὡς ἀληθῶς τῇ τηρήσει τῆς θεομιμήτου εἰκόνας, τολμῶ καὶ λέγειν ὁ ἀξίως ὁμώνυμος τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀγγέλων. τοσοῦτον ἐγὼ περὶ τοῦ παιδὸς ἔχω ἤδη τὴν πληροφορίαν, ἔχοιτε δὲ καὶ αὐτοί· δίκαιον γάρ. ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν, ὅτι οὕτως καὶ τοιῶσδε μικρὸν ὕστερον καὶ ἡμεῖς παρελευσόμεθα, τὸ αὐτὸ ὅπερ ὀρώμεν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν πεισο-

15 μνοι, ἡγουν ἀποθανοῦμενοι καὶ προτεθησόμενοι καὶ ἐνταφισόμενοι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διαρρύησόμενοι καὶ ἀποτεφρωθησόμενοι. Ἐπεὶ οὖν τοῦτο πάντως καὶ οὐκ ἔστιν, δὲ ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, κατὰ τὸ ἀδόξωμενον, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὁσίως βιω-

20 τεύσωμεν, καθαρῶς πολιτευσόμεθα, ἀνεόχως καὶ ἀκατακρίτως, ἀμολύντως καὶ ἀρρύπως, οὐ μόνον τὴν σάρκα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἀγνήν διαφυλάττοντες, τὴν μὲν ἀπὸ παντὸς πτώματος δουλαγωγοῦντες καὶ ὑποτάσσοντες αὐτὴν τῷ πνεύματι (ὡς ἂν μὴ ἐξαγριαίνοντο καὶ κατεπανίσταντο διὰ τῆς ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρὸς κινήσεως, μᾶλλον δὲ καθέλκοιτο καὶ ὑποπιάζοιτο, ἡρεμοῦσα καὶ οὐ σφρι-

30 γῶσα τοῖς ἐξ αὐταρχείας καὶ εὐταξίας μέτροις καὶ σταθμοῖς ἐπὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως, χαλινομένη τῷ θείῳ φόβῳ ἄριστα), τὴν δὲ ἐκ λογισμῶν ἀκαθάρτων καὶ ἐννοιῶν τηροῦντες ἀσυνδύα-

35 στον, ὄλην πρὸς θεὸν ἀναπερουμένην, τὸ κάλλος ἐκείνου ὀρώσαν καὶ φανταζομένην, ὅτι καὶ μόνον αὐτὸ ἐράσμιον καὶ ὠραῖον καὶ ἀγαπητὸν ὡς ἀληθῶς, τὰ δ' ἄλλα πάντα εἰδωλα ἔρωτος καὶ οὐκ ἔρωτες, φαντασία κάλλους καὶ οὐ κάλλος, τῇ προσευχῇ καὶ ταῖς ψαλμοῦδαίς καὶ θεαῖς μελέταις περιφρουροῦντες αὐτὴν, ὅπως ἀμφοτέρωθεν εὐαρε-

40 στῶμεν τῷ καλῷ νυμφίῳ, Χριστῷ τῷ θεῷ. καὶ εἰ οὕτως διανύσωμεν τὸν δρόμον, εὖ καὶ

μακάριον· οὐ γὰρ ἀποθανοῦμεθα, ἀλλὰ ζήσομεν, οὐ διαρρύησόμεθα. εἰ καὶ διαρρύησόμεθα, ἀλλὰ συστησόμεθα μικρὸν ὕστερον διὰ τῆς παλιγγενεσίας, ἐπαινεθησόμεθα δὲ παρὰ τῶν ἔτι ζώντων τὰ εἰκότα, καὶ ψαλοῦσιν ἔφ' ἡμῖν εὐκαταῖα τὰ ἐπιτάφια, ἐγκώμια ἡμῖν συνείροντες καὶ ἀξιόους ψαλμοὺς ἐπάδοντες, τὸ "μακαρία ἡ ὁδός, ἣν πορεύῃ σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως καὶ ὅπου χορὸς ὁ τῶν ἀγγέλων"· καὶ τὸ "ἐν σκηναῖς δικαίων" καὶ ὅσα ἄλλα ἐπιφημιζέται, ἀναμνηστικά τῆς ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως ἡμῶν, τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγώνων ἡμῶν, τῆς ἀγάπης καὶ πίστεως ἡμῶν, ἣν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν καθηγούμενον εἰλικρινῶς ἐνεδειξάμεθα, τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἡμῶν μέχρις αὐτοῦ θανάτου, ἣν ἐν τῇ ἀθλητικῇ ἡμῶν ὑποταγῇ ἐφουλαξάμεθα. καὶ ταῦτα τί πρὸς τὰ μέλλοντα; μικρὰ καὶ μηδαμινὰ ἀπεικονίσματα καὶ ἰσάδματα. σκό-

20 πει γάρ μοι ἐκεῖνα, ἃ μέλλομεν ἀπολαύειν οἱ θεῖως βιοτεύοντες, ἥνικα ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἦξει, ἥνικα "προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν, τοῦ διακρίναι τὸν λαὸν αὐτοῦ", ἥνικα καθίσει κριτήριον φοβερὸν καὶ τῶν πράξεων ἡμῶν αἱ βίβλοι ἀνοιγήσονται, τῆς ἐκ δεξιῶν παραστάσεως, τῆς ἀγγελικῆς ἀναρρήσεως, τῆς εὐλογημένης φωνῆς καλοῦσης ἡμᾶς ἐπὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἐπὶ παραδείσου ἀπόλαυσιν, ἐπὶ κόλπους Ἀβραάμ, ἐπὶ σκηνάς ἀγίων καὶ ὁσίων. ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα, ἐκεῖ ἀγαλλιασόμεθα, ἐκεῖ ἀπολαύσομεν, "ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη", χαρὰν ὑπὲρ χαρὰν, φῶς ὑπὲρ φῶς, ζωὴν ὑπὲρ ζωὴν, δόξαν ὑπὲρ δόξαν, τιμὴν ὑπὲρ τιμὴν. καὶ τίς εἶπη; τίς λαλήσῃ; τίς ἐννοηθῇ τὰ ἀλάλητα καὶ ἀδιανόγητα; πρὸς ταῦτα οὐκ ἐπειχθησόμεθα μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀδελφοί μου; οὐκ ὀξυποθήσομεν ἔτι καὶ ἔτι; 40 οὐκ ἐπιδραμούμεθα θερμότερον μᾶλλον πρὸς ὑπακοήν, πρὸς ταπεινοφροσύνην, πρὸς ἀγνεῖαν,

2 κῶδ. διαρρύησόμεθα, διαρρύωμεθα. 5 κῶδ. ψαλοῦσιν. 6 κῶδ. ὑμῖν. 8 κῶδ. πορεύει. 11 Ψαλμ. ρι', 15. 13 κῶδ. ὑμῶν οὕτω καὶ ἐξῆς. 22 κῶδ. βιωτεύοντες. 23/25 Ψαλμ. μθ', 4. 25 κῶδ. καθίσω. 33/34 Κορινθ. 1, β', 9. 37 κῶδ. εἶπει, λαλήσει, ἐννοηθεῖ.

πρὸς εὐχαριστίαν, πρὸς προσευχήν, πρὸς ἀγογγυσίαν, πρὸς ὑπομονήν, πρὸς ἐργασίαν, πρὸς εὐθύτητα, πρὸς καθαριότητα, πρὸς πάντα τὰ τελειοῦντα καὶ καταρτίζοντα τὸν ἕσω ἄνθρωπον, πρὸς πτωχείαν, πρὸς πένθος, πρὸς κατάνυξιν, πρὸς εὐλάβειαν, πρὸς ὀνειδισμόν, πρὸς χλευασμόν, πρὸς ῥαπισμόν καὶ κολαφισμόν, πρὸς αὐτὸν ὡς εἰπεῖν τὸν σταυρόν, ἵνα σταυρούμενοι ὡς συμπάσχοντες τῷ Χριστῷ καὶ συνδοξασθῶμεν αὐτῷ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι; ἀλλ' ἀτονήσωμεν ἄρα ὅλως, ἢ ἀναπέσωμεν, ἢ ἀχθεσθῶμεν, ἢ ὀλιγωρήσωμεν, ἢ εἴπωμεν "ἀρκεῖ ἕως τοῦδε"; ἢ ξενοπαθήσωμεν ἐπιτιμώμενοι, ἢ γογγύσωμεν, ἢ ἀπαυθαδειάσωμεν, ἢ μεγαλοῤῥημονήσωμεν, ἢ ἀνυποτακτῆσωμεν, ἢ τέλεον ἀποῤῥαγησώμεθα; φεῦ, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ πάντα οἴσωμεν προθύμως καὶ γενναίως, ὡς ἀδελφοί, συμβουλεύω καὶ δέομαι ὑμῶν. εὖ δὲ ὄντως ἐφρόνησαν οἱ μακάριοι καὶ τρισμακάριοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, ὅσιοί τε καὶ δίκαιοι, καὶ πρό γε τούτων ἀπόστολοι, προφῆται, πατριάρχαι καὶ πᾶς ὅστις οὖν τῶν σωθέντων, κενώσαντες τὰ αἵματα, συγκοπέντες ὑπὲρ Χριστοῦ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως τηρήσαντες διὰ θλίψεων καὶ ὀδυνῶν, διὰ περιστάσεων καὶ κοπετῶν ὑστερούμενοι, ὡς γέγραπται, θλιβόμενοι, οἱ μὲν γὰρ δι' αἵματος, οἱ δὲ διὰ βίου, ἐπέτυχον τῶν ἐπαγγελιῶν. τί οὖν λείπει καὶ ἡμᾶς, τὰ αὐτὰ παθόντας, τὰ ἐκείνοις ὅμοια συναπολαύσαι; οὐδέν, ἢ μόνον τὸ θελήσαι· ἐθέλησαμεν δὲ ἤδη διὰ τῆς προλαβούσης ἀποταγῆς ἡμῶν, διὰ τῆς ἐκ κόσμου ἀναχωρήσεως, τῆς ἐν ταῦθα ἕως τοῦ παρόντος κακουχίας καὶ τλαιπωρίας. ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἐν τῇ ὑποταγῇ. ἔτι μικρὸν θελήσωμεν καὶ μακάριοι ἔσμεν, καὶ μακαρισθησόμεθα ἐξίσου τοῖς ἁγίοις καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, τιμὴ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 45'.

Ἔστι τοῖς ὅλοις τῆς ἀρετῆς ἑαυτοὺς περιφράξαντες εὐχερῶς ἀντιπαραταπτόμεθα τὸν πικρὸν καὶ ἀσούριον νοῦν διάβολον, καταβάλλοντες αὐτοῦ τὰς ποικίλας καὶ πολυτρόπους μηχανάς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, καὶ κυβερνήτης τὸς συμπλωτῆρας καὶ στρατηγὸς τοὺς συστρατιώτας προσφδέγγεται καὶ προθυμοποιεῖται, ὁ μὲν πρὸς τὴν δυσκολίαν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῶν κυμάτων, ὁ δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων παράστασιν καὶ τὴν συμβολικὴν τοῦ πολέμου πείραν, διεγείροντες ἑκάτεροι ἀμφοτέρους, εὐθαρσοποιῶντες πρὸς τὰ περισταμένα. κἀγὼ τοῖνον ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος τὸ αὐτὸ ποιούμενος πρὸς ὑμᾶς τοὺς στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ παρακαλῶ καὶ ἐκδυσωπῶ, στήναι γενναίως πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, "ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη", ὡς ὁ λόγος, "πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου", πρὸς τὸν πικρὸν καὶ πολέμιον καὶ ἀσούριον νοῦν διάβολον, πρὸς τὸν ἀρχέκακον καὶ σχολιὸν ὄφιν ἑκείνον, ὃς εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τῆς κοσμοποιίας ἐν Παραδείσῳ εἰσδύσας κατὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδὰμ ἐκινήθη, καὶ τοῦτον δελεάσας τῇ γεύσει τῆς παρακοῆς τῆς ἀθανάτου τρυφῆς ἐξωστράκισεν, οἰκτιστον καὶ ταλαιπωρον βίον παρασχόμενος αὐτῷ τὴν ἐν ταῦθα διατριβήν. αὐτὸς οὖν κατὰ γενεάν καὶ γενεάν ἐμπορευόμενος καὶ συμπλεκόμενος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων οἷα καὶ ἡλίκα ἐξετέλεσεν καὶ ἐκτελεῖ, ἴσμεν ἅπαντες ἀναγινώσκοντες τὰς Γραφάς. αὐτὸς ἔστι καὶ νῦν, ἀδελφοί μου, ὁ ἐφεδρεύων ἡμῖν, ὁ συρίζων καὶ ἔρπων, ὁ σαίνων καὶ κολακεύων, ὁ ὑποδύμενος τὰ ποικίλα καὶ πολύτροπα πρόσωπα τῆς ἀπάτης καὶ λανθανόντως εἰσερχόμενος καὶ ἐκπορευόμενος καὶ θηρεύων ψυχὰς τὰς ἀστηρίκτους. πολλῆς οὖν πρὸς τοῦ-

τον νήψεως λοιπόν, πολλῆς ἀγρυπνίας, πολλῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐπιμελείας, ἵνα μὴ βάλῃ καὶ τιτρώσκη, ἀλλ' ἵνα γινώσκηται οἷός ἐστι τοῖς νοήμασι καὶ τοῖς δελεάμασι, καὶ πρὸς 5
 5 τούτοις τὰ τρόπαια ἰστώντες τῆς εὐσεβείας πολεμοῦμεν καὶ ἀποτρεπόμεθα αὐτόν, μὴ κατοκνοῦντες μηδὲ καταρῥαθυμοῦντες, ὡσάντις ἂν καὶ ὑποπίπτωμεν, ὑπὸ τὸ πταιστόν τυγχάνοντες· ἀλλ' ὡσπερ ἐκεῖνος οὐκ ἐνδί-
 10 ὠσιν, οὐδ' ἀποκάνει ἀποτυχῶν τῆς ἀπωλείας ἡμῶν, ἐὰν καὶ πλειστάκις τῆς ἡμέρας ἐπιδράμῃ, ὁ αὐτὸς δὲ ἐστὶν ὡς μηδ' ἀρξάμενος, ἐπεμβαίνων αὐτίς καὶ δριμύτερον ἴσως συμπαραλαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἕτερα
 15 πνεύματα τῆς πονηρίας, οὕτω παρακαλῶ καὶ ἡμεῖς μηδαμῶς ἀποστῶμεν, μηδ' ἀναπέσωμεν τῇ ῥαθυμίᾳ ἐν ταῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν ἐλλείψει, κἂν πολὺ τὸ ἐπιμελὲς ἐνδείκνυμεθα, ἀλλ' εἰς αἰεὶ κατὰ τὸ
 20 ἴσον ἐκείνῳ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ πρόθυμον καὶ τὸ διεγερτικόν, τὸ εὐμετάμελον καὶ ὑπαρκτικόν, τὸ ἀνανεωτικόν καὶ ἀνατατικόν, ὡς ἂν ἀντιρρόπου οὔσης τῆς πρὸς τὸν ἐναντίον δυνάμεως ἡμῶν ὁρᾷ θεὸς καὶ εὐφραίνεται.
 25 ἐπικουροῦσιν ἡμῖν θεοκινήτως οἱ ἄγγελοι· οὐ γὰρ ἐφθάσαμεν, ἀδελφοί μου, εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀπαθείας, ἤτουν ἀπολεμησίας, ἢ ἡσυχάζῃ ὁ νοῦς ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς πάλης· τοῦτο γὰρ ἤδη τοῖς πολλοῖς ἄθλοις καὶ
 30 ἰδρῶσι καὶ ἀγῶσι σὺν τῇ θείᾳ χάριτι ἀπεκληρώσαντο καὶ ἀποκληροῦνται οἱ ἀποκληρωσάμενοι· ἡμῖν δ', οἷς τὸ ἐμπαθὲς ἔτι ἐπικρατεῖ, χρεῖα τοῦ μὴ κατολιγωρεῖν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τε καὶ
 35 ὥραν μεταποιήσεως καὶ οἷον ἀρχοποιήσεως τῶν βελτιόνων. καὶ τοῦτο τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ οὗτος τῶν ἀθλούντων ὁ στέφανος, καὶ ἄγιον μὲν τὸ ἐν ὄροις φθάσαι τῆς ἀπαθείας, μακάριον δὲ καὶ τὸ δεύτερον, τὸ μὴ ἤττη-
 40 θῆναι ἐν τοῖς πολέμοις, ἀλλ' ἐν τῷ αἰεὶ διανίστασθαι οὕτω φθασθῆναι καὶ τελειοποιηθῆναι· τοῦ μαρτυρίου γὰρ καὶ οὗτος ἀπολήφεται τὸ στέφος, ἐπειδὴ οὐδεὶς στρατιώτης

15 πνεύματα τῆς πονηρίας] προβλ. Ἐφ. σ', 12. 22 κῶδ. ἀνατατικόν.

οἷκαδε ἐκ τοῦ πολέμου ἀναστρέφων καὶ τῷ βασιλεῖ ἐπιδεικνύων τὰ ἐκ τῶν βελῶν στίγματα, τὰς ὠτειλάς τε καὶ τὰ τραύματα, κατασχύνεται ἢ κατακρίνεται, τοῦναντίον δὲ ἐπαινεῖται καὶ εἰσοικίζεται καὶ δωροφορεῖται 5
 καὶ στεφανηφορῶν πορεύεται.

Ἀγωνισώμεθα τοίνυν λοιπόν ὡς στρατιῶται Χριστοῦ, καὶ τὸν καιρὸν μὴ ἄλλο τι ἡγησώμεθα, ἢ καιρὸν συμβολῆς ἐχθρῶν, τόξων καὶ βελῶν ἐπαναστάσεις, ὅτι "πολλοὶ 10
 οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ ὕψους", καθὼς γέγραπται, ὅλην τὴν ἡμέραν παβατάσσοντες πολέμους, παγίδα ἰστώντες, ἐνεδρεύοντες, ὀρύσσοντες βόθρον, μυρία μηχανώμενοι, ἀπλήρωτα διατιθέμενοι καὶ ὑποκρινόμενοι. τίς οὖν 15
 αὐτοὺς φύγη; τίς διαδράσει; τίς οὐ προσκόψει τὸν πόδα; τίς οὐ περισχεθήσεται τοῖς σχοινοῖς αὐτῶν, ταῖς παγίσι, ταῖς ἐπιβουλαῖς, τοῖς ὀλέθροις; τίς ἄλλος ἢ, καθὼς τῷ μεγάλῳ Ἀντωνίῳ ἀπεκαλύφθη, ἡ ταπεινο 20
 φροσύνη, ἡ σύζυγος ὑπακοή, ἡ ἄοκνος προσευχή, ἡ τοῦ ἔργου προθυμία, ἡ ἀναντίλογος εὐπέθεια, ἡ ἀγόγγυστος εὐκίνησια, ἡ ἐπειεῖς τοῦ ἀνυστάτου λογισμοῦ, πρὸς ἀποτροπὴν τῶν αἰσυχρῶν ἐννοιῶν, πρὸς εἰσ- 25
 δοχὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρημάτων, ἡ κατεργήγορσις ὕπνου, εὐχῆς, ψαλμωδίας, ἀγρυπνίας, γονυκλησίας· ἐργασία καὶ σπουδὴ ἢ πρὸς τούτων καὶ μετὰ τούτων ἐξαγόρευσις τῶν κρυπτῶν, φυγὴ παρῥησίας, συμμετρία 30
 λόγου· τούτοις γὰρ καὶ τοῖς τοιοῦτοις ἡσφάλισται ὁ ἔνδον ἡμῶν ἄνθρωπος, ἀποτρέπεται ὁ δι' ἐναντίας μηδὲν ἰσχύων καθ' ἡμῶν. τοιγαροῦν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, πρόσσχωμεν, μὴ
 35 διαβιβάζωμεν τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἀκερδῶς. 35 ἤδη ἡ ἡμέρα παρῆλθεν αὕτη καὶ ποῦ ποτε αὐτὴν ἔτι ὀφόμεθα καὶ τὸ ἔργον, ὃ εἰργασάμεθα, ἀπογέγραπται; καὶ εἰ μὲν καλόν, εὖγε· εἰδ' οὐχ οὕτως, ἀβάλε. φυλαττώμεθα οὖν τας αἰσθησεις ἀσύλους, κάτω νενευκότες 40
 ὡς τὰ πολλά. ὁ ὀφθαλμὸς ἔστω σύννους, μὴ διαχεόμενος, μηδὲ περιελκόμενος ὧδε κακῆσε· οὐ γὰρ ἐστὶν ὁρᾶν ἐν ὀφθαλμῷ· βλέπειν ἔστιν ἐν ψυχῇ· εἰκονίζει γὰρ ταύτην ὁ

11 προβλ. Ψαλμ. νε', 3.

ἔξω ἄνθρωπος· τὸ πρόσωπον μῆτε σκυθρω-
 πόν, μῆτε διακεχυμένον, ἀλλ' οἷον εὐκρα-
 τόν τε καὶ ἡμερον, τῇ κατηφείᾳ τὰ πολλὰ
 λαμπρυνόμενον, ἐκ δακρῶν καὶ κατανύξεως
 5 ἐπιλαμπόμενον· τὸ βάδισμα ὑμῶν ταπεινὸν
 καὶ ἀνέκπληκτον, μὴ σοβαρευόμενον διὰ τῆς
 ἀνατάσεως τῶν ὤμων καὶ τῆς συνδήσεως
 τῶν ὀφρῶν, τῆς τε στρεπτικῆς βηματίσεως
 καὶ τῆς σεισματικῆς ἀνατινάξεως· ἡ λαλιὰ
 10 ὡσαύτως κεχαριτωμένη ἐν συμμετρίᾳ τοῦ
 λόγου καὶ ἐν συντονίᾳ τῆς φωνῆς, καὶ ἐν
 καταστάσει τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν λοιπῶν
 μελῶν· οὐχὶ ἐν ἀνοίξει μυκτήρων, οὐδ' ἐν
 κινήσει χειρῶν καὶ συστροφῇ προσώπου·
 15 ἄρτιος γὰρ ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος κατὰ
 πάντα, ὄργανόν τι ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνοικοῦν-
 τος αὐτῷ πνεύματος κινούμενον καὶ πρὸς
 τὸ λέγειν, καὶ πρὸς τὸ ὄραν, καὶ πρὸς τὸ
 ἐσθίειν, καὶ πρὸς τὸ πίνειν· μηδὲ γὰρ ὡδε
 20 λυσσῶδῶς ὄλον τὸν νοῦν εἰς τὸ βρωῦμα ἐνι-
 λυσπῶντες, ἀλλ' ἐν ἀκροάσει τῆς προσοχῆς
 τῶν ἀναγνώσμων, ἢ καὶ εὐσεβοῦς ἐννοίας
 τοὺς δαγμοὺς ἡμῶν ποιούμεθα· μὴ πεντα-
 δακτυλοῦντες, μηδ' ἐπαλλήλως μηδὲ γοργῶς
 25 αἶροντες καὶ φέροντες ἐν τῷ στόματι, μηδὲ
 ὑπερμεγέθη τὰ δαγμαῖα λαμβάνοντες· ἀλλὰ
 κἂν ἐκ καμάτου τις εἴη, κἂν ἐκ κόπου τοῦ
 τυχόντος, αἰρέτω μὲν τὰ μείζονα τυχόν πρὸς
 τὸν ἕτερον, τοσοῦτον δ' ὅσον καθήκει, ἵνα
 30 μὴ αἰσχύνῃ ἐαυτῷ ἐνεργάζεται διὰ τῆς
 ἀσχήμου ἐσθιάσεως· πάντα γὰρ εὐσχημόνως
 διδασκόμεθα καὶ κατὰ τάξιν ποιεῖν. οὕτως
 θεὸν παρατηρεῖσθαι ταῦτα, ὡσπερ καὶ ἐν ἐν-
 δύμασι καὶ ἐν ὑποδήμασι· μὴ παραχρᾶσθαι,
 35 μηδ' ὡς ἀλλοτρίων καταφρονεῖν, ἀλλ' ὡς
 δεσποτικοῖς προσέχειν. καὶ περὶ πάντα ἔστω
 κύριος ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν, ἵνα μὴ εἰς μα-
 κρὸν ἐκτείνωμεν τὴν κατήχησιν, εὐλογῶν καὶ
 κατευοδῶν καὶ συνετίζων ὑμᾶς εἰς ἀνάληψιν
 40 τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδεύματων, εἰς διόρθωσιν
 τῶν ἐσφαλμένων, εἰς καταρτισμὸν τῶν ἐγκε-
 κριμένων, εἰς πᾶσαν εὐστάθειαν καὶ ἀγαθο-
 σύνην, πληρῶν καὶ ἀποπληρῶν ὑμᾶς τῶν

θεῶν αὐτοῦ δωρημάτων, ὅτι αὐτῷ πρέπει
 πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 43'.

Περὶ προκοπῆς τοῦ σεμνοῦ ἡμῶν βίου 5
 καὶ τοῦ θερμῶς διεγείρεσθαι πρὸς τὰς δια-
 κονίας, ὡς τῷ θεῷ ἀναφερομένης τῆς ἐργα-
 σίας, καὶ τοῦ μὴ δουλικῶς ἐνάγειν τὴν ἀδελ-
 φότητα, ἀλλ' ἀδελφικῶς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, τῆς κατηχήσεως 10
 ἤδη κατὰ τὸ ἔθος γινομένης, ἴσως ἔστι τι-
 νὰς ὑπολαμβάνειν καὶ λέγειν, ὅτι ἴσον ἐστὶ
 τὸ κατηχεῖσθαι ἡμᾶς τοῦ μὴ κατηχεῖσθαι,
 διὰ τὸ κατηχουμένους μηδὲ ὡς προβαίνειν
 εἰς τι χρησιμώτερον τοὺς ἀκούοντας. ἀλλ' 15
 οὐχ οὕτως ἔχει· πρὸς μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον
 ἀρετῆς, εἰ τοῦτο ἀποσκοπήσειε τις, εὐρήσει
 πάντως οὐ ψευδῶς τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ ἴσον
 τις δοκεῖ προκόπτειν ἐν τῷ ἀγαθῷ, τοσοῦτον
 ἐπασιθάνεται ἀπολιμπάνεσθαι τοῦ τελείου· 20
 φύσις γὰρ τοιαύτη τῆς ἀρετῆς, πρὸς δὲ τὴν
 ἀλήθειαν ἐπιδίδωσιν ἕκαστος χάριτι Χριστοῦ
 εἰς τὸ βελτιώτερον, καὶ ἐπαύξει ἐν ταῖς ἀγα-
 θαῖς ἐργασίαις. πῶς γὰρ ἂν καὶ μὴ ἐπι-
 δώσειεν φυγῇ, ὡς οἷον φυτόν τι ἀρδευομένη 25
 καὶ κατασκαπτομένη ταῖς συνεχέσιν ὑπομνή-
 σεσιν; ἐπεὶ “καὶ ῥανὶς ἐνδεδεχοῦσα κοιλαίνει
 πέτραν”, κατὰ τὸν παροιμιώδη λόγον, ὡσπερ
 καὶ “ὀμιλῖαι κακαὶ φθειροῦσιν ἤθη χρηστά”,
 κατὰ τὸν ἀπόστολον. ἐπιλογισώμεθα δὲ πα- 30
 ρακαλῶ, ὅτι εἰ τῆς κατηχήσεως γινομένης
 ἐνισταμένη ἐν ἡμῖν ὀρώμεν τὴν κακίαν,
 πόσῳ γε μᾶλλον, εἰ μὴ λόγος ἐλαλεῖτο καὶ
 ὑπόμνησις ἐζητεῖτο καὶ ἀνεκαλύπτετο ταῦτα
 οὕτως καὶ ἐτέρως; ἀναγκαῖα οὖν ἡ κατή- 35
 χησις καὶ λυσιτελοῦσα τὰ κράτιστα, πάτριος
 γὰρ ἐστὶ καὶ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον
 αἰδέσιμον. ὄφελον δὲ τοιαῦτά με παραινεῖν
 ὑμᾶς, ὡς ἔχειν δύναμιν ἐλκῶσαι πάντας εἰς
 ἀγάπην θεοῦ, εἰς ὁμόνοιαν εἰρηνικὴν, εἰς 40
 εὐταξίαν θεοπρεπῆ, εἰς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπι-

τῆδευσιν. ἐγὼ δ' ὀρώ ἐμαυτόν, ἀδελφοί μου, ἀπολιμπανόμενον τοῦ κατ' ἀξίαν, καὶ λόγου καὶ βίου, καὶ λυπούμαι καὶ ἀσχάλλω καὶ ἀγωνιῶ καὶ ἀδημονῶ, καὶ σφραδάζει μου ἡ ψυχὴ κάμνουσα τόνω, πῶς καὶ ἡλίκιως εὐρεθῶ ὑμῖν χρήσιμος ἀμφοτέρωθεν. ἀλλ' εἰ καὶ ἀπολιμπάνομαι, αὐτοί, δέσμοι, μηδὺλως ὑπονοστήσητε, μηδὲ εἰς τὸ κατόπιν ἔλθοιτε, προβαίνοιτε δ' αἰεὶ καὶ προκόπτοιτε· καὶ ἀναβάσεις ἀγαθὰς ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν διατίθεισθε, ἐκ δόξης εἰς δόξαν ἀρετῆς μετερχόμενοι· καὶ ἀναθεωροῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων μιμεῖσθε τοὺς αὐτῶν τρόπους· πῶς γὰρ ἐκεῖνοι βεβιῶκασιν καὶ πῶς εὐηρεστήκεισαν τῷ κυρίῳ; ἀλλ' ἡ διὰ ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπακοῆς, ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας, ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, φέροντες καὶ ἔλκοντες τοὺς πόνους καὶ ἰδρώτας τοὺς ἀσκητικούς, κατ' ἐγκράτειαν βρώματος καὶ πόματος, καθ' ὑπομονὴν ἐργοχείρου εὐτονίας· εἶτα τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην ἀσπαζόμενοι, ἀποδιδράσκοντες φθόνου, ἔριδος, μίσους, ζήλου, προσπαθείας τῶν ἰδίων, ἐγκρατειοῦμενοι ῥημάτων ἀργῶν, συντυχιῶν ἀνωφελῶν, στρήνων καὶ γελώτων καὶ τῶν ἄλλων ὀλεθρίων παθῶν. ζηλωταὶ τοίνυν αὐτῶν, εἴπερ καὶ τῆς μερίδος ἐπιέμεθα τούτων γενέσθαι, ἀδελφοί τιμιώτατοι, καὶ μηδαμῶς ἐκλύεσθαι ταῖς ἀτονίαις, μηδὲ σαθροῦσθαι ταῖς ὀλιγοψυχίαις, ἀλλὰ πυρὸς θερμότερον τὸ καθ' ἡμέραν διεγείρεσθαι εἰς τὰς προσούσας ἡμῖν ἐργασίας, πνευματικὰς τε λέγω λειτουργίας καὶ σωματικὰς διακονίας, τὸ δ' ὅλον εἰπεῖν, ἐπὶ παντὸς θεικᾶς.

35 Βλέπετε λοιπὸν οἳοι ἐστέ, ἐν αἷς κατειλημμένοι ὑπάρχετε, ὅτι οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ θεῷ ἀναπέμπεται ὑμῶν ἡ ἐργασία. βλέπε ὁ κατὰ τὸ κελλάριον, πῶς ἀόκνως ἐπιστήκει τῇ διακονίᾳ, διανέμων ἐκάστω τὰ πρὸς χρείαν ἀπροσπαθῶς καὶ ἀπροσκλητῶς. βλέπε ὁ κατὰ τὸ ἀριστητήριον, πῶς ἀσφαλῶς διατίθεισιν τὰς τραπέζας, μὴ τι σφαλερὸν καὶ κρύφιον ἐν ὑμῖν γίνεται ἀτόπημα, ὅτι οὐ κέρυπται τῷ

παντεφόρῳ βλέμματι τοῦ θεοῦ, εἰ καὶ λανθάνειν οἴεται τις ἄνθρωπον. βλέπε ὁ κατὰ τὸ ἐψητήριον, πῶς τὰ ἐδέσματα τῶν ἀδελφῶν ἐφέεις καὶ ἀπαρτίζεις, μὴ τι κατ' ἀμέλειαν ὡς τὰ ὀφείλοντα ἡδέα γενέσθαι ἀνῆδεα ἀπεργαζόμενος διὰ ῥαθυμίας καὶ καταφρονήσεως. βλέπε ὁ κατὰ τὸ βεστιάριον ἐφιστάμενος, ὅτι καὶ μᾶλλον ἢ διακονία ἐπίπνονος πρὸς τὰς ἐβδομαρησίους ὑπαλλαγᾶς· μὴ δῶς ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, μηδὲ τοῖς βλεφάροις σου νυσταγμόν, ἕως οὗ εὐροις τὸ θέον προσαρμόζειν ἐκάστω, στερρόντων ὑμῶν πάλιν τῶν λαμβανόντων καὶ ἀρκουμένων τῇ παροχῇ τοῦ δεδομένου, κἂν ὅποιον ἂν εἴη εὐτελές καὶ διεβρώγος καὶ ῥυπῶδες, ἔχοντος ἐκείνου μὲν τὸ κρῖμα τῆς ἐπιδόσεως, σοῦ δὲ ἐξανύοντος τὸν τῆς ἀθλήσεως μισθὸν ὡς κατ' ὀφθαλμῶν τοῦ κυρίου. πρὸς τὰς ἄλλας διακονίας (τὴν τοῦ σκυτείου καὶ μεμβραναρίου, τὴν τοῦ κανισκαρίου καὶ ὕφανταρίου, τὴν τοῦ χαλκείου καὶ βυρσειοῦ, τὴν τοῦ κηπουροῦ καὶ τεκτοναρίου, τὴν τοῦ ἀλιέως καὶ κανθηλαρίου, τὴν τοῦ μάγκιπός τε καὶ εἴ τινος ἄλλου) οἱ προέχοντες ὡς ἐν προσώπῳ κυρίου οὕτως παρίστασθε, οὕτως ἐργάζεσθε, οὕτως ἄγοιτε τοὺς μεθ' ὑμᾶς, καὶ μάλιστα οἱ τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάται· μὴ δουλοπρεπῶς, μηδὲ μισθοπρεπῶς, ἀλλ' οὐκ ὡς καὶ ἀδελφικῶς ἐξερχόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι, τινὲ μὲν καιρῷ ἀναπαυόμενοι, ἡνῖκα πάρεστιν ὁ τοιοῦτος, αὐτῶν δὲ διανιστάμενοι καὶ προθύμως τὸ διὰ χεῖρας ἔχοντες ἐργαλεῖον, ὡς ἀγιάζεσθαι ὑμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα· μηδεὶς προφασίζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, μηδὲ ψευδολογίῳ ὡς πρὸς τὰ ἐλαφρότερα ἔργα μεταβιβάζεσθαι διὰ ἀδυναμίαν· εἰ μὲν γὰρ ἀληθές, ἐπιγνωσθήσεται παρὰ τῶν ἐπιστημόνως τὰ τοιαῦτα ἐπιτηρούντων· εἰ δὲ χάριν ἑτεροδρησκείας καὶ ὀλιγοψυχίας, μὴ ὑποκρινέσθω τὴν ἁμαρτίαν, ὅτι οὐκ εἰς ἀγαθὸν τάχα ἐνεχθήσεται ἡ τοιαύτη σκαιωρία. χρῆ δὲ ἕκαστον τὰ ταπεινὰ καὶ

10/11 πρβλ. Ψαλμ. ρα', 4. 34 προφ. προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις] πρβλ. Ψαλμ. ρμ', 4. 39 κῶδ. ἑτεροδρησκείας.

βαρύτερα ἐκλέγεσθαι, τὸ ὅσον δὲ ἐφ' ἑαυτῷ
καὶ μὴ τὰ ἐναντία, εἴ περ ζητεῖ γενέσθαι
θεοῦ ἐργάτης. τοῦτο δὲ λέγω οὐχ ἵνα τὰ
παρὰ τὴν δύναμιν τις πράσσοι, ἀλλ' ἵνα μὴ
5 ψευδηγορίας εἶδος καὶ τρόπος ἐπιφαίνεται
μεταξὺ ὑμῶν (ἐντεῦθεν γὰρ αἱ ταραχαὶ καὶ
αἱ ἀκαταστασίαι καὶ αἱ τῶν ἔργων ἀσυμ-
φθασίαι), ἀλλ' ἵνα τὰ πάντα καθαρῶς καὶ
ἀδελφικῶς ἐκτελήτε, μιᾶς οὔσης ἐπὶ πάντων
10 καὶ κοινῆς καὶ τῆς ζημίας τῶν κακῶν,
καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀγαθῶν, καὶ τῆς
τῶν πνευματικῶν ἔργων ἐπαυξήσεως, καὶ
τῆς τῶν σωματικῶν ἔργων ἀπαρτίσεως· καὶ
εἰ οὕτω φρονῶμεν καὶ ἐν ἀλλήλοις περιχω-
15 ρῶμεν ἀγαπητικῶς καὶ ἀδελφικῶς, ὡς ἐν
μιᾷ ψυχῇ οἱ πάντες, οὐδὲν συμβήσεται κατὰ
τὸ ἔλλιπές, ἀλλ' εὐθυπορήσομεν ἡμέραν ἐξ
ἡμέρας ἀμείβοντες τὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν χρό-
νον, καὶ φθάζοντες εἰς τὸ τῆς μεταστάσεως
20 στάδιον· ἐν ᾧ καταξιώσειεν ἡμᾶς ὁ ἀγαθὸς
θεὸς ἡμῶν τῶν ἀφθάρτων καὶ αἰώνιων αὐτοῦ
ἀγαθῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ
καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Η.

Διδασκαλία παραινετικὴ περὶ τοῦ διατη-
ρῆσαι τὴν ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν ἄψευ-
στον καὶ ἀνόθευτον, ἣν ὡμολογήσαμεν ἐνώ-
πιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

30 Ἀδελφοί· καὶ πατέρες καὶ τέκνα, τί δι-
δάσκει ἡμᾶς ὁ θεὸς ἀπόστολος; τί παραινεῖ
λέγων “ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ ἡμέρα
σωτηρίας; ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκό-
τους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός·
35 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσηχμόνως περιπατήσωμεν”.
ὡς ἀγαθὸς τοίνυν πατήρ καὶ διδάσκαλος διε-
γείρει ἡμῶν τὸ ράθυμον, τὸν τῆς ψυχῆς
νυσταγμὸν ἀποτινάσσων ἐκ τῶν νοητῶν ἡμῶν
ὀφθαλμῶν· καταρτίζει ἡμῶν τὰ κατὰ θεὸν
40 διαβήματα, ἐμβιβάζων ἡμᾶς εἰς τὴν τρίβον
τῆς ἀγαθοεργίας. ὑπακούσωμεν τοιγαροῦν τῆς

θείας διδασκαλίας· διαναστῶμεν προθύμως·
ἐκνήψωμεν ἔτι καὶ ἔτι· βαδίσωμεν προθυ-
μότερον, ὅτι ἤδη ἡ ἡμέρα κέκληκε τῆς ἐκά-
στου ἡμῶν ζωῆς, καθὼς ὀρῶμεν τοὺς ἀδελ-
φούς ἡμῶν προαρπαζομένους καὶ τὸ ὀλιγο- 5
στον διάστημα τοῦ βίου ἡμῶν ἐν ἐκάστη
ἡλικίᾳ ἐνθεωρούμενον· ἀρπάζονται γὰρ οὐ
μόνον πρεσβύται, μεσηλικιοῦντές τε καὶ νεά-
ζοντες, ἀλλὰ καὶ παῖδες καὶ βρέφη. καὶ εἰ
μὲν, ἕως ἔτι ὁ καιρὸς ἐνδοίη καὶ τῆς ζωῆς 10
ἡμῶν λείποιτο χρόνος, σπουδάσωμεν καὶ ἀγω-
νισώμεθα, εὖ ἂν ἔχοι· ζησόμεθα γὰρ εἰς
αἰῶνας καὶ ἀπολαύσομεν χαρᾶς ἀνεκλαλήτου·
εἰ δ' ἀπαρασκευάστοις τῶν ἀγαθῶν ἔργων
καὶ ἀνετοιμοῖς τοῦ κατὰ ψυχὴν εὐτρεπισμοῦ 15
ἐπισταίη ἡμῖν τὸ πέρας τοῦ παρόντος βίου
καὶ ἐπιθύοι ἡμῖν ὁ τῆς ζωῆς ἥλιος, οὐαὶ ἐπὶ
οὐαὶ ὄντως, καὶ σκότος ἐπὶ σκότῳ, καὶ ἀγ-
γελία πονηρὰ ἐπ' ἀγγελίαν πονηροτέραν. καὶ
τίς ἐξαιρήσεται ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ 20
δράκοντος, ἢ τίς ἔσται ἄνεσις ἡμῖν κολαζο-
μένοις ὑπὲρ τῆς ἀπροσεξίας, ἐν ἣ ἡ κακῶς
τὸν παραυτίκα βίον μετῆλλαξάμεθα; λοιπὸν
“ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖτω, ὁ ἀνομῶν ἀνομείτω”,
καθὼς γέγραπται. πρὸς τοὺς ἀποδράσαντας 25
ὁ λόγος, μᾶλλον δὲ προσευκτέον ὑπὲρ αὐ-
τῶν καὶ ἀνακλητέον· οὐ γὰρ τοι θέλει ὁ θεὸς
τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέ-
ψαι καὶ ζῆν αὐτόν. ὑμεῖς δὲ χάριτι Χριστοῦ,
οἱ ἐν τῇ ἀθλητικῇ ὑμῶν ὑποταγῇ ὑπομε- 30
μενηκότες καὶ ἀδιαψεύστους ὑμῶν τὰς ὁμο-
λογίας καὶ συνθήκας διαφυλάξαντες ἐνώπιον
θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, χαίρετε καὶ εὐφραί-
νεσθε, ὅτι πολὺς ὁ μισθὸς ὑμῶν ἐν οὐρανοῖς
ἀποθησαυρίζεται, εἴπερ προσέχετε καὶ ἐμ- 35
μένετε, ἀκούοιτε καὶ πράττοιτε, τηρεῖτε καὶ
φυλάσσετε πάντα τὰ διατεταγμένα ὑμῖν ἐν
κυρίῳ καὶ πρὸς τῆς ἡμῶν ταπεινώσεως ὑπο-
μινησκόμενα· οὐ γὰρ ὀφείλουσιν οἱ τινὸς
δεσπότητος πιστοὶ θεράποντες ταῖς ἐπὶ τινῶν 40
ὁμοδούλων ἀθετήσεσι πτοεῖσθαι καὶ παρα-
σαλεύεσθαι τοῦ δέοντος, τοῦναντίον δὲ καὶ
προσεκτικώτεροι καὶ φιλοδεσποτώτεροι καὶ

στερεώτεροι τῷ φόβῳ καθίστασθαι, ὡς περ οὐδὲ πιστοὶ στρατιῶται κατολιγρωεῖν ἐκ τῆς βασιλικῆς παραστάσεώς τε καὶ δουλείας, ἐστὶ ὅτε τῶν τινῶν συστρατιωτῶν κακοβουλίαις 5 φατρίαις τε καὶ ἀθετητικαῖς συσκευαῖς εἰσβληθέντων. εἰ δ' ἐπὶ τῶν κάτω καὶ λυομένων ταῦτα, τί ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ πρώτου καὶ μόνου καὶ ἀληθινοῦ δεσπότης τε καὶ βασιλέως τῶν βασιλέων; ἐκείνῳ γὰρ ἐστρατεύ- 10 θητε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, καὶ ὑπ' ἐκείνῳ τάττεσθε, καὶ αὐτῷ δουλεύετε νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ὁ ἀθετῶν εἰς αὐτὸν ἀθετεῖ, καὶ ὁ ἀνομῶν εἰς αὐτὸν ἀνομεῖ, εἴπερ μὴ παρέργως ἀναγινώσκητε τὰ παρὰ 15 τοῦ θείου καὶ μεγάλου Βασιλείου νομοθετούμενα, ἧ καὶ τὰ κατὰ τὴν ὅσιαν Κλίμακα κηρυττόμενα.

Ἄλλ' ὅμως, καίπερ τηλικούτων ὄντων φοβερῶν τῶν κριμάτων τῆς ἀποστασίας, κατὰ 20 τὰς ἀμαρτίας μου οὐ παύονται τινες ἀπορρήγνυσθαι τῆς συναφείας, οὐχ ὑμῶν, ἀλλὰ δι' ὑμῶν τοῦ ἀγίου πνεύματος, ὡς φησιν ὁ αὐτὸς μέγας Βασιλεὺς· εἶτα καὶ τὸν Ἰουδαὺν μιμούμενοι, καθ' ἡμῶν καὶ καθ' ὑμῶν κιν- 25 νούντες τινάς — οὐκ οἶδ' ὅ τι εἶπω φυγῶν τὸ κατηγόρημα —, ἵνα εἰ οἶόν τε ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς διὰ τὸ μὴ λύεσθαι καὶ συμπαρανομεῖν ἡμᾶς ἄρῳσι καὶ τὸ μνημονεύεσθαι με ἐν ζώσιν. ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς ἀμαρτίαις ἐπι- 30 γραφέσθω τὸ αἷτιον· ἐγὼ γὰρ ὁ κακὸς ποιμήν, καὶ ἐγὼ ἀποτίσω τὸ κρίμα, πλὴν ὅτι ἀνήγγειλα τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην· ἀλλ' ὡς δοκῶ οὐδ' ὀλιγάκις οὐδὲ χαύνως. καὶ βλέπετε πῶς οἱ δοκοῦντες στήκειν στήκετε, 35 πῶς οἱ λογιζόμενοι ἑαυτοὺς ἀκινήτους εἶναι ἐν τῷ καλῷ ἀπαρασάλευτοι διαμένετε, πῶς οἱ ὁμολογοῦντες τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ἐμοῦ τιθεῖν ἔνεκεν ἀγάπης θεοῦ τὰς ἐπηρείας ὑποφέρετε· “οὐ γὰρ ὁ λέγων μοι”, φησί, “κύριε, 40 κύριε, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς”, ἐκεῖνός μού ἐστιν. ἃ ἐπιφέρετε, ἐσαλεύθητε ἀκηχοῦτες; ἀλλὰ μηδαμῶς, στηρίξοισθε δ' ἐν κυρίῳ μᾶλλον

καὶ μένοιτε ἀδιάπτωτοι, βεβηκότες ἐν τῷ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐρείσματι. πλὴν προσέχετε καὶ γνωρίζετε οἷσις τρόποις ἀλίσκονται οἱ ἀλίσκόμενοι· θέλεις γὰρ, φησί, μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ καὶ 5 ἔξεις ἔπαινον παρ' αὐτῆς. θέλετε καὶ αὐτοὶ μὴ φοβεῖσθαι τὸ πῶμα; τὸ μαρτύριον διασώσασθε τῆς ὁμολογίας ὑμῶν, τὰ κατ' αὐτὴν διατεταγμένα πράσσοιτε καὶ μηδαμῶς εἰς τὰ 10 ὀπίσω ὑπονοστήσητε, κατὰ τὰς ἐπιφορὰς τῆς 10 πολυθλιψίας αὐτῆς· ἐκ γὰρ τοῦ ὀλιγρωεῖν καὶ ἀνοικείως τοῦ ἐπαγγέλματος πορεύεσθαι, ἤγουν τοῦ ἄρχεσθαι σκληρύνεσθαι, τραχύνεσθαι, αὐθαδίεσθαι, ἀλαζονεύεσθαι, ὑπερηφανεύεσθαι, εἶτουν ἐκ τοῦ γογγύζειν, ἐκ 15 τοῦ λαθροφαγεῖν, ἐκ τοῦ ψιθυρίζειν, ἐκ τοῦ περπερεύεσθαι, ἐκ τοῦ ἰδιοῤῥυθμεῖν, ἐκ τοῦ μὴ ἔξαγορεύειν ἢ ἐκ τοῦ ἀφιέναι σαπρὸν λόγον, ῥῆμα ὑβριστικόν, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἐπιδέχεσθαι εὐπειθῶς τὰ προστεταγμένα, τὰ 20 διδόμενα κατὰ χρείαν ἐπὶ ἐνδύματος, βρώσεως, ὑποδήματος, ἀλλὰ ζητεῖν καὶ ἀναζητεῖν ἐκ τοῦ “δός μοι τοῦτο καὶ ἐκεῖνο”, καὶ “οὐκ ἀρέσκει μοι τόδε παρὰ τόδε”, καὶ “οὔτινος χάριν οὐκ ἔλαβον παρα τὸν ὀδεῖνα 25 τὸ κάλλιον καὶ χρησιμώτερον; ἐπεὶ πρότερός εἰμι τῷ σχήματι καὶ πηλίκος καὶ τηλικούτος”. ἐκ τούτου κατὰ μικρόν, ὡς περ ἀπὸ κλίμακός τινος ὑψηλῆς, τῆς ἀρετῆς καταβιβαζόμενος καὶ οὐχὶ ἀναβιβαζόμενος, ἀποπί- 30 πτει εἰς τὸν βύθρον τῆς ἀποστασίας. ὥστε, εἰ μὴ βούλησθε, μηδὲ θέλητε ἀποστήσαι, τὰ ἐφόδια αὐτῆς φεύγοιτε, ἅπερ εἰσὶ τὰ προειρημένα· ὁ γὰρ μὴ ἐκεῖνα φυλαττόμενος, πάντως, κἂν μὴ παρευθῆ, ἀλλὰ μικρὸν ὕστε- 35 ρον κρημνισθῆσεται καὶ ἀπολεσθῆσεται καὶ ἰουδαῖσει· ὅπερ μὴ γένοιτό τι. διὰ τοῦτο γὰρ προλέγω καὶ οὐ φεύδομαι, ὡς αὐτοὶ ἐπίστασθε καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως διὰ λείας ὁδοῦ καὶ εὐπόρου καὶ ἀγαθῆς ὁδεῦσαι ἐπὶ 40 βασιλείαν οὐρανῶν, ἧ διὰ τῆς ἐναντίας, τῆς προειρημένης, ἧτοι δι' ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας, μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς, εὐχαρι-

στίας ἐπὶ τοῖς διανεμομένοις καὶ ἀποδοχῆς, κἄν εὐτελές ἐστι τὸ διδόμενον, κἄν πενιχρόν, κἄν παρ' ἀξίαν πρὸς τὴν τοῦ πέλας θεωρίαν. ἄλλος γάρ ἐστιν ὁ κριτῆς καὶ ὁ διανομέυς, καὶ ἀποδώσει κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. σοῦ δὲ ἔστω τὸ ὑπομονητικόν, ἀδελφέ, τὸ εὐχάριστον, τὸ ἀτάραχον, τὸ ἀγόγγυστον, κἄν παραθεωρηθῆς πρὸς τοὺς ἄλλους, κἄν ἀπρονόητος ὅλως δια-
 5 μένοις. ὥστε εἰ καὶ ἀνιμάντης περιπατοῖς, εἰ καὶ ἀκούκουλλος, εἰ καὶ μονοχίτων, κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τοῦ κρύους, ὥστε σε τρομάσσειν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ μὴ συγκρατεῖσθαι τοῖς μέλεσι, μηδαμῶς ἀγανακτήσῃς, 10 παρακαλῶ· μηδαμῶς παρακούσῃς, μηδαμῶς ἐπιφθέγγῃ ῥῆμα βλάσφημον. τοῦτο σοι ἐγκελεύεται ὁ Χριστός διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐπιφθεγγόμεθα· ταῦτα γὰρ τὰ ἄθλα τῶν ὑποτακτικῶν·
 20 διὰ ταῦτα μάρτυρες, διὰ ταῦτα στεφανίται τῷ πρωτόθλῳ τοῦ κυρίου· εἰ δὲ μὴ ταῦτα, κενὸν τὸ ὄνομα, ματαία ἢ ἐλπίς. καὶ ὡς προεῖπον, ἐκ τῶν ἀνοικείων λόγων καὶ τρόπων ταῖς κατὰ μικρὸν ὑποβάσσειν ἀντὶ μάρτυρος
 25 ἀρνητῆς ἀποδειχθήσῃ, καὶ ἀντὶ ἀθλητοῦ λιποτάκτης, ἀντὶ στεφανίτου κατησχυμμένος οὐ μόνον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. ἀλλ' ἀπειῆ πᾶς κακίας ἀφ' ὑμῶν τρόπος καὶ λόγος, εἴη δ' ἐν ὑμῖν πᾶν πα-
 30 ράδειγμα καὶ ὑπόδειγμα πατροπαράδοτον εἰς ἔτι πνευματικὸν ὑμῶν θησαύρισμα, εἰς ψυχῆς ἀγαλλίασμα, εἰς πλοῦτον περιουσίας ἀρετῶν, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 35 κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ 4Θ'.

Παραίνετικὸς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας.

40 Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, οὐχ οὕτως περὶ ὑμῶν ἐστι λέγειν νῦν, καθάπερ πάλοι

ἐν τοῖς προφήταις, ὅτι "ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμ- 5 μυσαν". ἐστὲ γὰρ χάριτι Χριστοῦ νήφοντές τε καὶ γρηγοροῦντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι. ἐπὶ γὰρ τὴν λήμην τῆς τοῦ κόσμου προσπαθείας περιήρατε ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῶν 10 ὑμῶν διὰ τῆς κατὰ τὴν ὑποταγὴν ἱεραῶς πολιτείας ὑμῶν, καὶ καθαρῶς βλέπετε τὰ πράγματα, τὴν τοῦ βίου λέγω ματαιότητα, τὴν ἐπάλληλον φορὰν ἐν πᾶσι τρόποις τῆς ἀνθρωπίνης περιδονήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνον 15 ἐστὶ στάσιμον καὶ ἀγαπητὸν καὶ ἐραστόν, ὁ θεός, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν φέρεσθαι διὰ τῆς ἐναρέτου βιώσεως.

Εὐλογητὸς οὖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων, ὁ καταξίωσας ὑμᾶς τῆς μερίδος ταύτης 20 μετόχους γενέσθαι καὶ ἐντὸς τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν εἶναι βίου. τὰ ἄνω λοιπὸν βλέπωμεν, οὗ ἡ κεφαλὴ ἡμῶν ὁ Χριστός. περινοοῦμεθα μὴ τι τῶν χαμαιζήλων καὶ φθειρομένων καὶ ρεόντων, ἀλλὰ τῶν οὐρανίων καὶ ἐπουρανίων 25 τὰ κάλλη, τῶν ἐκεῖσε ἀρρήτων καὶ ἀπορρήτων ἀγαθῶν τὰς ἀναπαύσεις καὶ ἀπολαύσεις, ὧν οὔτε νοῦς ἐφικέσθαι, οὔτε οὖς σημανθῆναι, οὔτε καρδία ἀναλήψεσθαι οἷόν τέ ποτε, διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγαθότητος. ἐν τού 30 τοις, εἴπερ δῶψ ὑμῖν δύναμιν κύριος ὑπομονῆς μέχρι τέλους ἐνεγκεῖν τὸν ἀγῶνα τὸν προκείμενον ὑμῖν τῆς ἀσκήσεως, εὖ οἶδ' ὅτι φθάσετε καὶ ἐπαναπαύσεσθε ἔνθα "ἀπέδρα ὀδύνη λύπη καὶ στεναγμός", κατὰ τὸ γε- 35 γραμμένον, μέγα τότε εὐχαριστοῦντες τῷ κυρίῳ, τῷ κεκληκότι ὑμᾶς εἰς τὸδε τὸ ἱερὸν σχῆμα καὶ ὑπὲρ οὗ ἕκαστος κεκοπίακεν ἀποφυγῆς τοῦδε τοῦ κακοῦ καὶ αἰρέσεως τοῦδε τοῦ ἀγαθοῦ· καὶ οὐδεμία αἰσθησις τῶν πα- 40 ρόντων ἀλγεινῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ μὴ πλείονας ἠγωνίσαμεθα καὶ δεδώκαμεν πόνους, ὀδυρμούς τε καὶ κόπους μέχρις αἵματος, μᾶλλον

διαπληκτισόμεθα· οἷον γάρ ἐστι, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰδέσθαι, ὁπότεν ἦξῃ ἐμφανῶς μετὰ τῶν
 5 ἀναριθμητῶν μυριάδων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ καθίσῃ κριτήριον παγκόσμιον, συνάγων ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς γῆς πάντα τὰ ἔθνη, πᾶσαν ψυχὴν καὶ πνοήν, ἀνακαλύπτων τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ φανε-
 10 ρῶν τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, εὐθύνων τε ἐκάστου τὸ ἔργον καὶ τὴν πράξιν, πῶς οἱ μὲν ἀρθήσονται μετὰ χαρᾶς ἐν τῇ δεξιᾷ στάσει τοῦ κυρίου, οἱ δὲ μετὰ αἰσχύνῃς ἀνυπαίστου ἐν τῇ εὐωνύμῳ, καὶ οἱ μὲν ἀπο-
 15 κληρωθήσονται ἐν μοναῖς φωτειναῖς, ἐν κόλποις Ἀβραάμ, ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ Παραδείσου, ἐν χοροῖς ἀγγέλων, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ ἀπενεχθήσονται ἐν πυρὶ ἀσβέστω, ἐν βορᾷ σκωλήκων, ἐν ἀφεγγεῖ σκότει,
 20 ἐν βρουγμῷ ὀδόντων, ἐν τόποις ταρτάρων, ἐν δεσμοῖς ἀλύτοις, ἐν καταχθονίοις ἄδου, ἐν ταῖς λοιπαῖς τιμωρίαις, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἀμαρτημάτων· οἷον τότε οἱ μὲν ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, σκιρτήσουσιν ἐν εὐφρο-
 25 σύνη, ἀγαλλιάσονται ἐν θυμηδίᾳ καρδίας, δοξάσουσιν ἐν ὕμνοις ἀσιγήτοις, συνέσονται, ᾧ καλῶς δεδουλεύκασιν ἀγαθῷ δεσπότῃ, μάρτυρες τῆς αὐτοῦ ὁμολογίας, κενώσαντες τὰ αἵματα· ἀπόστολοι, προφῆται, ὁμολογηταί,
 30 ὄσιοι καὶ δίκαιοι, κατόπιν τούτων τὸ μάρτυριον τῆς συνειδήσεως ἐπιδειξάμενοι, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονασταί, λαϊκοί, πάντες ἐν παντὶ ἀγαθῷ πληρώματι καὶ ἐπιτηδεύματι· οἱ δὲ οἷον βρυῆσουσι καὶ στεναξέουσι καὶ ἀπο-
 35 κλαύσονται καὶ καταταχήσονται καὶ ὀλοῦξουσιν, οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ λέγοντες καὶ ἀβουλίαν ἐπὶ ἀβουλίαν καταμεμφόμενοι καὶ τῆς ἀνακλήσεως καιρὸν οὐκ ἔχοντες, ἐξαγκωνισμένοι τε καὶ δεδεμένοι καὶ ὑπὸ ἀποτόμων
 40 ἀγγέλων κατεπειγόμενοι καὶ κατατυπτόμενοι, μᾶλλον δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν αὐτοκατάκριτοι καὶ αὐτοκατάδικοι εἰσερχόμενοι εἰς ἃς ἀπε-

νεμήθησαν κατ' ἀζίαν βασάνους, οὐχὶ ἕως τόσοῦ καὶ τόσοῦ—οὐ γὰρ χρονικὴ ἔμφασις ἐκεῖσε—, ἀλλ' εἰς αἰῶνας αἰώνων· “ἀπελεύσονται γάρ”, φησὶν, “οἱ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ εἰς κόλασιν ἀτε-
 5 λεύτητον”.

Εἰ τοίνυν ἄρα ταῦτα ἐπιλογιζόμενοι ἐν αἰσθήσει καὶ οὐ κατὰ δόνησιν (οὐ γὰρ φάσμα τι, ἀλλὰ μικρὰ εἰκασία τῶν ἐκεῖσε λεγομένων), ἀκηδιάσωμεν ἐν οἷς ἔσμεν πόνοις
 10 καὶ ἰδρώσιν; ἢ ὑπονοστήσωμεν κἂν μικρὸν εἰς τὰ ὀπίσω ἐκ τοῦ κατ' ἀρετὴν βίου; ἢ ὀλιγωρήσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς παραυτίκα ζωῆς; ἢ οὐχὶ καὶ μᾶλλον διασεισθησόμεθα τὰς καρδίας καὶ διαναστησόμεθα θερμότερον
 15 πυρός, εἰς τὸ τελέσαι τὰ δεόντα πρὶν ἡμέρας μεταστατικῆς; διὸ πρόσσχωμεν, ἀδελφοί μου, οὕτως ἀναλαμβάνειν· ὁ γὰρ μὴ ἐν τούτοις ὢν, ἦλω ὑπὸ τῶν παθῶν πάντως, βέγγχει, καθεύδει, μυοπάζει, βαρυκαρδεῖ, φιλη-
 20 δονεῖ, φιλονικεῖ, ζηλοῖ, περπερευεῖται, ὀκνεῖ, ἀναδύεται, κύπτει κάτω ὡς ἄρκος ζητῶν μόνον τί φάγη καὶ πίη· βρύχει ὡς λέων, ἐπὶ ἀποτύχῃ τῶν πονηρῶν βουλευμάτων· πηδᾷ ὡς πάρδος, ποικιλογῶν καὶ πολυ-
 25 τροπῶν διὰ τὰς ἡδονὰς· δολιεύεται ὡς ἀλώπηξ φθάσαι τὸ κατ' ἔφεισιν ζητούμενον· μνηστὴρ ὡς κάμηλος, ἀποδιδοὺς τὴν χρονίαν τὸ πέλας ἀντιλύπησιν· γαυριᾷ ὡς ἵππος θηλυμανῶν κατὰ σωματῶν ἐμφύχων καὶ ἀψύχων·
 30 ἀναιδεύεται ὡς λύκος παρῆρσιαιζόμενος, εἰς τὸ ἀπολέσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἢ καὶ ἐτέρου· καὶ τί δεῖ λέγειν τὰ πολύμορφα τῆς κακίας πάθη, θηρίοις παντοίοις ἀτιθάσις οὐ μόνον παραβαλλόμενα, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντα ἐν
 35 ἀγριότητι; ὁ δὲ ἐστὼς ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἀγαθοῦ λογισμοῦ, τῆς παραδειχθείσης εἰκόνας ἀλλοίως ὡς ἄγγελος φωτίζεται, ὡς τὰ Χερουβιμ ἐξαστράπτεται, ὡς τὰ Σεραφίμ πολυσωματεῖ, μὴ πού πῶς ποτε εὐρῶν χώραν
 40 εἰσπηδήσῃ ὁ δράκων· ἀνδρίζεται ὡς στρατιώτης, ῥομφαλίαν πυρίνην τοῦ τιμητικοῦ λογισμοῦ ἐπιφέρων κατὰ τῆς ἁμαρτίας· πυρο-

1 κῶδ. διαπληκτισόμεθα 6 κῶδ. καθήση. 19 κῶδ. σκολήκων. 24 κῶδ. σκηρτήσουσιν. 38 ἐξαγκωνισμένοι] οὕτως ἀναυξήτως ἐν τῷ κώδικι.

3/6 πρβλ. Ματθ. κε', 46. 19 κῶδ. εἴλω. 23 κῶδ. φάγει καὶ πίει. 29 κ δ. γαυριᾷ.

καυστεῖ τοὺς δαίμονας ταῖς ἀνάφεισι τῶν ἀγα-
θῶν ἐνοιῶν· πηγάζει ὡς κρήνη ἀένας τὰ
καθαρὰ νάματα τῆς κατανύξεως τῶν δακρύων·
ἀνοικοδομεῖται ὡς ναὸς κυρίου τοῖς χρυσεοῖς
5 λίθοις τῶν ἀρετῶν· πλήρης ἐστὶ δόξης, τα-
πεινώσεως, φωτός, προσευχῆς, ὡς ἀμνὸς
ἄκακος, κατὰ μίμησιν τοῦ δεσπότητος αὐτοῦ·
οὐκ ἐρίζει, οὐδὲ κραυγάζει, ἀλλ', εἰ καὶ δέει
τυθῆναι αὐτόν, εἶχει καὶ πείθεται τῷ πατρὶ
10 καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· υἱὸς ἐστὶν ὑψίστου, δι'
ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως κατιῶν εἰς ὑπερ-
ἄν προσταγῆν. καὶ μακρὸν ἄν εἴη καταλέγειν
τὰ εἰκονίσματα τοῦ θεοειδοῦς ἀνδρός, διὰ τὸ
μὴ μηκύνεσθαι τὴν κατήχησιν.

15 Δέδεικται οὖν ὑμῖν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνα-
τος, ὡς φησὶν ἡ Γραφή· ὃ θέλει ἕκαστος
αἰρήσεται. ὑμεῖς δ', ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς
προηγήμεθα καὶ νῦν, παρακαλῶ, ἐλώμεθα
τὸ ἀγαθόν, μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀλλήλους παρα-
20 θήγοντες εἰς εὐσέβειαν, ἀλλήλους ὑπερβάλ-
λοντες εἰς ταπεινώσιν, καὶ γε μάλιστα ὅτι
καὶ ὁ καιρὸς τῆς Τεσσαρακοστῆς ὑφέστηκε,
μηδὲν πλέον τῶν διατεταγμένων πράττοντες·
οὐ γὰρ ὃ θέλει τις ποιῶν, ἀλλ' ὃ ἐντέταται
25 πράττων, ἐπὶ βρώσεώς τε καὶ πόσεως καὶ
τῶν λοιπῶν, τὸ πρωτεῖον ἔχει τῆς ἀσκήσεως.
ὅμως τὸ εἰς δύναμιν ἐπιδεικνύτω ἕκαστος·
καθάρσιον γὰρ τοῦ παντὸς ἐνιαυτοῦ οἱ ἅγιοι
πατέρες ἡμῶν τάσδε τὰς ἡμέρας διηγορεῦ-
30 κασιν· ἐν αἷς φωτισθεῖητε, ἄγισθεῖητε, λαμ-
πρυνθεῖητε, θεοποιηθεῖητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Ρ'.

35 Παιραινειτικός, καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστα-
σθαι καὶ τροποῦσθαι τὰς προσβολὰς τοῦ
διαβόλου, καὶ ὅτι πολλῆς ἡμῖν χρεία νή-
ψεως καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, εἰ ἀκούειν ζητεῖτε
40 τοῦ ταπεινοῦ μου λόγου, ἐγὼ δ' ὡς χρέος
ὑμῖν τοῦτον ἑκάστοτε διανέμω (δι' ὑμᾶς γὰρ

15 πρβλ. Σειράχ ιε', 17. 27 κῶδ. ἐπιδεικνύτω.
41 κῶδ. διανέμω.

δύναμίς μοι τοῦ λέγειν τι μικρόν), ὁμολογῶ
συνεργεῖα τῆς τοῦ πατρὸς μου εὐχῆς τοῦτο
μὲν ἐν τῇ παρούσῃ κατηγήσει, τοῦτο δὲ
καὶ ἐν ἄλλαις συνθέσεσι ποιημάτων καὶ συγ-
γραμμάτων, μελισμοῦ τε καὶ εἴ τινος ἄλλης 5
εὐφυΐας λογικῆς τε καὶ πρακτικῆς. ἔθεν δέ-
δοικα καὶ τρέμω, μήπως εἰς κρίμά μοι
περιστήσεται τὸ δῶρον, διὰ τὴν ἀσύνητον
καὶ ταλαίπωρόν μου ψυχὴν· ἀλλὰ δέομαι
ὑμῶν ἐκτενώς, παρακαλεῖτε, ἐχθουσιπεῖτε τὸν 10
φιλάνθρωπον θεόν, ἀκατάκριτόν με διατη-
ρεῖσθαι ἐν τοῖς ὑπὲρ ἐμὲ δι' ὑμᾶς διδομένοις
μοι καὶ δέχεσθαι τὰ οἰκεῖα ὡς ὀφειλὴν ἀνυ-
πέρθετον.

Τίς δὲ ὁ νῦν λόγος; ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν 15
ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς
τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς
κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τού-
του, κατὰ τὸν ἀπόστολον. ἔθεν πολλῆς ἡμῖν
χρεία τῆς νήψεως, τῆς γρηγορήσεως, τῆς 20
φροντίδος, τῆς ἐπιμελείας, τῆς ἐπειξεως καὶ
γοργεύσεως, καὶ μέντοι τῆς τῶν πνευ-
ματικῶν περιφράξεως, οἷον πίστεως ἀδιστά-
κτου ὡς περικεφαλαίας λαμβανομένης, ὑπα-
κοῆς ἀνυποκρίτου καὶ ταπεινώσεως ἀπροσ- 25
ποιήτου, ὡς ἀσπίδος καὶ θυρεοῦ προβεβλη-
μένων, ἐκάστου ἄλλου εἶδους τῶν ἐν ἀρετῇ
κατηριθμημένων, ἐν' οὕτως δυνηθῆμεν τρο-
ποῦσθαι τοὺς ἀοράτως ἡμῖν ἐφισταμένους·
πάρεστι γὰρ, ὡς ἴστε, ἑκάστοτε ὁ μέγιστος 30
οὗτος καὶ δεινὸς πόλεμος, καὶ οὐδὲ μέχρις
αὐτῆς τῆς προσευχῆς καὶ ἱερᾶς κοινωνίας
ὑποστέλλεται· ἀνακινεῖ δὲ καὶ ἀναρρίπιζει
λογισμούς, οὓς οὐ θέμις καὶ γλώσση φθέγ-
γεσθαι κατ' αὐτῶν τῶν θείων δώρων, κατ' 35
αὐτῆς τῆς πίστεως ἡμῶν, κατ' αὐτοῦ τοῦ
θεοῦ. περιτρόζει οὖν λοιπὸν κεντουμένη ἡ
ταπεινὴ ψυχὴ καὶ σφαδάζει τοῖς ἀντιρρήτι-
κοῖς λογισμοῖς; ἀλλ' εὐθὺς ἡ βοήθεια παρὰ
κυρίου καὶ ἡ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, τοῦ ἀπο- 40
σοβεῖσθαι τὸν δράκοντα. διὸ οὐ δέον ἡμᾶς
ἀθυμεῖν, οὐδὲ καταπίπτειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις·
τῇ γὰρ ἀφοβίᾳ τῆς καρδίας ἀπερικτύπητος
ὁ νοῦς διαμένει τῆς τριαύτης ἐνέδρας, οὐ

μόνον λέγω ἐπὶ τοῦ τῆς μεταλήψεως καιροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ὥρας, ὅτι καλῶς ἡμῶν ἀναστρεφόμενων καὶ γαληνιώντων κατὰ διάνοιαν, ἢ ἐκ φθασάσης κατανύξεως, ἢ ἐκ 5 καθαρᾶς προσευχῆς, ἢ ἐξ ἀναγνώσματος, ἢ τινος ἄλλης ἱερολογίας, κατεπίσταται ὁ ἀντίδικος ταρασσῶν καὶ διασειῶν τὴν καρδίαν καὶ ὡς ἀπὸ λιμένος εἰς κλύδωνα εἰσβάλλον, ἢ ὡς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ζόφον ἡμᾶς λογισμῶν 10 ἀνθυπεισάγων, καὶ γὰρ οὕτως ἔστιν ὄραν ἐφ' ἡμῖν, ὡς ἐν διαστήματι τινος ἡμέρας, ὅτι πῆ μὲν φαιδρύνεται τῇ λάμπει τοῦ ἡλίου, πῆ δὲ στυγνάζει τῇ τῶν νεφῶν ἐπιβρόϊα, καὶ αὖθις ἀνατέλλει καὶ πάλιν σκυθρωπάζει 15 τῇ τοῦ ἀέρος πολυτρόπῳ ἀλλοιώσει. μὴ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἐσθ' ὅτε λαμπρυνόμεθα καὶ πεφωτισμέθα ἐν τῷ μέρει τῆς ἡμέρας διὰ τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας, εἶτα στυγνάζομεν καὶ ἐξοφώμεθα διὰ τῶν σκοτεινῶν λογισμῶν, 20 καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμεθα εἰς φωτισμόν, ἐπιλαμβανόμενοι προσευχῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἀγαθῆς ἐργασίας, καὶ τοῦτο πολλαχῶς τῆς ἡμέρας; ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀέρος ἄλλως ἢ ἀλλοιώσεις, φυσικὴ γὰρ καὶ ὡς ἡ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὄλων θεοῦ σοφία οἰκονομοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς διοικεῖται· ἐπὶ δὲ ἡμῶν προ- 25 αιρετικῇ καὶ τοῦ αὐτεξουσίου. εἰ γὰρ καὶ πειρᾶται διὰ τῆς προσβολῆς ὁ διάβολος τὸ φῶς ἡμῶν σκῦλαι τῆς ἀγαθῆς καταστάσεως, 30 ἰσχύς ἡμῖν ἀποκρούεσθαι αὐτὸν καὶ αἰεὶ ἔχειν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης καταλάμποντα τὸν νοῦν ἡμῶν, ὡσπερ εἶχον οἱ ἄγιοι καὶ ἔχουσιν οἱ καλῶς πολιτευόμενοι· καὶ νῦν γὰρ πολλοὶ ἄγιοι τυγχάνουσι καὶ ὡς "λίθοι τίμιοι κυ- 35 λίνονται ἐπὶ τῆς γῆς", κατὰ τὸ γεγραμμένον, οὐκ ἐν τῷ σημείᾳ καὶ τέρατα ποιεῖν (οὐ γὰρ ἐν τούτῳ ἡ ἀγιότης μόνον), ἀλλ' ἐν τῷ τὴν πίστιν ὀρθὴν τηρεῖν καὶ τὰς ἐντολάς ἀπαρ- 40 ρατρώτους, τῷ ἀγάπῃ ἔχειν εἰλικρινῆ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τῷ καθαρεύειν μίσους, φθόνου, ἔριδος, τῷ συγχαίρειν τῇ τοῦ πέλας εὐδοκίμησει, τῷ ἀνώτερον εἶναι δόξης ἀν-

θρωπίνης, τῷ εἶσω τῶν ὄρων τῆς αὐταρ- 5 κείας μένειν ἐπὶ βρώσεως, πόσεως καὶ τῶν ἄλλων χρειῶν τοῦ σώματος. καὶ τοῦτο περὶ πάντα ἄνθρωπον, περὶ δὲ ὁμῶν καὶ μάλα τῶν ἐκβεβηκότων τοῦ κόσμου καὶ ἐσταυρω- 5 μένων τῷ κυρίῳ, καὶ δῶρα μᾶλλον προσ- φερόντων, τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὴν παρθε- νίαν, οὓς οὐκ ἂν πῶς τις εἴποι ἁγίους· ἀλλ' ἐπιμεινόμεν φέροντες γενναίως τοὺς ὑποτα- 10 κτικοὺς ἄθλους, τὰ τῆς ἀσκήσεως ἀλγεινά, 10 τὴν ὀλιγοδεεῖαν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τῆς νηστείας, τὴν κοπωτικὴν ἐργασίαν, τὴν εὐτελεῖ φορεσίαν τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ὑπο- δημάτων, τὴν λοιπὴν ἄλλην κακουχίαν, ἣν περ 15 καθ' ἐκάστην ἀνατλάται· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ 15 τοιαῦτα καθυπομένοντες καὶ μὴ ὑπενδιδόντες ὅλως, μηδ' ἀπορῥηγνύμενοι τῆς ὑποταγῆς ὁμῶν, μηδ' αὖ ἐν τοῖς πάθεσιν ὑποπίπτον- 20 τες, ἀλλὰ πάντοτε πᾶσι τρόποις πολεμοῦντες ἄγιοι καὶ μετὰ ἁγίων ταχθήσεσθε, καὶ ὁ χο- 20 ρὸς ὁμᾶς δέξεται τῶν ὁσίων, καὶ ἐναγαλλιά- σεσθε ἐν σκηναῖς τῶν μαρτύρων ἐν Χριστῷ Ἰη- σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος 25 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 25

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΑ'.

Παραινετικὸς καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐκ ταπει- 30 νώσεως κατάνωσις, καὶ τὸ ὅποσον δεῖ εἶναι τὸν προεστῶτα ἐν ἀδελφότητι.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί, ἐννοούμενος τῆς 30 προστασίας τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἐπι- σθανόμενος ἀναξιοσύνη, ἡνίκα λάβω καιρὸν νήψεως, δεδιῶ καὶ τρέμω, θρηνηῶ καὶ κατα- 35 πίπτω καὶ οἶον εὐχομαι διαστῆναί μοι τὴν γῆν, τοῦ καταπιεῖν με τὸν δειλαιον, ὅτι τῷ 35 ὄντι ἀνδρὸς ἐστὶ τὸ ἐπιστατεῖν, ὡς αἱ ὑπο- θῆκαι τῶν ἁγίων διαγορεύουσιν, δυνατοῦ ἔργῳ καὶ λόγῳ "ἀκαπηλεύτως πρεσβεῦειν δυναμέ- 40 νου τὸν λόγον τῆς ἀληθείας", ἑαυτὸν τε τύ- πον παντὸς προτιθέντος τοῖς ἐπομένοις, ὡς 40 ἂν ἐγγύθεν ἔχοντες τὸ τῆς ἀρετῆς παρά-

10 κῶδ. ἀνθ' ὑπεισάγων. 31 ἡλ. τῆς δικαιοσύνης] Μαλαχ. δ', 2. 34/35 Ζαχαρ. θ', 16. 39 κῶδ. εἰλικρινῆ.

17 κῶδ. ἀπορῥηγνύμενοι. 38/39 Ἐφεσ. ι', 13.

δειγμα χαρακτηρίζοιεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν
 θεοειδῆ καὶ οὐράνιον βίον τῆς ὑψηλῆς πολι-
 τείας. ἐγὼ δὲ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἀνθρω-
 5 πος, ἀναγνος, ἀσύνθετος, περιπαθῆς, περι-
 δεής, ἀσθενής τε ὁμοῦ τῆ ψυχῇ καὶ τῷ
 σώματι· ἴστε γάρ, ὅτι καὶ ἐν ταύταις ταῖς
 ἀγίαις ἡμέραις οἰνοποτῶν εἰμί. πῶς οὐκ ἂν
 λοιπὸν στενάξω καὶ ἀγωνιάσω καὶ καταγάω
 10 τοῖς ὀφθαλμοῖς μου δάκρυα, τὸν ἐπηρτημέ-
 νον μοι κίνδυνον τῆς πάντων ὁμῶν ἀπολο-
 γίας ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ
 ὑφορώμενος, ὅτε εὐθυνόμενος εὐθυνθήσομαι
 ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου, ὅπως τε διετέθη καὶ
 ἐφ' ὅσον ἐπέδωκα ἑμαυτὸν τὰ κατ' ἀξίαν
 15 ποιῶν καὶ λέγων, ὡς μὴ ἐλλυμπάνεσθαί τι
 τῶν εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ ὀφειλομένων γενέ-
 σθαι ἐν τε ὑμῖν τοῖς ἤδη σεσωσμένοις, διὰ
 τῆς ἀκαταγωνίστου ὁμῶν ἐνστάσεως, καὶ ἐν
 τοῖς δι' ἀπροσεξίαν καὶ ἀκρασίαν ἀποδεδρα-
 20 κόσι τῆς καλῆς ὁμῶν συνοδίας, ὧδέ τε κά-
 κείσε φερομένοις καὶ ζῶσι βίον τὸν αὐτό-
 νομον καὶ ἀπολλύμενος; εἰκότως οὖν ἐν ἐμοὶ
 ἢ ἀγωνία καὶ ἢ καταφύβησις.

Τί δεῖ οὖν πράξειν, ἢ ὡς ἐπὶ πέλαγος
 25 τινὸς κυβερνήτου ἐμπεσόντος, ἐν ᾧ πολλοῦ
 διὰ τῆς ἀντιπνεύσεως τῶν ἀνέμων ἐγερθέν-
 τος κλύδωνος καὶ ἤδη καταποντίζεσθαι μέλ-
 λοντος, ἐπάραί με χεῖρας εἰς οὐρανὸν καὶ
 τὴν ἐκεῖθεν ἐπικουρίαν ἐπιζητεῖν εἰς τὸ δια-
 30 σωθῆναι μέχρι τινὸς λιμένος, συνεπιλαμβα-
 νομένου ὁμῶν ὡς συμπλωτήρων τῆς ἐπὶ τῇ
 καθηκούσῃ χρεῖα ἐκάστοτε διαχειρίσεως, ὡς
 ἂν ὁ πρωρεὺς γρηγοροῖη, ὅστις εἶη, καὶ ἐπι-
 σκήπτοιτο πρὸς ὑπερ δεῖ ἀπευθύνεσθαι τὴν
 35 ναῦν, οἳ τε ἐγγύθεν συμπαρόντες τῷ κυβερ-
 νήτῃ, συναιρούμενοι τὰ κατὰ ἀδυναμίαν αὐτῷ
 παραλιμπανόμενα, οἳ τε πρὸς ἕτερόν τι ἀπο-
 τεταγμένοι ἀνωλιγῶρως διανύοιτο τὸ χρειώ-
 40 δες, πάντων ὑπακουόντων, πάντων διεγῆ-
 γερμένων πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πάντων
 εὐηκοσούντων ἐκ πρωτολογίας, πάντων συν-
 νευόντων εἰς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ, οὐδενοῦ
 ὄντος ἀργοῦ καὶ ἀκινήτου, οὐδὲ καθυέδοντος

καὶ βέγγχοντος; καὶ εἰ ἐκεῖσε οὕτως καὶ οὐδὲ
 πάντα καταλέγειν ὥρα καὶ πείρα, πόσον ἂν
 ἐπὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πλοίου, τούτου δὴ τοῦ
 πλέοντος, πέλαγος ἀχανὲς καὶ ἀπεριόριστον,
 τοῦ ἔχοντος πολλὰ καὶ σφοδρότατα τῆς πο- 5
 νηρίας τὰ πνεύματα, τρικουμίας τῶν παθῶν
 ἀνιούσας ὡς εἰπεῖν ἕως αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ
 καὶ κατιούσας πάλιν ἕως τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς
 (τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐναντία πάθη), πέτρας τε
 ὑφάλους καὶ δυσκολίας ἄλλας μυρίας, μεμε- 10
 στωμένου καὶ οὐποτε ἀπολήγοντος τῆς ταρα-
 χῆς, οὐδ' αὖ πάλιν σώματα ἀπολλύντος ἀλλ'
 αὐτὰς τὰς ψυχὰς διὰ τῆς ναυαγήσεως εἰς
 αἰῶνας αἰώνων; οὐ φύγοιμεν καὶ λυτρωθῆη-
 15 μεν, μέχρις ἂν καταντήσωμεν εἰς τὸ πέρασ 15
 τοῦ βίου ὡς ἐν λιμένι εὐδίῳ, εὐχαῖς ἀγίων
 καὶ πρό γε πάντων τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προ-
 δρόμου τε καὶ τοῦ Θεολόγου, τῶν δεσποτῶν
 ἡμῶν, καὶ τῶν ἐξαιρέτων ἀγίων, ὧν ἐπικαλού-
 μεθα τὰ σεβάσματα ὀνόματα κατὰ συνήθειαν. 20

Δῶμεν τοιγαροῦν λοιπὸν ἑαυτοὺς, ἀδελφοί,
 ὀλοτελῶς, παρακαλῶ, εἰς τὴν προκειμένην
 θεωρίαν· μοχθήσωμεν, ἀγωνισώμεθα, ἐλά-
 σωμεν καὶ καταφθάσωμεν εἰς γῆν σωτηρίας·
 μηδὲ ὡς ἀθυμήσωμεν, μηδὲ ὡς ἀκηδιάσω- 25
 μεν. εἰ καὶ τὰ πνεύματα πολλὰ τῆς πονη-
 ρίας, εἰ καὶ οἱ ἄνεμοι ἐναντίοι τῆς ἀμαρτίας,
 εἰ καὶ τὸ πέλαγος μέγα τῆς διαβιώσεως, εἰ
 καὶ ὁ κλύδων σφοδρὸς τῶν παθῶν, εἰ καὶ
 πέτραι πονηραὶ ἀφανεῖς τῆς ἀγνοίας, ἀλλ' 30
 ἔχομεν τὸν μέγαν βοηθὸν καὶ ὑπερασπιστὴν
 ἡμῶν θεόν, τὸν καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπιτιμῶντα
 καὶ τὴν θάλασσαν φιμοῦντα καὶ τὸν κλύ-
 δωνα κοπάζοντα καὶ ἐμποιοῦντα ἡμῶν ταῖς
 35 ψυχαῖς γαλήνην ἀπαθείας θυμηρεστάτην, 35
 μόνον ἐὰν ἐν ἀληθείᾳ ἐπικαλώμεθα, μόνον
 ἐὰν ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεως διεγειρόμενοι
 λέγωμεν "σῶσον ἡμᾶς, ἐπιστάτα· ἀπολλύ-
 μεθα". φιλόστοργός ἐστι, πατὴρ γὰρ ὑπάρ-
 χει· φιλοσυμπαθής ἐστι πρὸς τοὺς δούλους, 40
 δεσπότης γὰρ φιλόανθρωπος ὑπάρχει· ἐπικαμ-
 πτόμενός ἐστι πρὸς τοὺς οἰκείους μαθητάς,

28 κῶδ. ἐπαίρου. 32 κῶδ. διαχειρίσεως. 33 κῶδ.
 γρηγοροῖ. 38 κῶδ. ἀνωλιγῶρως.

8 κῶδ. ἀβύσσων. 11 κῶδ. ἀπολλύοντος. 12 κῶδ.
 ἀπολλύντως. 14 κῶδ. λυτροῦθ. 33 κῶδ. φημοῦντα.
 38|39 πρβλ. Λουκᾶ ἡ', 24.

διδάσκαλος γὰρ ἀγαθὸς τυγχάνει· δι' οὓς γὰρ
 ἐξ οὐρανοῦ κατεφοίτησε, δι' οὓς δούλου μορ-
 φὴν ἀνέλαβε, δι' οὓς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέ-
 θανεν, πῶς οὐχὶ τούτους ἐπικαλουμένους ἐν
 5 ἡμέρᾳ θλίψεως ἐξελεῖται τῶν κινδύνων καὶ
 ἐπικουρήσει ἐν σπλάγχχνις εὐμενείας, δια-
 τηρῶν αὐτοὺς ἀβλαβεῖς ἐκ παντός νοουμένου
 κινδύνου; μόνον νηφόντως καὶ γρηγορότως
 καὶ ἐπιστημόνως διερχόμεθα τὰς ἡμέρας
 10 ἡμῶν, πρὸς ὃ ἕκαστος ἀποτέτακται, τηρῶν
 τὴν διακονίαν αὐτοῦ μετὰ συνειδήσεως ἀκα-
 ταγνώστου, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρα-
 κλήσει, εἴτε ὁ νοουθετῶν ἐν τῇ νοουθεσίᾳ, εἴτε
 ὁ ἐπιτιμῶν ἐν τῇ ἐπιτιμῇ, ὁ ἐγκηλεύο-
 15 μενος ἐν τῇ εὐδιακρισίᾳ τῆς κατὰ δύναμιν
 τοῦ ἐργαζομένου ἰσχύος, ὁ ὑπακούων ἐν τῇ
 ἀνυποκρίτῳ καὶ ἀγογγύστῳ μέχρις αὐτῶν
 τῶν ἀδυνάτων, εἰ τοῦτο τύχοι ἐπιταχθέν,
 εὐπειθείᾳ, μηδενὸς τὸ παράπαν ἀντανιστα-
 20 μένου καὶ ἀντιλογοῦντος· “ἀντιλογίας γάρ” φη-
 σὶν “ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύριος ἄγγελον
 ἀνελεήμονα ἐπιπέμπει αὐτῷ”, ὁ διανεμῶν
 τὰς χρεῖας ἐν ἰλαρότητι τῆς μεταδόσεως καὶ
 μὴν καὶ στυφότητι, ὅταν τινὲς ἀτακτοῖεν καὶ
 25 παρὰ τὸ εἶκος ἐπιζητοῦσι τὰ μὴ ὀφειλόμενα.
 ἐπὶ τοῦ κελλαρίτου ὁ λόγος, ἐπὶ τοῦ σκυ-
 τέως, ἐπὶ τοῦ βεστιαρίου, ἐπὶ τοῦ τραπεζα-
 ρίου, ἐπὶ τοῦ νοσοκόμου καὶ μέντοι ἐπὶ τοῦ
 πρωτοκαλλιγράφου, τοῦ κανονάρχου, τοῦ τα-
 30 ξιάρχου, ἐπὶ οὐτινος ἄλλου τῶν διανεμόντων,
 πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ οἰκονόμου. οἱ ἐπιτη-
 ροῦντες ἐν τῇ ἀνολιγῶρῳ τῆς ἐπιτηρήσεως
 προθυμία, μὴ πού πῶς τις παρὰ τὸ δέον
 κινῶιτο λέγων τι ἢ πράττων τῶν μὴ ἀνη-
 35 κόντων εἰς τὸ φανεροῦσθαι πρὸς διόρθωσιν.
 ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀφυπνιστῶν κὰν τούτοις
 καὶ ἐπὶ τῶν παιδευτῶν, εἰς τὸ ἔργον ἔχειν
 τὴν παιδείαν καὶ νοουθεσίαν καὶ μὴ παρα-
 λογιζέσθαι ὡς μικρὸν τὸ ἀξίωμα· εἰ γὰρ
 40 τοῦ οὐαὶ κληρονόμος ὁ ποτίζων ἀνατροπὴν
 θολερὰν τῷ πλησίον αὐτοῦ, πόσης οὐκ ἂν
 ἄξιος εἴη εὐλογίας ὁ διὰ νοουθεσίας ἐπανάγων
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ;

2 δούλου μορφὴν κέ] Φιλίπ. β', 7. 9 κῶδ. διερχό-
 μεθα. 20/22 Παροιμ. ις', 11. 30 κῶδ. διανεμού-
 των. 38 πρβλ. Ἐφεσ. ς', 4.

Οὕτως ἔστω πᾶς ἐνεργῶν τὰ οἰκεῖα, πᾶς
 εὖ πράττων τὰ ὀφειλόμενα, τὰ ἀνήκοντα,
 τὰ σωτήρια, καὶ μισθὸς ὑμῖν οὐ χρυσίον καὶ
 ἀργύριον, οὐ κτῆσις καὶ κατάσχεσις γῆς τινος
 καὶ περιουσίας, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου 5
 Ἀβραάμ, λέγοντος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτόν
 “σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρ-
 ματί σου”, ἀλλ' αὐτὴ ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
 ρανῶν, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἢ ἀπόλαυσις,
 ἢ ἀγία γῆ τῶν πραέων, οἱ κληροὶ οἱ αἰδίοι, 10
 αἱ σκηναὶ τῶν ἁγίων· ἧς καταξιωθείημεν,
 τελοῦντες ὁσίως τὸν βίον ἡμῶν ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ
 κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ- 15
 νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΒ'.

Περὶ ἀπροσπαθείας τοῦ ματαίου καὶ φθαρ-
 τοῦ βίου, εὐτονίας τε καὶ προθυμίας τοῦ
 θεοπολιτεύτου καὶ ἀσκητικοῦ ἡμῶν δρόμου. 20

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, δρόμος τίς ἐστὶν
 ὁ καθ' ἡμᾶς βίος, καὶ δρόμος οὐκ ἐν μιᾷ
 ἢ δευτέρᾳ ἢ πλείσταις ἡμέραις ἀποπληρού-
 μενος, ἀλλ' εἰς αἰεὶ τῷ τῆς ζωῆς ἡμῶν
 μέτρῳ παρεκτεινόμενος, ἕως ἂν ἐκ τῶν 25
 ἐνθένδε πρὸς τὸν μέλλοντα αἰῶνα χωρήσω-
 μεν. πόσης οὐκ ἂν λοιπὸν εὐτονίας χρεῖα;
 πόσης δυνάμεως καὶ νήψεως καὶ προθυμίας,
 ἵνα μὴ ὀκλάζωμεν, ἵνα μὴ ἀπειπώμεν πρὸς
 τὸ τηλικούτον διάστημα, καὶ ταῦτα ἔχοντες 30
 καὶ τὸν ἀντίδικον ἡμῶν ἐχθρὸν ἐμποδιστὴν
 καὶ ὑποσκελιστὴν τῶν κατὰ θεὸν διαβημά-
 των ἡμῶν, ἀλλ' οὖν καὶ ἀντιλήπτορα καὶ
 ἀλείπτῃν πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ συμποριστὴν
 τοῦ δρόμου πάλιν οὐ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα, 35
 ἀλλὰ τὸν κύριον καὶ δεσπότην τοῦ παντός,
 τὰς τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπικουρίας καὶ
 φυλακάς; “ἰδοὺ γὰρ οὐ νυστάξει οὐδ' ὑπνώσει”,
 φησὶν, “ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ”. διὸ προ-
 θύμως ἐχώμεθα τοῦ δρόμου ἡμῶν, εὐτόνως 40

7 Γεν. ιγ', 15, 17. ις', 18. 10 γῆ τῶν πραέων]
 Ψαλμ. λς', 11. 32 κῶδ. ὑποσκελιστήν. 38/39
 Ψαλμ. ρκ', 4.

τῆς ἐνστάσεως ἡμῶν, ἐπιθυμητικῶς τῆς προθυμίας ἡμῶν, μὴ πρὸς τὰ κάτω βλέποντες, ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω ἀποσκοποῦντες· ὕπερ ἰδίωμα τῶν τρεχόντων. εἰ μὲν οὖν πρὸς τὰ κάτω 5 ἀπιδώμεν, πάντως ὀκνηρία καὶ ἀθυμία καὶ ἀτονία προσγενήσεται, ἐμπειρομένης τῆς διανοίας ἡμῶν ὧδε κάκεισε εἰς τὰ μάταια καὶ εἰς τὰ ἥδονικά τοῦ βίου τούτου, πρὸς πορνείαν, πρὸς γαστριμαργίαν, πρὸς φιλοκτημο- 10 σύνην, πρὸς ἀπάτην τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸς θέατρα, πρὸς πανηγύρεις, πρὸς καλλωπισμούς, πρὸς φαντασίας, πρὸς πᾶν οὖν ἄλλο τῶν τάχιστα ἀφισταμένων καὶ ἀπολλυμένων. τί γὰρ ἐπίμονον τῶν ἐν τῷ βίῳ καὶ οὐ 15 παρερχόμενον ἐν ἰσότητι ὀνείρου καὶ σκιάς δραπετευσῆς; ἐμβλέψατε γὰρ καὶ ἴδετε ἀπὸ ἀρχαίων γενεῶν ἕως τοῦ παρόντος τίς ἦ τί ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως· ἀλλ' οὐχὶ ἠλλοιώται καὶ ἠφάνισται καὶ ἀπόλωλεν 20 ὡς εἰπεῖν μετ' ἡχοῦ καὶ τοῦ μνημονεύεσθαι, βασιλεῖς, σατράπαι, ἄρχοντες, δυνάσται, τρυφῶντες καὶ γαυριῶντες, πλουτοῦντες καὶ δοξαζόμενοι, ἀνεγείροντες οἰκίας καὶ πόλεις, φυτεύοντες ἀμπελώνας καὶ παραδείσους, ἐγ- 25 καλλωπιζόμενοι καὶ ὠραιζόμενοι, νυμφαγωγῶντες καὶ νυμφαγωγούμενοι, πολυτεχνούντες καὶ εὐτεχνούμενοι, πλεονεκτοῦντες καὶ χρυσομανοῦντες, πάντα δρῶντες καὶ πάσχοντες, ὅσα κατ' εὐεξίαν σώματος καὶ αἵ- 30 ματος; οὐδὲν οὖν ἐκ τοῦ αἵωνος ἕως τοῦ δεῦρο μεμένηκε καὶ διασέσωσται, ἀλλ' ὡς εἴρηται ἀπόλωλε καὶ ἠφάνισται, καὶ εἴθε τοῦτο ἀλλὰ μὴ τετήρηται εἰς ἡμέραν ἀναποδόσεως καὶ δικαιοκρισίας θεοῦ, ἀποδιδόντος 35 ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ταῦτα τοῦ παρόντος αἵωνος· εἰ δὲ πρὸς τὸν μέλλοντα ἀποσκοπήσωμεν, εἰ καὶ θλιβερά τὰ παρόντα καὶ ὀδυνηρά, εἰ καὶ κόπος καὶ μόχθος, εἰ καὶ νηστεία καὶ ἀγρυπνία, 40 εἰ καὶ κοπή θελήματος, εἰ καὶ στέρησις ἐφέσεως, εἰ καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, ὅσα κατὰ τὸν ἀσκητικὸν βίον καὶ τὴν ἀθλητικὴν ὑπο-

ταγὴν τεθεώρηται, οὐδαμῶς ἀκηδιάσωμεν, οὐδαμῶς ὀλιγορήσωμεν, οὐδαμῶς ἐπιστυγάσωμεν τοῖς προσπίπτουσι λύπηροῖς, οὐδαμῶς ἀπείπωμεν τοῖς ἐνισταμένοις πάθεσιν, ἀλλὰ θαρσαλέψ φρονήματι καὶ πνεύματι τρέχοντες 5 τρέξωμεν καὶ βαδίζοντες βαδίσωμεν, πρὸς οὐρανὸν ὀρῶντες, πρὸς θεὸν ἀποβλέποντες, πρὸς βασιλείαν οὐρανῶν ἀνατεινόμενοι, πρὸς κτῆσιν τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, πρὸς ἀπό- 10 λουσιν τοῦ Παραδείσου, πρὸς τρυφήν τῆς ἀφθάρτου δόξης ἐκείνης, πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, πρὸς τὴν μακαριότητα τῶν ἀγγέλων. καὶ τίς ὁ ἐρικνούμενος νοῦς ἢ λόγος τὴν ἐκεῖσε χαρὰν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἀπό- 15 λουσιν; οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν οὐκ ἐννοῆσαι, οὐκ ἀκοῦσαι, οὐ φράσαι. οὕτως οὖν οἱ ἄγιοι πάντες δεδραμηκότες ἔδραμον καὶ νενικηκότες ἐνίκησαν, μάρτυρες, ὅσιοι, δίκαιοι, εὐσεβεῖς, θεοφιλεῖς, μονάζοντες, λαικοί, ἄνδρες, γυναῖ- 20 κες, νεώτεροι, πρεσβῦται, παιδείαν τινὰ ἡγησάμενοι τὰ ἐνταῦθα καὶ θερόμενοι καὶ τυπτόμενοι καὶ κοπτόμενοι καὶ ἀσκούμενοι καὶ ἐγκρατευσόμενοι καὶ ἀγνευόμενοι, αἵρησάμενοι ὄναρ λυπηρὸν ἰδεῖν καὶ παθεῖν καὶ ἡμέραν 25 πραγματεῖαν ἀληθινήν καὶ ἀγαθὴν ἐπιτεύ- 25 ξασθαι.

Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς, εἴπερ τῆς αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν δόξης καὶ ἐπιτυχίας, ταῦτα καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν ἐν ταύτῃ τῇ θεοποθήτῳ ἡμῶν πολιτείᾳ. διὸ στέργωμεν, ἀδελφοί· ὑπο- 30 μένωμεν, καρτερῶμεν ἀνδρείψ φρονήματι, ἀκαταπονήτῳ προθυμίᾳ, μὴ γυναικιζόμενοι, μὴ καταθηλονόμενοι, μὴ καθηδονευσόμενοι, μᾶλλον δὲ μὴ ἀποκτηνούμενοι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ πόδας φέροντες, ἀνθ' ὧν ἐπὶ 35 κεφαλῆς τὸν σοφὸν διακελεύει ὁ λόγος ἔχειν· οἱ γὰρ τὰ οὐράνια ἐννοοῦμενοι καὶ ἐν αὐτοῖς ἐνασχολούμενοι ὄντως ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν, οἱ δὲ εἰς τὰ μάταια καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγκαλινδούμενοι ἀληθῶς ἐπὶ πόδας 40 τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρουσι, τὸ σφέλιον καὶ τερατῶδες ἀνθρωπὸν τινα κάτω τὴν κεφα-

6 κῶδ. ἐμπειρομένης. 34/35 πρβλ. Ῥωμ. β', 6.

19 κῶδ. ἐπάλωλεν.

1/3 κῶδ. ἀκηδιάσωμεν, ὀλιγορήσωμεν, ἐπιστυγνίσσωμεν. 5 κῶδ. θαρσαλαία. 6 κῶδ. θρέξομεν, βαδίσσωμεν. 33 κῶδ. καταθηλονόμενοι. 36 Ἐκκλ. β', 14. 40 κῶδ. ἐγκυλινδούμενοι.

λὴν ἔχοντα, ἄνω δὲ τοὺς πόδας περιπατεῖν·
 σχετλιώτερον δ' αὖ μᾶλλον καὶ ἀπανθρωπό-
 τερον εἶη δ' ἄν, εἰ κατὰ ψυχὴν τοῦτο πά-
 σχειν. ἀλλ' ἡμεῖς, πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὡς
 5 σοφοὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
 οὕτω περιπατῶμεν, τὰ θεοῦ καὶ θεῖα ἐν-
 νοοῦμενοι καὶ πράττοντες, ἃ ἐστὶ πίστις,
 ἐλπίς, ἀγάπη, ἐν κεφαλαίῳ· ἐξ ὧν ὑπομονὴ
 κραταιά, ἀγνεία, φιλαδελφία, εἰρήνη, πραύ-
 10 τῆς, ἐπιείκεια, ἀνδρεία, εὐστάθεια, ἐγκράτεια,
 πᾶσα ἀγαθωσύνη, "πᾶν δώρημα τέλειον",
 πᾶσα ἀρετῶν ἀνθοφορία καὶ καρποφορία· τὰ γὰρ
 ἐναντία τῶν ἐναντίων, ἅτινά ἐστιν ἀπιστία,
 ἀνεπιστία, μῖσος· ἐξ ὧν ἀνυπομονησαίαι, ὀλι-
 15 γωρίαι, πορνεΐαι, μοιχεΐαι, παρῆρησαίαι, φι-
 ληθοναίαι, γαστριμαργίαι, περπερίαι, καλλω-
 πισμοί, γέλωτες, ὕβρεις, φθόνοι, φόνοι, πᾶσα
 τις ἄλλη σατανικὴ πρᾶξις καὶ ἐνέργεια. οἱ
 τοῦ θεοῦ τὰ τοῦ θεοῦ διώξωμεν, οἱ καθαροὶ
 20 τὰ τοῦ φωτός, οἱ ἄγνοι τὰ τῆς παρθενίας,
 οἱ εὐλαβεῖς τὰ τῆς ὁσιότητος, οἱ εἰρηνικοὶ
 τὰ τῆς φιλαδελφίας, οἱ ἀκενδοδοῦσι τὰ ἐν
 οὐρανῷ, οἱ ἀποτακτῆται κόσμου τὰ ὑπὲρ κό-
 σμον. μὴ ἀμειφθῆτω ἡ τάξις ἐν ἀταξίᾳ,
 25 ἴν' οἱ τοῦ φωτός τὰ τοῦ σκότους διώκωμεν,
 οἱ τῆς ἀγνείας τὰ τῆς πορνείας, οἱ τῆς εὐ-
 λαβείας τὰ τῆς ἀταξίας, οἱ τῆς μισοδοξίας
 τὰ τῆς φιλοδοξίας, ἐπεὶ ἐλεεινόν, ἐπεὶ πο-
 νηρόν, ἐπεὶ θεομαχές, ἐπεὶ φιλοδαιμόνιον,
 30 ἐπεὶ ὑπέκκαυμα τοῦ αἰωνίου πυρός· οἱ τοῦ
 κόσμου τὰ τοῦ κόσμου, οἱ φιλοθέατροι τὰ
 τῶν θεάτρων, οἱ φιλοπαιγνεῖς τὰ τῶν παι-
 γνίων, οἱ φιλόσαρκοι τὰ τῆς σαρκός, οἱ φιλό-
 πορνοὶ τὰ τῶν πορνευόντων· ὕπερ μὴ εἶη
 35 τις, κἄν οὕτω λέγωμεν· ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὧ
 ἀδελφοί, τὰ τοῦ θεοῦ, ὡς θεοῦ, ὃ κατ' αὐτὸ
 τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸ ὄνομα λεγόμεθα· μο-
 ναχοὶ γὰρ καὶ ἀποτακτῆται καὶ ἀναχωρηταὶ
 καὶ παρθένοι καὶ θεραπευταὶ καὶ ἅγιοι κε-
 40 κλήμεθα καὶ ὑπονοούμεθα παρὰ ἀνθρώπων
 εἶναι.

Μηδεὶς οὖν λοιπὸν ἐξ ἡμῶν εἶη ἄθεος,
 μηδεὶς ταραχώδης, μηδεὶς ὕβριστής, μηδεὶς

φιλόπορνος, μηδεὶς γόγγυσος, μηδεὶς φίδυ-
 ρος, μηδεὶς ἀκηδίασθής, μηδεὶς ὀλίγωρος,
 ἐπεὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μεγάλη καὶ ἐγγὺς καὶ
 ἀνταποδοτικὴ· καὶ οὐχ οὕτως παροργίζεται
 θεός, εἰ καὶ παροργίζεται ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ 5
 λαϊκῷ τάγματι κακουμένοις κατὰ ψυχὴν, ὅσον
 ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἀνακειμένοις αὐτῷ ἐξ ὀλοκλή-
 ρου· ὡσπερ δαὶ δεσπότης πλείω ἀγανάκτησιν
 πάντως ἐνέγκοι ἐπὶ τῶν κατὰ πρόσωπον
 πταιόντων δούλων, παρὰ τοὺς πόρρω καὶ ἐν 10
 ἀποβύστῳ ὄντας. ταῦτα δ' εἴρηται μοι πολ-
 λαχῶς, εἰ καὶ ἀλλοτρόπως, διὰ τὸ ἐπιμένειν
 τὴν κακίαν καὶ διὰ τὸ πῆ μὲν διορθοῦσθαι
 καὶ πάλιν ὑποπίπτειν· καὶ οὐδὲ διὰ τοὺς
 ἀτάκτους μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς εὐτά- 15
 κτους, καὶ οὐ διὰ τοὺς ἄρτι τὸ σχῆμα λα-
 βόντας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πεπαλαιωμένους
 ἐν τῷ σχήματι· ὅσον γὰρ ὁ χρόνος, τοσοῦ-
 τον καὶ τὸ διάφορον τῆς πολιτείας διαφαί-
 νεσθαι ὀφείλει, ἐπεὶ πρὸς τὸ μηδὲν ὀνάσθαι 20
 ἐν τῇ παλαιότητι κατακρίσεως καὶ γελοίου
 αἴτιον ἢ παλαιότης, ὡσπερ καὶ πεπολιω-
 μένον ἰδέσθαι ἄνδρα εἰς σχολεῖον φοιτῶντα
 μετὰ νηπίων. αἱ διακονίαι τοίνυν οὐ παρ'
 ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ δι' ἐμοῦ 25
 δίδονται τῷ δεχομένῳ, καὶ οὐ μικραί, ἀλλὰ
 καὶ λίαν μεγάλαι, καὶ οὐκ ἄτιμοι, ἀλλὰ καὶ
 σφόδρα ἔντιμοι, ὑπὲρ ἃς δίδωσι βασιλεὺς ὁ
 ἐπὶ γῆς· εἰς γὰρ θεοῦ λειτουργίαν καὶ δόξαν
 αὐταί. ἠγήσεται ἄρα μικρὰν εἶναι ὁ ἀφυπνι- 30
 στής τὴν οἰκειαν, ὁ ἐπιτηρητής τὴν ἰδίαν,
 ὁ παιδευτής τὴν σφετέραν, ὁ ἐπιστημονάρχης
 τὴν ἰδιαιτάτην; καὶ πῶς οὐχὶ μωρόν; καὶ
 πῶς οὐχὶ ψεκτόν; καὶ πῶς οὐχὶ θεὸν παρο-
 ξύνει ὁ τοῦτο ὑπονοῶν καὶ τὴν προκριτω- 35
 τέραν, ὑπὲρ ἧς ἔστιν, αὐθαδεῖα ἀνθαιρούμενος;
 ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ ἐπ'
 αὐτῆς, ἧς ἐστὶ διακονίας, τὴν δύναμιν. τί
 γὰρ ἐστὶν ἀφυπνιστής, ἀλλ' ἢ τὸ προκατωρ-
 θωκέναι αὐτὸν τὴν τοῦ ὕπνου τυραννίδα; 40
 ὕπερ ἐστὶ τῶν λίαν ἀσκητικῶν, ταγῆναι ὑπὸ
 θεοῦ ἄγγελός τις τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς ἀφυ-
 πνίζων, πρὸς δόξαν καὶ αἴνον τῆς τριάδος.
 μέγιστον τὸ ἀξίωμα, ἀγγελικὸν τὸ διακόνημα.

2 κῶδ. σχετλιώτερον. 4 κῶδ. ἡμεῖς. 11 κῶδ.
 ἀγαθωσύνη || Ἰακώβου α', 17. 24 κῶδ. ἀμειφθεῖτω.

35 κῶδ. προκριτωτέραν.

τί δ' ἐπιτηρητής, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸν ἐν ἐπι-
 τηρήσει θεοῦ ὄντα καὶ μὴ χρήζοντα τῆς
 ἐτέρων καὶ οὐ διασφαλλόμενον ἀπὸ τῆς ἐνα-
 5 ρέτου διαγωγῆς, προκριθῆναι οἶονεὶ τῆς πά-
 ἄλλων ἐνδιάστροφον; τί δὲ παιδευτής; οὐδὲν
 ἄλλο, ἢ διὰ τὸ πᾶσαν ἀταξίαν ἀποθέσθαι
 καὶ ἐπίμεστον πάσης εὐλαβείας γενέσθαι,
 10 εἰς καταρτισμὸν καὶ ὠφελείας ὑπόθεσιν. μέγα
 τοῦ ἐπιτηρητοῦ, μειζώτερον τοῦ παιδευτοῦ,
 ὅτι ὁ μὲν ὁ βλέπει ἀναφέρει, ὁ δὲ καὶ
 βλέπων φθέγγεται καὶ συνετίζει καὶ διαλύει
 τὰς ἀταξίας ὡς ἄγγελός τις ἢ ὡς χριστός, ἢ
 15 ὡς δεσπότης, τῇ οἰκείᾳ παρουσίᾳ ἀναστέλλων
 τὰς μάχας καὶ τὰς ἐν τῇ ἀδελφότητι δυσκο-
 λίας. πρόσθε καὶ τοῦ ἐπιστημονάρχου, ὡς
 πάσης ἐπιστήμης ἀποπληρωθέντος καὶ διὰ
 τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐπιστήμης ὑπόθεσις προκει-
 20 μένου. ἀλλ' οἱ μὲν φρονοῦντες τρέμουσι καὶ
 δεδοίκασι καὶ ἐφ' ἧς εἰσι διακονίας, οὐ λέγω
 οἰκονόμου, ἢ κελλαρίτου, ἢ βεστιαρίου, ἢ ὑπο-
 δηματορράφου, ἢ πρωτεύοντος ἐν τοῖς πολ-
 25 ῥοῖς, ἢ πρωτοδιακονοῦντος, ἐν τῷ κήπῳ λέγω,
 ἐν τῷ σχυτεῖῳ, ἐν τῷ μεμβραναρίῳ, ἐν τινι
 ἄλλῃ διακονίᾳ, ἀλλ' εἰ καὶ ξυλοκοπῶν μόνον
 ἐστίν, ἢ λαχανοπλυτῶν· θεοῦ γὰρ καὶ ὑπὲρ
 θεοῦ τὰ γινόμενα διὰ τῶν ἀδελφῶν. ὁ δὲ
 ἄφρων καὶ ἀσύνητος καὶ ὑπερήφανος μὴδὲν
 30 ἦν ἔχει λογιζόμενος, μὴδὲ ὑψηλὴν καὶ ἀγίαν
 καὶ ὑπὲρ τὴν οἰκείαν κατάστασιν, ζητεῖ τὴν
 οὐκ οὔσαν αὐτῷ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶν ἀφυπνί-
 ζων, ζητεῖ ἐπιτηρεῖν, καὶ εἰ ἔστιν ἐπιτηρῶν,
 ζητεῖ παιδεύειν, καὶ εἰ ἔστι παιδεύων, ἐπι-
 35 στημοναρχεῖν, καὶ εἰ ἔστιν ἐπιστημοναρχῶν,
 ζητεῖ ἱερατεῦειν ἢ ἡγουμενεύειν, καὶ ἕκαστος
 τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς διακονίαις κατὰ τὴν
 αὐτὴν ἀναλογίαν.

Ἴδου ὑπέδειξα ὑμῖν τὴν δύναμιν τῶν δια-
 40 κονιῶν· παρακαλῶ ὑμᾶς μὴ ἀφρονεῦειν, ἀλλὰ
 γινώσκειν ἐν ἧ ἔστέ, καὶ μὴδ' ἀξίους ἡγεῖ-
 σθαι τῆς ὑποδοχῆς· ἐὰν γὰρ οὕτως ἕκαστος
 χαίρων καὶ προθυμούμενος ἐνεργῆ τὴν δια-
 45 κονίαν, ἐν αὐτῇ εὐρίσκων τὸν θεὸν καὶ οὐ
 πρὸς ἄλλην ἐξ αὐτοῦ ἐπικινούμενος, εἰ μὴ

ὅτε κρινεῖ ὁ κρίνων καὶ μεθιστᾷ ὁ μεθιστῶν·
 εἰ δὲ οὐχ οὕτως, ἐντεῦθεν αἱ ταραχαί, αἱ
 ἀταξίαι, ἀργούντων τῶν διακονιῶν καὶ ἐπει-
 5 σερχομένης τῆς ἀταξίας. ἀλλὰ μὴδαμῶς,
 παρακαλῶ· μὴ οὕτω πράττωμεν, ἀλλ' εὐστα- 5
 θῶς καὶ θεοπρεπῶς, ὅπερ καὶ ποιεῖτε τινές
 ἐν ὑμῖν, καθ' ὃν εἶρηκα λόγον· ὁρῶ γὰρ
 καὶ σκοπῶ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν καὶ ἐκ τῶν
 ἐνδοθεν, τὰς τῆς φυγῆς ὑμῶν διαθέσεις.
 εἰ ὅλως ζητεῖς εἶναι ὑψηλότερος καὶ ἀξιού- 10
 σθαι τελειώτερας διακονίας, ἣν ἔχεις τίμη-
 σον, ἀγίασον, δόξασον καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ
 ἐπιμελείας καὶ ἀγρυπνίας σου· καὶ μὴ θέ-
 λοντός σου πάντως ἤξει καιρὸς ἐπιλαβέσθαι
 15 σε οὐ παρὰ σεαυτοῦ, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς τῆς 15
 ἀληθείας, καὶ τὴν ὑψηλοτέραν τῆς προκει-
 μένης· "ὑπερηφάνοις γὰρ ἀντιτάσσεται κύριος"
 καὶ πᾶς ὑψηλοκάρδιος βδελυκτὸς ἐνώπιον
 αὐτοῦ. ὑμᾶς δὲ εἶη, πάντας ἐν φόβῳ θεοῦ
 20 διαβιοῦντας καὶ τῷ τῆς ταπεινώσεως χαρί- 20
 σματι κατακεκοσμημένους, καὶ τὰ παρόντα
 καλῶς διαμείβειν καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς εἶη καλ-
 λιώτερον διαφαίνεσθαι ἐν πάσῃ ἀγαθῇ κατα-
 στάσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. 25
 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΓ'.

"Ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἀγωνιστέον καὶ πολεμητέον
 ἐν τῇ πνευματικῇ ἡμῶν στρατείᾳ κατὰ τῶν
 ἐπιβαλλόντων ἡμῖν ἐναντίων λογισμῶν, ὡς 30
 ἂν ληψόμεθα παρὰ τοῦ ἀγνωσθέντος Χρι-
 στοῦ τὰ βραβεῖα τῆς νίκης.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, πορευόμενοι πο-
 35 ρεύεσθε τὴν ὁδὸν ὑμῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ χαίρω
 ὁρῶν ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ταιαύτῃ καταστάσει. ἀλλ' 35
 ἐπειδὴ στρατιῶταί ἐστε Χριστοῦ (στρατιώ-
 του δὲ ἴδιον τὸ τὰ πολέμου ἀεὶ ἐκμελετᾶν,
 τὴν τε πανοπλίαν κατηρτισμένην ἔχειν καὶ
 ἐμπαράσκευον πρὸς τὴν ἐν καιρῷ συμβολὴν

3 ἀργούντων] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 17 Παροιμ. γ',
 34. 18 ὑψηλοκάρδιος] πρβλ. Παροιμ. ις', 5. 27 Mai,
 Novae patrum bibliothecae τ. IX, pars II, σ. 66-69.
 28 σημειοῦ τὸ δεῖ ἀγωνιστέον κτλ. 37 ἀεὶ] ἐλλείπει
 τῷ V || μελετᾶν V.

τῶν ἐναντίων), βλέπετε πῶς ἐστε ἡτοιμα-
 σμένοι, πῶς τὰ ὄπλα ὑμῶν τὰ πνευματικά,
 οἷον ἠκονημένα καὶ κεκαθαρμένα καὶ ἐστιλ-
 βωμένα, ἡ ῥομφαία τῆς ὑπακοῆς, ὁ θώραξ
 5 τῆς πίστεως, ἡ περικεφαλαία τῆς σωτηρίου
 ἐλπίδος, ὁ θυρεὸς τῆς ταπεινοφροσύνης, ἡ
 φαρέτρα τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν καὶ μέντοι
 καὶ τὸ ὄχημα, ἡγουν τὸ τίμιον ὑμῶν σῶμα,
 καθάπερ τις ἵππος καλῶς γεγυμνασμένος.
 10 μῆτε πολυσαρκῶν (ἐπειδὴ ἄχρηστος πρὸς
 τοὺς δρόμους), μῆτε λίαν κατισχνωμένος
 (ἐπειδὴ ἀργὸς πρὸς τὰς κινήσεις), καλῶς φέ-
 ρων τὸν χαλινὸν τοῦ θείου φόβου, ὡς ἂν μὴ
 ἔξω φέρηται τῆς ἡνιοχίας, μὴδ' αὖ κατα-
 15 βάλλοι τὸν ἐπιβάτην νοῦν ἀπαιδεύσις σκιρ-
 τήματι. τοιούτους ὑμᾶς βούλεται ὁ λόγος
 αἰεὶ εἶναι, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην ὁ πόλεμος,
 καθ' ὥραν ἢ μάχην, κατὰ ῥοπήν τὰ τόξα.

Τίς οὖν ἐν ὑμῖν ἀριστεύς; τίς ἰσχυρός;
 20 τίς πολεμιστής, κόπτων τοὺς ὑπεναντίους λο-
 γισμοὺς ἐν χιλιάσι καὶ μυριάσι, καὶ πρῶτόν
 γε τὸν ὑπερήφανον νοῦν κατασπάσας, ὡς τὸν
 Γολιάθ ἐκεῖνον ὁ θεὸς Δαβίδ; ἐξ οὗ τί γι-
 νήσεται; τροπή τῶν πνευμάτων τῆς πονη-
 25 ρίας, τῶν πολυμόρφων καὶ ποικίλων παθῶν
 τῆς ἀμαρτίας· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πρῶτον τῶν
 κακῶν καὶ τελευταῖον, δι' οὗ ἐκπέπτωκεν ἐκ
 τῶν οὐρανίων ἀφίδων καὶ τῆς ἀγγελικῆς
 λαμπροφωρίας ὁ νῦν πειράζων ἡμᾶς δράκων,
 30 καὶ ἐξ οὗ, ὡσπερ ἐκ τινος ρίζης, ἐφυ τὰ
 μυρία βλαστήματα τῶν ἀμαρτημάτων. ἀγω-
 νιστέον οὖν καὶ πολεμητέον πρὸς ἕκαστον
 τῶν ἐπιβαλλόντων ἡμῖν, ἐπειδὴ ἄλλω ἄλλος
 πεποιῶται πάθει καὶ ἄλλον ἄλλως τοξεύει ὁ
 35 σοφιστής τῆς κακίας ὄφιν· προστίθεται γάρ
 ὁ μὲν τῇ πορνείᾳ, ἕτερος τῇ γαστριμαργίᾳ,
 ἄλλος τῇ ἀκηδία, ἄλλος τῷ φθόνῳ, ἕτερος
 τῇ κενοδοξίᾳ, ἄλλος τῇ ὀργῇ, ἕτερος τῇ ἀπι-
 στία, ἄλλος τῇ ἀποδράσει, ἕτερος τῇ φιλαυ-
 40 τία, ἄλλος τῇ ἀργία, ἕτερος τῇ δυσμενείᾳ.
 ταῦτα πάντα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖ πνεῦμα,
 τὸ σατανικόν, καὶ πολλὸς πρὸς ταῦτα ὁ ἀγών.

πανταχόθεν ὁ ὀφθαλμός, ἐκατέρωθεν ὁ σκο-
 πός, κυκλόθεν ὁ περιφραγμός. ὡς ἂν μὴ
 εἰσέλθῃ, μὴ πρόση, μὴ λάβῃ, μὴ χειρώ-
 σθαι, μὴ κτείνῃ καὶ ἀπολέσῃ, ἀντικαθε-
 κτέον, ἀντιπολεμητέον. ἔστι λαβεῖν ἅπαξ καὶ 5
 δοῦναι δεκάκις, πληγῆναι μικρὸν καὶ πληξαι
 καιρίαν. ὁ κατὰ σῶμα τιτρωσκόμος ἰατρείας
 χρῆζει· ὡσαύτως καὶ ὁ κατὰ πνεῦμα. ἰατρεία
 δὲ ἢ δι' ἐξαγορεύσεως ἐπιτιμία. καὶ πάλιν
 ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξίτεον. ὁ κατὰ σῶμα νι- 10
 κῶν ἐν εἴληφῃ στέφος, ὁ δὲ κατὰ πνεῦμα
 μυρία τὰ βραβεῖα. ὥστε καθ' ἡμέραν ἢ μάχην,
 καθ' ἡμέραν οἱ στέφανοι, καθ' ἑκάστην τὰ
 ἔπαθλα. καὶ μακάριοι ἐστέ, ἐφ' ὅσον ἐνί-
 στασθε καὶ οὐ καταπίπτετε. ἐνισχύετε καὶ 15
 οὐκ ὀλιγωρεῖτε, μέχρις ἂν ὁ πόλεμος δια-
 λυθῆι διὰ τῆς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἡμῶν μετα-
 στάσεως.

Θαρσεῖτε οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, θαρ-
 σεῖτε. θεὸν ἔχομεν βοηθόν, ἐπίκουρον τῆς 20
 ζωῆς ἡμῶν ἄγγελον, ἀντίληψιν παρὰ τῶν
 ἁγίων (ὧν τὰ ὀνόματα ἐπικαλούμεθα), ὄπλον
 ἀήττητον τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
 στοῦ, αὐτὴν τὴν πατρικὴν πίστιν, τὴν τῶν
 ἐπαγγελμάτων ἡμῶν πεποίθησιν, τὴν τῶν 25
 ἀδελφῶν σύμφραξιν. οὐ φοβηθήσόμεθα ἀπὸ
 μυριάδων λαοῦ, τῶν κυκλούντων ἡμᾶς ἀο-
 ράτων λογισμῶν· οὐ κάμφομεν γόνου τῇ Βάαλ
 τῶν ἡδονῶν, οὐ προησόμεθα τὴν σωφροσύνην
 ἡμῶν, ἣν ἐνουμφεύσατο κύριος ἐν ἀγιασμῷ· 30
 οὐ ποιήσομεν τὰ μέλη ἡμῶν πορνείας καὶ
 ἀκαθαρσίας σκευὴ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους
 ὀλεθρίου παρῶρησίας καὶ μουσαρᾶς ἐργασίας,
 ὄντα Χριστοῦ μέλη, τοῦ ἀχράντου καὶ ἀθα-
 νάτου νομφίου· οὐκ εἰσδεξόμεθα σύμβουλον 35
 τὸν ὄφιν, ἐσκορακίσαι ἡμᾶς τοῦ παραδει-
 σιακοῦ κοινοβίου βουλόμενον· οὐκ ἀνοίξομεν
 θύραν τοῖς κλέπταις δαίμοσι συλῆσαι ἡμῶν
 τὸν τῆς ψυχῆς θησαυρὸν καὶ αἰχμαλωτισθῆναι
 εἰς Ἀσσυρίους λογισμοὺς καὶ Βαβυλωνίους 40
 δουλείας. τί καλὸν μένειν ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει,
 ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὠκοδόμησεν ἡμῖν

1 βλέπετε P, ἴδετε V. 2 τὰ] δὲ V. 8 οἴχημα
 V || ὑμῶν] ἔλλ. τῷ V. 10 πολυσαρκῶς V. 15 κατα-
 βάλοι V. 35 γάρ] ἔλλ. τῷ V.

9 ἐξαγορεύσεως P. 26/27 Ψαλμ. γ', 4. 29 προί-
 σόμεθα P. 37 ἀνοίξομεν V. 40 βαβυλωνίας V.

διὰ τῶν ποικίλων ἀρετῶν! τί μακάριον ἀδού-
λωτον τὸ τῆς ψυχῆς ἀξίωμα κεκτῆσθαι ἀπὸ
τῆς δουλοπαθοῦς ἀμαρτίας! ψυχὴ ἀκυρίετος
ἐκ παθῶν ὅλη ἐστὶν ἐλευθέρα, ὅλη θεοσιδῆς,
5 ὅλη δεσπόσυνος, ὅλη φωτοσιδῆς, ὅλη ἀγα-
λιωμένη, εὐπράθυμος, εὐπρόσιτος, θεοσύν-
απτος, θεοσὺγκρατος, οὐράνιος, λέγουσα ὡς
δούλοις ταῖς φυσικαῖς ἐνεργεῖαις, ἡνίκα δεόν
ἐστί, "τόδε ποίησον" καὶ ποιεῖ, καὶ τῷ
10 ἄλλῳ "πορεύου" καὶ πορεύεται ἐν εἰρήνῃ·
ἀλλ' οὐχ ὡς ἡ ἀνδραποδισθεῖσα καὶ δουλω-
θεῖσα καὶ κρατηθεῖσα ὑπὸ τῶν τυράννων
παθῶν, ἣν ἐστὶν ὄραν πολλὰ καὶ δεινὰ πά-
σχουσαν, ἐλχομένην ἐνθεν καὶ ἐκεῖθεν εἰς
15 δουλείαν παντὸς πάθους, πάσης πράξεως
βδελυρᾶς· προστασσομένη γὰρ ποιεῖ τὰ κε-
λεύόμενα παρὰ τῷ δαίμονι, καὶ εἶθε ἐνί,
ἀλλὰ μὴ πολλοῖς. δεσπόζει αὐτῆς ὁ τῆς
ἡδονῆς, ὁ τοῦ φθόνου, ὁ τοῦ μίσους, ὁ τῆς
20 ἔριδος, ὁ τῆς κοιλιομανίας, ὁ τῆς ὀκνίας,
ὁ τῆς ἀπιστίας, ὁ τῆς βλασφημίας, ὁ τοῦ
θυμοῦ, ὁ τῆς ὑπερηφανίας, ὁ τοῦ ψεύδους,
ὁ τῆς κλοπῆς, τῶν ἄλλων πάντων· ὧν τὰ
ὀνόματα τίς ἂν καταριθμήσοιτο; καὶ ὡς ἔκα-
25 στος ἐπιγινώσκει, ἐξ ὧν δουλοῦται, ὧν περ
ἐστὶν ὑποχείριος, ἐν τούτοις ἐλεεινὴ ἡ ψυχὴ,
παναθλία ἢ ζωὴ αὐτῆς, ὅλη πενιχρά, ὅλη
δυσειδῆς, σκοτεινὴ, ἀφεγγής, ἀλαμπής, ἄθεος,
ἄμορφος, δύσειμος, μισητὴ καὶ τὸ ὅλως ὀρᾶ-
30 σθαι ὑπὸ τῶν εὐ φρονούντων.

Μὴ δὴ οὖν τὸ ἀξίωμα ἡμῶν καταβάλω-
μεν, ὧ τέκνα· μὴ δὴ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν
ἀπεμπολήσωμεν· δεσπόται τυγχάνοντες, μὴ
γενώμεθα δοῦλοι· μὴ θώμεθα τὸ φῶς ἡμῶν
35 σκότος, μὴ μεταβάλωμεν τὸ κάλλος ἡμῶν
εἰς ἀμορφίαν, μὴ στρέψωμεν τὸ πρόσωπον
ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς κα-
κίας· μὴ ἀπειδυσώμεθα τοὺς φωτεινοὺς χι-
τῶνας τῶν ἀρετῶν, ἐνδιδυσκόμενοι τὰ μεμε-
40 λανωμένα ῥακία τῶν ἀνομημάτων· μὴ χρη-
ματίζοντες υἱοὶ θεοῦ χρηματίσωμεν τέκνα

διαβόλου, φωτὸς ἔκγονα γεγεννημένοι· μὴ
φανώμεν σκότους ἐκτρώματα. εἰ γὰρ ταῦτα
σωματικῶς λαμβανόμενα πονηρὰ καὶ δύσρη-
στα, πόσῳ γε πνευματικῶς οὐκ ἐλεεινὰ καὶ
παγγάλεπα, καὶ λεγόμενα καὶ νοούμενα; ἀλλὰ 5
τίς φρονῶν δουλείαν αἰρεῖται, τυγχάνων δε-
σπότης; ἀλλὰ τίς υἱοθεσίαν θεοῦ ἔχων γέννημα
διαβόλου φιλεῖ καλεῖσθαι; ἀλλὰ τίς ῥίπτων
τὴν ἄρρητον εὐγένειαν τῆς ἀρετῆς ἔλοιτο δυσ-
γένειαν ἀναλαμβάνεσθαι τῆς ἐμπαθοῦς ζωῆς; 10
ἀλλὰ τίς ἀπὸ πλοῦτου πνευματικοῦ εἰς πε-
νίαν ζητεῖ σαρκὸς φθάσαι; ἀλλὰ τίς προ-
αἰρεῖται βασιλείαν οὐρανῶν ἀπολέσαι, κερ-
δαίνων πῦρ καὶ σκότος καὶ τὰς αἰώνιους
ἄλλας βασάνους; οὐ σωφρόνων τὸ πρᾶγμα, 15
οὐ λογισμὸν ἐχόντων τὸ ὄραμα, τινῶν δὲ
ἀλογίστων ἢ ἀναισθητῶν. ὡς ὄφελον τοὺς
οὕτω πράττοντας οὕτω καὶ γενέσθαι, ἢ κατ'
εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν θεοῦ κτισθέντας ἐπὶ
κληρονομίᾳ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, καταχθῆ- 20
ναι διὰ τῆς ἀλόγου φιλοπαθείας εἰς ταμεῖα
ἄδου, κρίσεως αἰωνίας. ἀλλὰ ἀνανήψωμεν οἱ
μὴ νήφοντες, εἴπερ τίς νυστάζει· ἀναβλέ-
ψωμεν οἱ μὴ βλέποντες, εἴπερ τίς τυφλώτ-
τει· ἀκούσωμεν οἱ μὴ ἀκούοντες, εἴπερ τίς 25
κωφεύει· ἀναλάβωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν,
εἴπερ τίς ὑπεχάλασε τοὺς τόνους τῆς εὐαν-
δρίας· μοχθήσωμεν, διώξωμεν, ὡς ἂν διὰ
τοῦ εὐ πράττειν ἡμᾶς ἐν ἔξει τοῦ καλοῦ
γενόμενοι μεθ' ἡδύτητος καὶ εὐμαρείας πράτ- 30
τωμεν τὰ θεῖα καὶ σωτήρια. καὶ ἐγγὺς κύ-
ριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ὃ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ 35
πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΔ'.

Περὶ ἐπιμελείας καὶ καρποφορίας τοῦ
πνευματικοῦ ἡμῶν ἀμπελώου. 40

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, χθὲς ἐπειδὴ ἔτυχε
τρυγᾶν ἡμᾶς τὰς ἀμπέλους, εὐλόγησατε

7 ἔχων θεοῦ V. 17 ὄφελων P. 24 τυφλώτ-
τοι P.

18 αὐτῆς P, αὐτοῖς V. 19 τῶν ἡδονῶν V. 20 ὁ τῆς
ὀκνίας - - βλασφημίας | ἄλλ. ταῦτα τῷ V. 29 δυσ-
εἰμων καὶ τὸ ὅλως μισητὴ V. 31 καταβάλλωμεν P.
32 μὴ δὴ P, μὴδὲ V. 35 μεταβάλλωμεν P. 40 με-
λανωμένα ῥακία P, ῥακία V.

τάχα τὰ κλήματα, ἃ πολὺν εἶχον τὸν καρπὸν καὶ ὑπὸ χειρας ὑμῶν ἐτμήθη· ἦνιάθητε δὲ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπῆρχον βότρυες, ἠδὲ θάλαμα τοῖς ὀρωσιν ὑποδεικνύμενοι. τί τοῦτο
 5 προοιμιασάμην; ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμπελῶν κυρίου γεγενημένοι, εἰ μὲν ἔχοιτε καρποὺς πνευματικὸς καὶ ἐστε οἴονεῖ πολυστάφυλοι, ἀξιοθαύμαστοι τῷ γεωργῷ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀναφαίνοισθε· εἰ δὲ μὴ, ἄξιοι κατάρας καὶ
 10 ἐκκοπῆς “πᾶν γὰρ κλῆμα μὴ ποιῶν καρπὸν ἐκκόπτεται”, φησί, “καὶ εἰς πῦρ βάλλεται”. βλέπετε δέ, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχε καρποφοροῦσά ἐστιν ἡ ἄμπελος, ἀλλ' ἐπειδὴ φυτεύεται πολλοῖς κόποις πρότερον, ἀξου-
 15 μένη καὶ τελειομένη ἔρχεται εἰς καρπογονίαν, εἰθ' οὕτως-τέμνεται, σκάπτεται, χαρακῶται, βλαστοτομεῖται, καθαίρεται τῶν σχολόπων, τῶν ἀκανθῶν, τῆς ὄλης ὑλομανίας, καὶ οὕτως ἐν καιρῷ δίδωσι τὸν καρπὸν, μετὰ
 20 τὸ πιανθῆναι καὶ κοπρισθῆναι καὶ φυλλολογηθῆναι καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς κατ' ἐμπειρίαν ὁ γεωργῶν αὐτὴν καταγίνεται. μὴ οὐχὶ καὶ ἐφ' ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐστὶν ὄραν; τίς γὰρ καρπὸν ἤνεγκε πνευματικόν, ταῦτα καὶ τὰ
 25 τοιαῦτα μὴ πεπονθῶς καὶ οἶον μὴ φυτευθεὶς καὶ ἀύξηθεὶς καὶ ἀδρυνθεὶς ἐν τῇ νοουμένη κατὰ Χριστὸν ἡλικίᾳ, σκαφεῖς τε καὶ τμηθεῖς, χαρακῶθεὶς τε καὶ περιφραχθεὶς τροπικῶς ταῖς τοῦ κυρίου ἐντολαῖς; ὁ δὲ μὴ
 30 οὕτως, ἀτελής καὶ ἄκαρπος, “καὶ τρυγῶσιν αὐτόν”, κατὰ τὸ γεγραμμένον, “πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδὸν” λυμαντικοὶ δαίμονες.

Διὰ τοῦτο καταδεχόμεθα, παρακαλῶ, τὴν
 35 κατὰ ψυχὴν γεωργίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἐπιμελείας, αἰτινὲς εἰσὶν αἱ ἀσκητικαὶ καταστάσεις, αἱ καθήκουσαι εὐταξίαι, οἱ τῆς ἐγκρατείας πόνοι, οἱ τῆς ἀγρυπνίας κόποι, αἱ τῶν ἐξαγορευέσεων ἐντροπαί, αἱ τῶν ἐπιτι-
 40 μήσεων πληγαί, ἡ φυλακὴ τοῦ στόματος, ἡ ἀμετεώριστος καρδία, ἡ ἀκλινὴς πεποιθήσις, ἡ ἀκαταμάχητος ἔνστασις τῶν λογισμῶν.

ὁ γὰρ μὴ ταῦτα καταδεχόμενος, καρπὸν φέρειν οὐ δύναται, κλῆμα Χριστοῦ ὀνομαζέσθαι οὐχ οἶόν τε. καὶ τίνας ἔνεκεν ἐηλύθαμεν ἐνταῦθα, ὧ ἀδελφοί; ἀλλ' οὐχ ἵνα καρπὸν πολὺν φέρωμεν; οὐχ ἵνα θρέψωμεν
 5 τὸν κύριον τῇ νοητῇ ἡμῶν εὐκαρπία; πεινᾷ ἡμῶν τὴν σωτηρίαν ὁ ἀγαθὸς δεσπότης· καὶ εἰ μὲν εὖροι, εὐφραίνεται ἀπογευόμενος τοῦ καρποῦ, εἰ δὲ μὴ γε, ὡς τὴν ἀκαρπίαν τῆς
 10 συκῆς ὑπὸ κατάραν ἴστησιν· ἤδη γὰρ αὐτὸς 10 παραβάλλει καθ' ἐκάστην καὶ ἐπισκέπτεται, οἷοι ἐσμέν, καὶ διὰ τοῦτο χρεῖα ἀγῶνος, ἐπιμελείας, ζέσεως ψυχῆς, φροντίδος, ταπεινώσεως, ὑπακοῆς, προσοχῆς, ὑμνολογίας, πραότητος, συνέσεως, φιλεργίας, φιλαδελφίας, 15 ὑπομονῆς, κραταιότητος, ἐλπίδος, ὅπως ἂν ἀπαρτίσωμεν ἑαυτοὺς σκεύη ἐκλογῆς, κατηρτισμένους ἐν ἀγίῳ πνεύματι. κεκοπιάκατε, ὁμολογῶ, τεταλαιπωρήκατε ἐν τοῖς προλα-
 20 βοῦσιν, ἠνέγκατε πολλὰ, ἠνύσατε διαύλους 20 ἱκανοὺς, ἐνετρέψατε τὸν δόλιον, ἀπεκρούσαθε πολέμους, ἀπεσκορακίσασθε προσπαθείας, ἐγυμνώθητε τῷ κόσμῳ, ἐσταυρώθητε ταῖς ἐπιθυμίαις, ἐφυλάξατε ἐντολάς, ἐτηρήσατε
 25 πίστιν πατρικὴν, γεγόνατε ἀπτόητοι τῶν ἀν- 25 θρωπίνων φόβων, ἠτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑπὲρ ἀγάπης τοῦ κυρίου εἰς θάνατον· πάντα ὑμῶν ἀποδεκτὰ καὶ ἐπαινετὰ καὶ εὐπρόσιτα, πάντα ἡγιασμένα καὶ πολύευκτα καὶ οὐράνια. ἀλλ' ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον ὑπομείνωμεν, θέομαι 30 ὑμῶν, ἀδελφοί τιμιώτατοι· σῴμεν ἀκλινεῖς ἐν τῇ πίστει· σῴμεν ἀπτόητοι ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πειρασμῶν, τῶν ἀοράτων τε καὶ ὁρατῶν· μὴ ἀκηδιάσωμεν τὸ ἐπίμονον τῆς
 35 ζωῆς ἡμῶν μέτρον. μὴ ἐνδῶσωμεν πρὸς τὸν 35 καθημερινὸν πόλεμον τοῦ Βελίαρ. “κύριος ἐμοὶ βοηθός, κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου”, γέγραπται· “κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω; ἐν τῷ ἐγγί-
 40 ζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρ- 40 κας μου, οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου, αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον”, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.

10/12 πρβλ. Ματθ. γ', 10. ζ', 19. Ἰωάν. ιε', 2, 6. 26 κῶδ. ἀδρυνθεῖς. 30/32 Ψαλμ. οθ', 13. 39 κῶδ. ἐξαγορευέσεων.

5 κῶδ. φέρωμεν. 10 Ματθ. κ', 19. 11 κῶδ. παραβάλλει. 17 κῶδ. ἀπαρτίσωμεν 36 Ψαλμ. ρζ', 7. 37/42 Ψαλμ. κς', 1, 2. 43 κῶδ. ἀνωρθώθημεν.

Οὕτω τοίνυν ἐπάδωμεν τοῖς λογισμοῖς, οὕτως ἀνδρειώμεθα κατὰ ψυχὴν, οὕτω μεταχειριζώμεθα ἐν προθυμίᾳ τὰς διακονίας, εὐτακτοῦντες κατὰ πάντα, μὴ προφέροντες 5 λόγον σαπρὸν, γογγυστικόν, ὕβριστικόν, καταλαλητικόν, φατριαστικόν, παρῤῥησιαστικόν· οὕτω συναγειρώμεθα πρὸς τὰς ἐργασίας, πρὸς τὰς ἀγρυπνίας, πρὸς τὰς ψαλμωδίας πρωτόκλητοι, εὐκίνητοι, ἀπροφάσιστοι, ἰλαροπρόσωποι· οὕτω συναπτώμεθα πρὸς ἀλλήλους ἀπαρῤῥησιαστοι, καλομελέτητοι, ξενόκοσμοι, οὐρανόφρονες, ὀλιγολάοι, ἀγελοῖαστοι, ἀνεκτικοί, νικῶντες ἐν τῷ ἡττᾶσθαι, προβαλλομένου τοῦ "συγχώρησον" ὄπλον κατὰ τοῦ 15 διαβόλου μέγιστον· ἄκακοι, εἰρηνικοί. εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν Πέτρον· "βόσκει τὰ ἀρνία μου· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου". εἰ φιλεῖτε ἄρνες τοῦ κυρίου ἀκούειν καὶ πρόβατα ὀνομάζεσθαι, μὴ ὡς ἔριφοι σκιρτᾶτε, μὴ ἐπὶ 20 τὰς τῶν παθῶν ἀκάνθας ἴητε, μὴ πολυκραυγάζετε, ἀλλ' ἡπίως καὶ εἰρηνικῶς ἄγοιθε, εἰς νομάς ζωφόρους τῶν ἐντολῶν τρεφόμενοι καὶ εἰς τόπον ἀπαθείας κατασκηνοῦμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 25 ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΕ'.

30 Περὶ φυλακῆς καὶ καθάρσεως τῶν αἰσθησεων ἡμῶν καὶ ἐξαγγέλωσεως τῶν πονηρῶν ἐννοιῶν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, χαίρω μὲν ἀεὶ ὀρῶν ὑμᾶς διεξαγομένους ἐν ὁμοιοῖα καὶ περιπορευομένους ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐντο- 35 λῶν τοῦ θεοῦ· χαίρω δὲ μᾶλλον ἄρτι, ἐπὶ ἀκίνητοι μεμενήκατε καὶ διαμένετε ἐκ τῆς τῶν ἔξωθεν περιδονήσεως ἐδραιωμένοι, ἐν μηδενὶ πτυρόμενοι καὶ καταπίπτοντες τοῦ ἀθλητικοῦ καὶ θεοσθενοῦς φρονήματος. καὶ 40 ὡσπερ τὰ ὑπὸ ἀνέμων σαλευόμενα δένδρη

μᾶλλον εὐριζώτερα καὶ ἐδραιότερα καθέστηκε τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἡμῖν συμβέβηκε, ταῖς τυχοῦσαις ἔξωθεν προσβολαῖς ῥιζωθεῖσι πως βαθύτερον καὶ ἀναδοθεῖσιν εἰς ὕψος εὐκαρπίας τῶν θεοδωρήτων ἐντολῶν· "δίκαιος γάρ", 5 φησί, "ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει· ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται". ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἅπαξ ἔστι σεισθῆναι, ἢ δις, ὡσπερ οὐδὲ ῥιζωθῆναι τε καὶ ἐδρασθῆναι (πέφυκε γὰρ τοῦτο ἀεὶ γίνεσθαι, κατὰ τὸ ἀεικίνητον τῆς 10 ἐνοχλήσεως, τῶν τε νοητῶς προσβαλλόντων καὶ αἰσθητῶς), ἀναγκαῖον ἀεὶ προσέχειν καὶ ἐκάστοτε συντηρεῖν ἑαυτοὺς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, μὴ ἐκκλίνοντας ἐκ τῶν ἐντολῶν δεξιᾶ τε καὶ ἀριστερᾶ, ἀλλὰ τὴν βασιλικωτάτην 15 καὶ μέσην ἐξανύειν ὁδόν, ἐν ἣ πεφυκεν ἡ σωτηρία καὶ τὸ ἀπλανὲς τῆς ψυχῆς καὶ εὐδιάβατον. τοῦτο σκοπητέον καὶ τοῦτο προσεκτέον καὶ τοῦτο γνωστέον, ὡσπερ ἀεὶ γρηγορῶν ἐστὶν ὁ ὄφις τῆς ἀπάτης, ὁ ἀρπά- 20 κτης τῶν ψυχῶν διάβολος, ἵνα ταύτης ἡμᾶς ἀπαγάγη καὶ κρημνίσας που ἐν ἐνὶ τῶν παθῶν θήραμα λάβῃ τὸ ἐλεεινότατον. νικήσομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἀπλανεῖς ἐσόμεθα, ἐὰν γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν, ἐὰν τὰς αἰσθήσεις 25 ἡμῶν φυλαττώμεθα, τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ τοῦ ὄρα, ἃ μὴ θέμις, τὴν ἀκοὴν ἐκ τοῦ μὴ εἰσδέχεσθαι τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους καὶ συρισμοὺς τοῦ δράκοντος, τὰς χεῖρας ἐκ τοῦ μὴ ἄπτεσθαί τι μήτε τῶν οἰκείων μελῶν, 30 μήτε τῶν ἀλλοτρίων, κατὰ πάθος ἢ κίνησιν ἡδονῆς· τοὺς πόδας ἐκ τοῦ μὴ βαίνειν εἰς ὁδοὺς σχολιάς καὶ τόπους ἀποκρύφους καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς· ἐὰν γὰρ ταῦτα ποιήσομεν καὶ περιφυλαττώμεθα μετὰ τῆς ἐνδε- 35 χομένης ἐξαγορεύσεως καὶ τῆς ζητουμένης ταπεινοφροσύνης καὶ εὐπειθείας, νενίκηται ὁ δράκων, ἐσκοράκισαι τῆς καρδίας ὁ δόλιος. τρίζει μὲν τοὺς ὀδόντας, ἀλλὰ πόρρω ἰστάμενος· οὐδὲ γὰρ ἀποκάμνει ὁ δειλαῖος ἐπὶ 40 πολὺ ἡττώμενος καὶ ἀποπεμπόμενος. χαίρει δὲ ἡ ψυχὴ καὶ ἀνδρίζεται καὶ τὰς εἰς θεὸν πορείας μᾶλλον ἐν φωτὶ εὐρίσκουσα ἀνίσχιν

2 κῶδ. ἀνδρειούμεθα. 9 κῶδ. ἰλαρώπρ. 16/17 Ἰωάν. κα', 16. 37 ἐδραιωμένοι] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 40 δένδρη] οὕτως ἐν τῷ κώδικι.

1 κῶδ. εὐριζώτερα. 5/7 Ψαλμ. κα', 13. 20 ἀρπάκτης] οὕτως ἐν τῷ κώδικι. 22 κῶδ. κρημνίσας. 23 κῶδ. νικήσωμεν.

εἰς τὰ ὑψηλότερα καὶ μετεωρότερα, θεο-
ποιουμένη καὶ οὐρανοποροῦσα· ἐὰν δὲ τοῦ-
ναντίον, κεκράτηται καὶ δεδούλωται ᾧ ἤτ-
τηται πάθει, καὶ συσκοτάζουσα ταῖς πονη-
5 ραῖς ἐννοίαις εἰς βάθη που κακῶν καταφέ-
ρεται ὀδυνωμένη καὶ κατατροχομένη καὶ μὴ
εὐρίσκουσα τόπον ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἐντεῦθεν
ἤδη τὸ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος πικρὸν ἀπο-
καρπουμένη. ἀλλὰ μὴ ποτε τοῦτο πάθοιμεν,
10 τέκνα καὶ ἀδελφοί, μηδὲ ὑποσυρθείημεν ταῖς
ἐξαπάταις τῆς ἁμαρτίας· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε
καὶ γίνεται, τάχιστα ἀνακοπτοίμεθα, ὡσπερ
βέλος τι ἐνεχθὲν καὶ πλῆξαν τὸ προσπεσὸν
ἀπορρίπτοντες καὶ τὸν πληγέντα τόπον ἰώ-
15 μνοι τῷ φαρμάκῳ τῆς μεταμελείας, εἴτε
ὀφθαλμός, εἴτε ἀκοή, εἴτε χεὶρ εἴη πταίσασα,
καὶ ἐξ ὧν ἐστὶν ἀεὶ γάνυσθαι τὴν ψυχὴν
καὶ γῆθειν καὶ φωτίζεσθαι καὶ ἀγάλλεσθαι. τί
μὴ ἐντεῦθεν ἐρχόμεθα; τὸ γὰρ διὰ τῶν ἐναν-
20 τίων ἡλίθιον καὶ μωρὸν καὶ οὐδὲ τῶν ἀλό-
γων ζῶων ἐφεκτικὸν καὶ ἐπιθυμητόν· κά-
κεινα γὰρ ὀλισθήσαντα ἀπαξ που ἦ δις,
φύγοιεν ἂν τὸν τόπον διὰ παρατηρήσεως, μὴ
εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον ἐμπεσεῖν. ἡμεῖς δὲ
25 οἱ εἰκόνι θεοῦ τετιμημένοι καὶ λόγῳ σοφίας
παιδαγωγούμενοι, χεῖρους ἵνα καὶ τῆς ἀλόγου
φύσεως ἐσμέν, φιλοῦντες τὴν ταυτοπάθειαν
καὶ ζητοῦντες τὸν αὐτὸν κρημνὸν καὶ τὸν
αὐτὸν βόθρον τοῦ τυχόντος ἁμαρτήματος.

30 Δεινὸν οὖν καὶ παγγάλεπον μετὰ τῆς τοῦ
μέλλοντος αἰῶνος ἀπωλείας καὶ τὸ ἐνταῦθα
περίλυπον καὶ ὀδυνηρὸν μεταλαμβάνειν· ἀλλ'
ὡς σοφοὶ σοφῶς περιπατήσωμεν καὶ ὡς
ἀγνοὶ παρθετικῶς διαβιώσωμεν, ἵνα καὶ πρὸς
35 τοὺς ἔξω πειρασμοὺς εὐσθενέστεροι καὶ κρα-
ταιότεροι ἐσώμεθα· ψυχὴ γὰρ τὴν ἑαυτῆς
φυλακὴν ἔχουσα καὶ ἀπόρητος ἐκ τῆς τῶν
παθῶν ἐφόδου διαμένουσα οὐ πτοηθήσεται
πῦρ καὶ ξίφος καὶ θῆρας· οὐ δεῖσει βασιλεῖς
40 καὶ ἄρχοντας καὶ δυνάστας, οὐ θλίψιν καὶ
στενοχωρίαν καὶ διωγμούς, οὐ μικρὸν οὐ μέ-
γα, ἀλλ' ἐτοιμῶς ἔχει λέγειν "οὐ φοβηθή-
σομαι ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετα-
τίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν". εἰ δὲ

ἐτέρως ἔχουσα, πέφρικε καὶ καταδύεται,
προπεπονθυῖα ἐκ τῶν ἐνδοθεν ἐπιβούλων.
τοὺς ἐνδοθεν οὖν φυλαξώμεθα καὶ τοὺς ἔξω-
θεν οὐ φοβηθησόμεθα, ἐν αἷς στηριξοίεν
ἡμᾶς ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ θεοῦ, ὁ κύριος 5
τῶν δυνάμεων, τῇ εὐχῇ τοῦ πατρός μου καὶ
πατρός ὑμῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα,
τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΣ'.

10

Περὶ τοῦ στήναι ἡμᾶς ἀνδρείως καὶ κρα-
ταιῶς πρὸς τὴν ἀθλητικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν
καὶ τοῦ μετ' εὐχαριστίας λαμβάνειν τὰ ἐσθή-
ματα ἀπὸ τῶν διανεμόντων.

'Αδελφοί καὶ πατέρες, πρὸς τὴν σμικρό- 15
τητα τῶν νυκτῶν βραχυτάτην καὶ τὴν κατή-
χησιν ποιούμεθα· πάντῃ γὰρ ἀποσιωπῆσαι
ἡμᾶς οὐκ ἔνι, ὅπου γε καὶ ταύτης γενομένης
ἔτι τὰς ἀταξίας ἐνεργοῦμεν καὶ τὰς ἀπαι-
20 δεύσις ἐπιτελεῖν οὐ παύομεθα. παρακαλῶ
οὖν ὑμᾶς ἄρτι μᾶλλον, ἡνίκα καὶ πρὸς τοὺς
ἔξω ἀγωνιζόμεθα δι' ἐντολὴν κυρίου, στήναι
κραταιότερον πρὸς τὴν ἀθλητικὴν ὑμῶν ὑπο-
ταγὴν, καὶ ἀπευθῆναι τὸν ἑαυτῶν βίον ἐπὶ
πᾶσιν ὀρθοτομοῦντα καὶ κατὰ μηδὲν μολυ- 25
νόμενόν τε καὶ κιβδηλευόμενον, ἵν' οὕτω μάλ-
λον ἐπίδοι θεὸς καὶ ἀρεσθεῖς ταῖς ἀγαθο-
εργίαις ὑμῶν διεξαγάγῃ παραδόξως τὸν
ἀγῶνα, ἀθλητὰς ὑμᾶς κατ' ἀμφοτέρα ἀπο-
30 δεικνύων· οὐ γὰρ ἐστὶ μικρὸν τὸ ἐν τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ τῇ ταπεινῇ, τῶν ἄλλων πως ὑπο-
πτησόντων καὶ παραχωρούντων τοῖς πράγ-
μασιν, ἡμᾶς σχεδὸν μόνους τοὺς ἁμαρτωλοὺς
ἀνταγωνίζεσθαι καὶ ὑπεραθλεῖν τοῦ καλοῦ.
νεανικῆς τὸ ἔργον ψυχῆς, ζήλω θεοῦ πεπυ- 35
ρωμένης τὸ κατόρθωμα καὶ τοὺς πατρικοὺς
τρόπους ἰχνηλατούσης, μᾶλλον δὲ ἀγγελικῆς
ἰσχύος ἐπικουρία καὶ θεοῦ τοῦ μεγάλου τὸ
δῶρον, ὃς ζητεῖ πάντοτε ψυχὰς κεκαθαρμέ-
40 νας ἐκ παθῶν καὶ ἀνανευούσας ἐκ τῆς τῶν
κοσμικῶν φρονημάτων μέθης, ἵνα τὴν αὐτοῦ

χάριν μεταδοίη καὶ ἐνδείξῃται ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ἔργα δυνάμεως τῆς αὐτοῦ μεγαλοουργίας.

Ἄν τοίνυν οὕτως ἑαυτοὺς κατασκευάσω-
 5 μεν, σκεύη ἐκλογῆς ἀποδεδειγμένοι (ἐκλογῆς δὲ σκεῦος χρυσοῦν εἶναι ἢ ἀργυροῦν), ἀτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα καθαρωτάτης πράξεως καὶ βίου ἀπαθοῦς κατασκευάσματα, οὕτως ἐπελεύσεται ἐφ' ἡμᾶς πνεῦμα ἅγιον καὶ δύ-
 10 ναμὶς ὑψίστου ἐπισκιάζουσα ἐπὶ τε τῇ παροῦσῃ ὑποθέσει καὶ ἐν παντὶ ἄλλῳ πράγματι, δυναμοῦσα καὶ ἀπαρτίζουσα τὰ ἐπιζητούμενα ἡμῖν· ἂν δὲ τούναντίον σκεύη ἀπωλείας (ἅπερ ἔοικε ξυλίνους καὶ ὄστρακί-
 15 νοις ἐργαλείοις, δηλονότι πονηραῖς τε καὶ ἀσέμνοις πράξεσιν), οὔτε τὸν θεὸν ἔνοικον σχοίημεν, οὔτε τὶ τῶν σωτηρίων ἀποτελέσοιμεν, κἄν δοκῶμεν διαγωνίζεσθαι. διὰ τοῦτο πρόσσχωμεν νηφρόντως ἐκάστοτε καὶ ὑπενέγ-
 20 κωμεν τὸ τληπαθὲς τῆς ἀσκήσεως, τοῦτο μὲν ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ἀγρυπνίαις καὶ ψαλμωδίαις, τοῦτο δὲ ἐν ταῖς ἡμεριναῖς προσευχαῖς καὶ ἐργασίαις, μήτε ἐν ταῖς νυξὶ τῶν ἄλλων φαλλόντων ἐν ταῖς κοίταις εὐρισκό-
 25 μενοι ἄνευ ἀσθενείας καὶ ἄλλης κατοχῆς εὐλόγου κατὰ διακονίαν, ἢ καὶ ἐγειρόμενοι καὶ εἰκῆ περιεργόμενοι καὶ τὸ στόμα μεμυκὸς ἔχοντες ἐκ θείας ὑμολογίας (ζημία γὰρ οὐχ ἢ τυχοῦσα τῷ παθόντι), μήτε ἐν τῇ
 30 ἡμέρᾳ τῶν ὥρων ἀπολιμπάνοντες δίχα τινὸς ἀνάγκης, ἢ τῶν ἔργων ἀφιστάμενοι καὶ παρὰ καιρὸν διακινουῦντες, ἢ καὶ συμβάλλοντες λόγους καταστροφῆς, ἀλλ' οὐκ οἰκοδομῆς καὶ σωτηρίας τῆς πρὸς τὸ κοινὸν ὠφελείας. ἐν-
 35 τεῦθεν γὰρ λέσχαι καὶ ταραχαί, ὕβρεις καὶ ἀπέχθειαι καὶ ἡ τοῦ Σατανᾶ χαρμοσύνη, λύπη δὲ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ τὸ λυπῆσαι τὸ ἅγιον πνεῦμα κατὰ τινὰ ἀργολογίαν ἡλίχιον ὅτι ἔχει κίνδυνον, οἱ ἀναγινώσκοντες
 40 νοεῖτωσαν. εὐρίσκω δέ, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἀταξίας ἐκ τῆς τῶν ἐνδυμάτων γίνεται ἐπιδόσεως, ἄλλου κατ' ἄλλου ἔλκοντος τὸν δια-

νομέα, καὶ τοῦ μὲν ζητοῦντος τὸ ἱμάτιον ἄκοπον καὶ ἰσοστάσιον καὶ μὴν καὶ τετριμ-
 μένον καὶ φιλωτέρον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θέρους, τοῦ δὲ τὸ κουκούλλιον ἀνεμπάλωτον
 καὶ καλλίχροον καὶ μὴν καὶ βαθύτατον. καὶ 5
 ποῦ συμβαίνει ταῦτα συντρέχειν, μήτε το-
 σοῦτων ὄντων τῶν ἐσθημάτων, ἢ τῶν κου-
 κουλλίων; πόθεν γὰρ ἢ ἐκ τίνος ὕμῶν προ-
 σόδου καὶ ἔργου; σκέπτεσθαι γὰρ ὀφείλει
 ἕκαστος, ὅσον εἰσφέρει, ἢ εἰσῆγαγεν ἐκ τοῦ 10
 κόσμου, ὅτε ταῦτα ζητοῖη, μήτε τοῦ λόγου
 τῆς ὑποταγῆς καταδεχομένου ἐκάστου τὸ ἴδιον
 θέλημα ἐκπληροῦν. ἢ οὐχὶ καὶ ταῦτα δω-
 ρεὰν δίδωσι θεὸς ἐκ πόρων, ὧν οἶδε καὶ
 15 ὅθεν βούλεται παραδόξως καθ' ἐκάστην, καὶ 15
 ὅτι οὐδὲ ἐσμεν ἄξιοι κατὰ τὰ προγεγενημένα
 ἢ καὶ γινόμενα ἀνομήματά τε καὶ ἁμαρτή-
 ματα ἡμῶν καὶ ἃ λαμβάνομεν ἔχειν; ἀναμι-
 μνησκέσθω ἕκαστος ὕμῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων
 ἔως ἐσχάτου, τί ὠφλησε καὶ ὠμολόγησε καὶ 20
 ἐν οἷς ἐστί, καὶ εὐρήσει ὑπεύθυνον ἑαυτὸν
 ἐν ταῖς λεγομένοις καὶ παρ' ἄξιαν καὶ αὐτὸ
 ὃ ἀμπέχεται ἔχειν. εἰ τραχύτητα καὶ εὐτέ-
 λειαν καὶ πολυῤῥαφίαν καὶ στενοκολοβίαν
 ἱματίων καὶ κουκουλλίων οὐ φέρομεν, εἰ φθει- 25
 ρῶν καὶ φύλλων πληγὰς λαμβάνειν οὐκ ἀνε-
 χόμεθα, ἐν τίνι ἔσται τὸ καύχημα ἡμῶν;
 ἐν τίνι μονάζομεν; ἐν τίνι ὑποτασσόμεθα;
 καὶ μὴν ἄλλοι μονοχίτωνες, καὶ μὴν ἄλλοι
 30 διὰ χρόνου ἀνοπάλλακτον τὸ ἐνδυμα ἔχοντες, 30
 καὶ μὴν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὰ παραδείγματα,
 ἀλλ' εἰς τὰ καλὰ προσέχειν καὶ ζηλοῦν οὐ
 βουλόμεθα, εἰς δὲ τὰ ἐναντία καὶ μάλιστα.
 καὶ ἐπεὶ ἤρην ὁ δεῖνα ἱμάτιον ἢ κουκούλ-
 35 λιον καλόν, δοθέντος ἴσως κατὰ ἀσθένειαν ἢ 35
 κατὰ διάκρισιν φύσεώς τε καὶ στάσεως, ζη-
 λος κατὰ τοῦτο, ἐρεθισμός, ἀντιβολή, πρὸς
 τὸν διανομέα διαμάχησις· “ὁὸς κάμοι τὸ
 ὅμοιον· ἐν τίνι διαφέρει ὁ ληψόμενος ἐμοῦ”;
 καὶ μάλιστα εἰ τύχη παρὰ ἱερέως γενέσθαι, 40
 καὶ μάλιστα εἰ συμβῆ παρὰ τῶν τὴν εὐτα-
 ξίαν διοικούντων φαίνεσθαι, ἢ τῶν δοκούντων
 εἶναι τι, μὴ ὄντων ἐν τοῖς τοιοῦτοις. τί δὲ
 καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους εἴπωμεν, οἱ καὶ κατὰ

13 κῶδ. σκεῦει. 17 κῶδ. ἐπιτελέσωμεν. 20 κῶδ.
 ἰούτω. 22 κῶδ. τούτω. 27 κῶδ. μεμυκός. 35 κῶδ.
 λέσχε, ταραχέ. 37 κῶδ. λίπει

40 κῶδ. τύχει.

στάσιν καὶ κατὰ ἡλικίαν καὶ κατὰ ἕξιν ἀγρο-
 κοτέραν ἢ πενεστέραν ὀφείλοντες φόβω καὶ
 τρόμφ καὶ εὐχαριστία δέχεσθαι τὰ γινόμενα
 ἐρίζουσι καὶ λακτιζουσι καὶ βατταρίζουσι,
 5 ἐπιζητούντες τὰ ὅμοια οἱ ἀνόμοιοι, κατὰ τὰ
 προῤῥηθέντα; ἰμάτιον οὐκ εἶχον ἐν τῷ κό-
 σμῳ ταχὺ εἰς ὑπαλλαγὴν, καὶ ἄρτι καθ'
 ἑβδομάδα ὑπαλλάσσω ἀγριοῦμαι ὡς θηρίον
 καὶ καθυλακτῶ ὡς κύων. οἴκημα οὐκ εἶχον,
 10 εἰ μὴ ἐνοικιὸν ἢ καὶ κατὰ δεσποτείαν, καὶ
 τοῦτο πενιχρόν, ἀσφελτόν τε καὶ ἀμαρμά-
 ρωτον καὶ κατεῤῥυπωμένον, καὶ ἄρτι εἰς χρο-
 σῶροφα καὶ μαρμαρόπατα καὶ καθαρῶτατα
 αὐλιζόμενος ἐπελαθόμην ὁ τάλας, ὅτι ἐκ
 15 κόπου εἰς ἀνάπαυσιν ἐληλύθα. κλίνην οὐκ
 εἶχον, οὐδὲ σκεπάσματα, οὐδὲ προσκεφαλαίον
 εἰς τὸ ὑπνοῦν, εἰ μὴ ἐν τυχόν μαλλωτάριον,
 ἢ ἄλλο τι τραχύτατον καὶ οἰκτρότατον, καὶ
 ἄρτι ἀνακλινόμενος εἰς ἐντονιασμένον κράβα-
 20 τον μετὰ σκεπασμάτων καὶ ὑποσκεπασμάτων
 καὶ προσκεφαλαίου, οὐκ ἀνέχομαι· ἔχω γὰρ
 καὶ κωδιάριον καὶ ἐπώμιον, καὶ οὐκ ἑαρινὸν
 ἀλλὰ καὶ χειμερινόν, καὶ οὐ μέγα ἀλλὰ καὶ
 μικρόν, ὑποδήματά τε καὶ καλίγια, καὶ οὐδ'
 25 οὕτως ὑποφέρω. ὕβριζόμην πρότερον καὶ ὑπέ-
 πτησσον καὶ τῷ τυχόντι προσώπῳ, μᾶλλον
 δὲ καὶ ἐτυπτόμην· παρὰ παντός τοῦ εὐρι-
 σκομένου, καὶ ἄρτι οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ἐπι-
 πληξιν καὶ ὕβριν καὶ ὄνειδισμόν καταδέχομαι
 30 εἰσδέξασθαι. υἱὸς ἐκαλούμην τότε τοῦ δεῖνος
 πτωχοῦ ἀνθρώπου καὶ πενιχροῦ, καὶ ἄρτι
 υἱὸς θεοῦ ὀνομαζόμενος καὶ υἱὸς φωτός, καὶ
 ἀπὸ τοῦ πνευματικῶς γεννήσαντος ὕβριοπαθῶ
 καὶ ἀλγύνομαι ἐν τοῖς τυχοῦσιν. ἄρα οὐκ
 35 ἔστι πλάνη καὶ μέθοδος δαίμονος; ἄρα οὐκ
 ἔστιν ἀπάτη καὶ φενακισμὸς λογισμῶν; καὶ
 οὐκ ἔχει τις λέγειν, εἴπερ καλῶς ἐν αἰσθή-
 σει λάβοι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἰ καὶ
 τῷ δοκεῖν εὐγενῆς ἦν κατὰ τὸν κόσμον (ἕατῳ
 40 γὰρ τοὺς ἄλλους), εἰ καὶ ἐν πλούτῳ καὶ
 περιουσίᾳ (ἀφείτω γὰρ τοὺς ἑτέρως ἔχοντας),
 ὅς οὐχ εὐρήσει ἑαυτὸν ἐν τοῖς λεγομένοις

ὑπαίτιον καὶ ὑπεύθυνον, εἴ γε ὀρθοτομῶν ἐστι
 τὸν ἑαυτοῦ βίον.

Ἄλλὰ δεῦτε, ἀδελφοί μου, χωρήσωμεν
 θερμῶς πρὸς θεόν, καὶ τρέψωμεν τὰς ἐναν-
 τίας δυνάμεις, καὶ ἐνεργήσωμεν φιλαλήθως 5
 καὶ ἀξιαγᾶστως τὴν ἀσκησιν ἡμῶν, βιαζό-
 μενοι ἑαυτοὺς ἐν τοῖς λεγομένοις, ἵνα ἐντεῦ-
 θεν εὐμαρίζηται ἡμῶν ὁ βίος καὶ χαίρωμεν
 τῇ ἐλπίδι ἐν τῇ τῶν μισθῶν ἡμῶν ἀπο-
 λήψει, ὅτι ἐν τούτῳ ἐληλύθαμεν πάντες, 10
 μικροί τε καὶ μεγάλοι, εὐγενεῖς καὶ ἀγενεῖς,
 ἔνδοξοι καὶ ἄδοξοι, ἵνα πάντες προσενέγκω-
 μεν οὐ μόνον τὰ προδηλωθέντα, ἀλλὰ καὶ
 ῥάπισματα καὶ ἐμπτύσματα καὶ κολαφίσματα,
 ἐξορίας καὶ ἀπαγωγᾶς, σταυρὸν καὶ θάνατον 15
 τὸ τελευταῖον· καὶ εἰ ταῦτα πάθοιμεν, καὶ
 εἰ τὰ ἐλαφρότερα προκατορθώσωμεν, λογι-
 σθήσεται ἡμῖν καὶ τὰ μείζονα ἀπὸ τῆς προ-
 θέσεως ἀπειργᾶσθαι· εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις ἀσθε-
 νήσωμεν, δηλονότι ἐν τοῖς δευτέροις, οὐδὲ 20
 ἀφόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προτέροις εὐο-
 δώσει ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἔτι διαγωνιζομέ-
 νοις, τοῖς τε διακονοῦσι καὶ διακονούμενοις,
 τοῖς τε δίδουσι καὶ λαμβάνουσιν· ἀμφοτέροις
 γὰρ ἕξ ἴσου ὁ κόπος, καὶ οἱ αὐτοὶ καὶ δια- 25
 κονοῦντες καὶ διακονούμενοι, καὶ διδόντες καὶ
 λαμβάνοντες, κατ' ἄλλας καὶ ἄλλας διακονίας
 εὐρισκόμενοι καὶ ἐν τοῖς δευτέροις καὶ μεί-
 ζουσιν. εἴπερ εὐδοκεῖ ἢ παραχωρεῖ, δῶν
 δύναμιν καὶ κραταίωσιν συμμόρφους γενέσθαι 30
 τοῖς παθήμασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα
 δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ
 καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΖ'.

35

Περὶ τοῦ μὴ παραδέχεσθαι τὴν συμβου-
 λήν τοῦ σχολιοῦ ὄψεως, ἀλλ' ἀποπέμπειν
 αὐτοῦ τὰς προσβολὰς δι' ἐξαγορεύσεως.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ μήτηρ
 φιλεῖ τὰ ἑαυτῆς ἔχγονα διατρέφειν (φύσεως 40
 γὰρ ἐστὶν ἰδίωμα ἐπὶ τὰ ἑαυτῆς τέκνα κατα-

7 κῶδ. κατ' ἐβδ. 10 κῶδ. ἐνοικηκόν. 11 ἀσφε-
 τλον] οὕτως ἐν τῷ ἀπογράφῳ· πιθανῶς ἀσφαλτον = πολύ-
 γωνον || κῶδ. ἀμαρμάροτον. 17 κῶδ. μαλοτάριον.

γίνεσθαι), πῶς οὐχὶ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀμαρτωλοὶ ποθοῦμεν ὑμᾶς διατρέφειν; καὶ εἰ ἐκεῖνη ᾧδε κάκεισε περιαθρούσα καὶ περιτρέχουσα ἐρα-
νίζεται τὰ τρυφῆς ἐπιτήδεια, πῶς οὐχὶ καὶ
5 ἡμεῖς οἱ πένητες συνεισοίσωμεν ὑμῖν τὰ
χρήσιμα; ἄχθομαι δὲ ὅτι μὴ πλουσίως δυ-
ναίμην ὑμᾶς ἐκτρέφειν, μηδὲ ὅσον ἐπιζητεῖ
ἢ ἔφεςαι. τίς δὲ ἡ τροφή; αὐτὸς ὁ χορηγῶν
αὐτὴν ἔφησεν, "ἐμὸν βρώμᾳ ἐστίν, ἵνα ποιῶ
10 τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν ταῖς οὐ-
ρανοῖς". ᾧ ἀδελφοί, δέδωκε καὶ ἡμῖν ἐξου-
σίαν καλεῖν αὐτὸν πατέρα. ἀγαπήσωμεν τὸν
ἀγαπήσαντα ἡμᾶς θεόν, καὶ τοσοῦτον, ὥστε
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ δοῦναι λύτρον
15 ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. πῶς δὲ ποιήσωμεν καὶ
πῶς πράξωμεν; ἐδεῖξατε μὲν οὖν τοῦτο καὶ
διὰ τῆς τοῦ προτέρου ὑμῶν βίου ὁμολογίας·
τίνος γὰρ ἕνεκεν ἀπεφύγετε κόσμον καὶ τὰ
τοῦ κόσμου, ἀπληρήσασθε γονεῖς καὶ τὰ γο-
20 νέων, ἀπαλλοτριωθέντες ἀδελφῶν καὶ συγ-
γενῶν καὶ φίλων καὶ τᾶλλα ὅσα ἐν τῇ μα-
ταιότητι τοῦ βίου ἐπιφαίνεται; ἀλλὰ καὶ ἔτι
ἐπιδεῖξατε, παρακαλῶ, διὰ τὸ ὑποφέρειν ὑμᾶς
τὴν θλιπτικὴν ὑποταγὴν, τοὺς πόνους καὶ
25 τοὺς κόπους τῆς ἐγκρατείας, τὸ ἄχθος καὶ
τὸ βάρος τῆς διακονίας, τὰς ἀτονίας, τὰς
ὀλιγοψυχίας τῆς ἀγρυπνίας καὶ μέντοι τὰ
τόξα καὶ τὰ βέλη τῶν ἀοράτων λογισμῶν,
τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμῆσεως, τὸ σκότος τῆς
30 ἀκηδίας, τὴν τηκεδόνα τοῦ φθόνου, τῆς ἀθε-
τήσεως τὸν ὀλεθρον, τῶν ἄλλων ἀπάντων,
δι' ὧν πειράται κατενεγκεῖν ἡμᾶς εἰς ἄδου-
ταμεῖα ὁ ὀλοθρευτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν διά-
βολος. ἀλλὰ θαρσεῖτε, τέκνα· βάλλεται γὰρ
35 ἐκεῖνος καὶ καταβάλλεται δυνάμει θεοῦ ἐν
ὑμῖν, ἀλλ' οὐχ ὑμᾶς καταβάλλων φαίνεται.
τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ βρύχει, ἡνίκα ὄρα
ὑμᾶς εἰρηνικὴν καὶ ἀστασίαστον ζωὴν διε-
ξάγοντας· βούλεται εἰσπηδῆσαι καὶ ἀρπάξει
40 ψυχὴν εἰς ἀπώλειαν καὶ οὐχ ἔξει, ὅθεν
εἰσελεύσεται, ἐπειδὴν βλέπη ὑμᾶς πεφραγ-
μένους καὶ τετειχισμένους τῷ νόμῳ κυρίου·
ἴσθησι παγίδας καὶ θήρατρα, ὑπενεγκεῖν ὑμᾶς

ἐν αὐτοῖς γλιχόμενος, καὶ ἀποτυγχάνων ὀδύ-
ρεται, ὀπηνίκα αἰσθάνεται ὑμᾶς δι' ἐξαγο-
ρεύσεως τὰ αὐτοῦ μηχανήματα διαλύοντας·
οὐ γὰρ ἔχει χώραν οὐδὲ τόπον ἐκεῖ, οὗ ἐστι
φόβος θεοῦ, οὗ ὑπάρχει ἐντολῶν τήρησις, 5
κανόνων ἐνέργεια, ἐπιτιμιῶν ὑποδοχὴ· διὰ
τοῦτο χαίρετε καὶ προθυμεῖσθε, εὐψυχεῖτε
καὶ εὐσθενεῖτε, κραταιοῦσθε καὶ δυναμοῦσθε,
μηδὸλως διδόντες εἴσοδον τῷ ἀτιθάσῳ δαί-
μονι, μηδὸλως παραχωροῦντες ψιθυρίσειν εἰς 10
τὸ οὖς τῆς ψυχῆς ὑμῶν τὸν σχολιὸν ἐκεῖνον
ὄφιν. ὁπότεν ἔλθῃ, ἀποκρουέσθω, ἀποπεμπέ-
σθω. ἴστε, ὅπως ἐξηπάτησε τὸν πρῶτον ἄν-
θρωπον, ὅπως τε ἐξαπατᾷ καὶ νῦν τοὺς ἡπα-
τημένους. ἐκεῖνα φθέγγεται καὶ συμβουλεύει, 15
ἃ εἰς ἀθέτησιν φέρει, ἃ εἰς ὑπερηφανίαν
ἔνεισιν, ἃ εἰς φθόνον παροτρύνει, εἰς ἐπι-
θυμίαν ἔλκει, εἰς ἀκρασίαν ἐνάγει, εἰς πᾶν
ὃ τι οὖν τῶν τὴν ψυχὴν μολυνόντων καὶ
ἀπολλόντων· φεῦ τῆς συμβουλίας τοῦ δρά- 20
κοντος! ἀλλ' ὑμεῖς ἐκεῖνα ἀεὶ μελετᾶτε καὶ
ἐπακούετε, ἃ ὁ φύλαξ τῆς ζωῆς ἡμῶν καλῶς
ὑπομνήσκει καὶ ὑποβάλλει, τὰ περὶ σωφρο-
σύνης, τὰ περὶ ἀνδρείας, τὰ περὶ πολιτείας
τῶν ὀσίων πατέρων ἡμῶν, τὰ περὶ θανάτου, 25
τὰ περὶ μεταστάσεως, τὰ περὶ ἀναλογίας
τῶν βεβιωμένων, τὰ περὶ τῶν μελλόντων
ἀγαθῶν καὶ μέντοι τῶν ἐναντίων κολαστη-
ρίων, πῶς καὶ ποίοις τρόποις ἐστὶ τῶν μὲν
ἐπιτυχεῖν, τῶν δὲ ἀποφυγεῖν, ἵν' ἐν τούτοις 30
καταγινομένοι καὶ ἐναδολεσχούμενοι ἔτι καὶ
ἔτι εὐπραγήσητε· συνετιζεσθέ τε καὶ ὑθυ-
πορήσοιτε τὴν ὁδὸν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
ἕως ἂν τὸ διωρισμένον μέτρον τῆς ζωῆς
ἡμῶν τέλος δέξηται καὶ μεταστροφή ἡμᾶς ἐκ 35
τῶν ἐνταῦθα ὀδονηρῶν πρὸς τὴν μέλλουσαν
αἰδιον ἀνάπαυσιν ὁ καλῶς ὑφ' ἡμῶν λειτουρ-
γούμενος καὶ θεραπευόμενος δεσπότης.

Ἡμεῖς μὲν οὖν ταῦτα ἡρανισάμεθα ὑμῖν
εἰς τροφήν καὶ τὰ νῦν ὀλιγοστῶς πως· ὑμεῖς 40
δὲ ἀμείψασθέ με καὶ ἀντιτρέψατε τὸν τα-
πεινόν, ὃ τέκνα, ταῖς προσευχαῖς, ταῖς δεή-
σεσι, ταῖς ἐναρέτοις εὐπραγίαις καὶ εὐδοξίαις

ὁμῶν, ἐν τῷ ἐνὶ στοιχειούμενοι θελήματι, ἐν τῇ μιᾷ συναγόμενοι καρδίᾳ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀφθόνου ἀγαπήσεως, διὰ τῆς ἐπ' ἀλλήλοις συμπαθητικῆς εὐσπλαγχνίας, διὰ 5 τῆς ἀνολιγώρου ἐν ταῖς διακονίαις λειτουργίας, διὰ τῆς ἔτι εὐτονίας τῆς ἐνισταμένης ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἵνα καὶ εὐμαρῶς τελειοῦντες τελέσοιτε καὶ διανύοντες διανύσγητε, ῥωννόμενοι καὶ ψυχῇ καὶ σώματι, χαιρόμε- 10 νοι διὰ τῆς ἐλπίδος τῶν καταβαλλομένων ὑμῖν πόνων, ἀξιούμενοί τε καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας ἀναστάσεως ἀκατακρίτως φθάσαι χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κρά- 15 τος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΗ'.

Περὶ τῆς ἀποδράσεως τοῦ ἀδελφοῦ Ἐλπί- 20 οῦ καὶ τῆς ὑποστροφῆς Εὐθαλίου, καὶ τοῦ μετὰ προαιρέσεως ἐκτελεῖν τὰς ἐργασίας, κατὰ τὴν καθήκουσαν ἡμῖν δύναμιν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς ἀληθῶς γέγρα- πται, ὅτι "οὐ πληθῆσεται οὓς τοῦ ἀκούειν 25 καὶ ὀφθαλμὸς τοῦ ὄραν". ὅποσα γὰρ ἂν εἴπωμεν προλαβόντες περὶ ὠφελείας καὶ καταστάσεως, οὐδὲν ἐν τῷ παρόντι εὐρίσκομεν περικρατούμενον εἰς τέλος καὶ διασφζόμενον, ἀλλ' ὁμοῦ τε εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ 30 εὐθὺ ἀπέστη, ἢ μικρόν τι ἐπιμείνας ὁ λόγος ἐν τοῖς νήφουσι καὶ τῆς μνήμης ἀπώλισθεν, οὕτω τῆς φύσεως ἡμῶν μὴ διαρκούσης ἐγκρατεῖν τὰ παρακατατιθέμενα, ἀλλὰ πάλιν ἐπιθεομένης, ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ σῶμα 35 βρώσεώς τε καὶ πόσεως. καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ χρεῖα οἷον ἐνσπείρειν τὸν λόγον καὶ ἐγκατατίθεσθαι τὰ ἀγαθὰ ὑπομνήματα, εἴτε παρὰ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς λαμβάνοντας ἡμᾶς, εἴτε οἰκοθεν φέροντας· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ 40 παρόντος οὐκ ἂν εἴη χρεῖα τινὸς διαλέξεως, εἴπερ διετηρεῖτο τὰ δεδογμένα καὶ κεκανο- νισμένα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς.

Ἄλλ' ἐπειδὴ παραφθείρονται καὶ διολώ- λασιν, ἀναγκαῖον τὰ αὐτὰ ἀεὶ ἀνακυκλοῦν καὶ ἐκάστοτε νεάζειν, ἵν' ἐντεῦθεν δόξωμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν· τοῦτο δέ φημι ἐπὶ πολλαῖς μὲν ἄλλαις ὑπο- 5 θέσεσιν, ὅσον δὲ κατὰ τὸ ἐνεστὸς διὰ τὸν Ἐλπίδιον, ὅτι πάντων ἀμνημονήσας καὶ πάντων ἀλογήσας, καὶ πάντα καταπατήσας τὰ ἐφομολογηθέντα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἐλεκτηῶν αὐτοῦ ἀγγέλων, ὄχητο εἰς τὸν τό- 10 πον τῆς ἀπωλείας, εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀποστασίας, εἰς τὸ ἔνεδρον τῆς ἀρνήσεως. καὶ μὴ οὐκ ἦν παρὰ τοὺς πολλούς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ὑπουργὸν τοῦ ἀββᾶ Βασιλείου, ἐν ἀνα- παύσει σωματικῇ, ἱματιζόμενος καὶ περιποιοῦ- 15 μενος καὶ ἀναπατῶν ὧδε κάκεῖσε; ἀλλ' οὐδὲν τὴν μελετήσασαν ψυχὴν ἀποστατεῖν δυσωπήσειεν, οὐχ ὑπαλλαγὴ καλλίστων ἱματίων τε καὶ ὑποδημάτων, οὐχ ἀβροτέρα δίαίτα βρώ- σεώς τε καὶ πόσεως, οὐκ ἀναπαυστικὴ δια- 20 κονία ἐργοχείρου τοῦ καὶ καθ' ἡσυχίαν. καὶ τί λέγω τοῦτο καὶ ἐκεῖνο; οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν ἐὰν ποιήσῃ τις, κατὰ τὸ πατρικὸν ἀπόφθεγμα, δυναθῆ ἂν τὸν τοιοῦτον ἔλξαι πρὸς τὸ καλόν, ἐπὶν ταῖς ἐθελουσίαις ὁρμαῖς 25 ἀποκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, πρὸς τὸ καταθύμιον ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, δίδωσι τὰς ἑαυτοῦ ῥοπὰς; ἀλλ' οὕτως μὲν ἐκεῖνος κακῶς βουλευσάμενος, ματαίως καὶ ὀλεθρίως τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς πέ- 30πραχεν, εἰ μὴ τις αὐτοῦ ἄφηται σπινθὴρ ζωτικὸς ἀνακαλούμενος ἐκ τῆς κατὰ ψυχὴν αὐτοῦ νεκρότητος· νενεκρωμένος γὰρ ἐστι, κατὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, καὶ ἐστερημένος τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὁ δὲ τοιοῦτος ἄξιος 35 θρήνου καὶ εὐχῆς ἐπιστρεπτικῆς. τί δὲ οὐ διανοούμεθα τὴν τοῦ διαβόλου ἀπάτην καὶ φεύγομεν τὸν ὄλισθον, ἐκ τῶν ἤδη ἠπατημένων καὶ παλινστροφησάντων δεδιδραμένοι; οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ τὸ ἀπολέσαι πᾶν ὅ τι 40 οὖν καλὸν πέπραχε δι' ὑπομονῆς ὁ πλανηθεὶς καὶ ὑποστρέφαι διακενῆς ὀφέποτε, ἐφ' ὅσον ἀπολήξει τῆς ἐμπαθοῦς προαιρέσεως

καὶ τῆς φιληδόνου ὀρμῆς, ἐπιφερόμενος ἴσως οὐκ ὀλίγα τὰ πταίσματα, ἃ κατὰ τὸν τῆς πλάνης καιρὸν αὐτοῦ ἀπειργάσατο. ἀπείη γὰρ λέγειν ἕως τοῦ τέλους ἐπιμενοντων· μὴ γὰρ 5 οὐχὶ μετὰ τὸ ἀραδῆσαι καὶ συντριβῆναι καὶ κατακοπῆναι πάλιν ὑποστρέφομεν; ἤδη γινώσκωμεν οἱ ἄλόντες, ἤδη καὶ ὃν ἀνέλπιστον εἶχον εἰς ὑποστροφὴν διὰ τὴν πολλὴν μανίαν, λέγω δὴ τὸν ἀδελφὸν Εὐθάλιον, πάλιν ὑπο- 10 στρέφει, πάλιν μεταμελεῖται, πάλιν παρακαλεῖ, πάλιν ὁμολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν, καίπερ ἔχων τὴν εὐθηνίαν, ὡς λέγει, τῆς σωματικῆς εὐζωίας. εἶτα οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν τεκμήρασθαι ἡμᾶς τοὺς ἤδη ἴσταμένους καὶ ἀνε- 15 ξαπατήτους, ἵνα μὴ ταῦτοπαθῆσωμεν; ἀλλ' οὐκ ἐνδέχεται· ὡς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἢ τῶν ἰχθύων, εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἐμπίπτωμεν δέλεαρ, μᾶλλον δὲ καὶ ταῦτα οἶδε φειδεσθαι τοῦ ὀλισθηροῦ ποτε τόπου καὶ τῆς ἐπὶ τὸ 20 αὐτὸ δις ἢ τρίς ἐμπτώσεως. ἡμεῖς δὲ καὶ τῶν ἀλόγων ἐσμέν χεῖρους, ἀλλ' οὐκ οἱ πάντες· ἤδη γὰρ πρὸς τοὺς ἀστηρίκτους μοι ὁ λόγος καὶ ἀνιδρύτους καὶ ὡς ἐπὶ ἀνέμης ὑπὸ τοῦ Βελίαρ γυριζομένους. πῶθεν σεσάθρωται 25 ψυχῆ; ἢ ἐκ τίνος αἰτίας ἐνήσιν ἑαυτὴν εἰς ἐν τῶν κατὰ τῶν παθῶν ὀλισθημα (οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς ἀποστασίας μοι μόνον ἢ ὑπόμνησις), ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἀμελεῖν τὰ προστεταγμένα καὶ ἐν οὐδενὶ ἠγεῖσθαι τὸ φυλάσσειν τὰ μικρά, ὡς αὐτοί, φασὶν οἱ ἐνεργοῦν- 30 τες, νομίζουσι; μικρὸν δὲ καὶ μέγα ἁμαρτημα οὐκ ἔστι λέγειν, ὡς [φησιν] ὁ ἅγιος Βασίλειος· ἐπίσης γὰρ ἢ παρακοὴ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει, οἷον τὸ ἀκρατῶς βλέπειν πρὸς 35 πρόσωπα καὶ μὴ συστέλλειν ἑαυτοῦ τὴν ὄψιν ἐκάστοτε ἀπὸ τῆς βλαπτούσης θεωρίας, τὸ ἀδιαφορεῖν πρὸς γέλωτας καὶ κραυγὰς καὶ ἀπρεπεῖς ὁμιλίαις καὶ ὠθισμούςς καὶ ἀφάστας εἰς ἀλλήλους (ἔξ ὧν αἱ εἴσοδοι τῆς πορ- 40 νείας, μᾶλλον δὲ ἀπωλείας), τὸ ἀνέργαστον εἶναι καὶ κατασκοπεῖν τὰ μὴ ἀνήκοντα (ἔξ ὧν φατρίαι καὶ πονηρίαι καὶ καταλαλιαὶ καὶ μερικαὶ φιλαίαι), τὸ παρακοῦειν καὶ μὴ συν-

έρχεσθαι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ καθήκοντα καὶ διωρισμένα παρὰ τῆς ταπεινώσεώς μου, ἐξ ὧν οἱ γογγυσμοὶ καὶ ὑπερηφανίαι καὶ ἀλαζονεῖαι, καὶ μάλιστα ὅτε καὶ ἐπὶ τῶν δοκούντων πρωτεύειν τὸ τοι- 5 οῦτον γένηται.

Μανθάνω, ὅτι τινὲς κατὰ τὴν ἐφημερίαν τοῦ ζυμώματος οὐκ εὐκλητοῦσι κἄν ὡς ἱέρακες πρὸς τὸ βρῶμα (βρῶμα γὰρ αὐτῶν τὸ ζυμούμενον καὶ ἐξοπτούμενον), καὶ τότε, ὅτε 10 οὐδὲ κόπος τσοσῦτος, ὡς ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν μοναστηρίων, ἢ καὶ ὡς ἐν ἡμῖν τὸ πρότερον, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ βόδς προκατεργάζεσθαι τὴν ζύμην. ὁ βόδς ἀνυπάλλακτος ἐκάστοτε τὴν διακονίαν ἐκπληροῖ, μόνος ἀνατλῶν 15 τοὺς πόνους, καὶ ἡμεῖς πολλοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ οἱ μὲν τυχὸν πρὸς τὸ μόνον ἴστασθαι καὶ τὴν εὐταξίαν συντηρεῖν· καὶ ὅμως οὐκ ἐν προαιρέσει οὐδὲ ἀγογγύστως δεχόμεθα τὴν ἐφημερίαν. ἔγνω βόδς τὸν κτησάμενον 20 καὶ ὄνος τὴν φάτην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τοὺς νόμους φυλάττειν τοὺς κειμένους, κατευτελιζόντες ὡς μικρὸν τὸ μέγα καὶ ὡσεὶ οὐθὲν λογιζόμενοι τὸ τοῦ ζυμώματος ἔργον, οὐκ εἰδότες ὅτι ὑπὸ 25 κυρίου ἢ ἐκεῖσε κλήσις καὶ πρὸς αὐτὸν ἢ γενομένη παρακοή. μανθάνω, ὅτι ἐν τῇ μεταφορᾷ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ τῆς θαλάσσης μετακομισμάτων οὐκ εὐθύς ἐκ πρωτολογίας ἐφίστανται τινες τοῖς λοιποῖς αὐτῶν 30 ἀδελφοῖς, τοῦτο κάκεινο προφασιζόμενοι ἴσως· τὰ γὰρ ἀληθινῶς λεγόμενα ἐν φωτί εἰσι πάντως, καὶ εὐπίστα καὶ εὐπαράδεκτα τοῖς ἐγκελευσμένοις. καὶ οὐ μικρὸν τὸ κακόν, πρῶτον μὲν ὅτι κοινὸν τὸ ἀνακομιζόμενον 35 καὶ τῆς αὐτῆς χρείας ὃν ἀπαιτήσῃ πάντως τοὺς μετέχοντας τῆς ὁμοιοτρόπου κοπότητος· ἀλλ' οἱ μὲν ὡς μὴ μεταληψόμενοι τῶν τοιούτων, ἢ ὡς μὴ ἀδελφῶν ὄντων τῶν κοπιώντων, ἢ ὡς ἀλόγων τινῶν ὑπαρχόντων 40 τῶν ταλαιπωρουμένων, οὐ συναίρονται τὴν ὁμοίαν ἐργασίαν, καθ' ὅσον καθήκει ἢ δύναμις· μικρὸν γὰρ ξυλάριον ὁ τοιοῦτος δύ-

ναται αἶρειν, ἣ ἐν μόδιον φορτοῦσθαι ἀνετοβατῶν· τοῦτο δὲ μὴ ποιῶν προστίθῃσι καὶ ἕτερον βλάβος τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ, τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄλλον παραζηλῶν εἰς παρακοήν. ἄξιά 5 εἰσι τὰ ἀδελφία παραχωρεῖσθαι ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀλλ' αὐτοὶ προλαμβάνουσι τῶν ἄλλων.

Μηδαμῶς οὖν, ἀδελφοί, τὰ τοιαῦτα γένηται· ἐντεῦθεν γάρ, ὡς εἴρηται, ἡ ἀταξία καὶ πρὸς τὸ κοινὸν βλάβος καὶ ἡ κατὰ μι- 10 κρὸν πτώσις, αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ λογομαχίαι, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα. διατί μὴ σπανίζῃ τὸ ἐπιτιμᾶσθαι τινά; διατί, ἐν οἷς ἐστὶν εὐκόλως ὀρθοποδεῖν, ὑποσκελιζόμεθα ἀφρονεῦοντες; ἐκ τούτων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θά- 15 νατος, ἐκ τούτων ἡ προκοπὴ καὶ ἡ ἀπροκοπία, ἐκ τούτων ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ταλαιπωρία· οὕτω γὰρ εἶπεῖν ἀληθές, ἐπειδὴ ἡ ὑπακοὴ ζωὴ καὶ ἡ παρακοὴ θάνατος, καὶ ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ ἐλαφρὸς, ὁ δὲ τοῦ δια- 20 βόλου βαρὺς· καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ἐντολῶν γλυκεῖα ὑπὲρ μέλι, τὸ δὲ παρακρούεσθαι αὐτάς πικρότερον ἀψιδίου. μὴ γὰρ ἐκ τοῦ παρακούειν οἰέσθω τις τὸ ἀναπαυστικὸν ἑαυτῷ περιποιεῖσθαι· ἠπάτημαι μεγάλως· τούναν- 25 τίον δὲ μᾶλλον τὸ φορτικὸν καὶ ἐπαχθές καὶ δυσήνυτον περιποιούμενος, ἐκ δὲ τοῦ ὑπακούειν τὸ κοῦφον καὶ ἐλαφρὸν καὶ ἀναπαυστικόν, κἂν ὅτι μάλιστα βαρύτερα εἶεν τὰ ἐντελλόμενα καὶ ὑπὲρ δύναμιν, εὐμαρίζοντος 30 τοῦ θεοῦ διὰ τῆς ἀγαθῆς προθέσεως τὰ πράγματα. οὐ ψεύδονται οἱ ἅγιοι ταῦτα λέγοντες, ψεύδονται δὲ καὶ ἑαυτοὺς πλανῶσιν οἱ μὴ ταῦτα καταδεχόμενοι. ἀλλ' ἵνα καὶ ἑαυτοῖς τὰ κάλλιστα περιποιώμεθα καὶ θεὸς 35 ἐπικουρῇ ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν, καὶ ἡ ταπεινωσις ἡμῶν ἀναπαύηται, καὶ τὸ κοινὸν τῆς ἀδελφότητος εὐτακτῆ, συνθώμεθα τοῖς λελεγμένοις καὶ πράξωμεν τὰ ζητούμενα, ἵνα ἀπ' ἐντεῦθεν ἤδη τῶν μελλόντων ἀγαθῶν 40 ἀποδείξῃς καρπούμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΘ'.

Περὶ ταπεινώσεως τοῦ καθηγουμένου, καὶ διδασκαλία πολιτείας τοῦ κατὰ θεὸν ἡμῶν βίου, καὶ τοῦ μὴ ὑπαχθῆναι τῷ καί- 5 σαρι ἐν τῇ μοιχείᾳ.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ποι- μένος ἴδιον τὸ ἐφίστασθαι ἐπιμελῶς τῇ ἐμπι- στευθεῖσῃ αὐτῷ ποιμνῇ, ἀγρυπνεῖν τε ἀό- κνως ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν οἰκείων προ- βάτων, καὶ τὸ μὲν ἀρῶστοῦν ἐπισκέπτεσθαι, 10 τὸ δὲ συντετριμμένον δεσμεῖν, καὶ τὸ μὲν πλανώμενον ἐπιστρέφειν, τὸ δὲ ἐναπομένον ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ὅσα ἄλλα ὁ προφητικὸς διακελεύεται λόγος. οὕτω τοίνυν κάμῃ τὸν 15 δύστηνον χρῆ κάμνειν καὶ κοπιᾶν ἀενάως 15 ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ὡς ἀληθῶς Χριστοῦ προβάτων, ἥνικα ἀναξίως κατεπιστεύθην ὑμῶν τὴν ἱεράν προστάσιαν, καὶ πῆ μὲν ταῦτα λέγειν, πῆ δὲ ἐκεῖνα, ὡσπερ ἐκ νομῶν εἰς νομάς καὶ ἐκ χωρῶν εἰς χώρας μετακαλού- 20 μενος καὶ μεταβιβάζων ὑμᾶς, εἶπερ καὶ δοίη θεὸς τοῦτο δύνασθαι πράττειν, παρακαλούμενος ὑπὸ τῆς εὐχῆς τοῦ πατρός μου καὶ πατρὸς ὑμῶν καὶ τῆς ὑμῶν αὐτῶν πεποι- θήσεως. ἐγὼ γὰρ ὁμολογῶ, ὡσπερ καὶ 25 πολλάκις ὡμολόγησα, οἷός τέ εἰμι καὶ ὅσος ἀσθενῆς καὶ ἀνίκανος. τοιγαροῦν ὡς ἄρνες ὄντες Χριστοῦ ποιμαίνεσθε θεοπρεπῶς, κατα- σκηνοῦμενοι ἐν ταῖς ζωηφόροις ἐντολαῖς "ἐπὶ 30 ὕδατος ἀναπαύσεως", προφητικῶς εἶπεῖν, ἐκ- τρεφόμενοι, ὀδηγούμενοί τε ἐπὶ τρίβους δι- καιοσύνης καὶ συμφάλλοντες ἐκεῖνο, ὅτι "ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ". καὶ γὰρ πεποιθῶς εἰμι ὅτι, εἶπερ μὴ ὀκλά- 35 σωμεν καὶ ἐκπέσωμεν ἀπὸ τῆς ἐγχειρισθεί- σης ἡμῖν καὶ ἐνεργουμένης πνευματικῆς καὶ πατρομιμήτου καταστάσεως, οὐδὲν ἡμᾶς πε- ριέλη ἢ κατακρατήση τῶν νοητῶς ἢ ὀρατῶς συμβαινόντων δυσχερῶν· "εἰ γὰρ ὁ θεὸς 40 μετ' ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; καὶ εἰ αὐτὸς ὑπερασπιστῆς ἡμῶν, ἀπὸ τίνος δειλιάσωμεν";

13 κῶδ. ὑποσκελλίς 22 ἀψιδίου = ἀψιδίου.
26 κῶδ. δυσήνυτον. 28 κῶδ. ἦεν. 35 κῶδ. ὑμῶν.

26 κῶδ. πολλάκις. 28 κῶδ. ποιμαίνεσθαι. 30 Ψαλμ. κβ', 2. 33/34 Ψαλμ. κβ', 4. 36 κῶδ. ἐγχειρισθήσεις. 42 Ψαλμ. κς'. 1.

καὶ πῶς οὐχὶ ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιδοίη πᾶσαν αὐτάρκειαν, καὶ σωματικὴν καὶ πνευματικὴν, χαριτῶν καὶ δυναμῶν καὶ εὐφραίνων καὶ θαυμασῶν ὑμᾶς κατὰ τὸν κόσμον τοῦτον ἐν ταῖς πολλαῖς καὶ ποικίλαις αὐτοῦ μεγαλοδωραεῖς;

Ναί, ναί, τέχνα μου, οὕτω πιστεύετε καὶ οὕτως πεποιθετε, καὶ κατὰ τοῦτο ἀναθάλλετε καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ οἷον εἰπεῖν 10 ἕξανθεῖτε καὶ καρποφορεῖτε τὰς ἀθανάτους ἀρετάς, εὐωδιάζοντες ταῖς ἐνθέοις πράξεσιν, ὡς τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ, πᾶσαν δυσωδίαν κακίας ἀποπεμπόμενοι ὡς θεοστυγῆ καὶ ὀλέθριον. μὴ γὰρ οὐχὶ πᾶσα πράξις ἡμῶν καθ' 15 ἑκάστην ἡμέραν ὡς θυσία ἀναφέρεται τῷ δεσπότην θεῷ, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας; ἀναφέρεται οὖν καὶ ἀνάγεται ἡ ἀληθινὴ τοῦ κόσμου ἀποταγὴ ὑμῶν, ἢ πρὸς τοὺς κατὰ σάρκα ἀκάθελκτος διάστας ὑμῶν, ἢ ἐπὶ τὸ 20 αὐτὸ κοινωνικὴ καὶ ἀμέριστος ζωὴ ὑμῶν. καὶ ἵνα μὴ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο διεξέρχωμαι, πολλὰ ὄντα, ἃ κατὰ ζῆλον θερμὸν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην καὶ πάτριον πολιτείαν ἀποβλέψασιν ἐσπουδάσθη ὑμῖν κτηθῆναι καὶ 25 θησαυρισθῆναι, οἷον τὸ μὴ ἀποτεταγμένως ὀνομάζεσθαι τινι ἴδιον, μέχρι τοῦ οἰοδηποτοῦν σκεύους, τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν φροντίδα ἐν πᾶσι καὶ κατὰ πάντα, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ καὶ ἐπὶ τοῖς πᾶσι, τὸ ἐν τῇ στενο- 30 χωρίᾳ τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ὑπομονητικὸν καὶ φερέπονον, καὶ τούτου μὴ ἀτονεῖν πρὸς πᾶσαν ἐντολήν, μάλιστα γὰρ πρὸς τὸ πάντας τοὺς θέλοντας σωθῆναι μὴ ἀποστρέφεσθαι, οἷοί περ εἰσι πτωχεύοντες ἢ χωλεύοντες κατ' 35 ἀμφοτέρα· ἔπειτα τὸ μηδὲ δοῦλον μήτε θῆλυ κτήνος κεκτῆσθαι, ὃ κακῶς νῦν ἐπεισενεχθὲν ὁράται ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τάγματι, ὡσπερ κοσμικῶν τινα ζῶν βιοτεύειν αἰρουμένων, καὶ εἶτι ἄλλο τὸ τῆς κραταιᾶς πρὸς θεὸν 40 καὶ πρὸς ἡμᾶς πίστεως ἔργον ἡμῶν ἐξαγαγεῖν. τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ, ἡνῖκα γενναίως ὑπὲρ τοῦ μὴ προσεί-

σθαι τὴν τοῦ αὐτοκράτορος μοιχείαν συνήλθετε ἡμῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ συναμασίχθητε καὶ συνεξωρίσθητε ἄλλοι ἄλλαχοῦ, ὡσπερ πρόβατα, παταχθέντος τοῦ ποιμένου, εἰ καὶ τολμηρὸν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς εἰπεῖν, 5 καὶ πρὸ τούτου, ἐφ' ὅσον ἐπὶ τὸ αὐτὸ μελετῶμεν, ὡς πράγματι ἐξεωθέντων ἡμῶν τηνικάδε ὑπὸ τοῦ βασιλευόντος συνεξήλθετε καὶ συνεισήλθετε ἡμῖν ἐνταῦθα, ἐν μηδενὶ κατακρατηθέντες τῶν ἀνθρωπίνων· τοῦτο δὲ καὶ 10 νῦν, ἐπὶ ἀναχωρησάντων ἡμῶν τῶν Καθαρὰ, διὰ τὸ μὴ ἔασθαι ἡμᾶς εὐαγῶς ζῆν, συναποδιέστητε τῶν ἐκεῖσε οὕτω θερμῶς καὶ ἀνδρείως, ὡς μάρτυρες Χριστοῦ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ὁμολογήσαντες καὶ κρατύναντες 15 ἐνώπιον καὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. καὶ εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν ταπεινὴν ἡμῶν προσευχὴν καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ὃς ἐκραταίωσεν ὑμᾶς ἀπαρασαλεύτους ἐκ τῆς κατὰ πίστιν ὑμῶν ἐδραιότη- 20 τος διαμεῖναι, καὶ ὃς οὐ περιεῖλε λόγον ἀληθείας ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν εἰς τὸ ἀφευδεῖς φανῆναι τὰς πρὸς αὐτὸν φοβερὰς συνθήκας ὑμῶν, καὶ ὃς ἐδοκίμασεν ὑμᾶς ὡς χρυσὸν ἐν καμίνῳ καὶ εὔρε τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς 25 πίστεως ἀκηλίδωτον καὶ ἄρρυπον, καὶ ὃς ἀνέδειξεν ὑμᾶς τέχνα ἀληθινὰ καὶ οὐ μωμητὰ, υἱοὺς ἐγνωσμένους καὶ οὐκ ἀθετήσαντας, υἱοὺς φωτὸς καὶ ἡμέρας καὶ οὐχὶ σκότους καὶ ἀπειθείας, γενεὰν κατευθυνομένην καὶ μετὰ θεοῦ 30 πιστευομένην τῷ πνεύματι καὶ οὐχὶ σχολιὰν καὶ παραπικραίνουσαν· καὶ ὃς ὑπεδειγμάτισεν ὑμᾶς ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τοῖς τε μοναδικοῖς καὶ μιγᾶσι μοναχοῦς ἀληθινοῦς, ὑποτακτίτας ἀκραιφνεῖς, ἀναχωρητὰς ὡς ἀλη- 35 θῶς τοῦ κόσμου, ἀποτακτίτας πάσης κτήσεως καὶ ὑπάρξεως, ἄνω φρονοῦντας, ἄνω βλέποντας, ξένους καὶ παρεπιδήμους τῆς γῆς, πολίτας καὶ οἰκήτορας τῶν οὐρανῶν, κατὰ μίμησιν τῶν ἀγίων μαρτύρων, κατὰ ζῆλον 40 τῶν ὁσίων καὶ δικαίων, εἰς δόξαν τοῦ πολυουμνήτου κράτους αὐτοῦ.

10 κῶδ. ἕξανθῆτε. 14 κῶδ. πράξεσ. 30 κῶδ. ὑπομονητικῶν. 35 κῶδ. θῆλυ. 38 κῶδ. βιωτεύειν.

1 κῶδ. συνεξήλθετε. 3 κῶδ. συναμασίχθητε. 9 κῶδ. συνεισέλθετε. 24 κῶδ. ἐδοκίμασεν. 26 κῶδ. ἄρρυπον. 40 κῶδ. ζῆλων.

Τί οὖν ἐγὼ πρὸς ταῦτα φαίην ἐγκωμια-
 στικὸν καὶ μακαριστικόν; ἢ τί ἀντεισάζαιμι
 ἐγὼ ὁ τάλας, ἐγὼ ὁ ποιμὴν ὁ κακός; οὐδέ
 γε τὸ αἷμά μου αὐτὸ ἐὰν χέω, τὰς σάρκας
 5 μού τε καταξάνω καὶ τὰ ὀστέα μου συντρίψω,
 ἀντισηκώσω ὑμῖν τὴν χάριν· τὰ γὰρ παρά
 τοῦ θεοῦ μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα καὶ ἐν-
 ταῦθα μὲν διδόμενα καὶ δοθησόμενα (πῶς
 γὰρ οὐκ ἀληθεύειν αὐτὸν ἀναγκαῖον, τὰ ἐκα-
 10 τονταπλασίονα νέμοντα;), ἐν τῷ μέλλοντι δὲ
 αἰῶνι τὰ μήτε ὀφθαλμῶ ὄρατά, μήτε ἀκοῇ
 χωρητά, μήτε ἐννοίᾳ καταληπτά, “ἃ ἠτοί-
 μασε”, φησί, “πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν”. τότε
 οὖν ὄψεσθε τί καλὸν ἤγαγεν ἡ ἀκλινῆς ὁμο-
 15 λογία ὑμῶν καὶ ἡ τῶν τῆδε ἡδέων παρα-
 θεώρησις καὶ παράβλεψις· καὶ τότε ὄψεσθε,
 ὃ εἶπεῖν μὲν ἔλεεινόν, μὴ σιωπῆσαι δὲ ἀναγ-
 καῖον, διὰ τὸ ὑμῖν ἐδραῖον, τοὺς τέκνα μὲν
 καὶ ἀδελφοὺς χρηματίσαντας, ἀρνητάς δὲ
 20 καὶ ἀθετητάς διὰ πρόσκαιρον ἡδονὴν τῶν
 μικρῶν καὶ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ ὥρων ὀφθέν-
 τας, καταισχυνομένους καὶ ἠτιμωμένους καὶ
 τὰς ἐναντίας ἀποφάσεις δεχομένους. τί τότε
 ὄφελος τοῖς ἐλεεινοῖς καὶ τάλαιπύροις ἐν τῷ
 25 κρίνεσθαι, ἢνίκα κεκρίκασι πατῆσαι τὸν νό-
 μον αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ κοινὸν
 ἠγγήσασθαι τὸ αἷμα τῆς διαθήκης αὐτοῦ; καὶ
 τί τότε εἰς μετᾶμελον τῶν ἐνθένδε ἀθλητικῶν
 ὑποταγῶν, ἐπὶ ἀνατελεῖ ὑμῖν φῶς καὶ χαρὰ
 30 ἀνεκλάλητος, καὶ ζωὴ καὶ ἀθανασία τῆς ἐν
 τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν καταπαύσεως; ἀλλὰ
 φεῖσαι, φεῖσαι, κύριε, καὶ σὺν τῷ ἡμᾶς σκέ-
 πειν καὶ φρουρεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου
 κάκεινους πάντας ἐπανάγαγε καὶ ἀνακάλεσαι
 35 πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἐπισυνάφειαν, ἵνα πάν-
 τες οἴσωμέν σοι δόξαν καὶ αἴνον, τῷ πατρὶ
 καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙ'.

Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι ἡμᾶς τοὺς θεοφόρους
 ἡμῶν πατέρας, ἀποφυγῆς τε τῶν παθῶν τῆς
 ἀτιμίας καὶ ἐρηγήρσεως καὶ πόνου τῆς
 5 κατὰ ψυχὴν ἡμῶν ἐργασίας.

Ἀδελφοί μου καὶ πατέρες, σπόρου μὲν
 καὶ ἀμητοῦ καὶ τρυγητοῦ καιρὸς ἐστὶ τις
 ὠρισμένος, ἐν ᾧ ὁ γεωργὸς εὐρίσκει τὰ κα-
 ταθύμια ἑαυτοῦ πορίζεσθαι· ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ
 ψυχὴν ἐργασίας πᾶς καιρὸς ἐστὶν ἐπιτήδειος· 10
 οὐ γὰρ βοῶν χρεῖα, οὐδὲ ἀρότρου, οὐδ' ἄλλων
 σκευῶν τινῶν, ὧν ἡ ἀπουσία οὐκ ἔχει τὸ
 ἐνεργεῖν ἃ κατὰ τὴν γαιηπονίαν. προαιρέσεως
 δὲ μόνης καὶ ἐπιθυμίας ὀλοκλήρου χρεῖα, ἐν
 ἧ πεφύκαμεν σπεῖρειν ὄντως τὰ καλὰ καὶ 15
 θερίζειν τὰ ἀγαθὰ εἰς ἀπόλαυσιν αἰώνιαν,
 καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν
 νυκτί, ἐν πρωῒ καὶ μεσημβρίᾳ, ἐν βρώσει
 καὶ πόσει, ἐν τῷ καθέζεσθαι καὶ ἀνίστασθαι,
 ἐν ὀμιλίᾳ καὶ σιωπῇ, ἐν κινήματι καὶ στά- 20
 ματι, ἐν ἐργασίᾳ καὶ ἀργίᾳ, εἴπερ ὕλως νή-
 φωμεν καὶ γρηγορῶμεν, ἀλλὰ μὴ ἀποπλα-
 νώμεθα καὶ ἀπατώμεθα τοῖς διαλογισμοῖς
 ἡμῶν, ὧδε ἀκαεῖσε περιφερόμενοι τῷ νοί.
 ἢ καὶ τῷ σώματι, καὶ ἐκδικούμενοι θελή- 25
 ματα ἡμῶν σαρκικά, πλήσσοιτες καὶ πλησ-
 σόμενοι εἰς ἀλλήλους δι' ὀξυκολίας καὶ ἔρι-
 δος, παρακοῆς καὶ γογγυσμοῦ, κενοδοξίας καὶ
 ὑπερηφανίας, δικαιοῦντες ἑαυτοὺς πρὸς τοὺς
 πλησίον καὶ τὸ νικᾶν ἀθέσμως ἐφιέμενοι· 30
 ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ μὴ ἔῶντα τὸν νοῦν ἡμῶν
 σχολάζειν ἐν κυρίῳ καὶ ἀναλογίζεσθαι τὰ
 δέοντα, καὶ ταπεινὸν εἶναι καὶ συντετριμμέ-
 νον καὶ πάντα ὑποδέχεσθαι ἀσμένως τὰ συμ-
 βαίνοντα θλιβερά· ἀλλὰ μηδαμῶς οὕτως, 35
 ἀδελφοί, μηδαμῶς· μηδὲ τὰς ἡμέρας τῆς
 σωτηρίας ἡμῶν παραναλίσκωμεν καὶ παρα-
 πόλλωμεν ἀργίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀμελείᾳ·
 μηδὲ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν παρατρέ-
 χωμεν καὶ διανύωμεν ἀνεμπορευότως καὶ ἀκερ- 40
 δῶς, ἀλλ' ἐμπορευσώμεθα τὰς ἀρετὰς καὶ
 κερδήσωμεν τὰ πλοῦτη τῶν οὐρανίων, καὶ
 φρονήσωμεν φρόνησιν, ἣν πεφρονήκασιν οἱ

12/13 Κορινθ. 1, β', 9. 16 κῶδ. ὄψεσθαι. 27 κῶδ.
 ἠγγήσασθαι || τὸ αἷμα τῆς διαθήκης] Ματθ. κς', 28. Ἐβρ.
 θ', 20. ι', 29.

ἄγιοι πατέρες ἡμῶν· μὴ ἡμέραν, μὴ ὥραν παραπόλλοντες, ἀλλὰ στεννῶς καὶ ἐπιτεταμμένως πρὸς τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς ἐνιστάμενοι, πρὸς τὸν διωγμὸν τῶν παθῶν, 5 πρὸς τὴν ἀναληπτικὴν τῶν ἀγαθῶν θεωρίαν· μὴ τοὺς πόνους, τοὺς κόπους, τοὺς διὰ τῶν χειρῶν, τοὺς διὰ τῶν ποδῶν, τοὺς δι' ὄλων τῶν μελῶν, ἐφιστάμενοι εἰς αὐτὸ τοῦτο καὶ ζητοῦντες τὸν θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ 10 κρούοντες ἀπερικακῆτως. καὶ μέντοι ἀνεψύχθη αὐτοῖς ἐπιμένουσιν ἢ εἴσοδος τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἢ θύρα τῆς ἀγάπης, ἢ πύλη τῆς δικαιοσύνης, ἢ τῆς ἀπαθείας ὁδός, καὶ εἰσέβησαν καὶ εἰσεληλύθησαν καὶ εὖρον χαρὰν 15 καὶ ἀγαλλίασιν, καὶ ἐπορίσαντο ἐν ὀλίγοις πόνοις, ὃ ἐζήτησαν, τὴν ἀίδιον καὶ ἀμάραντον εὐφροσύνην· οὕτω γὰρ ἐκεῖνοι ἠσχόληντο περὶ φιλοπαθείας καὶ φιλοσαρκίας· οὕτω ἐφρόντιζον περὶ ἀρχῆς καὶ δόξης καὶ πρω- 20 τείου· οὕτω διεμάχοντο περὶ ἱματίου καὶ ὑποδήματος καὶ κουκουλλίου τε καὶ μανδίου, γραφείου τε καὶ πινακιδίου, λωρίου τε καὶ ἀναλάβου καὶ τῶν τοιούτων· οὕτω ἐχόλουν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ὑπὲρ ῥήματος ὑβριστικῶς 25 ἐπενεχθέντος αὐτοῖς, ἢ ἐμπαίγματος, ἢ προσταγῆς κατ' ἐργασίαν, ἢ ἄλλου τινός, ἀτιμίαν ἢ ἀδοξίαν ἢ κόπον περιφέροντες, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ προκειμένου αὐτοῖς ἀγῶνος σκοποῦντες αἰεὶ, καὶ ὅτι ἢ τούτων ὑπομονὴ τὸ 30 ζητούμενον ἐξήνυε. πάντως ἔφερον πάντα μετὰ χαρμολύπης ἢ καὶ τελείας εὐφροσύνης· τὸ μὲν γὰρ πρότερον τῶν εὐἀγωνιζομένων, τὸ δὲ δεύτερον τῶν ἀπαθεστάτων ἔργων. τίς δὲ μὴ οὐχ οὕτως διὰ τοὺς τινάς (καὶ ἑμαυτὸν 35 λέγω); ἀλλ' ὑπὲρ τῶν προτέρων μικρὸς ὁ λόγος αὐτοῖς, ὑπὲρ δὲ τῶν δευτέρων πᾶσα ἢ ἔνστασις καὶ ἢ σπουδὴ, ὡς ὅτι δι' αὐτὸ τοῦτο ἐξήλθον ἐκ κόσμου καὶ ἦκασιν ἐνταῦθα, ἵνα πάθεισι δουλεύσωσι, μαχῆσων- 40 ταί τε καὶ ἀγριωθῶσιν, ἐνδύσωνται τε καὶ ὑποδήσωνται, ψεύσωνται τε καὶ συκοφαντήσωσι, κλέψωσί τε καὶ ἀποσυλήσωσι καὶ φύγωσιν ἀπὸ θεοῦ καὶ τοῦ μοναστηρίου· οὕτω

γὰρ ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν μου γίνεται καὶ γεγονός, καὶ ἵνα τί ἐγενήθημεν οἱ τοιοῦτοι; ἵνα τί εἰς φῶς ἦλθομεν τηλικούτου τοῦ ἀγίου σχήματος; ἵνα τί ἐφευσάμεθα θεὸν ζῶντα, μᾶλλον δὲ ἵνα τί ἐλογισάμεθα μὴ εἶναι 5 θεόν, κατὰ τὸ "εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι θεός"; πᾶς γὰρ ὁ τὰ φαῦλα πράσων διεφθαρμένος ἐστὶ καὶ κατεβδελυγμένος ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ, θεὸν ἀπαρνούμενος. 10

Οἴμοι τῷ ἀθλίῳ! ποῦ ἐκλήθημεν καὶ ποῖα πράττομεν! ἐξ ἀκαθαρσίας τῷ δοκεῖν εἰς καθαρότητα καὶ ἀκαθαρτότεροι τῆς προτέρας ἡμῶν ζωῆς γινόμεθα· ἐκ φαυλότητος εἰς 15 ὀσιότητα καὶ ἀνοσιουργότεροι τοῦ κόσμου καθιστάμεθα. ἐγενόμεθα μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν· τοῖς ἀκούουσι βλασφημία εἰς θεόν· τοῖς γνωρίζουσιν ὄνειδισμὸς καὶ κατάγελως· καὶ ἀβάλε ὅτε ἐγεν- 20 νήθημεν, ὅτι μικρὸν ὕστερον ἐκζητήσῃ κύριος ταῦτα πάντα, καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκιμάσαμεν αὐτὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, ἀποδοκιμάσει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς μερίδος τῶν ἁγίων καὶ παραδώσει εἰς πῦρ ἀτελεύτητον. ἀλλὰ δεῦρο 25 ὑμεῖς οἱ ἔτι διασφζόμενοι, τέχνα καὶ ἀδελφοί, φυλαξόμεθα τὴν παραγγελίαν τῶν ἁγίων, τὴν νοθεσίαν τῶν πατέρων· τηρήσωμεν τὰς ἑαυτῶν καρδίας ἀμώμους καὶ ἀνενόχους· μὴ παραζηλοῦμεν ἐν πονηρευομένοις, μηδὲ ζη- 30 λοῦμεν τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται. μὴ οὖν ὀρώμεν πρὸς τοὺς πολλοὺς ἀμελεστέρως διακειμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ γενεᾶ, ἀλλ' εἰς τοὺς σπανίους καὶ διεγρηγερμένους ἐν θεοσεβείᾳ, 35 μᾶλλον δὲ εἰς τοὺς προωδευκότας ὁσίους πατέρας ἡμῶν, κάκειθεν τὸν βίον ἡμῶν ρυθμιζόμεν καὶ ἐντεῦθεν ὑποδειγματιζόμεθα καὶ εἰκονιζόμεθα· οὐδὲ γὰρ ζωγράφος ἀφείς τὸν ἀρχέτυπον χαρακτῆρα, τὸν κάλλιστα δια- 40 μεμορφωμένον, ἐκ τοῦ ὑστάτου καὶ δυσειδοῦς μεταγράφει τὸ ἑαυτοῦ φιλοτέχνημα,

3 κῶδ. ἦλθωμεν. 6/7 Ψαλ. γ', 1. 16 κῶδ. μυκτηρισμὸς. 19 κῶδ. κατάγελος. 24 κῶδ. δεῦρο. 26 κῶδ. φυλαξόμεθα. 29/32 Ψαλμ. λς', 1, 2.

ἀλλὰ πάντως σπεύδει ἐκ τοῦ προῦχοντος πάντων ἐν ὠραιότητι γραφέντα μεταποιεῖσθαι τὸ ἐγγραφόμενον. ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἀφροσύνης τούναντιον ἐκ τῶν κακῶν
5 καὶ ἀμόρφων, ἀφιέντες τὰς ἡγλαϊσμένας εἰκόνας, τὸν τῶν ἀγίων βίον, τὰ παραδείγματα λαμβάνομεν. διὰ τοῦτο οὐ τελεσφοροῦμεν, διὰ τοῦτο οὐ προκόπτομεν οἷ γε ταῦτα σκοπῶντες. δὸς μοι Ἀντώνιον, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, Ἰλαρίωνα τὸν μέγαν ἑωσφόρον, Παχώμιον τὸ κλέος τῶν μοναζόντων, Εὐθύμιον τὸν ἡλιον τῆς ἐρήμου, Σάβαν τὸν ἀστέρα τὸν ἄδυτον, τοὺς καθ' ὑποταγὴν ἐκλάμπαντας, Δοσίθεον τὸν τῆς ἀδιακρίτου ὑπακοῆς
15 λαμπτήρα, Μᾶρκον τὸ θεόγραφτον βιβλίον, Ζωσιμᾶν τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ἐγκαλλώπισμα, τοὺς λοιπούς, οὓς τίς ἀριθμήσειε γράφων; τοὺς τοιούτους δεῖ μιμεῖσθαι, τούτων ἰχνηλατεῖν τὰς ἀρετάς. εἰ καὶ μὴ ἰσχύωμεν
20 ἰσοῦσθαι, ἀλλ' οὖν γε οὐ πολὺ πόρρω τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν πολιτείας καὶ ἡμεῖς τὸν ἡμέτερον βίον παρορμήσωμεν. ναί, δέομαι ὑμῶν ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, σῶμεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἀκαταπόνητοι πρὸς τὸ ἔργον τοῦ
25 θεοῦ καὶ βλέψωμεν καθαρῶς εἰς ἃ βλέπειν δεῖ, καὶ ἄρωμεν ἄρμα πνευματικόν, ξίφος ὑπακοῆς, θώρακα πίστεως, ταπεινοφροσύνης περικεφαλαίαν· ἐν τούτοις γὰρ ἡττηθήσονται οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν καὶ σὺν Χριστῷ νικήσομεν,
30 καὶ νικήσαντες νομίμως τοὺς στεφάνους καὶ τὰ βραβεῖα ληψόμεθα τῆς εὐανδρείας ἐν δικαιοσύνῃ θεοῦ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
35 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΙΑ΄.

“Οτι δεῖ ἀμέμπτως καὶ ἀνοθεύτως φυλάττειν τὴν μοναδικὴν ἡμῶν πολιτείαν, καὶ περὶ τοῦ ὑποίσειν πάντα πειρασμὸν μέχρι
40 θανάτου δι’ ἐντολὴν θεοῦ.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, ἀντὶ γραμμάτων ὁ ἄββᾶς Πέτρος ἄγγελος ἡμῖν ἐγένετο τῆς

περὶ πάντα ὑγείας ὑμῶν, καὶ ὅτι ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐταξίᾳ διάγετε. χαίρομεν, ὡσάντις ἂν ἀκούωμεν, καὶ εὐφραϊνόμεθα· τί γὰρ ἄλλο περισπούδαστον ἡμῖν καὶ ἐπιθυμούμενον, ἀλλ’ ἢ τὸ ὑμᾶς εὐσεβῶς περιπατεῖν καὶ θεοπρε- 5 πῶς ἀναστρέφεσθαι, ποιῶντας πάντα τὰ προστατάγματα τοῦ κυρίου, καὶ ἀνοθεύτως τὴν μοναδικὴν πολιτείαν διαφυλάττειν, ἐν ἣ ἐγεννήθητε διὰ πνεύματος καὶ δι’ ἧς ἐλυτρώθητε τῶν ἀρχαίων παραπτωμάτων, οὐ μὴν 10 ἀλλὰ καὶ ἐλάβετε πνεῦμα δυνάμεως ἀπὸ προσώπου ὀρωμένων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, μηδὲν ὑποπτήσσετε τῶν παρόντων, πρὸς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι ἐν ἀμωμήτῳ πολιτεία καὶ φυλακῇ τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐντολῶν; 15 εὐχαριστήσατε, δοξάσατε, αἰνέσατε τὸν καλέσαντα ὑμᾶς κύριον, τὸν βεβαιώσαντα ὑμᾶς ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἀνταποδιδόντες ἀνταπόδοσιν οὐκ ἄλλην τινά, ἢ τὴν ἐν ὑπομονῇ καρτερίαν ὑμῶν τῆς ἀσκή- 20 σεως. καὶ εἰ ἕως τοῦ δεῦρο οὕτως καλῶς διηγωνίσασθε, καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ ἐξῆς διανύσθητε καὶ ἀναζέσατε πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ὑποταγὴν, τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐνισταμένης ἀγω- 25 νίας, διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καθηρημένου· παρὰ γὰρ κυρίου στέφανοι ὑμῖν πλέκονται καθ’ ἐκάστην, ἐπὶ εὐπροθετῆτε πάντα ὑπομένειν, ἢ μεθίστασθαι τῆς κατ’ ἐντολὴν ἐδραιότητος ὑμῶν καὶ τῆς πρὸς τὴν ταπει- 30 νωσίαν μου πειθαρχίας. οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ἀδελφοί καὶ τέκνα, ἀκαίρως ἑαυτὸν βούλομαι ἐπιρρίπτειν εἰς πειρασμούς, οὐδὲ παραπολαύειν θλίψεων καὶ ὀδυνῶν, μέμφεων τε καὶ μυκτηρισμῶν, τυχόν δὲ καὶ ἐξορίας. ἀλλ’ ἐπειδὴ 35 ἡ ἐντολὴ τοῦ κυρίου ζωὴ αἰώνιος ἐστὶ καὶ ἡ παρακοῆ αὐτῆς θάνατος, ἀναγκαζόμεθα πρεσβεῦειν τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ συνέρχεσθαι τοῖς ἐναντιουμένοις αὐτήν. εἰ προδοῦναι βουλόμεθα, ἐξ ἐτοίμου αἰ τιμαί, αἰ πρωτο- 40 κλησίαι, αἰ δόξαι, αἰ προεδρίαι παρά τε βασιλέων καὶ ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων. ἀλλὰ τί τὸ ὕφελος, καθὼς γέγραπται, “εἰάν τις ὄλον

τὸν κόσμον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
 ζημειωθῆ"; διὰ τοῦτο ἡ ἔνστασις ἡμῶν, διὰ
 τοῦτο οἱ ἀγῶνες καὶ δι' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς δια-
 βαίνοντες. "ἀλλὰ θαρσεῖτε", λέγει κύριος·
 5 "ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον". διὰ τοῦτο δὲ
 ἐκεῖνος νενίκηκεν, ἵνα ἡμεῖς κατόπιν αὐτοῦ
 βαίνοντες ὡσαύτως νικήσωμεν. ἐπεὶ ὡς θεὸς
 ἐκεῖνος ἀεὶ νικῶν ἦν, νενίκηκεν αὐτὸς ὡς
 ἄνθρωπος καὶ κατὰ πόδας εὐθὺς ἐνίκησαν
 10 τὸν κόσμον οἱ ἀπόστολοι· μετ' αὐτοὺς ἐνί-
 κησαν οἱ μάρτυρες, ἔπειτα οἱ ὄσιοι. πῶς; εὐ-
 σεβῶς καὶ θεοπρεπῶς ζήσας. πῶς δὲ ἡ νίκη
 ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ καὶ τῶν πάν-
 των ἁγίων; ἄρα ἀθλιπτως, ἀβασανίστως,
 15 ἀναιμάκτως, ἀνεξορίστως; οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ
 καὶ διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου. οἴδατε τοὺς
 ὀνειδισμοὺς τοῦ κυρίου, τοὺς ῥαπισμοὺς, τοὺς
 χλευασμοὺς. παρεδόθη, ἐκριτηριάσθη, ἐῤῥα-
 πίσθη, ἐνεπτύσθη, ἐσταυρώθη, καὶ ἀναστὰς
 20 ἔσωσε τὸν κόσμον. ὁμοιότηπως οἱ μακάριοι
 ἀπόστολοι, τὰ ἴσα πεπονθότες τῶν μαρτύ-
 ρων. τίς ἐξείποι τὰς βασάνους καὶ τὰ ἄθλα
 τῶν ὁσίων, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἐξορίας;
 φησὶ γάρ· "πάντες οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν
 25 ἐν Χριστῷ διωχθήσονται, ἄνθρωποι δὲ πλά-
 νοι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 πλανῶντες καὶ πλανώμενοι". τί οὖν ξένον,
 εἰ καὶ ἡμεῖς θέλοντες κατ' ἴχνος βαίνειν τῶν
 ἁγίων πατέρων πανθάνειν ταῦτα, ἃ πανθά-
 30 νομεν, εἰ καὶ ἕτερα; οὐδὲν· ἀλλ' ὅτι καὶ
 καταξιούμεθα παθεῖν, ὀφείλομεν εἰπεῖν, ὅτι
 "τίς εἰμὶ ἐγώ, κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ
 πατρός μου, ὅτι ἠγάπησάς με"; στενὴ καὶ
 τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς τῆς βασιλείας· ἄνετος καὶ
 35 πλατεῖα ἡ τρίβος τῆς ἀπωλείας· χαρὰ κό-
 σμου σαρκὸς τε καὶ αἵματος ἡδοναί· φόβος
 ἀνθρώπινος καταφρόνησις τῶν θείων νόμων,
 ἀμεριμνία θανάτου. εἰς δὲ τήνδε θλιψίαν κό-
 σμων, πόνοι ἐκούσιοι, ἀνδρείας ἄθλα, ἀπα-
 40 γωγῆς ὑπόθεσις· φησὶ γάρ ὁ ἀπόστολος
 "ὕστερόμενοι, θλιβόμενοι, ἐν ἐρημίαις καὶ
 ὄρεσι καὶ σπηλαίοις πλανώμενοι καὶ ταῖς
 ὄπαϊς τῆς γῆς". καὶ μὴ εὐρηταί τις τῶν

ἁγίων ἀπαθῶς διελθῶν; οὐδαμῶς. μὴ τοίνυν
 λοιπόν, τέκνα, ξενίσεσθε ἐπὶ τοῖς συμβαί-
 νουσιν, ἀλλὰ χαίρετε ὅτι κατελήφθητε καὶ
 ἐμπυριζέτω ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ κρα-
 5 ταιότερον, ἵνα ἐντεῦθεν καὶ τὰς ἡδονὰς μα-
 ραίνητε καὶ τοὺς δαίμονας ἀποτρέψησθε. ὁ
 ἀγαπῶν τὸν ἕνα τοὺς πάντας ἐν δευτέρῳ
 ἔχει· ὁ φοβούμενος τὸν ἕνα οὐδένα τῶν
 ἄλλων δύναται φοβεῖσθαι· ὁ θεὸν ἔχων ὑψη-
 10 λότερος πάντων γέγονεν. οὐ δύναται ὁ υἱὸς 10
 τοῦ θεοῦ μὴ εἶναι φοβερὸς μόνος· οὐ δύ-
 νηται ὁ κόσμος νικηθεὶς ἀπαξ νικῆσαι τὸν
 νικήσαντα αὐτόν. φρονεῖτε ὑγιῶς, φυλάττε-
 σθε εὐσεβῶς, ποιούμενοι ἐντεῦξαι καὶ προ-
 15 σευχᾶς ὑπὲρ βασιλέων, ὑπὲρ ἀρχιερέων, ὑπὲρ 15
 πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, κατὰ τὸ κέ-
 λευσμα τοῦ ἀποστόλου. ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ
 ὑμῶν ἐστίν· εἰ γὰρ ὅπου εἰσὶ δύο καὶ τρεῖς
 πάρεστιν, ἐν ὑμῖν τοῖς τοιοῦτοις, κρατοῦσι
 20 τὴν ἐντολήν αὐτοῦ, πῶς οὐχὶ ἔσῃται; μέ- 20
 νωμεν τοίνυν ἕως τοῦ παρόντος, μὴ μετέ-
 χοντες τῆς ζύμης τῆς μοιχικῆς. καὶ εἰ μὲν
 οὕτως ἐῷσιν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, χάρις τῷ
 θεῷ· αὐτὸς γὰρ εὐδοκεῖ τοῦτο. εἰ δὲ οὐκ
 25 ἐῷσι, καὶ οὕτω χάρις αὐτῷ· οὗτος γὰρ ἐστίν 25
 ὁ εὐδωῶσων ἢ παραχωρῶν. οὕτως καὶ οὐδὲν
 πάρεξ αὐτοῦ γίνεται ἐν τοῖς κρατοῦσι τὸν
 νόμον αὐτοῦ κράτιστον καὶ ἀγαθόν· κἄν τοῖς
 ἐναντίοις ὀφθῆσεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, πολ-
 30 λάκις καὶ ἐνταῦθα. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, 30
 ὁ δὲ κύριος σώσει πάντας ἡμᾶς νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΙΒ'.

"Ὅτι χρὴ ἐνάγειν τοὺς ἐπιστημονάρχας
 τὴν ἀδελφότητα θεοπρεπῶς, καὶ περὶ ἀκρι- 35
 βείας τοῦ θεολόγητου ἡμῶν βίου καὶ τοῦ
 ἐκφυγεῖν ἡμᾶς τὴν κακὴν παρῆρησιαν.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὁρῶν
 καὶ ἐπιγινώσκων, οἷον καὶ ἡλίχον τὸ ἔργον
 τῆς κατὰ θεὸν προστασίας ὑμῶν, καὶ ἐπαι- 40

4/5 Ἰωάν. ις', 33. 24/27 1 τμοθ. 2, γ', 12, 13.
 32/33 πρβλ. Ματθ. ζ', 13, 14. 41/43 Ἐβρ. ια', 37.
 42 κῶδ. σιιλλείους.

2 κῶδ. ξενίσεσθαι. 4 κῶδ. ἡμᾶς. 9 κῶδ. δύ-
 νατε. 13 κῶδ. ὑγιῶς. 14/17 Τιμοθ. 1, β', 1, 2.
 18 πρβλ. Ματθ. ιη', 20. 20 κῶδ. οὐχί. 31 κῶδ.
 σώσει.

σθανόμενος τῆς ἑμαυτοῦ ἀναξιότητος, συν-
 τριβόμαι τὴν ταλαίπωρόν μου ψυχὴν, καὶ
 δέδοικα καὶ τρέμω καὶ ἰλιγγιῶ, ποῦ καὶ πο-
 ταπῶς δυνηθῶ ἄξει καὶ ποιμᾶναι καὶ ὀδη-
 5 γῆσαι ὑμᾶς κατὰ τὸ τοῦ κυρίου εὐάρεστον.
 καὶ οὔτε ἡμέρα, οὔτε ὥρα, οὔτε εἴσοδος,
 οὔτε ἔξοδος, οὔτε ὑγεία, οὔτε νόσος, οὔτε
 λύπη, οὔτε χαρά, οὔτε τις ἄλλη συμβᾶσα
 πρόφασις ἄνεσίν μοι φέρει· ἀλλὰ μεριμνῶ
 10 καὶ περισπῶμαι, καίπερ ἀδύνατος ὢν καὶ
 ἀσθενής κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ὥστε
 περισώσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀποδοῦναι δι' ἀγαθῆς
 πολιτείας ὡς θυσίαν εὐάρεστον. τίς οὖν μοι
 15 τίς ὁ συνεπικουρῶν; τίς ὁ συναντιλαμβανό-
 μενος; τίς ὁ ὑπερασπιζόμενος; τίς ἄλλος, ἢ
 ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ προστασία τῆς Θεο-
 τόκου, τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, τοῦ Προδρόμου,
 καὶ τοῦ Θεολόγου, καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ κυρίου
 20 καὶ πατρός μου καὶ πατρός ὑμῶν σὺν τῆς
 ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθῆς καὶ ἱεῤῥας προθυμίας;

Ἰδοὺ τοιγαροῦν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαία
 πρόοδος ἢ ἀπιούσα ἡμᾶς εἰς τὰ ἔξω μονα-
 στήρια, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
 25 δέον γὰρ κάκεινοις ἀπονέμειν τὰ εἰκότα, ἵνα
 μὴ τῆ σπάνει τῆς ἐπισκέψεως διαπίπτειεν
 καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν τὰ προστάγ-
 ματα, ὥστε φαίνεσθαι ἡμᾶς ἐξ Ἰσου τῶν
 πάντων πατέρες καὶ μὴ ἑτερομερεῖν ταῖς
 30 ἐλλείψεσιν. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς διὰ τῆς ἀγά-
 πης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα
 ἐν τῇ ἐξουθενημένῃ ἀπουσίᾳ μου ὑγιεῖς δια-
 μένητε τὰς ὀλιγοστάς ἡμέρας τῆς ἀποδη-
 μίας, τὰς τάξεις ὑμῶν περικυλάττοντες κατὰ
 35 τε ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν καὶ πᾶσαν ἄλλην
 ἀγαθὴν κίνησιν καὶ πράξιν ὑμῶν. οἱ ἄρχον-
 τες καὶ ἐπιστημοναρχοῦντες μὴ αὐθεντικῶς,
 μηδὲ αὐθαδῶς, μηδὲ ἐμπορευτικῶς, μηδ'
 ἄλλως πως ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ θεοπρεπῶς,
 40 ὠφελίμως, σωτηρίως, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν
 ἐκάστοτε, ὡς ὑπὸ θεοῦ ὀρώμενοι καὶ κρινό-
 μενοι καὶ λόγον ἀπαιτηθῆσόμενοι ἐφ' οἷς λέ-
 γετε καὶ πράττετε· οἱ ὑπακούοντες καὶ ὑπο-

τασσόμενοι πρὸς τὸ εὐπειθῶς καὶ εὐηθῶς
 ἔπεσθαι καὶ συνδιεξάγεσθαι εἰς τὰ προστασ-
 σόμενα καὶ ἐντελλόμενα ὑμῖν, πρῶτον μὲν
 παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου μου τοῦ κυρίου τοῦ
 καλογήρου, ἔπειτα καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν 5
 προυχόντων. τέκνα οὖν θεοῦ ἐστέ· ὡς τέκνα
 φωτὸς περιπατεῖτε. ἄρνες Χριστοῦ ἐστέ· ὡς
 ἄρνες αὐτοῦ ἠπίως καὶ εὐμαρῶς ποιμαίνεσθε.
 μὴ τις ὡς ἔριφος ἀτακτεῖτω καὶ σκιρτάτω,
 τὰς ἀκάνθας τῶν παιθῶν ἐσθιόμενος· μὴ τις 10
 ὡς Ἰούδας πορευέσθω, συνῶν μὲν τοῖς ἀδελ-
 φοῖς ὡς ἀδελφός, ἔξω δὲ σκοπῶν τε καὶ με-
 λετώμενος τὰ τῆς προδοσίας καὶ ἀπωλείας
 τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· μὴ τις ὡς Ἡσαῦ διαγι-
 νωσκέσθω, φαυλιζῶν τὰ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ 15
 πρωτοτόκια διὰ κλεπτικῆς βρώσεως καὶ πό-
 σεως, εἴτε ἐν τῇ θυρωρικῇ, εἴτε ἐν τῇ νο-
 σοκομικῇ, εἴτε ἐν τῇ μαχιπευτικῇ, εἴτε ἐν
 τῇ μεμβραναρικῇ, εἴτε ἐν τῇ σκυτοτομικῇ,
 εἴτε ἐν τινι ἄλλῃ, ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον 20
 λέγω· μὴ ἐν ἀργίᾳ μένοντες καὶ διακονοῦν-
 τες ὧδε κάκεισε ἀκαίρως καὶ ἀναλίσκοντες
 τὴν ἡμέραν εἰς μάτην, κοπιόντων τῶν λοι-
 πῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τόνῳ, συγκατομένων τε
 τῷ καύσωνι τῆς ἡμέρας καὶ ψυχομένων τῷ 25
 παγετῷ τῆς νυκτός. φοβερὸν τὸ κατάκριμα
 καὶ οὐδὲ τοῦ ἐσθιῖν ἄξιοι, κατὰ τὸν ἀπό-
 στολον οἱ τοιοῦτοι. ὁμοίως τοὺς πόδας ὑμῶν
 κινεῖτε ἐν τοῖς κατὰ θεὸν διαβήμασιν, ἀλλὰ
 μὴ ἐν τόποις κρυπτοῖς καὶ πονηροῖς, μηδὲ 30
 ἐν συμβουλίαις καὶ συνεδρίαις ματαιότητος,
 "ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου μωροπλάσιον ἡλίου φω-
 τεινότεροι", κατὰ τὸ γεγραμμένον, "ἐπιβλέ-
 ποντες πάσας τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ κατανοοῦντες
 εἰς ἀπόκρυφα μέρη". τοῖνον, εἰ καὶ ἐν παρα- 35
 βύστῳ ἢ τόπῳ, ἀλλ' ἐκεῖ, ἀδελφεῖ, βλέπει σε
 ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, ποῦ ἦσθα καὶ μετὰ
 τίνος ὁμιλεῖς καὶ τί πράττεεις. βλέπε, τέκνον,
 μὴ εὖρη σε τῷ Σατανᾷ συνομιλοῦντα, μὴ
 καταφθίσῃ σε διαθήκας ἀσωτίας διαθέμενον, 40
 μυσσαροπραττοῦντα, αἰσχροουργοῦντα, καὶ εἰ

πρὸς τὸ παρὸν οὐκ ἀποδίδωσι (μακροθυμὸς γὰρ ἐστίν), ἀλλ' οὖν ἐγγραφεὶ τὴν ἁμαρτίαν, σημειοῦνται τὸ πτώμα, ἐπιφωνῶν σοι ἀρρήτως καὶ ἀοράτως "ταῦτα ἐποίησας καὶ ἐσίγησα"
 5 ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος· ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου", δηλονότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ποῦ λοιπὸν φύγωμεν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὰς χεῖρας τοῦ ἐξουσιάζοντος τὰ
 10 πάντα; τί πράξωμεν σκαιὸν καὶ οὐ διαγνώσωμεν;

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ, οὕτως, ἀλλὰ σωτηρίως καὶ εὐαρέστως, ἵνα χαίρῃ καὶ εὐφραίνῃται, ἵνα ἐν τῷ βιβλίῳ
 15 τῶν ζώντων ἐσημαίνῃται τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔργα καὶ ἐν καιρῷ ἀποκαλύψεως στεφανώσῃ ὑμᾶς τῷ τῆς δικαιοσύνης ἀμαράντῳ καὶ αἰωνίῳ στεφάνῳ. μέγα κακὸν ἢ παρρησία καὶ ὀλεθριον· φύγωμεν οἱ πάντες· μὴ δίδωμεν
 20 ταῖς κατὰ μικρὸν κλοπαῖς καὶ συγκαταθέσεσιν ἐγγύτητας εἰς ἀλλήλους, ὅφεις πρὸς ὅφεις, ὄφθαλμὸν πρὸς ὄφθαλμόν, σάρκα πρὸς σάρκα, ὁμιλοῦντες ἡδονικὰ καὶ ὑπομειδιώντες πορνικά. καὶ οὕτως λοιπὸν ὁ συνδουλοῦν τὴν
 25 ἀδικίαν καὶ ἀποτελῶν τὴν ἁμαρτίαν ἀνάπτει τὸ πῦρ καὶ καίει τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς, καὶ τοὺς μὲν ὀλοκαύστους ἀπεργάζεται, τοὺς δὲ φλέγει, τοὺς δὲ ἀκρωτηριάζει. καὶ ἀβάλε τῆς ζημίας. διὰ μικρὰν καὶ ὀλεθρίαν ἡδονὴν
 30 ἀπόλλυται κάματος πολλῶν ἐτῶν ἀσκητικὸς καὶ πολύμοχθος. "τίς ὠφέλεια", φησὶν, "ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν"; καὶ τί ἀπατώμεθα ἐν τούτοις, τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, καὶ τί χαροποιούμεν
 35 τὸν Σατανᾶν καὶ λυπούμεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ποῦ εἰσιν αἱ διαθήκαι καὶ αἱ συνταγαί, ἃς ἐθέμεθα ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ θεοῦ, ὡς οὐχ ἀφόμεθα, ὡς οὐ θίξομεν κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν; καὶ τί ῥυποῦμεν τὸν τῆς
 40 παρθενίας χιτῶνα, ὃν διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος τούτου ἐλάβομεν; καὶ τί παραβλησκόμεθα τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιούμεθα

αὐτοῖς ἀλογιστεύοντες; ἅγιοι οὖν κεκλήμεθα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀναγνοὶ ἐσμέν· εὐλογημένοι ὀνομαζόμεθα καὶ ἀνευλόγητοι ὑπάρχομεν· καθαροὶ καὶ ναζηραῖοι καὶ πεφνήναμεν ῥυπαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι. ἀλλὰ δεῦτε προσ-
 5 κυήσωμεν καὶ προσπέσωμεν καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. ἀπ' ἐμοῦ ὅσοι μεμόλυσθε, καὶ ἀνανήψατε (παρακαλῶ) ἐκ τῆς μέθης καὶ κλοπῆς τῶν παθῶν, καὶ ἀγνίσατε ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας· δέ-
 10 χεται γὰρ κύριος μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς. μὴ ἔστω δὲ ὑμῖν ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία καὶ ἡ πρὸς τὴν μετάνοιαν ἀποδοχὴ εἰς ὀλισθὸν παλιμψυχίας· δεινή γὰρ ἢ ἐπίνοια καὶ ὀλέθριος. ἄνθρωπε, οὐκ οἶδας τί τέξεται ἡ
 15 ἐπιούσα, τί σοι μένει εἰς τὴν αὔριον διὸ ἀσφαλῆς γενοῦ, ἵνα μὴ σαθρὰ βουλευσάμενος ζημιωθῆς τοὺς αἰῶνας, κολαζόμενος ἀτελευτήτως.

Ταῦτα μακροτέρου μὲν ἦν κατὰ τὸν πα-
 20 ρόντα καιρὸν· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέρχομαι, ἵνα ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις τὸ ἀσφαλές ἔχητε, καὶ οἱ ἀλόντες καὶ οἱ μὴ ἀλόντες, καὶ οἱ εὐδρομοῦντες καὶ οἱ ἐστῶτες καὶ οἱ σαλευθέντες, οὕτως παρυπέμνησα. δέομαι οὖν ὑμῶν ὕγιαί-
 25 νοιτε πάντες, σφύζοισθε πάντες, στηρίζεσθε, ἀποπληροῦντες τὰ προστεταγμένα ὑμῖν, γρηγοροῦντες ἐν ταῖς ψαλμωδίαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς καταστάσεσι, καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν εἴη μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν νῦν
 30 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΓ'.

Περὶ τοῦ ὑποφέρειν τὰ δυσχερῆ τῆς ὑποταγῆς καὶ τοῦ εὐμενεῶς δέχεσθαι τὰς ἐπι-
 35 τιμήσεις παρὰ τοῦ καθηγουμένου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τοῦ ἐμπολιτεύεσθαι κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἀποσιωπήσαί με πρὸς ὑμᾶς οὐχ οἶόν τε, ἀλλ' αὐτὸν
 40 τὸν μηδαμινὸν μου λόγον ἀναγκαῖόν ἐστιν

4/7 Ψαλμ. μθ', 21. 14 κῶδ. χαίρει. 16 κῶδ. στεφανώσσει. 21 κῶδ ὄψων. 28 κῶδ. ἀκρωτηριάζει. 31/33 Ψαλμ. κθ', 10. 38 κῶδ. ἀψώμεθα. 41/42 πρβλ. Ψαλμ. μη', 13, 20.

ἐκάστοτε προσφέρειν ὑμῖν· γέγραπται γάρ·
 "ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπι-
 τίμησον, παρακάλεσον". ἐπεὶ τοίνυν εἰς τοῦτο
 κείμεθα, εἰ καὶ ἀναξίως, δέον τὰ ἐπιβάλ-
 5 λοντα ἡμῖν ἐνεργεῖν καὶ πῆ μὲν ἐλέγχειν,
 πῆ δὲ ἐπιτιμᾶν, εἶτα καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
 δεούσῃ διδασκαλίᾳ· πολυτρόπως γὰρ ἡ σω-
 τηρία ἡμῶν ἐνεργεῖται καὶ διαφόρῳ λόγῳ
 καὶ ἀγωγῇ ἰατρεύεται τὰ κατὰ ψυχὴν ἡμῶν
 10 πάθη. διὰ τοῦτο φροντίς μου καὶ μέριμνα
 οὐκ ὀλίγη, ἀγὼν καὶ φόβος οὐχ ὁ τυχόν,
 ἵνα ὑμᾶς τὸ ποιμνιον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐκλε-
 κτὸν αὐτοῦ λαόν, τοὺς ἀγγελικοὺς ἄνδρας,
 τοὺς φυγάδας τοῦ κόσμου, τοὺς καθαροὺς
 15 λατρευτὰς τοῦ Χριστοῦ, τοὺς μεμονωμένους
 ἀπὸ πάσης ματαιότητος κοσμικῆς, εἶγε καὶ
 οὕτως βιοτεύομεν, παραστήσαι τῷ θεῷ μου
 ἀμώμους καὶ ἀμέμπτους ἐν τελειότητι τῆς
 κατ' ἀρετὴν πολιτείας. δέχεσθέ μου λοιπόν,
 20 δυσωπῶ, εὐμενῶς, ὡσπερ τὰς παρακλήσεις,
 καὶ τὰς ἐπιτιμήσεις καὶ δι' ἐμοῦ καὶ τὰ παρὰ
 τῶν ἄλλων πρωτευόντων, καὶ ὡς τοὺς οἰ-
 κτιρμούς καὶ τοὺς ἐλεγμούς, καὶ ὡς τὰς συμ-
 παθείας καὶ τὰς αὐστηρίας· καὶ κλίνοντες τὸ
 25 οὖς ὑμῶν προσεκτικῶς δέχεσθε τὰ λεγόμε-
 να μὴ ὡς ἐν καταφρονήσει, μὴ ὡς ἐν
 συνηθείᾳ ψιλῇ, μὴ ὡς ῥήματα οὕτως ἀπλῶς
 λεγόμενα καὶ εἰς ἀέρα ῥέοντα, ἀλλ' ὡς ἐκ
 πόνου ψυχῆς, ὡς ἐκ συνοχῆς καρδίας, ὡς
 30 ὑπὲρ ἀγάπης ὑμῶν εἰλικρινοῦς καὶ σωτη-
 τηρίας. ναί, πιστεῦσατε, τέχνα· καὶ γὰρ καιο-
 μένη ἐστὶν ἡ καρδία μου ἐν ὑμῖν, καὶ ζηλο-
 τυπῶ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, καὶ εὐχομαι εὐ-
 χὴν τολμηράν, τὴν ἀπώλειαν τὴν ἐμὴν ὄψε-
 35 σθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ τὴν ὑμῶν ἐκ
 θεοῦ ἀπόπτωσιν. ἀποπέσοιμεν δὲ πῶς ἄρα,
 ἢ ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐπάγγελμα
 βιοτεῦσαι; ὁποῖον δὲ τὸ ἐπάγγελμα, ἴστε·
 ἅγιον γὰρ καὶ ἀγγελικὸν ὑπάρχει, κατὰ τὰς
 40 φωνὰς τῶν ἁγίων, μαρτυρικοὺς ἔχον τοὺς
 στεφάνους, τὰς ἀνταποδόσεις ἀθανάτους καὶ
 αἰώνιους. περιπατήσωμεν οὖν κατ' αὐτό, δέο-

μαι ὑμῶν, ἀδελφοί μου τιμιώτατοι, καὶ τὴν
 εὐγένειαν αὐτοῦ μὴ καθυβρίσωμεν, καὶ τὴν
 δόξαν αὐτοῦ μὴ ἀτιμάσωμεν ἐκ τῆς ἐναν-
 τιουμένης διαβιώσεως. βιώσωμεν οὖν κατὰ
 μίμησιν τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν· πολιτευ- 5
 σόμεθα κατ' ἴχνος τῆς ἀρετῆς αὐτῶν (τοῦτο
 δὲ δι' ὑπομονῆς κραταιᾶς καὶ εὐψυχίας θεο-
 σθενοῦς κατορθοῦται), ἵνα καὶ τὸν λοιπὸν
 τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνον ἐνέγκωμεν καθυπο-
 10 τασσόμενοι τῷ κυρίῳ (οὐ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἁμαρ-
 τωλοῖς), φυλάττοντες τὴν ἀγνείαν τοῦ σώμα-
 τος ἡμῶν ἄσπιλον, ὡς νομφαγωγηθεῖσαν
 Χριστῷ, ὑπακούοντες καὶ ταπεινούμενοι ἐν
 μιμήσει τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν "μέχρι θανάτου, θανα- 15
 τάτου δὲ σταυροῦ", ἑαυτὸν ἐκδεδωκότος, αὐτοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς ἐκά-
 λεσεν ἡμᾶς ἀπὸ σκότους εἰς τὸ θαυμαστὸν
 αὐτοῦ φῶς τῆς ἀσκήσεως· ὃς ἤρε τὰ παρα-
 20 πτώματα ἡμῶν καὶ πάλιν ἐκ φιλανθρωπίας
 διὰ τῆς ἐπενδύσεως τοῦ ἁγίου σχήματος. 20
 μηκέτι οὖν λοιπὸν ἐν νυκτὶ τῶν παθῶν πο-
 ρευσώμεθα· μηκέτι παραβάται νόμου γενοί-
 μεθα· μηκέτι πλημμέλεια πλημμελήσωμεν
 τινά, ἢ ἀπηρηνησάμεθα, ἀλλ' ἐν θερμῇ δια-
 25 θέσει, ἐν ἐπιθυμίᾳ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, 25
 διαμείβωμεν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς
 ἡμῶν, ἐμπορευόμεθα τὰς ἐπιλειπομένας ἡμέ-
 ρας τῆς παροικίας ἡμῶν, φέροντες τὰ πα-
 ρόντα γενναίως, οἷά πέρ εἰσιν, εἴτε ἐν τρο-
 30 φῇ, εἴτε ἐν ποτῷ, εἴτε ἐν ἐνδύματι, εἴτε 30
 κατὰ τοὺς ἀοράτως πολεμοῦντας ἡμᾶς, εἴτε
 κατὰ τοὺς ὁρατῶς προσφερομένους ἡμῖν ἀδελ-
 φούς, ἐν λόγοις πληκτικοῖς, ἐν ἐξουδενώσε-
 σιν, ἐν ἀτιμίας, ἐν ἀφορισμοῖς· ταῦτα γὰρ
 εἰσι τὰ καθαρτήρια τῆς ψυχῆς φάρμακα· 35
 ταῦτα τὰ αὐχήματα τῶν ἀληθινῶν ὑποτα-
 κτικῶν· αὐταὶ αἱ προκοπαί. δι' αὐτῶν σχε-
 δὸν τις εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς συν-
 τόμως ἀναβαίνων διασφύζεται· τὰ γὰρ ἐναντία
 τῶν προρρήθέντων, οἷον ὑπερηφανία, παρα- 40
 κοαί, ὕβρεις, ἔχθραι, φθόνοι, λοιδορίαί, ἐρι-

11 ἀγνείαν P. 12 ὑμῶν P. 14/15 Φιλίπ. β', 8.
 17 ἐκάλ. ἡμᾶς ἀπὸ σκότους κέ] Πέτρ. 1, β', 9. 19 πα-
 ραπτώματα] πρβλ. Κολ. β', 13. 26 διαμείνωμεν V.
 27 ὑπολειπομένας V. 32 ὁρατῶς P. 39 διασώ-
 ζοιται P.

2/3 Τιμοθ. 2, δ', 2. 15 μεμονωμένους P. 17 βιω-
 τεύομεν P. 19 δέχεσθαι P. 25 δέχεσθαι P.
 38 βιοτεῦσαι P.

δες, ἀνυποταξίαι, αὐθάδειαι, περπερεΐαι, κό-
ροι, πλησμοναί, φιλοσαρκίαι, φιλοκοσμίαι,
γέλωτες, στρηνιασμοί, παρρήσιαι, ἀπίη και
ἐννοεῖν ἐν ὑμῖν· ἐν τούτοις γὰρ οἱ ἀλόντες
5 υἱοὶ σκότους και διαβόλου και υἱοὶ ἀπειθείας
και ἀνομίας ἀναγορεύονται. οὐκ εὐδοκεῖ κύ-
ριος ὁ θεὸς ἐν τούτοις, οὐ κατοικεῖ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐν ψυχαῖς αὐτῶν. “ἐπὶ τίνα γάρ”,
φησίν, “ἐπιβλέψω; οὐχὶ ἐπὶ τὸν πρᾶον και
10 ἡσύχιον και τρέμοντά μου τοὺς λόγους; μὴ
ἐπὶ τὸν αὐθάδη και ὑπερήφανον και ἀλαζόνα”;
και ποῦ “ἐλευσόμεθα”, φησί, “και μονὴν
παρ’ αὐτῷ ποιήσομεν”, δηλαδὴ ἡ ἅγια τριάς;
οὐχὶ εἰς τὴν πιστὴν καρδίαν και τηρούσαν
15 τοὺς θεῖους λόγους; μὴ εἰς τὴν ἄπιστον και
ἐνδοιάζουσαν και ἀκατάστατον; και ἐν ποίοις
ἐστὶν ἐν μέσῳ ὁ Χριστός; οὐχὶ ὅπου εἰσὶ
δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι αὐ-
τοῦ; μὴ ὅπου συνέδρια ἐπὶ τὸ αὐτὸ δύο ἢ
20 τριῶν, πονηρὰ βουλευομένων ἀσωτείας και
ἀποδράσεως και εἴ τινος ἄλλου πονηροῦ σκέμ-
ματος; οὐδαμῶς, οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐκεῖ ἐστὶν ὁ
ἐνεργῶν ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας Σατανᾶς.

Μὴ οὖν τις ἀλισκέτω, ἀδελφοί μου, ἐν
25 τινι τῶν τοιούτων παραπτωμάτων· ἀλλ’, εἰ
και ὑπήχθη, θάττον ἀνορθούσθω, δεχόμενος
ὡς ἰατῆρια τῆς ψυχῆς τὰ ἐπιτίμια τοῦ σφάλ-
ματος. ναί, δέομαι και παρακαλῶ πάντας
ὑμᾶς, συνέλθετε εἰς ἀλλήλους εἰρηνικῶς και
30 θεοπρεπῶς· ὁμονοήσατε και ὁμοφρονήσατε
τὰ πρὸς σύνεσιν και εὐστάθειαν ἐν κυρίῳ.
ἔσεσθε ἄνδρες ἐπιθυμιῶν τοῦ πνεύματος·
ἔσεσθε συναγωγὴ κυρίου, ἄθροισμα ἀγγελι-
κόν, ἐπαινουμένη συναγωγὴ, ζηλωταὶ τῶν
35 ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἀλλήλους παραθιγγοντες
ἐν τοῖς καλοῖς, προτρέχοντες ἐν τῇ ταπει-
νοφροσύνῃ, προλαμβάνοντες ἐν τῇ ὑπακοῇ,
ἄμαχοι, ἀφιλένδεικτοι, ὀσιοπολίτευτοι, καρ-
τερικοί, ἔμφρονες, θεοδιδασκτοι, ἵνα τοιαύτη
40 πολιτεία λειτουργήσαντες τὰ ἐνταῦθα ἐν τῷ
μέλλοντι αἰῶνι ἀπολαύετε τὰς αἰωνίους ἀνα-

παύσεις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
ὃ ἡ δόξα και τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ και
τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΔ’.

5

Περὶ τοῦ ἔρευνᾶν τὰς θείας Γραφάς,
ὡς ἂν μὴ ἀγνοῶμεν τὰς πολυμόρφους μη-
χανὰς τοῦ διαβόλου.

Ἀδελφοὶ και πατέρες, τί ἡ παρούσα κα-
τήχησις; ἵνα στῶμεν γενναίως, περιζωσά- 10
μενοι τὴν ὀσφὸν ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ και ὑπο-
δησάμενοι τοὺς πόδας ἡμῶν ἐν ἐτοιμασίᾳ
τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἄνω βλέποντες,
ἄνω σκοποῦντες, τὰ ἄνω ζητοῦντες, περὶ τὰ
οὐράνια καταγινομένοι, περὶ τὴν φροντίδα 15
τῆς ἀπολογίας, περὶ τὴν ἔξοδον τοῦ σώμα-
τος, περὶ τὴν ὑπάντησιν τοῦ κριτοῦ, περὶ
τῶν θεῶν βίβλων, ἰχνηλατοῦντες τοὺς βίους
τῶν ἁγίων, εἴ τι καλὸν εἴ τι χρήσιμον ἐκ-
στηθίζοντες, ἐν νῷ ἔχοντες, και ταῦτα προ- 20
βαλλόμενοι ὡς βολίδας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὴ
φιλαυτικῶς, μηδὲ κενοδοξικῶς (αὐτὸ γὰρ τοῦτο
καθ’ ἡμῶν ἐργασόμεθα), ἀλλ’ ἐνθέως και
ὠφελίμως και ταπεινοφρόνως. εἴ τις ἐν πάθει
ἐνοχλεῖται, μὴ ἀκηδιάτω, μηδὲ καταπιπτέτω, 25
(ἐγγὺς γὰρ κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις
αὐτόν, και ψυχὴ ζητοῦσα εὐρήσει αὐτόν),
μόνον στηκέτω, στεναξάτω, δακρυσάτω, ἐπα-
ράτω τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, τυφάτω
τὸ στήθος, ἐπιλογισιάσθω τὴν αἰσχύνην τὴν 30
μετὰ τὴν πράξιν ἐγγινομένην, και οὐ λέγω
τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος, ἀλλὰ και τὴν
ἐν ἑαυτῷ και τὴν ἐν ἀνθρώποις θριαμβευο-
μένην, και ἐντεῦθεν ἀνακοπέσθω, ἐντεῦθεν
στηριζέσθω. τί γὰρ γέγραπται; “οἱ μὴ ὀλι- 35
γῶρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ’ αὐ-
τοῦ ἐλεγχόμενος· ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παι-
δεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὄν παρα-

4 ἀλόντες P. 9/11 πρβλ. Ἑσαίου ζς', 2. 12/13
Ἰωάν. ιδ', 23. 12 ἐλευσόμεθα P. 13 ποιήσωμεν P.
16 ἐνδοιάζουσαν P. 17/18 πρβλ. Ματθ. ιη', 20.
24 ἀλισκέσθω V. 34 ἄθροισμα P. 41 ἀπολάβετε V.

5 Mai, Novae patrum bibl. t. IX, pars II, σ. 38-41.
11 ἡμῶν P. 12 ἡμῶν P. 13 ἀναβλέποντες V.
14 ἀνασκοποῦντες V. 20 ἐν νῷ P, ἐν ᾧ V. 24 πά-
θεισιν V. 26 Ψαλμ. ρμδ', 18. 35/38 Παροιμ. γ', 11,
12. 35/36 ὀλιγόρει P. 38 μαστιγοῖ P.

δέχεται". καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ· "μὴ σπεύσης ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς". δοκιμάζει ἡμῶν τὸν πόθον, εἰ ἐπιμένωμεν πρὸς αὐτόν, ὁ κύριος, καὶ εἰ μὴ προκρίνωμεν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ 5 τὴν μυσαρὰν πράξιν, τὴν ὀλεθρίαν καὶ θανάσιμον, τὴν γλυκογευστον καὶ πικρόληκτον, τὴν μᾶλλον μαχαίρας διστόμου χολωδεστέραν καὶ τιμωρητικωτέραν. καὶ οὐχ ὡς δεικνυσιν ὁ ἀλάστωρ ἐστὶ τὰ πράγματα· φῶς 10 δεικνύει, κάκεινο σκότος ἐστίν· ἀγάπην τὸ δοκεῖν πνευματικὴν ὑποσπείρει, κάκεινο μῖσος πάμμισόν ἐστι. σὺ οὖν, στρατιῶτα Χριστοῦ, μὴ ἀγνόει τὰ νοήματα αὐτοῦ, μηδὲ τὰ μηχανήματα αὐτοῦ. εἰ ζῶν ἐφίεσαι, 15 ἐκζήτει τὸ φῶς, ὅτι ὁ θεὸς καὶ ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ φῶς. τεκμαίρου οὖν ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τίς ὁ παραγενόμενος, ἡμέτερος ἢ τῶν ὑπεναντιῶν; ἐὰν μὲν ἀτάραχόν σου τὴν ψυχὴν διαφυλάττη, ἀμάλ- 20 θακτον, ἀρβενωπόν, ἀνολίγωρον τῶν οὐρανίων θεωριῶν, τοῦ φόβου τῶν μελλόντων, τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν, εὖ ἂν ἔχοι· ἄνοιξον αὐτῷ τὰς πύλας τῆς καρδίας, εἰσδεξαι, συνεσιθάθητι, συνοίκησον, 25 συνδείπνησον αὐτῷ, ἵνα σε θρέψῃ μᾶλλον πρὸς μείζονα ἔφεσιν θεοῦ τε καὶ τῶν θείων. εἰ δέ σου τὴν ψυχὴν ταράσσει, ὀχλαγωγεῖ, περιφέρει σου τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς σάρκα καὶ αἷμα κεχηγότας, πρὸς κοσμικὰς σχέσεις 30 καὶ προσπαθείας, πρὸς τὸ παρὸν ἡδὺ ἐξοιστρῶν καὶ οἷον ἀναπαφλάζων σου τὴν ψυχὴν τῷ ἐμπυρισμῷ τῶν ἡδονῶν, φεῦ στήθι πόρρωθεν, δίωξον τὸν δράκοντα. ἤλθεν, ἵνα ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή καταβάλλῃ σου τοὺς πολυ- 35 ετεῖς καμάτους, τὰς ἀθλητικὰς ἐνστάσεις, τὰς ἐν πολλοῖς δάκρυσι καὶ εὐχαῖς καὶ ἀνδραγαθίαις. ἤκει, ἵνα σέ τὸν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ παρανάλωμα δείξῃ μιᾶς καὶ βραχείας ἡδονῆς· παρεγένετο, ἵνα τὸν ἀρι- 40 στέα, κεράσας ἐν ψυχρὸν ποτήριον φαρμακοποσίας, ἡδονῆς, θανατώσῃ εἰς αἰῶνα. καὶ ταῦτα οὐχ ὡς ἀπαθῆς γράφω, ἀλλ' ὡς πειραθείς, μᾶλλον δὲ ὡς πολυπαθῆς καὶ

ὡς ἐξ ὧν ἀναγινώσκω, συνεπίσταμαι, καὶ ὡς ἐξ ὧν δεδίδαγμαί παρὰ τοῦ πατρός μου καὶ ἀκήκοα παρὰ πολλῶν, κατανοῶ· αὐτοὶ δὲ χάριτι Χριστοῦ παρ' ἑαυτοῖς τὸν ὠφελή- 5 μονα λόγον ἐξευρίσκοντες δύνασθε καὶ ἄλλους ὠφελεῖν, πλὴν ὅτι πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον, πρὸς τε ἑμαυτόν, καὶ αὐτὸς εἴ τι λέγω λέγοιμι καὶ εἴ τι γράφω γράφοιμι· 10 χρεῖαν γὰρ μᾶλλον ἐγὼ πρὸ ὑμῶν ἔχω νοθεσίας, τέκνα· πνεῖ γὰρ μᾶλλον περισσοτέρως ἐπ' ἐμέ ὁ Σατανᾶς, εἶπερ ἔργον τοῦ 15 πολεμοῦντος τὸν στρατηγὸν καταβαλεῖν πρῶτον, εἴθ' ὕστερον ἀνάματον αὐτῷ τὸ στρατόπεδον ἐλέσθαι. διὰ τοῦτο. παρακαλῶ, δέσθε καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐμῆς τάλαιπω- 20 ρίας, ἵνα σῶόν με ὁ κύριος ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρός μου καὶ ἀνώτερόν με διατηρήσῃ παντός πάθους τὸν παντοπαθῆ. περὶ δὲ τῆς ἀσθενείας τῆς τάλαιπώρου σαρκός μου μᾶλλον ὑγιαίνω, οὐπω δὲ λαμβάνω τοιαύτην 25 ῥῶσιν, πρὸς τὸ δύνασθαι με εἰς ὃ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου καὶ χρεωστῷ διαγενέσθαι ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ τοῦτο λελύπημαι σφόδρα, ἐγκοπήν ὑμῖν τάχα διδοῦς· ἀλλ' ὑμεῖς διὰ τὸν κύριον ἀνέχεσθέ μου τῆς ἀσθενείας καὶ 30 συγχροτεῖτέ με τοῖς κατ' ἀρετὴν ὑμῶν αὐχίμασι τὸν τάλαιπωρον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ- 30 νων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΕ'.

Ὅτι χρὴ ἐνστήναι ἡμᾶς γενναίως πρὸς τὴν ἄθλησιν τῆς ὑποπαγῆς, καὶ περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς διδασκαλίαις τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ τοῦ μὴ κεχηγένηαι πρὸς τὰ 35 μάταια καὶ πρόσκαιρα.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, ἀπαιτούμεθα ὑμῖν διδόναι τὸ σιτομέτριον ἐκάστοτε, τό τε πνευματικὸν καὶ σωματικόν. ἀλλ' ἐὰν μὲν τὸ πνευματικὸν μὴ δῶμεν, οὐχ ὀρῶ τινὰς 40 τάχα δυσχεραίνοντας· ἐὰν δὲ μὴ τὸ σωμα-

1 Σειράχ β', 2. 3 ἐπιμένωμεν V 4 προκρίνωμεν V.
19 διαφυλάττει P. 19/20 ἀμάθαλκτον P, ἀμαθαλη-
τόν V. 24 συνεσιθάθητι V. 40 ψυχροῦν P, ψυχροῦ V.

31 Mai, Novae patrum bibliothecae τ IX, pars II,
σ. 203-207. 41 δυσχεραίνοντας P.

ματικόν, καὶ πάνυ, καίπερ οὐ τοσοῦτον τοῦ δευτέρου χρεία, ὅσον τοῦ προτέρου· “δώσω γάρ”, φησίν, “αὐτοῖς οὐ λιμὸν ἄρτου, οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον 5 θεοῦ”. χαλεπὸν οὖν ἐστὶν ὄντως, ἐὰν μὴ περὶ τοῦ προτέρου τὸν πάντα ἀγῶνα ἔχω μεν. διόπερ καὶ νῦν, παρακαλῶ καὶ ἀντιβολῶ καὶ δέομαι, στήτε γενναίως πρὸς τὴν ἀθλησιν τῆς ὑποταγῆς ὑμῶν, ὑποφέροντες τὸν 10 καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτός, καὶ νοητῶς καὶ αἰσθητῶς, ἀλλὰ νοητῶς μᾶλλον. πάρεστι τὸ πῦρ τῆς ἐπιθυμίας ὑπὲρ τὴν Χαλδαϊκὴν κάμινον ἀνακαϊόμενον παρὰ τοῦ ἀοράτου Ναβουχοδονόσορ. ἐπιτί- 15 θενται ἡμῖν τὰ λοιπὰ πάθη, ἄλλο κατ’ ἄλλο διαμερίζον καὶ ἔλκον τὴν ἐλεεινὴν ψυχὴν, ὁ θυμὸς, ἡ ὀργή, ἡ μνησικακία, ἡ ὑπερηφανία, ἡ ἀκηδία τε καὶ χαύνωσις, ἡ προσπάθειά τε καὶ φιλαυτία, καὶ τὸ μεῖζον τῶν 20 κακῶν ἡ ἀπιστία. πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς εὐανδρίας, τῆς μεγαλοφυχίας, πολλῆς τῆς ἀνολιγώρου κραταιότητος καὶ ἰσχύος, τῆς ὑπομονῆς, τῆς μακροθυμίας, νήψεως τε καὶ γρηγόρσεως, ἵν’ ἐντεῦθεν δυνηθῶμεν ἀπο- 25 κρούσασθαι τοὺς ἐπηρτημένους ἡμῖν πειρασμοὺς καὶ δόλους τοῦ διαβόλου, ἵνα μὴ κάμψωμεν γόνυ τῇ Βάαλ, ἵνα μὴ προσκυνήσωμεν τῇ εἰκόνι τῶν παθῶν, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ καλῶς ἐκτησάμεθα, ἵνα μὴ κατα- 30 λύσωμεν ἃ θεοῦ δυνάμει ψοδομησάμεν. πῶς γὰρ ἂν ἄλλως ἐκφύγωμεν ἐκ τῶν προειρημένων παθῶν, ἀλλ’ ἢ ἐκ τοῦ ὀλοκαρδίως πεποιθέναι ἐπὶ κύριον καὶ ἐκ τοῦ ἐπιφέρεισθαι ἡμᾶς τὰ πνευματικὰ ὄπλα, πρὸς καθάι- 35 ρεσιν τῶν ἐναντίων δυνάμεων; τὰ δὲ πνευματικὰ ὄπλα ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἐλπίς, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ὑπακοή, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πίστις, ἡ ἀπροσπάθεια καὶ ἡ παντελής μετάνοια τοῦ νοῦ ἀπὸ τῶν ἐν κόσμῳ, τὸ 40 αἰεὶ μελετᾶν καὶ λαλεῖν περὶ σωτηρίας, τὸ μὴ ἀδιαφορεῖν ὡς ἔτυχεν ἐν ταῖς ὁράσεσιν, ἐν ταῖς ἀκοαῖς, ἐν τοῖς χεῖλεσιν, ἐν ταῖς

χερσίν, ἀλλὰ πάντοθεν κατησφαλίσθαι τῷ θεῷ φόβῳ καὶ τῇ περὶ θεοῦ ἐννοίᾳ καὶ ἀκόρεστον ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· εἰ μὴ γὰρ ταῦτα εἶεν, πῶς οὐκ ἀποπεσοῦμεθα εἰς ὄλεθρον ἁμαρτίας; 5 πῶς οὐκ ἐμπεσοῦμεθα εἰς χεῖρας τῶν μισούντων ἡμᾶς ἐχθρῶν;

Οὐαί, οὐαί πόσα ἐσμὲν ἀκηκοότες, πόσα ἐπάδουσιν ἡμῖν αἱ Γραφαί, πόσα διδάσκουσιν ἡμᾶς οἱ θεοφόροι πατέρες, καὶ ὅμως ἐπι- 10 λανθανόμεθα, καὶ ὅμως οὐ φροντίζομεν! καὶ οἶον ὡς ἐπὶ σπόρου βαλλομένου τῇ γῆ παρὰ τοῦ γεωργοῦ πρὶν ὑπὸ τοῦ ἀρότρου καταχλωσθῆ, οὕτως ἐν ἡμῖν τὸν θεῖον λόγον ἀρπάζει ὡς ἐκ στόματος τὰ πονηρὰ πετεινὰ 15 τοῦ Σατανᾶ, καὶ μένουσι μὲν ἀνενέργητοι οἱ πνευματικοὶ σπορεῖς, μένομεν δὲ ἡμεῖς ἄκαρποι, μὴ φέροντες βλαστὸν τῶν ἀρετῶν. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ κατανοῆσαι καὶ οὐχὶ τοῦτο, ὅποταν περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀνδρείας, 20 περὶ δικαιοσύνης ἢ τινος ἄλλης ἀρετῆς διαλέγονται ἡμῖν οἱ πατέρες καὶ εὐθύς μετὰ τὴν ἀκρόασιν ὡς οὐδὲ ἀκηκοότες τοῖς ἐναντίοις ὀρώμενοι; διηγούνται ἡμῖν περὶ κρίσεως καὶ δακρύων, καὶ ἡμεῖς ἐξίστοντες ἀρχό- 25 μεθα γελᾶν καὶ ἀνακαγχάζειν· ἐπιστύφουσιν ἡμῶν τὰς ψυχὰς τοῖς τῆς ἀγνείας λόγοις, καὶ εὐθύς μετὰ τὴν ἀκρόασιν λαγνεύομεν καὶ ὑποβλέπομεν ἀλλήλους πορνικῶς, καὶ λόγους δίδομεν καὶ λαμβάνομεν παρῥησιαστικῶς· ὑπο- 30 τύπτουσιν ἡμᾶς πρὸς ταπεινοφροσύνην καὶ εὐηκοῖαν, καὶ μετὰ τὴν κατήχησιν ἐξογκούμεθα καὶ ἀγριαινόμεθα καὶ παρακούομεν· περὶ νηστείας, καὶ γαστριμαργούμεν· περὶ ἀγρυπνίας, καὶ τῷ ὕπνῳ βαλλόμεθα· περὶ 35 πραῦτητος, καὶ τηρικαῦτα ὀργιζόμεθα· περὶ ἡσυχίας, καὶ παραυτὰ ἀργολογοῦμεν· περὶ εὐτονίας ἔργου, καὶ τηρικαῦτα ἀπεκλυόμεθα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατὰ τὰς ἁμαρτίας μου τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῆς ἀναγγελλομένης ἡμῖν 40 τρεπόμεθα. οὐ λέγω περὶ τῶν νεοταγῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν δοκούντων εἶναι τι

2/5 πρβλ. Ἄμως γ', 11. 14 ναβουχοδονόσορ P.
21 εὐανδρείας V. 28 ἀπολέσωμεν P. 34 ἡμᾶς P.

1 κατησφαλίσθαι P. 12 ἐν τῇ γῆ V. 13/14
καταχλωσθῆ P. 19 κατανοεῖν V. 29 πορνικῶς P.
30/31 ὑποτοποῦσιν ἡμῖν V. 36 ὀργιζόμεθα P.

καὶ εἰς προστασίαν κεκλημένων, ἀλλὰ μὴν
καὶ εἰς ἱερουργίαν τεταγμένων. φεῦ, ἀβάλε
τῆς ἀπάτης, τί πανθάνομεν ὑπὸ τοῦ ἀπα-
ταιῶνος Σατανᾶ! ἵνα τί τὸ πρόσωπον ἡμῶν
5 ἀποστρέφομεν ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, ἀπὸ τοῦ
ὠραίου κάλλους ἐκείνου καὶ ἀμηγάνου, κε-
χηγνότες εἰς τὰ μάταια καὶ πρόσυλα καὶ ἀπολ-
λύμενα; ἵνα τί φιλοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα τὰ
πικρὰ καὶ πρόσκαιρα, ἐῶντες τὰ γλυκερὰ καὶ
10 ἀθάνατα; ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν κεκαθα-
μένον τὸ ὄμμα καὶ ἡ ἀκοή τῆς ψυχῆς, διὰ
τοῦτο ἀμβλυποῦμεν καὶ ἀποπίπτομεν τῆς
μεταλήψεως τῶν ἀγαθῶν.

Δεῦτε οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, πάλιν ἐν-
15 ἀρξώμεθα οἱ ἤδη ἐπωκλακότες, πάλιν ἀνα-
βιώσωμεν οἱ ἤδη ἀπονεκρωθέντες, πάλιν ἀνα-
νήψωμεν οἱ ἤδη ἀπονυστάξαντες. ἔν ἐστιν
ἡμῖν μόνον, τὸ θελῆσαι, καὶ τὸ πᾶν εἶργα-
σται· ἐν αὐτῇ γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ εὐπρο-
20 θετοῦντες φθάζομεν εἰς μέτρα σωτηρίας· οὐ
γὰρ ἐσμὲν συνδεδεμένοι τοῖς βιωτικοῖς πράγ-
μασιν, ἵνα δύσληπτον ἔχωμεν τὴν πρὸς τὸ
καλὸν ἐνέργειαν. ἀλλ' εὐκόλον ἡμῖν τὸ δρά-
ξασθαι τῆς σωτηρίας κατὰ πᾶσαν ἡμέραν,
25 εἴπερ βουλόμεθα, τῷ ἔωθεν εὐθύς ψάλλειν
τὸ Δαυιτικὸν ἐκεῖνο συνετῶς· “τὸ πρῶτ' εἰσ-
άκουσον τῆς φωνῆς μου· τὸ πρῶτ' παραστή-
σομαί σοι καὶ ἐπόψει με”. καὶ τῇ τρίτῃ
ῥα· “τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέ-
30 λης ἀπ' ἐμοῦ”. καὶ τῇ ἕκτῃ· “ῥῦσαι με ἀπὸ
συμπτώματος μεσημβρινοῦ, ἀπὸ βέλους πε-
τομένου ἡμέρας”. καὶ τῇ ἑννάτῃ· “κλῖνον,
κύριε, κύριε, τὸ ὄς σου καὶ ἐπάκουσόν μου”.
καὶ τῇ ἑσπέρᾳ· “εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν
35 κύριον”, καὶ ὅσα προηγούμενα καὶ ἐπόμενα.
ἐὰν γὰρ οὕτω καθ' ἐκάστην ἡμέραν ποιῶ-
μεν, καὶ ἀλλήλους ὑψοῦμεν καὶ φωτίζομεν
δι' ἀγαθῶν τρόπων καὶ λόγων, ἀλλὰ μὴ κα-
ταβιβάζωμεν καὶ σκοτιζώμεν διὰ ἀδιαφορίας
40 καὶ λογολεσχίας. οὕτως δυνάμεθα σφίζεσθαι,
δυνάμεθα καλῶς διανύειν τὸ μέτρον τῆς

ἡμέρας, δυνάμεθα τὰ ὠφλημένα ἡμῖν ἀπὸ
πρῶτ' ἕως ἑσπέρας. πάντως γὰρ οὐκ ἔστι
μὴ παρεκτραπῆναι καὶ τὸν λίαν νήφοντα ἢ
εἰς λόγον προπετῆ, ἢ εἰς ἐπιθυμίαν πονη-
ράν, ἢ εἰς ἄλλο τι πάθος, δι' ἰκεσίας πρὸς 5
θεὸν εὐκατανύχτου συγχωρηθῆναι, καὶ ὡς-
περ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας διαβαίνοντες βαδιοῦ-
μεν τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ, ἀπεκδεχόμενοι τὸν
καιρὸν τῆς ἀναλύσεως, ἐν ᾧ οἱ στέφανοι καὶ
ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀνταπόδοσις τῶν οὕτως ἀγω- 10
νιζομένων καὶ ἐκβιαζομένων ἑαυτοὺς διὰ
κύριον.

Προσέχετε λοιπὸν τῷ κόπῳ ὑμῶν, τοῖς
ἀγῶσι, τοῖς θελήμασι, τὸ ῥῥῖθυμον ἀποδιώ- 15
κοντες, τὸ πρόθυμον ἀντιλαμβάνόμενοι, πι-
στεύοντες ὅτι δυνατόν ἐστι παντὶ τῷ θέ-
λοντι εὐ βιοῦν ἐπανάγεσθαι εἰς τελειότητα καὶ
κατορθοῦν τὰς ἀρετάς· εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν
φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀλήθεια, πῶς οὐχὶ τὸ
πρὸς αὐτὸν νεύειν ἐπιθυμητὸν ἐστὶ καὶ εὐά- 20
νυστον; καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς, ὅπερ ἐστὶν ἀλη-
θὲς σκότος καὶ ψεῦδος καὶ κρημνὸς καὶ ἀπώ-
λεια, πῶς οὐχὶ ἢ πρὸς αὐτὸν νεῦσις θά-
νατος καὶ μάχαιρα καὶ σκότος καὶ ἀπώλεια;
διὸ τῆς ζωῆς ἡμῖν καὶ τοῦ θανάτου προ- 25
κειμένων ἐλώμεθα τὴν ζωὴν, ἐλώμεθα τὸ
φῶς, ἐλώμεθα τὴν ἀθανασίαν, φύγωμεν τὸ
σκότος καὶ τὸν ζόφον καὶ τὴν ἀπώλειαν, ἵνα
ἀξιωθῶμεν βασιλείας οὐρανῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ 30
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΣ'.

“Ὅτι οὐ χρὴ ἀμελῶς διακεῖσθαι ἡμᾶς
μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἀγίας Τεσσαρα-
κοστῆς, ὡς ἂν μὴ ἀπολέσωμεν τὰς προδιη- 35
νυσμένας ἡμῖν ἀρετάς· καὶ περὶ τῆς ἑορτῆς
τῶν Βαίων καὶ τοῦ πάθους τοῦ σωτῆρος.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες, οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντες, ἐπειδὴ πρὸς τέρψιν ἀνθρωπίνην
τοὺς ἀγῶνας καταβάλλονται, φθαρτοῖς στε- 40

12 ἀμβλυποῦμεν P. 20 φθάνομεν V. 25 τὸ P.
26/28 Ψαλμ. ε', 4. 29/30 Ψαλμ. ν', 13. 30/32
Ψαλμ. ι', 5, 6. 32 πετωμένου P. 33 Ψαλμ. πε', 1.
34 Ψαλμ. ρβ', 1. 37 ὑψῶμεν V || φωτίζομεν PV.
40 λογολεσχίας P.

1 ὠφλημένα P. 10 ἀνταπόδοσις P. 11 ἐκ-
βιαζομένους P. 17 εὐβιοῦν V. 29 ἀξιόμεθα V.
32 Mai, Novae patrum biblioth. t. IX, pars II, σ. 21-
24. 38/39 τοῖς ἐν σταδίῳ τρεχοῦσιν V. 40 φθαρτοὶ
στέφανοι V.

φάνοις περιπλέκονται, κατὰ τὸν ἀπόστολον, ὑμῖν δὲ τοῖς τὸ πνευματικὸν στάδιον διαδραμοῦσι τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, οἷς ὁ ἀγωνοθέτης ἄφθαρτος καὶ τὸ θέατρον ἀγγελικόν, ἀμαράντινοι δηλονότι οἱ τῆς δόξης στέφανοι. οἷοι δὲ καὶ οἱ ἀγῶνες ὑμῶν; νενηστεύκατε εὐτόνως, ἠγρυπνήκατε δεόντως, μεμελετήκατε νηφαλέως, εἰργάσασθε ἀνολιγώρως, τετηρήκατε τὸν νοῦν ἐν ἀγνότητι, τὴν γλῶσσαν ἀπὸ καταλαλιᾶς, τὰ χεῖλη ἀπὸ ἀργολογίας, πάντα ὑμῶν τὰ μέλη ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας ὅπλα δικαιοσύνης παραστήσαντες, ὄργανα εὐαρμοστίας τῆς ἐνθέου διαβίωσης. οὕτω καλῶς καὶ εὐαποδέκτως διήνυσάτε τὸν δρόμον ὑμῶν, ὡς οὐδέποτε δοκῶ πρότερον. ἀλλὰ πόθεν; ἐκ τῆς καλλίστης ὑμῶν προσευχῆς, προσθήσω δὲ καὶ εὐχῆς τοῦ κοινοῦ πατρὸς ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος, ἐξ ἧς "πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον", ὡς γέγραπται. ἐν τούτοις κἀμὲ εὐφράνατε τὸν ταπεινὸν πατέρα ὑμῶν, μᾶλλον δὲ ἐλάχιστον ἀδελφόν· ἐδεξιώσασθε μάλα πλουσίως, ἀνεπαύσατε τῷ πνεύματι. τί γάρ ἐστι θυμηδέστερον πατρί, ἢ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ὄραν δι' ἀρετῆς αὐξομένους καὶ ἐν τῇ νοητῇ ἡλικίᾳ προκόπτοντας; ἀπέχω ὑμῶν τὰς χάριτας, ἀπέλαβον ὑμῶν τὰς εὐεργεσίας, ἀπανάμην ὑμῶν τὰ ἀνδραγαθήματα, εἶδον ὑμᾶς ἀταράχως διελθόντας τὰς σεπτὰς ἡμέρας καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου· ἐώρακα ὑμῶν εὐκατόνυκτα καὶ ἰλαρὰ τὰ πρόσωπα, καὶ ἠσθόμην ὑμῶν τὴν κατὰ ψυχὴν λαμπρότητα ὑπὲρ χρυσίον, ὑπὲρ λίθους τιμίους, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τι τῶν κατὰ κόσμον ἐνδόξων καὶ πολυτελῶν. καὶ εἰ καὶ πτωχεύω τῷ πνεύματι, ἀλλ' ἄρτι πεπλούτηκα, καὶ οὐχ ὁ πατήρ τοῖς τέκνοις, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῷ πατρὶ ἀντεστραμμένως τεθησαυρίκατε. εἴη δὲ ὑμῶν ὁ πλοῦτος πεφυλαγμένος καὶ ἀνεπιβούλευτος πρὸς τὸ ἐξῆς. φανείη ὑμῶν τὰ ταμεῖα τῶν ἀγαθῶν ἀνεπιχείρητα καὶ ἀκλοπώτατα· χαρι-

σθειῇ ὑμῖν χάρις ἐπὶ χάριτι, πλοῦτος ἐπὶ πλούτῳ μέχρι τέλους ζωῆς ὑμῶν. ἔσται δὲ τοῦτο πῶς; ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀμεριμνήσαι καὶ ἀναπνεσεῖν κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον, καὶ μάλιστα ἠνίκα ἐπεισῆ τὸ ἄγιον Πάσχα, τοῦ καιροῦ ἐπιφέροντος ὑποστολὴν τῆς ψαλμωδίας, τῶν ὠρῶν, τῶν γονυκλιτικῶν προσευχῶν. τῶν τόνων τῶν νυκτερινῶν ἀγρυπνῶν, προσθήκη ἐν τοῖς βρώμασι φημί οἴνου, ἐλαίου, ὕψου καὶ τῶν κατ' ἀνεσιν ἄλλων τρόπων, ὑπνου μεσημβρινοῦ, διφαγίας, προόδου τε καὶ εἴ τινος τῶν συμβαινόντων· ὡς, ἐὰν μὴ εἴη νήφων ὁ νοῦς καὶ πάντα αὐτάρκως καὶ κατὰ τάξιν ποιούμενος, κινδυνεύσειεν ἂν ἀπολέσαι ἢ καλῶς ἐκτήσατο, καὶ ἐκ πλουσίου ἀθρόον φανεῖται πένης καὶ ἐξ ὕψους δόξης κατενεχθήσεται εἰς ἀτιμίας πτώμα.

Διό, παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἀσφαλῶς ἔχετε πάντοτε, μέχρις ἂν φύγοιμεν ἐκ τῶν ἐνθένδε πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀσφαλῆ καὶ ἄσυλα μεθιστάμενοι. τί δὲ αἱ μακάριαι αὐταὶ ἡμέραι, ἐν αἷς ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν ἤκει τὸν Λάζαρον ἀναστῆσαι ἐκ νεκρῶν τετραήμερον; εἴ τις οὖν ὑμῶν ἔχει νοῦν νενεκρωμένον καὶ οἶον δεδεμένον τοῖς πάθεσιν, αἰτησάτω, κλαυσάτω, ὡς αἱ περὶ Μάρθαν, καὶ ἀκούσειε "Δάζαρε δεῦρο ἕξω", ἐξ ἐμπαθείας εἰς ἀπάθειαν. τί γάρ τὸ ἀντιστατοῦν τῷ λόγῳ καὶ οὐκ εἶχον τῇ θείᾳ φωνῇ, μόνον εἰ θερμῶς αἰτοῦμεθα καὶ προσκείμεθα; καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν θεὸς πάρεστι. καὶ καθὼς φησιν "ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι", φίλον αὐτῷ πολλοὺς Λάζαρους νόας καθ' ἑκάστην ἐγείρειν τε καὶ ζωοποιεῖν. τί δὲ ἢ τῶν Βαίων ὑπαντή καὶ προπομπή τοῦ βασιλέως τῶν ἀπάντων; ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰσεληλυθὸς ἐσεῖσθη τὰ Ἱεροσόλυμα βοῶντα καὶ λέγοντα "ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὕψιστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου". μέγα γὰρ ἦν τὸ κατὰ τὸν Λάζαρον θεωρούμενον καὶ ἢ

1 Κορινθ. 1, 8' 25. 8/9 ἀνοληγόρως P. 9 ἀγνώτητι P. 12 ὅπλα δικαιοσύνης] Pωμ. ε', 13. 19/20 Ἰακ. α', 17. 26 αὐξομένους V. 41 φανεῖ P.

2 ἔστω P. 6 ἐπιφέροντες P. 7 γονυκλιτικῶν V, γονυκλιτικῶν P. 14 ἀπολέσαι P. 15 ἀθρόον P. 23 ἀναστῆσαι P. 27 Ἰωάν. α', 43 || δεῦρο P. 28 τὸ] τῷ P. 32/33 Ἰωάν. ε', 17. 35 ὑπαντιῆ P. 39/40 Ματθ. κα', 9, 10.

προφητεία πέρας ἐλάβανεν. ἐνταῦθα δὲ ἡ
 πρὸς τὴν πόλιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἴσοδος
 αὐτῷ εἰ γένοιτο, σεισθήσεται πᾶσα δαιμο-
 νική ἐπήρεια, ἀλαλαζούσης τῆς καρδίας ἡμῶν
 5 εὐχαριστήρια καὶ ὕμνητήρια. οὕτω μεθαρ-
 μόζειν δεῖ τὰ πράγματα καὶ ἐνεργούσας ἀεὶ
 δεικνύειν ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὰς ἐπιστασίας τῶν
 δεσποτικῶν ἐορτῶν τὰς τοῦ δεσπότητος θείας
 ἐπελεύσεις τε καὶ θεοσημείας. πρόσεισι μετὰ
 10 τούτων εἰς ἐπιβουλὰς ὁ ἀνεπιβούλευτος τῷ
 κράτει τῆς θεότητος· συνεδριάζει κατ' αὐτοῦ
 τὸ τῶν Ἰουδαίων βουλευτήριο. φύγοιμεν
 τῶν τοιούτων συνεδρίων καὶ τὸ λαλεῖν κατὰ
 τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. ἐνί-
 15 σκεται ὁ δόλιος μαθητῆς εἰς τὸ τῆς προ-
 δοσίας ὀλετήριο, ἐκπορευόμενος καὶ εἰσπο-
 ρευόμενος δολερῶς καὶ λαλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 καὶ τὴν πρᾶσιν τοῦ διδασκάλου συμφωνού-
 μενος. τίς οὖν μὴ θρηνήσῃ καὶ στενάξῃ
 20 μετ' ἐκεῖνον καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνον πο-
 ρευομένους, τοὺς τοῖς διδασκάλους ἐφιστα-
 μένους καὶ τὰ ὅμοια τυχόν ἕκτοπα συνεισ-
 πράττοντας; μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ'
 ἢ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστολῶν καὶ πιστῶν
 25 μαθητῶν Χριστῷ συνεῖναι τε καὶ συναυλί-
 ζεσθαι, καὶ ἀγωνιώσι μὲν κατὰ τὰς ἐπιφο-
 ρὰς τῶν πειρασμῶν καὶ περιστάσεων συνα-
 γωνιᾶν, οὐ μὴν ἐξαρνεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ μέχρι
 θανάτου κατατολμᾶν ὑπὲρ τοῦ λόγου τῆς
 30 ἀληθείας, ὡς ἔδειξαν μετὰ ταῦτα οἱ ἀπό-
 στολοι. ὁ δὲ Χριστὸς μου καὶ προδίδεται
 καὶ κριτηρίῳ παρίσταται, ραπίζεται τε καὶ
 μαστίζεται ὑπὸ χειρῶν ὧν ἔπλασεν, χλευά-
 ζεται τε καὶ मुखηρίζεται καὶ τέλος ἐπὶ
 35 σταυροῦ ἀνήσει, καθηλοῦται τὰς χεῖρας καὶ
 τοὺς πόδας καὶ λογγύεται, ὄξος καὶ χολὴν
 ποτίζεται καὶ πάντα ὑπομένει.

Τίς οὐκ αἰνεῖ τὸν φιλόανθρωπον; τίς οὐχ
 ὕμνει τὸν οἰκτίρμονα, ὅτι δι' ἡμᾶς τοι-
 40 αῦτα τετέλεκεν; ὁ ἀπαθὴς ἔπαθεν, ὁ ἀθά-
 νατος ἐσταυροῦτο, ὁ ζωοπλάστης ἐνεκροῦτο,
 ὁ ἀπρόσιτος τῇ δόξῃ τῆς θεότητος ἠδόξει,
 κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν· τὸ εἶδος γὰρ

αὐτοῦ ἄτιμον, ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν
 ἀνθρώπων, ἐν πληγῇ ὧν καὶ εἰδῶς φέ-
 ρειν μαλακίαν, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν
 εἶναι ἐν πόνῳ. αὐτὸς δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἐτραυ-
 ματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμα- 5
 λάκισται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. Ἄρα γε,
 εἰ καὶ λιθίνῃ ψυχῇ εἴη, οὐ δυσωπηθεῖη
 ταῦτα ἐννοοῦσα καὶ ὀρώσα ἐν τῷ δεσπότη;
 ὁμοιοπαθήσωμεν αὐτῷ τοίνυν καὶ ἡμεῖς; φί- 10
 λοι καὶ ἀδελφοί, παρακαλῶ, καὶ ἀγαπήσω-
 μεν ὑβρίζεσθαι, ἐρεσχελεῖσθαι, ὄνειδίζεσθαι,
 τυχόν δὲ καὶ ραπίζεσθαι καὶ ἐμπτύεσθαι,
 εἰ δεοί ἡμῖν καὶ σταυροῦσθαι καὶ ἀποθνή-
 σκειν διὰ τῆς τῶν παθῶν νεκρώσεως, ἢ καὶ
 καιροῦ μαρτυρίου ἐπιστάντος, ἵνα ὡς συσταυ- 15
 ρούμενοι καὶ συνδοξασθῶμεθα, ὡς συν-
 θαπτόμενοι καὶ συνανασθῶμεθα, ὡς συμ-
 πάσχοντες καὶ συμβασιλευσώμεν, ὅτι αὐτὸς
 ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀπάντων. ὃ πρέπει
 πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ 20
 ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΖ'.

Περὶ τοῦ ἐρηγόρου ποιμαίνει τὸν καθ-
 ηγούμενον τὰ λογικὰ πρόβατα, ὡς ἂν διὰ
 τῆς διδασκαλίας τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν 25
 διαφύγοι τὰς ψυχολέθρους ἐπιβουλὰς τοῦ
 ὄφεως, καὶ ἐκκοπῆς τῶν οἰκείων θελημάτων.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἔργον ποιμαντικῆς
 τί ἄλλο, ἢ τὸ ἐπιμελῶς τὸν ποιμένα ἐφί-
 στασθαι τῷ ποιμνίῳ, νήφειν τε καὶ γρη- 30
 γορεῖν, ὧδε χάεισε τὸ ὄμμα περιαιρούντα,
 μὴ τι τῶν προβάτων ἀποπλανοῖτο ἢ ἐνα-
 πομένοιν ἠσθηνηκὸς τυχόν ἢ φιλονομῶν,
 ὡσπερ εἶωθε συμβαίνειν, πρὸς τοῦτοις ἐξαι-
 ρετον τὸ προσλαλεῖν τῇ ποιμνῇ καὶ νόμιον 35
 αὐτῇ ἐμπνέειν μέλος; ἐπὶ γὰρ φωνῇ ποι-
 μένος ἀρθῆ ἔκ τοῦ ποιμνίου, εὐθὺς ἢ τῶν
 θηρίων ἔφοδος, ὁ σκορπισμὸς τῶν θρεμμα-
 των, ἢ τῶν ἄλλως ἐπιβουλεύειν εἰωθότων
 ἐπήρεια. εἰ τοίνυν ἐπὶ τῶν ἀλόγων θρεμμα- 40
 των τοιοῦτον τὸ ἀγώνισμα τῆς ἐπιστασίας

(καὶ τὰ πλείω παρήκεν ὁ λόγος, διὰ τὸ συντομεύειν), τί δ' ἂν εἴποιμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ ἐν τάξει ποιμένος τεθέντες ἐφ' ὑμῖν τοῖς τοῦ κυρίου προβάτοις, ὑπὲρ ὧν
 5 αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἀρχιποιμὴν ἡμῶν τὸ αἷμα ἐξέχεεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φάσκει; "ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων". πόσης οὐκ ἂν ἤμεν ὑπεύθυνοι ἀγρυπνίας καὶ ἐπιμε-
 10 λείας, φροντίδος καὶ περιμεριμνήσεως, προσφωνήσεως ἐπιμελεστάτης καὶ ταύτης ἀκαταλήκτου; διὰ τοῦτο καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιφωνοῦμεν ὑμῖν, προσφθεγγόμεθα, ἀντισύριγγός τινος τοὺς θεοπνεύστους λόγους προ-
 15 βαλλόμενοι ὑμῖν. "σχολάσατε" φησί "καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός". σχολῆς τοιγαροῦν χρεία, ἀδελφοί μου, ἐπιθυμίας ἀκορέστου, νήψεως ἀνολιγώρου, ὑπομονῆς κραταιοτάτης, ἀνταναστάσεως πρὸς τοὺς πολεμίους ἐχθρούς,
 20 ἀνταγωνιστοῦ ἐκ τῆς τῶν προκοπόντων συναμιλλήσεως· ἐγγύθεν γὰρ οἱ νοητοὶ θῆρες, οἱ ἀρπάχται τῶν ψυχῶν δαίμονες, ἐξ ὧν τὰ δείγματα τῆς ἁμαρτίας, τὰ ῥήγματα τῆς ἀνομίας, τὰ ὀλοθρεύματα τῆς ἀσωτείας. μή τις
 25 πού ἐναπομένοιεν ἰδιογνωμῶν κατὰ ψυχὴν, μὴ δ' αὖ ἀσθενήσειεν ὀλιγωρικῶς τοὺς ἀγῶνας παρακαλῶ (οἰκειογνώμον γὰρ τὸ ἀσθενεῖν ἐναυθία), μηδὲ περιπλανοῖτο ταῖς ἰδιοβουλαῖς, ὧδέ τε κάκεισε ὑποκλεπτόμενος
 30 ὑπὸ τῆς φιληδονίας καὶ ἀπολλύμενος ὑπὸ τῆς φιλαυτίας, ἀλλ' εἰκέτω καὶ ἐμμένετω πάσαις ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου· φησὶ γὰρ αὐτός· "τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς τῆς ἐμῆς ἀκούει, ἀλλοτρίῳ δὲ οὐκ ἀκολουθεῖ,
 35 ὅτι οὐκ οἶδασιν τὴν φωνὴν τῶν ἀλλοτρίων". εἶθε γένοιτο ἡμῖν ἀξίους τῆς τοιαύτης προσφωνήσεως γεγενῆσθαι καὶ ἐν προβάτοις Χριστοῦ ὑποτελεῖν· οὗ γὰρ ὁ Χριστός, ἐκεῖ ὁ ἀντάρτης διάβολος χώραν οὐκ ἔχει· οὗ ἢ
 40 φωνὴ τῶν προβάτων αὐτοῦ ἐνιζάνει, ἐκεῖ ὁ συρισμὸς τοῦ ὄφεως ἀποδιδράσκει. ἕως δ' ἂν διέσφωζε τὰ τῆς ψυχῆς ἀκρατήρια ὁ

προπάτωρ ἡμῶν Ἀδάμ σῶα, τῶν θείων φωνῶν εἰσακούων, ἔνδον ἠυλλίζετο τοῦ Παραδείσου, ἀπέλαυε θεωριῶν ὑψηλῶν, τροφῶν ἀθανάτων· ἐπὶ εἰσεδέξατο τὰ τοῦ ὄφεως ψιθυρίσματα, ἀπεγεύσατο τοῦ ξύλου τῆς ἁμαρ-
 5 τίας, ἤσθετο τὴν αἰσχύνην τῆς γυμνότητος, ὑπεκρύβη ἀπὸ θεοῦ ἐρωτώμενος "ποῦ ἦς"; "τῆς φωνῆς σου" φησὶν "ἀκήκοα καὶ ἐκρύβην, ὅτι γυμνός εἰμι". "καὶ τίς ὁ ἐντήξας σοι τὸν φόβον, ὦ Ἀδάμ, ὁ ὑποδείξας σοι τὴν γυ-
 10 μνότητα"; ἀλλ' ἢ δολερά ἐπακρόασις καὶ ἡ τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ ἀπόπτωσις· εἶθ' οὕτως ἐξόριστος τοῦ ἁγίου χωρίου ἐκείνου γίνεται καὶ τὸν διὰ φθορᾶς ἐπώδυνον τοῦ βίου τρόπον ἀνατλᾶν κατακρίνεται. 15

Πρόρω λοιπὸν ὤμεν, ὦ ἀδελφοί, τῆς συμβουλῆς τοῦ ὄφεως· μὴ προσεισδεχόμεθα τὰς ἐπιβουλάς τῶν παθῶν ὑπὸ τῆς ἐκείνου κακουργίας ἐξαρτυομένας. γευστήρια διάφορα ὁ μυσαρὸς ἐργάτης τῆς ἀνομίας κατασκευάζων ἤκει, καθὼς
 20 τις τῶν ἁγίων τεθέατο, ἐνὶ ἐκάστῳ πρὸς ὃ ἐπιβρέπῳς ἐπαισθάνεται ἔχειν ἡμᾶς εἰς πάθος ἐπιδιδούς. δίδωσιν οὖν τῷ μὲν τὸ τῆς πορνείας γευστήριον, καὶ τοῦτο οὐχ ἕν, ἀλλὰ
 25 καὶ πολυειδές καὶ πολύμορφον (εἰς γὰρ διάφορα σώματα διαφόρως εὐρίσκεται τοὺς ἐθέλοντας ἐπηρεάζειν)· τῷ δὲ τοῦ φθόνου ταῖς παρευδοκίμησιν τῶν ἀδελφῶν πλήττεσθαι καὶ ἀμύσσεσθαι κατὰ τὸν Καῖν, τῷ δὲ τῆς
 30 λαιμαργίας ἀκορέστῳ ἐπιθυμίᾳ τῶν βρωμάτων ἐνίσχεσθαι κατὰ τὸν Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ μιᾶς βρώσεως ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια· τῷ δὲ τῆς ἰδιογνωμοσύνης, σχεῖν τι λαθραίως καὶ ἀποθησαυρίσαι, κατὰ τὸν φιλάργυρον
 35 Γιεζῆ, τὸν ἀντὶ εὐλογίας λέπραν ἐκ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου κληρονομήσαντα· τῷ δὲ τῆς κατὰ τοῦ οἰκείου διδασκάλου φατρίας καὶ συσκηνίας, ὡς τὸν προδότην Ἰούδαν τὸν πεπρακότα τὸν κύριον τῆς δόξης ἐν ὀλίγοις
 40 ἡμίμασιν, καὶ ἀπλῶς τῷ μὲν τοῦτο, τῷ δὲ ἄλλο ἐκεῖνο (ποικίλος γὰρ ἐστὶ καὶ πολύτροπος)· καταλαλιᾶς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἐνέησι

7/8 Ἰωάν. ι', 11. 15/16 Ψαλμ. με', 11. 18 κῶδ. νήψεως ἀνολιγώρου. 24 κῶδ. ἀσωτείας. 33/35 Ἰωάν. ι', 5, 27. 34 κῶδ. ἀκολουθῆ. 37 κῶδ. γεγενεῖσθαι.

3 κῶδ. ἀπέλαβε. 7/11 πρβλ. Γεν. γ', 9 κέ. 9 κῶδ. ἐντήξας. 14 κῶδ. διαφθορᾶς ἐπόδυνον. 17 κῶδ. προσεισδεχόμεθα. 28 κῶδ. παρευδοκίμησιν. 32 κῶδ. ἀπέδοτω.

φάρμακα τῆ ψυχῆ· μίσους, ἀπεχθείας ἀπο-
τοξεύει βέλη, κενοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας
ἀποσφενδονᾷ λίθους. σκεπτόν τοίνυν καὶ
προσεκτόν, ἀδελφοί μου· πῶς δὲ ἄλλως ἢ
5 ἐκ τοῦ περιβεβληθῆναι ἡμᾶς τὸν θυρεὸν τῆς
πίστεως, τὴν τῆς ταπεινοφροσύνης ἀσπίδα,
τὴν τῆς ὑπακοῆς περικεφαλαίαν, τῶν λοιπῶν
ἄλλων ἀρετῶν τὴν παντευχίαν; εἴκωμεν καὶ
πειθώμεθα. γνωρίζων ἕκαστος τὸν οἰκεῖον
10 βαθμὸν, τὰ κατὰ τὸν βαθμὸν πραττέτω ἐν
καθαροῦ συνειδήσει. φιλωμεν ἀλλήλους εἰς
ψυχὴν, ἀλλὰ μὴ εἰς σῶμα· ἐπὶ γὰρ τὸ πρῶ-
τον ἐστίν, ἰσότης τῆς ἀγάπης ἐν ἅπασιν, ἐκ
γὰρ τοῦ δευτέρου ὁ ἐν τινι πλεονασμός.
15 κάτω βάλλωμεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἄνω αἴρω-
μεν τὸν νοῦν, μὴ λιχνιζόμενοι ταῖς ἐμπα-
θέσι διαβλέψουσι· μήτε ἀφώμεν τὴν διάνοιαν
στρέφουσαι εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐμμακελλεύειν
ἐκεῖσε ἐκ τῶν ποτῶν τεθεωρημένων καὶ πε-
20 πραγμένων. παλαιοὶ ζωγράφοι καὶ καινοὶ ἐν
ἡμῖν, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τῶν πρώτων, οἱ δὲ
ὑπὸ τῶν δευτέρων ἀλισκόμεθα. καλὴ ἢ ἀνά-
γνωσις καὶ ἡ φιλομάθεια τῶν πνευματικῶν
πάντων, ἀλλ' ἐὰν ἐν νενεκρωμένῳ θελήματι
25 γίγνοιτο, κατὰ μόνην τὴν τοῦ ὀδηγούντος
βούλησιν· ὁ γὰρ ἐν ἑαυτῷ νεκρὸς ἐν τῷ
καθηγούντι ζῶν ἐστίν, καὶ ὁ πρὸς ἑαυτὸν ἀκί-
νητος ταῖς ὀρμαῖς πυρὸς σφοδρότερος ἐν τῇ
τοῦ διδασκάλου ἐπιθυμίᾳ κείται, ζῶν καὶ οὐ
30 ζῶν ἐστίν, σπεύδων καὶ οὐ σπεύδων, φιλο-
μαθῶν καὶ οὐ φιλομαθῶν, τὸ μὲν διὰ τὸ
τοῦ καθηγουμένου θέλημα, τὸ δὲ διὰ τὸ ἀπό-
πεμπτον τῆς ἰδιογνωμοσύνης. ἐὰν οὕτω, καλὴ
ἢ ἀνάληψις τῶν μαθημάτων καὶ συμφερόν-
35 τως· εἰ δὲ μὴ οὕτως, τὸ ἀγροικίζειν προ-
τιμητέον καὶ ἀμαθαίνειν, ἔν' ἐντεῦθεν κατὰ
προκοπὴν βαδιοῦμεν εἰς τὸ ζητούμενον. τίς
οὐκ ἐπιθυμεῖ πατῆρ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν εἶναι
τῶν βελτίστων καὶ ἀξιαγάστων; τοσοῦτον δὲ
40 ὁ πνευματικὸς πρὸς τὸν σωματικόν, ὅσον τὸ
διάφορον ψυχῆς πρὸς σάρκα. ἐρῶμεν καὶ φι-
λοῦμεν πλήρεις ἡμᾶς εἶναι παντός ἀγαθοῦ,
ἀπὸ τε γνώσεως, ἀπὸ συνέσεως, ἀπὸ εἰδη-
σεως, καὶ τοσοῦτον ὅσον, ὡς δοκῶ, οὐδὲ

αὐτοὶ ἑαυτούς. καὶ τοῦτο οἶδεν ὁ τῶν ἀφα-
νῶν γνώστης, εἶδοιε δ' ἂν καὶ ὁ κοινὸς πα-
τῆρ ἡμῶν· οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀπόρρητον τῶν
ἐν ἐμοὶ βουλευμάτων, προσθήσω καὶ ἀμαρ-
τημάτων. τίς ἂν ἔδωκέ μοι ἰσχὺν ἕνα ἕκα- 5
στον ἡμῶν σοφίαι καὶ ἀπαρτίσαι σκευὸς
ἐκλογῆς εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ διὰ βίου τε
καὶ θείας γνώσεως καὶ πράξεως; ἀλλ' ἐπεὶ
ταλαίπωρός εἰμι καὶ ῥυπαρός, ἀσθενοῦσαν
ἔχω τὴν φύσιν· πλὴν διάφορα τὰ παρὰ Χρι- 10
στοῦ χαρίσματα, καὶ ᾧ μὲν δίδονται λόγος
σοφίας, ἄλλῳ δὲ γνώσεως, ἐτέρῳ δὲ χάρισμα
διακονίας, ἄλλῳ ἐμμελείας, ἄλλῳ ἀγρυπνίας,
ἐτέρῳ ἐγκρατείας, ἄλλῳ περὶ βρωμάτων,
ἄλλῳ πάλιν φιλεργίας. καὶ ἀναλήψεως τῶν 15
βαρυτέρων καμάτων, ἄλλῳ περισσοτέρας ὑμνο-
λογίας δύναιμι, καὶ μέντοι ἐτέρῳ πρὸς τὰ
ἔξω πρόσωπα θεωρίας καὶ ὁμολογίας καὶ
μέντοι καὶ πραγματείας, ἄλλῳ συμβουλήσιν καὶ
διαταγῆς καὶ διακρίσεως, ἐτέρῳ δουλείας καὶ 20
πρὸς τὰ ἔσχατα ἔργα καὶ δοκοῦντα ῥυπα-
ρότατα σχολῆς τε καὶ ἐπιμονῆς, εἴτε μαγει-
ρικῆς φημί, εἴτε ἀρτοποιητικῆς, εἴτε ἀρο-
τριωτικῆς, εἴτε ἀμπελοουργικῆς, εἴτε ἀλιευ-
τικῆς ἢ ἄλλης εἰτινοσοῦν. ταῦτα δὲ ἐνεργεῖ 25
ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, καθὼς ὁ ἀπόστολος
διδάσκει, καὶ πάντες ἐν σῶμα ὄντες ἀλλή-
λους ἀντιδιδῶμεν τὰς οἰκειάς ἐνεργείας καὶ εἰς
ἀλλήλους περιχωροῦσι τὰ ἐκάστου πρὸς ἕκα-
στον χαρίσματα, ὡς ἐπὶ τῶν μελῶν ἐστίν ἰδεῖν 30
τοῦ σώματος. καὶ οὐχ ὅτι τὸ στόμα φθέγγε-
ται καὶ διαλέγεται καὶ διατάσσεται, κατε-
ξανίσταται τῶν ποδῶν, ὡς τὴν ἐσχάτην χώ-
ραν λαχόντων καὶ πορευτικῆν· οὐδ' ὅτι ὁ
ὀφθαλμὸς ὄρα καὶ προβέβληται, κατεπαίρεται 35
τῶν χειρῶν, ὡς δουλεύοντων ταῖς ἐνεργείαις,
οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑφίξανόν-
των, ἀλλ' ἀνταποδίδωσιν ἐκάστῳ τὸ πλη-
σιάζον, τὸ κατὰ χρέος, καὶ μένει τὸ ὅλον
σῶμα ὁλόκληρον καὶ ἀπρητισμένον πρὸς τὴν 40
κατὰ χρεῖαν κίνησιν. οὕτως καὶ ἐφ' ἡμῖν τῆς
ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ λογιστέον· μόνον μὴ ἐξ
ἐριθείας καὶ ἰδιοθειείας εἰτινοσοῦν ἔστω

ἡ σπουδή, ὡς προλέλεχα· οὐδὲ γὰρ τὸ οὖς
 ἢ ἡ ρίς ἀφ' ἑαυτῶν ἐξελέξαντο τὴν θέσιν·
 ἀλλ', ὡς ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ πλαστοουργοῦ
 θεοῦ, τὴν οἰκείαν ἕκαστον χώραν λαχὸν ἀπεί-
 5 ληφεν· καὶ ὡσπερ ἡ δόξα τῆς κεφαλῆς δόξα
 τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ δόξα τῶν χειρῶν
 δόξα τῶν ποδῶν, ἐκάστου μέλους ἔπρος τὸ
 ἕτερον ἀναφερομένου τὴν τιμὴν, οὕτω καὶ
 ἐπὶ τῆς ἀδελφότητος ἴση ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα·
 10 νῦν δὲ καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἔσται.
 διό, εἰ καὶ χεῖρ εἰμί, οὐκ ἤλάττωμαι συν-
 δοξάζεσθαι τῷ ὀφθαλμῷ μου· οὐδέ, εἰ ποὺς
 εἰμί, ἀποκέκριμαι τοῦ κλήρου τῆς τιμῆς τῶν
 χειλέων μου· ὁ αὐτὸς γὰρ εἰμι ἐν πᾶσι, καὶ
 15 τιμώμενος καὶ δυσφημούμενος. σοφοὶ ἔστε
 τὰ θεῖα· σύνετε ἃ λέγω, μᾶλλον δὲ ἃ λέ-
 γουσι καὶ κελεύουσι καὶ διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι
 πατέρες ἡμῶν· ἐν οἷς στηριχθεῖτε προκό-
 πτοντες καὶ ἐπαυξούμενοι ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
 20 ρας, τὸ σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν κατεργα-
 ζόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
 ὃ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις,
 σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν
 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 25 ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΗ'.

“Ὅτι ὁ πίστιν ἀδιάρρηκτον πρὸς τὸν καθ-
 ηγούμενον ἔχων καὶ προσθήκαις ἀρετῶν
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἑαυτῷ θησαυρίζων ἀξιο-
 30 θήσεται καταταγῆναι ἐν τῷ κλήρῳ τῶν
 ἁγίων.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, εἰ
 καὶ ἀχρεῖτος ὁ λόγος μου πρὸς ὑμᾶς καὶ
 ἀνωφελής, ἀλλ' οὖν κατ' ἐπιθυμίαν εἰμί πάν-
 35 τοτε προσομιλεῖν ὑμῖν τὰ δέοντα· ῥᾶνός γάρ
 γίνεσθαι οἶδ' ὅτι ὑπομνησκόμενοι καὶ ἐπι-
 στημονικώτεροι καὶ νηφαλεωδέστεροι ἐπα-
 δόμενοι, καὶ τὸ ὅλον ἀμφοτέροις, ἐμοὶ τε
 λέγοντι καὶ ὑμῖν ἀκούουσι, σωτήριον. δέον
 40 γάρ μοι νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ὡσ-
 περ οἱ τῶν ἀλόγων θρεμμάτων ἡγεμονεύον-

τες τῇ κατηχητικῇ φωνῇ ἀεὶ ὡσπερ τινὲς
 σύριγγι κεχρησθῆναι, καὶ τοὺς μὲν ἐναπομέ-
 νοντας διὰ ῥαθυμίας ἀνακαλεῖσθαι, τοὺς δὲ
 ἐπιστρέφειν ὀλισθαίνοντας δι' ἀπειθείας ὑπο-
 στηρίζειν τε αὐτοὺς σαθρωμένους, καὶ τοὺς 5
 μὲν παρακαλεῖν, τοὺς δὲ νουθετεῖν, τοὺς δὲ
 προθυμεῖσθαι, ἐνίους τε ἐπιτιμᾶν ἀτακτοῦν-
 τας, ἐπειδήπερ τὸ ἀρρώστοῦν χρήζει καὶ
 τομῆς καὶ καύσεως καὶ τῶν ἄλλων πικρο-
 10 τῶν φαρμάκων τῆς ἰατρείας.

Ἄλλὰ τί πάθω ὁ τάλας, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν
 πολλῶν μέχρι τοῦ δεῦρο παρεσιώπησα, ὑπὸ
 τῆς ἀσθενείας ἐνεργούμενος; διὸ ἐπεὶπερ
 μικρὸν τι ἐδραξάμην δυνάμεως, ἀναγκαῖον
 15 πάλιν τὸ σύνηδες ἀποπληροῦν καὶ προσαγο-
 ρεῖν καὶ προσασπάζεσθαι, ποιμαίνειν καὶ
 ὀδηγεῖν ὑμᾶς, ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρός μου
 καὶ πατρὸς ὑμῶν, ἐπὶ τοὺς τόπους τῆς ἀνα-
 παύσεως τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ.
 τίς δὲ ἄρα ὁ πιστὸς καὶ φρόνιμος, ὁ πάντα 20
 λόγον θεῖον ἐνωτιζόμενος καὶ τὴν ψυχὴν ἀνα-
 καίων δι' ἐπιζητήσεως ἐργασίας ἀγαθῆς εἰς
 τὸν πόθον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;
 τίς ὁ ἐστὼς ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος ἐπὶ
 τὴν πέτραν τῆς ὑπομονῆς καὶ μηδαμῶς σα- 25
 λευόμενος ταῖς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν τε καὶ ἔσω-
 θεν συμβαινούσαις προσκρούσεσι τῶν ἀορά-
 των ἐχθρῶν καὶ τῶν ὀρωμένων ἀδελφῶν;
 τίς ὁ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας προσθήκαις ἐπὶ προσ-
 30 θήκαις ἀρετῶν θησαυρίζόμενος καὶ μὴ ἐκ-
 λυόμενος ἐν ταῖς θείαις λειτουργίαις ταῖς τε
 ἡμεριναῖς καὶ ταῖς νυκτεριναῖς; τίς ὁ δεθεὶς
 ἐν πίστει δι' ὁμολογίας θεοῦ πρὸς τὸν καθ-
 ηγούμενον, ὡς ἀδιάρρηκτον εἶναι μέχρις αἰ-
 35 ματος ἐν ταῖς καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐπει-
 σερχομέναις ἀντιστάσεσι; τίς ὁ ἄσχετος καὶ
 ἄφιλος παντὸς τοῦ κόσμου καὶ τῶν κατὰ
 σάρκα καὶ αἷμα κοινωνούντων, ὡς μόνῳ τῷ
 θεῷ ἔρωτι κατέχεσθαι; τίς ὁ μὴ οἰκείῳ
 ἐν πᾶσι θελήματι κραταιούμενος, ἐν ἐφέσει 40
 δὲ ὧν ἀεὶ τῷ τοῦ προεστῶτος ἀποπληροῦν
 καὶ θεραπεύειν; τίς ὁ τὰς ἐπιθυμίας καὶ

ἡδονὰς πάσας τοῦ κόσμου, δόξας τε καὶ λαμπρότητας, ἀρχάς τε καὶ ἐξουσίας καὶ βασιλείας ὡς ἐν ὀνείρῳ τιθέμενος διὰ τὴν ἀληθινὴν ὄντως ἡδονὴν καὶ εὐφροσύνην τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν καὶ διὰ τὸ μέγα ἀξίωμα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; τίς ὁ γλιχόμενος καὶ ἐπιζητῶν τέλειος εἶναι κατὰ πᾶσαν ἐργασίαν θεοῦ καὶ προαιρούμενος τῇ διαθέσει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὲρ Χριστοῦ ἀποθνήσκειν; "οὗτος λήφεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ", ὡς γέγραπται.

Τοιούτους τοιγαροῦν ἐπιζητεῖ ὑμᾶς ὁ λόγος εἶναι, τέκνα καὶ ἀδελφοί· τηλικούτους, 15 προθυμουμένους αἰεὶ, διεγρηγμένους, ἐκθύμους τῇ προθυμίᾳ, ζέοντας τῇ καρτερίᾳ, θερμούς τῇ ἐργασίᾳ, πεπυρωμένους τῇ θεῖᾳ ἐπιθυμίᾳ, τρέχοντας κατὰ ψυχὴν, ἰδροῦντας κατὰ διάνοιαν, ἀρπάζοντας τὴν βασιλείαν 20 τῶν οὐρανῶν. καὶ γοῦν τίς ἐστὶν ὁ δυνάμενος κερδῆσαι κατὰ κόσμον, ἢ πολλὰ ἀμῆσασθαι, ἢ καταπλουτῆσαι, ἢ ἐπιτυχεῖν μεγάλου πράγματος, εἰ μὴ δράμη καὶ καταδιώξη, ἐπιποθήση καὶ ζητήση, χώρας καὶ πόλεις ἀμείβων καὶ πολλὰς ἄλλας ταιλαιπωρίας ἀναδεχόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐπιτυχεῖν τὰ ἐπιθυμούμενα; κατὰ πόσον οὖν λοιπὸν ὀξύτερα καὶ ἐπιμοχθότερα ὀφείλουσιν εἶναι τὰ ἡμέτερα ἀγωνίσματα; ὅσον οὐδὲ ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι οἱ 25 μὲν σάρκα καὶ κόσμον ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ θεὸν καὶ οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς.

Μὴ δὴ οὖν, παρακαλῶ, λοιπὸν ἀπορῥαθιμῆσωμεν ταῖς ἐπιβιώσεσι τῆς παραυτίκα ζωῆς, μηδὲ τὸ πολυχρόνιον τοῦ σχήματος 35 ἐξίτηλον ἡμῶν ποιεῖτω τὸν τόνον τῆς ψυχῆς, μηδὲ τὸ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ ἐναποσβεννύτω τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, τούναντίον δὲ τονώτερον καὶ διαπυρώτερον ἀποδεικνύτω καὶ στώμεν πάντες γενναίως πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ ἀντικειμένου, ἐνωπλισμένοι τὴν πνευματικὴν παντευχίαν, τὴν ὑπακοὴν φημί,

τὴν ταπεινώσιν, τὴν πραότητα, τὴν ἐλπίδα τὴν πίστιν, τὴν καρτερίαν, τὴν εὐλάβειαν, τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην, διὰ παντός τὴν αἴνεσιν τοῦ κυρίου ἔχοντες ἐν τῷ στόματι ἡμῶν, μεγαλύνοντες καὶ δοξάζοντες αὐτόν, 5 ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ κλήρῳ τούτῳ τῷ ἀγίῳ καταταγῆναι, ἐν τῇ μερίδι τῶν ὀσίων αὐτοῦ, καὶ οὕτως πάντα τὰ θεοφιλῆ κατεργαζόμενοι διαπεραιούμεν τὸν βίον ἡμῶν. καὶ ὅποῖον τὸ πέρασ καὶ τὸ ἀνταπόδομα; δέδω- 10 κεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ κύριος ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ εὐαγγελίοις εἰπὼν "πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λή- 15 φεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει".

Οὕτω μὲν ταῦτα δι' ὀλίγων ὑμῖν τὸ παρὸν κατηγγήσαμεν· εἴη δὲ καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς δι' εὐχῶν ὑμῶν δύναμις τοῦ πράττειν μετὰ προσεταγμένα μοι καὶ ἀνήκοντα. ἔστι 20 δὲ μοι καὶ ἄλλος τις πρὸς ὑμᾶς λόγος πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ἀκούσατε. ἐν τῇ προτέρᾳ μου ἀσθενείᾳ, ἐπειδὴ ἦλθον ἐπ' αὐτὰς τὰς πύλας τοῦ "Αδου, καθ' ὃ προσῆκεν ἐξελεξάμην ὑμῖν τὸν μετ' ἐμὲ ἡγουμενεύσοντα, καθάπερ 25 ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὀφείλοντα ἐπεζητήσατε, καὶ ἔδωκα ὑμῖν μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ θείας ἐπικρίσεως τὸν καλόγηρον· πάλιν δὲ ὀκονόμησεν ὁ κύριος τοῦ ἐπιζῆν με δι' ὑμᾶς. εἶτα τινὲς ἐξ ὑμῶν ἀπαιδεύσια καὶ ἀταξία 30 ἀγόμενοι (οὐ γὰρ τῶν προσεχόντων τοῦτο, οὐδὲ τῶν εὐφρόνων) ἤρξαντο φλυαρεῖν καὶ τὸν μὲν ἀποδοκιμάζειν, τὸν δὲ ἐγκρίνειν, καὶ κατέστησαν ἑαυτοὺς ἄρχοντας καὶ δικαστάς, μᾶλλον δὲ φατριαστάς, ἐπὶ σκανδάλῳ τῆς 35 ἀδελφότητος. τοῦτο τοιγαροῦν ἀκηκώς, καλὸν ἡγησάμην ἀπορῥάπισαι τὰς τοιαύτας φλυαρίας καὶ ἀθυροστομίας διὰ τῆς ἀσφαλείας. ὁ τοίνυν γέγονε, καλῶς καὶ ἐνθέσμως, καὶ πιστεύω ὑπὸ πνεύματος ἀγίου. ἐπειδὴ δὲ ζῶ 40

10/12 Ψαλμ. κγ', 5. 15 κῶδ. διεγρηγμένους. 32 δὴ] κῶδ. δεῖ. 32/33 κῶδ. ἀπορραθυμῆσομεν. 35 κῶδ. ἐξήτηλον || κῶδ. ποιήτω. 37 κῶδ. προβεβηκώς. 38 κῶδ. τονώτερον καὶ διαπυρώτερον. 41 κῶδ. παντευχίαν.

10 κῶδ. ἀνταπόδομα. 12/16 Ματθ. ιθ', 29. 12/13 κῶδ. οἰκίας. 16 κῶδ. κληρονομήση. 24 ὁ] κῶδ. ὁ. 29 κῶδ. ἐπιζῆν. 31 κῶδ. ἀγόμενοι. 32 κῶδ. ἐφρόνων. 34 κατ. ἀρχ. καὶ δικαστάς] πρβλ. Πράξ. ζ', 27, 35. 36 κῶδ. ἀκηκός. 37 κῶδ. ἀπορραπῆσαι.

ἐγὼ ὁ τάλας ἔτι, ἀργὰ τὰ γεγενημένα· κύριος γάρ εἰμι ἐπιδιατάσσεσθαι τῇ διαθήκῃ μου, ἐφ' ὅσον ζῶ, καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος. ὥστε πάλιν ἄλλης διαθήκης μου χρεία, ὁπ-
 5 νίκα κελεύει με ὁ θεὸς ἐξέρχεσθαι τοῦ βίου. ἢ δὲ διαθήκη μου τοιαύτη, κἂν ἀμαρτωλὸς εἶμι, ὡς ἡ τῶν ἁγίων μου πατέρων (ὧν οὐκ εἰμι ἄξιος τοῦ κονιορτοῦ τῶν ποδῶν), τοῦ ἐν καιρῷ ἐξόδου μου ὑπὸ πάσης τῆς
 10 ἀδελφότητος ἐκλεχθῆναι τὸν προέχοντα ἐν ἀρετῇ καὶ γνώσει καὶ τοῦτον φανερωθῆναι μοι, ἵνα δώσω ὑμῖν κεφαλὴν καὶ ἡγούμενον, οἷον ἂν εἴη, κἂν τε Πέτρος, κἂν τε Παῦλος, κἂν τε ἄλλο τι πρόσωπον ἀνυπονόητον.
 15 οὕτω γὰρ ἔχει ἡ ἀλήθεια. τὸ δὲ γε νῦν ἔχον ὁ καλόγηρος ἀντιπρόσωπόν μου καὶ μόνον, ἐπειδὴ τοῦτο ἀναγκαῖον, διάδοχος δὲ μου οὐδεὶς ὠρισμένος μέχρι τοῦ τότε καιροῦ. λοιπὸν παύσασθε καὶ μηκέτι τὰς ἀκαιροὺς
 20 ζητήσεις ποιεῖσθε· ὁ γὰρ ἄλοὺς ἐπιτιμίας ὑποβληθήσεται βαρυτάτοις, ὡς αἴτιος ἀταξίας. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης κρατύνει καὶ βεβαιώσκει, στηριξέει καὶ ὀχυρώσει, βελτιώσκει καὶ κατακοσμήσει, ὑψώσκει καὶ τελειώσκει ἐν
 25 πάσῃ εὐπραξίᾳ, ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ καταστάσει, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς εὐδρομοῦντας, ἵνα πάντες ἐν ἐνὶ πνεύματι σύμφωνον δοξολογίαν ἀναπέμφωμεν τῷ κράτει αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
 30 καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΙΘ'.

Περὶ τῆς καλλίστης ἡμῶν συνδιαγωγῆς καὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι ἐν τοῖς χαρίσμασιν, ἀλλ' ἐπεκτείνεσθαι αἰεὶ πρὸς τὰ κρείττονα.
 35

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ἄλλοι μὲν συναγόμενοί τε καὶ συναδραϊζόμενοι περὶ ἄλλων βουλευόνται, καὶ οἱ μὲν περὶ κέρδους τοῦ ἀπολλυμένου πλοῦτου, οἱ δὲ
 40 περὶ ἀξιώματος ἐπιτυχίαν τοῦ συγκαταλυμένου τῷ παρόντι αἰῶνι· ἄλλοι περὶ τοῦ

ἀνταμύνασθαι τὸν πλησίον καὶ ἐκνικῆσαι κατὰ τὸ σπουδαζόμενον· ἕτεροι ἐπὶ τοῦ γυναικα ἀγαθέσθαι ἢ πλούτῳ κομῶσαν, ἢ κάλλει κεκοσμημένην, καὶ μέντοι τινὲς ἐπὶ τὸ πολεμίους τροπώσασθαι σωματικούς. εἰσὶ δὲ οἱ
 5 καὶ συνέδριον γίνονται ματαιότητος καὶ παρανομίας, ὧν ἀπεύχεται ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ τὴν συγκαθέδραν καὶ εἴσοδον, καὶ ἀπλῶς κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ λόγους τοὺς ἐν τῷ βίῳ θεωρουμένους οἱ συνεργόμενοι συν-
 10 ἔρχονται καὶ συμβουλευόνται. ἡμῖν δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ συμβουλὴ καὶ ἡ συγκαθέδρα οὐδ' ὅτι οὖν περὶ τοιοῦτου (πῶς γὰρ τοῖς ἔξω κόσμου τὰ κατὰ κόσμον ἐφαρμύσει;), ἀλλὰ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, περὶ ἀπαλλαγῆς σχέ-
 15 σεως κόσμου, περὶ κτήσεως ἀρετῶν, περὶ τροπώσεως καὶ καθαιρέσεως τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀποστατικῶν δυνάμεων, περὶ ἀμοιβῆς καὶ ἀπολαύσεως τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
 20 ἀρρήτων καὶ ἀνακούστων καὶ ἀνεπινοήτων ἀγαθῶν. καὶ ὦ τῆς καλῆς καὶ ἡλικῆς ταύτης συνεδρεύσεως! ἐν ἐκείνοις ὁ τερπόμενος καὶ συνεπαμυνόμενος ὡς τὰ πολλὰ ὁ Σατανᾶς ἐστὶ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ· διὸ καὶ τὰς
 25 ἐπιτυχίας ἀποτυχίας ψυχῆς καταλαμβάνουσιν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοιοῦτῳ συνέδριῳ ὁ θεὸς ὡς ἀληθῶς χαίρει καὶ εὐφραίνεται καὶ συνεπικουρεῖ, χαίρουσι δὲ καὶ οἱ ἄγγελοι, ὡς γέγραπται, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι.
 30

Ἐπεὶ τοιγαροῦν διέγνωμεν τὸ διάφορον τῶν ἐκατέρων συνεδρίων καὶ ὡς ἐν ἡμῖν τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀληθινὴ χαρὰ (οὐδὲν γὰρ ψυχῆς σφζομένης χαριέστερον), ἐχώμεθα τούτου τοῦ καλοῦ συνεδρίου καὶ σπεύ-
 35 δωμεν ἐπ' αὐτὸ καὶ προθυμότερον συνεργώμεθα καὶ βουλευώμεθα καὶ συνδιασκεπτώμεθα περὶ τῶν ὄντως ζητητῶν καὶ ἐφετῶν, καὶ νῦν μὲν περὶ τῆς εἰς θεὸν ἱεράς καὶ ζωοπύρου ἀγάπης, μεθ' ἧς καὶ περὶ τῆς εἰς 40 ἀλλήλους ἀφθόνου καὶ ἀπαρρησιάστου, νῦν δὲ περὶ ἀπορρήγῆς τῶν ὀλεθρίων καὶ γενικῶν παθῶν τῆς ψυχῆς, ἐπιθυμίας λέγω καὶ

3 πρὸλ. Γαλάτ. γ', 15. Ἑβρ. θ', 17. 40 κῶδ ἐπι-
 τυχείαν.

6/8 Ψαλμ. κε', 4, 5. 21 ἀνακούστων = ἀνηκού-
 στων. 36 κῶδ. αὐτά.

φιλοδοξίας καὶ τῆς ἀπὸ τούτων μυριοβρύτου πολυπαθείας· καὶ πῆ μὲν περὶ ἀνυποκρίτου ὑπακοῆς καὶ χριστομιμήτου ταπεινώσεως, τῆς μάλιστα ἐπιζητουμένης, πῆ δὲ περὶ τῆς 5 ἀνοθεύτου ὑποταγῆς καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν καθηγούμενον πίστεως, δι' ἧς βάλλεται ὁ ἀντικείμενος καὶ εὐδρομεῖ ὁ ὑπήκοος. καὶ γε τοῦτο ἑξαιρέτως ἡμῖν καὶ γνωστότερον καὶ φυλακτέον· οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἡμᾶς δια- 10 δρᾶσαι τὰς παγίδας τοῦ ἐχθροῦ, οὐδὲ ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τοῦ Χριστοῦ ἐρεῖσαι τὰ κατὰ θεὸν ἡμῶν διαβήματα, οὐδὲ ἀναδειμασθαι οἶκον πνευματικόν, πεπληρωμένον πάσης ἀγαθοεργίας. διὰ τοῦτο πιπτέτω τὸ 15 ἰδιόρρυθμον, τὸ μεμφίμοιρον, τὸ φιλόδοξον, τὸ φιλόπρωτον, τὸ οἰηματικόν, τὸ ἐνδεικτικόν, εἴτε ἐν εὐμελείᾳ, εἴτε ἐν εὐφωνίᾳ, εἴτε ἐν εὐφυῖα χειρουργικῇ, καλλιγραφικῇ, φημί, ἀμφιαστικῇ, λεπτουργικῇ, χαλκευτικῇ, 20 ὑφαντικῇ, ἢ τινος οὖν ἄλλης, καὶ μάλιστα ἐν ἀναγνώσει ἢ διαγνώσει τῶν θείων γραφικῶν ῥημάτων καὶ νοημάτων· ὁ γὰρ ἐν τι χάρισμα, ἢ δύο, ἢ καὶ πλεῖστα κεκτημένος ἐκ θείας δωρεᾶς, οὐκ ὀφείλει αἵρεσθαι καὶ 25 ὑπερηφανεύεσθαι κατὰ τῶν ὑποδεεστέρων— ἀφροσύνη γάρ— ὅς καὶ ἐπιπλήσεται ὑπὸ τοῦ θείου ἀποστόλου, λέγοντος· “τί γὰρ ἔχεις ὁ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβὼν”; ταπεινοῦσθαι δεῖ καὶ φο- 30 βεῖσθαι καὶ ὑποτρέμειν ὡς ἀνάξιος τῶν δωρεῶν, ἵνα τῆς κυριολέκτου φωνῆς ἀκούσῃ· “εὐ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω”.

Οὕτως οὖν ἡμᾶς συμβιβάζει καὶ συναθροί- 35 ζει ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ἐν τούτοις τὸ ἐπισύναγμα ἡμῶν αὖξει καὶ θάλλει καὶ μᾶλλον ἔτι καὶ ἔτι κρατύνεται καὶ ὑπὲρ μύρου παντὸς εὐωδῖαν ἀφήσῃ θεό- πνευστον τοῖς ὁσφραϊνομένοις τὰ κάλλιστα. 40 διὸ ἐπειχθῶμεν, ἀδελφοί μου, ἐπειχθῶμεν· ἐπιγινώμεθα ἔτι καὶ ἐπεγειρώμεθα, τὸ μὲν κατορθοῦντες, τὸ δὲ διορθούμενοι, πρὸς μὲν τὸ ἐπανερχόμενοι, πρὸς δὲ τὸ κατεπειγόμενοι,

11 πέτραν] πρβλ. Ματθ. ζ', 24, 25. ιε', 18. 17 κῶδ. εὐμελία. 27/29 Κορινθ. 1, 8', 7. 29 δεῖ] δὲ? 32/33 Ματθ. κε', 21.

καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦδε πονοῦντες, ἴν' ὄρων τὸ ἐπίπονον ὁ θεὸς εὐμαρίσῃ τὸ σπουδαζόμε- 5 νον, ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀνδρειούμενοι, ὡς ἂν ὁ τὴν δειλίαν ἐπισπειρῶν ἐχθρὸς ἐξαφανισθῇ τέλειον· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ μικρὸν ὅσον ὅσον 5 ἢ δύναμις ἔχει ληπτέον (φίλον γὰρ θεῶ τοῦτο), ἀπὸ δὲ τοῦ, ἐπεὶ ὑπὲρ δύναμιν καὶ ἀξίαν, μηδὲ ἐφίεσθαι ἀβούλως, μηδὲ ζητεῖν καιρὸν εἰσελεύσεως. τίνα δὲ ταῦτα; τὰ μὲν 10 πρότερα ἀρεταί, ἦγουν δάκρυον, προσευχή, 10 γονυκλισία, στεναγμός, κατάνυξις, στιχολογία, ἀνάγνωσις, ἐργόχειρον, ἀγρυπνία, ἡσυχία, νοῦ πρὸς θεὸν ἐκδημία, κατῆφεια, ὀφθαλμοῦ κατάνευσις, γέλωτος ἐγκράτεια, μελίσεως τρό- 15 πῳ ἔνθεν κάκειθεν ἐκ τῶν ἐξανθούτων ἀρε- 15 τῶν τῇ ἀδελφότητι συλλαγωγούτος καὶ συνεισφερομένου ἐκάστου· τὰ δὲ δεύτερα αἱ ἄλογοι καὶ κενόδοξοι ἐπιθυμῖαι, τῆσδε τῆς διακο- νίας ἀναχώρησιν, τῆσδε ἐπιτευξέως, τῆς μὲν ὡς ἀχρήστου, τῆς δὲ ὡς τιμιωτέρας καὶ 20 τῆς μὲν ὡς βαρείας, τῆς δὲ ὡς ἐλαφροτέρας καὶ συμφερούσης, καὶ τῆς μὲν ὡς ἀγροίκου, τῆς δὲ ὡς σοφίζούσης καὶ συνετιζούσης. καὶ ἐπιλείπει με ἡ ὥρα διαρθροῦντα καὶ διεκλε- γόμενον ἐν καθ' ἐν τῶν ἀβούλων καὶ ἀσυμ- 25 φῶνων ἐπιθυμημάτων· φιλοῦσι γὰρ οἱ μὲν οὐ καλλιγραφεῖν λέγω, ἀλλὰ παθογραφεῖν, ἀφυσεῖς ὄντες καὶ ἀσύνθετοι, οἱ δὲ βιβλοφυ- λακεῖν, ἐσχατότεροι ὄντες καὶ ἀπεριδέξιοι· οἱ δὲ ἱεροφρουρεῖν, ἀνίεροι ὄντες καὶ ἀσυν- 30 τέλεστοι· οἱ δὲ πολυαναγνωστεῖν καὶ λεξο- λογεῖν, φιλόδοξοι ὄντες καὶ πλεονεκτικοὶ καὶ οὐ διδόντες θεῶ χάριν ἐφ' οἷς ἐφθασάν ἀνα- ξίως ἔχειν. τίνες γὰρ καὶ εἴεν πρότερον; καὶ 35 γε τί οὐ βλέπουσι, ποῦ ἦσαν καὶ ποῦ κεῖν- 35 ται; ἐξ ἀλογίας εἰς λόγον, ἐξ ἀπαιδευσίας, εἴπερ καὶ στέργουσιν, εἰς παιδευσιν, ἐξ ἀγροικίας, εἴπερ καὶ προσέχουσιν, εἰς γνῶσιν. καὶ γοῦν εἰσὶ τινες οἳ γε ἄλλα παρὰ ταῦτα ζη- τοῦντες ἐπεκτικώτερον, ὡς θεοειδέστεροι τοῦ 40 δοκεῖν, ἐγὼ δὲ λέγω ὡς ἀφρονέστεροί τε καὶ οἰηματικώτεροι. τίνα δὲ ταῦτα; πλείων τῶν ἄλλων ἐγκράτειαν, τριχίνου ἐσθήματος

3 ὁ] κῶδ. τὸ. 11 κῶδ. γονυκλισία. 29 κῶδ. ἐσχατώτεροι. 40 ἐπεκτικώτερον = ἐφεκτικώτερον. 43 κῶδ. τρυχίνου

φορεσίαν, τοπικὴν τινα ἡσυχίαν ὑπὲρ πάν-
 τας, λίθου βασταγὴν ἐπὶ στόματος, γονυκλι-
 σιῶν πλήθη· ἅπερ ἀπείρηται τοῖς πατράσιν
 ἐν ἀδελφότητι, ὡς ἀλληλόπληκτα καὶ ὑπε-
 5 ρηφανόβουλα καὶ φθονοποιὰ καὶ διαῤῥη-
 κτικὰ τῆς ὁμοφύχου συναφείας.

“Α οὖν προσετάγη σοι”, ἄφρων, “ταῦτα
 διανοῦ”, ὡς ἡ Σοφία λέγει, “καὶ μὴ ζῆτει”
 φησί “παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασι-
 10 λέως καθέδραν”, καὶ μὴ ζῆτει πολὺ δίκαιος γε-
 νέσθαι, μηδὲ σοφίζου περισσά· ἀρκοῦ δὲ τοῖς
 προστεταγμένοις καὶ ἐπιτεταγμένοις σοι καὶ
 προστίθει καὶ πλεονέκτει ἐν οἷς πολὺ τὸ
 κέρδος καὶ οὐδεμία ἔχθρα τῇ ἀδελφότητι
 15 καὶ λύσσα, χαρὰ δὲ καὶ ὁμοζηλία, ἐν τῷ
 ἀγογγύστῳ, ἐν τῷ ἀφιδόνῳ, ἐν τῷ εὐηκόῳ,
 ἐν τῷ καταβεβλημένῳ φρονήματι, ἐν τῷ
 στέργειν καὶ στοιχεῖν ἐν πᾶσι, τοῖς τε διδο-
 μένοις τοῖς τε ἐντεταλμένοις βρώμασι, πό-
 20 μασιν, ἐνδύμασιν, ὑποδήμασι, διακονίαις, ἀνα-
 γνώσεσι, ψαλμωδίαις, ἀποκρίσεσι, προόδοις,
 ὁποῖαί ποτ’ ἂν καὶ ἡνίκα ὦσι καὶ ἐγγίνονται,
 ἵνα ἐν τούτοις καὶ ὑπερφαίνοις καὶ ὑπεραυ-
 γάζοις καὶ προτερεῖοις ὡς φωστήρ, ὡς ἀστήρ,
 25 ὡς ἄρχων πνευματικός. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰ-
 ρήνης, ὁ διαβιβάσας ἡμᾶς τὸ ἐν ἐβδοματι-
 κὸν στάδιον τῶν ἀγίων νηστειῶν, ἀξιώσει
 καὶ ἐπὶ τὸ πέρας ἐλθεῖν τῶν πνευματικῶν
 ἀγώνων, ἵνα τοὺς τῆς νίκης στεφάνους ἀνα-
 30 δησάμενοι ἑορτάσωμεν τῷ κυρίῳ ἑορτὴν τὴν
 ἐξόδιον καὶ πασχάλιον· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα,
 τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

35

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚ’.

Περὶ φυλακῆς τῶν θείων ἐντολῶν καὶ
 τοῦ μὴ μετ’ αὐθεντείας προστάσσειν τοὺς
 πρῶτους τῇ ἀδελφότητι.

Ἄδελφοί μου καὶ πατέρες καὶ τέκνα,
 40 ἤδη διυπεύομεν τὸν ἱερὸν χρόνον τῶν νη-

2 κῶδ. γονυκλισιῶν. 7/8 Σειράχ γ’. 22. 8/10
 Σειράχ ζ’, 4. 13 κῶδ. προστήθη. 18 κῶδ. στυχεῖν.
 22 κῶδ. ἐγγίνονται. 26 κῶδ. διαβιβάσας. 30 κῶδ.
 ἑωρτάσωμεν. 37 αὐθεντείας] ἐκ τοῦ τύπου αὐθεντεύω.

στεῖων καὶ ὡς εἰς τρίτον διάυλον τοῦ πνευ-
 ματικῆς δρόμου πάλιν ἐπεισερχόμεθα. Ζη-
 τεῖσθω δὲ ἐν ὑμῖν, εἰ κατώρθωται τὰ θέοντα
 καὶ ὀφειλόμενα, εἰ ἐκτησάμεθα ὑπακοὴν ἀντί-
 5 λογον καὶ ἀνυπόκριτον, εἰ ἡσπασάμεθα εὐ-
 λάβειαν εὐκατάνυκτον καὶ προσευχὴν ἐνε-
 πίμονον, εἰ ἐπλουτήσαμεν δάκρυον θεοπαρά-
 κλητον καὶ στεναγμὸν εὐσυναίσθητον, εἰ ἐθη-
 σαυρίσαμεν πίστιν ἀπρόσκοπον καὶ ἐλπίδα
 ἀκαταίσχυτον, εἰ ἐφυλαξάμεθα ἀγογγυσίαν 10
 εὐπρόσιτον καὶ ἐγκράτειαν ἰσοδύναμον, λόγου
 ἐναντιωματικῆς σκληρότητα, ῥήματος ὑβρι-
 στικῆς θρασύτητα, ἔριδα, μάχην, βασκανίαν,
 ἰδιοῤῥυθμίαν, ταῦτοβουλίαν· ταῦτα γὰρ ἀπαι-
 15 τεῖ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἐν τούτοις ἐγκρατεῦό-
 μενοι τῷ ὄντι τρέχομεν τὸν τῆς εὐσεβείας
 δρόμον καὶ τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι,
 ἐπὶ ἀμείψει τῶν ἀθανάτων καὶ αἰώνιων ἀγα-
 θῶν. εἰ δέ, ὁ ἀπευχόμεθα, τάναντία εὐρί-
 σκεται, ἡγουν παρακοῆς ὄλισθος, ὑπερηφα-
 20 νίας ὀλεθρος, γογγυσμοῦ ἔμπτωσις, ψιθυρι-
 σμοῦ ἄλωσις, ἰδιοῤῥυθμίας παράλυσις, ἔριδος
 κατάπτωσις, σκληρότητος συντριβή, μίσους,
 ὀργῆς καὶ τῶν λοιπῶν μυσαρωτάτων παιθῶν,
 οὐκέτι, κἂν τοῖς βρώμασι νηστεύωμεν, δυνά- 25
 μεθα νηστεῖαν δεκτὴν προσφέρειν τῷ θεῷ,
 ἀλλὰ μωμητὴν καὶ βδελυκτὴν καὶ ἀπόπεμ-
 πτον.

Διὰ τοῦτο, τέκνα ἡγαπημένα, κατανοή-
 30 σατε καὶ γῶτε καὶ φυλάξασθε τὰ δικαίω-
 ματα καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ κυρίου ἐν πᾶσι
 καὶ οἱ πάντες, οἱ δευτερεύοντες ἀφ’ ἡμῶν,
 οἱ οἰκονομοῦντες, οἱ ἐπιστημοναρχοῦντες, οἱ
 παιδεύοντες, οἱ ἐπιτηροῦντες, οἱ ἀφυπνίζον-
 35 τες καὶ πρό γε τῶν πολλῶν οἱ κελλαρεῦον-
 τες καὶ ἀριστοποιοῦντες, οἱ βιβλιοδοτοῦντες
 καὶ κανοναρχοῦντες, καὶ μάλιστα οἱ ἐργο-
 χειριάζοντες· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ ἀκούω
 οὐκ ἀγαθὴν ἀκοὴν ἐγὼ ὁ τάλας περὶ αὐτῶν,
 ὅτι μάχονται καὶ ἀντιλογοῦσι καὶ σκληρεῦον- 40
 ται, καὶ ταῦτα οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλ’ αὐ-
 τοῖς τοῖς οἰκονομοῦσι· καὶ διελέγξαι φειδο-
 μαί, καὶ σιωπῆσαι φοβούμαι, καὶ ἐπιτιμῆσαι

8 κῶδ. εὐσυναίσθητον. 9 κῶδ. ἐθησαυρήσαμεν.
 17 καλὸν ἀγῶνα] Τιμοθ. 1, σ, 12, 2, δ’, 7. 19 δ]
 κῶδ. ᾧ. 38 κῶδ. πολλοί. 42 κῶδ. διελέγξαι.

σφοδρότερον εὐλαβοῦμαι, καὶ μὴ ὑπεξέρχεσθαι τοῖς πράγμασι κατὰ τὸ δέον ἀναγκάζομαι καὶ στενά μοι ἀμφοτέρωθεν. ἀλλ' ἵνα καὶ ἐαυτῶν καὶ ἐμοῦ φεισῶνται, ἀπορρίψα-
 5 τωσαν τὰ τῆς αἰσχύνης ἄξια· αἰσχὺνη γὰρ ἐστὶν ὑπὲρ τούτου καὶ ἐκείνου, κατὰ τὴν ἐγκελευομένην ἐπιταγὴν, ἀφηνιάζειν καὶ αὐθαδιάζεσθαι καὶ λέγειν "οὐ ποιῶ τὸδε, εἰ μὴ τὸδε μοι δοθῆι", καὶ "οὐκ ἐγχειρίζομαι
 10 τοῦδε, εἰ μὴ ταῦτά μοι προσθῆι". καὶ νοεῖτε οἷδ' ὅτι ἃ λέγω, ἐν οἷς οὐκ ἔστι κέρδος οὐδὲ λυσιτέλεια αὐτῶν τε καὶ τῆ ἀδελφότητι, οὐδὲ ζημία ἐκ τῆς ὑπακοῆς τὸ καθόλου εἰς τὰ ἀμφοτέρα μέρη, θλίψις δὲ καὶ ταραχὴ καὶ
 15 ἀπέχθεια καὶ ζηλοτυπία πονηρὰ πρὸς τοὺς ὀρώντας τε καὶ ἀκούοντας. καὶ ταῦτα διορθωθῆι, παρακαλῶ, ἐπεὶ ἀναγκαῖόν με χρῆσασθαι τῆ ἐξουσίᾳ, ἣν οὐκ εἰς καθάρεισιν εὐταξίας καὶ εὐσεβείας, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθω-
 20 σιν δεδώρηται μοι ὁ κύριος.

Καὶ ὑμεῖς δὲ οἱ ἐντελλόμενοι καὶ ἐπιτάσσοντες, οἱ πρῶτοι τε καὶ οἱ μετέπειτα, δέομαι ὑμῶν, μὴ οὕτως ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἐκ κελεύσεως αὐθεντικῆς καὶ ἐξουσίας
 25 ἀσυμπαθοῦς καὶ ἀδιακρίτου ἐπάγοιτε τὰς διαταγὰς καὶ ἐπιταγὰς καὶ ἐπιτροπὰς τοῖς διακονοῦσιν, ἀλλὰ μετὰ φειδοῦς ἀγαπητικῆς, μετὰ συγκρίσεως ἐμμελοῦς, μετὰ φρονήματος δεδοκιμασμένου, ὅπως μὴ ῥηθῆι καὶ ἐφ'
 30 ὑμῖν "ὁ πλάσσω κόνιν ἐπὶ πρόσταγμα" καὶ ὁ παρὰ τοῦ κυρίου τῷ πονηρῷ δούλῳ· "πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκ' ἀ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σὺνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα";
 35 ἀλλ' ἵνα μᾶλλον τὸ ἐν ταῖς Πράξεσιν εἰρημένον, τὸ "ἐκλεξόμεθα ἄνδρας πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης", ὥστε τῆ τοιαύτη χρήσει τῆς ἱερᾶς διακονίας καὶ τῶν αὐτῶν
 40 ἐκείνοις μισθῶν ἐπαξιωθῆναι. Στέφανος δὲ ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ προῦχων, ὁ καὶ πρῶτος τῶν μαρτύρων καὶ εἷς τῶν ἀποστόλων. οὐ μικρὸν

τοιγαροῦν τὸ ἐν τῆ ἐκείνου διακονίᾳ τετάχθαι, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ φοβερόν καὶ ἀπρόσιτον. ἐπεὶ δὲ τοὺς προέχοντας ἐλάβομεν, δέον καὶ ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς ὑπομνήσαι, ἵνα ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ καὶ μεμε-
 5 νηκῶς τῷ κυρίῳ εὐαρεστοίη καὶ μὴ κατεξανίσταται ἕτερος ἑτέρου καὶ ἐπεμβαίνει ἐν τῆ διακονίᾳ, μηδ' αὖ ζητῆ τὰ παρ' ἀξίαν ἐν τῆ οἰκείᾳ ἀπαθείᾳ, μηδ' αὖ τὰ κατ' ἀξίαν μετὰ σκληρότητος ἀνευλαβῶς τε καὶ ἀνεπι-
 10 στημόνως καὶ ἠπειγμένως, κἂν διὰ τὸ κοινωφελές, ἀλλὰ "πάντα εὐσχημόνως", ὡς ὁ λόγος, "καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω". οὐ γὰρ καλὸν τὸ καλόν, εἰ μὴ καλῶς λέγηται καὶ πράττηται· τὸ δὲ ὁπότεν, καὶ ὁ τρόπος καὶ ὁ χρό-
 15 νος καὶ ὁ λόγος καθηκόντως καὶ ἀρμοδίως καὶ μεμετρημένως διαδείκνυται.

Ταῦτα ὡς σοφοῖς καὶ φρονίμοις ὑμῖν γνωρίζομαι· "μὴ γίνεσθε γάρ", φησὶν, "ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ",
 20 τὸ καλὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. ὥστε οὐ μόνον καλῶς ἀλλὰ καὶ εὐαρέστως καὶ τελείως ἐν ἕκαστον τῶν γινομένων ὀφείλει γίνεσθαι. οὐ βαρὺς ὑμῖν, σύγγνωτε, ὁ λόγος, οὐδὲ κατὰ λύπησιν, οὐδὲ κατ' ὀνειδίησιν, ἀλλ'
 25 ἐκ φιλαδελφίας, καὶ γὰρ καὶ οὐκ ἄξιος. ἀλλ' οὖν πατὴρ ὑμῶν εἰμι καὶ πατρικῶς φλεγόμενος καὶ κηδόμενος ζητῶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τέκνα φωτὸς καὶ εὐσεβείας ἄκακά τε καὶ ἄπλαστα καὶ ἀνώμητα ὑπάρχειν, δη-
 30 λονότι ἐν τελειότητι τῆς ἐνθέου φρονήσεως. δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ ἔτι, "πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα πάντες", ὡς φησι, "τὸ ἐν φρονῆτε". ἡ δὲ τοῦ ἐνός φρόνησις ὁμοφυχίαν εἰσάγει καὶ εὐπειθειαν καὶ εὐταξίαν.
 35 εὐφράνατε καὶ θεὸν μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, τοὺς τε ἁγίους καὶ μακαρίους, ὧν καὶ ἐν ἔχνεσιν ἱεροῖς περιπατεῖτε τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, ὅπως τῶν ἐναντίων ἐπιτηδευμάτων καθ' ἐκάστην
 40 ἡμέραν ἀπορρήγνυμενοι καὶ τῶν τῆς εὐσε-

10 κῶδ. νοῆτε. 16/17 κῶδ. διορθοθῆιη. 17/18 κῶδ. χοίσασθαι. 30/34 Ματθ. ιγ', 32, 33. 35/38 Πράξ. ε', 3. 39 κῶδ. χερίση.

5 πρβλ. Κορινθ. 1, ζ', 24. 12/13 Κορινθ. 1, ιδ', 40. 17 κῶδ. μεμετρημένως. 18 κῶδ. φρονίμοις. 19/20 Ἐφεσ. ε', 17. 32/34 Φιλιπ. β', 2.

βείας ἐναρέτων πράξεων ἀνδρικῶς ἀντεχόμενοι καθ' ἐκάστην προκόποιομεν καὶ προκόπτοντες ὑψούμεθα καὶ τελειούμεθα, μέχρις ἂν φθάσωμεν τὸ μακάριον πέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΑ'.

10 Περὶ τοῦ προσέχειν ταῖς τῶν πατέρων διδασκαλίαις καὶ μὴ κεχηγνέναι πρὸς τὰ παρόντα, ἀλλ' ἀποβλέπειν πρὸς τὰ μέλλοντα.

Πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὄντος ἀναγκαίου ἡμῖν τοῦ λαλεῖν οὐ δυνάμεθα 15 παρασιωπᾶν τὰ δέοντα, εἰ καὶ μὴ ἱκανοὶ ἐσμεν πρὸς τοῦτο· εἰ γὰρ ὁ θρεμμάτων ἀλόγων ἐπιστατῶν πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα ἀναγκάζεται φροντίζειν τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ ποιμένης, ἐπιφωνεῖν τε καὶ λαλεῖν τὰ 20 προσήκοντα, πόσω μᾶλλον ἡμεῖς οἱ ταπεινοί, οἱ τῶν τιμῶν ὑμῶν ψυχῶν τὴν προστασίαν ἐγχεχειρισμένοι, δεοίμεθα καὶ λαλεῖν καὶ φροντίζειν, μεριμνᾶν καὶ ἀγρυπνεῖν, καὶ τοσοῦτον ὅσον δαπανῆσαι τὰς σάρκας καὶ τὰ 25 ὀστέα, ἢ τάχα καὶ τὸ αἷμα κενῶσαι, καιροῦ καλοῦντος, καὶ ἕως τότε, ἕως ἂν καὶ ἐμπνέωμεν; ὥστε εἰκότως ὁ ὑπομνηστικός λόγος εἰς ἀσφάλειαν μὲν τῶν εὐθυπορούντων, εἰς διέγερσιν δὲ τῶν ἀμελεστέρων, εἰς ἀνά- 30 στασιν τῶν πεπτωκότων, εἰς προθυμίαν τε τῶν εὐδρομούντων· αὐτῶν τε ἡμῶν τῶν ταῦτα λαλούντων καὶ μᾶλλον ἢ ζήτησις, ὅτι "οἷον τὸ ἄρχον πέφυκε, τοιοῦτο καὶ τὸ ἀρχόμενον ὡς τὰ πολλὰ καθίστασθαι", ὡς 35 ὁ μέγας ἔφη καὶ θεῖος Βασίλειος. ἀλλ' εἰμὲν εἰς ἡμᾶς ἀπίδοιτε, οὐδεμία ὠφέλεια· ἐσμέν γάρ, ὡς οἴδατε, παντάπασιν ἀχρεῖοι· εἰ δὲ εἰς τοὺς τῶν ὀσίων ἡμῶν πατέρων βίους καὶ τὰς διδασκαλίαις, ἅς καθ' ἐκάστην 40 ὡς εἰπεῖν καὶ δι' ἀκοῆς καὶ διὰ στόματος προφέρομεν, μιμησώμεθα ἂν τὰ κάλλιστα καὶ

ῥυθμίσωμεν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν εὐκλεῆ καὶ τῆς ὄντως ἐναρέτου ζωῆς ἀξιοθαύμαστον.

Μὴ πρόσχωμεν τοίνυν εἰς τοὺς πίπτοντας, εἴπερ υἱοὶ φωτὸς καὶ ἀναστάσεως καλεῖσθε καὶ ἀκούεσθε, μὴδὲ εἰς τοὺς ῥαθύμως καὶ 5 ἀμελῶς διαμείβοντας τὰς ἡμέρας, εἴπερ τῶν ἀγίων συμπολίται φιλοῦμεν χρηματίζεσθαι· ἀλλ' εὐσταθῶς καὶ θεοφρόνως πρὸς τὸ καλὸν αἰεὶ παγιοῦμενοι αὕξωμεν καὶ παγιώμεθα ἐν τῇ μορφώσει τῆς κατ' ἀρετὴν ζωῆς, 10 πίστιν ἀδίστακτον φέροντες, ἀγάπην ἀπαθῆ καὶ ἀπαρῆρσίαστον ἐν τῷ χαρίσματι τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ὑπακοῆς, ἐν τῷ κλέει τῆς κατανύξεως, οὐδὲν ἐπιφερόμενοι σχολιὸν ἢ παράνομον, δι' ὧν ἐστὶ 15 λυπεῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ εὐφραίνειν τὸν ἀντίπαλον. γενοίμεθα εὐχάριστοι, ὑπομνητικοὶ πρὸς τὸν τῆς ἀσκήσεως δρόμον καὶ τὸν τῆς ὑποταγῆς κανόνα. μὴ βλέψωμεν πρὸς τὸ παρόν, πρὸς δὲ τὸ μέλον ἀποσκοπεύον- 20 τες περιχαρῶς τὰ θεῖα κατασπαζώμεθα, θεωροῦντες καὶ ἐπινοοῦντες, ὅθεν καὶ ὅπως ἐξήλθομεν, ὅτι ἀπὸ κόσμου καὶ οἷον ἀπὸ σκότους τῆς συγχύσεως τοῦ βίου τούτου, ἀπὸ ταραχῆς καὶ ζάλης τῆς οἰονεὶ κυ- 25 ματουμένης τῶν ἀνθρώπων δυσζωΐας. Ἴδε γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως τὰ νῦν ἔχει (ὀπηνίκα οἱ Ἄραβες ληΐζονται τὰ καθ' ἡμᾶς, πληθὺς πολλῆ ἐξεληλυθότες καὶ ἐναλλόμενοι εἰς τὰ τῶν χριστιανῶν), οἷος πειρασμὸς καὶ 30 θροῖσμός ἐν τοῖς βασιλεῦσιν, οἷα ἀνάγκη καὶ ὀδύνη ἐν τοῖς στρατεύμασιν, οἷος κοπετὸς καὶ ὀδυρμὸς καὶ φόνος ἐν τοῖς αἰχμαλωτιζομένοις. ἀρπάζονται ἀωρία ἐξάπινα ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, πρεσβῦται, παιδία, βρέφη, 35 πᾶσα ἐλεεινὴ ἡλικία· χωρίζεται γυνὴ ἀπὸ ἀνδρός, ἀδελφὸς ἀπὸ ἀδελφοῦ, μήτηρ ἀπὸ παιδός, οἱ μὲν τὰς κεφαλὰς ἀποτεμνόμενοι κατέναντι τῶν οἰκείων καὶ συναίμων, οἱ δὲ ἐκ καταδρομῆς κατασφαζόμενοι καὶ πίπτον- 40 τες κατὰ τοῦ τυχόντος τόπου καὶ οὐδὲ ταφῆς ἴσως ἀξιοῦμενοι· ἄλλοι σιδηροδέσμιοι

1 κῶδ. ῥυθμίσωμεν. 2 κῶδ. ἀξιοθαύμαστον.

3 κῶδ. πρόσχωμεν. 5 κῶδ. ἀκούεσθαι. 9 κῶδ.

αὕξωμεν καὶ παγιοῦμεθα. 21 κῶδ. κατασπαζόμεθα.

29 κῶδ. πολὺς. 31 θροῖσμός = θρήσις.

13 κῶδ. ὄντως. 27 κῶδ. εἰκότως. 41 κῶδ. μιμησώμεθα.

κατεχόμενοι καὶ ἐκ τόπου εἰς τόπον ἐλεεινῶς
μετερχόμενοι, λιμῶ καὶ δίψῃ πιεζόμενοι,
μάστιξι καταστικτόμενοι· ὄρα ἡ μήτηρ τὸ
οἰκεῖον τέκνον, ὃ κακῶς γεγέννηκεν, ἢ προσ-
5 κρούμενον, ἢ ἀποσφαττόμενον, ἢ ἐκλιμπάνον
ἀπὸ δίψης ἢ πείνης, καὶ οὐδεὶς ὁ ἐλεῶν
καὶ οὐδαμοῦ φάρμακον βοήθειας· καὶ τὰ πε-
ριττότερα σιγητέον μᾶλλον ἢ ἐκπομπευτέον,
τὰ ὄδυρμου καὶ σιγῆς ἄξια. ὦ κύριε, σῶσον
10 δὴ! ὦ κύριε, εὐόδωσον δὴ! φεῖσαι, φεῖσαι
τοῦ λαοῦ σου καὶ μὴ δῶς τὴν κληρονομίαν
σου εἰς ὄνειδος! “ἵνα τί τὸ πρόσωπόν
σου ἀποστρέφεις, ἐπιλανθάνει τῆς πτωχείας
ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν, ὅτι ἐταπει-
15 νώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς
γῆν ἡ γαστήρ ἡμῶν; ἀνάστα, κύριε· βοή-
θησον ἡμῖν καὶ λύτρωσον ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ
ὀνόματός σου”.

Ἄλλὰ τίς καὶ πόθεν ἡ αἰτία, ἵνα τὸ ὄνομα
20 τὸ πανάγιον βλασφημῆται δι’ ἡμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, ἵνα οὕτως φθάσωμεν ὑπὸ χεῖρα τῶν
ἀρνούμενων αὐτὸν καταληΐζεσθαι; ἢ πάντως
διὰ τὰς ἀνομίας καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἐν
αἷς παραπικραίνομεν αὐτόν, μὴ φυλάσσοντες
25 τὰ προστάγματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ,
καὶ τοῦτο μαστιγοῦντος ἡμᾶς καὶ κολάζοντος
διὰ χειρῶν ἀνόμων. ἐπεὶ οὖν τοιαῦτα καὶ
τηλικαῦτα νῦν ἐλεεινά, τί ἡμῖν προσήκει τοῖς
σκολάζουσι; τί ἄλλο, ἢ ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ ἡμῶν
30 ἀγωνιζομένων χριστιανῶν ἀδελφῶν ἔχειν
ἐκτενῆ εὐχὴν εἰς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅπως
θαυματοργῶν κἀνταῦθα μὴ εἰς τέλος ἀπώ-
σηται τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ ταῖς τῆς πανα-
γίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων
35 λιταῖς ἐξευμενιζόμενος διασκεδάσῃ βουλάς
ἔθνῶν, εἰς τὸ γενέσθαι τὴν ὁδὸν αὐτῶν σκό-
τος καὶ ὀλίσιθμα καὶ ἄγγελόν τινα οὐρανό-
θεν ἀντιπράττοντα καὶ διώκοντα αὐτούς, τοῦ
διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τὸν παρόντα καιρὸν εἰρη-
40 νικῶν καὶ ἀνεκπόρθητον τῶν ὑπεναντίων;
ἔσται δὲ ἡ εὐχὴ ἡμῶν εὐπρόσδεκτος, εἴπερ
ἐν φόβῳ αὐτοῦ διαζῶμεν, φεύγοντες τὰ αἴτια

τῆς ἁμαρτίας, μὴ παρῆρσιαζόμενοι, μὴ ποι-
οῦντες κρυπτά, ἃ οὐκ ἔστι λαθεῖν τὸν μέ-
γαν ὀφθαλμὸν τοῦ θεοῦ, μὴ ὡς δοῦλοι μηδὲ
ὡς μίσθιοι τὴν θείαν δουλείαν ἀνούοντες,
5 ἀλλ’ οὐκίως διακείμενοι ὡς ἐκ προθυμίας,
ὡς ἐκ χαρᾶς, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ καλοῦ
ἐφέσεως καὶ ἀγαπήσεως, ἵνα καὶ τὸν μέγαν
καὶ ἀόρατον πόλεμον ἀποκρουσώμεθα, “τὰς
ἀρχάς” λέγω “καὶ ἐξουσίας καὶ τοὺς κοσμο-
κράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου”, 10
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν συνεπαμύνωμεν διὰ
τῆς καθαρᾶς ἐντεύξεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος,
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. ἀμήν. 15

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΒ’.

Περὶ τοῦ πενθεῖν τοὺς ἀπορραγέντας ἀδελ-
φοὺς ἡμῶν καὶ τοῦ κρατεῖν τὰς ἑαυτῶν
γλώσσας.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐδηλώθη ὑμῖν διὰ 20
τῆς ἐν τῇ παρελθούσῃ ἐσπέρα κατηχήσεως,
ὅτι ἀπερβράγησαν τῆς πνευματικῆς συναφείας
ἀδελφοὶ ἡμῶν τρεῖς· ἀλλὰ τί ὅτι αὐτοὶ πρὸ
τῆς κατηχήσεως διέγνωτε καὶ εἰς μάτην
ἡμεῖς ἀνέγνωμεν ὑμῖν τὰ γράμματα; πόθεν 25
δέ, ἢ πάντως ἐκ τῶν εἰσελθόντων, μὴ φυ-
λαξάντων τὴν κοινὴν ἐντολήν, μηδὲ φοβη-
θέντων κρῖμα ἀπειλῆς θεοῦ; ἴδε τοίνυν, διὰ
τοῦτο πίπτομεν ὡσπερ φύλλα· ἴδε, διὰ τοῦτο
διαλυόμεθα “ὡσπερ κηρὸς ἀπὸ προσώπου 30
πυρός”. ἴδε, διὰ τοῦτο ἐρχόμεθα οὐκ εἰς
προκοπὴν τινα, ἀλλ’ εἰς κατόπιν. ποῦ ἡ πυ-
κνότης τῆς [τῆς] κατηχήσεως ἀσφαλείας; μάλ-
λον δὲ ποῦ ἡ τῶν ἁγίων πατρικὴ παραγγε-
λία; τρεῖς ὄραι διήλθον, ὡς φησιν ὁ ἅγιος 35
τοῦ θεοῦ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύων τὸ ῥητὸν
τῶν Πράξεων περὶ τῆς Σαμφείρας, ὅτι οὐ
διέγνω τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀνα-
νίου· τοιαύτη γάρ, φησίν, ἦν ἡ ἀσφάλεια
τῶν μαθητῶν, πρὸς τὸ μὴ ἐκφορα ποιεῖσθαι 40
τοῖς συμφοιτηταῖς τὰ παρὰ τῶν διδασκάλων

8 κῶδ. ἐκπομπευταῖον. 10 κῶδ. εὐώδωσον. 12/18
Ψαλμ. μδ', 25-27. 20 κῶδ. φλασφημεῖται. 26 κῶδ.
τοῦτο μαστιγοῦντος. 35/37 πρβλ. Ψαλμ. λδ', 6.

9/10 Ἐφεσ. σ', 12. 30 Ψαλμ. ες', 2. 32 κῶδ.
κατόπιν.

γιγνόμενα, ἕως ἂν πρὸς αὐτῶν ἐδημηγο-
 ροῦντο· ἀλλ' αὐτοὶ εἰκῆ ἀκούετε, εἰκῆ ἀνα-
 γινώσχετε, ἢ μόνον πρὸς τὸ γενέσθαι λεξι-
 θηρες καὶ κλεπτολόγοι, ἀποστολικῶς εἰπεῖν,
 5 μόρφωσιν ὑποταγῆς ἔχοντες, τὴν δὲ δύναμιν
 αὐτῆς ἠρνημένοι. οὐχ οὕτως δὲ οἱ θεσπέ-
 σιοι ἡμῶν πατέρες, ἀλλ' οὐδὲ οἱ νῦν ὁμο-
 ταγεῖς ὑμῶν· οὐδὲ γὰρ πάντας κατηγορήσω,
 ὅτι μὴδὲ θεμιτόν, ἀλλὰ τοὺς ἀπαιδεύτους
 10 καὶ ἀκρατηγλώττους. τὸ τοίνυν κάκεινοις
 ποιῆσαι τὸν ὄλισθον τῆς ἀποστασίας τί, ἀλλ'
 ἢ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὅτι οὐκ ἐφύλαξαν ἐντο-
 λήν; εἰ γὰρ ἐφύλαττον, μεμενήκεισαν ἂν ἐν
 τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ
 15 τῆς ὁμολογίας, ἐν τῇ ὑπομονῇ τῶν παθη-
 μάτων, ἐν τῇ φιλαδέλφῳ διαθέσει. ἀλλ' ἐπεὶ
 οὐκ ἐφύλαξαν, ἐκ τοῦ κατὰ μικρὸν λέγοντες
 καὶ ὑπονοοῦντες (τί γὰρ ἐστίν, ἐὰν εἴπω
 20 τοῦτο, ὡσπερ λέγει τις τῶν ἁγίων; τί ἐστίν,
 ἐὰν ἐξερωτήσω ἐκεῖνο; ἐὰν ἴδω τὸ τῶδε, ἐὰν
 ὑπονοήσω τὸ ἄλλο;) οὕτως ληληθότως καὶ
 ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ ἔσχατον τῆς κακίας
 ὑπηνέχθησαν· οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς τομῆς τὸ κο-
 πτόμενον κέκοπται ὡς τὰ πολλὰ, ἀλλ' ἐξ
 25 ὑπαλλήλων καὶ συχνοτέρων. καὶ εἶη ἂν οὐ
 τῆς τελευταίας μόνης ἢ αἰτία, ἀλλὰ κατὰ
 ἀναλογίαν καὶ ἐκάστης τῶν πρὸ αὐτῆς. οὕτως
 οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ληπτέον· τομαὶ γὰρ
 τινές εἰσι δριμεῖαι κατ' αὐτῆς καὶ ἡ τῶν
 30 τυχόντων ἐντολῶν παραθεώρησις, καὶ ἑτέρα
 τὴν ἑτέραν φέρουσα καὶ προκαλουμένη εἰς
 τὸν ἔσχατον τῆς κακίας πυθμένα τὴν ἑλεει-
 νὴν καὶ πανάθλιον ψυχὴν ἀπορρήγνυσι καὶ
 ἀποκόπτει, ὡς τὴν συκὴν ὄντως τὴν ἄκαρ-
 35 πον τῷ αἰωνίῳ πυρὶ παραπέμπουσα. ἀλλὰ
 "νῦν", φησί, "καιρὸς εὐπρόσδεκτος· νῦν ἡμέρα
 σωτηρίας. ἀποθώμεθα", φησί, "τὰ ἔργα τοῦ
 σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φω-
 τός· ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσω-
 40 μεν· μὴ κώμοις καὶ μέθαις" (οὐ τοὺς ἀπὸ
 οἴνου λέγω, ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ λογισμῶν ῥυπα-
 ρῶν καὶ πονηρῶν), "μὴ κοίταις καὶ ἀσελ-
 γείαις (ταύτας κατὰ τὸ γράμμα φάσκω), ἀλλ'

ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
 καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς
 ἐπιθυμίας" διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν οἰκείων
 θελημάτων.

"Ἴδε οὖν ἀπερῥάγη ὁ ἑλεεινὸς Θεότεκνος, 5
 ὁ ἄθλιος Πάπυλος· περὶ γὰρ τοῦ Ἀριστάρ-
 χου, εἰ καὶ ὑπέστρεψεν, ὡς λυμεῶνα, πολ-
 λαχῶς τοῦτο πεποικηκότα καὶ ἄλλους συνα-
 πόλλοντα, τέως οὐκ ἐδέξαντο εἰς Σακκουδίωνα.
 τίς οὖν ὑμῶν ἀκηχῶς ἐστέναξεν ἐκ βάθους 10
 καρδίας; τίς ἔβρεξε δάκρυον θερμὸν ἐκ μέ-
 σης καρδίας; τίς ἤλγησε τὴν ψυχὴν ἀδελφὰ
 φρονῶν; ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀγάπη τῆς φιλα-
 δελφίας, καὶ τοῦτο ἐμακάρισεν ὁ ἅγιος Κλι-
 μαξ καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοι εἰσὶν ἀληθῶς ἀδελ- 15
 φοὶ τοῦ κυρίου, ἀψευδῶς τέκνα θεοῦ γνωρι-
 ζόμενοι καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως σύσ-
 σωμοι, τὸ ἐν φρονοῦντες. οἱ δὲ μὴ οὕτως
 ὑπολαβόντες, ἀλλὰ πεφλυαρηκότες ὡς παρα-
 δειγματίζοντες καὶ ὡς ἐπιχαιρόμενοι καὶ ὡς 20
 ἠδυνόμενοι καὶ ὡς ἐπιγελάσαντες, τί ἄλλο
 ἄξιοι ἀκούειν, ἢ τὸ πολλῆς τόλμης ἂν εἶη
 τοὺς τοιοῦτους, καθὼς ὁ θεὸς καὶ μέγας
 Βασίλειος, μέλη Χριστοῦ ὀνομάζειν, ἢ ὑπ'
 αὐτοῦ ἄρχεσθαι, ἢ τῆς ἡμετέρας ταπεινώ- 25
 σεως εἶναι ὁμοψύχους καὶ ὁμοσώμους, κἂν
 τὸ ἔξωθεν ἐπιφαινόμενοι ὡς τέκνα, ἐνδοθεν
 τὴν ἄλλοτρίωσιν κέκτηνται; οὐκ ἔφθασας οὖν
 στάξαι δάκρυον, ὅπερ καὶ τοῦτο κατηγορίας·
 κἂν στενάξαι πικρὸν ἠδύνασο. οὐκ ἐτέλεσας 30
 τοῦτο· κἂν ἀλγεινῶς διατεθῆναι ἰσχυεῖς· οὐδὲ
 εἰς τοῦτο παρέστης τὸ ἐλαφρόν, κἂν σιωπὴν
 ἄγειν εὐκολον. ἀλλ' οὐαί μοι καὶ τοῖς κατα-
 φρονηταῖς τῶν ἐντολῶν, ὅτι εἰ μὴ διορθω-
 σώμεθα, ἔψεται ἡμῖν σκοτασμός, ὀργὴ ἀπ' 35
 οὐρανοῦ, πυρὸς αἰωνίου κατάκρισις. οὐχ οὕ-
 τως δὲ οἱ τρισμακάριοι "Ἅγιοι Τεσσαράκοντα"
 ἀλλ', ἠνίκα ἑλειποτάκτησεν ὁ εἰς αὐτῶν
 ἀπερχόμενος πρὸς τὸ βαλανεῖον, πένθος ἀφό-
 ρητον ἐκεῖνοις κατέλιπεν, καὶ ὁπότεν ὁ Ἰού- 40
 δας εἰς προδοσίαν ἐξοκέλας τοῦ Χριστοῦ
 ἀπέστη, ὁ χορὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν
 ἀδημονίᾳ πολλῇ κατέστη. οὐχ οὕτως δὲ

10 κῶδ. ἀκρατειγλώττους. 29 κῶδ. δριμεῖαι.
 36/43 Κορινθ. 2, σ', 2. Ῥωμ. γ', 12-14.

2 κῶδ. ποιεῖσθαι.

ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι, ὅτι μὴδὲ τῶν στεφάνων
 αὐτῶν ἀξιωθησόμεθα, μὴδὲ τῆς δόξης αὐ-
 τῶν ἀπολαύσομεν· τὰ γὰρ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις
 ἀνταποδίδονται, καὶ οὐς τινὰς ἕκαστος ἐζή-
 5 λωσεν, ἐκείνων καὶ τοὺς στεφάνους λήψεται,
 πιστὸς πιστοῦ, ὑπομονητικὸς ὑπομονητικοῦ,
 ἀθλητῆς ἀθλητοῦ, ἀνεξάρνητος ἀνεξαρνήτου,
 φιλέντολος φιλεντόλου, ἀληθινὸς ἀληθινοῦ,
 καθαρὸς καθαρῶ· ὡσπερ καὶ ἔμπαλιν ἄπι-
 10 στος ἀπίστου, ἀπειθήτης ἀπειθοῦς, ὑψηλόφρων
 ὑψηλόφρονος, λειποτάκτης λειποτάκτου, πο-
 νηρὸς πονηροῦ, ψεύστης ψεύστου, ἀρνητῆς
 ἀρνητοῦ, ἀπαιδευτὸς ἀπαιδεύτου, καταφρονη-
 τῆς καταφρονητοῦ, μισάρετος μισαρέτου. καὶ
 15 ἀλλοίωσις οὐκ ἔστιν, “οὐ γὰρ προσωποληψία
 παρὰ τῷ θεῷ”, καὶ οὐδεμία “κοινωνία φωτὶ
 πρὸς σκότος”, ἀλλὰ τὰ κατ’ ἀξίαν ἐκάστῳ
 ἀπονενέμῃται. διό, παρακαλῶ καὶ δέομαι
 ὑμῶν, ὅψῃ γοῦν ποτὲ ἀνανήψωμεν καὶ τὴν
 20 ἐπιχειμένην λήμην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς
 διακονίας ἀποκαθάραντες διὰ φόβου θεοῦ
 καὶ ἐπιγνώσεως ἀληθείας βλέψωμεν γευσώ-
 μεθα “ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος”, ὅτι χρησταὶ αἱ
 ἄγιοι ἐντολαὶ αὐτοῦ, ὅτι “ὁ ὑπομείνας εἰς
 25 τέλος οὗτος σωθήσεται”, ὅτι “στενὴ καὶ
 τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, ἡ εἰς τὴν ζωὴν
 τὴν αἰώνιον ἀπάγουσα”, ἐπεὶ καὶ ἐλαφρὸν
 τὸ φορτίον τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῖς δι’ ἐλ-
 πίδος καὶ πίστεως τρέχουσι. καὶ μὴ τί γε
 30 πάθοιτε τὰ τῶν ἀπολωλότων, ἀλλ’ ὑπὲρ μὲν
 ἐπιστροφῆς ἐκείνων προσεῦχεσθε ἀδιαλεί-
 πτως, ἵνα δῶῃ αὐτοῖς ὁ κύριος καιρὸν ἐπι-
 γνώσεως ἀνανῆσαι ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀπω-
 λείας, ὡσπερ ἐξωγρημένους ἐν τῷ τοῦ δια-
 35 βόλου θελήματι. ἴστε γὰρ οἶα. καὶ ἡλίκα οἱ
 μὲν αὐτῶν ἐν τῷ πρὸ ὀλίγου εἰργάσαντο
 καθ’ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς ἑαυτῶν ψυ-
 χῆς, ὥστε καὶ εἰς κριτήρια ὑμᾶς ἀχθῆναι
 τοὺς τινὰς ὑπ’ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ κατηγόρου
 40 καὶ ἐν ἴσῳ τοῦ Ἰούδα πεφρονηκότος, καὶ
 λόγον ἀπαιτεῖσθαι περὶ ἑνὸς ἐκάστου τῶν

ὑπ’ αὐτοῦ προβληθέντων, ἡμῶν πεφυλακι-
 σμένων· ἑαυτοὺς δὲ στηριζόμεν καὶ κοπιά-
 σωμεν ἔτι μικρὸν διὰ θεόν· ἐπεὶ, κἂν
 μὴ θέλωμεν, κοπιάσωμεν καὶ ἀραδήσωμεν,
 καὶ συντριβησόμεθα καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ 5
 μέλλοντι αἰῶνι εἰς ἀπεράντους αἰῶνας. ἐπεὶ
 οὖν καὶ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες, κοπιά-
 σωμεν, αὐτοπροαίρετον δι’ ἀρετῆς κόπον ἐλώ-
 μεθα, ἵνα εἰ καὶ μικρὸν κοπιάσωμεν (μικρὸν
 γὰρ ἔστι πρὸς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας), ἀνα- 10
 παυσόμεθα ἀπεράντως ἀνάπαυσιν τὴν γλυ-
 κεῖαν καὶ θαυμαστὴν καὶ ὑπερκόσμιον, ἣν
 οὐκ ἔστιν ἐκφράσαι οὐδὲ ἐννοῆσαι, ἣν πάν-
 τες οἱ ἄγιοι ἀπεκληρώσαντο ἐν Χριστῷ Ἰη-
 σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά- 15
 τος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΡΚΓ’.

Περὶ τοῦ μὴ ἀμελεῖν ἐν ταῖς διακονίαις,
 ἀλλ’ ἀγρυπνεῖν ὑπὲρ τῆς οἰκείας σωτηρίας.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸ αὐτὸ ὄφλημα 20
 ἐμοί τε καὶ ὑμῖν, μὴ ὀμιλεῖν τῆς ἐνδεχο-
 μένης δυνάμεως ἐν τῇ ἐνούση ἐκάστῳ δια-
 κονία. τίς δὲ ἡ ἐμὴ διακονία, ἀλλ’ ἡ τὸ
 ἀγρυπνεῖν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον
 ἀποδώσω ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, τὸ ὑπομνήσκειν 25
 καὶ διαγγέλλειν τὰ δέοντα καὶ ὠφέλιμα καὶ
 μεριμνᾶν καὶ καταρτίζειν τοὺς πάντας ἐν
 ἐνὶ πνεύματι καὶ φρονήματι τῷ συνδέσμῳ
 τῆς ἀγάπης; διόπερ καὶ νῦν τὸ αὐτὸ ποιῶν
 παρακαλῶ καὶ δέομαι, στήτε ἐν ἧ ἐκλήθητε 30
 κλήσει ἀγία ἀσάλευτοι καὶ ἀμετακίνητοι, ἐνερ-
 γοῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιοῦ-
 ματα αὐτοῦ· ἐπειχθῆτε ἀεὶ προθυμότερον
 καὶ θερμότερον ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ κυρίου,
 ἐξορίζοντες πάντα πόθον ἀλλότριον ἀπὸ τῶν 35
 καρδιῶν ὑμῶν· ἐνδυναμώθητε ἐν τῷ κράτει
 τῆς ἀσκήσεως ὑμῶν, διεξερχόμενοι πᾶσαν
 ἡμέραν προθυμότερον καὶ νηφαλεώτερον,
 κατὰ τε ἀγρυπνίαν καὶ ψαλμωδίαν, ὑπακοὴν

15 Ῥωμ. β', 11. 16/17 Κορινθ. 2, σ', 14. 23 Πέ-
 τρου 1, β', 3 || κῶδ. *χριστός*. 24/25 Ματθ. ι', 22. κδ', 13.
 Μάρκ. ιγ', 13. 25/27 Ματθ. ζ', 14. 30 κῶδ. *ἀπο-*
λόλων. 32 κῶδ. *δῶει*. 33/34 κῶδ. *ἀπολείας*.

25 κῶδ. *ἀποδόσων*. 26 κῶδ. *ὠφέλημα*. 38 κῶδ.
νηφαλιώτερον.

καὶ ταπεινώσιν, ἐργασίαν καὶ νηστείαν καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπισυμβαίνει ἐκάστοτε, αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξιν λαμβάνοντες τῆς σωτηρίας ἡμῶν, τὸν πολυθλιπτον καὶ πολυῖδρον ἡμῶν βίον, 5 ὅτι ἀνατέλλει ἡμῖν ἀνάπαυσις αἰωνία ἀντὶ τῆς νῦν κακουχίας καὶ εὐφροσύνης αἰδίου ἀντὶ τῆς νῦν λυπηρᾶς διαθέσεως, ἐλευθερία ἀπαθείας ἀντὶ τῆς νῦν θλιπτικῆς ὑποταγῆς· λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος μὴ σκοπεῖν ἡμᾶς τὰ παρόντα, 10 ὅτι ταῦτα πρόσκαιρα καὶ φθαρτά, ἀλλὰ τὰ αἰώνια, ὅτι ταῦτα αἰδία καὶ μακάρια.

Ἐπεὶ τοίνυν ἠξιώθημεν ταύτης τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, ἐπεὶ ἐπιθυμοῦμεν ζωῆς αἰωνίου καὶ στεφάνων ἀφθαρ- 15 σίας, ἐπεὶ γλιχόμεθα υἰοθεσίαν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν, ἴδε ὁ τόπος, ἴδε ὁ χρόνος, τὸ στάδιον καὶ ἡ πανήγυρις. μὴ δὴ ἀμελήσωμεν, μηδὲ ἀτονήσωμεν, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς κερδαίνοντας χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ἢ λίθους τιμίους, 20 ἢ ἄλλο τι τῶν φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, εὐψυχότεροι καὶ σπουδαιότεροι γενοίμεθα εἰς τὸ ἀρπάσαι βασιλείαν οὐρανῶν, θησαυροὺς τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν· ἔστι δὲ τοῦτο οὐκ ἄλλοθεν πορίσασθαι, ἢ ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην 25 προσοχῆς καὶ καθ' ὥραν ὡς εἰπεῖν μελέτης. πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; εὖ διαθώμεθα τὴν παρισταμένην διακονίαν, ὅτι οὐκ ἀνθρωπίνῃ οὐδὲ σαρκικῇ ἔστιν, ἀλλὰ ἁγία καὶ σωτήριος θεοπρεπῶς ἐκτελουμένη, ἢ κατὰ τὸ κελλάριον 30 φημί, ἢ κατὰ τὸ νοσοκομεῖον, ἢ κατὰ τὸ ἀριστητήριον, ἢ κατὰ τὸ σκυτεῖον, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. οὐ γὰρ τις τὴν ἐργασίαν σαρκὶ καὶ αἵματι ἀνατίθῃσιν, ἀλλὰ τῷ δεσπότη θεῷ, ἢν ὡς θυσίαν εὐάρεστον προσ- 35 δεχόμενος τὰς ἀξίας ἀμοιβὰς ἀποδώσειν ἐπαγγέλλεται ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μὴ οἰέσθω τις λοιπόν, κἂν τὴν ἐσχάτην ἔτυχε λαχῶν, ἀνθρώπῳ προσφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἑαυτὸν ἀναδεχομένῳ δε- 40 σπότη. καὶ διὰ τοῦτο ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἐκτελείτω αὐτήν, αὐτὸν ἔχων ἐπόπτην, τὸν κατανοοῦντα τοῦ σκότους τὰ κρυπτά καὶ ἐκ-

καλύπτοντα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἡμῶν. ἐὰν γὰρ οὕτως εἰς ἕκαστος λογιζώμεθα, ὅπερ ἔστιν ἀληθές, καὶ τὴν ἐν ἀλλήλοις δουλείαν ὡς θεῖαν ὑπηρεσίαν ἐνεργῶμεν, τὸ πᾶν ἐκ- 5 τελοῦμεν τοῦ πράγματος, καὶ ἐντεῦθεν αἱ τῶν ἀρετῶν πασῶν ἀναλάμψουσιν ἡμῖν ἀκτι- 10 νες, ἀγάπη, εἰρήνη, πραότης, ἐπιείκεια, εὐ- πείθεια, καὶ γνωσόμεθα τότε ὅτι ὄντως ἐσμὲν ἐν τοῖς ἴχνεσι τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν, ζηλωταὶ τῆς ἐκείνων πολιτείας ἀποφαινόμε- 15 νοι. ἀναμνήσθητε γάρ, ὦ τέκνα, τοὺς μακα- ρίους ἐκείνους βίους, τὸν τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς ὁρόμον, τὸ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ εὐπειθείας ἐξαιρετον ἀξίωμα, καὶ πῶς ζη- 15 λοῦντες ἐζηλώκασι τῷ κυρίῳ· αὐτὸς γὰρ εἶ- ρηκε· “μάθετε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι πραῶς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ”. ὅς, κατὰ τὸν ἀπόστο- 20 λον, “οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ’ ἔταπεινώσεν ἑαυτὸν ὑπῆκοος γε- νόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου”. 20 καὶ τίς τοίνυν σέσωσται, ἢ μεμακάρισται; ἀλλ’ ὅς ἐκεῖνον ἐμιμήσατο, ὅς ἔταπεινώθη, ὅς ὑπήκουσεν, ὅς ὑπετάγη, ὅς οὐκ ἠπειθή- 25 σεν, ὅς ὑπήνεγκε πάντα τὰ παρόντα λυπηρά, ὅς ἐξουδενώθη, ὅς ἐμυκτηρίσθη, ὅς ἐνε- 25 παίχθη· ὅς ἐξετελείσθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ τάχα καὶ ἐρραπίσθη καὶ ἐδιώχθη καὶ ἐφυ- λακίσθη, ὡς καὶ τινες ὑμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ πάντες. διὰ γὰρ τοῦ μέρους τὸ ὄλον 30 σῶμα καὶ ἀτιμάζεται καὶ δοξάζεται· ὑπε- 30 μείνατε γὰρ καὶ αὐτοὶ χάριτι Χριστοῦ ἄθλη- σιν παθημάτων, διὰ τὸν ἐκείνου φόβον καὶ πόθον μυκτηρισθέντες καὶ χλευασθέντες, ἀπαχθέντες καὶ φυλακισθέντες πρότερόν τε 35 καὶ ὕστερον. ἀλλὰ ὡς τῆς ζημίας, ὅτι οἱ μὴ 35 ἐστηριγμένοι ἐπὶ τὴν νοητὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ χειμῶνος ἐληλυ- θότος καὶ ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ βροχῆς κατενεχθείσης, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐναυά- 40 γησαν παραυτίκα ναυάγιον τὸ τῆς ἀποστα- 40 σίας. ἀλλ’ ἐκείνους μὲν ἀνακαλέσεται κύριος,

4 κῶδ. ὑμῶν. 5 κῶδ. ἀνατέλει ὑμῖν. 9/11 Κο- ρινθ. 2, δ', 18. 15 κῶδ. γλιχόμεθα. 35 κῶδ. ἀπο- δώσειν.

2 κῶδ. λογιζόμεθα. 6 κῶδ. ὑμῖν. 16/17 Ματθ. ια', 29. 18/20 πρβλ. Φίλιπ. β', 6, 7. 18 κῶδ. τῷ. 38/39 πρβλ. Ματθ. ζ', 25. 39 κῶδ. κατενεχθή- σης. 41 κῶδ. ἀνακαλέσθητε.

εἶπως ἤδη ποτὲ ἐπιλήφονται τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ὑμᾶς δὲ περιφυλάξειε μᾶλλον καὶ μᾶλλον. ὡς στρατιώτας αὐτοῦ εὐσθενεῖς, ὡς θεράποντας αὐτοῦ πιστούς, ὡς ἄνδρας ἐπι- 5 θυμιῶν, ὡς λαὸν αὐτοῦ περιούσιον, ὡς ἐπι- σύναγμα ἱερώτατον, ἵνα "ἐν ταύτῃ τῇ γενεᾷ" τῇ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν "μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ" ἀναφανέντες ἐργάται τῶν ἐντολῶν, ζηλωταὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ἀπαρέγκλιτοι τῶν 10 σωτηρίων προσταγμάτων, τῇ ὀρθοτομίᾳ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, τύχητε συγκληρονόμοι γενέσθαι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, κράτος, προσκύνησις, σὺν 15 τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΣ ΡΚΔ΄,

ἐλεγκτικὸς ἅμα καὶ διδακτικὸς.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες, τί δὴ ποτε σπεῖρει 20 ὁ γεωργός; ἀλλ' ἵνα πάντως θερίσῃ. καὶ τί- νος ἕνεκεν κοπιᾷ ὁ πραγματευόμενος; ἀλλ' ἵνα πάντως κερδήσῃ. οὕτω καὶ ὁ τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας διανέμων τί ἄλλο ἐκ τοῦ πόνου ἐλπίζει, ἀλλ' ἢ τὴν τῶν ἀκουόντων 25 πάντως προκοπὴν καὶ βελτίωσιν; ἐφ' ὑμῖν δέ, οὐκ οἶδ' ὅπως αἱ ἀμαρτίαι μου ποιῶσιν, ἀνερέργητος γίνεται ὁ λόγος, καὶ πολλὰ σπείροντες καὶ κοπιῶντες ἀμούμεθα ὡς εἰπεῖν οὐδέν· λέγομεν γὰρ καὶ κατηχοῦμεν καὶ ὑπο- 30 μνήσκομεν, καὶ μέχρι ψιλῆς ἀκοῆς ὑμῶν κατὰ τὴν ὥραν ἢ τῶν ῥημάτων ὑπεισῆλθε δύναμις, καὶ θᾶπτον εὐθύς ἀπολανθάνοντες ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἔστε πλημμελήμασι. καὶ θρηνώ ἐπὶ τοῦτο καὶ κόπτομαι, μὴ δυνάμε- 35 νος ὑμῶν τὴν ἀταξίαν ἀνακόψαι· ἀλλὰ πάν- τως παρὰ τῶν ταπεινῶν μου λόγων ἢ ἀσθένεια, ἢ ἀποτυχία, γίνεται. ἀλλ' εἰ καὶ παρ' ἐμοῦ τὸ ἀσθενές, οὐκ ἀκούετε τῆς θεοπνεύ- στου Γραφῆς; οὐκ ἐνηχοῦνται ὑμῶν τὰ ὄψα 40 ἐκάστοτε τὰ σωτήρια δόγματα; τί ἐμβοῶσιν

οἱ ἅγιοι πατέρες; τί ἀναγγέλλουσι; τί δια- μαρτύρονται; τί ἀπειλοῦσιν; οὐχὶ ἄγουσιν ὑπ' ὄψιν ὑμῖν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο καὶ ἀπαραλό- γιστον κριτήριον, ἐκεῖνο τὸ βῆμα τὸ φρικτὸν καὶ ἀδέκαστον, τὴν μεγάλην ἀπόφασιν ἐκεῖ- 5 νην τοῦ θεοῦ καὶ ἀνείκαστον, τὰ κριτήρια καὶ βασανιστήρια τὰ αἰώνια, τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, τὸ ἐνδότερον καὶ ἐξώτερον, τὸν σκώληκα τὸν ἰσβόλον, τὸ χάσμα τὸ μέγα, τὸ σκότος τὸ ἀφεγγές, τὰ ταρταρώδη κατα- 10 χθόνια, τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, τὰ ἄλλα ὅσα κατονομάζονται; εἶτα ἀντικρυς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν οὐχ ὑποδεικνύουσι, τὴν ζωὴν τὴν ἀτελεύτητον, τὴν χαρὰν τὴν ἀνεκλάλητον, τὴν δόξαν τὴν ἀπρόσιτον, τὸ ἄφραστον φῶς, 15 τὰ ἀμήχανα καὶ ἀπερινόητα κάλλη τοῦ Πα- ραδείσου, τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. τὰς σκηνὰς τῶν ἁγίων, τὰς ἐπαύλεις τῶν δικαίων, τὰς χοροστασίας τῶν ἀγγέλων, τὰς εὐφρο- σῦνας τὰς ἀκαταλήκτους καὶ οἷα ἄλλα ἀνα- 20 φωνοῦσι; καὶ οὐδεμίᾳ πρὸς ταῦτα διόρθωσιν οὐδὲ μεταμέλεια, ἀλλ' οἷον ἀπλοῦς λόγους καὶ διακένους ἀκούομεν καὶ παρακούομεν, ζητοῦντες τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς προσπαθείας τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐκτελεῖν, καὶ οἷον μου- 25 πάζομεν κάτω νενευκότες, καὶ βρῖθοντες ὡσπερ τὰ ἄλογα ζῶα ζητοῦμεν τί φάγομεν καὶ τί πίωμεν τήνδε τὴν ἡμέραν καὶ τήνδε, καὶ ποῖον λόγον γελωιώδη κινήσωμεν εἰς χαύ- νωσιν τῆς οἰκείας ψυχῆς καὶ τοῦ ἀκούοντος, 30 καὶ πῶς προφασισώμεθα τὴν ὑπακοὴν δια- κρούοντες καὶ τὴν ἐργασίαν διαλύοντες καὶ τὸ φεῦδος εἰσδεχόμενοι καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπαρνούμενοι, ἢ τάχα καὶ παρῆρησιαζόμενοι καὶ πονηρευόμενοι, ἐξερευνῶντες ἐξερευνή- 35 σεις πονηρὰς καὶ οὐ προσηκούσας, καὶ ἐργα- στήριον οὐχ ὁσιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀνομίας καὶ ἀδικίας τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀπερ- γαζόμενοι. δεόν ἄνω βλέπειν, τὰ ἄνω φρο- νεῖν, τὰ ἄνω ζητεῖν, εἰδέναί ἡμᾶς ὅποῖον 40 καὶ ἡλικίον ἐπάγγελμα ἐνδεδόμεθα καὶ τίτι συντετάγμεθα καὶ καθυπεθέμεθα, ὅτι τῷ δε- σπότη τῶν ὄλων θεῷ, ἡλικίων δὲ καὶ ὄσων

ἀμαρτημάτων ἄφεςιν λαμβάνομεν τῶν κα-
κῶς πεπραγμένων ἡμῖν διὰ τοῦ προτέρου
βίου, ὅσης ἄλλης διὰ τῆς μετὰ τὸ ἅγιον
σχῆμα παραμελήσεως ἡμῶν συγχωρήσεως
5 ἀπελαύσαμεν, καὶ ἐν τούτῳ τρέμειν καὶ στέ-
νειν, συστέλλεσθαι καὶ κατανύσσεσθαι, ἀδιά-
χυτον ἔχειν τὴν καρδίαν καὶ τὴν ὄψιν, με-
μελετημένην τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τὴν
πρὸς τὸν κριτὴν ἀπολογία, τὴν ἐκ τοῦ σώ-
10 ματος ὑπαναχώρησιν, τὴν τῶν φοβερῶν ἀγ-
γέλων θεωρίαν, κατὰ μίμησιν τῶν ἁγίων
πατέρων ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μέχρι καὶ
λόγου τοῦ τυχόντος ἀκρίβειαν ἔλκοντες ὄλου
διόλου σεμνοὶ καὶ ἐπιεικεῖς ὑπῆρχον, φω-
15 τεινοὶ καὶ εἰλικρινεῖς, εὐσταθεῖς, ἄκακοι,
πρᾶοι, εἰρηνικοί, ἄμαχοι, ἀφιλόσαρκοι, ἀφι-
λόκοσμοι, ἡσυχασταί, ὁμολόγοι, εὐχάριστοι,
εὐήκοοι, ταπεινόφρονες, σκευὴ ὄντως ἐκλε-
λεγμένα, κατηρτισμένα εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
20 θόν, ἔνοικον ἔχοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Τί οὖν λοιπὸν ἀμελοῦμεν ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι;
τί νωθρευόμεθα; τί ἐκλελούμεθα; τί οὐχ
ἄπτεται ἡμῶν λόγος θεοῦ τῶν ψυχῶν; τί
οὐ κινουῦμεν δάκρυα; τί οὐ μαλασσόμεθα τὰς
25 λιθίνους καρδίας; τί οὐ καθ' ἐκάστην ἡμέ-
ραν εἰς τὸ μεῖζον ἀνατρέχομεν; τί οὐχ ἀλ-
λοιοῦμεθα τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν, καὶ εἶδος
καὶ σχῆμα καὶ φωνὴν καὶ κίνημα ξένον καὶ
παρηλλαγμένον παρὰ τοὺς ἐν τῷ βίῳ ὄντας
30 ἐνδεικνύμενοι, ὡς ἂν φαινοίμεθα ἀπὸ κόσμου
φυγόντες καὶ ὑπεράνω τῶν φρονημάτων τῶν
ἀνθρώπων ὄντες, διὰ πάσης εὐλαβείας καὶ
ἡσυχίας διεξαγόμενοι πᾶσαν ἡμῶν πρᾶξιν
καὶ ἐνέργειαν; ἤξει, ἤξει καὶ οὐ χρονιεῖ ἡ
35 φοβερὰ ἐκείνη καὶ φρικτὴ ἡμέρα καὶ ὥρα

1 κῶδ. λαμβάνομεν.
22 κῶδ. ἐκλελοίμεθα.

19 κῶδ. κατεριτισμένα.

τῆς μεταστάσεως, ὁ ἄγγελος ὁ φοβερὸς καὶ
ἀπότομος, ἡ λύσις τῆς πανηγύρεως. καὶ τότε
στενάξομεν πικρὰ καὶ ὀδυνηρὰ καὶ ἀνόνητα
οἱ μεμεληκότες καὶ μὴ ἔχοντες λέγειν· "ἐτοίμη
ἡ καρδία μου, ὁ θεός, ἐτοίμη ἡ καρδία μου".
5 ἀλλὰ "δεῦτε", εἴπερ ἀκούετέ μου, "προσ-
κυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν" αὐτῷ Χριστῷ
τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, στενάξομεν ἐκ καρδίας
καὶ "ἔγγυς κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις
αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ", καὶ δίδωσι βοήθειαν ἐκ-
10 τινάξασθαι ἡμᾶς τὴν πονηρὰν συνήθειαν, καὶ
εἰσδέξεται ἡμᾶς εἰς τὴν ἐνάρετον διαγωγὴν,
οὐ λέγω μὴ φαγεῖν, μηδὲ πιεῖν, μηδὲ συν-
τυχεῖν, μηδὲ συνομιλῆσαι ἀδελφῷ, οὐ λέγω
μὴ κοιμηθῆναι μηδὲ ἀναπαυθῆναι, οὐ λέγω 15
μὴ λαβεῖν ἄνεσιν, μηδὲ συνελθεῖν ἐν ἀλλή-
λοις εἰς ὁμιλίαν τινά, ἀλλὰ τὸ εὐτάκτως
ταῦτα πάντα ἐνεργεῖν καὶ μετρίως καὶ κατὰ
τὸν δέοντα καιρὸν καὶ τόπον, ἐν' ἐντεῦθεν
ἀρετὴν ἐπ' ἀρετῇ προσλαμβάνοντες καὶ προ- 20
κοπὴν ἐπὶ προκοπῇ ἐξευρίσκοντες εἰρηνικὸν
τὸν βίον διατελώμεν, ἀστασίαστον, ὁμαλόν,
ἀγγελσειδῆ, ὡς ἂν καὶ ἐγὼ ὁ τάλας προ-
θυμότερος γένοίμι περὶ τὸ λέγειν, οἱ τε τὰ
πρῶτα φέροντες λάβοιεν ἄνεσιν τοῦ ἐλέγ- 25
χειν καὶ ἀντιφθέγγεσθαι, οἱ διδάσκαλοι ἀπὸ
τῶν μαθητευομένων, οἱ προέχοντες ἀπὸ τῶν
ὑποδεεστέρων καὶ πάντες ἐν ἅπασιν συγκρο-
τούμενοι ἐν ἀγάπῃ, ὁσίως τε καὶ δικαίως
πολιτευόμενοι, τόχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων 30
ἡμῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πα-
τρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

4/6 Ψαλμ. γς', 8. 6/7 Ψαλμ. 4δ', 6. 9, 10 Ψαλμ.
ρμδ', 19. 12 κῶδ. εἰσδέξεται.

Π Ι Ν Α Ε Ο Ν Ο Μ Α Τ Ω Ν.

- Ἄββακὸν Στουδίτης. — 13.
 Ἄβειρών. — 227.
 Ἄβελ. — 9.
 Ἄβραάμ. — 4. 35. 54, 144, 147, 160. 315, 408.
 Ἄγιοι Τεσσαράκοντα. — 402.
 Ἄγιος Χριστόφορος· μονή. — 172, 175. 178, 180, 213.
 Ἄδάμ. — 139, 158. 302, 382.
 Ἄδης. — 388.
 Ἄέτιος ὁ θαυμασιος. — 74.
 Ἄζαρίας. — 216.
 Ἀθανάσιος Τριπολιανός. — 183, 184.
 Ἀθανάσιος πρωτοπρεσβύτερος. — 103.
 Αἰγυπτιακὰ χρόμματα. — 60.
 Αἰγυπτιακὴ δουλεία. — 59.
 Αἴγυπτος. — 27. 28, 96, 284, 383.
 Ἀκάσιος ἄββᾶς. — 102, 174, 188, 192, 193, 194, 195, 202, 205.
 Ἀμαλκίται. — 199.
 Ἀμμοῦν Στουδίτης. — 30.
 Ἀμμώνιος ἄββᾶς. — 102.
 Ἀμορραῖοι. — 60.
 Ἀνανίας. — 400.
 Ἀντώνιος ὁ μέγας. — 40. 160, 304, 359.
 Ἀπόκρως. — 34.
 Ἀπολλῶς ἄββᾶς. — 39.
 Ἀραβες. — 398.
 Ἀρίσταρχος Σακκουδιώτης. — 402.
 Ἀσσύριοι λογισμοί. — 332.
 Ἀσσύριος νοῦς. — 302.
 Ἄχαρ. — 36.
 Βάκλ. — 62, 296, 332, 373.
 Βαβυλώνιοι δουλεῖαι. — 332.
 Βαίων εβδομάς, ἑορτὴ ἢ ὑπαντή. — 86. 376. 378.
 Βαρθολομαῖος ἄββᾶς. — 102.
 Βαρσανούφιος ἐπιστημοναρχης. — 103, 198, 209.
 Βασίλειος ὁ μέγας. — 7. 54. 55. 63. 74, 77, 118, 142, 145. 220, 239. 311. 348, 349, 397. 402.
 Βασίλειος ἄββᾶς. — 348.
 Βασιλεύουσα πόλις. — 94.
 Βεελζεβούλ. — 151.
 Βελίαρ. — 138, 181. 188, 336, 349.
 Βηθανία. — 88.
 Γαλιλαία. — 84, 87.
 Γέεννα. — 4.
 Γεράσιμος Σακκουδιώτης. — 193.
 Γεράσιμος ἐν τῇ μονῇ τῶν Καθαρὰ. — 198.
 Γερωντικὸν (βιβλίον). — 101, 138.
 Γεζῆ. — 382.
 Γολιάθ. — 199, 331.
 Γραφαί, Γραφή. — 123, 169, 302, 317. 370. 374, 380, 407.
 Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. — 29, 220.
 Γρηγόριος ἄββᾶς. — 193, 194.
 Δαθάν. — 227.
 Δαλμάτου μονή. — 277, 278.
 Δαβίδ· Δαυὶδ.
 Δανιὴλ ἐν τῇ μονῇ τῶν Καθαρὰ. — 210.
 Δαυὶδ ὁ προφήτης. — 7, 10, 19, 22, 84. 91. 179, 183, 195, 199, 227, 241, 264. 284. 296, 331, 390.
 Δαυιτικὸν ῥητόν. — 375.
 Δαυιτικῶς εἰπεῖν. — 116.
 Δίδυμος. — 87.
 Διονύσιος ἄββᾶς. — 193, 194. 195.
 Δομετιανὸς Ἀγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Δοσίθεος ὁ ὅσιος. — 15, 359.
 Δωρόθεος ὁ ἅγιος. — 142.
 Δωρόθεος ἄββᾶς Σακκουδιώτης. — 193.
 Ἐδέμ. — 139.
 Ἐλισσαῖος ὁ προφήτης. — 382.
 Ἐλληνας. — 241.
 Ἐλπίδιος Στουδίτης. — 347. 348.
 Ἐπιφάνιος Στουδίτης. — 25.
 Ἐπιφάνιος ἄββᾶς Σακκουδιώτης. — 194, 224.
 Ἐθαγγέλιον. — 35. 95. 103. 406
 Ἐθα. — 139
 Ἐθαίων γῆ. — 60
 Ἐθάλιος Στουδίτης. — 347, 349
 Ἐθόθμιος ὁ μέγας. — 74, 96. 359
 Ἐθάλιος Στουδίτης. — 136.
 Ἐθόδιος Σακκουδιώτης. — 193. 194
 Ἐυστάθιος Στουδίτης. — 25.
 Ἐφραίμ Τριπολιανός. — 184.
 Ἐφραίμιος ἄββᾶς. — 103.
 Ἐωσφόρος. — 90, 227.
 Ζαβουλών. — 84.
 Ζαχαρίας ὁ αἰδύμιος. — 15.
 Ζωσιμᾶς ὁ ὅσιος. — 359
 Ἡλί. — 189.
 Ἡρακλᾶς Σακκουδιώτης. — 193
 Ἡσαΐας ὁ προφήτης. — 379.
 Ἡσαῦ. — 364, 382.
 Θαλάσσιος Σακκουδιώτης. — 166.
 Θεοδοσιος ὁ μέγας ὅσιος. — 74. 96
 Θεοδοσιος Στουδίτης. — 119. 183
 Θεόδωρος ὁ ἡγιασμένος. — 73
 Θεόκτιστος ὁ ὅσιος. — 74.
 Θεολόγος· Ἰωάννης ὁ Θεολόγος.
 Θεότεκνος Στουδίτης. — 402.
 Θεοτόκος. — 111. 112, 150. 156. 178, 231. 322, 363.
 Θεοφάνεια. — 82.
 Θεωνᾶς Ἀγιοχριστοφορίτης. — 215
 Θωμᾶς ὁ Αἰδύμιος. — 87.
 Ἰακώβ. — 144, 225
 Ἰερεμίας ὁ προφήτης. — 9.
 Ἰερεμίας ἄββᾶς. — 223/4.
 Ἰερουσαλήμ. Ἰερσόλυμα. — 88. 102. 148, 157. 201. 269. 275. 378
 Ἰλαρίων ὁ μέγας. — 359.
 Ἰλαρίων ἄββᾶς καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς Δαλμάτου. — 278.

- Ἰορδάνης. — 84, 85.
 Ἰουδαία. — 87.
 Ἰουδαί. — 90, 141, 164, 176, 246, 274, 311, 364, 382, 402, 403.
 Ἰσαάκ. — 144.
 Ἰσραήλ. — 59.
 Ἰσραηλιῖται. — 9, 27, 95,
 Ἰσχυρίων, Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 (Ἰωάννης ὁ) Θεολόγος. — 28, 92, 111, 156, 178, 231, 322, 363.
 (Ἰωάννης ὁ) Πρόδρομος. — 83, 111, 156, 178, 216, 217, 231, 322, 363.
 (Ἰωάννης ὁ) Χρυσόστομος. — 153, 400.
 Ἰώβ. — 195, 277.
 Ἰωνᾶς ὁ ὄσιος. — 73.
 Ἰωσήφ ὁ πάγκαλος. — 139.
 Καάθ. — 60.
 Τὰ Καθαρά μονή. — 89, 196, 203, 208, 354.
 Καιάρας. — 91.
 Κάν. — 9, 382.
 Κανδίδος Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Κλιμαῖ (ἡ, ὁ). 221, 311, 402.
 Κοσμᾶς Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Κόριλλος Στουδίτης. — 180.
 Λαζαρικὸν πρόσωπον. — 87.
 Λάζαροι νόες. — 378.
 Λάζαρος ὁ τετραήμερος. — 87, 88, 378.
 Λίβανον ὄρος. — 338.
 Λουκιανὸς Στουδίτης. — 118.
 Λουκιανὸς Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Λώτ. — 92.
 Μάλγος Στουδίτης. — 139.
 Μάρθα. — 88, 378.
 Μαρία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου. — 88.
 Μᾶρκος ὁ ἐρημίτης. — 359.
 Μελέτιος πρεσβύτερος. — 190.
 Μεραρή. — 60.
 Μωσῆς, Μωύσης. — 166, 227, 291.
 Ναβουχοδονόσορ. — 373.
 Νεφθαλείμ. — 84.
 Νικόλαος ὁ θαυματουργός. — 113.
 Νικόλαος ἄββᾶς. — 224.
 Νινευῖται. — 10.
 Νῶε. — 92.
 Νῶνας. — 183.
 Ὀνησιφόρος Στουδίτης. — 183.
 Παλαιὰ Διαθήκη. — 27.
 Πάπυλος Στουδίτης. — 402.
 Παράδεισος. — 4, 9, 80, 101, 139, 147, 152, 155, 156, 158, 182, 256, 269, 302, 315, 326, 382, 408.
 Πάσχα. — 378.
 Παῦλος ὁ ἀπόστολος. — 102, 133, 160, 161, 228, 269, 389.
 Παῦλος Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Παχώμιος ὁ μέγας ὄσιος. — 73, 96, 97, 359.
 Παχὼν ὁ γέρον. — 39.
 Πέτρος ὁ ἀπόστολος. — 102, 269, 337, 389.
 Πέτρος ἄββᾶς Στουδίτης. — 359.
 Πετρώνιος ὁ ὄσιος. — 73.
 Πετρώνιος Στουδίτης. — 136, 139.
 Πιλατικὸς κάλαμος. — 91.
 Πολύβιος Ἄγιοχριστοφορίτης. — 215.
 Πόντιος Πιλάτος. — 91.
 Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. — 395, 400.
 Προκόπιος Στουδίτης. — 252.
 Ῥαφαήλ Στουδίτης. — 297, 299.
 Ῥώμη. — 224.
 Σάβας ὁ θεοφόρος. — 55, 74, 96, 113, 114, 246, 359.
 Σακκουδίων μονή. — 166, 169, 172, 175, 178, 180, 188, 190, 191, 194, 197, 199, 203, 206, 215, 217, 219, 222, 402.
 Σάπφειρα. — 400.
 Σάρρα ἡ ἀμμάς. — 39.
 Σατανᾶς. — 9, 15, 85, 136, 145, 188, 214, 254, 341, 354, 365, 372, 375, 376, 390.
 Σέραπις. — 85.
 Σεραφίμ. — 316.
 Σίλας Στουδίτης. — 252.
 Σιλβανὸς ὁ ἅγιος. — 15.
 Σιλουανὸς Στουδίτης. — 190.
 Σιών. — 88, 157, 195.
 Σοδομιτικὸν πῦρ. — 92.
 Σολαμὼν ὁ προφήτης. — 102.
 Σοφία Σειράχ. — 393.
 Σταυράκιος λογοθέτης. — 186.
 Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς. — 4, 160, 395.
 Συμεὼν ὁ δίκαιος. — 237.
 Σωσάννα ἡ ἀγία. — 205.
 Σωφρόνιος. — 173, 188.
 Ταράσιος Στουδίτης. — 203.
 Τεσσαρακοστή. — 105, 141, 277, 280, 313, 317, 347, 376, 377.
 Τετραδοπαρασκευαί. — 141, 207.
 Τὰ Τριπολιανὰ μονή. — 167, 183, 210.
 Φαράω. — 96, 221.
 Φαρισαῖοι. — 151.
 Φερεζαίων γῆ. — 60.
 Φινεές. — 13, 291.
 Τὰ Φῶτα. — 232.
 Χαλδαϊκὴ κάμιнос. — 373.
 Χαναταῖοι. — 60.
 Χαρίτων Στουδίτης. — 275.
 Χερουβίμ. — 316.
 Χρυσόπολις. — 16.
 Ὁριγενιασταί. — 144.

